SISÄLLYSLUETTELO

Stadsfullmäktige pöytäkirja 28.05.2018

Protokollets försättsblad 1

1 § Sammanträdets laglighet och beslutförhet 4

2 § Justering av protokollet 6

3 § Utvärderingsberättelsen för år 2017 7

- Arviointikertomus 2017 pdf 9

4 § Vanda stads bokslut år 2017 96

- Vanda Stads Bokslut 2017 103

- Vuoden 2017 tilintarkastuskertomus 394

5 § Val av direktion för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk för mandattiden 2017–2021 396

6 § Förrättande av kompletteringsval av ersättare i tekniska nämnden och ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar för mandattiden 2017–2021 399

7 § Detaljplaneändring 002350 samt tomtindelning och ändring av tomtindelningen, 17 Mårtensdal / Kraftverksvägen 5–6 402

- Asemakaavamuutosselostus 16.4.2018 / Asemakaavamuutos 002350 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 17. Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6 407

- Lausunnot ja vastineet 16.4.2018 / Asemakaavamuutos 002350 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 17. Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6 451

- Liikenneselvitys, päivitys 6.4.2018 / Asemakaavamuutos 002350 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 17. Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6 460

8 § Detaljplaneändring nr 002120 och tomtindelning, 13 Friherrs / Friherrsvägen 10 484

- Asemakaavamuutosselostus 16.4.2018/Asemakaavamuutos nro 002120 Vapaala 13 kaupunginosa 13-005 puisto- ja Vapaalantien katualuetta 489

- Muistutusten yhteenveto 16.4.2018/Asemakaavamuutos nro 002120 Vapaala 13 kaupunginosa 13-005 puisto- ja Vapaalantien katualuetta 541

- Lausuntojen yhteenveto 16.4.2018 / Asemakaavamuutos nro 002120 Vapaala 13 kaupunginosa 13-005 puisto- ja Vapaalantien katualuetta 562

- Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisselvitys 2.10.2017/Asemakaavamuutos nro 002120 Vapaala 13 kaupunginosa 13-005 puisto- ja Vapaalantien katualuetta 563

- Äänestyspöytäkirja KV 28.5.2018 § 8 635

9 § Detaljplaneändring 002360 och tomtindelning, 11 Tavastberga / Björkbergaparken 641

- Asemakaavamuutosselostus 29.1.2018 / Asemakaavan muutos 002360 11. Hämevaara / Koivuvaaranpuisto 645

- Muistutusten yhteenveto 16.4.2018 /Asemakaavamuutos 002360 11. Hämevaara / Koivuvaaranpuisto 678

- Lausuntojen yhteenveto 16.4.2018 /Asemakaavamuutos 002360 11. Hämevaara / Koivuvaaranpuisto 679

10 § Detaljplaneändring 002275 och tomtindelning, 13 Friherrs / Raspvägen och Täljvägen 680

- Asemakaavamuutosselostus 18.12.2017 / Asemakaavan muutos 002275, 13. Vapaala / Raspitie ja Vuolutie 684

- Lausuntojen yhteenveto 16.4.2018 / Asemakaavan muutos 002275, 13. Vapaala / Omakotitontteja Kaavintielle ja Vuolutielle 720

11 § Detaljplaneändring 002345 samt ändring av tomtindelningen, 13 Friherrs / Friherrsvägen 2–4 721

SISÄLLYSLUETTELO

Stadsfullmäktige pöytäkirja 28.05.2018

- Asemakaavamuutosselostus 16.4.2018/Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13. Vapaala ... 724

- Muistutusten yhteenveto 16.4.2018/Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13. Vapaala ... 755

- Lausuntojen yhteenveto 16.4.2018/Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13. Vapaala ... 758

12 § Remissdebatt om ekonomiplanen 2019–2022 ... 762

- Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelu ... 763

13 § Tarja Vahvelainens och Tiina Tuomelas samt 45 andra ledamöters motion om att ordna skolskjuts åt barn med särskilda behov också från distansföräldern vid växelvist boende ... 780

- Tarja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan ja 45 muun valtuutetun aloite erityislasten koulukuljetusten järjestäminen vuoroasumistilanteissa myös etävanhemman kotoa ... 781

14 § Tarja Eklunds och 25 andra ledamöters fullmäktigemotion om att få en äldreombudsman till Vanda ... 784

- Tarja Eklundin ja 25 muun aloite vanhusasiamies Vantaalle ... 785

15 § Socialdemokratiska fullmäktigegruppens och 23 andra ledamöters motion om att säkerställa lokaler för organisationer ... 787

- Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä ja 23 muun valtuutetun aloite toimitilojen turvaamiseksi järjestöille ... 789

16 § Jussi Särkeläs och 29 andra ledamöters motion om social- och patientombudsmannens uppgifter ... 791

- Jussi Särkelän ja 29 muun valtuutetun aloite sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävät ... 792

17 § Sammanträdet avslutat ... 794

Anvisningar för sökande av ändring 1. Besvärsanvisning ... 795

Anvisningar för sökande av ändring 2. Upphandlingsrättelse och rättelseyrkande i upphandlingsärende ... 798

Anvisningar för sökande av ändring 3. Upphandlingsrättelse och besvär till marknadsdomstolen ... 800

Anvisningar för sökande av ändring 4. Besvärsförbud ... 804

Stadsfullmäktiges möte

Tid 28.5.2018 kl. 18.00-22.15
Plats **Stadshuset, Dickursby**

Deltagare

Ledamöter	**Närvarande**	**Ledamöter**	**Närvarande**
Lindtman Antti, ordförande	x	Kärki Niilo	x
Mäkinen Tapani, I vice ordförande	-	Laakso Päivi	x
Kauppinen Sirpa, II vice ordförande	x	Lehmuskallio Paula	§ 1-11 kl. 18.00-21.45
Abdi Faysal	-	Leppänen Janne	-
Ahokas Siri	-	Letto Pirkko	x
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo	x	Lindblad-Palo Salla	x
Ansalehto-Salmi Irja	x	Linnainmäki Joel	-
Atiye Minna	x	Lundell Kai-Ari	x
Aura Anssi	§ 1–5 kl. 18.00-19.25	Malmi Juha	x
Auvinen Timo	x	Multala Sari	x
Ayub Saba	-	Mäkilaine Kirsi	x
Bruun Susanna	§ 1-11 kl. 18.00-20.45	Mölsä Jukka	x
Chen Jenni	-	Niikko Mika	§ 3-11 kl. 18.15-19.46
Edelmann Jan	x	Norrena Vaula	x
Eerola Antero	x	Norres Lasse	-
Eklund Tarja	x	Orlando Carita	§ 3-17 kl. 18.50-22.15
Eskelinen Jarno	x	Orpana Anitta	x
Hirvonen Juha	x	Pajunen Emmi	-
Ibrahim Aadan	-	Raja-Aho Maarit	x
Juurikkala Timo	x	Rautavaara Maija	x
Jääskeläinen Jari	§ 1-11 kl. 18.00-21.50	Rokkanen Sakari	x
Jääskeläinen Jouko	x	Rämö Eve	x
Jääskeläinen Pietari	x	Räsänen Minna	x
Kaira Lauri	x	Saramo Jussi	x
Kanerva Sami	x	Sillanpää Minttu	§ 1-11 kl. 18.00-20.00
Karlsson Patrik	x	Silvennoinen-Hiisku Sveta	x
Kasonen Mika	x	Sodhi Ranbir	-
Kaukola Ulla	x	Tahvanainen Säde	§ 1-8 kl. 18.00-19.43
Kiljunen Kimmo	§ 3-17 kl. 18.25-22.15	Tuomela Tiina	x
Kostilainen Anniina	x	Tyystjärvi Kati	x
Kuusela Minna	x	Vahvelainen Tanja	x
Kurki Piia	x	Weckman Markku	x

Kähärä Sirkka-Liisa	x	Vähäkangas Jussi	x
		Åstrand Stefan	x
Ersättare			
Bulut Emil	x	Lindblad Christina	§ 12-17 kl. 20.10-22.15
Heiskanen Jaana	x	Lyyra Markus	x
Herranen Jouni	§ 12-17 kl. 20.25-22.15	Nguyen Chau	§ 12-17 kl. 21.50-22.15
Kortesalmi Marilla	x	Rautio Mika	§ 1-2 kl. 18.00-18.50
Kotila Pirkko	§ 12-17 kl. 20.05-22.15	Sainio Jari	x
Laakso Sari	x	Särkelä Jussi	x
Lepistö Matti	x	Virta Raija	§ 1-12 kl. 18.00-22.10

Stadsstyrelsens ledamöter	**Närvarande**
Hakulinen Pentti	x
Kotila Pirkko	kl. 18.00-20.05
Osmo Kähkönen	kl. 18.00-20.00
Puoskari Pentti	x
Ungdomsfullmäktiges representant	
Lindqvist Noa	x

Övriga deltagare	**Närvarande**
Viljanen Ritva, stadsdirektör	x
Lipponen Martti, biträdande stadsdirektör	x
Askola-Vehviläinen Sole, tf. biträdande stadsdirektör	x
Penttilä Hannu, biträdande stadsdirektör	x
Salminen Jukka T, biträdande stadsdirektör	x
Niinistö Jaakko, biträdande stadsdirektör	kl. 18.00-21.50
Ruusula Matti, tf. ekonomidirektör	x
Rainio Päivi, informationsdirektör	x
Myllymäki Juha, stadsjurist	x
Hyvönen Helena, stadsrevisor	kl. 18.00-19.30
Kimpimäki Päivi, förvaltningssekreterare	x
Jääskeläinen Nelli, protokollförare	x

Sammanträdets laglighet och beslutsförhet

Konstaterades

Underskrifter

Ordförande	Antti Lindtman
Protokollförare	Nelli Jääskeläinen

Justering av protokollet

Tid och plats	4.6.2018, Stadshuset, Stationsvägen 7, 01300 Vanda

Anniina Kostilainen Minna Kuusela

Protokollet hålls framlagt

Tid och plats	6.6.2018, på Vanda stads webbsidor paatokset.vantaa.fi

1 §

Sammanträdets laglighet och beslutförhet

Kungörelsen om stadsfullmäktiges sammanträde har publicerats på stadens webbsidor 21.5.2018 och varje fullmäktigeledamot har tillsänts en personlig sammanträdeskallelse per e-post.

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 1

Förslag:
Stadsfullmäktige konstaterar
a) vilka ledamöter som är närvarande och
b) att sammanträdet är lagligt och beslutfört.

Behandling:
Ordföranden konstaterade att ledamöterna Tapani Mäkinen, Emmi Pajunen, Abdi Faysal, Ranbir Sodhi, Joel Linnainmäki, Siri Ahokas, Carita Orlando, Jenni Chen, Lasse Norres och Aadan Ibrahim hade begärt befrielse från att närvara vid detta sammanträde på grund av arbets-, reseförhinder eller av personlig orsak.

I stället för de förhindrade ledamöterna var i samma ordning Markus Lyyra, Sari Laakso, Jaana Heiskanen, Jari Sainio, Emil Bulut, Marilla Kortesalmi, Mika Rautio, Raija Virta, Matti Lepistö och Jussi Särkelä ersättare vid detta sammanträde.

Ordföranden konstaterade att 63 ledamöter var närvarande.

Beslut:
Ordföranden konstaterade att sammanträdet var lagligt sammankallat, lagligt och beslutfört.
Ordföranden konstaterade följande ändringar i stadsfullmäktiges sammansättning under sammanträdet:

- under behandlingen av § 3 kl. 18.15 intog ledamoten Mika Niikko sin plats, varefter 64 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 3 kl. 18.25 intog ledamoten Kimmo Kiljunen intog sin plats, varefter 65 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 3 kl. 18.50 intog ledamoten Carita Orlando som plats och befriade ersättaren Mika Rautio, varefter 65 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 6 kl. 19.25 avlägsnade sig ledamoten Anssi Aura från sammanträdet på grund av personlig orsak, varefter 64 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 9 kl. 19.43 avlägsnade sig ledamoten Säde Tahvanainen från sammanträdet på grund av personlig orsak, varefter 63 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 11 kl. 18.45 avlägsnade sig ledamoten Mika Niikko från sammanträdet på grund av personlig orsak, varefter 62 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 12 kl. 20.00 avlägsnade sig ledamoten Minttu Sillanpää från sammanträdet på grund av personlig orsak och kl. 20.05 anlände ersättaren Pirkko Kotila, varefter 62 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 12 kl. 20.25 intog ersättaren Jouni Herranen ledamoten Mika Niikkos plats, varefter 63 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 12 kl. 20.45 avlägsnade sig ledamoten Susanna Bruun från sammanträdet på grund av personlig orsak, varefter 62 ledamöter var närvarande
- under behandlingen av § 12 kl. 21.10 intog ersättaren Christina Lindblad ledamoten Anssi Auras plats, varefter 63 ledamöter var närvarande

– under behandlingen av § 12 kl. 21.45 avlägsnade sig ledamoten Paula Lehmuskallio från sammanträdet på grund av personlig orsak, varefter 62 ledamöter var närvarande
– under behandlingen av § 12 kl. 21.50 avlägsnade sig ledamoten Jari Jääskeläinen på grund av personlig orsak och ersättaren Chau Nguyen anlände i hans ställe, varefter 62 ledamöter var närvarande
– under behandlingen av § 12 kl. 22.10 avlägsnade sig ersättaren Raija Virta från sammanträdet på grund av personlig orsak, varefter 61 ledamöter var närvarande

2 §

Justering av protokollet

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 2

Förslag:
Stadsfullmäktige beslutar att
a) välja två protokolljusterare till att förrätta justeringen av protokollet på stadshuset måndagen 4.6.2018 kl. 17.00 och
b) lägga fram det sålunda justerade protokollet på stadens webbsidor (www.vantaa.fi/paatoksenteko) från och med onsdagen 6.6.2018.

Beslut:
Stadsfullmäktige beslutade att
a) välja Anniina Kostilainen och Minna Kuusela till att förrätta justeringen av protokollet på stadshuset måndagen 4.6.2018 kl. 17.00 och
b) lägga fram det sålunda justerade protokollet på stadens webbsidor (www.vantaa.fi/paatoksenteko) från och med onsdagen 6.6.2018.

3 § **Utvärderingsberättelsen för år 2017**

VD/44/00.03.00.00/2018
RV/HH/KS/NJ/EA

Revisionsnämnden har behandlat utvärderingsberättelsen för 2017 vid sina sammanträden 28.3.2018, 19.4.2018 och 2.5.2018.

Revisionsnämnden 2.5.2018 § 4

Stadsrevisorns förslag:
Revisionsnämnden beslutar att
a) godkänna utvärderingsberättelsen för år 2017 och notera jävsammandraget,
b) befullmäktiga stadsrevisorn till att vid behov utföra tekniska justeringar i utvärderingsberättelsen för år 2017,
c) presentera utvärderingsberättelsen för år 2017 för stadsfullmäktige för kännedom, och
d) föreslå för stadsfullmäktige att utvärderingsberättelsen förs till stadsstyrelsen för åtgärder.

Protokollet justeras och godkänns genast vid sammanträdet för denna paragrafs del.

Behandling:
Det antecknades att följande personer på grund av jäv inte deltog i behandlingen och beslutsfattandet:
- Ahokas Siri undervisningsnämnden,
- Atiye Minna undervisningsnämnden,
- Eklund Tarja stadsplaneringsnämnden,
- Eskelinen Jarno tekniska nämnden,
- Jääskeläinen Pietari under stadsstyrelsens och allmänna sektionens fullmäktigeperiod 2013–2017, dvs. fram till 31.5.2017,
- Kaukola Ulla undervisningsnämnden,
- Kurki Piia social- och hälsovårdsnämnden och HNS fullmäktige,
- Leppänen Janne allmänna sektionen,
- Linnainmäki Joel social- och hälsovårdsnämnden.

Beslut:
Förslaget godkändes.

Protokollet justeras och godkänns genast vid sammanträdet för denna paragrafs del.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 3

Revisionsnämndens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar att
a) anteckna utvärderingsberättelsen för år 2017 för kännedom, och
b) skicka utvärderingsberättelsen till stadsstyrelsen för åtgärder.

Beslut:
Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Utvärderingsberättelsen för år 2017

Anvisningar för sökande av ändring: 4.1 Besvärsförbud

Närmare information:
stadsrevisor Helena Hyvönen, tfn 09 8392 8072, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI ARVIOINTIKERTOMUS 2017

WWW.VANTAA.FI/ARVIOINTIKERTOMUS
TARKASTUSLAUTAKUNTA 2.5.2018

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ ... 3
SAMMANDRAG ... 5
1. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI ... 8
1.1 Valtuustokauden 2013–2017 strategian kokonaistarkastelu ... 8
1.1.1 Strategian osat ... 9
1.1.2 Tavoitteiden toteutuminen painopistealueittain ... 10
1.1.3 Strategiset päämäärät ja niiden toteutuminen ... 10
1.1.4 Vuosittaisten sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2014–2017 ... 12
1.2 Vuoden 2017 tavoitteiden toteutuminen strategisten päämäärien mukaan ... 14
1.3 Vuoden 2017 sitovien tavoitteiden toteutuminen ... 15
1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2017 tavoitteiden toteutumisesta ... 17
1.5 Kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamien tavoitteiden toteutuminen ... 20
2 EMOKAUPUNGIN JA KOKO KONSERNIN TALOUS ... 21
2.1 Emokaupungin talous ja tilinpäätös ... 21
2.2 Koko kaupunkikonsernin talous ... 26
2.3 Suurten kaupunkien vertailua ... 28
2.4 Investointien vertailua ... 28
2.5 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto ... 30
2.6 Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto ... 31
3 META-ARVIOINTI ... 32
4 VANTAAN TILAPALVELUT VANTTI OY ... 35
5 VAV ASUNNOT OY, VAV -KONSERNI ... 37
6 YLEISHALLINTO ... 40
6.1 Keskusvaalilautakunta ... 40
7 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA ... 43
7.1 Viestintä ... 43
7.2 Tiedolla johtaminen ... 46
7.3 Julkisyhteisöjen suorituskyvyn mittaaminen ... 47
8 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUT ... 50
8.1 Konserniohjaus ... 50
8.2 Työllisyyspalvelut ... 50
8.3 Talouspalvelukeskus ... 53
9 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI ... 56
9.1 Lastensuojelu ... 56
9.1.1 Kuuselan perhekuntoutuskeskus lastensuojelun avohuollon osana ... 59
9.2 Vammaispalvelut ... 62
9.3 Aikuissosiaalityö ... 65
9.4 Talous- ja hallintopalvelut sosiaali- ja terveystoimessa ... 67
9.5 Maahanmuuttajapalvelut ja monikulttuurisuusasiat ... 70
9.5.1 Maahanmuuttajapalvelut ... 70
9.5.2 Monikulttuurisuusasiain yksikkö ja monikulttuurisuuden tukeminen ... 74
10 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TOIMINTA ... 77
11 SIDONNAISUUSILMOITUKSET VANTAALLA ... 81
12 ARVIOINTIKERTOMUSHAVAINTOJEN SEURANTA ... 81
13 ALLEKIRJOITUKSET ... 85

TIIVISTELMÄ

1. Valtuustokaudelle asetettiin 21 strategista päämäärää ja näille 54 mittaria. Päämäärien mittareista toteutui kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan täysin tai osittain 46 kappaletta (85 prosenttia) ja kokonaan toteumatta jäi kahdeksan mittaria (15 prosenttia). Vuosittaisia strategisia tavoitteita asetettiin 2014–2017 yhteensä 113. Näistä tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan kokonaan tai osittain yli 90 prosenttia. Haasteellisimmiksi osoittautuivat työllisyyden parantamiseen liittyvät päämäärät ja tavoitteet. Lisäksi henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämisessä ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisessä on edelleen tehtävää.

   Vuodelle 2017 valtuusto asetti 28 sitovaa tavoitetta. Tavoitteista kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan toteutui täysin 19, osittain kuusi, kaksi tavoitetta ei toteutunut lainkaan ja yhden tavoitteen osalta ei arviointia voinut tehdä. Tarkastuslautakunta arvioi 15 tavoitetta täysin toteutuneeksi, kuusi tavoitetta osittain toteutuneeksi, kaksi tavoitetta (13.2 ja 20.1) ei lautakunnan mielestä toteutunut lainkaan ja viiden tavoitteen (5.1, 9.2. 15.3, 17.1 ja 19.3) osalta ei arviointia voinut lautakunnan mielestä tehdä. Lautakunta kiinnitti huomiota erityisesti siihen, että mukana oli poikkeuksellisen paljon tavoitteita, joista tarvittavaa arviointietoa ei arviointivuodelta 2017 ollut vielä saatavilla.

2. Vantaan vuosien 2013–2017 sitovien tavoitteiden tutkimuksessa havaittiin, että sellaisia tavoitteita, joilla olisi huono yhteys strategiaan, löydettiin vain vähän. Myös mittarin tuottaman informaation relevanttius eli se, onko mittarin tuottama informaatio oleellista esimerkiksi päätöksenteon kannalta, oli hyvällä tasolla. Sen sijaan reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkastellen huonon luotettavuuden sai yli viidennes mittareista.

3. Toteutumatietojen mukaan kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamista tavoitteista toteutui 72 prosenttia. Osittain toteutui 19 prosenttia ja ei lainkaan viisi prosenttia. Tieto puuttui tai sitä ei ollut saatavilla neljän prosentin osalta. Vuoden 2017 aikana on korostunut konserniyhtiöiden johtamisen ja tiedolla johtamisen merkitys. Konserniyhtiöistä tarkasteltiin lähemmin Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:tä ja VAV Asunnot Oy:tä. Konserniohjaus sinänsä on toiminut voimassa olevan konsernistrategian mukaisesti.

4. Yleinen taloustilanteen koheneminen heijastui positiivisesti myös Vantaan talouteen vuonna 2017. Tuloja kertyi arvioitua enemmän ja samalla menot onnistuttiin pitämään ennakoitua alemmalla tasolla. Tilikauden tulos oli selvästi ennakoitua parempi ja investoinnit pystyttiin kokonaan kattamaan omalla tulorahoituksella ja myös lainakantaa vähennettiin.

5. Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tarkoituksena on rahoittaa alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista niin uusilla alueilla kuin vanhojen keskustojen uudistamista. Vuonna 2017 rahaston käyttötalousmenot olivat 1,1 miljoonaa euroa ja investointimenot 2,1 miljoonaa euroa.

6. Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston viimeisimmällä sääntömuutoksella ennakoitiin Vantaan konserniyhtiöiden tulevaisuudessa kasvavia ja monimuotoistuvia rahoitustarpeita. Pääpaino rahaston käytössä on kaupungin omien yhtiöiden hankkeiden rahoittaminen. Vaikka rahaston käyttö on ollut parina viime vuotena vähäistä, niin konserniyhtiöille on tulossa lähivuosina investointihankkeita, joissa rahastoa yhtenä rahoituskanavana voidaan taas hyödyntää

7. Kaupungissa tehdään vuosittain suuri määrä erilaisia arviointeja niin kaupungin kuin toimintayksikköjen tasolla. Arviointitietoa tuotetaan monipuolisesti ja useista näkökulmista ja sen tehokas hyödyntäminen ja tiedon saatavuus tulee varmistaa.

8. VAV Asunnot Oy:llä on keskeinen rooli pienituloisten asumismahdollisuuksien turvaajana ja kohtuuhintaisen asumistuotannon lisääjänä Vantaalla. Yhtiön talous on viime vuosina ollut vakaalla pohjalla. Tulevaisuuden haasteina yhtiö näkee asukkaiden taloudellista asemaa heikentävän lainsäädännön vaikutukset asukkaiden maksukykyyn ja kasvavasta asuntojen korjaustarpeista aiheutuvan korjauskustannusten nousun.

9. Kunnan keskusvaalilautakunnan keskeinen tehtävä on huolehtia vaalien sujuvuudesta ja virheettömyydestä. Lautakunnan työ on vaalilaissa varsin tiukkaan säännelty. Viimeisten kuntavaalien (2017) jälkeen tehtiin vaalien järjestelyistä selvitys, jossa nousi esiin kehittämiskohtia. Vaalijärjestelyihin lähdettiin heti selvityksen pohjalta tekemään kehittämistoimenpiteitä.

10. Vantaan kaupungin viestintä kulkee kohden verkossa tapahtuvaa viestintää. Viestintä pyrkii varmistamaan asukkaiden tavoitettavuuden ja osallisuuden kehittämällä viestinnän tapoja ja tietohallinto-ohjelman mukaisesti digitaalisia välineitä. Viestintä on osallistamisen työkalu. Tarkastuslautakunta suosittaa edelleen kehittämään yhteyttä kaupunkistrategiaan ja viestinnän tavoitteisiin.

11. Vantaan työllisyystilanne on parantunut vuoden takaisesta. Myös avoimia työpaikkoja on ollut enemmän kuin vuosiin. Nuorten työllistymiseen pitää panostaa, sillä nuorten työllisyystilanne on parantunut yleistä työllisyystilannetta hitaammin.

12. Talouspalvelukeskukseen on viime vuosina voimakkaasti keskitetty Vantaan kaupungin taloushallinnon tehtäviä tytäryhtiöiltä sekä toimialoilta. Samalla palveluprosessien sähköistyminen on edennyt nopeasti. Palveluprosessien sähköistämien ja toiminnan keskittäminen on tehostanut myynti- ja ostolaskujen käsittelyä ja samalla laskujen käsittelyn laskukohtaisia kustannuksia on saatu alenemaan. Talouspalvelukeskus pyrkii koko ajan tekemään kehitystyötä, jotta nopeasti kehittyvän teknologian mahdollisuuksia voitaisiin tulevaisuudessakin hyödyntää.

13. Lastensuojelun organisaatioon ja toimintatapoihin on tehty muutoksia viimeisten vuosien aikana, mutta suurelta osin työntekijäpulasta johtuva työn ruuhkautuminen haittaa edelleen etenkin Itä-Vantaan lastensuojelun avopalveluissa. Sosiaalihuoltolain voimaantulo lähes kolme vuotta sitten ei vielä näy merkittävästi lastensuojeluasiakkuuksien suhteellisessa osuudessa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä huolehtia siitä, että sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita, esimerkiksi kotipalvelua ja perhetyötä, on riittävästi saatavilla.

14. Perhekuntoutukseen pääsemisen oikea-aikaisuus on tärkeää, jotta tukitoimella olisi tarkoitettu teho. Perheiden ongelmat ovat monimutkaisia ja eri asiantuntijoiden yhteistyön tulee sujua.

15. Aikuissosiaalityön haasteena on asiakkaiden määrän kasvu ja edullisten vuokra-asuntojen riittämättömyys, ja siitä seuraava mahdollinen asunnottomuuden kasvu. Lisäksi kelpoisuusehtojen täyttävien sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ollut vaikeaa erityisesti uusien asiakkaiden lapsiperhetiimissä, johon lastensuojelutarpeen arviointi siirtyi. Pelkona on, että palvelutarpeen arviot, jotka on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa, ruuhkautuvat pahasti.

16. Vammaispalveluiden – ja laajemmin koko tulosalueen – toiminta järjesteltiin vuoden 2017 aikana uudelleen. Vammaispalvelut lakkasi olemasta omana yksikkönään ja palvelut järjesteltiin kotona asumisen tukeen kuuluviin palveluihin ja erityisasumiseen. Hyvin monen elämään vaikuttaa kesällä 2018 voimaan tuleva liikennepalvelulain muutos ja sen myötä kaupungin päätös kuljetuspalveluiden järjestämistavasta. Kun kuljetuspalvelun järjestämistapa on valittu, on huolehdittava siitä, että palvelut ovat laadukkaita, turvallisia ja asiakkaan tarpeita vastaavia.

17. Sosiaali- ja terveystoimen toimialan talous- ja hallintopalvelujen tulosalue tarjoaa toimialan tarvitsemia talouden, hallinnon, henkilöstöasioiden ja kehittämisen asiantuntijapalveluja ja tukee koko toimialan johtamista ja päätöksentekoa muutostarpeiden ennakoinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Tulosalueella on ollut ja on jatkossakin tärkeä rooli uuden Apotti-järjestelmän asiantuntijatukena ja maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutehtävissä.

18. Maahanmuuttajapalvelujen tulosyksikön perustamisella vuonna 2015 Vantaa reagoi turvapaikanhakijoiden määrän nopeaan kasvuun ja haluttiin myös varmistaa vastaanottotoiminnan organisointi tehokkaasti. Maahanmuuttajapalvelut on moniammatillinen palveluyksikkö, joka vastaa Vantaalle muuttavien pakolaisten ja paluumuuttajien alkuvaiheen sosiaali- ja terveyspalveluista, palveluihin perehdytyksestä sekä asiakas- ja potilasohjauksesta. Yksikön palvelut tukevat asiakkaiden kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Maahanmuuttajapalvelujen kokonaisasiakasmäärät ovat jatkuvasti kasvaneet.

19. Monikulttuurisuusasiain yksiköllä on keskeinen koordinaatiorooli kaupungin monikulttuurisuuden edistämisessä. Vieraskielisen väestön määrä on Vantaalla kasvanut nopeasti viime vuosina. Myös jatkossa vieraskielisten määrän ennustetaan Vantaalla edelleen kasvavan. Tätä taustaa vasten monikulttuurisuuden entistä parempi huomioiminen kaupungin palveluissa ja vieraskielisen väestön kotoutumisen edistäminen on tärkeää.

SAMMANDRAG

1. För fullmäktigeperioden uppställdes 21 strategiska mål och för dem 54 mätare. Av mätarna för målsättningarna utföll enligt stadsstyrelsens rapportering 46 stycken (85 procent) helt eller delvis och åtta mätare (15 procent) utföll överhuvudtaget inte. För åren 2014–2017 uppställdes sammanlagt 113 strategiska mål. Enligt rapporteringen förverkligades över 90 procent av målen helt eller delvis. Det visade sig att målsättningarna och målen i anslutning till förbättring av sysselsättningen utgjorde den största utmaningen. Dessutom finns en hel del kvar att göra i fråga om en minskning av personalens sjukfrånvaro och utvecklingen av påverkningsmöjligheter.

   För år 2017 uppställde fullmäktige 28 bindande mål. Enligt stadsstyrelsens rapportering förverkligades 19 mål helt, sex delvis, två mål förverkligades överhuvudtaget inte och i fråga om ett mål gick det inte att göra en utvärdering. Revisionsnämnden utvärderade att 15 mål förverkligades i sin helhet, sex mål förverkligades delvis, enligt nämnden förverkligades två mål (13.2 och 20.1) överhuvudtaget inte och i fråga om fem mål (5.1, 9.2, 15.3, 17.1 och 19.3) anser nämnden att det inte gick att göra en utvärdering. Nämnden fäste särskild uppmärksamhet vid att exceptionellt många mål hade tagits med som det ännu inte fanns nödvändiga utvärderingsuppgifter om för utvärderingsåret 2017.

2. Vid en genomgång av de bindande målen för åren 2013–2017 upptäckte man att det endast fanns ett fåtal mål som hade en svag koppling till strategin. Också relevansen hos den information som mätaren producerar, dvs. om mätarens information är väsentlig med tanke på t.ex. beslutsfattandet, låg på en god nivå. Efter en granskning ur ett reabilitets- dvs. tillförlitlighetsperspektiv visade sig däremot över en femtedel av mätarna vara mindre tillförlitliga.

3. Enligt uppgifter om utfallet förverkligades 72 procent av de mål som stadsfullmäktige uppställt för koncernbolagen. Delvis förverkligades 19 procent och fem procent inte alls. I fråga om fyra procent fattades uppgifter eller så var de inte tillgängliga. Under 2017 betonades koncernbolagsledningens och kunskapsledningens betydelse. Av koncernbolagen gjordes en genomgång av Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy och VAV Asunnot Oy. Koncernstyrningen har i sig fungerat i enlighet med den gällande koncernstrategin.

4. Den allmänna förbättringen av den ekonomiska situationen återspeglades positivt också i Vandas ekonomi år 2017. Man fick in mer inkomster än beräknat och samtidigt lyckades man hålla utgifterna på en lägre nivå än förväntat. Räkenskapsperiodens resultat var betydligt bättre än väntat och investeringarna täcktes helt med egen intern finansiering och man minskade också lånestocken.

5. Syftet med utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena är att finansiera områdenas utveckling, planering och byggande såväl i nya områden som att förnya gamla centrumområden. År 2017 uppgick fondens driftsekonomiutgifter till 1,1 miljoner euro och investeringsutgifter till 2,1 miljoner euro.

6. Genom den senaste ändringen av bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfondens fondbestämmelser förutspåddes de växande och allt mångsidigare finansieringsbehoven hos Vandas koncernbolag i framtiden. Huvudvikten i användningen av fonden ligger vid finansieringen av projekt hos stadens egna bolag. Även om fonden använts ganska lite under de senaste två åren kommer det att vara aktuellt med investeringsprojekt för koncernbolagen under de närmaste åren, i vilka fonden kan utnyttjas igen som en finansieringskanal.

7. I staden görs årligen en stor mängd olika slags utvärderingar både på stads- och verksamhetsenhetsnivå. Utvärderingsuppgifter produceras mångsidigt och ur flera olika perspektiv och ett effektivt utnyttjande och tillgången till uppgifter ska säkerställas.

8. VAV Asunnot Oy spelar en central roll i säkerställandet av boendemöjligheter för personer med små inkomster och utökandet av bostadsproduktion till rimliga priser i Vanda. Bolaget har under de senaste åren haft en stabil ekonomi. Bolaget betraktar som framtida utmaningar de konsekvenser lagstiftningen har på betalningsförmågan hos boende genom att försämra deras ekonomiska situation och de höjda reparationskostnaderna på grund av bostädernas växande reparationsbehov.

9. Den centrala uppgiften hos kommunens centralvalnämnd är att ombesörja smidiga val som går rätt till. Nämndens arbete regleras tämligen strikt i vallagen. Efter det senaste kommunalvalet (2017) gjordes en utredning om valprocessen, i vilken utvecklingsobjekt kom upp. Utifrån utredningen började man omgående vidta åtgärder för att utveckla valprocessen.

10. Vanda stads informationsenhet inriktar sig på kommunikation som sker via webben. Informationsenheten strävar efter att säkerställa invånarnas tillgänglighet och delaktighet genom att utveckla informationssätten och de digitala verktygen enligt it-programmet. Information är ett verktyg för engagemang. Revisionsnämnden rekommenderar att man fortsätter utveckla sambandet mellan stadsstrategin och informationens mål.

11. Sysselsättningsläget i Vanda har förbättrats jämfört med för ett år sedan. Det har också funnits fler lediga arbetsplatser än på många år. Man ska satsa på sysselsättningen av unga, eftersom sysselsättningsläget bland unga har förbättrats långsammare jämfört med det allmänna sysselsättningsläget.

12. Under de senaste åren har det skett en kraftig koncentration av både dotterbolagens och verksamhetsområdenas uppgifter från Vanda stads ekonomiförvaltning till ekonomiservicecentralen. Samtidigt har man i snabb ordning lyckats åstadkomma elektriska serviceprocesser. De elektriska serviceprocesserna och centraliseringen av verksamheten har gjort att hanteringen av försäljnings- och inköpsfakturor blivit effektivare och samtidigt har man lyckats sänka behandlingskostnaderna per faktura. Ekonomiservicecentralen strävar hela tiden efter att bedriva utvecklingsarbete för att också i framtiden kunna dra nytta av möjligheterna hos teknologi som befinner sig i snabb utveckling.

13. Under de senaste åren har barnskyddets organisation och verksamhetssätt genomgått förändringar, men den höga arbetsbelastningen som till största delen beror på personalbrist fortsätter att skapa problem särskilt inom barnskyddets öppenvårdstjänster i Östra Vanda. Att socialvårdslagen trädde i kraft för närmare tre år sedan syns ännu inte nämnvärt i den relativa andelen klientrelationer inom barnskyddet. Revisionsnämnden betonar vikten av att se till att det finns tillräcklig tillgång till tjänster i enlighet med socialvårdslagen, t.ex. hemtjänster och familjearbete.

14. Det är viktigt med tillgång till familjerehabilitering i rätt tid, så att stödåtgärderna har avsedd effekt. Problemen hos familjer är invecklade och samarbetet mellan olika sakkunniga ska vara smidigt.

15. Utmaningen för det sociala arbetet för vuxna består i det växande antalet klienter och den otillräckliga mängden förmånliga hyresbostäder med en eventuell ökad bostadslöshet som följd. Dessutom har det varit svårt att rekrytera socialarbetare som uppfyller behörighetsvillkoren särskilt i fråga om barnfamiljsteamet för nya klienter, dit bedömningen av behovet av barnskydd överfördes. Faran är att det blir långa köer i fråga om de bedömningar av servicebehovet som ska göras inom tre månader.

16. Handikappservicens – och i ett bredare sammanhang – hela resultatområdets verksamhet omorganiserades under loppet av år 2017. Handikappservicen upphörde att existera som en fristående enhet och servicen omorganiserades så att den sorterar under tjänsterna som hör till stödet för boende hemma och specialboendet. Väldigt många människors liv kommer att påverkas av den ändring i lagen om transportservice som träder i kraft sommaren 2018 och stadens beslut om sättet att organisera transportservice i och med ändringen. När man har valt ett sätt att organisera transportservice ska man se till att servicen håller hög kvalitet, är trygg och möter klientens behov.

17. Resultatområdet för ekonomi- och förvaltningsservice vid verksamhetsområdet för social- och hälsovård tillhandahåller sådana sakkunnigtjänster som verksamhetsområdet behöver i anslutning till ekonomi, förvaltning, personalärenden och utveckling och stöder hela verksamhetsområdets ledning och beslutsfattandet i att förutse ändringsbehov och utveckla verksamheten. Resultatområdet har haft och kommer också fortsättningsvis att inneha en viktig roll när det gäller att fungera som sakkunnigstöd för Apottisystemet och uppgifter i anslutning till beredningen av landskaps- och social- och hälsovårdsreformen.

18. Genom att inrätta en resultatenhet för invandrarservice år 2015 reagerade Vanda på den snabba tillväxten av antalet asylsökande och ville också trygga en effektiv organisering av mottagningsverksamheten. Invandrarservicen är en yrkesövergripande serviceenhet som ansvarar för initiala social- och hälsovårdstjänster, serviceorientering samt klient- och patienthandledning för flyktingar och återflyttare som flyttar till Vanda. Enhetens tjänster stöder integrationen av klienter i det finska samhället. Invandrarservicens totala klientmängd har ökat konstant.

19. Enheten för mångkulturfrågor innehar en central roll som samordnare när det gäller att främja stadens mångkulturalitet. Mängden befolkning som har ett främmande språk som modersmål har ökat snabbt i Vanda under de senaste åren. Antalet invånare med ett främmande språk som modersmål uppskattas öka

ytterligare också i fortsättningen. Mot denna bakgrund är det viktigt att på ett ännu bättre sätt beakta det mångkulturella i stadens tjänster och främja integrationen av den del av befolkningen som har ett främmande språk som modersmål.

1. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

1.1 Valtuustokauden 2013–2017 strategian kokonaistarkastelu

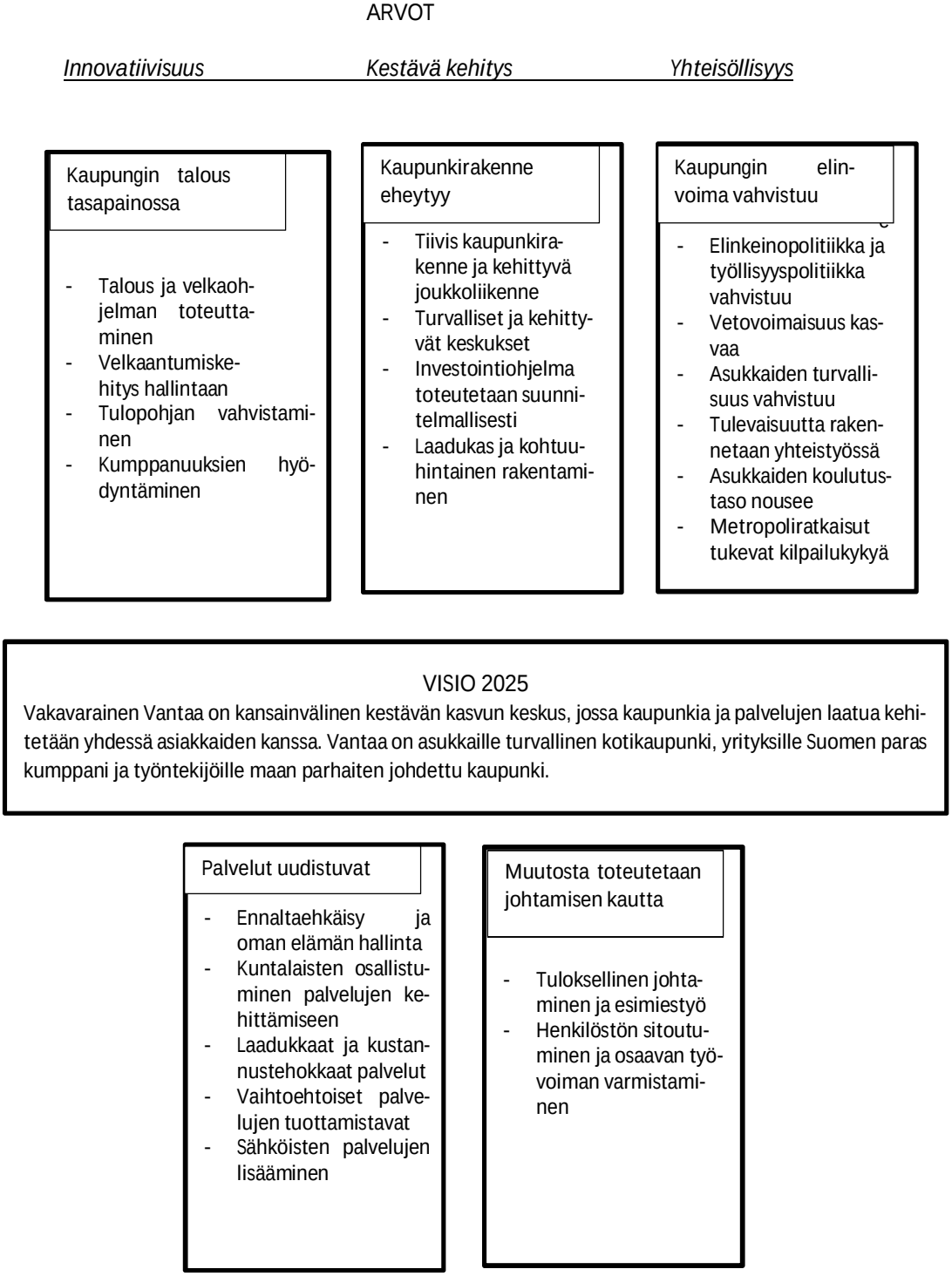
Vantaan kaupungin toiminnan ja talouden strategisen ohjauksen perustana oleva Vantaan kaupungin tasapainotettu strategia koostetaan kaupunginvaltuuston johtamassa prosessissa. Tässä prosessissa poliittinen johto ja virkamiesjohto tekevät tiivistä yhteistyötä. Strategia pohjautuu lautakuntien ja toimialojen esityksiin, jotka on sovitettu valtuuston ja kaupungin johdon linjauksiin kaupungin kehittämisestä. Strategian hyväksyy kaupunginvaltuusto. Vantaan kaupungin strategia ulotetaan kaikille kaupunkiorganisaation tasoille niin, että kaikki toimialat, tulosalueet ja suurin osa tulosyksiköistä tekevät omat tuloskorttinsa, joissa määritellään, miten kaupunkitasoiset tavoitteet puretaan oman toimialan, tulosalueen tai tulosyksikön tavoitteiksi.

Vantaan strategiamallia uudistettiin siten, että strategia laadittiin nyt koko valtuustokaudelle. Valtuustokauden 2013–2016 strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 17.6.2013. Uusi kuntalaki tuli voimaan 1.5.2015 ja sen mukaisesti seuraavat kuntavaalit pidettiin keväällä 2017. Koska valtuustokausi näin jatkui vuodelle 2017, päätti kaupunginvaltuusto 15.6.2015 § 11 jatkaa strategian voimassaoloa vuoden 2017 loppuun asti.

Samassa valtuuston kokouksessa (15.6.2015) hyväksyttiin strategiaan muuttuneesta toimintaympäristöstä johtuvia päivityksiä. Strategian mittarien tavoitetasot päivitettiin tarvittavilta osin vuoden 2017 lopun tilanteeseen. Työttömyyttä koskevia tavoitetasoja muutettiin realistisempaan suuntaan toimintaympäristön kehitys huomioiden. Lisäksi tehtiin pieniä muutoksia joihinkin mittareihin, esimerkiksi elinvoimaohjelman toimenpiteiden toteuttaminen lisättiin päämäärän ” Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla” mittariksi. Henkilöstön sairauspoissaoloja koskevan mittarin tavoitetasoa muutettiin huomioiden strategiakauden alkupuoliskon toteutunut kehitys.

1.1.1 Strategian osat

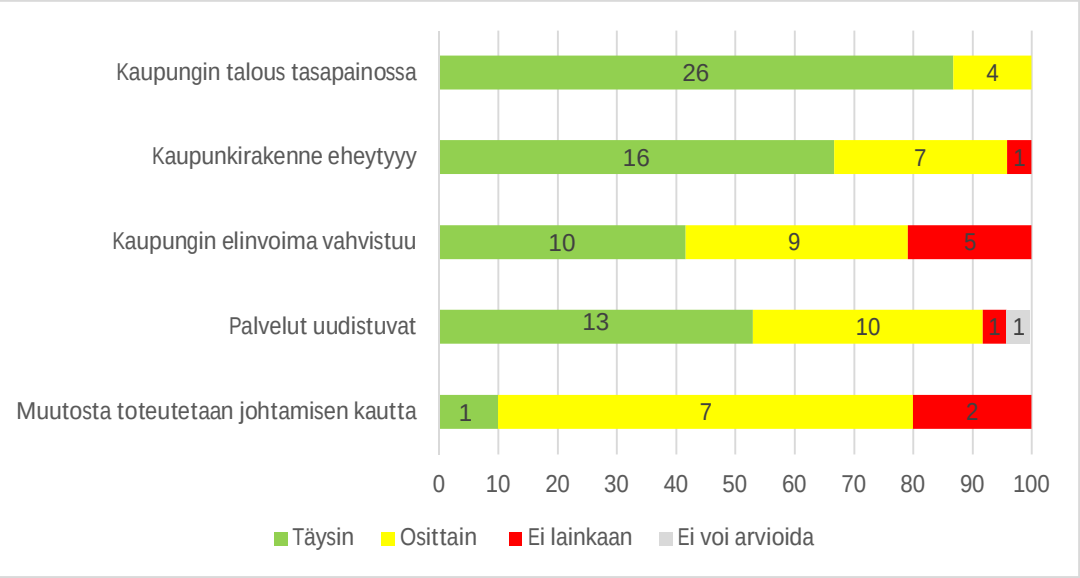
Vantaan strategiassa määritellään kaupungin visio, arvot ja strategiset painopistealueet (viisi kappaletta). Painopistealueet sisälsivät strategiset päämäärät (21 kappaletta), ja päämäärille oli määritelty 54 mittaria, joille annettiin lähtö- ja tavoitetasot. Ohessa tiivistelmäkuva valtuustokauden 2013–2017 strategiasta.

1.1.2 Tavoitteiden toteutuminen painopistealueittain

Ohessa koottuna raportoidut tavoitetoteumat strategian painopistealueittain vuosilta 2014–2017.

Raportoidut tavoitetoteumat strategian painopistealueittain 2014–2017

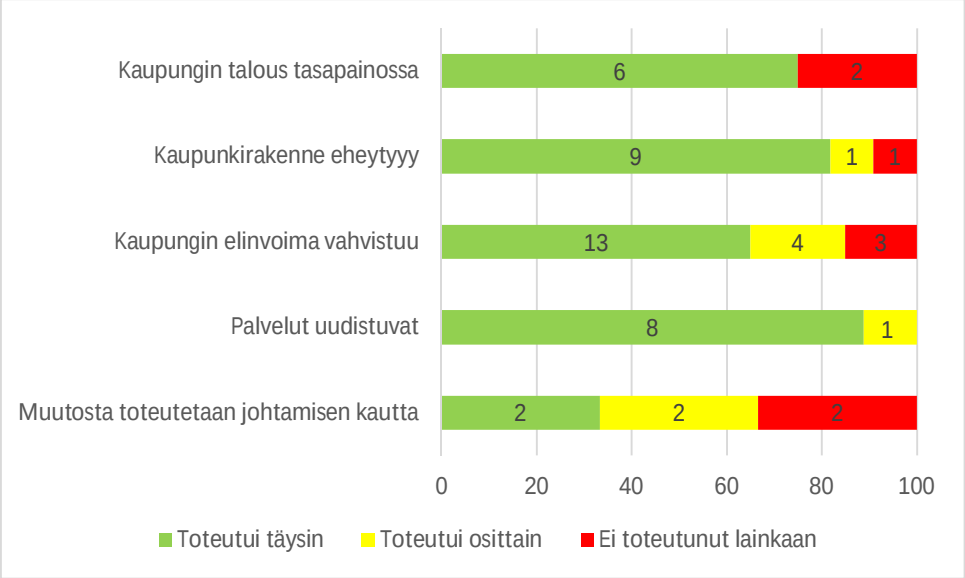

Jokaisella painopistealueella lähes 80 prosenttia tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan täysin tai osittain. Kaupungin talouden tasapainoon liittyvistä tavoitteista ei yksikään jäänyt kokonaan toteutumatta ja lähes 87 prosenttia kyseisien painopistealueen vuosittaisista tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan kokonaan. Eniten kokonaan toteutumatta jääneitä tavoitteita, noin 21 prosenttia, oli kaupungin elinvoiman vahvistamiseen liittyvissä tavoitteissa. Erityisesti työllisyyteen liittyvät tavoitteet osoittautuivat vuosittain haasteellisiksi. Tosin vuonna 2017 painopistealueeseen kuuluva työllisyystavoite toteutui täysin.

Työllisyystavoitteiden lisäksi haasteellisiksi tavoitteiksi osoittautuivat työntekijöiden sairauspoissaolojen vähentämiseen ja ammatillisten opintojen keskeyttämisprosentin vähentämiseen liittyvät tavoitteet.

1.1.3 Strategiset päämäärät ja niiden toteutuminen

Valtuustokauden strategia sisälsi yhteensä 21 strategista päämäärää ja päämäärille oli määritelty yhteensä 54 mittaria. Mittareista raportoitiin 31.12.2017 täysin toteutuneeksi 38 kappaletta (70 prosenttia), osittain toteutuneeksi kahdeksan kappaletta (15 prosenttia) ja kahdeksan mittaria (15 prosenttia) ei toteutunut lainkaan. Oheisessa taulukossa koottuna 31.12.2017 tilanteen mukaan raportoitu strategisten päämäärien mittarien toteutuminen painopistealueittain.

Ei toteutuneet strategisten päämäärien mittarit painopistealueittain

Kaupungin talous tasapainossa

1. Kaupungin yhteisöveron jako-osuus kasvaa joka vuosi strategiakaudella 2013–2017.

Yhteisöveron jako-osuudet 2014–2017 olivat: 2014: 4,9%, 2015: 4,6%, 2016: 4,3% ja 2017:4,4%

2. Asukaskohtaiset kunnallisverotulot kasvavat nopeimmin Vantaalla pääkaupunkiseudulla.

Asukaskohtaisten kunnallisverotulojen kasvu pääkaupunkiseudun kaupungeissa vuodesta 2013 vuoteen 2017: Helsinki 5,0%, Espoo 6,5% ja Vantaa 2,3%

Kaupunkirakenne eheytyy

1. Asemien liityntäpysäköintipaikat, tavoite 2 700, toteuma 2 494.

Kaupungin elinvoima vahvistuu

1. Työllisyysaste, tavoite 74,0%, toteuma 71,7%.
2. Vieraskielisten työllisyysaste, tavoite 60%, toteuma 53,3% (tieto vuodelta 2015, uudempaa ei saatavilla).
3. Alle 25-vuotiaita työttömiä enintään 1 100 henkilö, toteuma 1 261.

Palvelut uudistuvat

Yhtään mittaria ei jäänyt kokonaan toteutumatta.

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

1. Huonot vaikutusmahdollisuudet muutoksiin (Kunta 10), tavoite 28 %, toteuma: kaupungin keskiarvo 35,2%
2. Sairauspoissaoloprosentti, tavoite 3,52%, toteuma 4,52%.

1.1.4 Vuosittaisten sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2014–2017

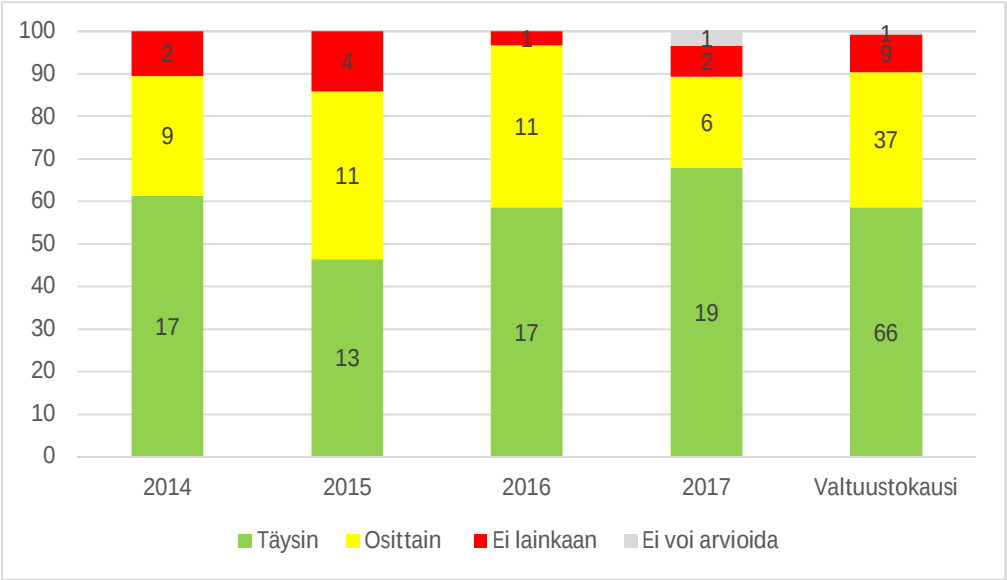
Sitovia tavoitteita asetettiin vuosille 2014–2017 yhteensä 113 kappaletta. Oheisessa taulukossa on koottuna tavoitteiden lukumäärät vuosilta 2014–2017 jaoteltuna strategian painopistealueisiin.

Strategian painopistealueet	2014	2015	2016	2017	Painopiste-alue yh-teensä
Kaupungin talous tasapainossa	8	7	9	6	30
Kaupunkirakenne eheytyy	6	5	6	7	24
Kaupungin elinvoima vahvistuu	6	8	5	5	24
Palvelut uudistuvat	5	5	7	8	25
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta	3	3	2	2	10
Kaikki yhteensä	28	28	29	28	113

Tavoitemäärät olivat vuosittain lähes samat. Eniten tavoitteita valtuustokaudella asetettiin kaupungin talous tasapainossa painopistealueelle ja vähiten painopistealueelle muutosta toteutetaan johtamisen kautta.

Seuraavassa taulukossa on koottuna tavoitteiden raportoidut toteumat vuosilta 2014–2017. Vuosina 2014 ja 2015 oli mahdollista raportoida tavoitteen toteuma neljään kategoriaan: täysin,-melko hyvin, jossain määrin ja ei lainkaan ja vuosina 2016 ja 2017 kategoriat olivat: täysin, osittain ja ei lainkaan. Taulukossa on käytetty vain kolmea kategoriaa ja vuosilta 2014 ja 2015-kategorioihin: ”toteutui melko hyvin” ja ”toteutui jossain määrin” raportoidut tavoitteet on yhdistetty ”toteutui osittain” kategoriaan.

Tavoitteiden raportoitu toteutuminen 2014–2017

Valtuustokautena tavoitteista raportoitiin täysin toteutuneeksi noin 58 prosenttia, osittain toteutuneeksi noin 33 prosenttia, toteutumatta jääneeksi raportoitiin noin 8 prosenttia ja yhden prosentin (eli yhden tavoitteen) osalta arviointia ei arviointiajankohtana voitu tehdä. Kovin isoja vaihteluja tavoitteiden toteumassa vuosittain ei ollut. Täysin tai osittain toteutuneeksi raportoitiin joka vuosi yli 85 prosenttia tavoitteista.

Tarkastuslautakunnan arvioinnista

Seuraavan taulukkoon on koottu 2014–2017 vuosilta tavoitemäärät, joista tarkastuslautakunnalla oli huomautettavaa. Suluissa oleva prosenttiluku kertoo, kuinka suurta osaa tavoitteita huomautukset koskivat.

	2014	2015	2016	2017	Yhteensä
Huomautuksia	10 (36%)	4 (14%)	12 (41%)	11 (39%)	37 (33%)

Tarkastuslautakunta huomautti yhteensä 12 tavoitteen osalta tavoitteen toteuman raportoinnista, yhdeksän tavoitteen osalta tavoitteen mittaroinnista, 11 kertaa huomautus johtui jostain muusta syystä ja 11 tavoitteen osalta lautakunta totesi, että tavoitetta ei voinut arvioida. On huomattavaa, että joistain tavoitteista huomautettiin useammasta syystä, esimerkiksi sekä raportoinnista että mittaroinnista.

Syy siihen, että lautakunta ei voinut tiettyjä tavoitteita arvioida oli yleensä vertailutiedon puuttuminen. Tilastotieto, johon vertailua piti tehdä ei ollut vielä raportointihetkellä saatavissa. Jossain tapauksissa mittarin lähtötasoa ei oltu kerrottu, jolloin arviointi oli mahdotonta. Joidenkin tavoitteiden kohdalla lautakunta totesi, että tavoite ja mittari olivat puutteellisia eli kaikkia tavoitteena olevia asioita ei oltu otettu mittariin mukaan. Oli myös tavoitteita, joita oli toteutettu eri tavalla kuin mittaroitiin eli mittarissa mainittuja toimenpiteitä ei oltu tehty vaan tavoitetta olikin toteutettu jollain muulla tavoin.

Johtopäätökset:

Vantaan strategiaprosessi noudatti aiemmilta valtuustokausilta tuttuja menetelmiä. Kaupunkistrategia pohjautuu virkamiesten ja luottamushenkilöiden tiiviiseen yhteistyöhön, Vantaan kaupungin strategia ulotetaan kaikille kaupunkiorganisaation tasoille niin, että kaikki toimialat, tulosalueet ja suurin osa tulosyksiköistä tekevät omat tuloskorttinsa, joissa määritellään, miten kaupunkitasoiset tavoitteet puretaan oman toimialan, tulosalueen tai tulosyksikön tavoitteiksi.

Vantaan strategiamallia uudistettiin siten, että strategia laadittiin nyt koko valtuustokaudelle.
Valtuustokauden 2013–2016 strategia hyväksyttiin kesäkuussa 2013 ja kuntalain muutosten johdosta päätti kaupunginvaltuusto kesäkuussa 2015 jatkaa strategian voimassaoloa vuoden 2017 loppuun asti. Samalla strategiaan tehtiin joitakin päivityksiä.

Koko valtuustokaudelle asetettiin 21 strategista päämäärää ja näille 54 mittaria. Päämäärien mittareista toteutui täysin tai osittain 46 kappaletta (85 prosenttia) ja kokonaan toteumatta jäi kahdeksan mittaria (15 prosenttia). Haasteellisimmiksi osoittautuivat työllisyyden parantamiseen liittyvät mittarit, joista kolme jäi toteutumatta. Myöskään verotulojen kehitys ei valtuustokaudella toteutunut tavoitteeksi asetetulla tasolla, vaikka kaupungin taloustilanne kyllä kokonaisuutena kehittyi suotuisasti erityisesti valtuustokauden kahtena viimeisenä vuotena. Lisäksi henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämisessä ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisessä on edelleen parannettavaa.

Vuosittaisia strategisia tavoitteita asetettiin 2014–2017 yhteensä 113. Näistä tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan kokonaan tai osittain yli 90 prosenttia. Haasteellisimmat vuositavoitteet liittyivät työllisyyden parantamiseen, henkilöstön sairauspoissaoloihin ja ammatillisten opintojen keskeyttämisten vähentämiseen.

Tarkastuslautakunta antoi valtuustokaudella huomautuksen yhteensä noin 33 prosenttiin tavoitteista. Huomautuksia tuli niin tavoitteiden raportointiin, mittarointiin tai siihen, että tavoite ei ollut arvioitavissa. Joka vuosi löytyi tavoitteita, joita ei voinut arvioida, koska tarvittavaa tietoa mittarin toteutumisesta ei ollut saatavilla.

Suositukset:

Strategisten tavoitteiden raportointiin ja mittarointiin pitää edelleen kiinnittää huomiota. Erityisesti pitää tavoitetta asetettaessa varmistaa, että asetetun mittarin toteutumisesta on saatavilla raportointivaiheessa tieto, jotta tavoite voidaan arvioida.

1.2 Vuoden 2017 tavoitteiden toteutuminen strategisten päämäärien mukaan

	Tilinpäätös 2017			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan.	3							
2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan.	1							
3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan.	1							
4. Kumppanuuksien hyödyntäminen.	1							
5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin.	2	2		2	1		1	
6. Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia.		1						
7. Investointiohjelma vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä (ei tavoitetta 2017).								
8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista.	2			2		2		
9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.	3			1			1	
10. Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen (ei tavoitetta 2017).								
11. Asukkaiden turvallisuus vahvistuu (ei tavoitetta 2017).								
12. Vantaan tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa (ei tavoitetta 2017).								
13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat.		1	1	2	1			1
14. Vantaan kilpailukyky vahvistuu osana metropolialuetta (ei tavoitetta 2017).								
15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia.	2	1		2		1	1	1

16. Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä lisääntyy (ei tavoitetta 2017).								
17. Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut.	1	1		1			1	
18. Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan valinnanvapautta (ei tavoitetta 2017).								
19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja *)	2			1			1	
20. Hyvällä strategisella johtamisella ja esimiestyöllä toteutetaan muutosta.			1					
21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen.	1							

*) Yksi tavoite arvioidaan myöhemmin

1.3 Vuoden 2017 sitovien tavoitteiden toteutuminen

	Tilinpäätös 2017			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
1.1 Toimintamenojen kasvu.	X							
1.2 Investointiohjelma toteutetaan kustannustehokkaasti ja innovatiivisesti.	X							
1.3 Joukkoliikenteen kuntaosuus on alle 50 % (tulot/ menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia.	X							
2.1 Lainasalkun optimaalinen hallinnointi.	X							
3.1 Maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa.	X							
4.1 Sähköisten itsepalveluiden kehittämisen nopeuttaminen yhdessä yhteistyökuntien kanssa.	X							
5.1 Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa.	X			x			x	
5.2 Joukkoliikenteen käyttäjämäärä kasvaa 2 % vuodessa.	X			x	x			
5.3 Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 265 000 k-m2/vuosi.		X						

5.4 Kehitetään toimintamalli maksulliselle pysäköinnille.		X						
6.1 Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita.		X						
8.1 Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 400 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.	X			x		x		
8.2 Pientaloalueiden tiivistäminen Mapon mukaisesti.	X			x		x		
9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.	X							
9.2 Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	X			x			x	
9.3 Selkeytetään yritysten sijoittumispalvelua Vantaalle.	X							
13.1 Uusi oppimiskäsitys ja uudet pedagogiset toimintatavat käytäntöön.		X		x	x			
13.2 Toteutetaan koulutustakuuta.			X	x				x
15.1 Kehitetään kaupunkitasoinen keskitetty monikanavainen asiakaspalvelumalli (ns. 1. taso).	X							
15.2 Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona.	X			x		x		
15.3 Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla.		X		x			x	x
17.1 Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	X			x			x	
17.2 Kotoutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan kotoutumissuunnitelmien toteutumisen arvioinnilla ja hyvällä monikulttuurisuusohjelmalla.		X						
19. Uusien sähköisten työviestinnän välineiden käyttö vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	X							
19.2 Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti-hanke) onnistunut käyttöönoton valmistelu ja kustannusohjaus.	X							
19.3 Kaupungin uudisrakentamis- ja peruskorjauskohteisiin, joissa toteutetaan kunnan palveluita, toteutetaan langaton nettiyhteys.	MYÖHEMMIN			x			x	
20.1 Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään.			X					
21.1 Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	X							

1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2017 tavoitteiden toteutumisesta

Sitova tavoite 5.1: Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Vantaan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 prosenttia	Tavoite toteutui täysin.	Tavoitetta ei voida arvioida

Raportoinnissa todetaan, että verrattaessa vuosien 2015 ja 2016 kasvihuonekaasupäästöjä Vantaan kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2016 neljä prosenttia vuodesta 2015. Vuoden 2017 tietoja ei raportoinnin mukaan ollut käytettävissä.
Tavoite oli asetettu vuodelle 2017 ja koska vertailutietoa Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä vuosien 2016 ja 2017 vuosien välillä ei ole saatavissa tavoitetta ei voida arvioida.

Sitova tavoite 5.2: Joukkoliikenteen käyttäjämäärä kasvaa 2 % vuodessa.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Joukkoliikenteen matkustajamäärät eli Vantaan juna-asemien ja bussipysäkkien nousijamäärät lokakuun arkivuorokauden keskiarvona.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui osittain.

Raportoinnissa todetaan lähijunaliikenteen nousijamäärän kasvaneen 4 prosenttia vuoden 2016 tasosta. Bussiliikenteen nousijamäärä ei ole tiedossa. Koska vain toisesta mittarista on tietoa, tavoite toteutui vain osittain ja toista osaa (bussiliikenteen nousijamäärät) ei voi arvioida.

Sitova tavoite 8.1: Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 400 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Valmistuneiden asuntojen määrä 2 400.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui täysin. Mittari ei vastaa strategiseen päämäärään ja myöskään asuntojen laadusta ei ole otettu mittariin mainintaa.

Raportoinnissa todetaan, että asuntoja valmistui Vantaalla yhteensä 3 290. Raportoinnissa on myös eritelty asuntoja talotyypeittäin, joten myös asuntotuotannon monipuolisuutta on tuotu esiin. Tavoite kuuluu strategiseen päämäärään kahdeksan: *Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista.* Mittarissa ei mainita mitään laadusta tai kohtuuhintaisuudesta. Tavoite on tärkeä ja toteuttaa Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen asuntotuotantotavoitetta Vantaan osalta, mutta strategisessa päämäärässä mainitusta asuntojen laadusta ja kohtuuhintaisuudesta ei mittari anna tietoa.

Sitova tavoite 8.2: Pientaloalueiden tiivistäminen maapoliittisten linjausten mukaisesti.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Asemakaavoituksen ja poikkeamispäätösten avulla luodaan 100 rakennuspaikkaa vuosittain.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui täysin. Mittarin ja tavoitteen yhteys on kuitenkin epäselvä.

Raportoinnissa todetaan kaavoituksella luodun 213 rakennuspaikka vuonna 2018. Raportoinnissa olisi pitänyt selvemmin tuoda esiin, miten tavoite edistää pientaloalueiden tiivistämistä.

Sitova tavoite 9.2: Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Päivähoitopaikka järjestetään 2 viikossa, 1 viikossa kerhosta päivähoitoon ja äkillisessä tarpeessa jo seuraavana päivänä.	Tavoite toteutui täysin.	Raportoinnin perusteella ei voi päätellä toteutuiko tavoite täysin.

Raportoinnissa mainitaan tavoitteen toteutuneen täysin ja samalla mainitaan, että ”ei asiakasreklamaatioita”. Mainittu asiakasreklamaatioiden puuttuminen ei välttämättä kerro onko tavoite toteutunut. Jos on olemassa tilasto, jolla pystytään näyttämään, että kaikki päivähoitopaikkaa hakeneet saivat paikan tavoitteen mukaisissa aikarajoissa, voisi tavoitteen todeta toteutuneeksi tällaisen tilaston perusteella.

Sitova tavoite 13.1: Uusi oppimiskäsitys ja uudet pedagogiset toimintatavat käytäntöön.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Suurin osa toimintayksiköistä toteuttaa toiminnallista oppimista ja lasten osallisuus näkyy toimintojen suunnittelussa ja arvioinnissa. Jokaisesta toimintayksiköstä on osallistuttu tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen käytön koulutuksiin. Jokainen vantaalainen oppilas on osallistunut vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen. Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpajoja, koulutuksia ja muita tilaisuuksia yhteensä vähintään 4 kertaa vuodessa. Varian opiskelijoiden työpaikalla tapahtuva oppiminen kasvaa vuodesta 2015 verrattuna 5 prosenttia.	Tavoite toteutui osittain.	Tavoite toteutui osittain. Yhden mittarin osalta voidaan katsoa toteutuneen kokonaan, mutta muilta osin ei voi arvioida tiedon puutteen vuoksi tai koska raportointi ei kerro varsinaisesti tavoitteen toteutumisesta.

Toiminnallisen oppimisen mittarista raportoinnissa todetaan, että toiminnallinen oppiminen toteutuu esiopetuksen osalta ja varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa tavoitteen suuntaan. Raportoinnista ei käy ilmi, kuinka suuri osa toimintayksiköistä käytännössä toteuttaa toiminnallista oppimista eli onko mittarin tavoitetasoksi asetettu ”suurin osa” toteutunut.

Tieto- ja viestintähenkilöstön koulutuksiin osallistujista todetaan raportoinnissa osallistujamäärä, mutta ei sitä osallistuttiinko näihin koulutuksiin jokaisesta toimintayksiköstä ja tavoite nimenomaan oli, että jokaisesta toimintayksiköstä osallistutaan kyseisiin koulutuksiin. Tämä mittarin toteutumista ei voi tällä tiedolla arvioida.

Monialaiseen oppimiskokonaisuuteen osallistumisesta todetaan, että näitä oppimiskokonaisuuksia toteutetaan satunnaisesti, kun mittarin tavoitetaso oli, että jokainen vantaalainen oppilas osallistuu vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen. Raportointi on epämääräistä ja tämän mittarin toteutumista ei voi arvioida.

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen osalta todetaan, että järjestelmä ei tuota luotettavaa tietoa suoritusten kertymästä, joten tämänkään mittarin toteutumista ei voi arvioida.
Tavoitteelle on asetettu mittareita eri tulosalueille. Mittareiden tavoitetasot on määritelty epätäsmällisesti.

Sitova tavoite 13.2: Toteutetaan koulutustakuuta
Tavoite toteutui huonosti, koska tavoitteen toteutumisessa jäätiin huomattavasti tavoitetasosta. Keskeyttämisprosentti oli 17,1 tavoitellun 13 prosentin sijasta.

Sitova tavoite 15.2: Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
75 vuotta täyttäneistä 92,5 prosenttia asuu omassa kodissa.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui täysin. Tavoite on valtakunnallinen. Tavoite voi sinänsä vaikeuttaa hoitopaikan saantia, sillä kaikki vanhukset eivät välttämättä ole omasta tahdostaan kotona.

Sitova tavoite 15.3: Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaita alle 3 750 (7,9 % Vantaan 0–17-vuotiaista).	Tavoite toteutui osittain.	Tavoitetta ei voi arvioida (mittari ei ole vertailukelpoinen).

Tavoitteen raportoinnissa on kerrottu kehittämistyöstä ja toimenpiteistä, joilla tavoitteen suuntaan pyritään. Mittarin tilanteesta on todettu, että tilastoissa havaittujen ongelmien takia mittarille asetettu tavoitetaso ei ole vertailukelpoinen korjattujen tilastotietojen kanssa. Avohuollon asiakkaina oli 3 533 lasta (7,5 % Vantaan samanikäisestä väestöstä). Vuoden 2016 korjattu toteuma oli 3 345 (7,2 % Vantaan samanikäisestä väestöstä), joten suhteellinen asiakasmäärä on hieman noussut. Aiheesta kerrotaan myös kohdassa 9.1 Lastensuojelu.

Sitova tavoite 17.1: Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Vantaa on kustannustehokkuudeltaan suurten kaupunki kärkijoukossa.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoitetta ei voi arvioida.

Kaikki raportoidut vertailutiedot ovat vuodelta 2016. Tavoite oli kuitenkin asetettu vuodelle 2017, joten koska arviointivuodelta ei ole saatavissa kustannusvertailuja ei tavoitetta voi arvioida.

Sitova tavoite 19.3: Kaupungin uudisrakentamis- ja peruskorjauskohteisiin, joissa toteutetaan kunnan palveluita, toteutetaan langaton verkkoyhteys.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
1–3 (maksimissaan 60 tukiasemaa) peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteena olevassa koulussa on avoin langaton verkko kuntalaisille ja/tai hallinnon ja opetuksen langaton verkko.	Tavoitteen toteuma-arviointi voidaan tehdä vasta myöhemmin.	Tavoitetta ei voi arvioida.

Raportoinnissa todetaan, että raportointikaudelle ei ajoittunut yhtään wlan-verkon rakentamista, joten tavoite ei ole arvioitavissa.

Johtopäätökset:

Vuodelle 2017 asetettujen tavoitteiden joukossa oli poikkeuksellisen paljon sellaisia tavoitteita, joiden laatu ja mittarointi olivat sellaisia, joita ei voitu arvioida.
Syy vaihtelee joko siitä että ”tietoa ei ollut vielä saatavilla” tai ääripäässään, että tietoa ei ollut olemassakaan. Tavoite oli ikään kuin asetettu väärälle vuodelle.

Yllä yksittäisiä tavoitteita koskevassa osiossa tuodaan esille tarkastuslautakunnan näkemys yksittäisten tavoitteiden toteutumisesta.

Suositukset:

Tarkastuslautakunnan on kuntalain mukaan arvioitava, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä. Arviointikertomus käsitellään kuntalain mukaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Varainhoitovuodelle asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet tulee siis asettaa talousarviokauden mukaan, jotta niiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit voidaan osoittaa talousarviossa.

Vuoden 2017 osalta tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätöksen yhteydessä toteutumatta jääneet tavoitteet raportoidaan kaupunginhallituksen vastauksessa ”vastaukset arviointikertomukseen 2017” syksyllä 2018. Suuri osa toteutumatta jääneistä tavoitteista oli tavoitteita, joita ei voitu arvioida tiedon puutteen vuoksi.

Tarkastuslautakunta palaa näihin tavoitteisiin arviointikertomuksensa 2018 yhteydessä.

1.5 Kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamien tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2017 talousarviossa valtuusto asetti toiminnan ja talouden tavoitteita yhteensä 22 tytäryhteisölle. Valtuuston tavoitteenasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä, palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia.

Tavoitteita asetettiin yhteensä 52 kappaletta. Yhtiöistä yhdeksälle asetettiin yhteiset tavoitteet ja 13 yhtiölle yhtiökohtaisia tavoitteita. Yhteiset tavoitteet koskivat tilikauden tulosta ja lämmön, sähkön ja veden kulutusta. Yhtiökohtaiset tavoitteet koskivat suurimmalta osaltaan yhtiön tulosta sekä liikevoittoa ja liikevaihtoa. Tavoitteita asetettiin myös investoinneille ja sijoitetun pääoman tuotolle. Samoin toiminnalle ja sen tehostamiselle sekä häiriöiden vähentämiselle, täyttöasteelle ja vaikuttavuudelle. Laatuun, johtamiseen ja asiakastyytyväisyyteen liittyi useita tavoitteita.

Tilinpäätöksen toimintakertomuksessa esitetään tavoitteiden toteutuminen keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille yhteensä 25 tavoitteen osalta. Käsitellyt kuusi yhtiötä olivat Vantaan Energia -konserni, VAV Asunnot Oy -konserni, VTK Kiinteistöt Oy -konserni, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, A-Tulkkaus Oy ja Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy.

Tytäryhteisöjen tavoitteen toteutumatiedot on käsitelty yleisjaostossa 12.3.2018. Mainittujen kuuden yhtiön lisäksi yleisjaosto esittää tavoitteiden toteutumisen 16 (seitsemän eri tavoitteita käsittävien yhtiöitten ja yhdeksän yhteistä tavoitetta käsittävien) yhtiön osalta, jolloin valtuuston asettamat tavoitteet 22 tulivat raportoiduiksi. Yleisjaostossa esitetään edellisten lisäksi seitsemän yhtiötä, joille kaupunginvaltuusto ei asettanut tavoitteita.

Johtopäätös:

Toteutumatietojen mukaan kaupunginvaltuuston asettamista tavoitteista toteutui 72 prosenttia. Osittain toteutui 19 prosenttia ja ei lainkaan 5 prosenttia. Tieto puuttui tai sitä ei ollut saatavilla 4 prosentin osalta.

Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Tavoitteenasettelu on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Kaikkien tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan Vantaalla yleisjaostolle ja merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutuminen kaupungin tilinpäätöksen ja osavuosikatsausten yhteydessä kaupunginvaltuustolle.

2 EMOKAUPUNGIN JA KOKO KONSERNIN TALOUS

2.1 Emokaupungin talous ja tilinpäätös

Talousarvion toteutuminen

Vantaan tilikauden tulos oli vuonna 2017 noin 40,4 miljoonaa euroa. Tulos on noin 108 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 41,7 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot ylittyivät noin 22,5 miljoonalla eurolla ja toimintakulut (ilman valmistusta omaan käyttöön) alittuivat noin 58,8 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon nähden. Toimintatuottoja kasvattivat muun muassa erittäin kiivaana jatkuneesta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen selvästi ennakoitua suurempina toteutuneet maanmyyntivoitot, maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset ja rakennusvalvontamaksut. Toimintakulujen alituksiin vaikuttivat muun muassa HSL:n kuntaosuuden toteutuminen noin 13,8 miljoonaa ennakoitua pienempänä, noin 18 miljoonaa pienempänä toteutuneet henkilöstökulut ja toimeentulotuen Kela-siirrolle varatun määrärahan alittuminen 16 miljoonalla. Lisäksi ostopalvelut toteutuivat maankäytön ja ympäristön toimialalla 20 miljoonaa euroa arvioitua pienempinä. Kaupungin koko verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) kasvoi noin 0,2 prosenttia verrattuna vuoteen 2016. Pelkkiä verotuloja kertyi 2,4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Vuoden 2017 talousarvioon verrattuna verotuloja kertyi noin 35,8 miljoonaa euroa ennakoitua enemmän. Valtionosuuksia taas kertyi noin 0,5 miljoonaa ennakoitua vähemmän, ja verorahoitus kokonaisuudessaan toteutui 103,2-prosenttisesti. Verotulolajeista kunnan tuloveroa kertyi noin 21,1 miljoonaa ennakoitua enemmän, kiinteistöveroa kertyi 0,7 miljoonaa ennakoitua enemmän ja osuus yhteisöveron tuotosta oli noin 14 miljoonaa ennakoitua suurempi. Edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta johtuen Vantaan ennakoidut korko- ja rahoituskulut alittuivat noin 4,0 miljoonalla ja korko- ja rahoitustuottoja kertyi noin 2,9 miljoonaa arvioitua vähemmän.

Määrärahatavoitteiden toteutumisesta ja lainakannasta vuonna 2017:

- Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli noin 106 prosenttia.
- Toimintakulujen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli noin 96 prosenttia.
- Verotulojen toteumaprosentti oli 103,8 prosenttia.
- Valtionosuuksien toteumaprosentti 99,7 prosenttia.
- Yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat noin 26,8 miljoonaa euroa, mikä oli noin 1,1 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua enemmän.
- Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat noin 9,7 miljoonaa euroa arvioitua suurempina
- Kaupunginvaltuuston muutokset vuoden 2017 talousarvioon: Käyttötulojen lisäykset noin 50 tuhatta euroa, käyttömenojen lisäykset yhteensä noin 13,1 miljoonaa euroa ja investointien lisäykset (brutto) noin 24,6 miljoonaa euroa.
- Talousarviossa 2017 varauduttiin 33,9 milj. euron nettolainanottoon, mutta vuoden 2017 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja tulojen- ja menojen toteuduttua huomattavasti talousarviossa ennakoitua paremmin lainaa ei tarvinnut ottaa, vaan kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettovähennys oli

vuonna 2017 noin 101 miljoonaa euroa. Koko lainakannan nettovähennys (mukana lyhytaikaiset lainat) oli 90,1 miljoonaa euroa.

- Investointimenot (brutto) toteutuivat noin 33 miljoonaa euroa pienempinä muutettuun talousarvioon nähden ja nettoinvestoinnit toteutuivat noin 38 miljoonaa euroa pienempinä muutettuun talousarvioon nähden.

Kaupungin taloudellisen tilanteen kehittyminen

Ohessa on tarkasteltu kaupungin taloudellista tilannetta kumulatiivisen yli-/alijäämän muodostumista sekä varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirtaa vuosina 2011–2017. Tarkastelu perustuu kyseisten vuosien tilinpäätöksistä koottuihin laskelmiin. Erityisenä tarkastelukohteena on tulorahoituksen riittävyys.

Kumulatiivisen ylijäämän muodostuminen, luvut miljoonaa euroa

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toimintakate	-910,9	-958,1	-976,6	-1 006,4	-1 015,6	-990,0	-1 008,7
Vuosikate	79,0	64,7	108,4	79,9	98,4	178,8	164,0
Poistot	-65,8	-68,4	-72,9	-77,8	-98,1	-116,1	-123,6
Tuloslaskelman tulos + satunnaiset tulot	13,3	-3,7	35,6	2,1	1,4	64,5	40,4
Tilinpäätössiirrot	-0,1	0,5	-0,4	-1,0	-0,7	0,3	1,2
Ali-/ylijäämä	13,2	-3,2	35,2	1,1	0,7	64,8	41,7
Kumulatiivinen edellisten tilikausien ja kuluvan tilikauden yli/ali jäämät[1]	331,6 (339,7)	336,5 (341,6)	376,8 (353,1)	354,2 (362,2)	362,9 (360,2)	425,0 (425,5)	467,2

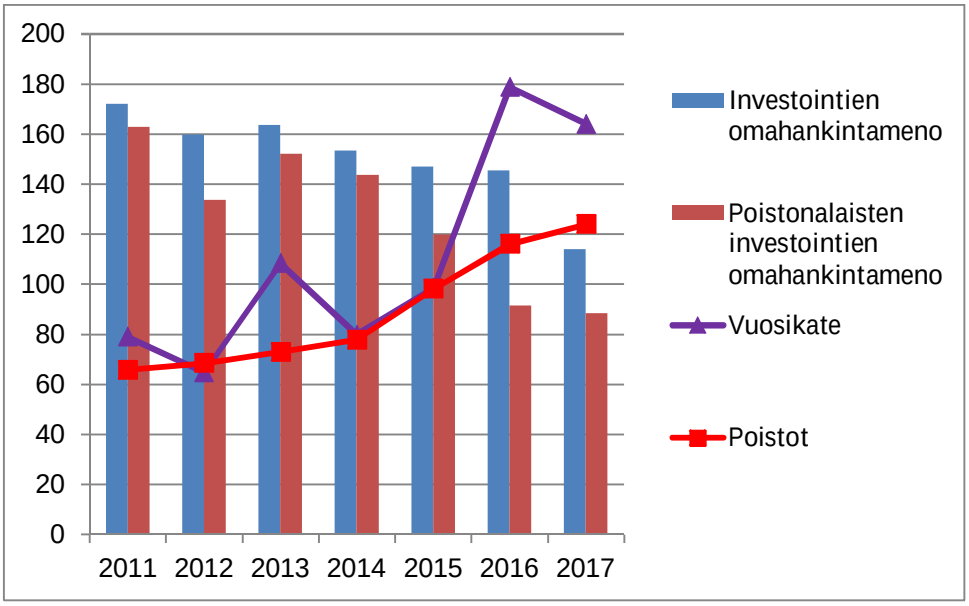
Toiminnan ja investointien rahavirta

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vuosikate	79,0	64,7	108,4	79,9	98,4	178,8	164,0
Satunnaiset tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,8	0,0
Satunnaiset kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-30,8	-31,9	-37,9	-37,9	-37,3	-48,9	-40,5
Investoinnit							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-175,6	-166,7	-172,8	-172,8	-152,8	-146,7	-111,3
Rahoitusosuudet investointeihin	3,7	6,9	9,3	9,3	5,8	1,3	0,7
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	45,9	40,2	47,3	47,3	48,4	68,8	50,5
Toiminnan ja investointien rahavirta	-77,8	-86,7	-45,7	-45,7	-36,5	55,2	63,3

[1] Suluissa kumulatiivinen edellisen tilikauden ja ylijäämä, kun tilinpäätöksen jälkeen ylijäämään tehdyt oikaisut on otettu huomioon.

Kumulatiivista ylijäämää oli noin 467 miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa. Toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus) heikkeni hieman (1,9 prosenttia) vuodesta 2016. Toiminnan ja investointien kassavirta on kahtena viimeisenä vuotena ollut positiivinen. Vuonna 2017 vuosikate hieman laski edellisvuodesta mutta vuosikate kattoi poistot sekä investoinnit. Hyvän taloudellisen tuloksen ja hyvän kassatilanteen ansiosta velkaa pystyttiin jälleen vähentämään.

Ohessa tarkasteluna kaupungin talous vuosina 2011–2017 investointien, vuosikatteen ja poistojen avulla. Investoinnit on esitetty omahankintamenona.

Vuosikate on ollut tarkastelujaksolla vähintään poistojen suuruinen lukuun ottamatta vuotta 2012. Myös investoinnit on saatu kahtena viimeisenä vuonna katettua ilman lainarahoitusta.

Johtopäätökset:

Vantaan taloudellinen tulos oli selvästi arvioitua parempi. Käyttötulot ylittyivät arvioidusta ja samalla käyttömenot alittuivat. Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) toteutui kokonaisuudessaan arvioitua suurempana. Vuosikatteen ja hyvän kassatilanteen ansiosta investoinnit pystyttiin kattamaan ilman lainarahoitusta ja myös lainamäärää pystyttiin vähentämään.

Liikelaitokset[2]

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Talouden toteuma 2017 (luvut 1000 €)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	36 981	37 210
Liiketoiminnan kulut	-35 496	-34 725
Poistot ja arvonalenemiset	-1 486	-1 339
Liikeylijäämä/(-alijäämä)	0	1 146
Rahoitustuotot ja kulut	0	2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 148
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	411
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	1 559

Investoinnit (brutto)

Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
1 590	1 567

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen talousarvion sitovat määrärahaerät ovat liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit. Vuodelle 2017 pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymässä talousarviossa sitovina määrärahoina olivat liikeylijäämä 0 euroa ja 1 590 000 euron brutto investoinnit. Tilinpäätöksessä pelastuslaitoksen liikeylijäämä oli noin 1,15 miljoonaa euroa eli toteuma selvästi ennakoitua parempi. Bruttoinvestointimenot toteutuivat noin 23 000 euroa talousarviotasoa pienempinä.

Liikeylijäämän selvästi parempaan toteumaan vaikutti erityisesti sekä henkilöstökulujen että materiaali- ja palvelukulujen säästöt. Henkilöstökuluissa säästöjä tuli noin 500 000 euroa hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden virkojen täyttämättä jättämisestä. Materiaali- ja palvelukuluissa tuli noin 400 000 euron säästö talousarviossa arvioituihin menoihin.

[2] Liikelaitosten talouden vertailutaulukot on tiivistetty lyhyeen muotoon yhdistelemällä tuloslaskelman varsinaisen toiminnan tuotto- ja kuluerät yhdeksi eräksi.

Vantaan työterveys liikelaitos
Talouden toteuma 2017 (luvut 1000 €)

Vantaan työterveys liikelaitos	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	6 925	7 327
Liiketoiminnan kulut	-6 357	-6 667
Poistot ja arvonalenemiset	-44	-21
Liikeylijäämä(-/alijäämä)	524	639
Rahoitustuotot ja kulut	-13	-11
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos lisäys (-) tai vähennys (+)	44	21
Tuloverot	-14	-8
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	541	640

Investoinnit 2017 (brutto)

Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
60	55

Vantaan työterveys liikelaitoksen sitova määräraha/tuottovaatimus on vuosittain Vantaan kaupungille maksettava seitsemän prosentin korko kaupungin antamasta lainasta ja seitsemän prosentin korko peruspääomasta. Maksettavien korkojen euromäärä yhteensä vuonna 2017 oli 13 086 euroa. Työterveysliikelaitos maksoi kyseisen koron lainasta ja peruspääomasta vuonna 2017. Työterveyspalvelujen myynti ylittyi noin kuuden prosenttia arvioidusta ja liikelaitoksen liikeylijäämä oli yli 100 000 euroa arvioitua parempi.

Suun terveydenhuollon liikelaitos
Talouden toteuma 2017 (luvut 1000 €)

Suun terveydenhuollon liikelaitos	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	22 720	23 289
Liiketoiminnan kulut	-21 921	-22 938
Poistot ja arvonalenemiset	-103	-88
Liikeylijäämä/alijäämä	696	263
Rahoitustuotot ja kulut	-227	-210
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	469	53
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	469	178

Investoinnit 2017 (brutto)

Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
200	0

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitokselle oli talousarvion sitovina erinä vuosittain Vantaan kaupungille maksettava seitsemän prosentin korko kaupungin antamasta lainasta ja seitsemän prosentin korko peruspääomasta sekä liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit. Kaupungille maksettavien korkojen euromäärä oli vuonna 2017 yhteensä noin 227 000 euroa, jonka liikelaitos myös maksoi kaupungille vuonna 2017. Vaikka liikelaitoksen liikevaihto oli arvioitua suurempi, niin liikeylijäämä jäi noin 430 000 tuhatta euroa talousarviossa arvioitua pienemmäksi. Liikeylijäämä tavoitteesta jäämiseen vaikuttivat eniten yli 900 000 euroa ylittyneet palveluostot ja noin 160 000 ylittyneet henkilöstökulut. Ylitysten todettiin tilinpäätöksessä johtuneen toimenpiteiden volyymikasvusta sekä suun ja terveydenhuollon erityisyksikön toiminnan tuomista erilliskustannuksista. Investointeja liikelaitos ei tehnyt.

Liikelaitosten vaikutus Vantaan tilikauden tulokseen oli noin 1,8 miljoonaa euroa.

Johtopäätökset:

Liikelaitoksista Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja Vantaan työterveys liikelaitos saavuttivat ennakoitua paremman taloudellisen tuloksen, ja näiden liikelaitosten sitovat erät ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat. Suun terveydenhuollon liikelaitos maksoi tavoitteensa mukaiset korot kaupungille, mutta sitovista eristä liikeylijäämä jäi liikelaitoksella talousarviossa arvioitua pienemmäksi.

2.2 Koko kaupunkikonsernin talous

Seuraavissa taulukoissa verrataan emokaupungin ja koko konsernin vuoden 2017 tilinpäätöstietoja ja keskeisiä tilinpäätöksen tunnuslukuja toisiinsa.

Kaupungin ja koko konsernin tuloksen muodostuminen:

M€	*Kaupunki*	*Konserni*
Toimintatuotot	252,0	1 017,4
Valmistus omaan käyttöön	78,3	-
Toimintakulut	-1 339,0	-1 838,6
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta ja tappioista	-	5,7
Toimintakate	-1 008,7	-815,5
Verorahoitus (sisältää valtionosuudet)	1 145,9	1 151,3
Rahoitustuotot ja -kulut	26,8	-8,0
Vuosikate	164	327,8

M€	Kaupunki	Konserni
Poistot ja arvonalentumiset (sisältää suunnitelman mukaiset poistot, omistuksen eliminointierot ja arvonalentumiset)	-123,6	-216,0
Satunnaiset erät		0,8
Varausten lisäys		-
Rahastojen lisäys		-
Tilinpäätössiirrot	1,2	0,7
Tilikauden verot	-	-7,7
Laskennalliset verot	-	-5,8
Vähemmistöosuudet	-	-18,4
Tilikauden ylijäämä	41,7	81,2

Kaupungin ja koko konsernin keskeisten tunnuslukujen vertailu:

	Kaupunki	Konserni
Vuosikate, % poistoista	133,0	151,8
Investointien tulorahoitus, %	148,2	108,1
Kertynyt ylijäämä, euroa per asukas	2 094	2 840
Lainakanta, euroa per asukas[3]	4 517	8 837
Lainanhoitokate	0,9	2,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	81,1	110,8
Velat ja vastuut prosentteina käyttötuloista	106,4	126,8

Tulorahoitus riitti sekä poistojen että investointien kattamiseen poistot pystyttiin molemmissa jälleen kattamaan tulorahoituksella. Koko konsernin ylijäämä oli noin 20 miljoonaa euroa suurempi kuin emokaupungin ylijäämä. Investointien tulorahoitusprosentti parani sekä emokaupungissa että konsernissa ja nyt myös konsernissa pystyttiin investoinnit kattamaan tulorahoituksella.

Kaupungin lainanhoitokatteen tunnusluku on 0,9 ja se heikkeni vuodesta 2016. Tunnusluku osoittaa, että tulorahoitus ei kaupungilla kokonaan riittänyt vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun vuonna 2017. Konsernin lainanhoitokate sen sijaan parani edellisvuodesta ja oli nyt 2,7. Suhteellinen velkaantuneisuus osoittaa koko velkataakan suuruuden ja tämä tunnusluku parani sekä emokaupungissa että konsernissa hieman vuodesta 2016 mutta osoittaa edelleen, että kaupungilla ja konsernilla on merkittävän suuri velkataakka. Velan takaisin maksuun tarvittaisiin konsernissa selvästi yli vuoden tulorahoitus ja emokaupungin koko velan takaisinmaksuun kuluisi 81,1 prosenttia vuoden tulorahoituksesta.

Johtopäätökset:

Emokaupungin ja konsernin taloudellinen tulos oli selvästi arvioitua parempi. Tulorahoitus riitti nyt myös konsernilla sekä poistojen että investointien rahoitukseen. Lisäksi kaupungin ja konsernin isoa velkataakkaa pystyttiin jälleen vähentämään. Kaupungin suureen velkamäärään liittyy riskejä (esimerkiksi korkojen nousu), jotka toteutuessaan kaventaisivat nopeasti kaupungin taloudellista liikkumavaraa.

[3] Asukaskohtaiset luvut on laskettu käyttäen Tilastokeskuksen antamaa virallista Vantaan asukaslukua 31.12.2017 tilanteessa (223 027 asukasta).

2.3 Suurten kaupunkien vertailua

Alla olevassa taulukossa vertaillaan kuuden suurimman kaupungin keskeisiä talouden tunnuslukuja vuodelta 2017. Tunnusluvut on kerätty kaupunkien kaupunginhallituksissa hyväksytyistä vuoden 2017 tilinpäätöksistä. Tunnuslukuja on seitsemän jokaisella kaupungilla eli yhteensä 42.Tunnuslukujen tasoluokittelu perustuu Kuntaliiton määrittelyyn. Tunnusluvuissa on vuoden 2017 tunnusluvun alla suluissa kyseisen tunnusluvun arvo vuonna 2016.

Vuonna 2017 tunnusluvut olivat kokonaisuutena hyvin lähellä vuoden 2016 tasoa. Tunnusluvuista 33 pysyi vuoden 2016 tasolla, viiden tunnusluvun arvo parani ja neljän tunnusluvun arvo heikkeni. Hyvällä tasolla oli nyt 17 tunnuslukua (16 vuonna 2016), tyydyttävällä tasolla oli nyt 13 tunnuslukua (15 vuonna 2016) ja heikolla tasolla oli 12 tunnuslukua (11 vuonna 2016). Kaupungeista Espoolla kahden tunnusluvun arvo parani, Oululla kolmen tunnusluvun arvo parani ja samalla yhden tunnusluvun arvo heikkeni, Tampereella, Turulla ja Vantaalla yhden tunnusluvun arvo heikkeni ja Helsingin tunnuslukujen arvot pysyivät vuoden 2016 tasolla. Eniten hyvällä tasolla olevia tunnuslukuja (neljä) oli Espoolla, Helsingillä ja Oululla.

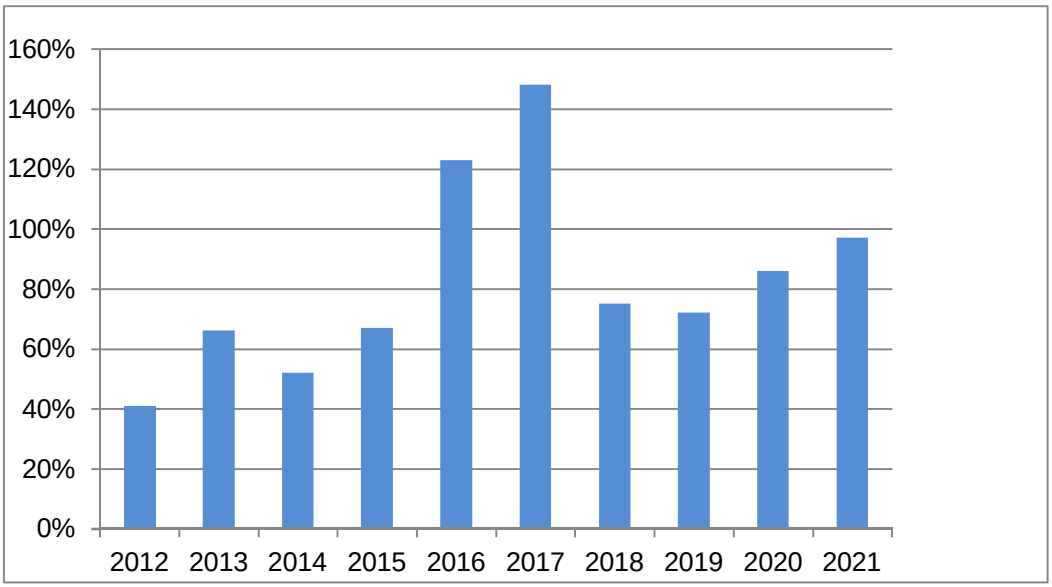
Kertynyt ylijäämä asukasta kohden ja vuosikateprosentti poistoista tunnuslukujen arvot olivat kaikilla kaupungeilla hyvällä tai tyydyttävällä tasolla. Investointien tulorahoitusprosentti oli neljällä kaupungilla hyvällä tasolla ja kahdella kaupungilla heikolla tasolla. Suurin osa heikoista tunnusluvuista oli lainakantaa (sekä emon että konsernin), suhteellista velkaantumista ja lainanhoitokatetta kuvaavissa tunnusluvuissa. Emon lainakanta asukasta kohden tunnusluvun arvo oli kolmella kaupungilla heikolla tasolla ja kolmella tyydyttävällä tasolla. Konsernin lainakantaa per asukas tunnusluku taas oli kahdella kaupungilla heikolla tasolla, kolmella tyydyttävällä tasolla, mutta Oululla tämä tunnusluku oli noussut hyvälle tasolle. Suhteellista velkaantumista kuvaavan tunnuslukujen arvo oli säilynyt kaikilla kaupungeilla vuoden 2016 tasolla ja arvo oli kolmella kaupungilla heikolla ja kolmella kaupungilla tyydyttävällä tasolla. Lainahoitokatteen tunnusluvun arvo oli heikentynyt kolmella kaupungilla ja säilynyt kolmella kaupungilla ennallaan. Lainanhoitokatteen tunnusluku oli nyt kahdella kaupungilla hyvällä tasolla, kahdella tyydyttävällä tasolla ja kahdella kaupungilla heikolla tasolla.

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
Vuosikate % poistoista	160 (143)	236 (239)	148 (94)	82 (80)	70 (122)	133 (154)
Investointien tulorahoitus %	87 (78)	137 (125)	108 (61)	46 (34)	37 (98)	148 (123)
Kertynyt ylijäämä, euroa per asukas	1 747 (1 711)	8 368 (7 731)	4 227 4 050)	2 232 (2 297)	1 349 (1 271)	2 094 (1 938)
Lainakanta, euroa per asukas	2 885 (3 122)	1 871 (2 157)	3 126 (3 346)	2 275 (2 139)	3 989 (3 599)	4 517 (5 004)
Lainanhoitokate	3,6 (3,1)	4,7 (2,4)	1,5 (2,2)	1,8 (2,4)	0,5 (0,9)	0,9 (1,8)
Suhteellinen velkaantuneisuus %	57 (60)	48 (50)	66 (70)	50 (46)	75 (65)	81 (85)
Konsernin (sisältää kaupungin) lainakanta euroa/asukas	12 280 (11 606)	7 732 (7 772)	3 994 (4 358)	6 271 (5 740)	7 292 (6 974)	8 837 (9 298)

2.4 Investointien vertailua

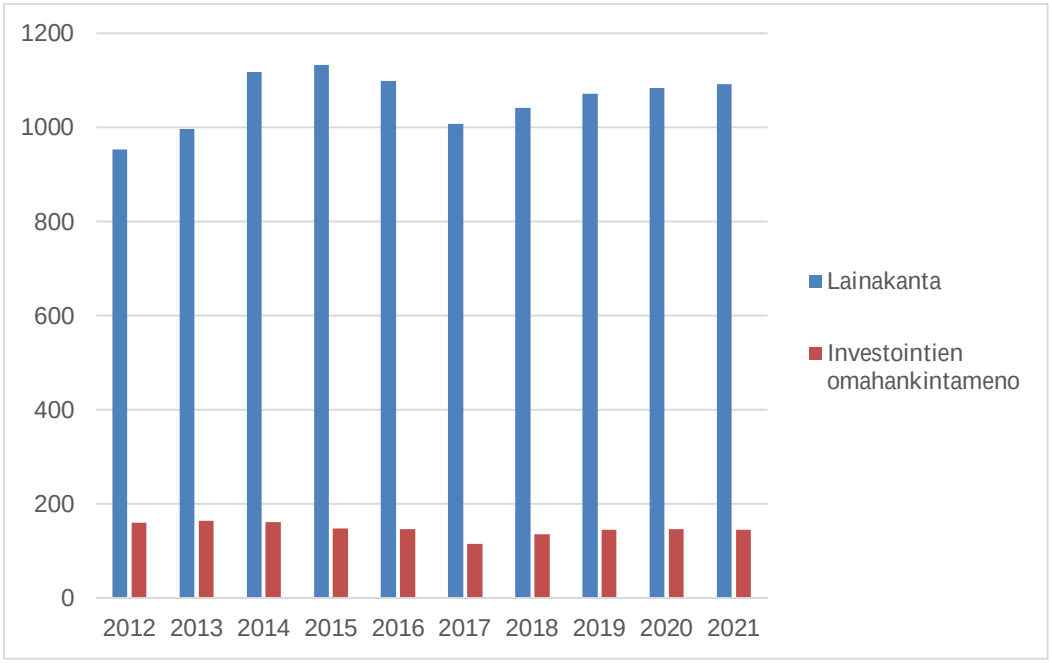
Investointien tulorahoitusprosentti

Oheisessa kaaviossa on Vantaan kaupungin investointien tulorahoitusprosentti vuosilta 2012–2021. Vuosina 2016 ja 2017 tulorahoitus on kattanut kaikki investoinnit. Vuodesta 2018 eteenpäin tulorahoitusprosentti perustuu taloussuunnitelman 2018–2021 ennusteisiin.

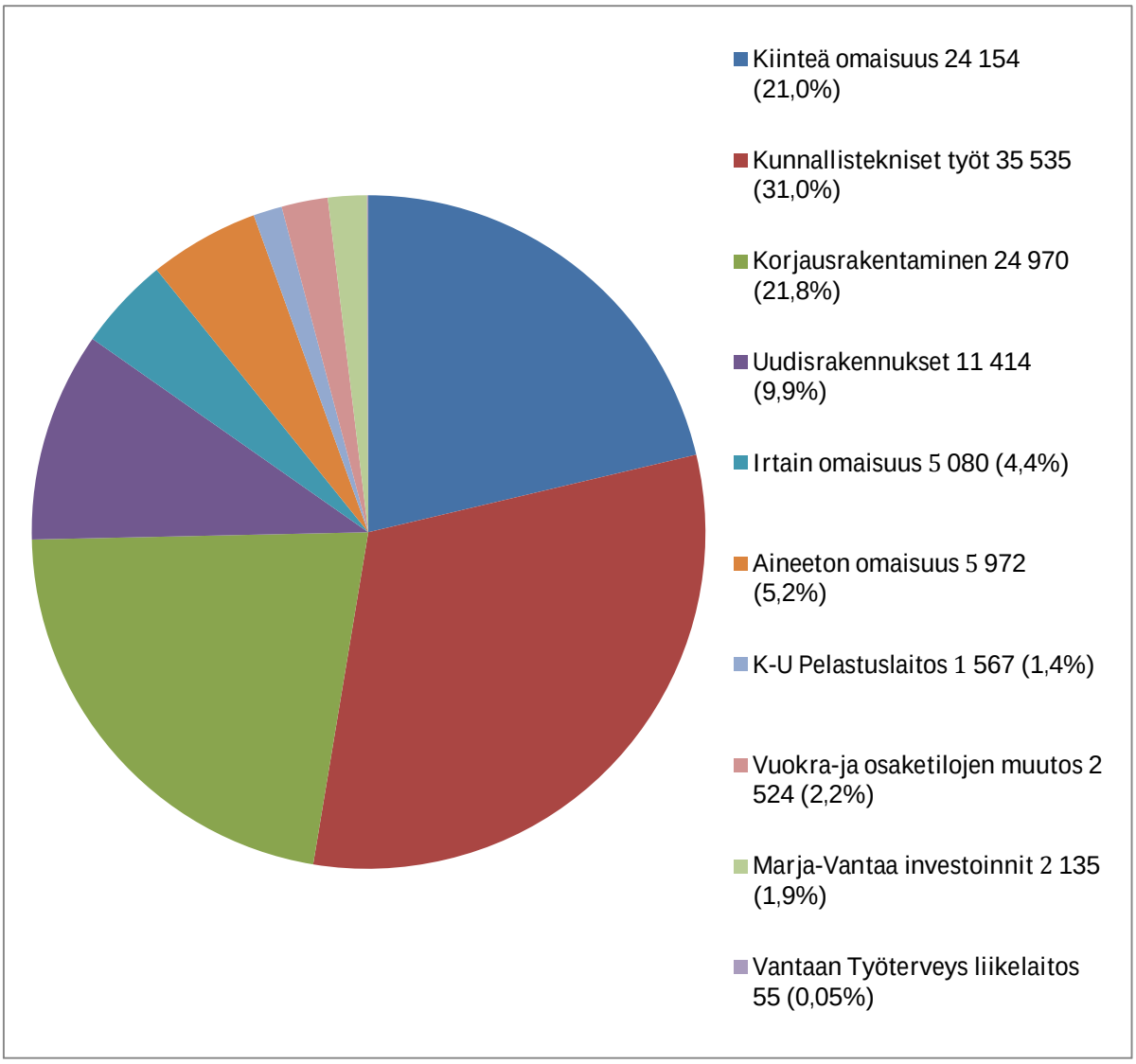

Lainamäärä ja investoinnit

Seuraavassa kuvataan lainamäärän ja investointien kehitystä vuodesta 2012. Vuodesta 2018 eteenpäin luvut ovat taloussuunnitelmassa 2018–2021 esitettyjä ennusteita. Lainamäärässä on mukana sekä kaupungin lyhyt- että pitkäaikaiset lainat.

Investointien jakauma 2017

Ohessa kuvattuna kaupungin investointien (brutto) toteumarakenne vuodelta 2017 luvut ovat tuhatta euroa. Kunnallistekniset työt olivat suurin investointien osa-alue.

Johtopäätökset:

Investointien tulorahoitusprosentti on kahtena viime vuotena hyvän taloudellisen tuloksen johdosta noussut yli 100 prosentin eli kaupunki on pystynyt kattamaan kaikki investoinnit tulorahoituksellaan. Myös investointitaso on saatu pidettyä talousarviossa arvioidulla tasolla ja myös jatkossa on tärkeää pysyttää investointimenot suunnitellussa tasossa.

2.5 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto perustettiin vuonna 2007 nimellä Marja-Vantaa-rahasto. Alkuun rahasto palveli Marja-Vantaa-projektia alueen suunnittelun ajan. Kaupunginvaltuusto muutti 23.5.2011 rahaston nimeä ja sääntöjä kattamaan muitakin keskustoja. Rahaston tarkoituksena on rahoittaa Marja-Vantaan kaupunginosan (nykyinen Kivistö) sekä keskusta-alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista. Päätöksen perustelutekstissä todettiin, että Vantaan kilpailukyvyn kannalta keskeinen tekijä on keskustojen ja erityisesti asemakeskusten elinvoimaisuus asumisen sekä liike-elämän kannalta. Keskukset ovat pysyneet pääsääntöisesti muuttumattomina rakentamisensa jälkeen (mm. Tikkurila, Koivukylä, Korso, Hakunila, Myyrmäki). Tämän vuoksi ne ovat menettäneet suuren osan vetovoimastaan. Kaikissa Vantaan keskustoissa on meneillään merkittäviä eri vaiheissa olevia kehittämishankkeita, joissa tarvitaan myös kaupungin panostusta. Tyypillisesti

tällaisia hankkeita ovat pysäköinnin järjestäminen sekä julkisten sisä- ja ulkotilojen kohentaminen nykyvaatimusten mukaisiksi. Vuonna 2017 rahaston käyttötalousmenot olivat 1,1 miljoonaa euroa ja investointimenot 2,1 miljoonaa euroa.

Pääoma

Tilinpäätöksessä 2017 rahaston oma pääoma on 22 805 204,95 euroa (noin 23,9 miljoonaa euroa 2016 ja noin 24,3 miljoonaa euroa 2015). Rahaston taseessa ei erikseen näytetä peruspääomaa ja edellisten tilikausien ylitai alijäämiä, vaan ne kirjataan kunakin vuonna omaa pääomaa kasvattavaksi tai pienentäväksi.

Säännöt

Rahaston sääntöjen mukaan sen tarkoituksena on rahaston varoin rahoittaa Marja-Vantaan suunnittelualueen sekä Vantaan keskusta-alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista. Rahaston varoja käytetään asemakaavoituksen, kunnallistekniikan ja keskeisten palvelutilojen suunnittelu- ja toteuttamiskustannuksiin. Rahaston hallinnosta vastaa ja rahojen käytöstä päättää maankäytön ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija.

Aluemarkkinointi

Rahastosta on maksettu aluemarkkinoinnin menoja noin vuodesta 2015 alkaen. Tämä tarkoittaa muun muassa näkyvyyttä Nordic Business Forumissa ja lentoasemalla (Aviapoliksen aluemarkkinointi). Aluemarkkinointi liittyy olennaisesti rakentuvien keskusten toteuttamiseen. Käytännössä kyse on kaavoitukseen, rakennus- ja inf-rahankkeisiin ja muihin hankkeisiin liittyvästä tiedottamisesta, viestinnästä sekä kunkin alueen markkinoinnista ja brändäyksestä. Aluemarkkinoinnin tavoitteena on ohjata kunkin alueen kehitystä toivottuun suuntaan.

Johtopäätökset:

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tarkoituksena on rahoittaa alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista. Rahaston varoja käytetään Vantaan keskustojen kehittämishankkeisiin, joissa tarvitaan myös kaupungin panostusta. Esimerkkejä tällaisista hankkeista ovat Tikkurilan jokirannan uudistamisen suunnittelu, Tikkurilan aseman eteläisen alikulun rakentaminen ja Martinlaaksonpolun alikulkutunneli. Rahaston kautta on rahoitettu myös aluemarkkinointia, joka liittyy olennaisesti rakentuvien keskusten toteuttamiseen. Tiedottaminen, viestintä ja kunkin alueen markkinointi ja brändäys ovat keinoja ohjata alueen kehitystä toivottuun suuntaan.

2.6 Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Rahaston perustaminen

Vantaan kaupungin Omakotilainarahasto perustettiin vuonna 1956 ja Vantaan kaupungin Asuntolainarahasto perustettiin vuonna 1980. Rahastosta myönnettiin henkilökohtaisia täydennyslainoja vantaalaisille asunnon hankkimista, rakentamista, peruskorjausta ja laajentamista varten. Henkilökohtaisten lainojen myöntäminen rahastosta lopetettiin vuonna 1995.

Viimeisin sääntömuutos 2014

Rahastosta myönnettyjen lainojen käyttötarkoitus on muuttunut vuosien kuluessa. Samoin kaupungin ja sen konserniyhtiöiden tulevien vuosien rakentamiseen ja korjauksiin liittyvät rahoitustarpeet monimuotoistuvat ja kasvavat tulevaisuudessa. Näin ollen katsottiin tarkoituksenmukaiseksi päivittää sekä rahaston nimi että sen säännöt vastaamaan rahaston toimintaa. Voimassa olevat säännöt rahastolle hyväksyttiin kaupunginvaltuus-

tossa 12.5.2014 ja ne astuivat voimaan 1.6.2014. Rahaston uudeksi nimeksi tuli *Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto.* Koska rahaston tarkoitus ja käyttö laajenivat aiemmasta, päätti kaupunginvaltuusto rahaston uusien sääntöjen hyväksymisen yhteydessä myös korottaa rahaston pääomaa 20 milj. eurolla Vantaan kaupungin tilikauden 2013 ylijäämäisestä tuloksesta vuoden 2014 kirjanpidossa. Rahaston tarkoitukseksi on säännöissä todettu asuntotuotanto, kiinteistöjen ja kiinteän omaisuuden hankinta ja kehittäminen, sekä talon ja infrastruktuurin rakentaminen ja elinkeinopolitiikan tukeminen. Rahaston käyttösuunnitelma hyväksytetään sääntöjen mukaan osana kaupungin vuotuista talousarviota ja lainat rahastosta myöntää kaupunginhallitus kaupunginjohtajan esittelystä. Lainaehdot hyväksyy kaupunginhallitus. Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja kaupungin omistamille yhtiöille ja niiden omistamille tytäryhtiöille kaupungin voimassa olevan talousarvion investointiohjelmaan perustuen. Rahaston säännöissä todetaan myös, että lainoitustoiminnan katteesta voidaan myöntää hissien rakentamiseen ja peruskorjaamiseen sekä muuhun asumisen edistämiseen avustuksia.

Rahaston käytöstä

Oheisessa taulukossa on tietoa rahaston käytöstä vuosilta 2015–2017, tiedot on koottu kyseisten vuosien tilinpäätöksistä

	Talousarvio 2015	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Lainat	6 000 000	2 602 700	8 000 000	-	8 000 000	-
Avustukset	500 000	-	500 000	-	500 000	14 296
Yhteensä	6 500 000	2 602 700	8 500 000	-	8 500 000	14 296

Rahaston pääoma 31.12.2017 oli 92 804 533,42 euroa. Vuodelle 2018 varattiin rahaston käyttösuunnitelmassa uusiin antolainoihin 8,0 miljoonaa euroa ja avustuksiin 0,4 miljoonaa euroa.

Johtopäätökset:

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston viimeisimmällä sääntömuutoksella ennakoitiin Vantaan konserniyhtiöiden tulevaisuudessa kasvavia rahoitustarpeita. Pääpaino rahaston käytössä on kaupungin omien yhtiöiden hankkeiden rahoittaminen. Vuosina 2016–2017 rahastosta ei ole haettu uusia lainoja, mutta hissiavustuksia rahastosta myönnettiin. VAV asunnot osakeyhtiön osalta rahastoa ei ole tarvittu, koska matalan korkotason vuoksi yhtiön rahoitustarpeet on voitu hoitaa muista rahoituslähteistä. Muiden konserniyhtiöiden osalta (lähinnä VTK) hankkeet ovat puolestaan olleet parina viime vuotena niin suuria, että niihin ei ole ollut järkevää tai edes mahdollista käyttää rahaston rahoitusta. Rakentamisen volyymit ovat Vantaalla olleet viime vuosina korkealla ja tämän kehityksen ennustetaan myös jatkuvan. Lisäksi Vantaa on myös sitoutunut pääkaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksessa tiettyihin asuntotuotantotavoitteisiin. Koska lähes koko Vantaan ARA-asuntotuotannosta vastaa kaupungin konserniin kuuluva VAV-Asunnot Oy, on rahaston rooli tarpeellinen VAV:n omarahoitusosuuden turvaajana ja samalla asuntotuotannon tukena. Yhtiöiden rahoitustarpeet vaihtelevat vuosittain ja VAV Asunnot Osakeyhtiöllä on tuleville vuosille mittava investointiohjelma ja myös muille konserniyhtiöille on tulossa investointihankkeita, joihin rahastoa voidaan käyttää. Näin ollen on ennakoitavissa, että kaupungin yhtiöt tulevat jatkossa taas käyttämään rahastoa yhtenä rahoituskanavana.

3 META-ARVIOINTI

Arvioinnin tavoite, toteuttamistapa ja rajaus

Arvioinnin tavoitteena oli koostaa, luokitella ja analysoida kaupungissa tehtäviä arviointeja.

Arviointi tehtiin toimialoille tehdyn tietopyynnön, saatujen vastausten luokittelun, analysoinnin ja arvioinnin avulla. Arviointeja luokiteltiin soveltuviin ryhmiin toisaalta arvioinnin suorittajan ja toisaalta arvioinnin luonteen

perusteella. Arvioinnissa luokitteluina olivat itsearviointi, vertaisarviointi, ulkopuolinen arviointi tai auditointi. Arvioinnin luonne -lajittelutekijöitä olivat vaikutusten ennakkoarviointi, lakisääteinen arviointi, laadun arviointi (oma työ, ostopalvelu, sopimusyhteistyö, konsernin avulla tuotettu palvelu), sopimuksen noudattamisen arviointi ja poikkihallinnollinen arviointi. Toimialoilta pyydettiin tiedot vuonna 2017 valmistuneista arvioinneista. Taustamateriaalina käytettiin lainsäädäntöä (erityisesti lakisääteiset arvioinnit) ja muun muassa Kuntaliiton ohjeistusta.

Selvityksen ja arvioinnin ulkopuolelle rajattiin sisäisen tarkastuksen, tilintarkastajan ja tarkastuslautakunnan tarkastus- ja arviointiraportit. Arviointien tasoa/laajuutta ajateltiin aluksi käytettävän yhtenä rajaustekijänä. Arvioinnin tiedonkeruulomakkeelta tämä luokittelu kuitenkin jätettiin pois ja jätettiin toimialojen ja tulosalueiden omaan harkintaan mistä ja minkä laajuisista arvioinneista ne vastauksessaan raportoivat.

Arviointi kunnissa

Kuntaliitto julkaisi vuonna 2006 suosituksen arvioinnista kuntien valtuustoille. Suosituksessa arvioinnilla tarkoitetaan valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointia sekä muuta valtuuston johtamaa arviointia. Siinä todetaan, muun muassa, että kunnan arviointijärjestelmä kattaa valtuuston ja lautakuntien arvioinnin ohella kytkennät toimintayksiköissä toteutettuun arviointiin sekä tilintarkastukseen, sisäiseen valvontaan ja mahdolliseen controller-toimintoon. Arvioinnin ketju alkaa valtuustosta ja kunnanhallituksesta ulottuen toiminnan eri tasojen kautta yksittäisen työntekijän kanssa käytyihin kehityskeskusteluihin tai kuntalaispalautteeseen asti.

Vuonna 2017 tulos- ja kehityskeskusteluihin osallistui 67 prosenttia koko kaupungin henkilöstöstä. Muilta osin kehityskeskustelut eivät nouse tässä arvioinnissa esiin.

Kuntalaispalaute on osa arviointia. Kuntalaispalautetta on monen tasoista; mm sanallinen palaute, sähköpostipalaute, happy-or-not -laitteet, tarkemmat asiakaskyselyt ja asiakastyytyväisyyskyselyt sekä kuntalaiskyselyt. Myös valitukset, kantelut ja tutkintapyynnöt ovat osa kuntalaispalautetta. Palautetta kerätään kaikilla toimialoilla. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala raportoi kaikesta edellä mainitusta laajasti osana vuosikatsaustaan.

Lakisääteiset arvioinnit

Osa arvioinneista määräytyy suoraan tai välillisesti laista. Esimerkiksi suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnissa (SOVA) viranomaisen tulee selvittää ja arvioida valmistelemiensa suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutukset, jos niiden toteutuminen voi vaikuttaa merkittävästi muun muassa ihmiseen, luontoon ja sen monimuotoisuuteen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan tai luonnonvaroihin. ELY-keskukset (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset) ohjaavat ja valvovat ympäristövaikutusten arviointimenettelyjä (YVA) sekä antavat lausunnot suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnissa (SOVA).

Kunnalliset ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt suorittavat elintarvikevalvontaa toimialueellaan ja aluehallintovirasto ohjaa, arvioi ja valvoo tätä toimintaa.

Aluehallintovirasto suorittaa sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjaustehtävässään ennakollisia ohjaus- ja arviointikäyntejä esimerkiksi vanhustenhuollon, lastensuojelun tai mielenterveys- ja päihdepalveluiden yksiköihin. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on käytössä ilmoitusjärjestelmät laissa säädettyjen potilas- tai asiakasturvallisuutta vaarantavien tapahtumien raportoimiseen ja sosiaalihuoltolain mukaisen epäkohtailmoituksen tekemiseen. Ne toimivat samalla osana laadun arviointia.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus on itsenäinen viranomainen, joka vastaa opetuksen ja koulutuksen kansallisesta arvioinnista. Tulokset raportoidaan kansallisella tai korkeintaan alueellisella tasolla.

Päätöksentekoon liittyvää vaikutusten ennakkoarviointia edellytetään esimerkiksi seuraavissa laeissa: maankäyttö- ja rakennuslaki 1999/132, laki ympäristövaikutusten arvioinnista 1994/468, laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 2005/200, terveydenhuoltolaki 2010/1326. Tunnetuimpia erillisiä vaikutusarviointeja ovat lapsivaikutusten, sukupuolivaikutusten, yhdenvertaisuusvaikutusten, sosiaalisten vaikutusten, ympäristövaikutusten ja yritysvaikutusten arvioinnit.

Vastausten analysointia

Yleistä
Vastauksia saatiin kaikilta toimialoilta. Osa toimialoista vastasi keskitetysti, ja osasta vastauksia saatiin tulosalueittain. Tulosalueittain vastanneilta toimialoilta muutama tulosalue ei vastannut mitään. Lisäksi kahdesta saatiin tieto, ettei tehtyjä arviointeja ole. Vastauksissa oli mainittu yhteensä 117 arviointia, mutta luvussa on päällekkäisyyksiä sikäli, että tiettyjä saman sisältöisiä tai samoja arviointeja on tehty monilla tulosalueilla. Yli puolet kaikista arvioinneista oli sivistystoimen toimialalta. Kun tuloksista poistetaan useaan kertaan mainitut arvioinnit, yhteismääräksi tulee 86, joista 45 tehtiin sivistystoimen toimialalla.

Kaupunkitasoinen tarkastelu
Kaupungin omistajapolitiikan sekä palvelustrategioiden ja hankintaosaamisen arviointi kuuluvat kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle.

Osana talousarvio- ja strategiaprosessia toimialat tekevät taloussuunnittelun koordinoimana toimintaympäristöanalyysejä, tilinpäätökseen ja osavuosikatsauksiin vastaavasti sitovien tavoitteiden toteutumisen arviointia ja valtuustokauden strategisten päämäärien ja strategiaan sisältyvien ohjelmien toteumatilanteen arviointia. Valtuustokauden strategiasta teetettiin myös ulkoinen arviointi, tämä tosin pääosin vuoden 2016 puolella. Keväällä 2017 toteutettiin toimiala kerrallaan tulosaluetasoinen johtamisjärjestelmän arviointi. Tulosalueilla tarkasteltiin tuloksia yhdessä Kunta10- kyselyn työolojen arvioinnista poimittujen kohtien kanssa ja luotiin kehityskohteet tuloskorttiin. Lisäksi on ollut käytössä CAF-itsearviointimalli organisaation laadunarviointiin. Asiakas- tai kuntalaiskyselyitä (kaupungin sisäisiä ja kaupunkilaisille suunnattuja) ja asiakaspalautteen arviointeja on tehty kaikilla toimialoilla, kukin omista tarpeistaan lähtien.

Havaintoja toimialoilta
Sivistystoimi oli raportoinut eniten lakisääteisiä arviointeja ja ulkopuolisten tahojen, kuten kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI), opetushallituksen ja THL:n (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) toteuttamia arviointeja. Esimerkkejä aihepiireistä koulutuksen ja varhaiskasvatuksen puolelta ovat digioppimisen seuranta, työrauha ja turvallinen oppimisympäristö, oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpano, kouluterveyskysely, oppimistulosten arviointi, opetuksen laatuarviointi, johtajuusprofiilit (DISC), selvitys lapsi- ja sukupuolivaikutuksista (varhaiskasvatus) sekä kehityksen ja oppimisen tuen linjausten arviointi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon vastauksissa korostuivat vaikutusten ennakkoarvioinnit ja asiakas- ja laatukyselyt. Myös työilmapiiriä ja työoloja oli arvoitu joissakin toiminnoissa.

Yleisesti poimittuna kaupungin arviointien aihepiirejä tai luonnetta kuvailevia: riskienhallinta, hyvinvointikatsaus, elintarvikevalvonta, investointiohjelman toteutuminen, työilmapiiri, työolojen arviointi, laatusertifikaatti.

Arviointinäkökulmia
Arviointeja on tehty useista näkökulmista. Selkeästi erottuvat ainakin asiakasarvioinnit, joissa palaute saadaan palvelujen käyttäjiltä, ostajilta, sidosryhmiltä tai muilta yhteistyökumppaneilta ja itsearviointi, joka on henkilökohtainen, tiimin, työyksikön tai organisaation arviointi. Lisäksi on tehty sisäisiä arviointeja (organisaation toiminnan ja menettelytapojen arviointi esimerkiksi yksiköiden välillä ristiin). Yksi arviointi on suoritettu kuntien kesken sekä toteutettu yksi riippumaton ulkoinen auditointi.

Johtopäätökset:
Tietopyyntöön saatujen vastausten perusteella arviointeja on tehty monipuolisesti ja useista näkökulmista. Niitä on tehty niin kaupunkitasoisesti kuin toimintayksikkötasoisesti. Arviointeja osataan selvästi käyttää apuvälineenä sen selvittämiseksi, miten palvelutarpeisiin ja muihin vaatimuksiin on pystytty vastaamaan.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta esittää, että toimialat toimittaisivat jatkossa tarkastuslautakunnan tietoon kaupungissa suoritettavat arvioinnit. Lisäksi tulisi varmistaa tuotettavan arviointitiedon tehokas hyödyntäminen ja mahdollisuuksien mukaan avoin saatavuus.

4 VANTAAN TILAPALVELUT VANTTI OY

Vantti Oy on Vantaan kaupungin omistama yhtiö, jonka toimialana yhtiöjärjestyksensä mukaisesti on kiinteistön- ja maisemanhoito, rakennus- ja korjauspalvelut, siivouspalvelut sekä ateriapalvelut ja muut ravitsemispalvelut sekä aula-, turvallisuus- ja vartiointipalvelut.

Vantti on noin 970 henkilöä työllistävä palveluyritys. Vantti toimii inhouse-periaatteella itsenäisenä yhtiönä ja palvelee Vantaan kaupunkikonsernia. Inhouse-periaatteella toimivassa yrityksessä omistaja ja yritys voivat ostaa toisiltaan palveluja tai tuotteita niitä kilpailuttamatta.

Strategiansa mukaisesti Vantti Oy:n tavoitteena on taloudellinen tehokkuus ja samalla sopimuksen mukainen palvelun laatu. Vantti kehittää tuottavuuttaan ja yhdenmukaistaa toimintatapoja. Se tuottaa palvelunsa kilpailukykyisesti sekä ylläpitää ja kehittää koko henkilöstön osaamista ja sitoutumista. Arvojensa mukaisesti se on ammattiylpeä, osallistava ja kehittävä.

Yhtiö on perustettu 1.1.2012. Se tarjosi vuonna 2017 yli 822 200 ateriaa, siivosi noin 488 777 neliömetriä ja hoiti kiinteistöjä noin 908 300 neliömetriä.

Vantin tavoitteet ja niiden saavuttaminen vuonna 2017

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Toiminnan tehostuminen	Hinnan alennukset + Kustannustason muutos + Tuloksen muutos = Tehostamis-% (luvut % lv:sta)	4,9 %	Vähintään 3%	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Hinnanalenukset ja kustannusten sopeuttamiseen tähtäävät toimet budjetin ja toimintasuunnitelman mukaisesti	2,2 %	Osittain
	Asiakastyytyväisyys	Asiakaskysely (astekko 1-5)	3,21	3,6	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Toimenpieet asiakastapamisten ja asiakaskyselyn perusteella, laatukierrokset, säännöllinen yhteistyö ostoyksikön kanssa	3,81	Täysin
	Henkilöstötyytyväisyys	Henkilöstökysely (astekko 1-5)	3,29	3,6	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Toiminta- ja johtamiskultturin kehittämisohjelma, työhyvinvointisuunnitelma	3,34	Osittain
	Toiminnan laatu	Laadunseuranta (astekko 1-5)	4,77	4,5	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Laatukierrokset ja niillä esiin nousseiden korjaavien toimenpiteiden tekeminen	4,82	Täysin
	Sairauspoissaolot%	%	7,80	7,00 %	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Työhyvinvointisuunnitelma, aktiivisen välittämisen malli, työkuntokeskustelut	8,11	Ei lainkaan

Taloudesta 2015–2017

	2015	2016	2017
LIIKEVAIHTO	46 094 575	45 402 716	46 888 050
LIIKEVOITTO	85 495	55 493	170 987
TILIKAUDEN VOITTO (+) TAI TAPPIO (-)	- 11 060	- 11 476	+ 142 866

Vantti Oy raportoi toiminnastaan osavuosikatsauksissa, vuosikatsauksessa, navigoinneissa ja tilinpäätöksessä. Vantti ennakoi taloudellisen tuloksensa jäävän selvästi tappiolliseksi lokakuussa 2017. Vielä elokuussa käsitellyssä osavuosikatsauksessa yhtiö oli todennut, että tulos pysyy tavoitteeksi asetetussa nollatuloksessa. Tuloksen ennakoitiin lokakuussa jäävän niin selvästi tappiolliseksi, että tappio söisi yhtiön oman pääoman ja vaarantaisi yhtiön toiminnan. Tappio koski yhtiön mukaan ateriapalveluja, joiden tulos oli jäämässä Vantin mukaan selvästi tappiolliseksi. Syyksi suureen tappioon Vantti ilmoitti, että aterioiden hinnat eivät ole kattaneet tuotantokustannuksia.

Kaupunginvaltuusto myönsi 11.12.2017 Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n ateriahinnoittelun muutoksen huomioivan käyttötalouden määrärahamuutoksen vuodelle 2017 yhteensä miljoona euroa, joka jakaantui siten, että sivistystoimen toimialalle esitys oli yhteensä 924 700 euroa ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle yhteensä 75 300 euroa. Vantti Oy on perustellut esitystään sillä, että aterioiden hinnoittelussa vuodelle 2017 oli tapahtunut virhe.

Tarkastuslautakunnan Vantti Oy:tä koskeva arviointitehtävä

Kaupunginvaltuustossa esitettiin toivomus, että tarkastuslautakunta ottaisi asian arviointikohteekseen. Tarkastuslautakunta päättikin pitää ylimääräisen kokouksen 7.2.2018, jossa se käsitteli Vantti Oy:n konsernivalvontaa ja konserniohjausta sekä sivistystoimen ja hankintakeskuksen menettelyjä asiassa.

Rajaaminen kaupungin toimenpiteisiin johtui siitä, että kuntalain mukaan tarkastuslautakunnalla ei ole oikeutta tarkastaa konserniyhtiöiden osakeyhtiölain mukaista toimintaa. Tällöin tarkastuslautakunta ei voi tehdä kattavaa tarkastusta yhtiön osalta. Yhtiöllä on oma tilintarkastajansa, minkä lisäksi emon eli kaupungin tilintarkastaja tarkastaa konsernitilinpäätöksen ja sisäisellä tarkastuksella on oikeus tehdä konserniyhtiöihin sisäisen valvonnan tarkastuksia.

Johtopäätökset:

Vantaan kaupungin konserniohjaus ja -valvonta on järjestetty Vantti Oy:n osalta kuntalain edellyttämällä tavalla. Konsernistrategia sisältää tytäryhteisöjen ohjausta, valvontaa ja riskienhallintaa koskevan ohjeistuksen. Ohjeistusta ja valvontaa on myös kehitetty ja navigoinnit tehdään entistä tarkemmalla tasolla. Myöskään kaupungin hankintaa koskevissa sopimuksissa ja sivistystoimen sopimuskäytännöissä ei ole poikettu Vantti Oy:n antamista tiedoista. Sopimukset on tehty yhteisymmärryksessä Vantti Oy:n kanssa. Ehdoissa olevia epäpäteviä käytänteitä on oikaistu.

Kaupunginvaltuusto myönsi joulukuussa 2017 Vantille lisämäärärahan niin, että Vantti korotti pääosin sivistystoimen ateriapalvelujen hintoja loppuvuodesta 2017 ja sivistystoimelle ja sosiaali- ja terveystoimelle myönnettiin lisämääräraha, jolla korotukset katetaan. Yhtiö on perustellut hakemustaan sillä, että aterioiden hinnat eivät ole kattaneet tuotantokustannuksia. Vuoden 2018 puolella tuli ilmi, että ateriapalveluiden tappio ei ollut niin suuri. Myönnetystä miljoonan euron lisämäärärahasta käytettiin hinnankorotuksiin vain 350 tuhatta euroa. Tämän suuruisen hinnankorotuksen jälkeen yhtiölle muodostui voittoa noin 143 tuhatta euroa. Koska ennakkotieto yhtiön tuloksesta loppuvuodesta 2017 poikkesi selvästi lopullisesta tuloksesta, näyttää siltä, että yhtiön laskentajärjestelmän tuottama tieto ei ole ollut ajan tasalla ja myös tiedon analysoinnissa on ollut puutteita.

Yhtiön raportoinnin mukaan Vantissa on aloitettu toimintakulttuurin kehittäminen esimiesvalmennuksella ja samalla lisätään henkilöstön osallistumista johtamisjärjestelmän kehittämiseen ja työroolien kirkastamiseen. Lisäksi sisäinen tarkastus

on ottanut tarkastusohjelmaansa vuodelle 2018 Vantin laskentajärjestelmää koskevan tarkastuksen. Tarkastuksen avulla johto saa tarkempaa tietoa järjestelmän toimivuudesta.

Tarkastuslautakunta antaa konsernivalvonnalle ja konserniohjaukselle seuraavat suositukset otettavaksi huomioon yhtiöille suunnatussa konserniohjauksessa:

Tavoitteiden asettamiseen ja raportointiin tulee kiinnittää huomiota. Tavoite voidaan raportoida saavutetuksi vasta, kun kaikki sille asetetut mittarit osoittavat sen saavutetuksi. Raportointiongelma on noussut esiin etenkin osavuosikatsausten yhteydessä. Yhtiötä koskevassa tiedotuksessa ilmoitetaan, että yhtiö on voittoa tavoittelematon yhtiö.

Ristiriitaiset tiedot yhtiön taloudellisesta tuloksesta osoittavat, että yhtiön oman laskentajärjestelmän ja koko seurantajärjestelmän toimivuutta tulee parantaa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota sisäiseen laskentatoimeen ja suunnata laskenta toimintolaskentaan sekä tehdä laskelmat liiketoiminnoittain. Hintojen jälkikäteinen korottaminen vuoden lopussa ei ole sopimuksen mukainen menettely.

Yhtiön johtamisongelmaan tulee edelleen kiinnittää huomiota, vaikkakin tarkastuslautakunta toteaa, että yhtiössä käynnistetyt kehittämistoimenpiteet ovat positiivinen signaali yhtiön halusta parantaa ja kehittää toimintaansa. Aloitettujen kehittämistoimenpiteiden lisäksi lautakunta suosittaa, että yhtiössä selvitetään perusteellisesti miksi vuoden 2017 lopulla kerrottu ennuste yhtiön tuloksesta poikkesi niin paljon lopullisesta tuloksesta.

5 VAV ASUNNOT OY, VAV-KONSERNI

VAV Asunnot Osakeyhtiö on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama osakeyhtiö. VAV Asunnot Oy on osa VAV konsernia, johon kuuluu VAV Asunnot Oy sekä VAV Palvelukodit Oy. VAV Asunnot Oy omistaa ja rakennuttaa vuokra-asuntoja Vantaalla. VAV Asunnot Oy:lla on noin 10 000 asuntoa, ja VAV Palvelukodit Oy:llä on noin 460 asuntoa.

Toiminnan tavoitteista

Kaupungin asettamat tavoitteet

Vantaan kaupunki asetti VAV Asunnot Oy:lle kolme tavoitetta vuodelle 2017. Tavoitteet ja yhtiön raportoimat toteumat ovat oheisessa taulukossa.

	Tavoite 2017	Toteuma 2017
Tulos	0 euroa	190 000 (varauksen purku, muutoin tulos olisi 0)
Asuntotuotanto	395 asuntoa	355 asuntoa
Korjaustoimintaan käytettävä raha	20,1 miljoonaa	22,6 miljoonaa

Tavoitteista tulostavoite ja korjaustoimintaan käytettävä rahamäärä toteutuivat. Asuntotuotantotavoitteesta jäätiin hieman, koska yksi rakennushanke siirtyi vuodelle 2018.

Yhtiön omat tavoitteet

Yhtiön omia taloustavoitteita vuodelle 2017 olivat liikevaihtotavoite: 90,5 miljoonaa (sisälsi sekä VAV-Asunnot Oy:n ja VAV-Palvelukodit Oy:n liikevaihdon). Lisäksi tavoitteeksi oli asetettu, että vuokrasaatavat liikevaihdosta ovat 1,2 prosenttia. Vuokrasaataviin liittyvään tavoitteeseen pääsemiseksi VAV Asunnot Oy puuttuu pieniinkin maksuviivästyksiin nopeasti. Koska suurin osa VAV Asunnot Oy:n asukkaista on pienituloisia, yhtiö ei halua päästää asukkaan vuokrarästejä kasaantumaan liian suuriksi, jolloin niistä selviytyminen olisi pienituloiselle

hankalaa. Näin pienennetään myös mahdollisuutta, että asiakas joutuisi maksamattomien vuokrien takia häätöuhan alle.

Liikevaihto vuonna 2017 oli noin 95 miljoonaa euroa ja vuokrasaatavat liikevaihdosta olivat 1,2 prosenttia, joten yhtiön omat tavoitteet toteutuivat.

Talous

VAV Asunnot Oy:n käyttötalous on viime vuosina toteutunut suunnitellusti tai suunniteltua paremmin. Yhtiö tavoitteena on tehdä tilikausittain nollatulos. Mikäli yhtiölle vielä jää voittoa käyttö- ja rahoituskulujen kattamisen jälkeen, tehdään jäljelle jäävästä voitosta asuintalovaraus, jolla varaudutaan tulevien vuosien kiinteistöjen korjauksiin.

Lainat ja varallisuus

Yhtiöllä oli tilinpäätöksen mukaan vuoden 2017 lopussa noin 508 miljoonaa euroa lainoja. Vuonna 2017 yhtiö lyhensi lainojaan suunnitelman mukaisesti. Yhtiö on konvertoinut joitakin vanhoja ARA-lainoja halvempikorkoisiksi pankkilainoiksi. Yhtiö tekee yhteistyötä Vantaan konsernihallinnon rahoituksen tulosalueen kanssa lainaasioissa.

Yhtiön asuntojen tasearvo on noin 600 miljoonaa ja käypä arvo todennäköisesti selvästi yli miljardin. Tosin käyvän arvon laskeminen on vaikeaa koska asuntoihin (ARA-asunnot) sisältyy käyttö- ja luovutusrajoituksia ja ne olisivat realisoitavissa vasta tietyn ajan kuluttua.

Toiminta

Toiminnan linjauksia

Yhtiön tehtäväksi on määritelty kohtuuhintaisten ja laadukkaiden asuntojen tarjoaminen vantaalaisille. Yhtiö tuottaa korkotuettuja vuokra–asuntoja. Lisäksi VAV-Palvelukodit Oy tuottaa palveluasuntoja kaupungin tarpeisiin.

VAV Asunnot Oy on asettanut toiminnalleen seuraavia linjauksia:

Asuntotuotantoon, talouteen ja kiinteistökantaan liittyviä linjauksia

Tuotetaan korkotuettuja vuokra-asuntoja
- vuosittainen uustuotanto noin 320 asuntoa
- rakennusoikeusvaatimus yli 3500 k-m^2
- tuotannossa keskitytään pieniin asuntoihin
- rakennetaan palveluasuntoja kaupungin tarpeeseen

Edistetään omavaraisuuden kasvua
Vältetään korjaustoiminnasta aiheutuvaa velkaantumista
Kehitetään kiinteistökantaa.

Vuosittaisen asuntotuotannon tavoite kytkeytyy valtion ja Helsingin seudun väliseen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukseen 2016–2019 (MAL-sopimus). Sopimuksessa on Helsingin seudun kunnille asetettu asuntotuotantotavoitteita ja tietty määrä asuntotuotannosta pitäisi olla tuettua asuntotuotantoa. Tuetusta asuntotuotannosta vastaa Vantaalla pääasiassa VAV. Asuntotuotannon linjauksilla vastataan myös koko ajan lisääntyvään pienten asuntojen kysyntään.

Yhtiön omavaraisuusaste on viime vuosina noussut johtuen hyvistä taloudellisista tuloksista. Talouden positiivisen kehityksen myötä on viime vuosina pystytty myös varaamaan liikevoitosta varoja korjaustoimintaan ja korjausbudjetteja on pystytty hieman nostamaan.

Kiinteistöjen kehittämisessä pyritään muokkaamaan kiinteistökantaa yhä enemmän tarpeita vastaavaksi esimerkiksi luopumalla harkitusti hyvin vähän kysytyistä ja isoja kunnostustarpeita vaativista kohteista.

Asumiseen liittyviä linjauksia

Painotetaan asumisturvallisuutta
Painotetaan häätöjen ennaltaehkäisyä
Uudistetaan tietotekniset järjestelmät
Lisätään sähköisiä palveluja

Asumisturvallisuuden osalta on lisätty erilaisia turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä. Esimerkiksi vuoden 2010 jälkeen valmistuneissa yhtiön vuokrataloissa on kaikissa verkkovirtaan kytketyt palovaroittimet. Vuodesta 2014 alkaen yhtiön uusiin kiinteistöihin on asennettu elektroninen lukitusjärjestelmä, joka mahdollistaa joustavan ja turvallisen pääsyoikeuksien hallinnan korkeaa turvatasoa vaativissa kiinteistöissä, kuten asuintaloissa. Häätöjen ennaltaehkäisemiseksi puututaan ajoissa pieniinkin maksuviivästyksiin, jotta vuokrarästi ei kasvaisi liian suureksi. Lisäksi VAV:lla on kolme asumisneuvojaa, jotka auttavat asukkaita asumiseen liittyvissä kysymyksissä. Asumisneuvojien lisäksi VAV:n viisi asuntosihteeriä antavat asumisneuvontaa. Tietotekniset järjestelmät uudistetaan 2017–2021. Jo nyt asunnon hakeminen ja irtisanominen tehdään pääasiassa sähköisesti, mutta edelleen on myös mahdollista hoitaa nämä asiat VAV:n toimistossa.

Vuokrataso, kysyntä ja hakijat

VAV-Asunnot Oy:n asuntojen keskivuokra vuonna 2017 oli 11,95 euroa/m^2. Vuokrataso oli noin 20 prosenttia alle keskimääräisten markkinahintojen.

Asunnon hakijoiden määrä vaihtelee kuukausittain noin 4 300–5 000 hakijan välillä. Luvussa on mukana myös asuntoa vaihtavat (VAV:n asunnosta toiseen vaihtoa hakevat). Hakijoista noin kaksi prosenttia saa asunnon. VAV Asunnot Oy:ltä asuntoa hakevista yli 60 prosenttia hakee asuntoa yksin ja 80 prosenttia on yhden tai kahden hengen talouksia. Suurimmalla osalla hakijoista on hyvin matala tulotaso. Noin 40 prosentilla hakijoista kuukausitulot olivat alle 1 000 euroa ja 74 prosentilla hakijoista kuukausitulot olivat alle 2 000 euroa. Yli 3 000 euron kuukausitulot oli vain 3,8 prosentilla hakijoista.

Vuosittain yhtiön asunnoista toteutuu noin 40 häätöä. Yhtiön pyrkii tehokkaalla asumisneuvonnalla ehkäisemään häätöjä. Nopea puuttuminen pieniinkin maksuviivästyksiin on yksi keino estää vuokrarästejä kasaantumasta liian suuriksi ja vähentää häätöuhkaa. Maksuvaikeuksissa olevien asiakkaiden kanssa neuvotellaan ja, jos maksuviivästyksiä alkaa kertyä lisää, asiakkaita ohjataan myös kaupungin sosiaalisen luototuksen piiriin.

Tulevaisuuden haasteita

Kiinteistöihin liittyvä haaste on korjaustarpeiden kasvu tulevaisuudessa. Suuri osa kiinteistökannasta on melko samanikäistä ja lähivuosina korjaustarpeet alkavat kasaantua ja kasvaa entistä enemmän. Viime vuosina on onnistuttu korjaukset hoitamaan tulorahoituksella mutta korjaustarpeiden kasvaessa saatetaan muutaman vuoden päästä tarvita myös lainarahaa korjausten rahoittamiseksi.

Asunnon hakijoiden ja asukkaiden tulotason jatkuva heikkeneminen on myös haaste. Asumisen kustannukset ovat nousseet ja nousevat vuosittain ja monien asunnon tarvitsijoiden tulotaso (varsinkin toimeentulotuella elävien asiakkaiden) heikkenee koko ajan suhteessa asumiskustannuksiin. Tästä on odotettavissa maksuvaikeuksien lisääntymistä.

Asumistuen enimmäismenojen jäädytys

Asumistuen enimmäisasumismenot jäädytetään vuonna 2018 vuoden 2017 tasoon.[4] Näin mahdolliset vuokrankorotukset tulevat suoraan vuokralaisen maksettavaksi. Tämä kiristää entisestään pienituloisten vuokralaisten taloutta ja on suuri riski, että maksuvaikeudet ja tämän myötä vuokranmaksujen viivästymiset lisääntyvät.

Johtopäätökset:

VAV-Asunnot Oy:n talous on viime vuosina ollut vakaalla pohjalla. Vuokratuloilla on pystytty hoitamaan sekä käyttötalouden kustannukset että rahoituskulut. Yhtiö saavutti vuonna 2017 omat ja kaupungin asettamat taloustavoitteet. Haastetta talouteen tuo tulevaisuudessa kiinteistöjen korjaustarpeiden kasvu, jolloin yhtiö joutunee rahoittamaan osan korjauksista lainarahalla.

Toiminnalle asetetut kaupungin ja yhtiön omat tavoitteet tukevat toisiaan. Kaupungin asettama ja yhtiön oma asuntotuotantotavoite ei vuonna 2017 toteutunut, sillä yksi rakennushanke viivästyi ja siirtyy vuodelle 2018.

VAV-Asunnot Oy:n asuntojen keskimääräistä markkinavuokraa alempi vuokrataso mahdollistaa asunnon saannin myös niille, joille markkinahintaisella vuokralla asumiseen ei ole varaa. Yhä suurempi osa VAV:n asukkaista ja asunnon hakijoista onkin pienituloisia, ja monien tuloista ainakin osa koostuu erilaisista yhteiskunnan tuista. Näiden tukien jääminen jälkeen asumiskustannuksista (esimerkiksi asumistuen enimmäismenojen jäädytys vuoden 2017 tasolle) kiristävät monen VAV:n vuokralaisen taloutta jatkossa ja vuokranmaksuissa saattaa olla enemmän häiriöitä. Yhtiö pyrkii koko ajan ennaltaehkäisemään vuokrarästien kasaantumista puuttuen nopeasti pieniinkin maksuviivästyksiin.

VAV:lla on keskeinen rooli pienituloisten asumismahdollisuuksien turvaajana ja kohtuuhintaisen asumistuotannon lisääjänä. Tulevaisuuden haasteet on yhtiössä tiedostettu mutta osin nämä haasteet aiheutuvat VAV:n asukkaisiin kohdistuvasta (lähinnä asukkaiden taloudellista asemaa heikentävästä) lainsäädännöstä.

6 YLEISHALLINTO

6.1 Keskusvaalilautakunta

Lakitausta ja keskusvaalilautakunnan kokoonpano

Kunnan keskusvaalilautakunnan asettamisesta ja kokoonpanosta on määräys vaalilaissa (714/1998). Keskusvaalilautakunta on vaalilain nojalla kunnassa pakollinen toimielin. Kunnanvaltuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta (§13). Kyseisessä laissa on säädetty lautakunnan kokoonpanosta, että keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään viisi varajäsentä. Vantaalla keskusvaalilautakunnassa on kahdeksan varajäsentä.

Keskusvaalilautakunta on itsenäinen toimielin ja siihen ei sovelleta kuntalaissa tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä. Kaupunginhallituksella ei ole otto-oikeutta sen päätöksiin eikä kaupunginhallituksen jäsenellä ole oikeutta osallistua keskusvaalilautakunnan kokouksiin.

Tehtävät

Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtäviin kuuluu erilaisia valtiollisten vaalien ja kuntavaalien käytännön järjestelyihin liittyviä asioita. Ohessa keskusvaalilautakunnalle kuuluvia tehtäviä valtiollisissa ja kunnallisissa vaaleissa

[4] http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/sosiaali- ja-terveysministerion-hallinnonalan-talousarvioesitys-vuodelle-2018

Valtiolliset vaalit	*Kunnallisvaalit*
ž *vaalitoimitsijoiden (ennakkoäänestysvirkailijoiden ja kotiäänestysvirkailijoiden määrääminen,* ž *äänestyspaikoista tiedottaminen,* ž *ennakkoäänestysasiakirjojen tarkistaminen.*	ž *vaalitoimitsijoiden määrääminen,* ž *ehdokashakemusten tarkastaminen ja ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen,* ž *äänestyspaikoista tiedottaminen,* ž *ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen,* ž *ennakkoäänten laskeminen,* ž *ennakko- ja vaalipäivän äänten tarkastuslaskeminen,* ž *vaalin tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen.*

Toiminnan keskeinen tavoite keskusvaalilautakunnalla on aina virheettömät ja hyvin sujuneet vaalit.

Vaalien järjestäminen, organisaatio

Keskusvaalilautakunnan lisäksi vaalien järjestämisessä Vantaalla ovat mukana kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunnat, laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten vaalitoimikunnat ja vaalitoimisto. Vaalilautakunnasta ja vaalitoimikunnasta on määräykset laissa.

Kuntavaalit 2017 Vantaalla: organisoinnista, palautteesta ja toiminnan kehittämisestä

Vantaan kaupunginhallitus asetti 27.2.2017 huhtikuussa (9.4.) 2017 pidettäviä kuntavaaleja varten jokaiselle Vantaan äänestysalueelle (65 äänestysaluetta) vaalilautakunnan ja laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten neljä vaalitoimikuntaa. Vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntiin ehdolla olevista jäsenistä ja varajäsenistä oli vaalitoimiston ilmoituksen mukaan neuvoteltu puolueiden kunnallisjärjestöjen ja vastaavien ryhmien kanssa.

Keskusvaalilautakunnan apuna toimi vaalitoimisto, joka oli ollut mukana vaalien järjestelytehtävissä tammikuun 2017 alusta lähtien. Vaalitoimiston henkilöstöä lisättiin vaalien lähestyessä niin, että vaaliviikolla henkilöstöä oli yhteensä seitsemän täyspäiväistä ja kaksi osa-aikaista työntekijää. Vantti Oy ja kaupungin tietohallinto olivat mukana erilaisissa käytännön järjestelyistä (muun muassa liputus, äänestyspaikkojen siivous ja vartiointi sekä tietoliikenneasennukset).

Vaalien budjetti

Kuntavaaleihin varattiin Vantaalla noin 412 000 euroa eli noin 2,4 euroa/äänioikeutettu, budjetissa myös pysyttiin. Summa on selvästi pienempi kuin Espoon ja Helsingin vaalibudjetit. Espoon vaalibudjetti oli noin 900 000 euroa eli 4,3 euroa/äänioikeutettu ja Helsingin vaalibudjetti oli 3 000 000 euroa eli noin 5,6 euroa/äänioikeutettu.

Vaalien ääntenlaskennan myöhästyminen

Kuntavaalien 2017 ääntenlaskennassa oli Vantaalla viivästyksiä. Kaikkia ääniä ei saatu kirjattua vaalien tulosrekisteriin vaalipäivän aikana. Viimeiset äänet kirjautuivat vaalien tulosrekisteriin vasta seuraavan vuorokauden (10.4.) puolella. Kuntavaalien järjestelyistä pidettiin kaupunginvaltuustolle selostustilaisuus, jossa selvitettiin vaaleihin liittyneitä ongelmakohtia. Keskusvaalilautakunta teki vaalilautakuntien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille myös kyselyn, jossa nousi esiin joitakin vaalien järjestelyihin liittyviä kehittämiskohtia.

Ongelmakohtia

Vuoden 2017 kuntavaalien vaalilautakuntien kokoonpanoja koski vaalilakiin vuonna 2016 tullut jääviyssäännös, jonka mukaan ehdokkaana olevat henkilöt eivät enää voineet olla vaalilautakunnan jäseniä eivätkä voineet osallistua ääntenlaskentaan. Tämä tarkoitti, että Vantaalla monissa vaaleissa ääntenlaskijoina toimineet henkilöt eivät voineet enää olla laskemassa ääniä. Mukana oli paljon uusia ääntenlaskijoita, joille tulosrekisterin käyttö oli uutta. Kunnallisjärjestöille tuotti myös vaikeuksia löytää vaalilautakuntiin jäseniä, jonka vuoksi toimielinten kokoonpanojen vahvistaminen tapahtui melko myöhään.

Myös vaalivirkailijoiden rekrytoinnissa oli vaikeuksia, jonka arveltiin johtuvan osaksi siitä, että vaalivirkailijoiden palkkauksen ehtoja oli heikennetty. Muutoinkin ääntenlaskijoita ja tallentajia arveltiin olleen liian vähäinen määrä. Lisäksi työnjohdossa oli puutteita ja osa tallentajista päästettiin lähtemään vaalipäivän ääntenlaskun ollessa kesken.

Äänestyspaikoissa oli joitakin ongelmia paikkojen siisteydessä, kaikki äänestyspaikat eivät olleet siivottuna vaalipäivän aamuna. Äänten tallennusta tietojärjestelmään käytettiin vain viidessä kaikista 65 vaalilautakunnasta. Tämä johtui siitä, että äänten tallentajia ei saatu rekrytoitua tarpeeksi. Lisäksi tietojärjestelmän käyttö oli uutta useilla äänestyspaikoilla, joten katsottiin olevan liian suuri riski edellyttää äänten tallettamista järjestelmään.

Vaalilautakuntien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille tehdyssä kyselyssä tuli esille edellä mainittuja ongelmakohtia. Kyselyssä nousi esille myös, että noin 30 prosenttia vastaajista (vastaajia oli yhteensä 77) katsoi, että vaalitoimiston järjestämä koulutus ei ollut riittävää. Joissakin vastauksissa toivottiin koulutusta järjestettävän pienemmissä ryhmissä ja perusteellisempaa ohjausta järjestelmien käyttöön.

Kehittämistoimenpiteitä vaalijärjestelyihin

Kuntavaalien 2017 kokemusten ja palautteen perustella Vantaa on jo aloittanut kehittämistoimenpiteet. Projektin (vaalien läpiviennin) kokonaisjohtamista ja resursointia parannetaan. Keskusvaalilautakunnassa on nyt kaksi sihteeriä, joka pienentää henkilöriskiä ja lisää jaksamista. Vaalitoimistoon on jatkossa tarkoitus lisätä henkilöitä ja nostaa vaalivirkailijoiden palkkaus Espoon ja Helsingin tasolle, jotta saadaan rekrytoitua tarpeeksi virkailijoita. Lisäksi tehdään jatkossa yhteistyötä kaupungin viestinnän kanssa ja laaditaan viestintäsuunnitelma, jotta tiedonkulku keskusvaalilautakunnan, vaalitoimiston ja vaalilautakuntien välillä on parempaa.

Palautteen perusteella suunnitellaan uusi koulutuspaketti, jossa otetaan huomioon nyt esille tulleita asioita vaalilautakuntien koulutuksessa. Koulutusta tullaan antamaan pienemmille ryhmille ja annetaan enemmän koulutusta äänten tallentamiseen tietojärjestelmään. Näin saadaan annettua perusteellisempaa koulutusta ja kun saadaan myös enemmän henkilöitä koulutettua äänten tallentamiseen tietojärjestelmään, niin tulosten saanti nopeutuu.

Äänestyspaikoissa esiin tulleiden ongelmien välttämiseksi sovitaan Vantti Oy:n kanssa selkeästi tarvittavista palveluista. Vantti Oy:stä nimetään jatkossa yhteyshenkilö ennakkoäänestys- ja vaalipäivien ajaksi, jotta mahdollisista puutteista voidaan reklamoida välittömästi ja saada myös puutteet nopeasti korjattua.

Johtopäätökset:

Kunnan keskusvaalilautakunnan työ on vaalilaissa varsin tiukkaan säännelty. Keskeinen tehtävä on huolehtia vaalien sujuvuudesta ja virheettömyydestä. Vaaleissa keskusvaalilautakunnan alaisena toimiva vaalitoimisto huolehtii vaalien käytännön järjestelyistä ja järjestelyissä auttavat myös kaupungin tietohallinto, maankäytön toimiala ja Vantti Oy. Kunnallisvaaleissa 2017 Vantaan ääntenlaskenta valmistui varsin myöhään ja vaalien järjestelyistä tehtiin selvitys kaupunginvaltuustolle. Selvityksessä nostettiin esille erilaisia vaalivirkailijoiden rekrytointiin, vaaliorganisaation eri toimijoiden väliseen tiedonkulkuun ja vaalilautakuntien koulutukseen liittyneitä ongelmia. Ongelmat korostuivat, koska voimaan tulleiden uusien

jääviyssäännösten vuoksi vaalilautakunnissa oli hyvin paljon uutta ja rutinoitumatonta väkeä. Selvityksen perusteella on jo lähdetty suunnittelemaan parannuksia esille tulleisiin ongelmakohtiin.

Suositukset:

Viimeisistä kuntavaalien järjestelyistä Vantaalla tehty selvitys nosti esiin vaalijärjestelyihin liittyviä kehittämis- ja ongelmakohtia. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kyseinen selvitys tehtiin nopeasti vaalien jälkeen ja kehittämistyö sekä esille tulleiden ongelmien korjaustoimenpiteet aloitettiin nopeasti selvityksen valmistuttua. Tarkastuslautakunta suosittelee kin pitämään huolta, että suunnitellut korjaustoimenpiteet vaalijärjestelyihin tehdään, jotta vaalijärjestelyt onnistuisivat jatkossa entistä paremmin.

7 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

7.1 Viestintä

Viestintä on kaupunkien strateginen menestystekijä, jonka tehtävä on tukea hyvää mainetta. Hyvin toimiva kaupunki painottaa avoimuutta ja viestintää jo strategiassa. Vantaan arvot ohjaavat viestinnän toimivuutta. Viestinnän tavoitteet nousevat valtuustokauden strategiasta. Strategiassa korostetaan läpinäkyvyyttä toiminnassa. Viestinnällisillä toimenpiteillä edistetään ja tuetaan kaupungin ja toimialojen strategisten kaikkien tavoitteiden toteutumista, useissa kohdin viitataan myös osallisuuteen ja vuorovaikutukseen. Yhteisönä viestinnän sisäiset tavoitteet ovat ammatillinen kehittyminen ja työyhteisön toimivuus.

Viestinnässä voidaan nähdä kaksi päälinjaa: asukkaiden ja sidosryhmien tiedonsaanti eli perinteinen viestintätehtävä, esimerkkinä talous, sekä toisena Vantaan vetovoimaisuus. Viestintähenkilöstö myös vastaa kaupungin arkiviestinnästä, päätös- ja palveluviestinnästä sekä kaupungin elinvoiman viestinnästä eli markkinointiviestinnästä. Markkinointiviestintää tekevät keskitetysti kaupunginjohtajan toimialan viestintäyksikkö ja maankäyttö. Yhteistyötä tehdään myös Helsinki Business Hubin, Helsingin kaupungin Finavian sekä Aviapolisryhmän kanssa, jolle tuotetaan palvelut.

Vantaan viestintä on ihmisläheistä, epämuodollista ja ytimekästä. Kaupungin viestintä kertoo, että viestimme toiminnastamme, palveluistamme, päätöksenteosta ja sen vaikutuksista sekä kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista. Kaupungin keskitetyssä viestinnässä koordinoidaan ja kehitetään ulkoista ja sisäistä viestintää sekä markkinointia. Lisäksi eri viestintäkanavien päätoimitus on keskitetyssä viestinnässä. Kunkin toimialan viestintä vastaa toimintansa ja palveluidensa viestinnästä. Tapahtumamarkkinointi kytketään entistä tiiviimmin viestintään.

Viestinnän kaupunkitasoiset tehtävät käsitellään yhteistyössä viestintäverkoston eli keskitetyn viestinnän ja toimialojen viestinnän ja muiden viestintäyhteistyö -kohdassa esitettyjen yhteistyöfoorumeiden kanssa. Toimialoittain ylläpidetään viestintäsuunnitelmia, jotka käsitellään viestintäverkoston kokouksissa. Toimialoilla on myös oman toimialansa viestintään ja markkinointiin ja viestinnän ohjaukseen liittyviä muita suunnitelmia ja ohjeita. Vantaan kaupungin tiedottamista johtaa kaupunginhallitus, joka hyväksyy yleiset ohjeet kaupungin tiedottamisen periaatteista. Toimialojen ja liikelaitosten tulee järjestää tiedotustoimintansa kaupunginhallituksen hyväksymien ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Vantaalla on myös oma brändikirja ja -ohjeet.

Vantaan kaupungin viestintä suuntautuu kohden verkossa tapahtuvaa viestintää. Vantaa.fi -sivusto toimii ensisijaisesti palveluviestinnän kanavana. Sosiaalisessa mediassa pyritään osallisuuden, keskustelun ja oman sisällöntuotannon kanavaan. Päällekkäisen tiedon ylläpitämisestä luovutaan.

Palveluviestinnällä tiedotetaan kaupungin perustehtävään liittyvistä palveluista, kerätään palautetta ja lisätään osallisuuden ja asukkaiden aktiivisuutta. Tarkoitus on saada kuntalaiset löytämään kaupungin tarjoama palvelu tai ohjata käyttämään yksityisen ja kolmannen sektorin tarjoamia palveluita. Päätösviestinnällä tiedotetaan päätöksistä sekä ennakoivasti että päätöksenteon jälkeen. Sen tarkoituksena on tehdä päätöksenteosta läpinäkyvää ja ymmärrettävää. Päätösviestinnän tavoite on yhteiskunnallinen: ihmisten aktivoiminen kaupungin ja yhteiskunnan kehittämiseksi. Elinvoimaviestintää on vantaalaisten asukkaiden, yrittäjien ja vierailijoiden elämään vaikuttava asioista kertominen. Tavoitteena on erityisesti vahvistaa myönteisesti Vantaa-kuvaa.

Viestinnän ytimet Vantaan kaupungin viestintä -julkaisun mukaan:

PÄÄTÖS	PALVELUT	ELINVOIMA
- lautakunnat ja jaostot - kaupunginhallitus - kaupunginvaltuusto - asukasfoorumit - viranhaltijapäätökset - yhtiöt ja liikelaitokset	- opetus ja kasvatus - nuorten palvelut - sosiaali- ja terveyspalvelut - kaavoitus ja rakentaminen - yritys- ja työllisyyspalvelut - kunnan peruspalvelut - vapaa-aika	- aluemarkkinointi - työllisyys - tapahtumat ja matkailu - kilpailu metropolialueella - innovatiiviset palvelut ja ratkaisut - monikulttuurisuus
TAVOITTEET	TAVOITTEET	TAVOITTEET
- päätöksenteon popularisointi - äänestysaktiivisuus kasvaa - kuntalaisen kiinnostus yhteiskunnallisiin asioihin herää - kaupungin imago on vahva ja läpinäkyvä - kuntalaisen osallistumisen mahdollistaminen	- saadaan kuntalainen löytämään tarjolla olevat palvelut - luoda kuntalaisille tunne siitä, että verorahoja käytetään oikein - vahvistaa kuntalaisen hyvinvointia - saada kuntalaisilta palautetta palveluista - Vantaa-brändi on vahva - palveluohjauksen ja -muotoilun tukeminen	- positiivinen imagomarkkinointi - Vantaalle parempi maine - kaupungin vahvuuksista tiedottaminen - Vantaan vahvuuksista ja erottuvuudesta kertominen - medianäkyvyyden saaminen - vahva työnantajakuva
KANAVAT	KANAVAT	KANAVAT
- vantaa.fi - vantaakanava.fi - uutiskirje	- asukaslehti - vantaa.fi - some - esitteet ja oppaat - ilmoitukset - messut ja muut tapahtumamarkkinat	- vantaakanava.fi - esitteet ja ilmoitukset - some - verkko

Viestinnän kehittämistoimet

Viestintä pyrkii kehittämään vahvemman yhteyden kaupunkistrategiaan, josta edelleen viestinnän tavoitteisiin.

Samoin viestintä pyrkii varmistamaan asukkaiden tavoitettavuuden osallisuuden tapoja kehittämällä sekä tietohallinto-ohjelman mukaisesti digitaalisilla välineillä.

Lähiaikojen kehittämiskohteena nähdään sisäisen intran muuttaminen SharePoint -pohjaiseksi. Työn alla on myös Vantaa.fi tulevaisuus suhteessa sähköiseen asiointiin.

Viestintävastuut

Kaupunginjohtajan toimialan viestinnän tulosalue vastaa viestintäjohtajan johdolla koko kaupunkikonsernin viestinnän ja markkinoinnin strategisesta ja laadullisesta suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä tehtäväaluettaan koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

Toimialojen viestintätiimit vastaavat toimialojen palveluviestinnästä ja -markkinoinnista sekä päätöstiedottamisesta. Tehtävänjako on kuvattu Vantaan viestinnän toimintatapa -dokumentissa.

Viestintäyhteistyö

Yhteistyöfoorumeita ovat viestintäpäälliköiden kokous, verkkoviestinnän kehittämistyöryhmä, asukaslehden ja henkilöstölehden toimitukset ja sosiaalisen median kehittämisryhmä.

Viestintä on mukana muun muassa tietohallinnon ohjausryhmässä, sähköisen asioinnin kehittämisessä, osallisuusfoorumeissa, ympäristöviestintäryhmässä. Yhteistyöesimerkkeinä mainittakoon naapurikaupunkien, HSL:n, HSY:n, Poliisin ja Vantaan Energian kanssa tehty yhteistyö. Markkinoinnissa on laajaa yritysyhteistyötä.

Esimerkkejä viestintätuotoksista

Esimerkkeinä voidaan luetella Asukaslehti, joka ilmestyy viisi kertaa vuodessa sekä henkilöstölehti Vautsi, joka ilmestyy kolme kertaa vuodessa. Kanavia ovat muun muassa vantaa.fi, sivistysvantaa.fi, businessvantaa.fi, visitvantaa.fi, aviapolis.fi ja Vantaakanava.fi. Lisäksi on olemassa noin 100 sosiaalisen median tiliä (Facebook Vantaan kaupunki, Twitter, Instagram ja LinkedIn). Myös julkaistaan esitteitä, oppaita, markkinointimateriaalia ja hallitaan brändiä. Viestintään kuuluvat myös kaupungin työntekijöiden intranet Avain, aineistopankki, kuvat ja tapahtumat.

Resurssit

Vuoden 2017 talousarvion toteutuma oli noin 960 tuhatta euroa. Päätoimista viestintähenkilöstöä oli arviointiajankohtana kaupunginjohtajan toimialalla 18 henkilöä, maankäytössä kolme henkilöä, sosiaali- ja terveystoimessa kolme henkilöä, konsernihallinnossa viestinnän eri tehtävissä neljä henkilöä ja sivistystoimessa kuusi henkilöä.

Maineriskin ehkäisy

Maine on yleisön yleinen mielipide ihmisestä, yhteisöstä tai yrityksestä. Maineeseen liittyy aina jonkinlainen arviointi, joka voi olla hyvä tai huono ja joka erottaa kohteen toisesta vastaavasta. Maineessa on siis kysymys hyvästä tai pahasta, kauniista tai rumasta tai periaatteessa mistä tahansa muusta arvokkaana pidetystä. Maine on sidosryhmien tekemä arviointi, joka perustuu mielikuviin ja kokemuksiin. Maine syntyy, kun yritys ja sen sidosryhmät kohtaavat.

Maineen muodostumiseen voidaan vaikuttaa ennakoinnilla, seurannalla ja välittömällä puuttumisella. Esimerkkeinä ajankohtaisista epäonnistumisista voidaan mainita lastensuojelu ja pysäköintivirhemaksut. Maineen säilymistä voidaan edistää ja vaikuttaa esimerkiksi kaupungin omilla toimenpiteillä ja epäkohtien esille tuomisella sekä muiden kaupunkien virheistä oppimalla.

Koska maine syntyy toiminnassa eli palveluissa, maineriskin ehkäisy ei siten ole yksin viestinnän tehtävä.

Tulosten mittaaminen

Viestinnän tuloksista voidaan lukea useissa palvelutuotantoon liittyvissä tutkimuksissa. Vuosittain tehdään muun muassa sisäinen kysely asiakastyytyväisyydestä ja ulkoinen kysely verkkopalveluista. Tyytyväisyyttä ja kokemuksia kerätään kanavakohtaisilla palautteilla ja lukijatutkimuksilla sekä tehdään lisäksi päivittäistä mediaseurantaa.

Tunnus ja graafinen ohjeistus

Vuoden 2015 alussa käyttöön otettu uusi brändiohjeistus on yhdenmukaistanut ilmettä. Nyt on havaittavissa halua poiketa ja erottautua yhtenevästä ilmeestä, vaikka graafinen tuotanto olisi sujuvampaa yhtenevällä ilmeellä. Vahva, kuvaan perustuva brändi edellyttää jatkuvaa kuvamateriaalin tuottamista. Graafinen ohjeistus vahvistaa mielikuvaa Vantaasta, tuo selkeyttä ja ihmisläheisyyttä ja on kaupunkitiloissa näkyvä.

Kriisiviestinnän ohjeet

Vantaalla on myös ajankohtaiset ”Vantaan kaupungin kriisiviestintäohjeet”, jotka on päivitetty vuonna 2011.

Johtopäätökset:

Vantaan kaupungin viestintä kulkee kohden verkossa tapahtuvaa viestintää. Viestintä pyrkii varmistamaan asukkaiden tavoitettavuuden ja osallisuuden kehittämällä viestinnän tapoja ja tietohallinto-ohjelman mukaisesti digitaalisia välineitä. Viestintä on osallistamisen työkalu.

Tuloksellisuusarviointi viestinnän, maineen ja kaupunkimarkkinoinnin kokonaisuudessa on haasteellinen tehtävä, koska viestintä liittyy kaikkeen toimintaan. Tuloksellisuutta ei voida mitata tiedotteiden tai julkaisujen määrällä, sillä määrän perusteella ei voida tietää, onko haluttu viesti mennyt perille.

Keskushallinnon viestinnän uudelleen organisointia 2016 on pidettävä oikeaan osuneena toimenpiteenä. Lisääntyneet tehtävät on pystytty hoitamaan entisillä resursseilla. Tämä on vaatinut menetelmien kehittämistä ja yhteistyötä. Viestinnän ja markkinoinnin integrointi on onnistunut muun muassa kulttuurin ja liikunnan tapahtumissa. Hyvä viestintä on omalta osaltaan nostanut Aviapoliksen kansallisesti ja kansainvälisesti tunnetuksi ja kiinnostavaksi sijoittumiskohteeksi.

Lähiaikojen kehittämiskohteena nähdään sisäisen intran muuttaminen SharePoint -pohjaiseksi. Työn alla on myös Vantaa.fi tulevaisuus suhteessa sähköiseen asiointiin.

Viestinnän avoimuus ja ajankohtaisuus ehkäisevät maineriskejä.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittaa edelleen kehittämään yhteyttä kaupunkistrategiaan ja viestinnän tavoitteisiin.

Vantaan mainetta ja vetovoimaisuutta edistävänä toimijana on tärkeää, että viestintä ja sen eri toimijat toimivat saumattomasti.

Viestinnän näkökulmasta kuntakonsernin kokonaisetu edellyttää, että kuntakonsernin yhtiöiden toiminta ja toiminnasta viestiminen ovat linjassa kunnan tavoitteiden kanssa. Tytäryhteisöjen mahdollisia omia verkkosivuja ja -tiedottamista on kehitettävä kaupungin verkkotoimituksen linjausten mukaisesti helppokäyttöisiksi ja yhä vuorovaikutteisemmiksi.

Kaupungin konserniohje tulee myös tiedottamisen ja viestinnän osalta uudistaa.

Viestintäkoulutusta on järjestettävä riittävästi muillekin kuin viestinnän ammattilaisille.

7.2 Tiedolla johtaminen

Vantaan kaupunki on strategiaan kuuluvassa tietohallinto-ohjelmassa käynnistänyt projektin tiedolla johtamisen kehittämiseksi. Vuonna 2014 tarkastuslautakunnalle raportoitiin esiselvityksen tulokset.

Hankkeen tuloksena syntyi tiedolla johtamisen ratkaisu, joka sisältää muun muassa mittareiden ja raportoinnin sovelluksen, joka on suunnattu Vantaan kaupungin johdolle sekä suunnittelijoille ja valmistelijoille. Jatkossa se tulee olemaan saatavilla myös kuntalaisille ja luottamushenkilöille. Lisäksi se sisältää keskitetyn, tietoturvallisen tietovaraston, automatisoidut tietojensiirrot operatiivisista tietojärjestelmistä tietovarastoon, joista ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan talouden, henkilöstöhallinnon ja työttömyyden tietojen siirrot. Ensimmäisen vaiheen käyttöönoton jälkeen ratkaisua laajennetaan tietojensiirron ja tietojen hyödyntämisen osalta muihin keskeisiin operatiivisiin tietojärjestelmiin ja toimintaympäristön tietoihin.

Johtopäätökset:

Kompassin hyötyinä on pidettävä sitä, että manuaalisesti hoidettuja raportointitehtäviä saadaan automatisoitua ja parannetaan raportoinnin helppokäyttöisyyttä ja sitä kautta saada työajan säästöä ja rutiininen vähenemistä. Lisäksi syntyy hyötyä laadun parantumiseen, työtyytyväisyyden kasvuun ja kustannustehokkuuden parantumiseen.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta pitää suuntaa tarkoituksenmukaisena ja kannustaa niin virkamiesten, kuntalaisten kuin luottamushenkilöiden tiedonsaannin kehittämistä erinomaisena hankkeena.

7.3 Julkisyhteisöjen suorituskyvyn mittaaminen

Suorituskyvyn mittaamisen[5] lähtökohtana on organisaation erilaisten toimintojen tehokkuuden ja suorituskyvyn selvittäminen sekä toiminnan parantaminen mittaamalla saadun informaation perusteella. Julkisella sektorilla organisaation suorituskykyä seurataan strategiaan perustuen, ja toiminnassa sekä toiminnan suunnittelussa tarvitaan monipuolisesti tietoa tuloksista, tuotoksista ja kustannustehokkuudesta. Sidosryhmille tuotetun tiedon määrä kasvaa jatkuvasti, joten myös tiedon keräämiseen käytetään yhä enemmän resursseja. Kerättyä tietoa voidaan julkisella sektorilla hyödyntää esimerkiksi taloushallinnossa, valvonnassa ja raportoinnissa, projektien hallinnassa sekä laadun ja prosessien kehittämisessä. Oleellisia hyödyntämisen kohteita ovat myös ulkoinen viestintä, muihin organisaatioihin vertailun mahdollisuus, sekä strategian suunnittelu ja toteutus. Organisaation suorituskyvyn mittaamiseen liittyen, aiempien tutkimusten mukaan on helpompaa mitata tuotosta (esimerkiksi lääkärikäyntien lukumäärä) kuin vaikuttavuutta (terve potilas tai yhteisö), vaikka vaikuttavuuden mittareita pidetään parempina ja toivottavampina. Myös onnistunut tavoitteen ja sen mittarin asettaminen esimerkiksi strategiasta johdettuna voi olla haastavaa. Hyvän tavoitteen ja sen mittarin ominaisuuksia ovat esimerkiksi relevanttius eli mittarin tuottaman informaation oleellisuus, edullisuus eli mittaamiseen tarvittavat panostukset, validiteetti eli tiedon oikeellisuus sekä reliabiliteetti eli luotettavuus.

Tutkielmassa tarkastelun kohteena olivat Vantaan kaupungin strategiasta johdetut, vuosittaiset sitovat talousarviotavoitteet mittareineen. Tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella strategiasta johdettuja sitovia tavoitteita sekä niiden mittareita, eli millaisia nämä ovat olleet, ja mitkä ovat olleet isoimmat haasteet tavoitteissa ja

[5] Tiivistetty julkisyhteisöjen suorituskyvyn mittaamista koskevasta tutkimuksesta, jonka on tehnyt Orvokki Ihalainen Itä-Suomen yliopistosta, tutkimuskohteena Vantaa.

mittareissa valtuustokaudella. Lisäksi tarkoituksena oli tuottaa tietoa siitä, millainen on hyvä strategiasta johdetun tavoitteen mittari, ja millaisia haasteita suorituskyvyn mittaamiseen liittyy julkisorganisaatioissa. Tutkielman alue rajattiin siten, että tarkastelussa on mukana valtuustokauden 2013–2017 sitovia tavoitteita ja niiden mittareita. Tutkimuksen aineistona käytettiin tarkastuslautakunnan vuosittaisia arviointikertomuksia. Niiden perusteella analysoitiin niitä sitovia tavoitteita mittareineen, joiden toteutumisesta tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus on antanut jonkin huomautuksen arviointikertomuksessa. Lisäksi toteutettiin teemahaastattelu valituille kaupunkiorganisaation työntekijöille.

Tavoitteita ja mittareita tarkasteltaessa havaittiin, että selvästi yleisimmät tarkastuslautakunnan huomautuksen syyt olivat kaksiosainen tavoite ja mittarin tuottaman arvon huono reliabiliteetti. Näistä ensin mainittu, eli kaksiosaisen tavoitteen ongelma, tarkoittaa sitä, että tähän kategoriaan kuuluvassa tavoitteessa on yhdistettynä kaksi tavoitetta. Kaksiosaisia tavoitteita oli tarkastelluista tavoitteista yli 15 prosenttia. Esimerkiksi vuonna 2014 talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman toteuttamiseen tähtäävästä strategisesta päämäärästä oli johdettu sitova tavoite ”Kuntien prosentuaalinen joukkoliikenteen maksuosuus ei kasva HSL:n toimintatuloista. HUS:lle asetetaan taloutta ja tuottavuutta koskevat tavoitteet”. Tässä samaan tavoitteeseen on yhdistetty kaksi hyvin eri sisältöistä tavoitetta. Kaksiosaisen tavoitteen ongelma on se, että tavoitteen toteutumisen seuranta voi olla hankalaa. Myös raportoinnin kanssa voi tulla ongelmia, kuten kävi myös edellä esimerkkinä kuvatun tavoitteen kohdalla: vain toinen osa tavoitteesta toteutui, joten voidaanko tavoite siten raportoida toteutuneeksi vai ei?

Kaksiosaisen tavoitteen ongelman korjaamisen voisi ajatella olevan helppoa, koska ongelma voitaisiin ratkaista kiinnittämällä huomiota tavoitteiden sisältöön ja rakenteeseen niitä määritettäessä. Toisaalta kahden eri mitattavan tavoitteen esittäminen yhtenä tavoitteena voi kertoa siitä, että kaikkea sitä, mitä tavoitteena haluttaisiin mitata, ei voida esittää erillisinä tavoitteina, jottei tavoitteiden yhteismäärä kasvaisi liian suureksi. Tämä tilanne voi olla oikea ongelma esimerkiksi juuri tämän tutkimuksen case -organisaation, Vantaan kaupungin kohdalla. Sitovien tavoitteiden kautta tulisi voida kuvata tilannetta kaupungin jokaisen toimialan osalta. Kuitenkin, toimialat ovat suuria, ja jokaisella niistä on useita tavoitteita ja mittareita yhtä strategista päämäärää kohti. Kaikkia näitä ei kuitenkaan voida ottaa mukaan talousarviossa esitettäväksi, koska silloin mittareiden määrä kasvaisi liian suureksi. Tästä syystä useampi kuin yksi tavoite on mahdollisesti yritetty tiivistää samaan tavoitteeseen.

Toinen havaittu haaste tavoitteisiin ja mittareihin liittyen oli mittarin tuottaman informaation reliabiliteetti. Reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan sitä, että mittarin tuottaman arvon tarkkuus on hyvä. Huonon reliabiliteetin kategoriaan luokiteltuja mittareita oli tarkastelluista yli 20 prosenttia. Esimerkiksi vuonna 2016 eräs sitova tavoite on ollut ”Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita” ja tämän mittarina on ollut ”Keskusta-alueiden kaavat. Vuoden 2014 kaavoitusohjelman taso tai enemmän”. Tämän mittarin tuottaman tiedon tarkkuus on huono, koska mittarissa ei aseteta konkreettista lähtötasoa. Tämän vuoksi mittarin tuottaman informaation seuranta ja raportointi on vaikeaa. Tavoitteen ja mittarin reliabiliteettia voisi parantaa kiinnittämällä huomiota selkeyteen sekä ilmoittamalla mittarille numeerisia tavoitetasoja aina kun se on mahdollista. Valtuustokauden sitovien tavoitteiden analyysin perusteella hyvin asetettuja tavoitteita ja mittareita löydettiin useasta analysoidusta kategoriasta. Esimerkiksi sellaisia tavoitteita ja mittareita, joilla olisi ollut huono yhteys strategiaan, löydettiin tarkasteltujen tavoitteiden joukosta vain yksi. Myös mittarin tuottaman informaation relevanttius eli se, onko mittarin tuottama informaatio oleellista esimerkiksi päätöksenteon kannalta, oli hyvällä tasolla. Lisäksi tarkasteltujen tavoitteiden ja mittareiden tuottama informaatio oli laadukasta, mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että suuri osa tavoitteista ja mittareista oli selkeästi asetettuja ja siten myös niiden tuottama tieto oli helposti tulkittavissa.

Tavoitteisiin ja mittaamiseen liittyen, tutkimuksessa havaittiin julkisorganisaation toimintaympäristöön liittyviä ominaispiirteitä, jotka nousivat aineistosta esille. Eräs tällainen ominaispiirre on se, että monia palveluja tuotetaan kuntalaisille lainsäädäntöön perustuen. Tämä on merkittävä ero verrattuna yksityisellä sektorilla toimivan organisaation toimintaympäristöön: julkisen sektorin toimija ei voi keskittyä esimerkiksi pelkästään kannatta-

viin tuotteisiin tai palveluihin. Lisäksi toiminnan aikajänteen pituuden havaittiin olevan myös yksi julkisorganisaation toiminnan erityispiirre: Valtuustokausi kestää neljä vuotta, ja valtuustokaudelle määritellyt strategiset painopistealueet pysyvät pääosin samoina. Vuosittain määritellyt talousarvion sitovat tavoitteet sen sijaan tarkastetaan aina vuosittain erikseen. Koska strategian on tarkoituskin toimia pidemmän aikavälin ohjeena ja suuntana, tietty jatkuvuus myös sen mittaamisessa kuuluu asiaan. Tämä on toisaalta hyvä seurannan kannalta, jolloin vuosittaisten tavoitteiden mittareiden tuottamat arvot ovat helposti vertailtavissa keskenään. Toisaalta taas uusien ilmiöiden seurannan aloittaminen on hankalaa, esimerkiksi jos toimintaympäristön muutosten yhteydessä ilmaantuu jokin uusi ilmiö, jonka seuranta olisi organisaation toiminnalle hyödyllistä. Kesken vuotta ilmestyvä tarve kokonaan uudelle mittaamisen kohteelle saadaan määriteltyä tavoitteeksi ja seurannan kohteeksi vasta seuraavan vuoden talousarvion laadinnan ajankohtana. Pitkä aikajänne tuo mittaamiseen haastavuutta myös siksi, että aina ei voida olla varmoja siitä, mitkä kaikki tekijät vaikuttavat tavoitteiden toteutumiseen. Tällaisessa tilanteessa ei voida varmasti erotella, mikä osa vaikutuksista on omalla toiminnalla aikaansaatua ja mikä ympäristön vaikutusta. Esimerkiksi työllisyyttä mitattaessa neljän vuoden aikana muutoksia voi olla tapahtunut myös toimintaympäristössä. Tällöin tehdyn työpanoksen vaikutus tuotokseen hämärtyy, mikä vaikeuttaa tavoitteiden ja mittareiden asettamista. Myös panostuksen ja vaikutuksen havaittavuuden välillä voi olla useiden vuosien mittainen aikaväli.

Hyvin asetetun tavoitteen ja mittarin ominaispiirteiksi havaittiin tässä tutkimuksessa tietynlainen käytännönläheisyys eli se, että esimerkiksi strategisesta päämäärästä johdetun tavoitteen mukainen toiminnan seuranta on käytössä osana organisaation normaalin toiminnan prosesseja ilman, että tietoa tarvitsee erityisesti etsiä silloin, kun tavoitteen ja mittarin toteutumisesta pitäisi raportoida. Tämä kytkeytyy osaltaan myös laajempaan ajatukseen strategian jalkautumisesta: strategian tarkoituksenahan juuri on toimia ohjaavana ”punaisena lankana” organisaation toiminnassa sen eri osa-alueilla. Toisaalta taas aineiston perusteella havaittiin se, että kaikki asiat organisaation toiminnassa, joita täytyy esimerkiksi lainsäädännön perusteella mitata, eivät sovellu sellaisinaan strategisiksi tavoitteiksi tai mittareiksi. Perusteluna tähän on se, että hyvän tavoitteen ja mittarin ominaisuudeksi havaittiin myös se, että niiden tulokseen voidaan omalla toiminnalla vaikuttaa. Tavoite tai mittari ei siten saa olla sellainen, joka tuottaa itsestään hyvät tulokset ilman, että toiminnassa tehdään panostuksia. Lisäksi mittarin toteutumisen arviointiin tarvittavan tiedon tulisi olla helposti saatavilla, ja sellaisia mittareita joiden taustatietoa ei saada esimerkiksi vuosittain, tulisi välttää. Haastatteluaineistosta käy ilmi myös se, että vastaajien mielestä suorituskyvyn mittaamisella sekä onnistuneella tavoitteella ja mittarilla on vahva yhteys organisaation strategiaan. Valtuustokauden tarkasteltujen tavoitteiden ja mittareiden analyysin perusteella tämä tilanne oli Vantaalla myös toteutunut. Lisäksi havaittiin, että hyvä mittari on sellainen, jonka seurantaan tarvittavat tiedot ovat helposti saatavilla, eikä niiden tuottamiseen kulu ylimääräisiä resursseja silloin, kun mittarin toteutumisen raportointi on ajankohtaista.

Johtopäätökset:

Tavoitteisiin ja mittaamiseen liittyy julkisorganisaation toimintaympäristöön liittyviä ominaispiirteitä. Tällainen on esimerkiksi se, että monet palvelut tuotetaan kuntalaisille lainsäädäntöön perustuen. Lisäksi toiminnan aikajänne on pitkä. Valtuustokaudelle määritellyt strategiset painopistealueet pysyvät pääosin samoina.

Hyvin asetetun tavoitteen ja mittarin ominaispiirteitä ovat käytännönläheisyys eli se, että esimerkiksi strategisesta päämäärästä johdetun tavoitteen mukainen toiminnan seuranta on käytössä osana organisaation normaalin toiminnan prosessia ilman, että tietoa tarvitsee erityisesti etsiä.

Suositukset:

Viime valtuustokauden tavoitteiden arvioinnin perusteella tulee välttää kaksiosaisten tavoitteiden asettamista ja mittarin tuottaman tiedon huonoa luotettavuutta.

8 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUT

8.1 Konserniohjaus

Vantaan kaupungin konserniohjaus ja -valvonta on järjestetty kuntalain edellyttämällä tavalla. 1.1.2013 voimaan tullut konsernistrategia sisältää tytäryhteisöjen ohjausta, valvontaa ja riskienhallintaa koskevan ohjeistuksen. Ohjeistusta ja valvontaa on myös kehitetty ja navigoinnit tehdään entistä tarkemmalla tasolla. Aihetta on käsitelty myös Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n arvioinnin yhteydessä kappaleessa 4. Samoin konsernitilinpäätöksen laatimista koskevassa osiossa kappaleessa 12 arviointikertomushavaintojen seuranta.

1.6.2017 tuli voimaan uusi hallintosääntö. Hallintosäännön uudistamisen jälkeen ryhdytään päivittämään uutta konserniohjeistusta voimassa olevan Vantaan konsernistrategian päivittämiseksi. Maakunta- ja sote-uudistuksen vaatimat organisaatiomuutokset ovat niin ikään muotoiltavina koko kaupunkikonsernia silmällä pitäen.

8.2 Työllisyyspalvelut

Toiminnan ja talouden tavoitteet

Kaupungin sitovista tavoitteista ja strategiakauden tavoitteista osa on suoraan työllisyyteen liittyviä. Työllisyyteen liittyvät tavoitteet eivät useinkaan ole pelkästään kaupungin omilla toimenpiteillä saavutettavissa. Sitovana tavoitteena 9.1 oli, että kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla, mittareina työttömyysasteen muutos prosenttiyksikköinä ja kunnan maksaman työmarkkinatuen euromäärän muutos prosentteina. Molempien mittareiden osalta Vantaan kehitys on ollut suotuisampaa kuin Espoossa ja Helsingissä. Vantaalla työmarkkinatuen kuntaosuus jopa laski hieman edellisvuodesta.

Valtuustokauden 2013–2017 strategiassa yhtenä strategisena päämääränä oli, että uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla. Päämäärälle asetetuista työllisyyspalveluihin liittyvistä mittareista työttömyysaste, yli 50-vuotiaiden työttömien määrä ja pitkäaikaistyöttömien määrä toteutuivat mittarin tavoitetasoa parempina. Työllisyysasteessa, vieraskielisten työllisyysasteessa ja alle 25-vuotiaiden työttömien määrässä ei ylletty mittarin tavoitetasoon.

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrän tavoitetaso oli enintään 1 100 henkilöä. Alun perin valtuuskauden strategiassa tavoitetaso oli alle 500 henkilöä, koska tuolloisessa lähtötilanteessa (joulukuussa 2012) työttömiä nuoria oli 914. Tavoitetta muutettiin strategian päivittämisen yhteydessä, koska nuorison työttömyys kasvoi. Seuraavassa kappaleessa (”Työllisyystilanteesta Vantaalla”) oleva taulukko valaisee nuorten työttömien määrän muutosta.

Työllisyyspalveluiden sitova talouden tavoite vuodella 2017 oli toimintakate -31,2 miljoonaa euroa. Toteutunut toimintakate oli -30,9 miljoonaa euroa, joten tavoite toteutui. Toiminnan menot vuonna 2017 olivat 35,8 miljoonaa euroa (34,4 miljoonaa euroa vuonna 2016). Työmarkkinatuen kuntaosuus muodosti menoista 20 miljoonaa euroa.

Työllisyystilanteesta Vantaalla

Alla olevassa taulukossa on työttömyyteen liittyviä tietoja vuosilta 2012–2017 (kunkin joulukuun tieto). Vantaan työttömyysaste oli vuoden 2017 lopussa 10,1 prosenttia. Muutos edelliseen vuoteen (12,2 prosenttia) on huomattava. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli laskenut vuoden takaisesta 13,3 prosenttia, yli 50-vuotiaiden 13,7 prosenttia ja pitkään työttömänä olleiden määrä 28,4 prosenttia. Avoimia työpaikkoja oli 2 191 (14,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin). Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste on Vantaalla vuosina 2013–2015 yleensä ollut hieman yleistä työttömyysastetta pienempi, mutta loppuvuonna 2016 ja vuonna 2017 näin ei ole ollut. Vaikuttaisi siltä, ettei nuorten työllisyystilanne ole parantunut yhtä paljon kuin muiden.

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Työttömyysaste (%)	8,9	10,5	11,6	12,6	12,2	10,1
Alle 25-v. työttömyysaste (%)		10,1	11,0	12,2	12,5	10,7
Alle 25-vuotiaita työttömiä	914	1 209	1 328	1 456	1 454	1 261
Yli 50-vuotiaita työttömiä	3 406	3 885	4 311	4 835	4 670	4 030
Pitkäaikaistyöttömiä	2 635	2 922	3 706	5 002	4 877	3 493

Pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt ja se näkyy Vantaan maksamissa työmarkkinatuen kuntaosuuksissa. Vuodesta 2015 vuoteen 2016 kuntaosuus kasvoi Vantaalla 8 prosenttia (Espoossa 8,3 ja Helsingissä 12,6 prosenttia). Vuoteen 2017 Vantaan maksama kuntaosuus pieneni edellisvuodesta 0,6 prosenttia, sen sijaan Espoossa (8,2 prosenttia) ja Helsingissä (4,3 prosenttia) kasvu jatkui. Vantaan kuntaosuus oli 20,2 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 20,1 miljoonaa euroa vuonna 2017.

Työllisyyspalveluiden organisaatio ja henkilöstö

Työllisyyspalvelut jakautuu kolmeen yksikköön. Asiakkuusyksikön alaisuudessa ovat työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP, nuorten palvelut ja Ohjaamo sekä yritysohjaamo. Kuntouttava työtoiminta ja hankeyksikkö vastaa projekteista ja työelämään valmennuspalveluista. Tuotantoyksikön vastuulla ovat valmennustalot Koutsi, Reeli ja Valo. Vakinaisen henkilöstön määrä vuonna 2017 oli 81 henkilöä. Määräaikaista henkilöstöä on noin 80 henkeä, joista noin 20 on hankehenkilöstöä ja noin 60 palkkatuella.

Palvelujen laadunhallinta, asiakastyytyväisyys ja jatkopolut

Kuntouttavaa työtoimintaa hankittiin vuonna 2017 ostopalveluna noin 700 000 eurolla. Hankinta kilpailutettiin syksyllä 2016 ja siinä edellytettiin tiettyjen laadullisten asioiden (esimerkiksi ryhmäkoko) toteutumista. Ostopalveluja valvotaan, kaikki palveluntuottajat on käyty läpi ja arvioitu niiden toimintaa verrattuna sopimuksen ehtoihin.

Asiakkaiden tyytyväisyyttä on selvitetty sekä omien että ostopalvelujen osalta. Omassa toiminnassa keskiarvot olivat TYP:a (3,5) lukuun ottamatta yli neljän (asteikolla 1–5). Myös kuntouttavan työtoiminnan ostopalveluihin oltiin tyytyväisiä.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneiden määrä on kasvanut Vantaalla merkittävästi viime vuosina. Vuonna 2012 toimintaan osallistui noin 550 henkilöä, vuonna 2014 noin 1 100 ja vuonna 2017 jo 1 500 henkilöä. TYP:n (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) asiakkaiden jatkopolkua kartoitetaan. Vuonna 2017 päättyneitä TYP:n asiakkuuksia oli 1 681. Näistä 13,4 prosenttia työllistyi ja 9,9 prosenttia päätyi koulutukseen. Kuntouttavasta työtoiminnasta noin 10 prosenttia asiakkaista työllistyy avoimille työmarkkinoille tai palkkatuella ja noin puolet päätyy TYP:n asiakkaaksi. Nuorten ohjaamotoiminnan hanke toimi vuosina 2015–2018. Ohjaamon asiakkaista avoimille työmarkkinoille ohjautui vuosien 2015 ja 2017 välisenä aikana 529 ja tutkintoon johtavaan koulutukseen 296 nuorta. Vuonna 2017 yksilöasiakkuuksissa olleista nuorista 27 prosenttia ohjautui työhön avoimille työmarkkinoille.

Tuloksellisuus

Toimenpiteiden vaikuttavuuden mittaaminen on yleisesti vaikeaa. Vantaa teetti arvion työllisyydenhoidon sosiotaloudellisista vaikutuksista Vantaan kaupungille. Selvityksen tavoitteena oli selvittää kunnallisen työllisyydenhoidon ja työllisyyspalveluiden vaikutuksia. Mitattiin kuntatalouteen vaikuttavia asioita, arvioitiin palvelun tarjonnan ja tarpeen suhdetta ja eri asiakasryhmien työllistymispotentiaalia

Ajankohtaista

Maakunta- ja sote-uudistus sekä kasvupalvelu-uudistus työllistävät työllisyyspalveluiden henkilökuntaa koko ajan enemmän. Uudellamaalla työllisyyspalveluissa tulee olemaan erillisratkaisu, kuntayhtymä. Aktiivimalli lisää erityisesti kuntouttavan työtoiminnan kysyntää kaupungilta, koska TE-hallinnolla ei ole riittävästi resursseja/palveluita tarjottavana.

Yritysyhteistyötä tehdään paljon. Esimerkiksi Flamingossa järjestetyt Megarekry-tapahtumat ovat keränneet paljon osallistujia. Lisäksi on tarkoitus tehdä yrityskäyntejä yhteistyössä kaupungin elinkeinopalveluiden ja maankäytön toimialan kanssa.

Työllisyysehdon käyttö hankinnoissa etenee ja tuo uusia työmahdollisuuksia vaikeasti työllistyville.

Vantaalla työllisyydenhoito on nähty kunnan elinvoimatekijänä johon sijoitetut panokset palaavat moninkertaisesti takaisin. Vaikutuksia ovat muun muassa suora kunnallisverovaikutus, työmarkkinatuen kuntaosuuden säästö, toimeentulotuen ja asumistuen tarve, arvioitu säästö sosiaali- ja terveysmenoissa pitkällä aikavälillä ja laajemmat hyvinvointivaikutukset. Vantaan haasteena on naapurikuntia alempi koulutustaso. Työnhakijoita on koulutettava ja kurssitettava, jotta mahdollisuudet työllistyä paranevat. Pelkästään erilaisten työkorttien ja passien (esimerkiksi hygieniapassi, tulityökortti) hankkimisen mahdollistaminen saattaa auttaa työllistymisessä. Avoimia työpaikkoja oli tammikuussa 2018 enemmän kuin vuosikausiin, mutta kohtaanto-ongelma on myös suuri.

Johtopäätökset:

Vantaan työllisyystilanne on parantunut kuluneen vuoden aikana. Työttömyysaste oli vuoden lopussa 10,1 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 12,2 prosenttia. Nuorisotyöttömyyskin on laskenut, vaikka strategiakauden tavoitteesta jäätiinkin. Vaikuttaisi siltä, että nuorten työllisyystilanne ei ole parantunut yhtä paljon kuin muiden. Pitkäaikaistyöttömyys on laskenut eniten ja se näkyy myös maksetun työmarkkinatuen kuntaosuuden määrässä, joka jäi 0,6 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Kaupungin työllisyydenhoitotoimenpiteiden vaikutuksia kuntatalouteen arvioitiin ja saatiin joitakin kehitysehdotuksia. Saman arvion perusteella Vantaan työllisyyspalveluissa on erilaisia toimenpiteitä ja resursseja kysyntään nähden järkevästi saatavilla. Hankintojen kautta työllistämisen lisääminen nähtiin myös lupaavana mahdollisuutena.

Vantaan haasteena on naapurikaupunkeihin verrattuna matalampi koulutustaso ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma. Toisaalta suhteellisen pienelläkin panostuksella (esimerkiksi työpassien ja -korttien hankkiminen) voidaan parantaa huomattavasti monen asiakkaan työllistymismahdollisuuksia.

Työllisyyspalveluiden toimintaan tuo oman haasteensa tulevaan maakunta- ja sote-uudistukseen sekä kasvupalvelu-uudistukseen varautuminen. Muutokset vaikuttavat jo nyt myös henkilökunnan vaihtuvuuteen. Vantaan työllisyyspalveluiden yhtenä vahvuutena voidaan pitää yritystä helpottaa kohtaanto-ongelmaa rekrytointitapahtumien ja yritysvierailujen avulla.

Suositukset:

Jatkossakin tulee pyrkiä kaupungin toimenpiteillä hallitsemaan työmarkkinatuen kuntaosuuden määrää. Nuorten työllistymiseen tulee panostaa.

8.3 Talouspalvelukeskus

Kaupungin organisaatiossa talouspalvelukeskus kuuluu konserni- ja asukaspalvelujen toimialaan ja on yksi kyseisen toimialan tulosalueista. Talouspalvelukeskuksen tulosalue vastaa kaupungin perintä-, laskutus-, kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävistä, sisäisestä ja ulkoisesta laskentatoimesta sekä niihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämisestä, kaupungin ja sen konsernin ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen kehittämisestä ja tulojen perinnän ohjauksesta.

Toiminnan tunnuslukuja

Talouspalvelukeskus pyrkii toiminnan tehostamiseen ja tavoitteet on kytketty koko kaupungin strategiaan ja sen painopistealueisiin ja strategisiin päämääriin. Ohessa on koottuna talouspalvelukeskuksen tuottavuutta kuvaavien tunnuslukujen kehitystä 2016–2017.

	2016	2017
Käsitellyt myyntilaskut/henkilötyövuosi (palvelukeskus)	41 982	42 877
Käsitellyt ostolaskut/henkilötyövuosi (palvelukeskus)	24 847	27 884
Kirjanpitotehtäviin sitoutuneet henkilötyövuodet (koko kaupunki)	10	9,3

Toiminnasta yleisesti

Talouspalvelukeskukseen on viime vuosina keskitetty kaupungin taloustoimintoja. Samalla talouspalvelukeskuksen palveluprosessit ovat viime vuosina muuttuneet yhä enemmän sähköisiksi.

Taloushallinnon keskittäminen

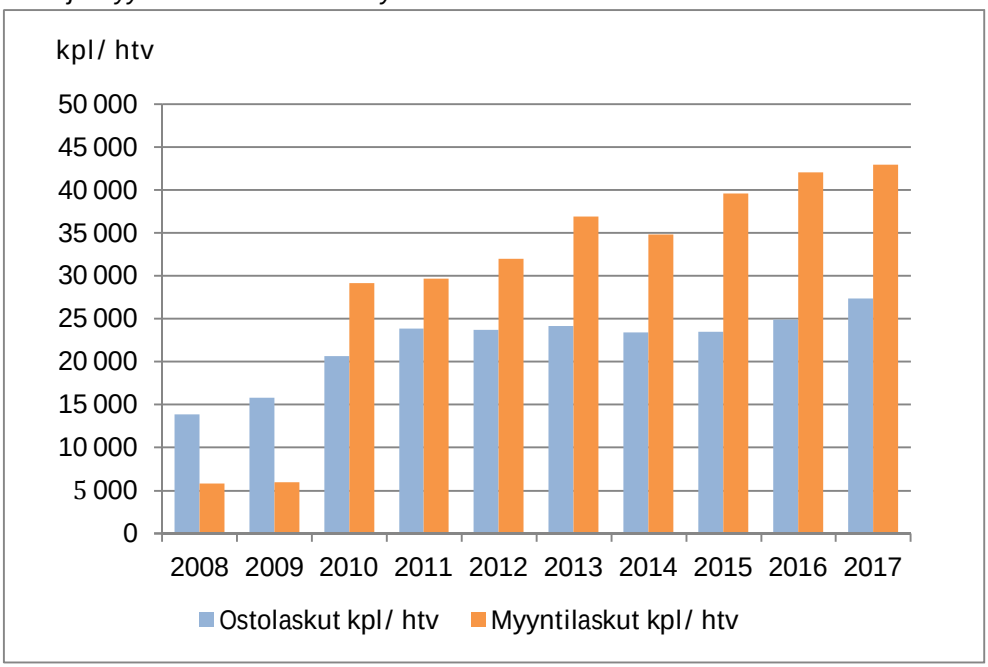
Konserniyhtiöiden ja kaupungin taloustoimintojen keskittäminen talouspalvelukeskukseen jatkuu edelleen. Tällä hetkellä konserniyhtiöiden taloushallinnon palvelutuotanto on lähes 90-prosenttisesti keskitetty talouspalvelukeskukseen. Kaupungin ulkoisen laskennan myyntilaskutus on lähes 100-prosenttisesti keskitetty talouspalvelukeskukseen (pysäköinninvalvonta ja kirjasto on rajattu ulkopuolelle). Tulevina vuosina painopistealueina ovat ostolaskujen tiliöinnin keskittäminen ja automaatioasteen kasvattaminen.

Tytäryhtiöiden kanssa on allekirjoitettu palvelusopimus, jonka liitteenä on hinnasto, palvelukuvaus (sisältää muun muassa työnjaon asiakkaan ja palvelukeskuksen välillä), aikataulut ja yhteyshenkilöt. Liikelaitosten kanssa on tehty palvelusopimus talouspäällikköpalvelun tuottamisesta. Kaupungin toimialojen kanssa taas on laadittu toimialojen hyväksymät palvelukuvaukset.

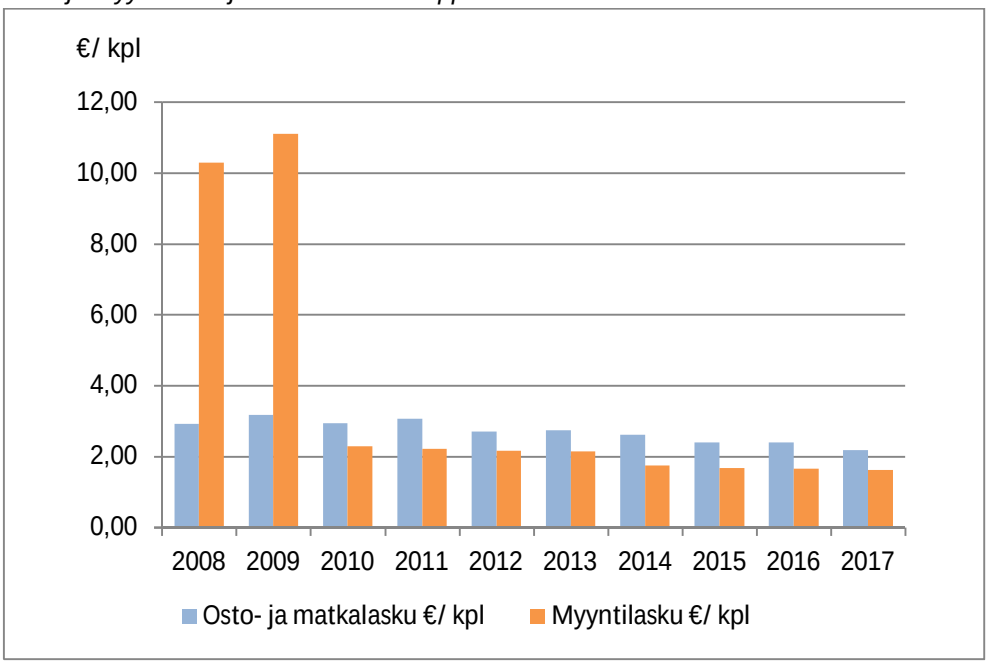
Sähköiset palveluprosessit ja laskutuksen tehostuminen

Sähköinen ostolaskujen kierrätysjärjestelmä Rondo otettiin käyttöön huhtikuussa 2009 ja samassa yhteydessä otettiin käyttöön ostolaskujen sähköinen toimitus välitysoperaattorin kautta. Ostolaskujen sähköisyysaste on nyt noin 85 prosenttia. Toiminnanohjausjärjestelmä SAP:n myyntilaskutus otettiin käyttöön huhtikuussa 2009 yleislaskutukseen. SAP-laskutusliittymiä on nyt 28, kun eri yritykset ja laskulajit otetaan huomioon. Oheisissa kaavioissa kuvataan laskutuksen tehostumista ja laskujen hinnan muutosta vuosina 2008–2017.

Osto- ja myyntilaskutuksen käsittelyn tehostuminen

Osto- ja myyntilaskujen hinta euroa/kappale

Ostolaskujen käsittely on tehostunut järjestelmä- ja prosessikehityksen myötä 95 prosenttia aikavälillä 2008–2017 mittarilla kappaletta/henkilötyövuosia. Myyntilaskujen käsittely on puolestaan samalla aikavälillä ja samalla mittarilla mitattuna tehostunut 675 prosenttia. Tehostumista selittää laskutuksen siirtyminen liittymien välityksellä tapahtuvaksi ja lisäksi laskutusprosesseja on harmonisoitu.

Ostolaskun hinta on alentunut talouspalvelukeskuksessa tapahtuvan tuotannon osalta 25 prosenttia vuodesta 2008 vuoteen 2017. Samalla aikavälillä myyntilaskun hinta on alentunut 84 prosenttia. On huomattava, että hinnat eivät sisällä tietojärjestelmäkustannuksia, eivätkä muita vyörytettäviä yleiskustannuksia.

Asiakastyytyväisyys

Talouspalvelukeskus tekee vuosittain konsernin tytäryhtiöille sekä kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille asiakastyytyväisyyskyselyn. Vuosina 2014–2016 kaupungin toimialojen ja liikelaitosten antamien arvosanojen keskiarvo on ollut noin 3,84 ja konserniyhtiöiden antamien arvosanojen keskiarvo on ollut noin 4,4 arviointiasteikolla 1 –5 (1= huono ja 5 =erinomainen). Sekä tytäryhtiöiden että toimialojen ja liikelaitosten asiakastyytyväisyys on siis hyvää tasoa, yhtiöissä jo lähellä erinomaista tasoa.

Toiminnan laadun valvonta

Kaikkien taloushallinnon liittymien (yli 50 kappaletta) osalta tehdään jatkuvaa varmistusta. Aineistotoimituksille on laadittu aikataulut ja jos aineistoja ei tule sovitusti tai havaitaan kappale- tai euromäärissä poikkeamia, käynnistetään heti selvittelytyöt. Tasetilien (noin 550 kappaletta) täsmäytystä valvotaan kuukausittain ja pankkitilejä valvotaan päivittäin. Tärkeä osa laadun valvontaa on myös tilintarkastajan tilinpäätöksen yhteydessä antama palaute. Tilinpäätöksestä ei ole ollut viime vuosina olennaista huomautettavaa. Tilinpäätöstarkastuksessa palautetta on tullut jonkin verran tase-erittelyjen laadusta, jota onkin pyritty parantamaan.

Tulevaisuuden haasteita

Tulevan maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeisen taloushallinnon järjestäminen on yksi merkittävä haaste. Avoimia asioita ovat muun muassa, miten iso volyymimuutos vaikuttaa talouspalvelukeskuksen resursseihin ja, miten maakuntien taloushallinto hoidetaan (onko yhteistyötä kuntien kanssa). Haasteena talouspalvelukeskuksella on jatkossa myös oman toiminnan kehittäminen ja erityisesti se, miten koko ajan kehittyvän teknologian tuomia mahdollisuuksia osataan tulevaisuudessa hyödyntää. Tätä kehitystyötä tehdään yhteistyössä kaupungin tietohallinnon kanssa.

Johtopäätökset:

Talouspalvelukeskukseen on viime vuosina voimakkaasti keskitetty Vantaan kaupungin taloushallinnon tehtäviä tytäryhtiöiltä sekä toimialoilta. Samalla palveluprosessien sähköistyminen on edennyt nopeasti. Vuonna 2017 palveluprosessit tehostuivat edelleen verrattuna aikaisempiin vuosiin.

Talouspalvelukeskuksen toiminnan tuloksellisuutta arvioitaessa voidaan todeta, että tuloksellisuuden osatekijöistä erityisesti tuottavuudessa ja tehokkuudessa on saatu aikaan myönteistä kehitystä. Palveluprosessien sähköistämien ja toiminnan keskittäminen on selvästi tehostanut myynti- ja ostolaskujen käsittelyä ja samalla laskujen käsittelyn laskukohtaisia kustannuksia on saatu alenemaan. Lisäksi taloushallinnon keskittämistä talouspalvelukeskukseen on tehty henkilömäärää kasvattamatta.

Myös talouspalvelukeskuksen palvelun laatu on toimialoille ja yhtiöille tehtyjen asiakastyytyväisyyskyselyjen perusteella pysynyt viime vuosina hyvällä tasolla. Toiminnan laadun varmistusta tehdään jatkuvasti erilaisilla varmistustoimenpiteillä.

Haasteena tulevaisuudessa talouspalvelukeskuksella on maakunta- ja sote-uudistuksen mukana tulevat muutokset talouspalvelukeskuksen toiminnalle. Myös oman toiminnan kehittäminen niin, että pystytään hyödyntämään koko ajan kehittyvää teknologiaa, on jatkossa yhä suurempi haaste.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee talouspalvelukeskusta jatkamaan hyviä tuloksia tuottanutta työtä taloushallinnon eri prosessien kehittämisessä. Uuden teknologian mukanaan tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen on kannatettavaa mutta samalla pitää huolehtia, että uusien ratkaisujen toimivuus on riittävästi varmistettu ennen niiden käyttöönottoa.

9 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

9.1 Lastensuojelu

Arvioinnin tavoite ja toteuttamistapa

Tavoitteena oli jatkaa lastensuojelun arviointia vuoden 2016 arviointikertomuksesta ilmenevästä tilanteesta eteenpäin. Mitä tuloksia ovat tuottaneet keväällä 2017 tehdyt johtamisen parantamistoimenpiteet ja, onko tuloksellisuus parantunut sekä, onko saavutettu tavoitteet tai edetty tavoitteiden suuntaan. Laajemman kokonaiskuvan luomiseksi kuultiin myös perhepalveluiden tulosalueelle sijoittuvien varhaisen tuen palveluiden tilanteesta ja kehityksestä.

Vuoden 2016 arviointikertomuksen antamisen jälkeen tapahtunut

Vuoden 2016 arviointikertomuksessa viitattiin toimenpiteisiin, joista sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 16.1.2017 Etelä-Suomen aluehallintovirastolta tulleen huomautuksen jälkeen. Toimialalla muun muassa palkattiin määräaikaisia erityissosiaaliohjaajia helpottamaan rekrytointiongelmista johtuvaa työtaakan kasautumista ja jatkettiin asiakkuuksien siirtoa sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin niiden asiakkaiden osalta, jotka eivät uudistetun sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaan kuulu lastensuojelun asiakkaiksi. Näille asiakkaille voidaan antaa tukipalveluita esimerkiksi varhaisen tuen yksiköstä (sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, kotipalvelu, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta, henkilökohtainen budjetti).

Palvelutarpeen arviointi ja lastensuojelutarpeen selvitysprosessi yhdistettiin elokuussa 2017 aloittaneeseen uusien asiakkaiden lapsiperhetiimiin. Jos lastensuojelun asiakkuutta ei tarvita, voi saada kuitenkin sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita (kuten yllä mainittu). Jos lastensuojelun asiakkuus alkaa, johtavat sosiaalityöntekijät vastaavat siitä, että jokaiselle lapselle nimetään vastuusosiaalityöntekijä. Lisäksi lastensuojelun avopalveluiden alueorganisaatio tiivistettiin Itä- ja Länsi-Vantaan yksiköiksi.

Tarkastuslautakunta suositteli vuoden 2016 arviointikertomuksessaan panostamaan siihen, että lastensuojelulaki toteutuu myös asiakkaiden tapaamisten ja asiakassuunnitelmien laatimisen osalta ja katsoi, että asiakassuunnitelmat tulee saada lain mukaiselle tasolle. Lastensuojelun asiakassuunnitelmien ajantasaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota vuonna 2018.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan 20.11.2017 § 5 päättämät toimenpiteet

Sosiaali- ja terveyslautakunta on kokouksissaan seurannut tilannetta ja päätti kehittämissuunnitelmasta, joka pitää sisällään toimintasuunnitelman akuuttiin tilanteeseen ja pitkällä tähtäimellä. Suunnitelmassa on 12 kohtaa, joista noin puolet on suoraan henkilöstöä koskevia kuten kannustava palkkaus, asuntoasioiden järjestely, opintojen (pätevöitymisen) tukeminen ja täydennys- ja perehdytyskoulutuksen parantaminen sekä työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen tukeminen. Henkilöstö myös otetaan mukaan kaikkeen kehittämiseen. Avohuollon tiimeihin myös saatiin yhdeksän määräaikaista erityissosiaaliohjaajaa tukemaan sosiaalityötä. Osa toimenpiteistä liittyy työn kehittämiseen, kuten ns. Hackneyn mallin käytön aloittaminen sekä ennalta ehkäisevän työn ja sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kehittäminen. Kehitystyössä käytetään myös ulkopuolista asiantuntemusta. Henkilöstöön liittyviä toimenpiteitä on jo pitkälti toteutettu. Työn kehittämiseen liittyvät toimenpiteet vaativat toteutuakseen pidemmän aikavälin.

Kantelut aluehallintovirastoon

Aluehallintovirastoon on tehty kanteluita maaliskuussa ja marraskuussa 2017 sekä maaliskuussa 2018. Aikaisemmista on annettu tarvittavat selvitykset. Maaliskuussa 2018 aluehallintovirastoon tehtiin kantelu uusien

asiakkaiden palveluiden lapsiperhetiimistä, johon sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arviot ja lastensuojelutarpeen arviot siirrettiin. Pelkona on, että palvelutarpeen arviot, jotka on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa, ruuhkautuvat pahasti.

Toiminnan ja talouden tavoitteet

Lastensuojelun menoihin oli käyttösuunnitelmassa varattu 54,4 miljoonaa euroa. Menot ylittyivät lopulta noin miljoonalla eurolla. Palvelutarve kasvoi huomattavasti ja talousarvion ylitys oli suurin asiakaspalvelujen ostoissa. Kiireellisten sijoitusten kasvu oli 51 prosenttia, huostaanottopäätöksiä tehtiin 34 prosenttia enemmän ja avohuollon sijoitusten määrä laski 20 prosenttia. Psykososiaalisten palveluiden menoihin oli varattu 11 miljoonaa euroa ja toteutuneet menot olivat noin puoli miljoonaa euroa suuremmat.

Sitova tavoite 15.3

Sitovana tavoitteena 15.3 oli, että lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla. Tavoitteen mittarina oli, että lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaiden määrä vähenee toimialojen yhteisellä työllä.

Uudistettu sosiaalihuoltolaki, jonka myötä sosiaalipalveluiden painopiste siirtyy korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäisevien yleisten palvelujen suuntaan, tuli voimaan 1.4.2015. Sen myötä lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun lastensuojelutarve on todettu. Asiakastilastoon on kuitenkin tullut poimituksi myös sellaisia asiakkaita, joille on tehty palvelutarpeen arvio (mutta asiakkuus ei ole alkanut) tai jotka ovat saaneet sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita. Tämän tilastointivirheen korjaamisen myötä vuoden 2016 asiakasmäärä pieneni 746 lapsella (alkuperäisen poiminnan mukainen lapsimäärä oli 4 091 ja korjatun 3 345). Vuonna 2017 lastensuojelun avohuollon suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaita oli 3 533. Suhteellinen asiakasmäärä oli 7,5 prosenttia samanikäisestä väestöstä (7,2 prosenttia vuonna 2016).

Mittarin tavoitetaso (alle 3 750 / 7,9 prosenttia samanikäisestä väestöstä) on asetettu vuonna 2015 erilaiseen tilastopoimintaan pohjautuen, joten se ei ole vertailukelpoinen. Tällä perusteella ei voida sanoa, onko lapsiperheiden hyvinvointi parantunut.

Organisaatiomuutokset

Aikuissosiaalityön tulosyksikköön perustettiin uusien asiakkaiden palvelut -niminen yksikkö. Lapsiperheiden tiimit tekevät 1.8.2017 alkaen sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit uusille lapsiperheille ja tarvittaessa arvioivat myös lastensuojelutarpeen.

Psykososiaalisiin palveluihin perustettiin varhaisen puuttumisen yksikkö, johon koottiin kotipalvelua, sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta, perhekoutsit, sosiaalityö ja verkostotyön koordinointi. Sosiaalihuoltolain mukainen palveluvalikko on edelleen määrällisesti riittämätön. Esimerkiksi kotipalvelun ja perhetyön kysyntä ylittää tarjonnan.

Lastensuojelujen avopalvelujen organisaatio muutettiin kolmesta alueellisesta yksiköstä kahteen 1.8.2017 alkaen. Muutoksella tavoiteltiin tasaisempaa työmäärän ja resurssien jakoa.

Asiakastietojärjestelmän ongelmat

Vuoden 2016 arviointikertomuksessa oli suositus ”Asiakastietojen hallintaan ja tilastointiin selvitetään varmistusta esimerkiksi mobiiliratkaisuista. Lautakunnan päähuomio on siinä, että johdon sekä työntekijöiden tulee saada työssään tarvittavia tilastoja ja tietoja luotettavasti ja turvallisesti.” Toimialan vastauksessa todettiin seuraavaa: ”Uusi asiakastietojärjestelmä Apotti otetaan käyttöön marraskuussa 2018, mikä parantaa asiakas-

tietojen hallintaa ja tilastointia sekä tukee lastensuojelun asiakasprosessien sujuvuutta.” Asiakastietojärjestelmän puutteet ovat haitanneet toiminnan ohjaamista ja tilastointia useiden vuosien ajan. Vanhan järjestelmän päivittäminen ei ole monestakaan syystä ollut vaihtoehto etenkään sen jälkeen, kun päätös Apottiin liittymisestä oli tehty.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti tulee muuttamaan toimintatapoja. Jatkossa asiakkailla ja läheisillä on mahdollisuus osallistua sähköisesti palveluprosessiin ja oman palvelunsa kirjaamiseen. Järjestelmä ohjaa ja yhtenäistää toimintaa ja tuo käyttöön rakenteista kirjaamista vapaan tekstin lisäksi.

Henkilöstö

Sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on haasteellista. Virkoja on jatkuvasti avoinna ja rekrytoinnit venyvät pätevien hakijoiden puuttuessa. Työntekijäpula on kohdistunut lähinnä lastensuojelun avopalveluihin Itä-Vantaalla ja elokuussa aikuissosiaalityön yksikössä aloittaneeseen uusien asiakkaiden lapsiperhetiimiin. Avoimia sosiaalityöntekijöiden vakansseja oli lastensuojelun avohuollossa helmikuun 2018 lopulla viisi ja muissa yksiköissä viisi. Vaikka sosiaalityöntekijöiden vakansseja on ollut avoinna, avohuollon työtilannetta on saatu helpotettua väliaikaisten erityissosiaaliohjaajien palkkaamisella.

Henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota ja käytössä on monenlaisia keinoja, muun muassa hyvä perehdytys, mentorointi, työnohjaus, parityö, johtavien sosiaalityöntekijöiden tuki, koulutus ja Tyhy-toiminta. Lisäksi käytössä on muuta asiakastyötä tukevat rakenteet, kuten lakimiehen konsultaatio, toimistotyön tuki, kokousrakenteet, moniammatillinen asiakasohjaus. Lisäksi pyritään kohtuullistamaan työmääriä ja kannustetaan palkkauksella.

Tuloksellisuus

Toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta pyritään mittaamaan mahdollisimman monikanavaisesti. Vantaa on ollut mukana Kuntaliiton vetämässä työssä, jossa on kehitetty vaikuttavuuden arviointiin työkalua. Lastensuojelun toimintakykymittari koostuu viidestä lomakkeesta, joiden avulla työntekijä arvioi perheen tilannetta ja kehittymistä lapsen hyvän kasvun ja kehityksen näkökulmasta ja vanhempi ja lapsi arvioivat omilla mittareillaan omaa toimintakykyään ja sen kehittymistä. Toimintakykymittari on tutkimustietoon perustuva jäsennys lapsen kaltoinkohtelun eri muodoista ja kaltoinkohtelun todennäköisyyttä lisäävistä ja vähentävistä kuormitus- ja voimavaratekijöistä perheestä.

Johtopäätökset:

Viimeisimpiä kehittämistoimenpiteitä olivat lastensuojelutarpeen arvioinnin siirtäminen pois avohuollon sosiaalityön yksiköstä ja varhaisen tuen palvelujen vahvistaminen. Systeemisen sosiaalityön mallia (ns. Hackneyn malli) kokeillaan yhden tiimin voimin. Samalla henkilökuntaa tuetaan opinnoissa, työssä jaksamisessa ja kannustetaan myös palkkauksella eri tavoin.

On esitetty laskelmia, että työmäärä olisi kohtuullinen, jos vakanssit saataisiin täytettyä. Rekrytoinnin ongelmat jatkuvat kuitenkin edelleen, tosin Vantaa ei ole ainoa kunta, jossa sosiaalityöntekijöistä on pulaa. Vaikuttaa kuitenkin selvältä, että myös heikentynyt työnantajakuva vaikeuttaa rekrytointia. Työntekijäpula on kohdistunut lähinnä lastensuojelun avopalveluihin Itä-Vantaalla ja elokuussa aikuissosiaalityön yksikössä aloittaneeseen uusien asiakkaiden lapsiperhetiimiin. Määräaikaisten erityissosiaaliohjaajien palkkaaminen sosiaalityöntekijöiden työpariksi on varmasti hyvä ratkaisu niin kauan kuin avoimiin sosiaalityöntekijöiden vakansseihin ei ole päteviä hakijoita

Eri toimenpiteistä huolimatta palvelutarve kasvoi vuoden 2017 aikana. Esimerkiksi kiireellisten sijoitusten määrä kasvoi Vantaalla 51 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä oli laajempi ilmiö, joka näkyi muuallakin suurissa kaupungeissa.

Palvelujen painopiste siirtyy korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäisevien yleisten palvelujen suuntaan, mutta muutos on hidasta.

Vaikuttavuuden mittaaminen sosiaalityössä on ollut ongelma. Kuntaliiton kanssa laadittu lastensuojelun toimintakyvyn mittari on lupaava. Ajan myötä toivotaan saatavan tietoa minkä tyyppiset interventiot toimivat parhaiten tietyn tyyppisissä tilanteissa tai tietyillä asiakkailla.
Asiakastietojärjestelmän puutteet ovat haitanneet toiminnan ohjaamista ja tilastointia useiden vuosien ajan. Vanhan järjestelmän päivittäminen ei ole monestakaan syystä ollut vaihtoehto etenkään sen jälkeen, kun päätös Apottiin liittymisestä oli tehty. Apotin käyttöönottoon syksyllä 2018 liittyy suuria odotuksia.

Suositukset:

Sosiaalihuoltolain mukaisia peruspalveluita, kuten perheneuvolan, nuortenkeskus Nupin ja perhetyön palveluita sekä kotipalvelua, tulee olla riittävästi tarjolla, jotta painopisteen siirtäminen korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäiseviin peruspalveluihin onnistuu. On myös tärkeää, että lasten ja nuorten oppimisen ja kasvun tuki varhaiskasvatuksessa, kouluilla ja oppilaitoksissa, oppilas- ja opiskelijahuolto sekä etsivä nuorisotyö ovat riittävästi resursoituja.

9.1.1 Kuuselan perhekuntoutuskeskus lastensuojelun avohuollon osana

Perhekuntoutus on lastensuojelulain 36 §:ssä mainittu lastensuojelun avohuollon tukitoimi. Eräs perhekuntoutuksen määritelmä on, että perhekuntoutus tapahtuu laitosympäristössä ympärivuorokautisena hoitona ja laaja-alaisena (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja taloudellinen) kuntoutuksena. Perhekuntoutuksen tavoitteena on lasten kasvuolosuhteiden turvaaminen, vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä ja perheen omien voimavarojen vahvistaminen.

Tehostetun perhetyön ja perhekuntoutuksen palvelut rakentuvat tällä hetkellä useimmiten joustavina kotiin vietävän tuen, toimipisteessä toteutetun päivämuotoisen palvelun sekä laitoksessa tarjottavan ympärivuorokautisen palvelun yhdistelminä. [6]

Perhekuntoutus Vantaalla

Kuuselan perhekuntoutuskeskus on vantaalaisten perheiden tukemiseen ja kuntouttamiseen erikoistunut lastensuojelulaitos. Perhekuntoutuskeskuksessa toimi vuonna 2017 kaksi ympärivuorokautista perhekuntoutusosastoa ja perheen kokonaistilanteen selvitysyksikkö. Vuonna 2018 valmistuvaan lisärakennukseen on tulossa asuntoja perheille. Vuodenvaihteessa 2017–2018 perhetilanteen selvitysyksikkö siirtyi osaksi perhetyötä. Kuuselaan keskitetään ympärivuorokautinen (ja pitempikestoinen) työskentely. Vuonna 2017 perhekuntoutuksessa oli asiakkaina 34 perhettä, yhteensä 57 lasta (35 perhettä vuonna 2016, yhteensä 66 lasta). Työntekijöitä oli vuoden 2017 alussa 34.

Kaupungilla on lisäksi Tammirinteen vastaanottokoti, jossa on lasten vastaanottolaitoksen yhteydessä ympärivuorokautinen perheiden vastaanotto- ja arviointiyksikkö (neljä asiakaspaikkaa perheille, joissa on 0–6-vuotiaita lapsia).

Asiakkaat

Tavallisimpia syitä asiakkuuteen ovat vanhemman ja lapsen väliset vuorovaikutusongelmat, vanhemman väsymys ja mielenterveydelliset syyt, lapsen haasteellinen käytös ja arjen sujumisen ongelmat esimerkiksi koulussa tai päiväkodissa, vanhempien päihteidenkäyttö ja sen tuomat ongelmat, vanhempien välinen ja/tai lapseen

[6] THL 21/2017: Lapsikeskeinen suojelu ja perheen toimijuuden tukeminen lastensuojelun perhetyössä ja perhe-kuntoutuksessa

kohdistuva väkivalta, myös henkinen väkivalta sekä ristiriita- ja erotilanteet. Viime vuosina monikulttuurisuuteen liittyvät haasteet, perheiden sisäiset jännitteet ja integroitumisen ongelmat ovat yleistyneet.

Yleensä kuntoutukseen joutuu jonottamaan, pahimmillaan puoli vuotta. Jos jonotilanne ylittää kolme kuukautta, tilanne ehtii pahentua liikaa, ellei perhettä kannatella muilla toimenpiteillä. Tätä kannattelua tehdään yhteistyössä perhetyön kanssa. Tarvittaessa ympärivuorokautista perhehoitoa ostetaan kilpailutetuilta palveluntuottajilta, etenkään 0–3-vuotiaat eivät voi odottaa.

Osa perhekuntoutukseen tulevista vanhemmista on niin huonokuntoisia, että varsinaisia kuntoutuksen edellytyksiä ei ole juuri lainkaan. Lastensuojelun ja perhekuntoutuksen piiriin he päätyvät palveluiden puutteen takia. Voi olla, että palveluvalikossa ei ole palveluita, joita tarvittaisiin tai ne ovat vääräaikaisia. Perheet olisivat esimerkiksi voineet hyötyä sosiaalihuoltolakiin perustuvista palveluista (esimerkiksi lastenhoidosta, lapsiperheiden kotipalvelusta, sosiaalihuollon perhetyöstä) mutta eivät joko ole saaneet niitä tai ovat saaneet niitä liian myöhään, jolloin ne eivät ole olleet enää riittäviä. Tai perhe olisi tarvinnut erityispalvelua, jonka aloittaminen on kestänyt liian kauan (esimerkiksi lastensuojelun perhetyö tai perhekuntoutus). Joillakin näistä vanhemmista todellinen motivaatio ottaa apua vastaan saattaa puuttua. On myös vanhempia, joiden voimavarat eivät jostain syystä (esimerkiksi lievä kehitysvamma, vakava mielenterveyden häiriö tai taloudelliset huolet) riitä kuntoutuksen edellyttämään omaan panostamiseen. Monilla näistä huonokuntoisista perheistä tarvittaisiin ensin vanhemman tai vanhempien oman toimintakyvyn paranemista esimerkiksi päihdekuntoutuksella tai muilla keinoilla ja vasta sitten olisi mahdollisuus kuntoutua perheenä. Palvelut eivät välttämättä toimi synkronoidusti tai voivat jopa sulkea pois toisiaan. Konkreettisena esimerkkinä lastenpsykiatria ei välillä anna omia palveluitaan ollenkaan, jos perheen lapset ovat perhekuntoutuksessa. Kuntaliiton lastensuojelun kuntakyselyssä tehtiin vastaavia johtopäätöksiä: ”terveydenhuollon, erityisesti lasten- ja nuortenpsykiatrian ja lastensuojelun rajapinnan ongelmat ovat kestäneet vuosikymmeniä. Kuluneen viiden vuoden aikana tilanne näyttää huonontuneen entisestään.”

Jos kuntoutuksesta päädytään lasten sijoitukseen/huostaanottoon, riskinä on, että huomio kohdistuu pitkälti lapsiin, etenkin lastensuojelun sosiaalityön ruuhkautuessa. Vaikka aikuiset ovat periaatteessa sosiaalityön piirissä, heidän ongelmansa saattavat jäädä vähemmälle huomiolle. Huostaanoton purkamiselle on heikot edellytykset, jos vanhempien tilanteeseen ei tule muutosta. Tästä syystä on tärkeää, että sosiaalityöntekijöillä on käytettävissään aikaa ja myönnettävissään palveluita, joita vanhemmat tarvitsevat.

Talouden ja toiminnan tavoitteet

Lastensuojelun ja perhekuntoutuksen palveluita on muokattu viimeisen viiden vuoden aikana paljon. Tavoitteena on asiakaslähtöinen ja vaikuttava sekä samalla tehokas työote. Keskittämällä palveluja yhdessä muiden lastensuojelun toimintayksiköiden kanssa saavutetaan yhteistyön etuja ja poistetaan päällekkäisiä työtehtäviä. Talousarvio ylittyi hieman (1,5 prosenttia).

Perhekuntoutuskeskuksen toimintasuunnitelmassa pääpainona on muutosten läpivienti ja palvelumuotoilun jatkaminen sekä perhekuntoutusosastojen yhteensovittaminen. Käyttöastetavoite osastoilla on 90 prosenttia. Tavoitteen mukainen käyttöaste on erittäin hyvä osastoilla, joissa ei voida tehdä paljoa päällekkäistä työtä tai olla ylipaikoilla. Käyttöasteet jäivät hieman tavoitellusta. Myös suoran asiakastyön osuus työajasta on seurannan kohteena ja se toteutui tavoitteen mukaisesti. Muita toiminnan mittaamisen keinoja ovat hoitovuorokauden hinta sekä, kuinka moni perhe palaa kotiin ja, kuinka moni päätyy sijoitukseen. Perhekuntoutuksen asiakasperheistä arviolta noin 75 prosenttia palaa kotiin ja noin 25 prosentin kohdalla päädytään lapsen/lasten sijoitukseen. Vaikuttaa siltä, että viime aikoina kotiin palaavien osuus on hieman pienentynyt samalla kun perheiden ongelmat ovat pahentuneet ja moninaistuneet.

Perhekuntoutus on mukana Kuntaliiton vaikuttavuuden arviointihankkeessa yhdessä lastensuojelun tukipalveluiden kanssa. Kyselylomake on tarkoitus integroida myös tulevaan Apottiin (Asiakas- ja potilastietojärjestelmä). On selvää, että interventio tehoaa joillakin perheillä paremmin kuin toisilla. Vaikuttavuuden tutkimisella voitaisiin päästä selville keitä palvelu erityisesti auttaa.

Investointi: lisärakennus

Kuuselan perhekuntoutuskeskus valmistui vuonna 2003 vanhan lastenkodin tilalle. Laajennus valmistui vuonna 2007. Tontille on valmistumassa keväällä 2018 lisärakennus, jonka tarveselvitys–hankesuunnitelma hyväksyttiin sosiaali- ja terveyslautakunnassa jo vuonna 2011. Hankkeen toteutusta siirrettiin Vantaan kaupungin toteuttamisohjelman mukaisesti vuosilta 2013–2014 vuosille 2016–2017.

Hankesuunnitelmassa todetaan, että uuden rakennuksen sijoittaminen samalle tontille Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen muiden rakennusten kanssa lisää työsuojelullista turvallisuutta, vahvistaa yhteistyömahdollisuuksia ja on kustannustehokasta.

Lisärakennukseen ei ole tulossa yöpäivystystä ja sen toiminta sijoittuu perhekuntoutuksen ja tuetun asumisen välimaastoon. Lisärakennus valmistui sopimuksen mukaisesti 31.3.2018 mennessä, mutta käyttöönotto viivästyi hieman. Hankesuunnitelmavaiheen tavoitehinta oli 2 666 000 euroa ja urakkavaiheen kustannusarvio oli 2 525 370 euroa syksyn 2017 tietojen mukaan. Lopulliset toteumat eivät olleet käytettävissä arviointikertomusta laadittaessa.

Toiminnan kehittäminen

Lisärakennuksen valmistuttua otetaan käyttöön intervallimainen työtapa. Tällä tarkoitetaan yhteistyössä tehtävää työtä lähinnä tehostetun perhetyön ja perhekuntoutuksen välillä, mutta siihen liittyvät olennaisesti myös muut toimijat, kuten lasten ja aikuisten psykiatria sekä sosiaalityö. Intervallihoidon ideana on, että pitkän yhtäjaksoisen perhekuntoutusjakson sijaan perheellä voisi olla useampia lyhyempiä kuntoutusjaksoja, joiden välillä perheen kanssa työskennellään kotona. Oleellista on, että toiminta on jatkuvasti suunnitelmallista ja tavoitteellista.

Suuri tulevaisuuden haaste on integroida toiset toimijat, esimerkiksi psykiatria eri muotoineen, vammaispalvelut sekä maahanmuuttajapalvelut osaksi yhteistä työtä. Yksittäisten asiakkaitten kohdalla ja ruohonjuuritasolla tehdään jo yhteistyötä, mutta todellinen työparityöskentely tai selkeät tavoitteet puuttuvat. Pahimmillaan erityissairaanhoidossa voidaan tehdä likipitäen samoja asioita kuin perhekuntoutuksessa tai muissa toiminnoissa, käytännössä erityispalvelujen välillä on melko vähän integraatiota. Toisinaan asiakkaat putoavat eri palvelujen välille. Esimerkiksi alaikäiset lievästi kehitysvammaiset lapset, joilla on lisäksi päihde- ja/tai käytöshäiriöitä päätyvät usein lastensuojelun asiakkaiksi, vaikka siellä ei välttämättä ole paljon erityisosaamista kehitysvammaisuuteen liittyen.

Johtopäätökset:

Perhekuntoutus, kuten muukin lastensuojelu on muutoksessa. Kuuselan perhekuntoutusyksikköön keskittyy ympärivuorokautinen laitoshoito, mutta toisaalta samanaikaisesti yhteistyö perhetyön kanssa tiivistyy. Pitkän yhtäjaksoisen perhekuntoutusjakson sijaan perheellä voi olla useampia lyhyempiä kuntoutusjaksoja, joiden välillä perheen kanssa työskennellään kotona. Oleellista on toiminnan suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus. Toiminta on tärkeää integroida myös muiden toimijoiden (esimerkiksi psykiatria, vammaispalvelut, maahanmuuttajapalvelut) kanssa, koska monilla asiakkailla on useampia erityisosaamista vaativia ongelmia.

Palveluiden oikea-aikaisuus korostuu. Osa perhekuntoutukseen tulevista vanhemmista on niin huonokuntoisia, että varsinaisia kuntoutuksen edellytyksiä ei ole juuri lainkaan. Joissakin perheissä tarvittaisiin ensin vanhemman tai vanhempien

oman toimintakyvyn paranemista esimerkiksi päihdekuntoutuksella tai muilla keinoilla ja vasta sitten olisi mahdollisuus kuntoutua perheenä.

Suositukset:

Tavoitteena tulee olla, että eri alojen asiantuntijuus (kuten psykiatria, vammaispalvelut, maahanmuuttajien tarvitsemat tukitoimet) on joustavasti ja oikeaan aikaan käytettävissä yksikkörajoista riippumatta. Prosessin tulee olla sujuva eikä automaattisesti muita palveluita pois sulkeva ja toisaalta sellainen, että kukin toimija voi keskittyä omaan osaamisalueeseensa.

Toimintaa on syytä integroida terveyttä ja hyvinvointia edistävien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

9.2 Vammaispalvelut

Toiminnan ja talouden tavoitteet

Talouden tavoite saavutettiin. Talousarviossa oli varauduttu vanhus- ja vammaispalveluiden tulosalueella yhteensä 180,3 miljoonan euron menoihin. Vuoden 2017 toteutuneen menot olivat 175,7 miljoonaa euroa. Toiminnan tavoitteina tulosalueen tuloskortilla on muun muassa elinvoiman vahvistamiseen liittyen tavoite vammaisten palkkatyötä tekevien määrästä (100 vuonna 2017). Tavoitteena ollut 100 toteutui jo vuonna 2016, joten työ- ja päivätoiminnan omalle tuloskortille otettiin kunnianhimoisempi tavoite 130. Tämä toteutui vuoden 2017 aikana. Palvelujen uudistamisessa tavoiteltiin asiakkaan/omaisen osallisuuden lisäämistä, käytännön toimenpiteinä olivat säännölliset viikko- ja asiakaskokoukset sekä asiakkaiden ja omaisten illat ja infotilaisuudet.

Vammaispalvelujen tavoitteet vuoden 2017 käyttösuunnitelmassa toteutuivat. Asiakkaille järjestettiin heidän tarvitsemansa välttämättömät, lakisääteiset palvelut. Palvelurakenteen muutosta jatkettiin; asumispalveluja tarvitseville asiakkaille tarjottiin ensisijaisesti tuettua ja ohjattua asumista omissa kodeissa. Omaishoidon tuen vapaapäivät järjestettiin vammaispalvelun piiriin kuuluville asiakkaille. Tuottavuutta lisättiin henkilöstön joustavalla käytöllä sekä oman toiminnan käyttöastetta nostamalla. Vammaisten työllistämisen toimintamallia jatkettiin.

Organisaatiomuutos

Vanhus- ja vammaispalveluiden tulosalue koostui 30.6.2017 asti neljästä tulosyksiköstä (vammaispalvelut, vanhusten avopalvelut, sairaalapalvelut ja hoiva-asumisen palvelut). Vammaispalveluiden vakanssien määrä on 134. Heinäkuun alusta alkaen tulosalueella toimi pilottiorganisaatio, joka vakinaistettiin 1.1.2018. Kotona asumisen tuki -yksikköön on keskitetty asiakasohjaus, kotihoito, vanhusten päivätoiminta, vammaisten päivätoiminta ja vammaisten työllistymistä tukevat palvelut. Erityisasumisen yksikössä vastataan niin vanhusten palvelutalotoiminnasta kuin vanhusten ja vammaisten erityisasumisesta. Sairaalapalveluiden nimi muuttuu Vantaan sairaalaksi ja sen vastuulla ovat kuntoutusosastot, geriatrinen akuutti- ja arviointiyksikkö sekä polikliiniset palvelut.

Asiakasohjaus

Asiakasohjauksen toimintayksikkö tarjoaa ohjausta ja neuvontaa ikääntyneille ja vammaisille sosiaalihuollon ja erityishuollon palveluissa, vastaa uusien ja vanhojen asiakkaiden moniammatillisen palvelutarpeen arvioinnin järjestämisestä ja palvelusuunnitelman laatimisesta. Asiakasohjausyksikkö koordinoi asiakkaan palveluja sekä

tekee palvelupäätökset. vammaispalvelulain mukaisista palveluista ja tukitoimista myönteisen päätöksen saaneiden määrä oli 4 728 vuonna 2016 (Kuusikkovertailu). Kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 887.

Päivätoiminta

Kaiken päivätoiminnan keskittämisellä samalle vastuualueelle tavoitellaan päivätoiminnan asiakaspalvelujen kehittämistä osaamista ja toimintakäytänteitä jakamalla. Vammaisten toimintayksiköt tarjoavat mahdollisimman yksilöllistä, räätälöityä ja tavoitteellista päivätoimintaa, joka tukee vammaista henkilöä itsenäisessä elämässä. Päivätoimintaa tarjotaan vaikeavammaiselle 16–65 -vuotiaalle henkilölle, jonka toimintarajoite on niin vaikea, että se estää häntä osallistumasta sosiaalihuoltolain mukaiseen työtoimintaan. Toimialan vuoden 2016 toimintatilaston mukaan kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminnan asiakkaita oli yhteensä 735.

Vammaisten työtoiminta ja työllistymistä tukevat palvelut

Yksikkö tarjoaa vammaisille henkilöille omaa työvalmennuspalvelua, joka etsii yhdessä asiakkaan kanssa hänen osaamistaan ja työkykyään vastaavaa työtä. Tavoitteena on parantaa ja ylläpitää asiakkaan työelämän taitoja. Työvalmennuksella tuetaan vammaispalveluiden tai työllisyyspalveluiden kautta ohjautuneita pitkäaikaistyöttömiä tai haastavassa työmarkkina-asemassa olevia vantaalaisia asiakkaita työllistymisessä pysyvään työsuhteeseen. Työllistymistä tukevat palvelut tarjoaa työtoimintaa vanhus- ja vammaispalvelujen eri toimintayksiköissä. Vastuualueen alaisuudessa toimii tukipalveluja tuottavia yksikköjä, jotka tarjoavat mm. vanhusten ja vammaisten yksiköihin siivous- ja pyykkihuollon palveluja sekä hoitotyön avustavia tehtäviä.

Erityisasuminen ja laitoshoidon purku

Erityisasumisen yksikössä hoidetaan vanhusten ja vammaisten perhehoito, lyhytaikaishoito, asumispalvelut ja laitoshoito sekä vanhusten palvelutalotoiminta. Uuden yksikön toiminnan tavoitteena on asumisen toimintojen yhdenmukaistaminen, osaamisen jakaminen ja keskittäminen sekä tuottavien ja vaikuttavien toimintakäytänteiden hyödyntäminen koko erityisasumisen tulosyksikön alueella. Uuden tulosyksikön myötä mahdollistuu asumiseen liittyvien yksilöllisten, joustavien ratkaisujen toteuttaminen ja toiminnan kehittäminen asiakastarpeiden mukaisesti ilman organisaatioiden raja-aitoja. Laitoshoidosta päästään kevyemmän palvelun piiriin, kun palveluita räätälöidään tarpeeksi asiakkaan tarpeiden mukaan.

Itsenäisen asumisen tukemiseen on tarjolla asumisneuvojien palveluita, asumisvalmennusta ja harjoitusasuntoja. Vammaisten erityisasumisen budjetti oli 24,5 miljoonaa euroa vuonna 2017. Kehitysvammaisten asumispalveluissa (asumispalvelut, perhehoito ja laitoshoito) oli vuonna 2017 noin 529 asiakasta. Kaupungin omana toimintana tarjotaan tuettua, ohjattua ja autettua asumista (noin 30 prosenttia pitkäaikaisen asumisen asiakkaista). Muille nämä palvelut ja laitoshoito järjestetään ostopalveluna. Vaikeavammaisten asumispalvelussa oli 85 asiakasta, lisäksi 25 vaikeavammaista tukiasukasta oli asumistuen ja 19 omassa kodissa palveluasumisen piirissä. Suurin osa vaikeavammaisten asumispalveluista on ostopalvelua. Valtioneuvoston asettamana tavoitteena on, että asuminen laitoksissa lakkautetaan vuoteen 2020 mennessä. Kuusikkovertailun mukaan vuonna 2017 Vantaalla oli kehitysvammahuollon pitkäaikaisessa laitoshoidossa 11 henkilöä (13 henkilöä vuonna 2016).

Kuljetuspalvelut

Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut maksavat Vantaalle noin 10 miljoonaa euroa vuodessa. Liikennepalvelulain voimaantulon myötä nykyinen taksaan, taksikortti-järjestelmään ja asemapaikkavelvoitteisiin perustuva malli ei enää ole mahdollinen, joten Vantaan on tavalla tai toisella järjestettävä hankinta uudelleen. Vantaa on ollut mukana Uudenmaan valmistelussa (yhteensä noin 50 miljoonaa euroa). Kilpailutusvaihtoehdoista on tilattu selvitys, jossa vertaillaan sekä paikallista mallia että Helsingin ja muiden kuntien kanssa toteutettavan alueellisen yhteiskilpailutuksen vaikutuksia. Sosiaali- ja terveyslautakunta edellytti maalikuussa 2018 selvitystyötä vielä jatkettavan.

Palvelutarpeen arviointi, asiakkaiden tarpeet ja asiakastyytyväisyys

Palvelun tarvetta tarkastellaan jokaisen palvelun osalta erikseen. Asiakas voi saada jonkin vammaispalvelun, mutta jäädä ilman jotain toista. Palvelut annetaan ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaan ja toissijaisesti erikoislain mukaan. Palvelutarvetta on arvioitava vähintään kerran vuodessa ja aina toimintakyvyn muuttuessa. Vanhusten ja vammaisten omaisten rooli huolen esiin tuomisessa on hyvin tärkeä.

Asiakasohjauksen käyttöönottopilotissa on aloitettu palvelumuotoilun hanke, johon liittyy mm. asiakashaastattelut. Hankkeessa kehitetään vammaisneuvontaa, palveluohjausta, asiakkaan toimintakyvyn määrittelyä ja asiakkuuksien hoitoa vastaamaan entistä paremmin asiakkaan tarpeita. Hankkeessa kehitetään myös jatkuvaa palautejärjestelmää. Asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnissa arvioidaan kehitysvammaisen omat taidot sekä tuen tarpeet. Asumismuoto määräytyy asumisharjoitteluissa ja tilapäishoidossa sekä vanhemmilta saatujen tietojen perusteella. Asumisyksiköissä seurataan asukkaan hyvinvointia ja tehdään yhdessä uudelleen arviointia, mikäli tuen taso ei ole kunnossa. Asukkailla on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunkin kyvyn ja taitojen mukaisesti, tarvittaessa päätöksentekoa tukien ja asukkaan läheisiä kuullen.

Asiakaspalaute saadaan suoralla tilannekohtaisella palautteella asumisyksikössä, viikko/kuukausikokouksissa sekä asukasilloissa, joita on pidetty 1–2 kertaa vuodessa. Asiakaspalautteita kerätään ja niihin vastataan ja tarvittaessa tehdään ennalta ilmoittamaton valvontakäynti asumisyksiköihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla toteutetaan asiakastyytyväisyyskysely joka toinen vuosi. Tammikuussa 2016 toteutetussa kyselyssä vammaispalvelut sai yleisarvosanaksi 8,97 (8,88 vuonna 2014). Vuoden 2017 kyselyssä ei organisaation muuttumisen takia enää mitattu tätä yleisarvosanaa. Asumispalveluiden keskiarvo oli 8,47 (8,74 vuonna 2016 ja 9,15 vuonna 2014). Toimintakeskusten keskiarvo oli 9,19 (9,12 vuonna 2016 ja 8,95 vuonna 2014).

Ostopalvelut, laadunhallinta

Asumisessa käytetään ostopalveluita erityisesti kehitysvammaisten autetussa asumisessa (69% kaikista kehitysvammaisten asumispalvelusta, 357 asukasta) sekä vaikeavammaisten asumisessa (85 asukasta). Omassa ja ostopalvelussa on samat kriteerit asumispalveluiden laadusta. Vammaispalvelujen toiminnasta annetaan palautetta erityisesti ostopalveluyksiköistä, mutta myös oman toiminnan ohjauksen tasosta on saatu ajoittain negatiivista palautetta. Palautteisiin pyritään vastaamaan korjaavin toimenpitein. Omassa toiminnassa tehtiin kesällä 2017 ensimmäisen kerran sisäinen auditointi, jossa havaitut puutteet on korjattu.

Laatukäynti ostopalvelukohteisiin tehdään kerran vuodessa ja myös tarpeen mukaan, jos tulee reklamaatioita tai muuta palautetta. Osa käynneistä tehdään ennalta ilmoittamatta ja osa sovitusti. Omavalvontasuunnitelmat on oltava tehtynä.

Laatua ja samalla toiminnan riskejä hallitaan myös HaiPro- ja SPro-ilmoitusjärjestelmillä, joilla raportoidaan potilas-/asiakasturvallisuutta vaarantavat tapahtumat ja sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus epäkohdista.

Tuloksellisuus

Tuloksellisuuden osatekijöistä taloudellisuutta voidaan tarkastella esimerkiksi yksikkökustannusten kautta. Kuusikkovertailussa vuodelta 2016 vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset myönteisen päätöksen saanutta kohti olivat edullisimpien joukossa ja hieman alemmat kuin edellisenä vuonna. Työelämän laatua mitataan Kunta10-kyselyssä. Tulokset olivat hyviä kaupungin strategiassa seurattujen mittareiden osalta.

Palvelujen laatua seurataan monella tavalla: ostopalveluihin tehdään tarkastuskäyntejä ja omassa toiminnassa itseauditointeja. Asiakkaiden kokemuksista saadaan tietoa asiakastyytyväisyyskyselyjen, asiakaspalautteen, muistutusten ja kanteluiden muodossa. Asiakastyytyväisyyskyselyssä tulokset ovat parantuneet ja ovat hyvällä tasolla.

Vammaispalveluissa sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymä asumispalveluiden tuottavuuden seuranta liittyy eri palvelumuotojen prosenttiosuuksiin. Laitosasumisen osuus on pienentynyt ja tuetun asumisen osuus on kasvussa, joten osuudet ovat muuttuneet toivottuun suuntaan.

Esitetyllä tavalla tarkastellen toimintaa voidaan pitää tuloksellisena.

Johtopäätökset:

Talouden tavoite toteutui. Vammaispalveluiden tuloskortin tavoitteet toteutuivat. Toiminnan tuloksellisuutta arvioitaessa on tarkasteltava tuloksellisuuden osatekijöitä, joita ovat taloudellisuus, tuottavuus, palvelun laatu, työelämän laatu ja vaikuttavuus. Osatekijöitä tarkastellen vammaispalvelujen toimintaa voidaan pitää tuloksellisena.

Koko tulosalueen organisaatio on ajateltu uudelleen palvelutarve keskiössä. Erillistä vammaispalvelujen yksikköä ei enää ole, vaan kotona asumisen tuki -yksikköön on keskitetty niin vanhusten kuin vammaisten asiakasohjaus, kotihoito, päivätoiminta, päivätoiminta ja vammaisten työllistymistä tukevat palvelut. Päivätoiminnan keskittämisellä samalle vastuualueelle tavoitellaan päivätoiminnan asiakaspalvelujen kehittämistä osaamista ja toimintakäytänteitä jakamalla.

Erityisasumisen yksikkö vastaa niin vanhusten palvelutalotoiminnasta kuin vanhusten ja vammaisten erityisasumisesta. Muutoksen tavoitteena on asumisen toimintojen yhdenmukaistaminen, osaamisen jakaminen ja keskittäminen sekä tuottavien ja vaikuttavien toimintakäytänteiden hyödyntäminen koko erityisasumisen tulosyksikön alueella. Lisäksi erityisesti asumiseen liittyvien yksilöllisten, joustavien ratkaisujen toteuttaminen ja toiminnan kehittäminen asiakastarpeiden mukaisesti ilman organisaatioiden raja-aitoja on helpompaa.

Sairaalapalveluiden nimi muuttui Vantaan sairaalaksi ja sen vastuulla ovat kuntoutusosastot, geriatrinen akuutti- ja arviointiyksikkö sekä polikliiniset palvelut.

Muina suurina asioina näkyvät valmistautuminen maakunta- ja sote-uudistukseen sekä uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti) käyttöönottoon.

Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisista kuljetuspalveluista maksetaan noin 10 miljoonaa euroa vuodessa. Kesällä voimaan tulevan liikennepalvelulain muutosten myötä kuljetuspalveluiden hankinta on järjesteltävä uudelleen. Vantaa on ollut mukana Uudenmaan valmistelussa (yhteensä noin 50 miljoonaa euroa). Kilpailutusvaihtoehdoista teetettiin selvitys, jossa vertaillaan sekä paikallista mallia että Helsingin ja muiden kuntien kanssa toteutettavan alueellisen yhteiskilpailutuksen vaikutuksia. Sosiaali- ja terveyslautakunta edellytti selvitystyötä vielä jatkettavan.

Suositus:

Kun kuljetuspalvelun järjestämistapa on valittu, on huolehdittava siitä, että palvelut ovat laadukkaita, turvallisia ja asiakkaan tarpeita vastaavia.

9.3 Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityön organisaatio ja tehtävät

Aikuissosiaalityöhön kuuluu aikuisten ja perheiden sosiaalineuvonta, nuorten ja aikuisten sosiaalityö, asumispalvelut ja asunnottomien palvelut, sovittelutoiminta ja sosiaalinen luototus.

Täydentävän toimeentulotuen yksikössä tehdään ja toimeenpannaan päätökset koko toimialan täydentävästä toimeentulotuesta. Ehkäisevän toimeentulotuen päätösten tekeminen on edelleen suunnitelmallisesti sosiaalityön yksiköissä. Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen Kela pystyi tekemään perustoimeentulotuen päätökset lain edellyttämässä määräajassa; prosessin kehittämisen myötä myös täydentävän toimeentulotuen käsittelyajat pysyivät asetetussa

määräajassa. Toimeentulotuen menot vuonna 2017 olivat 6,5 miljoonaa euroa ja tulot 2,1 miljoonaa euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 15,5 miljoonalla eurolla ja tulot 10,0 miljoonalla eurolla.

Uusien asiakkaiden palvelut -yksikössä on erikseen aikuisten ja lapsiperheiden tiimit. Aikuisten tiimissä tehdään palvelutarpeen arvioinnit uusille 25–64 vuotiaille asiakkaille ja annetaan asiakkaille yleistä ohjausta ja neuvontaa myös matalalla kynnyksellä. Lapsiperheiden tiimiin keskitettiin lapsiperheiden sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit 1.8.2017 alkaen. Tarvittaessa yksikössä arvioidaan mahdollinen lastensuojelun tarve. Palvelutarpeen arviointien keskittäminen oli myös niitä toimenpiteitä, joilla lastensuojelun avopalveluiden tilannetta oli tarkoitus rauhoittaa. (Katso lastensuojelu 9.1) Uuden yksikön sosiaalityöntekijöille on delegoitu myös päätösvalta lastensuojelun kiireellisten tukitoimien asettamisesta.

Uusi yksikkö antaa mahdollisuuden kehittää ja yhdenmukaistaa palvelutarpeen arviointi- ja asiakasprosesseja. Lisäksi tärkeäksi nousee yhteistyön kehittäminen varhaisen tuen ja perhesosiaalityön kanssa lastensuojeluasiakkuuksien ehkäisemiseksi. Muutosta on vaikeuttanut se, että uudessa yksikössä sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ollut vaikeata. Sosiaalityöntekijän vakansseista oli loppusyksystä täytettynä noin puolet ja tilanne jatkui samankaltaisena vielä maaliskuussa 2018. Lapsiperheiden tiimissä sosiaalityöntekijöiden työ on kuormittavaa, koska osa asiakkaista palvelutarpeen arvioinnin jälkeen joudutaan siirtämään lastensuojelun vahvempaan tukeen. Lisäksi työtä kuormittaa se, että vakansseja ei ole saatu täytettyä, jolloin työtehtävät kasaantuvat vähäiselle henkilöstömäärälle. Tilannetta on pyritty helpottamaan erilaisin tilapäisin työjärjestelyin.

Maaliskuussa 2018 uusien asiakkaiden palveluiden lapsiperhetiimistä tehtiin kantelu aluehallintovirastoon. Yksikkö on kärsinyt työntekijäpulasta. Pelkona on, että palvelutarpeen arviot, jotka on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa, ruuhkautuvat pahasti.

Suunnitelmallisen sosiaalityön palveluissa nuorten sosiaalityö tarjoaa sosiaaliohjausta ja sosiaalityön tukea sekä uusille että pitkäaikaisemman tuen tarpeessa oleville alle 25-vuotiaille asiakkaille. Aikuisten sosiaalityö (Länsi- ja Itä-Vantaa) vastaa sosiaalityöstä ja sosiaaliohjauksesta silloin, kun asiakkaan tuen tarve on arvioitu pitkäaikaiseksi.

Asumispalveluihin kuuluvat mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut, joka tarjoaa kohderyhmän asiakkaille pitkäaikaista, tehostettua ja tuettua asumispalvelua omissa ja ostopalveluyksiköissä, Viidakkokujan ja Pyykujan oman tuetun asumisen yksiköt sekä asumisen sosiaaliohjaus ja vankisosiaalityö. Vuoden 2017 aikana valmisteltiin päihdepalvelujen kuntouttavien asumispalveluiden sekä aikuissosiaalityön asunnottomien ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden keskittäminen yhdeksi tuetun asumisen toimintayksiköksi. Uusi organisaatio aloitti 1.1.2018.

Tavoitteiden toteutuminen ja toiminnan vaikuttavuus

Aikuissosiaalityön keskeiset toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuivat. Tuottavuuden osatekijöitä taloudellisuutta, tuottavuutta, vaikuttavuutta ja työelämän ja palvelun laatua on mietitty tavoitteita asetettaessa. Laatua ja vaikuttavuutta on parannettu lisäämällä työsuoritteiden määrää ja kasvattamalla tuetun asumisen osuutta asumispalvelujen asumisvuorokausista. Asiakkaan itsearvioiman hyvinvointimittarin käyttöönotto osaksi palvelutarpeen arviointia lisää asiakkaan osallistamista. Tuottavuutta ja tehokkuutta on parannettu lisäämällä suoran asiakastyön osuutta päivässä ja sujuvoittamalla toimeentulotuen käsittelyprosesseja.

Vaikuttavuutta voidaan todeta, kun asumispalveluissa asiakas pääsee siirtymään vahvemmasta kevyemmin tuettuun palveluun, jolloin tarjottu palvelu on ollut asiakkaalle oikea ja asiakasta tukeva ja eteenpäin vievä. Vaikuttavuutta on myös kotiin annettavat tuet, joiden avulla asiakas kykenee asumaan kotona kevyemmällä tuella. Oikeanlaiset palvelut ja niiden riittävyys myös varmentavat sen, ettei sairaanhoidossa synny kalliita siirtoviivepäiviä. Myös vuokravelkojen maksaminen suunnitelmallisesti on sosiaalityön vaikuttavaa toimintaa, jolla ehkäistään asunnottomuutta. Palvelutarpeen arvioinneilla pyritään asiakkaiden elämänhallinnan vahvistamiseen ja lapsiperheiden varhaisella tuella pyritään vähentämään lastensuojelun asiakkuuksia.

Palvelujen laadunvalvonta ja asiakastyytyväisyys

Palvelujen laatua seurataan asiakaskohtaisten raporttien ja arviointien avulla. Tuottavuustavoitteita seurataan kuukausittain. Jokaisessa toimintayksikössä on omavalvontasuunnitelmat, ja niihin tehdään tarkastus kerran vuodessa.

Mielenterveyskuntoutujien asumisen tuen palvelujen järjestämistä ohjaa valtakunnallinen suositus. Lakien toteutumisen varmistaminen ja seuranta (mm toimeentulotukilaissa, asiakaslaissa ja sosiaalihuoltolaissa on määritetyt lakisääteiset velvoitteet) vaikuttaa osaltaan laatuun.
Aluehallintovirasto (AVI) ohjaa ja valvoo kunnallisia ja yksityisiä sosiaalihuollon palveluita. Asumispalvelujen palveluilta edellytetään omavalvontasuunnitelma. Sosiaali- ja terveysalan lupa ja valvontavirasto Valvira on määritellyt, että omavalvontasuunnitelmassa tulee olla kuvaus palvelun laadusta ja asiakasturvallisuudesta. Aikuissosiaalityössä on omana toimintana asumisen tukea (asumisohjaajat) ja asumispalveluita, mutta kotiin vietävää tukea, tukihenkilöpalveluita ja eritasoisia asumispalveluita on merkittävästi ostopalveluna. Ostopaikkojen valvontaa suoritetaan asiakastapaamisten yhteydessä ja omien palveluiden valvonta tapahtuu johtamisen kautta

Yksikön asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla. Joka toinen vuosi tehtävä toimialan asiakaspalautekysely suoritettiin lokakuussa 2017. Aikuissosiaalityö sai asiakaspalautekyselyssä yleisarvosanan 8,64, kun vuoden kevään 2016 kyselyssä tulos oli 8,24 ja vuoden 2014 kyselyssä 8,04. Vuosien 2014 ja 2016 asiakasmielipiteisiin todennäköisesti vaikuttivat asiakkaiden arviot palvelun laadusta perustoimeentulotukeen liittyvissä asioissa, joka vahvasti hallitsi aikuissosiaalityötä. Asiakasnäkökulmana muistutukset, kantelut ja muu asiakaspalaute otetaan aina vakavasti ja niihin suhtaudutaan palvelujen kehittämisen lähtökohdista.

Johtopäätökset:

Aikuissosiaalityön haasteena on asiakkaiden määrän kasvu ja edullisten vuokra-asuntojen riittämättömyys ja siitä seuraava mahdollinen asunnottomuuden kasvu. Lisäksi kelpoisuusehdot täyttävien sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on vaikeaa. Rekrytoinnin vaikeus korostui, kun lastensuojelutarpeen arviointi siirtyi lastensuojelun avopalveluista aikuissosiaalityön uusien asiakkaiden lapsiperhetiimeihin. Asiakkaan osallistamista parannettiin ottamalla osana palvelutarpeen arviointia käyttöön asiakkaan itsearvioima hyvinvointimittari.

Suositukset:

Hyvinvointimittarien kehittäminen auttaa seuraamaan palvelun vaikuttavuutta ja niiden käyttöönottoa kannattaa edistää jatkossakin. Kaupungin kasvun myötä on tarpeen kehittää toimintaa, jotta pystytään vastaamaan kasvavaan asiakasmäärään.

9.4 Talous- ja hallintopalvelut sosiaali- ja terveystoimessa

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan talous- ja hallintopalvelujen tulosalueen vastuulla on keskitetysti koko toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja kehittämisen koordinointiin liittyvät tehtävät. Tulosalue tarjoaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille. Lisäksi tulosalue koordinoi toimialan yhteistyötä kaupungin palvelukeskusten kanssa (hankintakeskus, talouspalvelukeskus, tilakeskus, kaupunginkanslia ja tietohallinnon palvelukeskus).

Toiminnan tavoitteista

Tulosalueen tuloskortti on rakennettu kaupunkistrategian painopistealueiden ja strategisten päämäärien pohjalle. Tulosalueen tavoitteissa korostuvat erilaiset tuki- ja koordinointitoimenpiteet, joilla edistetään koko toimialan tavoitteiden saavuttamista.

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue tukee toimialan talouden toteutumista seuraamalla ja raportoimalla kuukausittain talouden toteutumisesta toimialan eri tasoilla. Näin toimiala voi tarvittaessa riittävän ajoissa ryhtyä taloustilanteen vaatimiin toimenpiteisiin. Tulosalue koordinoi toimialan tuottavuusohjelman seurantaa ja tukee muita tulosalueita ohjelman toteutuksessa. Tärkeä rooli tulosalueella on sekä uuden potilastietojärjestelmän Apotin suunnittelussa ja käyttöönotossa että maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutehtävissä. Lisäksi tulosalue on yhteistyössä tietohallinnon kanssa kartoittanut uusia sähköisen asioinnin ratkaisuja koko toimialalle.

Toiminta yleisesti

Tulosalue seuraa tuottavuutta ja tehokkuutta henkilöstömäärään ja hallinnollisten tehtävien työaikaan liittyvillä tunnusluvuilla. Oheisessa taulukossa on toimialan tilinpäätöksistä koottuja tunnuslukuja vuosilta 2015–2017.

	Tilinpäätös 2015	Tilinpäätös 2016	Tilinpäätös 2017
Toimialan henkilöstömäärä	2 629	2 764	2 655
Toimialan esimiesten määrä	215	191	191
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstömäärä[7]	50	55	69
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilövuosina	40,0	44	53,8
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö/toimialan henkilöstö[8]	1,9%	2,0%	2,6%
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö/toimialan esimiesten määrä	23,3%	29,3%	36,1%

Huomattavaa on, että tulosalueen henkilöstömäärän lisäys johtuu mukaan lasketusta Apotti-hankkeen henkilöstöstä. Jos Apotti-hankkeen henkilöstöä ei huomioida, niin tulosalueen henkilöstömäärä on pysynyt viime vuosina ennallaan ja hallinnollisten tehtävien määrä on jonkin verran kasvanut. Näin tulosalueen tuottavuus on tällä mittarilla kasvanut.

Tulosalue seuraa asiakastyytyväisyyttä omaan toimintaansa haastattelulla. Talous- ja hallintojohtaja haastattelee vuosittain toimialan apulaiskaupunginjohtajan ja muut tulosaluejohtajat talous- ja hallintopalvelujen koetusta toiminnasta, palveluista ja toiminnan kehittämistarpeista. Haastatteluista vuonna 2015 saatujen kouluarvosanojen keskiarvo oli 8,5 ja vuonna 2016 arvosanojen keskiarvo oli 9,1.

Työtyytyväisyyttä omalla tulosalueella on alettu seurata syyskuusta 2017 kuukausittain toteutettavalla fiiliskyselyllä. Kyselyssä kysytään työn sujuvuudesta ja työnteon ”tunnelmasta”. Kyselyn keskiarvo kuukausittain vuonna 2017 vaihteli 3,5–3,6 arvoasteikolla 1=huono, 5=hyvä. Talous- ja hallintopalvelujen fiiliskysely toimii

[7] Sisältää suun terveydenhuollon liikelaitoksen

[8] Sisältää tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstön

pilottina ja jos kysely katsotaan hyväksi välineeksi työtyytyväisyyden kehittämiseen, laajennetaan fiiliskyselyä koko toimialalle.

Ajankohtaiset asiat

Sosiaali- ja terveydenhuollossa on tulossa käyttöönottovaiheeseen iso alueellinen asiakas- ja potilastietojärjestelmäuudistus, Apotti. Valtakunnallisesti iso muutos taas on julkisen hallinnon ja terveydenhuollon uudistamiseen tähtäävä maakunta- ja sote-uudistus. Tulosalue on ollut tiiviisti mukana molempien valmistelussa.

Apotti-hanke

Apotti-hankkeessa uusitaan asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on alueellisesti yhtenäinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä, joka mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja sitä kautta paremman laadun. Apotissa ovat mukana Helsinki, Vantaa, Kirkkonummi, Kauniainen ja HUS. Myös muut HUS-alueen kunnat voivat liittyä hankkeeseen ja Tuusula on jo tehnyt päätöksen Apottiin liittymisestä. Apotin käyttöönotto alkaa Vantaalla vuonna 2018.

Apotti-järjestelmässä on kaikki asiakasta tai potilasta koskeva tieto ajantasaisesti käytettävissä hoito- ja palvelutilanteessa. Apotin suurimmat taloudelliset hyödyt muodostuvat toimintatapojen muutoksesta ja tiedon nykyistä tehokkaammasta hyödyntämisestä. Tällä hetkellä pääkaupunkiseudulla on käytössä satoja erilaisia tietojärjestelmiä, jotka eivät tue tarpeeksi ammattilaisten päivittäistä työtä, yhdessä tekemistä ja toiminnan kehittämistä. Apotti-järjestelmässä kaikki asiakasta tai potilasta koskeva tieto on ajantasaisesti käytettävissä hoito- ja palvelutilanteissa. Lisäksi järjestelmä tuottaa toiminnasta tietoa, joka mahdollistaa jatkuvan kehittämisen. Apotti-järjestelmän avulla pystytään estämään esimerkiksi lääkitysvirheitä ja päällekkäisiä laboratoriotutkimuksia. Apotti parantaa myös palvelujen saatavuutta. Tulevaisuudessa kuntalainen voi hoitaa asiansa vaikkapa etävastaanotolla ja hyödyntää sähköistä asiakasportaalia.[9]

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue on ollut tiiviisti mukana Apotti-hankkeessa alusta lähtien. Tulosalueen vastuulla on erityisesti Apottiin liittyvien talousprosessien suunnittelu- ja asiantuntijatyö, Apottiin liittyvien henkilöstöprosessien ohjaaminen, Apotin mahdollisuuksien realisointi potilasturvallisuudessa, juridinen tuki tietosuoja-asioissa ja ICT-tiimin muodostaminen (järjestelmien pääylläpitäjät).

Maakunta- ja sote-uudistus

Maakunta- ja sote-uudistuksen tavoitteena on kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta sekä hillitä kustannuksia. Maakunta- ja sote-uudistuksessa perustetaan uudet maakunnat, uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne, palvelut ja rahoitus sekä siirretään maakunnille uusia tehtäviä. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020 alkaen. Hallitus antaa eduskunnalle uuden esityksen valinnanvapauslaiksi alkuvuonna 2018. Maakunta-, sote- ja valinnanvapauslait käsitellään eduskunnassa yhtäaikaisesti keväällä 2018. Tällöin lait voisivat tulla voimaan kesällä 2018.

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue on ollut mukana Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa osallistumalla erilaisiin valmisteluryhmiin ja lausuntojen valmisteluun. Lainsäädännön valmistuttua valmistelutehtävät lisääntyvät ja myös maakunnan henkilöstön rekrytointi kiihtyy. Samoin eri dokumentit ja tiedot on saatettava maakunnan edellyttämään muotoon tiedonsiirtoa varten.

Muut ajankohtaiset asiat

Mainittujen suurten hankkeiden lisäksi talous- ja hallintopalveluissa on käynnissä potilas- ja asiakastietoarkistojen keskittäminen ja uudelleen järjestely. Samoin tulosalueen tehtävänä on varmistaa, että vuonna 2018 voimaantulevan EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimat muutokset otetaan huomioon koko toimialalla. Kyseinen asetus muun muassa asettaa entistä tarkempia vaatimuksia henkilötietojen käsittelylle ja tietoturvalle.

Menossa olevat suuret hankkeet voivat vaikeuttaa koko toimialan henkilöstötilannetta syksyllä 2018. Hankkeiden valmistelu ja Apotin osalta käyttöönotto vaativat vuonna 2018 enemmän työpanosta ja samalla maakunta

[9] http://www.apotti.fi/apotti-hanke/

alkaa rekrytoida väkeä. Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue pyrkii minimoimaan hankkeiden toimeenpanosta aiheutuvia mahdollisia henkilökunnan vaihtuvuuteen liittyviä riskejä, mutta on mahdollista, että henkilökunnan vaihtuvuus ja hankkeiden vaatima kasvava työpanos voi aika ajoin vaikuttaa heikentävästi koko toimialan palvelutasoon vuonna 2018.

Johtopäätökset:

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue vastaa sosiaali- ja terveystoimen toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja kehittämiseen liittyvistä tukipalveluista ja näiden palvelujen koordinoinnista. Tulosalue tarjoaa toimialan tarvitsemia asiantuntijapalveluja ja tukee johtamista ja päätöksentekoa muutostarpeiden ennakoinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Koordinointi- ja tukirooli näkyy myös tulosalueen tavoiteasettelussa, sillä tulosalueen tavoitteet liittyvät suurelta osin erilaiseen valmisteluun, suunnitteluun tai raportointiin, jolla tuetaan koko toimialan toimintaa ja tavoitteiden toteutumista.

Tulosalueen tuloksellisuudesta voidaan todeta, että tuloksellisuuden osatekijöistä tuottavuus on kehittynyt myönteisesti. Tulosalueen hallinnollisten tehtävien määrä on jonkin verran kasvanut tulosalueella henkilöstömäärän pysyessä ennallaan, joten tuottavuus on tällä mittarilla noussut. Tulosalue on myös mukana koko toimialan tuottavuuden edistämisessä koordinoimalla toimialan tuottavuusohjelman seurantaa ja tukemalla siihen liittyvien tuottavuustoimenpiteiden toteuttamista. Myös toiminnan vaikuttavuuteen liittyvä asiakastyytyväisyys oli tulosalueen viimeisessä omalta toimialalta kootussa asiakaskyselyssä kehittynyt positiivisesti.

Suuria toimintaan liittyviä muutoksia koko toimialalle ovat vuonna 2018 käyttöön otettava asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti ja maakunta- ja sote-uudistus, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2020 alusta. Talous- ja hallintopalvelut on ollut tiiviisti mukana molempien uudistusten valmistelussa. Jatkossakin tulosalueella on tärkeä rooli Apotti-järjestelmään liittyvien talousprosessien asiantuntijatukena ja järjestelmän ylläpidon ja käytön tukena. Maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädännön valmistuttua tulosalueella on merkittävä rooli erilaisissa uudistuksen vaatimissa valmistelutehtävissä.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että tulosalue erityisesti kiinnittää huomiota tulossa olevien muutosten koordinointi- ja valmistelutyöhön ja näin omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että käyttöönotettavasta Apotti-järjestelmästä saadaan kaikki hyödyt ja ennakoidut kustannussäästöt ja maakunta- ja sote-uudistuksen vaatimat järjestelyt saadaan valmisteltua aikataulussa.

9.5 Maahanmuuttajapalvelut ja monikulttuurisuusasiat

9.5.1 Maahanmuuttajapalvelut

Lakitausta ja tulosyksikön perustaminen

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 velvoittaa kuntaa kehittämään kotouttamista. Kyseisen lain § 30 sisältää kunnan tehtävät: ”Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa. Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.”

Pakolaisten ja paluumuuttajien vastaanottopalvelut on alun perin perustettu Vantaalle jo 1989/1990 taitteessa. Yksikkö on ollut olemassa muun muassa Maahanmuuttajien yhteispalvelupisteen nimikkeellä (MYP). Maahanmuuttajapalvelujen nykyinen tulosyksikkö perustetiin vuonna 2015. Taustalla oli Suomeen tulleiden

turvapaikanhakijoiden määrän nopea kasvu kyseisenä vuonna ja tarkoituksena oli varmistaa vastaanottotoiminnan organisointi tehokkaasti. Maahanmuuttajapalvelujen tulosyksikkö kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan ja perhepalvelujen tulosalueeseen.

Vuonna 2016 tarkennettiin maahanmuuttajapalvelujen yksikön henkilöstörakenne vastaamaan uuden sosiaalihuoltolain tuomia vaatimuksia henkilöstön koulutustason osalta ja varauduttiin pakolaisasiakkaiden määrän rajuun kasvuun. Tuolloin arvioitiin, että pelkästään Vantaalle suuntautuisi noin 1 000 oleskeluluvan saavan asiakasmäärä. Maahanmuuttajapalveluissa on seitsemän määräaikaista vakanssia, joihin on saatu täyttöluvat vuoteen 2019 saakka (palvelupäällikkö, psykologi, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, palveluneuvoja, sosiaaliohjaaja ja ohjaaja). Lisäksi maahanmuuttajapalvelut sai kesällä 2017 määräaikaisen sosiaalityöntekijän vakanssin vuoden 2018 loppuun asti. Tämä virka kohdentuu jälkihuoltonuoriin (alaikäisinä maahan saapuneet), jotka ovat jälkihuoltoon oikeutettuja 21 vuoden ikään saakka.

Uutena palveluna Vantaalle perustettiin toukokuussa 2017 Uudenmaan ELY-keskuksen esityksestä tuetun asumisen yksikkö oleskeluluvan saaneille nuorille, jotka olivat saapuneet maahan alaikäisinä ilman huoltajaa.

Toiminnan tavoitteista

Kaupungin strategiassa vuodelle 2017 oli osittain maahanmuuttajapalveluja koskeva sitova tavoite.

Strateginen tavoite 17.2:
Kototutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan kotoutumissuunnitelmien toteutumisen arvioinnilla ja hyvällä monikulttuurisuusohjelmalla

Yksi tavoitteen mittareista:
Kotoutumissuunnitelmat laaditaan perheille ja työvoiman ulkopuolella oleville viipymättä ja arvioidaan vuosittain.

Mittarin tavoitetasot ja toteutuminen

Vuonna 2016 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaiksi tulleista vuoden 2017 aikana	Tavoitetaso	Toteutunut
1. Osallistuu TE-toimiston järjestämään koulutukseen	70 prosenttia	*61 prosenttia TE-toimiston suomen kielen kurssilla* *26 prosenttia aikuisopiston starttikurssilla*
2. Oma vuokrasopimus on	50 prosentilla	*70 prosentilla oma vuokrasopimus*
3. Työllistyy	10 prosenttia	*4 prosenttia työllistyy*

Maahanmuuttajien omien vuokrasopimuksien määrässä päästiin tavoitteeseen vuonna 2017. Koulutuksiin osallistumisessa päästiin lähelle tavoitetasoa mutta työllistymistavoitteesta jäätiin varsin selvästi.

Toiminnasta laajemmin

Palvelut

Maahanmuuttajapalvelut vastaa Vantaalle muuttavien pakolaisten ja paluumuuttajien alkuvaiheen sosiaali- ja terveyspalveluista, palveluihin perehdytyksestä sekä asiakas- ja potilasohjauksesta. Maahanmuuttajapalvelut on moniammatillinen palveluyksikkö. Maahanmuuttajien alkuvaiheen palvelutarpeen arviointi on eriytetty monitoimijaiseksi arviointiprosessiksi, joka jatkuu ilman keskeytyksiä suunnitelmallisena työskentelynä. Eriyte-

tyllä palvelulla varmistetaan henkilöstön osaaminen maahantulon alkuvaiheen erityiskysymyksissä. Maahanmuuttajapalvelut toimii asiantuntijatahona maahanmuuttoon liittyvissä erityiskysymyksissä ja tarjoaa myös konsultatiivista apua muille toimialoille.

Asiakasryhmät:

- pakolaiset, (ensimmäiseen kuntaan muuttajat)
- kuntamuuttajat, pakolaiset, jotka ovat asuneet alle kuusi kuukautta jossain toisessa kunnassa
- ihmiskaupan uhrit
- paluumuuttajat entisen Neuvostoliiton alueelta, (joilla Vantaa ensimmäinen kotikunta Suomessa) alla olevat ryhmät)
    - entiset Suomen kansalaiset
    - syntyperäisen Suomen kansalaisen jälkeläiset
    - Inkerin siirtoväkeen kuuluneet
    - Suomen armeijassa 1939–1945 palvelleet
- alkukartoitukseen oikeutetut: maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen, jos
    - kotikunta on Vantaa
    - on muuttanut Vantaalle ulkomailta tai muualta Suomesta
    - hänelle ei ole tehty aikaisemmin alkukartoitusta
    - hänellä on ollut kotikunta Suomessa enintään kolme vuotta.

Kaikilla maahanmuuttajapalvelujen asiakkailla tulee olla Maahanmuuttoviraston myöntämä oleskelulupa ja lisäksi henkilön tulee olla rekisteröitynä vantaalaiseksi.

Alkuvaiheen palvelu sisältää;

- arjen sujuminen
- terveys ja toimintakyky
- asuminen
- sosiaaliset suhteet ja läheiset
- osaaminen ja osallisuus
- talous
- työ ja merkityksellinen toiminta

Maahanmuuttajien alkuvaiheen kotoutumista tuetaan seuraavilla asiakaskunnan tarpeisiin kulttuurisensitiivisesti sovelletuilla palveluilla:

- Sosiaalityö, sosiaaliohjaus, lähityö sekä sosiaalinen kuntoutus, perhekokonaisuus ja perheenjäsenten eri tarpeet huomioiden
- Neuvonta, ohjaus, asiointiapu
- Tarpeellisten tulkkauspalvelujen järjestäminen
- Kriisi- ja traumatyö
- Asumisneuvonta, asumisen tukipalvelut
- Suomen ja ruotsin kielen koulutukseen ja muuhun koulutukseen ohjaaminen suunnitelman mukaisesti yhteistyössä TE-hallinnon kanssa
- Ilman huoltajaa saapuneiden alaikäisten kohdalla hoito- ja kasvatustehtävät sekä lastensuojelulain mukaiseen jälkihuoltoon rinnastettavat palvelut
- Vertaistuki, ryhmätoiminnot, ohjaus muiden tahojen järjestämiin kotoutumista tukeviin palveluihin
- Kotouttamislain mukaisten alkukartoitusten laatiminen ja niiden mukaisten palvelujen järjestäminen tai palveluihin ohjaaminen
- Ihmiskaupan uhrien auttaminen
- Pakolaisen paluumuuton tukeminen

Asiakkuuksien kesto, asiakassegmentointi ja asiakasmääriä

Pakolaisasiakkaat ovat enintään kolme vuotta asiakkuudessa, paluumuuttajat enintään kaksi vuotta ja ihmiskaupan uhrit enintään kolme vuotta. Lisäksi maahanmuuttajapalvelut hoitaa vantaalaisten pakolaisten vapaaehtoisen paluun tai ohjaa IOM:n[10] palvelujen piiriin (matkaliput, paluumuuttoavustus ja kohtuulliset muuttokustannukset). Asiakassegmentointia tehdään maahanmuuttajapalveluissa palvelutarpeen perusteella. Asiakassegmenttejä on kolme kevyt tuki, perustuki ja vahva tuki.

Kokonaisasiakasmääriä 2015–2017

	2015	2016	2017
Asiakaskotitaloudet	541	807	1 032
Kaikki asiakkaat	1 215	1 645	1 970

Yhteistyö ja tulevaisuuden haasteet

Maahanmuuttajapalvelut tekee laajaa yhteistyötä sekä valtion viranomaisten että kaikkien kaupungin toimialojen kanssa. Yksikkö konsultoi muita toimialoja erityisesti maahanmuuttajiin liittyvissä erityiskysymyksissä.

Yhtenä haasteena on jatkossa asiakasmäärän ennakoimattomuus. Oletettavaa on kuitenkin, että asiakasmäärät nousevat jatkossakin, sillä muuttoliike vastaanottokeskuksista suuntautuu voimakkaasti pääkaupunkiseudulle.

Johtopäätökset:

Maahanmuuttajapalvelujen tulosyksikön perustamisella vuonna 2015 Vantaa reagoi turvapaikan hakijoiden määrän nopeaan kasvuun ja tarkoituksena oli varmistaa vastaanottotoiminnan organisointi tehokkaasti. Maahanmuuttajapalvelujen kokonaisasiakasmäärät ovat jatkuvasti hieman kasvaneet.

Yksikkö vastaa Vantaalle muuttavien pakolaisten ja paluumuuttajien alkuvaiheen sosiaali- ja terveyspalveluista, palveluihin perehdytyksestä sekä asiakas- ja potilasohjauksesta. Yksiköstä maahanmuuttajat saavat tilanteestaan riippuen joko tarvitsemansa palvelun tai palveluohjauksen.

Maahanmuuttajapalvelujen tarjoamien palvelujen ja palveluihin perehdyttämisen kautta sen asiakkaat saavat tukea arjessa selviämiseen ja valmiudet käyttää jatkossa itsenäisesti tarvitsemiaan palveluja. Tällä parannetaan ja nopeutetaan asiakkaiden mahdollisuuksia päästä koulutukseen ja työelämään ja autetaan asiakkaiden kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta toteaa, että maahanmuuttajapalvelujen tarjoamat palvelut ja palveluohjaus ovat sen asiakkaille tärkeä perusta kotoutumiseen. Lautakunta suosittelee yksikköä nyt kertyneiden kokemusten perusteella hakemaan toimintaansa kehityskohtia ja painopistealueita joiden kautta voisi edelleen kehittää hyvin alkuun lähtenyttä toimintaa.

[10] International Organization for Migration eli Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö

9.5.2 Monikulttuurisuusasiain yksikkö ja monikulttuurisuuden tukeminen

Vieraskielisten määrän kasvusta Vantaalla

Väestötietojen mukaan Vantaan asukkaista (asukasluku 31.12.2017 oli 223 027) noin 17,7 prosenttia eli 39 388 oli vieraskielisiä[11]. Määrä on noussut nopeasti, sillä esimerkiksi vuonna 2013 Vantaalla oli 24 366 vieraskielistä asukasta[12]. Vieraskielisen väestön kotoutumisen onnistuminen on tätä taustaa vasten yhä tärkeämpi menestystekijä Vantaalle.

Monikulttuurisuusasiain yksikkö ja sen tehtävät

Monikulttuurisuusasiain yksikkö kuuluu konserni- ja asukaspalvelujen toimialaan ja asukaspalvelujen hallinnon tulosalueeseen. Yksikössä on kaksi vakituista työntekijää ja tällä hetkellä neljä projektityöntekijää. Lisäksi yksikön tiimiin kuuluu kaksi henkilöä (Vantaan venäläisen klubin projektipäällikkö ja TE-hallinnon asiantuntija), jotka eivät ole Vantaan palkkalistoilla, mutta vetävät hankkeita, joilla on kytkös monikulttuurisuusasiain yksikön toimintaan.

Monikulttuurisuusasiain yksikön tehtävänä on tukea kaupungin monikulttuuristumista, seurata kaupungin monikulttuuristumisen haasteita ja kehittää Vantaata maahanmuuttajien kotoutumiseksi. Yksikkö koordinoi Vantaan monikulttuurisuusohjelman valmistelua ja seuraa sen toteutumista. Yksikkö on lisäksi mukana seuraavien kahden virallisen toimikunnan työskentelyssä: Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta ja Paikallisromanityöryhmä.

Tavoitteet

Koko kaupungin sitovissa strategisissa tavoitteissa oli osaksi monikulttuurisuusyksikköä koskeva tavoite

Strateginen tavoite 17.2:
Kotoutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan kotoutumissuunnitelmien toteutumisen arvioinnilla ja *hyvällä monikulttuurisuusohjelmalla.*

Yksi tavoitteen mittareista:
Uusittu monikulttuurisuusohjelma on valmis.

Mittarin tavoitetaso
Uusittu monikulttuurisuusohjelma viedään päätöksentekoon vuoden 2017 aikana.

Toteutuminen
Syksyllä 2017 päätettiin uudistaa kaupungin ohjelmatyö niin, että poistetaan eri ohjelmien päällekkäisyyksiä, ja erilliset hyvinvointisuunnitelmat ja -ohjelmat yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi, Vantaan hyvinvointiohjelmaksi. Uusi hyvinvointiohjelma on kaupunkitasoinen, kaikkien toimintaa ohjaava strategiatason ohjelma, jonka kesto on strategiakauden mittainen. Ohjelma sisältää asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet.
Hyvinvointiohjelma kokoaa seuraavat edellisen valtuustokauden kuusi ohjelmaa:

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (HYVIS) 2013–2016
- Aikuisväestön hyvinvointiohjelma (AHVO) 2013–2016
- Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma 2016–2017

[11] Lähde: Tilastokeskus, väestö kielen mukaan 2017.
[12] Lähde: Helsingin seudun Aluesarjat tietokanta ja Tilastokeskus. Laskujanakohta on 1.1.kyseisenä vuonna. Mukana ovat ne henkilöt joilla on kotipaikka kunnassa ja hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestämään tai on kestänyt yli vuoden. Turvapaikanhakija saa kotipaikan vasta kun hänen hakemuksensa on hyväksytty.

- Monikulttuurisuusohjelma 2014–2017
- Turvallisuussuunnitelma 2013–2017
- Vammaispoliittinen ohjelma (Wampo) 2012–2016

Uusi monikulttuurisuusohjelma tulee osaksi uutta Vantaan hyvinvointiohjelmaa ja monikulttuurisuusohjelman nimeksi tulee monikulttuurisuussuunnitelma 2018–2022. Vantaan hyvinvointiohjelma ja sen osana Vantaan monikulttuurisuussuunnitelma hyväksyttiin Vantaan kaupunginvaltuustossa 9.4.2018.

Monikulttuurisuuden edistämisestä laajemmin, kotouttamisohjelma/monikulttuurisuusohjelma

Laissa kotouttamisen edistämisestä (1386/2010) edellytetään kunta laatimaan kotouttamisohjelma. Laissa (§32) todetaan ohjelmasta ja sen laatimisesta:

”Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.”

”Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.”

Vantaan monikulttuurisuusohjelmista

Monikulttuurisuusasiain yksikön keskeinen tehtävä on koordinoida Vantaan monikulttuurisuusohjelman valmistelua ja seurata ohjelman toteutumista. Kyseinen ohjelma vastaa laissa mainittua kotouttamisohjelmaa.

Vantaalla on ollut lain mukainen kotouttamisohjelma ensimmäisen kotouttamislain voimaantulosta lähtien. Vuodesta 2002 Vantaan ohjelman nimi on ollut monikulttuurisuusohjelma. Vantaan vuosille 2009–2012 tehty monikulttuurisuusohjelma arvioitiin vuonna 2012. Toimialojen nimeämä arviointityöryhmä päätyi siihen, että ohjelma tulee päivittää vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja kasvavan maahanmuuttajaväestön tarpeita.

Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017 kokosi yhteen toimet, jotka koskevat vantaalaisia maahanmuuttajia sekä palvelujen kehittämisen lähtökohdat. Se täyttää lain velvoitteet ja vastaa laissa määriteltyä kotouttamisohjelmaa. Vantaan ohjelma on jaettu kolmeen pilariin ja pilarit puolestaan tavoitteisiin.

Monikulttuurisuusohjelmaa 2014–2017 valmisteltiin monikulttuurisuusasiain yksikön johdolla ja sitä tehtiin verkostotyönä kaikkien toimialojen yhteistyönä. Kaikilla toimialoilla oli yhteyshenkilöt, jotka olivat mukana laadintatyössä. Myös paikalliset järjestöt osallistuivat laadintatyöhön ja ohjelmaa esiteltiin myös monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnassa. Ohjelmaa koottaessa käytiin läpi muita kaupunginstrategiaan liittyviä ohjelmia ja niiden tavoitteita ja monikulttuurisuusohjelman tavoitteet rakennettiin niin, että ohjelman tavoitteet tukivat muiden ohjelmien tavoitteiden toteuttamista. Ohjelmaa käsiteltiin kaikkien toimialojen ja kaupungin johtoryhmissä sekä kaupunginhallituksessa. Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.5.2014.

Monikulttuurisuusohjelman 2014–2017 pilarit ja niiden sisältämät tavoitteet

Työ, taidot ja tulevaisuus	Kaikkien yhteinen kaupunki	Verkostot ja kumppanuudet voimavarana
Maahanmuuttajataustaisten työllisyysaste nousee.	Palvelut ovat kaikille yhteisiä ja erityispalvelut täydentävät niitä tarvittaessa.	Kansainväliset yhteistyöverkostot vahvistuvat.
Maahanmuuttajien yrittäjyyden edellytykset paranevat.	Perheet ovat kotoutumisen keskiössä.	Yhteistyö valtion kanssa korostuu.
Osaava kansainvälinen työvoima hakeutuu Vantaalle.	Kaupunki on kaikille viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö.	Pääkaupunkiseudun yhteistyö edunvalvonnassa vahvistuu.
Jokainen pääsee koulutuksella eteenpäin.	Jokaisella on mahdollisuus harrastaa ja toimia haluamassaan yhteisöissä.	Pääkaupunkiseudun yhteistyö palveluiden kehittämisessä jatkuu.
Maahanmuuttajataustaisten osuus kaupungin henkilöstössä vahvistuu.	Vaalitaan hyvä etnisiä suhteita.	Kumppanuudet kolmannen sektorin kanssa vahvistuvat.
Työyhteisöjen monimuotoisuustaidot vahvistuvat.		

Monikulttuurisuusohjelman 2014–2017 toteuttaminen

Ohjelman toteuttamisessa ovat mukana kaupungin kaikki toimialat ja lisäksi järjestöjen kanssa tehdään paljon yhteistyötä. Tärkeä osa ohjelman toteuttamisessa ovat olleet erilaiset projektit.

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta ja yhteistyö

Monikulttuurisuusasiainyksikön työn tärkeä osa yhteistyöverkostojen luominen ja jatkuva yhteistyö sekä kaupungin toimialojen, valtion viranomaisten että paikallisten järjestöjen kanssa. Yksi eri tahoja kokoava virallinen yhteistyöelin on Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta. Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta aloitti toimintansa kaupunginhallituksen päätöksellä vuonna 2001 (8.1.2001 § 50). Tuolloin sen nimi oli maahanmuuttaja-asiain neuvottelukunta, mutta nimi muutettiin seuraavana vuonna. Viimeisin neuvottelukunta nimettiin kaupunginhallituksessa 19.6.2017 § 9 vuosille 2017–2019. Neuvottelukunnassa on 13 luottamushenkilöä sekä viranhaltijaedustus kaupungin kaikilta toimialoilta ja lisäksi Vantaan poliisin, työvoimatoimiston ja YritysVantaan edustajat. Esittelijänä neuvottelukunnassa toimii monikulttuurisuusasiain yksikön päällikkö. Neuvottelukunnan tehtäviin kuuluu:

- kaupungin monikulttuurisuuspolitiikan ja monikulttuurisuusohjelman 2014–2017 toimeenpanon seuranta ja arviointi
- etnisten vähemmistöjen elinolojen kehityksen seuraaminen
- valtion maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikan sekä niiden vaikutusten seuraaminen Vantaalla
- hyvien etnisten suhteiden kehittäminen ja edistäminen sekä monikulttuurisen ilmapiirin vahvistaminen Vantaalla muun muassa vahvistamalla vuoropuhelua etnisten ja uskonnollisten vähemmistöjen tai heitä edustavien järjestöjen ja kaupungin välillä
- monikulttuurisuusasioihin liittyvien aloitteiden tai toimenpide-esitysten tekeminen kaupunginhallitukselle
- yhteistyö pääkaupunkiseudun kaupunkien vastaavien neuvottelukuntien kanssa,

Tärkeä yhteistyökumppani monikulttuurisuuden edistämisessä on myös kolmas sektori. Vantaalla toimii monia kotouttamistoimityötä tekeviä järjestöjä. Ne tarjoavat muun muassa suomen kielen opetusta, erilaista kerhotoimintaa ja mahdollisuuksia ylläpitää omaa kieltä ja kulttuuria. Monikulttuurisuusasiain yksikkö tekee laajaa yhteistyötä paikallisten järjestöjen kanssa. Lisäksi yksikkö tekee yhteistyötä pääkaupunkiseudun vastaavien yksiköiden sekä valtion viranomaisten kanssa. Yksikössä on menossa myös monikulttuurisuuden edistämiseen liittyviä EU-hankkeita.

Johtopäätökset:

Vieraskielisen väestön määrä on Vantaalla kasvanut nopeasti viime vuosina. Myös jatkossa vieraskielisten määrän ennustetaan Vantaalla edelleen kasvavan. Tätä taustaa vasten monikulttuurisuuden entistä parempi huomioiminen kaupungin palveluissa ja vieraskielisen väestön kotoutumisen edistäminen on tärkeää. Kaupunki onkin omissa tavoitteissaan nostanut esille kotoutumisen ja monikulttuurisuuden tukemisen. Monikulttuurisuusasiain yksiköllä on keskeinen koordinaatiorooli kaupungin monikulttuurisuuden edistämisessä

Monikulttuurisuusasiain yksikön keskeisin tehtävä on toimia koordinaattorina kaupungin monikulttuurisuusohjelman (uusi ohjelma on nimeltään monikulttuurisuussuunnitelma) valmistelussa ja seurannassa. Tässä kootaan yhteen toimet, jotka koskevat vantaalaisia maahanmuuttajia sekä palvelujen kehittämisen lähtökohdat. Valmistelussa ovat mukana kaikki toimialat ja lisäksi myös paikalliset järjestöt. Yksikön työ on pitkälti erilaisissa verkostoissa toimimista. Kaupungin organisaatiossa toimimisen lisäksi yksiköllä on paljon yhteistyötä paikallisten järjestöjen kanssa ja yksikkö on mukana myös monikulttuurisuuden edistämiseen liittyvissä EU-hankkeissa. Lisäksi yksikön päällikkö toimii esittelijänä Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnassa. Neuvottelukunta on virallinen monikulttuurisuusasioita seuraava ja monikulttuurisuusasioita koskevia aloitteita ja esityksiä tekevä elin, jossa ovat edustettuna kaikki kaupungin toimialat ja useita valtion viranomaisia.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee arvioimaan vuosien 2014–2017 monikulttuurisuusohjelman toteuttamistoimenpiteiden vaikutuksia ja tätä kautta edelleen kehittämään palveluja ja uusia toimenpiteitä monikulttuurisuuden ja kotoutumisen edistämiseksi.

10 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TOIMINTA

Tehtävä

Vuonna 2017 tarkastuslautakunnan tehtäviä sääteli 1.5.2015 voimaan astunut kuntalaki numero 410/2015. Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan asettaa valtuusto hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- valmistella valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää,
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi,
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain 124 §:stä ilmenevät tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeudet tarkastustehtävänsä hoitamiseksi.

Yleisesti voidaan todeta, että tarkastuslautakunnan tehtävä liittyy demokraattiseen järjestelmään, sillä tarkastuslautakunta toimii poliittisen ohjauksen asiantuntijaelimenä ja tarkastuslautakunnan jäsenet toimivat kuntalaisten edustajina. Se on valtuuston asemaa strategisena johtajana korostava ja poliittisten tavoitteiden saavuttamisen arviointia suorittava instituutio.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen. Arviointikertomus on yhteenveto arviointimuistioista ja tilinpäätöksen johdosta tehtävistä havainnoista ja arvioista kyseistä toiminta- ja varainhoitovuotta koskien. Tarkastuslautakunta voi esittää tarvittaessa arvionsa myös erilliskertomuksessa.

Ulkoinen tarkastus valvoo kuntalaisten näkökulmasta, miten palvelut toteutetaan ja miten saadaan vastinetta maksetuille verorahoille. Samalla se valvoo sekä laillisuus- että tuloksellisuusnäkökulmasta valtuuston tahdon toteutumista. Tarkastuslautakunnalla on selkeästi kuntalaisnäkökulma arvioidessaan toimintaa, kun taas tilintarkastajalla on laillisuusnäkökulma.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tarkastuksen järjestäminen kunnassa. Se valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen kaupunginvaltuustolle. Tilintarkastus on laillisuustarkastusta. Laillisuustarkastus puolestaan on vastaavuustarkastusta. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan kuntalain 123 pykälässä. Tarkastuslautakunnan työ on toiminnan arvioinnissa eli tuloksellisuusarvioinnissa. Tavoitteet on asetettu valtuustokauden strategiassa, strategian tavoitteissa ja vuosittain talousarviossa asetettavissa sitovissa tavoitteissa. Näillä pyritään toteuttamaan valtuuston hyväksymää strategiaa. Tarkastuslautakunta käyttää pitkittäistietoja, poikittaistietoja, standardeja sekä tarkoituksenmukaisuutta arvioidessaan valtuuston päätösten ja tavoitteiden toteutumista. Arviointi kohdistuu esimerkiksi toimintoihin, ohjelmiin, projekteihin, ja sen näkökulma voi olla eettinen, taloudellinen, oikeudenmukaisuus ja niin edelleen. Tarkastuslautakunnan arvottaminen tulee esiin arviointikriteereissä ja lisäkysymyksissä. Tavoitteen toteutumisen toteaminen olisi yksinään vastaavuustarkastusta, mutta lisäkysymykset ja selvitykset tekevät siitä arvioimista.

Kokoonpano

Kaupunginvaltuusto on 12.6.2017 asettanut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2017–2021. Tarkastuslautakunnan kokoonpano on toimikautena ollut seuraava:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Jääskeläinen Pietari, puheenjohtaja	Lundell Kai-Ari
Atiye Minna, varapuheenjohtaja	Silvennoinen Sveta
Ahokas Siri	Chen Jenni
Eklund Tarja	Letto Pirkko
Eskelinen Jarno	Kiljunen Kimmo
Jääskeläinen Jouko	Vähäkangas Jussi
Kaukola Ulla	Laakso Päivi
Kurki Piia	Raja-Aho Maarit
Leppänen Janne	Åstrand Stefan
Linnainmäki Joel	Kari Antti 27.8.2017 saakka, Aura Anssi 28.8.2017 alkaen
Sillanpää Minttu	Tyystjärvi Kati

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 3 §

Kuvassa toimikauden 2017–2021 tarkastuslautakunta ja valmisteleva henkilöstö vasemmalta oikealle: sihteeri Kati Sohlberg, kaupunkitarkastaja Reima Pietilä, jäsen Joel Linnainmäki, jäsen Jarno Eskelinen, jäsen Ulla Kaukola, varapuheenjohtaja Minna Atiye, jäsen Tarja Eklund, varajäsen Jussi Vähäkangas, jäsen Siri Ahokas, jäsen Jouko Jääskeläinen, jäsen Piia Kurki, jäsen Minttu Sillanpää, kaupunginreviisori, esittelijä Helena Hyvönen, jäsen Janne Leppänen, kaupunkitarkastaja Sari Hännikäinen. Kuvasta puuttuu puheenjohtaja Pietari Jääskeläinen. Kuvaaja Sakari Manninen.

Toiminta

Kaupunginvaltuusto on 8.5.2017 hyväksynyt Vantaan kaupungin hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.6.2017 lukien. Hallintosäännön mukaan ulkoinen tarkastus käsittää tarkastuslautakunnan, ulkoisen tarkastuksen tulosalueen ja tilintarkastajan. Ulkoisen tarkastuksen henkilöstöön kuuluvat kaupunginreviisori, kaksi kaupunkitarkastajaa sekä tarkastussihteeri.

Koko konsernin tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu vuonna 2016 tilivuosille 2017–2020 (sisältää lisäksi option vuosille 2021 ja 2022). Kaupunginvaltuusto on 23.1.2017 § 20 valinnut tilintarkastuspalvelujen tuottajaksi BDO Audiator Oy:n. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja tarkastusvastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Tove Lindström-Koli. Vantaan kaupunki on ostanut tilintarkastusyhteisöltä 170 tilintarkastuspäivää vuodessa. Hallintosäännön mukaan kaupunginreviisori avustaa tilintarkastajaa tarkastuksen suorittamisessa.

Lautakunta on päättänyt merkitä tiedoksi Vantaan kaupungin tilintarkastuksen työohjelman tilivuodelle 2017. Vastuullinen tilintarkastaja on määräajoin osallistunut lautakunnan kokouksiin ja raportoinut työohjelman toteutumisesta sekä tarkastushavainnoista.

Ulkoinen tarkastus on hankkinut Itä-Suomen yliopiston laskentatoimen ja rahoituksen maisteriohjelman opiskelija Orvokki Ihalaisen tutkimuksen. Tutkimus käsittelee julkisorganisaatioiden suorituskyvyn mittaamista. Tiivistelmä tutkimuksesta esitetään tämän arviointikertomuksen kohdassa 7.3.

Vuoden 2017 arviointia varten tarkastuslautakunta on toimintavuonna kokoontunut yhteensä 16 kertaa. Työryhmät eivät ole olleet käytössä toimintavuonna.

Tarkastuslautakunta antaa erillisen toimintakertomuksen sekä laatii toimintasuunnitelman.

Arvioinnin suunnittelu ja toteuttaminen

Valtuustokauden 2017–2021 tarkastuslautakunta hyväksyi arviointisuunnitelman vuodelle 2017 arviointivuoden elokuussa. Tarkastuslautakunnan toimintavuosi oli 1.6.2017–31.5.2018. Tehtävänsä toteuttamiseksi tarkastuslautakunta kuulee eri tulosalueita ja yksikköjä sekä tehtäviä ja teemoja suorittavia virkamiehiä. Tällä pyritään selvittämään yksikön kyseisen vuoden sitovien tavoitteiden toteuttaminen ja, kuinka yksikkö pyrkii toteuttamaan valtuustokauden strategisia päämääriä ja, kuinka se noudattaa arvoja ja visiota. Yleisesti ottaen tarkastuslautakunta perehtyy arviointityössään kaupungin eri toimialojen toimintaan ja palvelutuotantoon hankkimiensa asiakirjojen avulla, kuulemalla vastuuhenkilöitä sekä käymällä tutustumiskäynneillä toimialoilla. Vuotuinen arviointisuunnitelma on osa valtuustokauden arviointisuunnitelmaa. Valiokuntamallilla toimiva tarkastuslautakunta pystyy jo suunnitteluvaiheessa käymään keskustelua valtuuston ja eri ryhmiensä kanssa ja turvaamaan siten vuoropuhelun valtuuston ja lautakunnan välillä.

Vantaalla tarkastuslautakunnan arviointityö korostaa valtuuston asemaa strategisena johtajana ja poliittisten tavoitteiden asettajana. Arviointinäkökulma on lähtenyt strategisista päämääristä ja tavoitteista edeten sitoviin tavoitteisiin, joiden saavuttamista verrataan toimialojen, tulosalueiden ja -yksiköiden esittämiin tulosraportteihin. Arvioinnin kohteena ovat olleet keinot, joilla tavoitteisiin pyritään sekä se, onko eteneminen strategian mukaista. Arviointia suoritetaan tuloksellisuus- ja tarkoituksenmukaisuus näkökulmista, eli arvioiden sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin suunnittelu asettaa vaatimuksia tietohuollolle ja tietojen keräämisen suunnittelulle. Arvioinnissa käytetään tietoa, joka on peräisin kaupungin toimialojen toiminnasta ja raportoinnista, kaupungin oman tilasto- ja tutkimusyksikön tuotannosta, yleisestä tilastoinnista sekä eri tutkimuksista ja arvioinneista. Tietolähteitä ovat myös Kuntaliitto ja sen tuottamat kuntatalous- ja kustannustiedot. Eri ministeriöt ja eri tutkimuslaitokset sekä tutkijat ovat hyviä tietolähteitä. Tietoa käytetään vertailutarkoituksessa. Rajoittava tekijä on tilastojen ja tutkimusten valmistuminen. Arviointikertomus annetaan vuosittain keväällä, jolloin tieto edelliseltä vuodelta on vielä rajoittunutta.

Vantaan kaupunkitasoisen strategian päämäärät ja tavoitteet ovat suurelta osaltaan poikkihallinnollisia, mikä asettaa haasteita arviointityölle. Valtuustokaudella käydään lävitse myös tulosalueet osana kaupunkitasoista strategiaa ja sen jalkauttamista. Tällöin suoritetaan myös yksittäisten toimintojen arviointia. Näistä esitetään yhteenvedot toiminnan näkökulmaa koskevassa osiossa. Arviointi on osa toiminnan ohjausta ja kehittämistä. Vantaalla arviointituloksia hyödynnetään osana taloussuunnittelu- ja strategiaprosessia. Tarkastuslautakunta on strategisen ohjauksen, demokratian sekä tilivelvollisuuden toteutumisen väline.

Kunkin aiheen arviot tarkastuslautakunta esittää pääasiassa tekstiä havainnollistaakseen johtopäätösten ja suositusten muodossa, vaikka kyseessä on normaali arviointitoiminnan perusteella annettu toteamus. Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma on toteutunut suunnittelukaudella. Samoin on toteutunut tilintarkastajan työohjelma vuodelta 2017 annettavaa tilintarkastuskertomusta varten.

Tiedotus

Vantaan kaupungin nettisivuilla osoitteessa www.vantaa.fi/arviointikertomus esitellään kaupungin tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus ja sen vuosittaiset arviointikertomukset toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan sivuille päästään myös osoitteessa http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/hallinto/ulkoinen_tarkastus. Tarkastuslautakunnan esityslistat ja pöytäkirjat on asetettu verkkoon kaupunkilaisten luettavaksi osoitteessa http://paatokset.vantaa.fi/, johon on linkit myös edellä mainituilla sivuilla. Luottamushenkilöille tarkoitettua tietoa löytyy lisäksi osoitteesta http://extranet.vantaa.fi. Tarkastuslautakunta raportoi ja tiedottaa tehtäviinsä liittyvistä asioista ensisijaisesti kaupunginvaltuustolle. Tiedotuksessa noudatetaan soveltuvin osin kaupunginhallituksen hyväksymiä yleisiä ohjeita kaupungin tiedottamisen periaatteista. Vuoden 2017 arviointikertomuksen johdosta laaditaan muiden suurten kaupunkien tapaan lehdistötiedote.

11 SIDONNAISUUSILMOITUKSET VANTAALLA

Kuntalain 84 § mukaan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Vantaan kaupungissa kuntalain 84 §:n tarkoittama ilmoitusvelvollisuus koskee kunnan keskeisiä luottamushenkilöitä ja johtavia viranhaltijoita. Näiden lisäksi myös sellaiset luottamustoimet, joissa toiminnan avoimuudella on keskeinen merkitys, ovat ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Ilmoitusvelvollisia luottamushenkilöitä ovat kunnanhallituksen jäsenet, valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, lautakunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat. Lisäksi ilmoitusvelvollisuus koskee maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä. Velvollisuus koskee myös toimielimen varajäseniä. Velvollisuutta ei sovelleta luottamushenkilöiden läheisiin, esimerkiksi perheenjäseniin. Kuntalain 30 §:n kohdan 5 mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan, valiokunnan ja johtokunnan jaostoihin sovelletaan, mitä asianomaisesta toimielimestä säädetään. Siten velvollisuus sidonnaisuusilmoituksen tekemiseen koskee myös kaupunginhallituksen jaostoa ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jaostoa sekä muiden lautakuntien jaostojen puheenjohtajia ja esittelijöitä. Viranhaltijoiden ilmoitusvelvollisuuden piirissä ovat kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen ja lautakuntien esittelijät.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta. Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoituksia 25.10.2017 ja 18.12.2017 pitämissään kokouksissa sekä antanut ilmoitukset tiedoksi kaupunginvaltuustolle 22.1.2018. Kaikki ilmoitusvelvolliset olivat tuolloin tehneet sidonnaisuusilmoituksensa.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta. Kuntalain 84 §:n mukainen rekisteri käsittää Vantaalla yli 140 henkilöä.

Vantaa on julkaissut myös vapaaehtoiset sidonnaisuusilmoitukset eli ilmoitukset, joita tarkastuslautakunta ei valvo. Molemmat ovat luettavissa toimielinten kohdalta osoitteesta www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/päätöksenteko. Viranhaltijoiden ilmoitukset löytyvät omana kohtanaan samasta osoitteesta. Kuntaliiton 2/2018 julkaisema ohjeistus löytyy internetissä osoitteesta http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3437 .

12 ARVIOINTIKERTOMUSHAVAINTOJEN SEURANTA

Kaupunginvaltuusto merkitsi arviointikertomuksen vuodelta 2016 tiedoksi 8.5.2017 kokouksessaan ja lähetti sen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus kokouksessaan 22.5.2017 lähetti valtuuston päätöksen asianomaisille toimialoille toimenpiteitä varten. Valtuustokauden vaihtumisesta ja kuntavaalien järjestämisen ajankohdasta riippuen kaupunginvaltuusto piti valtuustoseminaarin 17.–18.8.2017.

Kaupunginhallitus hyväksyi 23.10.2017 kokouksessaan selvityksen vuoden 2016 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä ja esitti sen kaupunginhallituksen selvityksenä tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto merkitsi kaupunginhallituksen selvityksen tiedoksi 13.11.2017 kokouksessaan. Arviointikertomuksen havainnoilla voi olla paitsi välitöntä vaikutusta ja konkreettista hyötyä, myös välillisiä vaikutuksia. Kunnan toiminnan luonteesta ja tarkoituksesta johtuen havainnot voivat vaikuttaa pitkällä aikavälillä. Arviointiprosessi nähdään usein oppimisen välineenä. Se kehittää argumentointia ja lisää vuorovaikutteisuutta organisaation ja päätöksentekoelinten välillä.

Vastaukset vuoden 2016 arviointikertomuksen johdosta

Vuoden 2016 arviointikertomuksen käsittelyaikataulun avulla on varmistettu, että tarkastuslautakunnan näkemykset ovat voineet vaikuttaa vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2018–2021 taloussuunnitelman laadintaan. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallituksen hyväksymät ja lautakuntien ja toimialojen antamat vastaukset arviointikertomukseen ovat asialliset. Toimialat ovat suunnanneet kehittämistyötään arviointikertomuksen suositusten suuntaan. Vastaukset olivat selkeitä. Vastauksissa toimialat ja lautakunnat ovat antaneet valtuustolle ja muille luottamushenkilöille sekä kuntalaisille tietoa toiminnastaan. Vastaukset löytyvät toimielinten ja koottuina kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston pöytäkirjasta. Vastausmenettelyllä edistetään siten toiminnan, talouden ja kehittämistoimenpiteiden läpinäkyvyyttä ja vuorovaikutusta.

Taloussuunnittelu

Valtuustokauden strategiasta 2013–2017 tehdään loppuarviointi vuoden 2017 toteuman mukaan ja se viedään valtuuston käsittelyyn keväällä 2018.

Keväällä 2017 edellisen valtuuston arviointiseminaarissa keskusteltiin valtuustokauden strategian toteutumisesta kokonaisuutena ja käytiin valtuustokauden strategian lähetekeskustelu asioista, jotka tulisi ottaa huomioon uudessa strategiassa. Työllisyystilanteen parantaminen oli yksi näistä. Valtuuston seminaarin strategiatyöskentelyssä elokuussa 2017 työllisyystilanteen parantaminen nähtiin edelleen tärkeänä kokonaisuutena ja siitä valmistellaan tavoitetta valtuustokauden strategiaan 2018–2021.
Yhteistyötä taloussuunnittelun ja toimialojen strategiavalmistelijoiden kesken on lisätty keskittyen esimerkiksi selkeiden tavoitteiden ja mittarien asettamiseen. Tätä yhteistyötä kehitetään edelleen.

Valtuustokauden strategian 2018–2021 valmistelussa kiinnitetään huomiota tavoitteiston ja mittariston selkeyteen. Strategian ja toimialojen taloustavoitteiden toteuttamisen tueksi valmisteltiin kehittämiskärjet. Kaupunginjohtajan toimialan yhtenä kehittämiskärkenä on talousohjauksen ja raportoinnin kehittäminen, jonka osana on strategian toimeenpanon ja viestinnän kehittäminen.

Tiedolla johtamisen hankkeen ja Kompassi-järjestelmän puitteissa on tarkoitus ottaa käyttöön strategiatyöväline, joka mahdollistaa tavoitehierarkian ja tavoiteyhteyksien tarkastelun organisaatiotasojen välillä helpommin. Strategiatyövälineen toiminnallisena vaatimuksena on mahdollisuus porautua tavoitehierarkiassa alas- ja ylöspäin seuraten tavoitteen jalkautumista (kaupunki-, toimiala- ja tulosaluetaso jne.). Tämä helpottaa myös strategian eri osien ja tasojen hahmottamista kokonaisuutena: valtuustokauden strategian tavoitteet, sitovat tavoitteet, toimialojen ja tulosalueiden tuloskorttien tavoitteet jne.

Ennakoiva vaikutusten arviointi toimialoilla

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vaikutusten ennakkoarviointia on tehty pitkään. Yhtenäinen ohjeistus ja rakenne otettiin käyttöön keväällä 2012. Ennakkoarviointimenettelyä käynnistettiin sukupuolivaikutusten arviointia pilotoimalla, ja myöhemmin toimintatapaa laajennettiin uuden terveydenhuoltolain mukaisesti laajemmin väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvien päätösten ja ratkaisujen vaikutusten arviointiin. Ennakkoarviointia suositellaan, jos valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia tietylle ihmisryhmälle tai alueelle sekä silloin, kun lautakunta päättää palvelua ja alueita koskevasta merkittävästä linjauksesta tai suunnitelmasta. Vaikka ennakkoarviointeja on tehty pitkään, menetelmän juurtuminen automaattiseksi osaksi valmistelua tulee vahvistaa entisestään. Arviointimenettely on hyödyllinen menetelmä oman työn tukena erilaisten vaihtoehtojen vertailussa silloinkin, kun asia ei edellytä lautakunnan päätöstä. Mahdollisuuksia osallistaa kuntalaisia nykyistä enemmän arviointimenettelyyn pyritään toimialalla edistämään.

Sovittelutoiminta

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa, että sovittelutoiminta alkoi Vantaalla ensimmäisenä Suomessa jo vuonna 1983 kokeiluna, ja sovittelu käynnistyi Vantaalla projektina v. 1983 ja kunnan vapaaehtoisesti järjestämänä palveluna vuonna 1986. Lakisääteiseksi valtakunnalliseksi toiminnaksi sovittelutoiminta tuli v. 2006. Riita- ja rikosasian sovittelu säästää valtiolta tuomioistuimien, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Valtiolta saatava korvaus kattaa toiminnan kulut. Vantaan sovittelutoimisto tuottaa valtakunnan edullisimmat sovittelupalvelut (valtakunnallinen keskihinta 534 €, Vantaan sovittelutoimiston hinta 310 €, viite: tilastoraportti 2016 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134653/Tr15_2017.pdf?sequence=4).

Sovittelupalvelu on merkittävä mahdollisuus kaikenikäisille. Riita-asian sovittelualoitteen voi tehdä kuka tahansa kuntalainen. Sovittelusta asiakas voi saada ohjausta jatko- ja tukipalveluihin. Myös Vantaan kaupungille sovittelupalvelu on mahdollisuus saada korvauksia siihen kohdistuneista vahingonteoista. Sovittelupalvelulla on myös vaikutusta yleisen sovinnollisuuden edistämisessä.

Maakunta- ja sote-uudistuksessa lakiin rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta perustuvan sovittelutoiminnan hallinnollinen asema tulee valmistella suunnitelmallisesti siten, että Vantaalla käynnistetty laadukas toiminta jatkuu häiriöttä.

Perusterveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastauksessa kerrotaan, että lääkärien ja hoitajien vastaanotoille on käytössä yhtenevät hoidon tarpeen arvion ohjeet kirjauskäytäntöineen. Niiden mukaisesti annetaan kiireettömät ja kiireelliset ajat koko kaupungissa. Alueellisia eroja ei ole kokonaan voitu välttää, koska varsinkin isoimmilla terveysasemilla potilaspaine on suurempi. Esimerkiksi Tikkurilan alueella voidaan heti vastata vain noin puoleen tulevista puheluista, vaikka lähes koko henkilöstöresurssi on aamupäivisin sidottu tähän. Yhteydenottotapoja onkin monipuolistettu. Esimerkiksi on madallettu kynnystä suoraan kotoa tapahtuvaan ajan varaamiseen. Uutena palveluna on otettu käyttöön kiirevastaanottojen ruuhkamittarit. Vantaan kaupungin nettisivuilta voi käydä katsomassa, mikä terveysasema on vähiten ruuhkautunut ja hakeutua sinne. Palvelu on nimeltään vapaat päiväpoliklinikat ja tällä harjoitellaan valinnanvapautta Vantaalla. Lisäksi kaikilla terveysasemilla jaetaan terveyspalvelujen palveluseteleitä tasapuolisesti.
Vastaanottoaikoja jätetään paljon käyttämättä terveyspalveluissa. Suun terveydenhuolto mukaan lukien aiheutuu tästä vuosittain noin 1,3 miljoonan tappio Vantaalle. Terveysaseman aikojen peruminen on tehty mutkattomaksi. Jos aika on varattu sähköisesti, sen voi itse peruuttaa tai muuttaa vastaanottoajan sähköisesti viimeistään 24 tuntia ennen vastaanottoaikaa. Tekstiviestillä ajan voi perua ympäri vuokauden – kuitenkin viimeistään vastaanottopäivänä klo 8.00 mennessä. Puhelimitse peruminen tapahtuu arkisin klo 8–16, p. 09 839 10023. Tällöin aika on peruttava viimeistään vastaanottoaikaa edeltävänä päivänä klo 16.00 mennessä. Kaikki ohjeet löytyvät kätevästi internetistä.

Konserniyhtiöiden valvonta

Kuntalain 13 luvun 113 §:n mukaan ”*Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.”* Kuntalain 13 luvun 114 §:n mukaan ”*Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.*”

Vantaan kaupunginhallitus käsitteli tilinpäätöksen kokouksessaan 20.3.2017, tarkastuslautakunta 27.4.2017 ja kaupunginvaltuusto 8.5.2017. Talouspalvelukeskukselle on delegoitu tilinpäätöksen valmisteluvastuu kaupunginhallituksen kokoukseen. Tällöin kaikkien tytäryhtiöiden tilinpäätöksien tarkastus ei vielä ollut valmistunut. Talouspalvelukeskus on valvonut, että tytäryhtiöiden tilinpäätökset on palautettu allekirjoitettuina sekä tilinpäätösmerkinnöin varustettuina. Muutamalta yhtiöltä tilintarkastuskertomus tilikauden 2016 osalta tosin saatiin vasta kesäkuun 2017 alkupuolella.

Johtopäätökset konserniyhteisöjen valvonnan osalta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2017 tilinpäätöksen yhteydessä ei enää pitäisi tapahtua yllä kuvattua aiempina vuosina usein esiintynyttä tilannetta konserniyhtiöiden ja koko konsernin tilinpäätöksen osalta. Sen sijaan viivästystä voi aiheuttaa yhtiön toimenpiteet, joihin tilintarkastaja ei voi vaikuttaa.

Tarkastuslautakunta on kilpailuttanut koko konsernin tilintarkastuksen vuosille 2017-2020 sekä asettanut option yhdelle tai kahdelle vuodelle. Kaupunginvaltuusto on valinnut emon tilintarkastusyhteisön. Konserniyhteisöille on annettu tiedoksi emon tilintarkastusyhteisö ja kilpailutuksen tulos. Konserniyhteisön odotetaan ottavan kaupunginvaltuuston tahdon huomioon valitessaan tilintarkastajaa mainituille vuosille. Tämän johdosta valittu tilintarkastusyhteisö suorittaa myös yhtiöiden tilintarkastukset määräaikaan mennessä.

13 ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla 2. toukokuuta 2018

Tarkastuslautakunta

Kai-Ari Lundell
Pietari Jääskeläisen sijaisena
varajäsen

Minna Atiye
varapuheenjohtaja

Siri Ahokas

Tarja Eklund

Jarno Eskelinen

Jouko Jääskeläinen

Ulla Kaukola

Piia Kurki

Janne Leppänen

Joel Linnainmäki

Minttu Sillanpää

LYHENTEET

AHVO	Aikuisväestön hyvinvointisuunnitelma
ARA	Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
AVI	Aluehallintovirasto
CAF	Common Assessment Framework
DISC-analyysi	Dominance, Influence, Steadiness, Conscientiousness (henkilö- ja johtamisanalyysi)
HSL	Helsingin seudun liikenne
HSY	Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
HT	Tilintarkastajan perustutkinto
HUS	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
HYVIS	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
ICT	Tieto- ja viestintäteknologia
JHT ja JHTT	Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastaja
KARVI	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
MAL-sopimus	Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus
OKM	Opetus- ja kulttuuriministeriö
OPH	Opetushallitus
SOVA	Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi
TE-toimisto	Työ- ja elinkeinotoimisto
THL	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
TYP	Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
VALVIRA	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
WAMPO	Vammaispoliittinen ohjelma
YVA	Ympäristövaikutusten arviointi

Kannen kuva	Koivukylän vanhustenkeskus. Pertti Raami.
Yhteystiedot	Vantaan kaupungin ulkoinen tarkastus kaupunginreviisori, JHTT Helena Hyvönen Puhelin 040 532 2115

Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa
Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

4 § **Vanda stads bokslut år 2017**

VD/9298/02.04.03.03/2017
RV/MR/ML/MS/AV/EA

Resultatet för räkenskapsperioden **år 2017** visade ett överskott på 40,4 miljoner euro. Räkenskapsperiodens resultat försämrades med 24,1 miljoner euro jämfört med det föregående året. Efter ändringarna i avskrivningsdifferensen och reserver samt fonderingarna var **räkenskapsperiodens överskott 41,7 miljoner euro**.

De externa verksamhetsintäkterna år 2017 var 252,0 miljoner och tillverkningen för eget bruk 78,3 miljoner euro. Verksamhetskostnaderna uppgick till 1 339,0 miljoner euro, vilket är en minskning med 30,3 miljoner euro jämfört med året innan. Av de största utgiftsposterna utgjorde personalkostnaderna 481,6 och köpen av tjänster 667,4 miljoner euro. Personalkostnaderna minskade med 9,6 miljoner (-2,0 %) och köpen av tjänster ökade med 12,3 miljoner euro (+2,5 %) jämfört med året innan.

Då man till verksamhetsintäkterna lägger till tillverkningen för eget bruk och drar av verksamhetskostnaderna får man verksamhetsbidraget som år 2017 uppgick till -1 008,7 miljoner euro. Verksamhetsbidraget försvagades med 18,7 miljoner euro jämfört med året innan.

I skatteinkomster inflöt år 2017 sammanlagt 977,0 miljoner medan statsandelarna uppgick till 168,9 miljoner euro. Jämfört med år 2016 ökade skatteinkomsterna med 23,2 och statsandelarna minskade med 20,4 miljoner euro.

Stadens årsbidrag år 2017 var 164,0 miljoner euro. Med årsbidraget kunde avskrivningarna täckas till 133 procent, vilket innebar att stadens internt tillförda medel var tillräckliga då de mäts med årsbidraget.

År 2017 bokfördes sammanlagt 123,6 miljoner euro i avskrivningar enligt plan och nedskrivningar. Avskrivningarna ökade med 2,5 miljoner och nedskrivningarna med 4,9 miljoner euro jämfört med året innan.

Investeringsutgifterna år 2017 uppgick till 111,3 miljoner euro. Nettominskningen av stadens långfristiga lån var 101,0 och minskningen av kortfristiga lån 10,9 miljoner euro, vilket ger en nettominskning i lånestocken på 90,1 miljoner euro. Lånestocken minskade i motsvarande mån under år 2016 med 42,6 miljoner euro. Andelen internt tillförda medel för investeringar förbättrades år 2017 till 148,2 procent, då den var 123,0 procent året innan.

I balansräkningen utgjordes den största posten inom bestående aktiva av de materiella tillgångarna som uppgick till 1 201,6 miljoner euro i slutet av 2017 (57 procent av slutsumman i balansräkningen). Under passiva i balansräkningen var det egna kapitalet 938,5 miljoner och det främmande kapitalet 1 166,3 miljoner euro. Balansräkningens slutsumma var 2 121,5 miljoner euro. År 2017 var soliditeten 45,1 procent. Lånebeståndet per invånare minskade från det föregående året med 488 euro, med andra ord till 4 515 euro per invånare.

År 2017 uppgick räkenskapsperiodens överskott för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk till 1,6 miljoner euro efter bokslutsdispositioner.

Räkenskapsperiodens överskott för Affärsverket Företagshälsan i Vanda var efter bokslutsdispositioner och inkomstskatter 0,6 miljoner euro.

Räkenskapsperiodens överskott för Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda uppgick till 0,2 miljoner euro.
Bostads-, fastighets- och byggnadsfondens överskott före fondöverföringar uppgick till 1,6 miljoner euro, underskottet i Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena till 1,0 miljoner euro, underskottet i Fonden för social kreditgivning till 0,05 miljoner euro och Skadefondens underskott till 1,3 miljoner euro.

I **koncernbokslutet** har dotterbolag, samkommuner och intressesammanslutningar sammanställts, dvs. sammanlagt 70 sammanslutningar.

Resultatet för koncernen under räkenskapsperioden 2017 var 112,5 miljoner euro. Efter bokslutsdispositioner, räkenskapsperiodens skatter, kalkylerade skatter och minskningar av minoritetsandelar uppgick räkenskapsperiodens överskott till 81,2 miljoner euro. Koncernens lånestock minskade med 68,5 miljoner euro från året innan, då den var 1 971 miljoner euro i slutet av 2017. Lånestocken per invånare minskade till 8 834 euro, då den år 2016 var 9 298 euro. Koncernens relativa skuldsättningsgrad var 111 procent i slutet av år 2017, vilket innebär att driftsinkomsterna för 2017 inte skulle ha räckt till för att återbetala främmande kapital.

Budgetutfallet 2017

Stadsfullmäktige godkände 14.11.2016 budgeten för 2017 och ekonomiplanen för åren 2017–2020. Den ursprungliga budgeten för 2017 som fullmäktige godkänt slutade på -54,4 miljoner euro som resultat för räkenskapsperioden och ett underskott på -53,7 miljoner euro samt en bruttoinvesteringsnivå på sammanlagt 119,7 miljoner euro.

Stadsfullmäktige beslutade under hösten 2017 om ändringar i budgeten för 2017 utgående från verksamhetsområdenas förslag. Den största budgetändringen bestod av en höjning av anslaget för köp av fast egendom med 20,3 milj. euro. I bakgrunden till 12,4 milj. euro av denna summa låg bokföringspraxisen för de markområden som erhållits som avtalsenlig ersättning, vilket medförde att de markområden som erhållits som avtalsenlig ersättning bokfördes som en utgift i investeringsdelen, men även som en motsvarande inkomst i driftsekonomin för kommunalteknikcentralens del, varvid ändringen inte medförde några finansiella konsekvenser. Efter budgetändringarna blev räkenskapsperiodens resultat i budgeten -67,6 miljoner euro, medan bruttoinvesteringsnivån landade på 144,3 miljoner euro.

Bokslutet för år 2017 uppvisar ett resultat på 40,4 miljoner euro samt ett överskott på 41,7 miljoner euro för räkenskapsperioden. Bokslutets resultat är 108 milj. euro bättre än den ändrade budgeten och 11,3 milj. euro bättre än resultatprognoserna på stadsnivå som presenterades i rapporteringen av den andra delårsöversikten hösten 2017.

I den ändrade budgeten för år 2017 uppgick rörelseintäkterna från stadens driftsekonomi till 387,1 miljoner euro. De förverkligade rörelseintäkterna under 2017 uppgick till 409,6 miljoner euro, vilket överskred den ändrade budgeten med 22,5 miljoner euro. Verksamhetsintäkterna utföll till 106 procent jämfört med den ändrade budgeten och de sjönk med 11,6 procent i relation till bokslutet för år 2016. Tack vare den rekordlivliga planläggnings- och byggverksamheten flöt det in mer i verksamhetsintäkter än vad som beräknats. De budgeterade verksamhetsintäkterna överskreds med 25,6 miljoner euro inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö särskilt i fråga om

kommunalteknikcentralens intäkter för avtal samt intäkterna av markförsäljning. Försäljningsintäkterna inkluderar 5,2 miljoner euro i s.k. genomfakturerade intäkter från byggtjänster som sålts till Helsingforsregionens miljötjänster (HRM). Jämfört med bokslutet 2016 bidrog överföringen av utbetalningen av det grundläggande utkomststödet till FPA till att verksamhetsintäkterna dalade (ca 25 milj. euro). En annan bidragande faktor var att de exceptionellt stora beräknade verksamhetsinkomstposterna ströks (ca 20 milj. euro).

Stadens driftskostnader exklusive tillverkning för eget bruk uppgick till 1 477,1 miljoner euro i den ändrade budgeten. Under 2017 verkställdes driftskostnader exklusive tillverkning för eget bruk på 1 418,3 miljoner euro. Driftskostnaderna underskreds med 58,8 miljoner euro och förverkligades till 96 procent i relation till den ändrade budgeten. Kollektivtrafikens driftskostnader underskred budgeten med 13,8 milj. euro, eftersom HRT:s kommunandel verkställdes i en mindre omfattning än budgeterat. Kostnaderna för utkomststöd underskred anslaget på ca 16 milj. euro som reserverats för FPA-överföringen. Personalkostnaderna underskred budgeten med ca 18 milj. euro. Utöver detta underskreds kostnaderna för köp av tjänster med 20 milj. euro i synnerhet inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö. I verksamhetskostnaderna ingår 5,2 miljoner euro i s.k. genomfakturerade kostnader från byggtjänster som sålts till Helsingforsregionens miljötjänster (HRM). Verksamhetskostnaderna (exkl. tillv. för eget bruk) sjönk med 2,0 procent i förhållande till bokslutet för år 2016. Sänkningen berodde främst på minskningen av arbetsgivaravgifter och nedskärningen i semesterpengen i enlighet med konkurrenskraftsavtalet (ca 16 milj. euro) samt överföringen av utbetalningen av det grundläggande utkomststödet till FPA (ca 50 milj. euro).

Skatteinkomsterna för år 2017 överskred budgeten med 35,8 miljoner euro. I relation till budgeten var den budgeterade kommunalskattens utfall 103 procent, utfallet av samfundsskatten 121 procent, fastighetsskatten 101 procent och statsandelarna 100 procent. Allt som allt utföll skattefinansieringen totalt (skatter och statsandelar) till 103 procent i förhållande till det budgeterade och ökade med 0,2 procent i relation till bokslutet för år 2016.

Under 2017 utföll de finansiella intäkterna och kostnaderna till sammanlagt 26,8 miljoner euro, medan de sammantagna finansiella intäkterna och kostnaderna i budgeten hade beräknats till 25,7 miljoner euro. Differensen mellan budgeten och utfallet beror på att räntenivån fortsättningsvis hållits på en låg nivå. Räntekostnaderna för stadens låneportfölj på ca 960 milj. euro verkställdes på en nivå om 2,5 milj. euro. Alla stadens sammanlagda räntekostnader underskred budgeten med 3,6 milj. euro.

Avskrivningar och nedskrivningar gjordes år 2017 för 123,6 milj. euro vilket var 9 procent och 9,7 milj. euro mer jämfört med budgeten. Nedskrivningar, som inte beaktats i budgeten, har tagits upp till ett belopp av 14 milj. euro år 2017. De största nedskrivningarna bestod av extraordinära nedskrivningar på cirka 8,5 milj. euro som togs upp på grund av rivningen av skolorna Myllymäen koulu, Kivistön koulu och Hämeenkylän koulu. I bakgrunden för överskridningen ligger dessutom den nedskrivning på 3 milj. euro i balansvärdet för Koy Erikas aktieportfölj i anslutning till markaffärerna i Kivistöområdet.

I bokslutet för år 2017 uppgick stadens årsbidrag till 164,0 miljoner euro, räkenskapsperiodens resultat till 40,4 miljoner euro och räkenskapsperiodens överskott till 41,7 miljoner euro.

I den ursprungliga budgeten för 2017 var inkomsterna i investeringsdelen (affärsverken och fonderna inkluderade) 3,8 miljoner euro, utgifterna 119,7 miljoner euro och nettot för investeringsdelen 115,9 miljoner euro. Under loppet av 2017 beslutade fullmäktige höja investeringsutgifterna för köp av fast egendom med 20,3 milj. euro i redovisningen av markköp och värdet på markområden som fåtts som avtalsersättning, öka investeringsutgifterna för kommunaltekniska arbeten under offentliga

anläggningstillgångar med 3 milj. euro och investeringsutgifterna för Ringbanans projektgrupp med 0,2 milj. euro samt öka investeringsutgifterna för lös egendom med 0,7 milj. euro och investeringsutgifterna för anskaffning av aktier med 0,4 milj. euro. Efter ändringarna uppgick budgetens bruttoinvesteringsutgifter till 144,3 milj. euro.

Bruttoinvesteringsutgifterna utföll till totalt 111,3 milj. euro år 2017. Investeringsanslagen enligt den ändrade budgeten överskreds för de offentliga anläggningstillgångarnas del med 2,3 milj. euro. Investeringsanslagen underskreds för byggandets del med 16,9 milj. euro särskilt på grund av en förskjutning av tidtabellen för nybyggnadsprojekt. Investeringsanslagen för immateriell egendom (anskaffning av datasystem) underskreds med 3,7 milj. euro, med 6,1 milj. euro i fråga om fast egendom och med 1,9 milj. euro i fråga om lös egendom.

Investeringsinkomsterna utföll med 8,6 miljoner euro, runt 4,8 miljoner euro över det budgeterade. Investeringsdelens nettoutgifter år 2017 uppgick till totalt 102,6 milj. euro, vilket underskred den ändrade budgeten med 37,9 milj. euro.

Staten har i två omgångar åren 2016–2017 återbetalat de 38,3 milj. euro till staden som Vanda för statens del använt för att finansiera andra fasen av Ring III:s ombyggnad. År 2017 amorterade staten sista delbetalningen på 19,2 milj. euro, vars inverkan framgår i stadens finansieringsanalys.

I budgeten för år 2017 gjordes reserveringar för en nettoupplåning på 33,9 milj. euro utgående från budgetens driftsekonomidel och investeringsdel. I och med det goda kassaläget år 2017 och då verksamhets- och de finansiella intäkterna och kostnaderna samt investeringskostnaderna år 2017 utföll betydligt bättre än det budgeterade fanns inget behov att lyfta lån. Däremot minskade stadens lån under år 2017 med 101 miljoner euro. Stadens lånestock uppgick till 959 milj. euro (exklusive koncernbolagens koncernkontosaldon).

Utfallet av de bindande målen 2017

För år 2017 ställde fullmäktige upp sammanlagt 28 bindande mål. Av målen uppnåddes 19 helt, 6 delvis, två inte alls och i fråga om ett mål kan bedömningen av hur det nåddes göras först i ett senare skede.

Verksamhetsutgifterna underskred de i budgeten 2017 budgeterade verksamhetsutgifterna. År 2017 minskade stadens driftsekonomiutgifter jämfört med år 2016 bland annat på grund av inbesparningar i personalutgifter enligt konkurrenskraftsavtalet och att utkomststödets grunddel överfördes till FPA. År 2017 uppgick Vanda stads bruttoinvesteringsutgifter till 111 miljoner euro. Bruttoinvesteringsutgifterna var 114,7 miljoner euro med affärsverk och fonder medräknade. Investeringsutgifterna underskred de i budgeten reserverade investeringsanslagen.

Stadens inkomstbas stärktes genom att effektivera markförsäljningen, under 2017 avkastade markförsäljningen 43 miljoner euro.

Inom markanvändningen prioriterades planprojekt som är förlagda till centrumen. År 2017 låg 37 procent av planerna i centrumområden (m2 bostadsvåningsyta). En del av centrumområdenas planer har flyttats till en senare tidpunkt.

Staden skapade förutsättningar för en högklassig och mångsidig bostadsproduktion. År 2017 färdigställdes totalt 3290 bostäder i Vanda (år 2016: 2972), vilket överskrider det bindande målets

målnivå med 890 bostäder. Bostäderna fördelades enligt följande: 2756 i bostadshöghus, 164 i rad- och kedjehus samt 370 i småhus.

Relativt sett utvecklades stadens sysselsättningssituation bäst i huvudstadsregionen. I december 2017 var arbetslöshetsgraden 10,1 procent i Vanda (-2,5 procentenheter jämfört med situationen i slutet av år 2015), 8,6 procent i Esbo (-2,3 procentenheter) och 10,5 procent i Helsingfors (-2,2 procentenheter).

98 procent av dem som gått ut grundskolan våren 2017 fick plats i gymnasiet, den yrkesinriktade utbildningen eller i någon förberedande utbildning.

En allt större andel av de äldre klarar av att bo hemma. Andelen personer som fyllt 75 år och bor i sitt eget hem i Vanda uppgick i slutet av 2017 till 93 procent (År 2016: 92,7 %).

När det gäller en minskning av personalens sjukfrånvaro nåddes inte målnivån då sjukfrånvaroprocenten var 4,52, men jämfört med situationen i slutet av 2016 (4,55 %) hade sjukfrånvaron minskat något. Omfattningen av de samtal som förs inom ramen för aktivt engagemang var 88 procent år 2017. Antalet arbetsdagar enligt förmåga uppgick år 2017 till totalt 4581 (2,7 % av sjukfrånvaron), 955 dagar fler jämfört med året innan.

Stadsstyrelsen 26.3.2018 § 17

Stadsdirektörens förslag:
Stadsstyrelsen beslutar att
1. föreslå för stadsfullmäktige att
    a) det vid Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk bokförs som minskning av avskrivningsdifferensen de avskrivningar på 411 355,05 euro i bestående aktiva som anskaffats genom investeringsreserver, och att räkenskapsperiodens överskott 1 559 390,91 euro i enlighet med direktionens förslag överförs till affärsverkets överskott från tidigare räkenskapsperioder,
    b) det vid Affärsverket Företagshälsan i Vanda upplöses en investeringsreserv på 30 651,80 euro, vilket resulterar i att avskrivningsdifferensen ökar. Som en minskning av avskrivningsdifferensen bokförs de avskrivningar på 20 916,44 euro i bestående aktiva som anskaffats genom investeringsreserveringen. Räkenskapsperiodens överskott på 640 200,39 euro, överförs i enlighet med direktionens förslag till affärsverkets överskott från tidigare räkenskapsperioder,
    c) man vid Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda upplöser en investeringsreserv på 125 000,00 euro och att räkenskapsperiodens överskott 177 874,22 euro i enlighet med direktionens förslag överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder.
    d) överskottet på 1 644 750,57 euro i Bostads-, fastighets- och byggnadsfonden bokförs som en ökning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar,
    e) underskottet på 998 636,46 euro i Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar,
    f) underskottet på 52 991,85 euro i Fonden för social kreditgivning bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar,
    g) underskottet på 1 254 888,71 euro i Skadefonden bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar, och
    h) överskottet för Vanda stads räkenskapsperiod på 40 407 226,06 euro överförs till det egna kapitalet i balansräkningen och överskottet för de föregående räkenskapsperioderna, samt

2. det konstateras att eftersom balansräkningen omfattar överskott som ansamlats från tidigare räkenskapsperioder är det på grundval av räkenskapsperiodens resultat inte nödvändigt med förslag till åtgärder för balansering av ekonomin,
3. ekonomiservicecentralen befullmäktigas till att göra justeringar av teknisk natur i bokslutet, och
4. bokslutet undertecknas och lämnas till revisorerna för granskning samt att bokslutet efter granskningen förs till stadsfullmäktige för behandling.

Behandling:
Det antecknades att direktören för ekonomiservicecentralen Minna Sevón var närvarande vid sammanträdet under behandlingen av ärendet i händelse av eventuella frågor.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Den ansvariga revisorn OFR, CGR Ulla-Maija Tuomela från BDO Audiator Oy har till revisionsnämnden avgett rapport om de revisioner som berör 2017 och överlåtit revisionsberättelsen för det aktuella året.

Revisionsnämnden 2.5.2018 § 3

Stadsrevisorns förslag:
Revisionsnämnden beslutar att
a) anteckna revisionsberättelsen för år 2017 för kännedom,
b) föra revisionsberättelsen till stadsfullmäktige för kännedom,
c) föreslå för stadsfullmäktige att 2017 års bokslut godkänns, och
d) föreslå för stadsfullmäktige att de revisionsskyldiga beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017.

Behandling:
Det antecknades att följande ledamot på grund av jäv inte deltog i behandlingen och beslutsfattandet: Jääskeläinen Pietari ledamot i stadsstyrelsen och allmänna sektionen under fullmäktigeperioden 2013–2017, dvs. fram till 31.5.2017.
Beslut:
Förslaget godkändes.

Protokollet justeras och godkänns genast vid sammanträdet för denna paragrafs del.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 4

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar att
a) det vid Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk bokförs som minskning av avskrivningsdifferensen de avskrivningar på 411 355,05 euro i bestående aktiva som anskaffats genom investeringsreserver, och att räkenskapsperiodens överskott 1 559 390,91 euro i enlighet med direktionens förslag överförs till affärsverkets överskott från tidigare räkenskapsperioder,
b) det vid Affärsverket Företagshälsan i Vanda upplöses en investeringsreserv på 30 651,80 euro, vilket resulterar i att avskrivningsdifferensen ökar. Som en minskning av avskrivningsdifferensen bokförs de avskrivningar på 20 916,44 euro i bestående aktiva som

anskaffats genom investeringsreserveringen. Räkenskapsperiodens överskott på 640 200,39 euro, överförs i enlighet med direktionens förslag till affärsverkets överskott från tidigare räkenskapsperioder,

c) man vid Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda upplöser en investeringsreserv på 125 000,00 euro och att räkenskapsperiodens överskott 177 874,22 euro i enlighet med direktionens förslag överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder.
d) överskottet på 1 644 750,57 euro i Bostads-, fastighets- och byggnadsfonden bokförs som en ökning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar,
e) underskottet på 998 636,46 euro i Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar,
f) underskottet på 52 991,85 euro i Fonden för social kreditgivning bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar,
g) underskottet på 1 254 888,71 euro i Skadefonden bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar, och
h) Överskottet för Vanda stads räkenskapsperiod på 40 407 226,06 euro överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder under eget kapital i balansräkningen.
i) anteckna revisionsberättelsen för år 2017 för kännedom,
j) godkänna 2017 års bokslut, och
k) bevilja de revisionsskyldiga ansvarsfrihet för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017.

Beslut:
Förslaget godkändes.

Bilaga:
– Vanda stads bokslut 2017
– Revisionsberättelsen för år 2017

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information:
stadsdirektör Ritva Viljanen, tfn 09 839 11, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

VANDA STAD
BOKSLUT 2017

VANDA STAD

BOKSLUT 2017

Stadsfullmäktige 28.5.2018

Pärm: Informationen
Pärmbild: Vandas materialbank, Ring III
Layouthandledning: Tuuli Portin, Ekonomiservicecentralen
Översättning: translatorerna, Vanda stadskansli

VANDA STADS BOKSLUT 2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 VERKSAMHETSBERÄTTELSEN 1

1.1 AVGÖRANDE HÄNDELSER I VERKSAMHETEN OCH EKONOMIN 1
1.1.1 Stadsdirektörens översikt 1
1.1.2 Vanda stads förvaltning 2
1.1.3 Den ekonomiska utvecklingen på riksnivå och regionalt 7
1.1.4 Vanda stads verksamhetsmiljöö och den ekonomiska utvecklingen 10
1.1.5 Vanda stads personal 21
1.1.6 Uppskattning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna 22
1.1.7 Miljöfaktorer 27
1.2 REDOGÖRELSE ÖVER HUR DEN INTERNA KONTROLLEN ORDNAS 28
1.3 HUR RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT BILDAS OCH VERKSAMHETEN FINANSIERAS 30
1.3.1 Hur räkenskapsperiodens resultat bildas 30
1.3.2 Finansiering av verksamheten 32
1.4 DEN FINANSIELLA STÄLLNINGEN OCH ÄNDRINGAR I DEN 34
1.5 TOTALA INKOMSTER OCH UTGIFTER 38
1.6 KOMMUNKONCERNENS VERKSAMHET OCH EKONOMI 40
1.6.1 Samfund som ingår i koncernbokslutet 40
1.6.2 Koncernverksamhetens styrning 41
1.6.3 Betydande händelser som gäller koncernen 41
1.6.4 Vanda stads betydande dotterbolags årssammandrag 42
1.6.5 Hur de mål som ställts upp för Vanda stads centrala och ekonomiskt betydelsefulla dotterföretag har utfallit under 67
1.6.6 Utvärdering av koncernens sannolika utveckling i framtiden 74
1.6.7 Redogörelse för hur koncernövervakningen ordnats 74
1.6.8 Koncernbokslutet och dess nyckeltal 78
1.7 VIKTIGA NOTER I BOKSLUTET 82
1.8 BEHANDLINGEN AV RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT 83

2 BUDGETENS UTFALL 84

2.1 UTFALLET FÖR DE BINDANDE MÅLEN 84
2.2 UTFALLET AV ANSLAG OCH BERÄKNADE INKOMSTER 96
2.2.1 Driftsekonomins utfall 96
2.2.2 Tablå över budgetutfallet i resultaträkningsdelen 2017 175
2.2.3 Investeringsdelens utfall 178
2.2.4 Finansieringsdelens utfall (exklusive affärsverken) 187
2.2.5 Sammandrag över utfallet av anslag och beräknade inkomster 188

3 BOKSLUTSKALKYLER 189

3.1 VANDA STADS RESULTATRÄKNING 189
3.2 VANDA STADS FINANSIERINGSANALYS 190
3.3 VANDA STADS BALANSRÄKNING 191
3.4 VANDA STADS KONCERNRESULTATRÄKNING 193
3.5 VANDA STADS KONCERNFINANSIERINGSANALYS 194
3.6 VANDA STADS KONCERNBALANSRÄKNING 195

4 BOKSLUTETS NOTER 197

4.1 NOTER SOM GÄLLER UPPGÖRANDET AV BOKSLUTET 197
4.1.1 Noter som gäller uppgörandet av stadens bokslut 197
4.1.2 Noter som gäller uppgörandet av koncernbokslutet 198
4.2 NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN 200

4.3 NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN 205
4.3.1 Noter till balansräkningens aktiva 205
4.3.2 Noter till balansräkningens passiva 211
4.4 NOTER SOM GÄLLER SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER 216
4.5 NOTER SOM GÄLLER MILJÖBOKFÖRINGEN 221
4.6 NOTER SOM GÄLLER PERSONALEN 228

5 SÄRREDOVISADE BOKSLUT 232

5.1 BOKSLUT FÖR AFFÄRSVERKET MELLERSTA NYLANDS RÄDDNINGSVERK 232
5.1.1 Verksamhetsberättelsen 232
5.1.2 Av direktionen godkänd jämförelse av budgetutfallet 235
5.1.3 Bokslutskalkyler och nyckeltal 236
5.1.4 Noter till bokslutet för Mellersta Nylands räddningsverk 239
5.1.5 Bokslutets underskrifter 244
5.2 BOKSLUT FÖR AFFÄRSVERKET FÖRETAGSHÄLSAN I VANDA 245
5.2.1 Verksamhetsberättelse 245
5.2.2 Av direktionen godkänd jämförelse av budgetutfallet 249
5.2.3 Bokslutskalkyler och nyckeltal 250
5.2.4 Bokslutsnoter för Affärsverket Företagshälsan i Vanda 253
5.2.5 Bokslutets underskrifter 257
5.3 BOKSLUT FÖR AFFÄRSVERKET FÖR MUN- OCH TANDHÄLSA 258
5.3.1 Verksamhetsberättelse 258
5.3.2 Av direktionen godkänd jämförelse av budgetutfallet 264
5.3.3 Bokslutskalkyler och nyckeltal 265
5.3.4 Bokslutsnoter för Affärsverket för mun- och tandhälsa 268
5.3.5 Bokslutets underskrifter 271
5.4 AFFÄRSVERKENS INVERKAN PÅ STADENS EKONOMI 272
5.5 BOKSLUT FÖR ÖVRIGA SÄRREDOVISADE ENHETER 274
5.5.1 Bokslutskalkyl för bostadslånefonden 274
5.5.2 Bokslutskalkyl för Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena 275
5.5.3 Bokslutskalkyl för fonden för social kreditgivning 277
5.5.4 Bokslutskalkyl för Skadefonden 278

6 FÖRTECKNINGAR OCH REDOGÖRELSER 279

6.1 BOKFÖRINGSBÖCKER OCH REDOGÖRELSE FÖR FÖRVARING AV BOKFÖRINGEN 279
6.2 FÖRTECKNING ÖVER VERIFIKATIONSTYPER 280
6.3 KALKYLSCHEMAN FÖR NYCKELTAL 282

7 UNDERTECKNING AV BOKSLUTET OCH BOKSLUTSANTECKNING 284

1 Verksamhetsberättelsen

1.1 Avgörande händelser i verksamheten och ekonomin

1.1.1 Stadsdirektörens översikt

Vanda stad präglades av en kraftig tillväxt år 2017: stadens befolkning ökade med dryga 3 600 personer och närmare 3 300 nya bostäder färdigställdes. Under år 2017 beviljades omkring 5 000 bygglov för att bygga bostäder och lika många bostäder började byggas. När man ska svara på de utmaningar som den kraftiga tillväxten i huvudstadsregionen innebär står arbetet med den nya generalplanen för Vanda stad i fokus. Beredningen av den nya generalplanen inleddes under år 2017 och det är meningen att beslutet om generalplanen ska fattas inom denna fullmäktigeperiod.

Bytet av fullmäktigeperiod skedde mitt under år 2017 i enlighet med den nya kommunallagen och det nya stadsfullmäktige inledde sitt arbete 1.6.2017. Det nya fullmäktige fick genast i början av sin period ta itu med beredningen av stadens strategi för fullmäktigeperioden och budgeten för 2018. Som avslutning på en mycket engagerande beredningsprocess fattade stadsfullmäktige beslut om stadens strategi för åren 2018–2021 vid sitt sammanträde 11.12.2017. Vandas nya strategi för fullmäktigeperioden innehåller också de viktigaste ekonomiska riktlinjerna för fullmäktigeperioden.

För det fullmäktige som avslutade sitt arbete under senvåren 2017 var ett viktigt mål i arbetet med att balansera ekonomin att få skuldsättningsspiralen under kontroll före slutet av fullmäktigeperioden. Tack vare det målinriktade arbetet med att balansera ekonomin lyckades man även med detta: år 2016 började stadens lånestock minska och år 2017 lyckades man få stadens långfristiga lån att minska med ytterligare 101 milj. euro. I slutet av 2017 hade staden 959 milj. euro i långfristiga lån.

År 2017 minskade stadens verksamhetsutgifter med 2,0 procent jämfört med året innan, verksamhetsbidraget åter ökade med 1,9 procent som en följd av bortfallet av exceptionellt höga poster för verksamhetsinkomster år 2016. Stadens skatteinkomster ökade år 2017 med sammanlagt 2,4 procent från året innan. Ökningen i kommunalskatteinkomster förblev låg till följd av konkurrenskraftsavtalet. Däremot ökade hela skattefinansieringen med endast 0,2 procent från år 2016, då antalet statsandelar minskade väsentligt, bland annat som en effekt av de nedskärningar i statsandelarna som ingick i konkurrenskraftsavtalet och av att utkomststödet flyttade över till FPA.

Vanda stads bokslut för 2017 uppvisar ett resultat på 40,4 miljoner euro för räkenskapsperioden. Bokslutets årsbidrag på 164,0 milj. euro räckte till för att täcka stadens investeringar till deras fulla belopp. Stadens, affärsverkens och fondernas bruttoinvesteringar stannade slutligen på 111,3 milj. euro, då utgifterna för investeringar i verksamhetslokaler blev lägre än det man hade räknat med i budgeten. Tack vare ett gott bokslut uppvisade stadens ställning en positiv utveckling vid de ekonomiska jämförelserna mellan de stora städerna.

Det råder stor osäkerhet om vilka ekonomiska verkningar den landskaps- och vårdreform som håller på att beredas kommer att ha för Vanda på längre sikt. Enligt lagförslagen i reformen kommer stadens verksamhet och finansiering att minska med hälften till sina volymer, samtidigt som stadens lånestock förblir oförändrad. Stadens relativa skuldsättning kommer således att fördubblas medan ränteriskens betydelse ökar. Beaktansvärt är också att statsandelarnas roll vid finansieringen av en stad med ett starkt skatteunderlag ökar betydligt. De stora städernas beroende av statens beslutsfattande kommer också att öka.

I ett läge då staden växer kraftigt och osäkerheten är stor är det särdeles viktigt att ha kontroll över riskerna i stadens ekonomi även framöver.

Kari Nenonen, Stadsdirektör

1.1.2 Vanda stads förvaltning

Stadsfullmäktige

Finlands socialdemokratiska parti

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Abdi Faysal	Abdi Faysal
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo	Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo
Bruun Susanna	Ayub Saba
Eklund Tarja	Bruun Susanna
Hako Jukka	Eklund Tarja
Kassila Christina	Eskelinen Jarno
Kaukola Ulla	Ibrahim Aadan
Kiljunen Kimmo	Kaukola Ulla
Kähärä Sirkka-Liisa	Kiljunen Kimmo
Laakso Päivi	Kähärä Sirkka-Liisa
Letto Pirkko	Laakso Päivi
Mölsä Jukka	Letto Pirkko
Niemi-Saari Mari	Lindblad-Palo Salla
Päivinen Tiina-Maaria	Mölsä Jukka
Rannikko Ulla	Räsänen Minna
Sainio Jari	Sodhi Ranbir
Sodhi Ranbir	Tahvanainen Säde

Samlingspartiet

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Kaira Lauri	Ahokas Siri
Karén Timo	Chen Jenni
Koivuniemi Petri	Edelmann Jan
Kortesalmi Mia	Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula	Kanerva Sami
Leppänen Janne	Kasonen Mika
Multala Sari	Kurki Piia
Mäkinen Tapani	Lehmuskallio Paula
Norres Lasse	Leppänen Janne
Orlando Carita	Multala Sari
Orpana Anitta	Norres, Lasse
Porthén Jari	Orlando Carita
Puha Seija	Orpana Anitta
Rokkanen Sakari	Raja-Aho Maarit
Tenhunen Juha	Rokkanen Sakari
Virta Raija	Weckman Markku
Weckman Markku	

Gröna förbundet

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Aura Anssi-Pekka	Atiye Minna
Huhta Jaana	Aura Anssi
Juurikkala Timo	Juurikkala Timo
Kauppinen Sirpa	Kari Antti
Laakso Sari	Kostilainen Anniina
Norrena Vaula	Linnainmäki Joel
Rosbäck Heidi	Norrena Vaula
Åstrand Riikka	Pajunen Emmi
	Rautavaara-Hämäläinen Maija
	Rämö Eve
	Silvennoinen Sveta

Sannfinländarna

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Auvinen Timo	Auvinen Timo (fram till 13.11.2017)
Herranen Jouni	Jääskeläinen Pietari (fram till 9.8.2017)
Jääskeläinen Pietari	Kärki Niilo
Kyyrö Marja	Lundell Kai-Ari
Kärki Niilo	Malmi Juha (fram till 9.8.2017)
Malmi Juha	Mäkilaine Kirsi
Nieminen Johannes	Niikko Mika
Niikko Mika	Vahvelainen Tanja
Sajaniemi Ulla	
Simonen Juha	
Vahtera Pauli	

Vänsterförbundet

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Eerola Antero	Eerola Antero
Saramo Jussi	Jääskeläinen Jari
Sillanpää Minttu	Saramo Jussi
Tyystjärvi Kati	Sillanpää Minttu
	Tyystjärvi Kati

Centern i Finland

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Ansalehto-Salmi Irja	Ansalehto-Salmi Irja
Hirvaskoski Johannes	Hirvonen Juha
Wallenius Arja	Vähäkangas Jussi

Blå framtid

Auvinen Timo (fr.o.m. 14.11.2017)
Jääskeläinen Pietari (fr.o.m. 10.8.2017)
Malmi Juha (fr.o.m. 10.8.2017)

Kristdemokraterna i Finland

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Hurri Maija	Jääskeläinen Jouko
Jääskeläinen Jouko	Tuomela Tiina

Svenska folkpartiet

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Härmälä Göran	Karlsson Patrik
Karlsson Patrik	Åstrand Stefan

Stadsfullmäktiges ordförande

	fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Ordförande	Lindtman Antti (SDP)	Lindtman Antti (SDP)
I vice ordförande	Heikki Heinimäki, (SAML)	Mäkinen Tapani (SAML)
II vice ordförande	Kostilainen Anniina (GRÖNA)	Kauppinen Sirpa (GRÖNA)

Stadsstyrelsen

Finlands socialdemokratiska parti

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Bruun Susanna	Abdi Faysal
Mäntynen Taisto	Bruun Susanna
Näätsaari Sinikka	Puoskari Pentti
Suvensalmi Jouko	

Samlingspartiet

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Kaira Lauri	Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula	Orpana Anitta
Orpana Anitta	Rokkanen Sakari

Sannfinländarna

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Kärki Niilo	Niikko Mika
Niemelä Arja	

Gröna förbundet

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Kokko Hannu	Norrena Vaula
Åstrand Riikka	

Svenska folkpartiet

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Karlsson Patrik	

Centern i Finland

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Ryhänen Riitta	Hakulinen Pentti

Vänsterförbundet

fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Kotila Pirkko	Kotila Pirkko

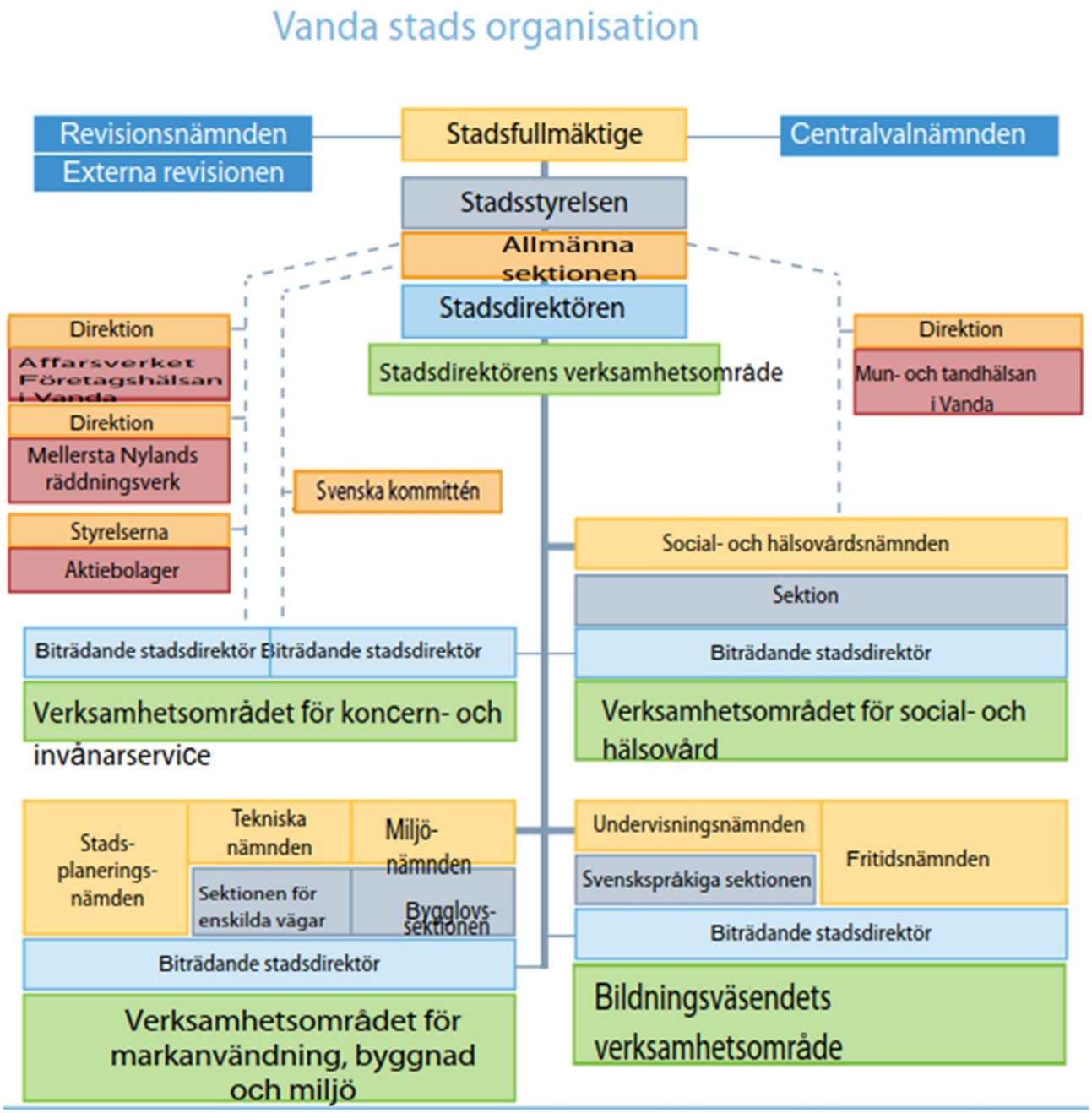
Stadsstyrelsens ordförande:

	fram till 31.5.2017	fr.o.m. 1.6.2017
Ordförande	Tapani Mäkinen (SAML)	Multala Sari (SAML)
I vice ordförande	Letto Pirkko (SDP)	Tahvanainen Säde (SDP)
II vice ordförande	Jääskeläinen Pietari (SANNF)	Juurikkala Timo (GRÖNA)

Föredragande (31.12.2017)
Stadsdirektör Kari Nenonen

Redovisningsskyldiga (31.12.2017)
Stadsdirektör Kari Nenonen
Biträdande stadsdirektör Martti Lipponen
Biträdande stadsdirektör Jaakko Niinistö
Biträdande stadsdirektör Jukka T. Salminen
Biträdande stadsdirektör Hannu Penttilä
Biträdande stadsdirektör Elina Lehto-Häggroth

Vanda stads organisation 2017

1.1.3 Den ekonomiska utvecklingen på riksnivå och regionalt

Den allmänna ekonomiska utvecklingen

Samhällsekonomin växte snabbt under 2017. I början av 2017 beräknades samhällsekonomins årliga tillväxt uppnå en nivå på 1,3 procent, men med stöd av världsekonomins positiva utveckling var den ekonomiska tillväxten under 2017 betydligt starkare än beräknat och överskred en nivå på 3 procent. Enligt de senaste prognoserna fortsätter den starka ekonomiska tillväxten också under 2018–2019 och kommer att landa på en nivå runt 2–2,5 procent.

Konsumenterna hade en stark tilltro till den egna ekonomin och samhällsekonomins utveckling under hela 2017. Starkast var tilltron i huvudstadsregionen, svagast i norra Finland. Likaså ökade företagens tilltro inom de mest centrala branschgrupperna (industri, byggande, tjänster, detaljhandel) i stort sett under hela året. Ökningen i exporten både vad gäller varu- och serviceexporten tilltog tydligt under 2017. Vad gäller investeringarna ökade särskilt investeringar i maskiner och anläggningar kraftigt. Byggandet i tillväxtområdena har varit och fortsätter att vara livligt också 2018, även om byggnadsinvesteringarnas tillväxttakt stannande upp år 2017 jämfört med året innan. Investeringarna inom forskning och utveckling ökade också tydligt. Produktiviteten i arbetet ökade år 2017 snabbare än åren innan.

Konsumentpriserna 2017 steg främst på grund av dyrare tjänster och bränsle. År 2017 var inflationstakten i Finland under en procent år 2017, vilket är betydligt lägre än inflationstakten i euroområdet. Inflationstakten förväntas stiga i Finland år 2018, och när detta sker stiger inkomstnivån i långsammare takt. Europeiska centralbanken förväntas avstå stegvis från det utökade programmet för tillgångsköp och även styrräntan förväntas stiga eventuellt redan under 2018, vilket redan nu märks av att de långa räntorna stiger.

Den nominella inkomstnivån ökade endast en aning under 2017. Lönesumman i sig ökade betydligt mer tack vare det förbättrade sysselsättningsläget, uppskattningsvis över två procent. Lönerna beräknas stiga i snabbare takt 2018, men ändå mer behärskat än i konkurrerande länder. Förbättrad sysselsättning och höjning av lönenivån tillsammans ökar lönesumman för 2018 uppskattningsvis med tre procent.

Sysselsättningsläget förbättrades helt klart under 2017 då arbetslöshetsgraden minskade från 13,2 procent till 11,5 procent. Antalet långtidsarbetslösa minskade också med närmare 20 000 personer jämfört med 2016. Antalet arbetslösa i Vanda var drygt 304 000 i slutet av december 2017, vilket är drygt 44 000 färre än året innan. Arbetslöshetens regionala skillnader är ändå rätt så stora. I tillgången till arbetskraft finns fortfarande regionala och branschspecifika problem.

Den offentliga ekonomin

De statliga finanserna låg under 2017 ordentligt på minus redan för nionde året i rad. Enligt statskontoret togs 3,4 miljarder euro i nya skulder, statsskulden var således 105,8 miljarder euro vid utgången av år 2017. Statsskulden bedöms uppgå till omkring 47 procent av bruttonationalprodukten i det läge som råder i slutet av år 2017, vilket är en minskning på ca 0,4 procent jämfört med året innan.

Sammantaget ökade kommunernas intäkter av kommunalskatterna med endast 0,1 procent år 2017. 47 kommuner höjde och 14 kommuner sänkte sin inkomstskattesats för år 2017. Ökningen i avkastningen av kommunalskatterna dämpades av de ändringar i skattegrunderna som inverkade så att intäkterna minskade med 400 milj. euro samt konkurrenskraftsavtalet som inverkade så att intäkterna minskade med 430 milj. euro. Fastighetsskatterna ökade med 6,3 procent. Samfundsskatteinkomsterna ökade med 21,5 procent till största delen på grund av ett enskilt företagsköp. Statsandelarna minskade med över 3 procent, dvs. närmare 300 milj. euro bland annat på grund av att utkomststödet överfördes till FPA och att konkurrenskraftsavtalet trädde i kraft.

Enligt de bokslutsutvärderingar som genomförts av statistikcentralen låg räkenskapsperiodens sammantagna resultat för kommunerna och samkommunerna i Fastlandsfinland på 1,18 miljarder euro år 2017.

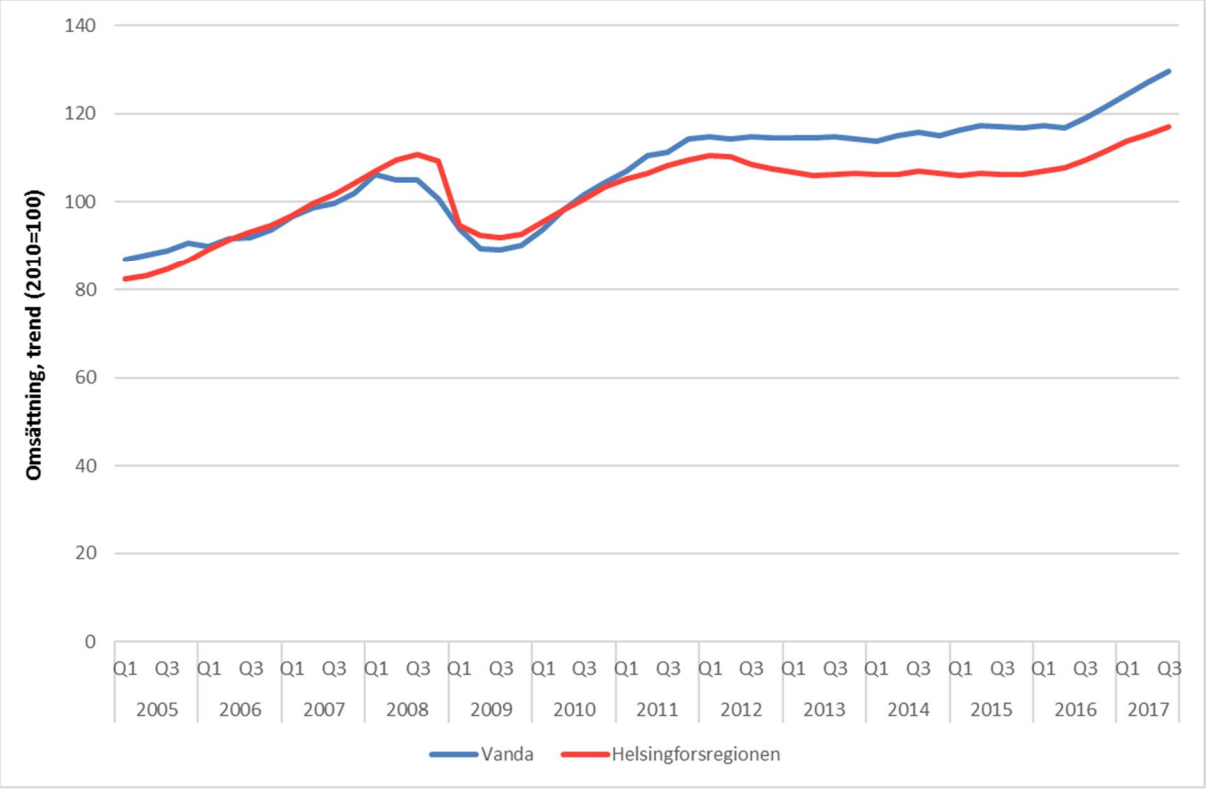
Verksamhetsintäkterna minskade med 1,2 procent medan verksamhetskostnaderna minskade med 1,0 procent. Den sammantagna ändringen i verksamhetsbidraget var -0,9 procent, och ändringen i årsbidraget uppgick till 14,8 procent. Överföringen av utkomststödet till FPA minskade verksamhetsintäkterna med ca 330 milj. euro och verksamhetskostnaderna med 660 milj. euro. Minskningen av arbetsgivaravgifterna och nedskärningen i semesterpengarna i enlighet med konkurrenskraftsavtalet skär ner kommunsektorns verksamhetskostnader med cirka 350 miljoner euro. Kommunerna fortsatte också med att vidta sina egna anpassningsåtgärder. Verksamhetskostnaderna växte bland annat i och med det tryck som åldersstrukturen medför samt beredningen av landskapsreformen. Utan det grundläggande utkomststödets överföring till FPA och konkurrenskraftsavtalet skulle verksamhetskostnadernas ökning ha varit cirka 1,5 procent. I kommunerna och samkommunerna företogs investeringar på 4,47 miljarder euro. Lånestocken för kommunerna och samkommunerna i Fastlandsfinland var i slutet av 2017 runt 16 miljarder euro, dvs. en minskning på 0,6 procent från året innan. År 2017 var räkenskapsperiodens resultat negativt i 60 kommuner.

Utvecklingen i Nyland och Helsingforsregionen

Enligt statistikcentralens förhandsuppgifter beräknas befolkningsökningen i landskapet Nyland år 2017 överskrida befolkningsökningen för år 2016 och uppgå till över 19 300 personer. Över 90 procent av landskapets befolkningsökning skedde i Helsingfors, Esbo och Vanda.

Ekonomins uppsving märktes också i utvecklingen av företagens omsättning i Helsingforsregionen som ökade tydligt redan 2016 och denna ökning har fortsatt år 2017. Under de tre första kvartalen under 2017 ökade lönesumman med 1,6 procent.

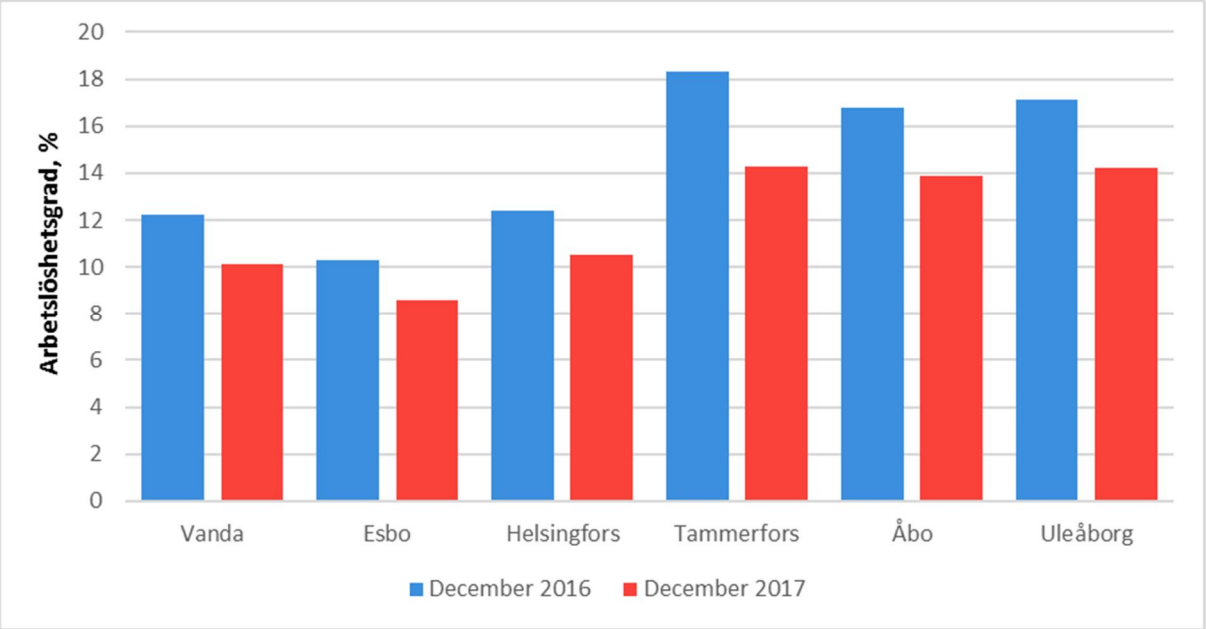
Figur 1: Utvecklingen i företagens omsättning i Vanda och Helsingforsregionen åren 2005–2017

Källa: Statistikcentralen

Arbetslösheten slutade stiga år 2016. Helsingforsregionens arbetslöshetsgrad har fortsatt att sjunka från och med år 2016. Antalet långtidsarbetslösa sjönk från och med slutet av 2016 fram till slutet av 2017 med cirka 28 procent, dvs. med över 8 000 personer. I Helsingforsregionen var antalet långtidsarbetslösa omkring totalt 20 600 personer i slutet av 2017. Antalet unga arbetslösa minskade också under året med närmare 20 procent. Av de stora städerna i huvudstadsregionen var arbetslöshetsgraden i årsskiftet 2017/18 lägst i Esbo, 8,6 procent. I Vanda var arbetslöshetsgraden 10,1 procent, i Helsingfors 10,6 procent och i KUUMA-kommunerna 8 procent. Bland de största städerna är Vandas arbetslöshetsgrad den näst lägsta efter Esbo.

Figur 2: Arbetslöshetsgraden i de största städerna, december 2016 och december 2017

Källa: Arbets- och näringsministeriet

1.1.4 Vanda stads verksamhetsmiljöö och den ekonomiska utvecklingen

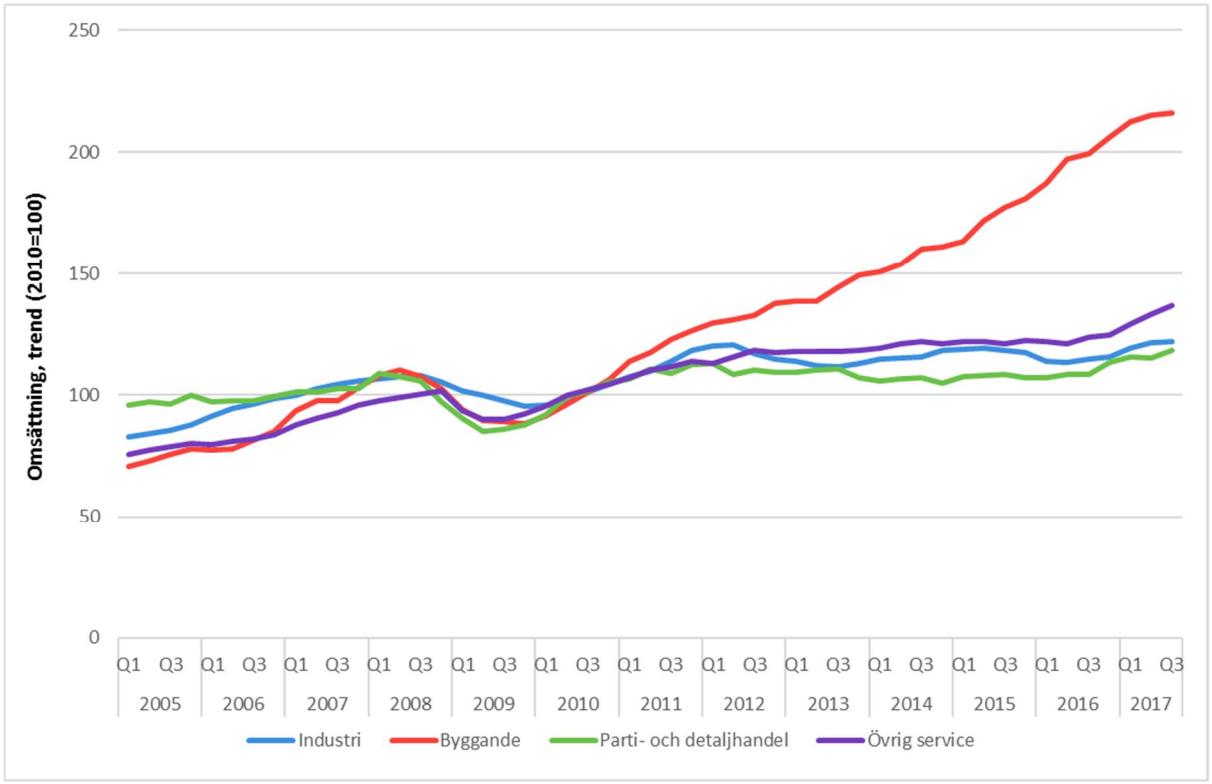
Vandas befolkningstillväxt började avmattas 2016

Enligt Statistikcentralens förhandsuppgift hamnade befolkningsökningen i Vanda år 2017 under fjolårets toppnivå. Detta trots att antalet färdigställda bostäder ökade jämfört med året innan. Enligt förhandsuppgift bestod befolkningsökningen av knappt 3 800 personer och Vanda hade i årsskiftet 2017/18 en folkmängd av 223 108 personer. Befolkningsökningen var år 2017 ca 250 personer fler än vad som förutsetts i Vandas befolkningsprognos år 2016. Man hamnade dock klart efter tillväxtsiffrorna för år 2016. År 2017 fördelades befolkningstillväxten ganska jämnt mellan den naturliga befolkningstillväxten, det inhemska inflyttningsöverskottet och inflyttningsöverskottet från utlandet. Jämfört med befolkningsprognosen var den största avvikelsen att den naturliga befolkningsökningen var över 200 personer mindre än beräknat. Överskottet födda i relation till avlidna var enligt preliminära uppgifter ca 1 200 personer.

Tillväxten i byggbranschen avmattades, övriga näringsgrupper upplevde ett uppsving

År 2017 ökade omsättningen hos företagen i Vanda med över sex procent under de tre första kvartalen. Ännu år 2016 var företagens totala omsättning i Vanda i det närmaste beroende av byggbranschen. I och med vändningen i den ekonomiska konjunkturen ökade samtliga viktiga näringsgrupper sin omsättning under de tre första kvartalen år 2017. Den största tillväxten skedde inom övrig service, närmare 10 procent. Tillväxten hos övriga näringsgrupper låg på båda sidor om fem procent. Samtidigt ökade också lönesummorna inom näringsgrupperna.

Figur 3: Omsättningens utveckling per näringsgrupp i Vanda åren 2005–2017

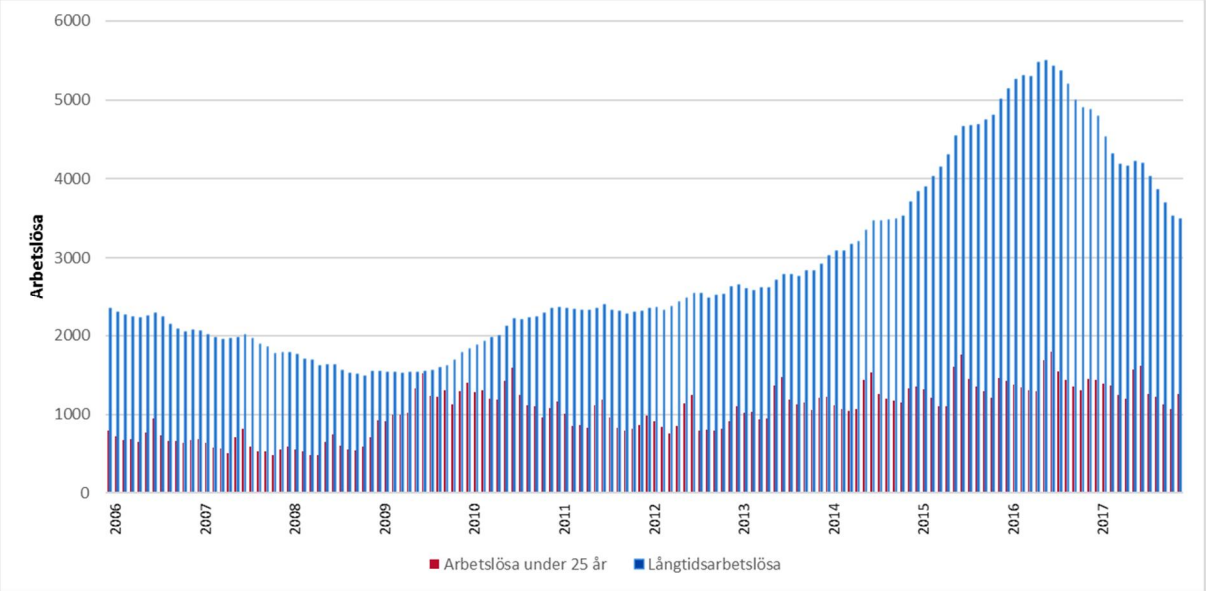

Källa: Statistikcentralen

Arbetslösheten sjönk påtagligt

Den vändning i arbetslösheten som skedde år 2016, en nedgång i arbetslösheten, fortsatte år 2017. Arbetslöshetsgraden sjönk från slutet av december 2016 fram till slutet av december 2017 med ca två procentenheter. I årsskiftet 2016/17 fanns uppemot 4 900 långtidsarbetslösa i Vanda, året innan uppgick antalet till knappt 3 500. Vid sidan om långtidsarbetslösheten sjunker också ungdomsarbetslösheten. Sysselsättningsgraden upplevde en klar uppgång och den närmade sig 75 procent i december 2017.

Figur 4: Långtidsarbetslösheten och ungdomsarbetslösheten i Vanda åren 2008–2017

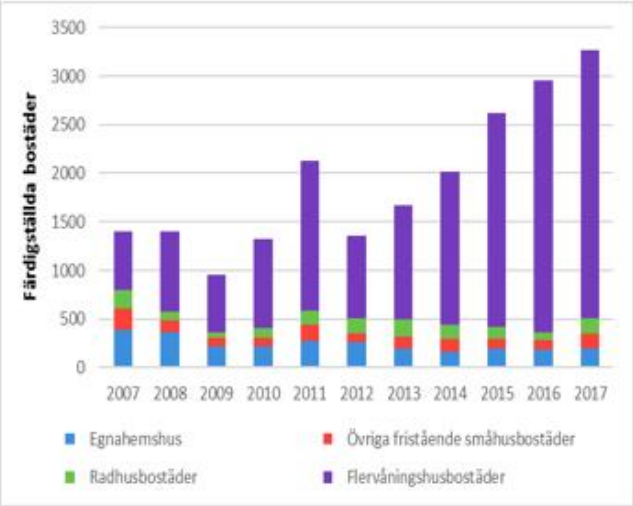

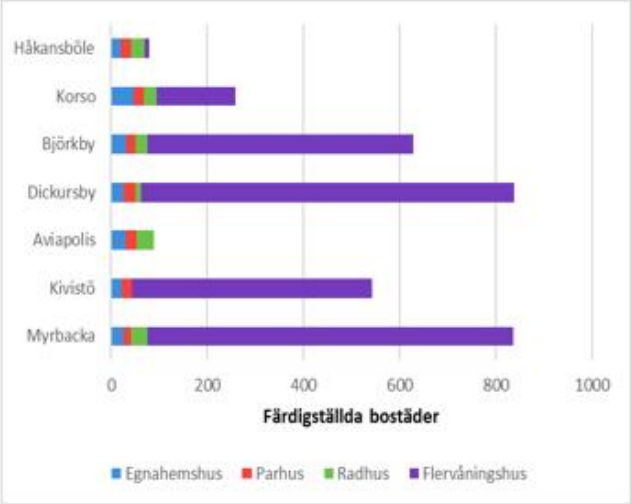

Källa: Arbets- och näringsministeriet

Bostadsproduktionen fortsatte att öka

Bostadsproduktionen fortsatte att öka redan för sjätte året i rad i Vanda. År 2017 färdigställdes närmare 3300 bostäder, ca 300 bostäder fler än år 2016. I likhet med tidigare år låg fokus i bostadsproduktionen i ganska stor grad på flervåningshus, av de bostäder som färdigställdes låg ca 85 procent i flervåningshus. Antalet färdigställda småhusbostäder var fortfarande ganska lågt, men det ökade dock jämfört med år 2016. Den genomsnittliga storleken hos färdigställda bostäder sjönk från knappa 57 kvadratmeter till drygt 52 kvadratmeter.

Figur 5 och 6: Bostadsbyggnationen enligt hustyp och storområde åren 2007–2017

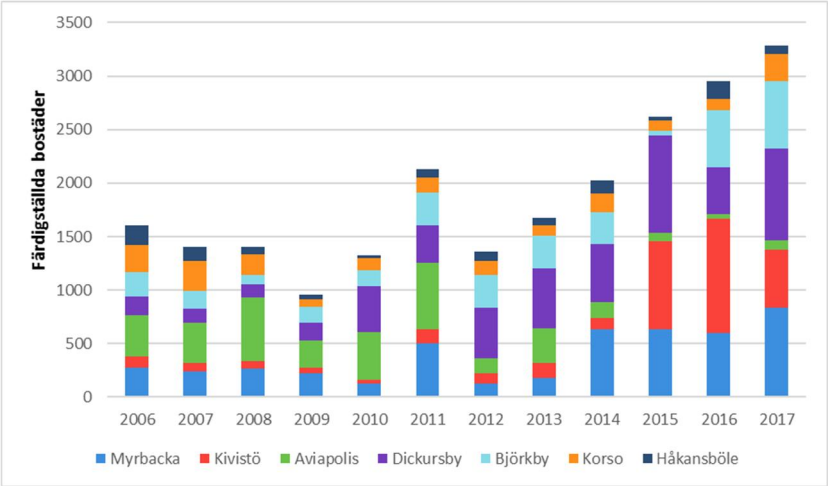

Källa: Kommunregistret Facta

Av de färdigställda bostäderna var 61 procent ägarbostäder, 36 procent hyresbostäder och tre procent bostadsrätter. Drygt 350 bostäder färdigställdes i stadens hyreshus och ca 830 bostäder i andra hyreshus. Flest bostäder färdigställdes i storområdena Myrbacka och Dickursby, över 800 bostäder i bägge områdena. Minst bostäder färdigställdes däremot i storområdena Håkansböle och Aviapolis, färre än 100 bostäder i bägge områdena.

De år 2017 beviljade byggloven möjliggör byggande av omkring 5000 bostäder, vilket är ca 10 procent färre jämfört med året innan. Också denna nivå är hög när man jämför den med nivån åren 2014–15, ca 3000 beviljade tillstånd för bostäder. År 2017 inleddes byggandet av allt som allt 5050 bostäder, vilket är en ökning med 660 bostäder jämfört med året innan. I årsskiftet 2017/18 var 6869 bostäder under uppbyggnad.

Figur 7: Bostadsbyggnationen enligt storområde åren 2006–2017

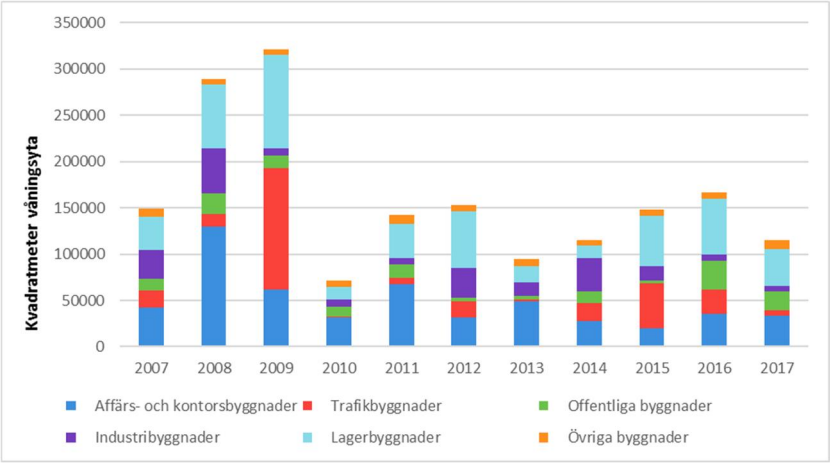

Källa: Kommunregistret Facta

Byggandet av lokaler minskade påtagligt

Jämfört med år 2016 minskade lokalbyggandet i samtliga grupper förutom i kategorin övriga byggnader. I kategorin trafikbyggnader uppgick minskningen till ca 75 procent. Mätt i kvadratmeter våningsyta byggdes både offentliga byggnader och lagerbyggnader över en tredjedel färre jämfört med året innan. Närmare hälften (47%) av det år 2017 färdigställda lokalbyggandet ligger i Dickursby storområde. Efter Dickursby färdigställdes flest lokaler i Aviapolis storområde (18%) och i Myrbacka storområde (15%).

År 2017 låg påbörjade byggprojekt i fråga om lokaler på en ca 50 procent högre nivå jämfört med år 2016. Denna tillväxt förklaras till största delen av att det påbörjade byggandet av våningsyta för lager trefaldigades jämfört med det föregående året. Granskat ur stordistriktens perspektiv skedde den största ökningen av påbörjat byggande av våningsyta för lokaler i Aviapolis och Björkby. På motsvarande sätt har antalet påbörjat byggande av lokaler mätt i våningsyta minskat i Dickursby och Myrbacka. Av de byggprojekt som inleddes år 2017 var de mest betydelsefulla utvidgningen av flygstationen samt de stora projekten förknippade med lagerbyggande i stadsdelarna Vinikby, Haxböle och Lövkulla. I fråga om affärslokaler låg fokus i fråga om projekt som inleddes år 2017 på Backas och när det gäller kontorslokaler på stadsdelen Skattmans.

Figur 8: Byggandet av lokaler per användningsändamål åren 2007–2017

Källa: Kommunregistret Facta

Skatteinkomster

Staden fick sammanlagt 977,0 milj. euro i skatteinkomster år 2017. Skatteinkomsterna ökade med 23,2 milj. euro, dvs. 2,1 procent i jämförelse med år 2016. De i budgeten uppskattade skatteinkomsterna överskreds med totalt 35,8 milj. euro, vilket påverkades av den stora engångspost som ingick i de redovisade samfundsskatterna samt av att de beskattningsbara förvärvsinkomsterna i den kommunala beskattningen ökade mer än beräknat. Utfallsprocenten av budgetens skatteinkomstprognos blev 103,8 procent.

Staden fick sammanlagt 819,0 milj. euro i kommunalskatt år 2017, vilket är 5,2 milj. euro och 0,6 procent mer än år 2016. I hela landet ökade kommunernas redovisade kommunalskatter med 0,1 procent jämfört med året innan. På riksnivå var det hela 47 kommuner som höjde sin kommunalskattesats för år 2017. Detta innebar en höjning på 0,05 procentenheter i det viktade medeltalet för hela landets kommunalskattesats, vilken under år 2017 var 19,91.

Staden fick in sammanlagt 766,7 milj. euro i förskottsuppbörd av kommunalskatterna för skatteåret 2017. Enligt uppgifterna från den färdigställda beskattningen för år 2016 ökade Vandabornas beskattningsbara inkomster i den kommunala beskattningen under 2016 med 2,5 procent, vilket överskred hela landets genomsnittliga tillväxtnivå på 1,8 procent. Vandabornas förvärvsinkomster ökade med 2,8 procent under 2016, vilket innebär att tillväxtnivån var en procent högre än utvecklingen i hela landet. Tack vare en bättre utveckling av förvärvsinkomsterna än genomsnittet år 2016 växte Vandas utdelning av kommunalskatten i december 2017 till 4,36 procent. Hela kommungruppens utdelning av skatteförvaltningens insamlade inkomstskatter ökade däremot till 62,17 procent i fråga om år 2017.

Vanda stad fick sammanlagt 80,7 miljoner euro i samfundsskatter år 2017. Den samfundsskatt som staden fick ökade med 14,5 milj. euro, dvs. 22,0 procent, från året innan. I fråga om samfundsskatter överskreds budgeten med 14,0 milj. euro och budgetens utfallsprocent hamnade på 121,0 procent. I anslutning till samfundsbeskattningen år 2016 inkluderade samfundsskatteredovisningen i maj 2017 en stor kompletterande förskottsbetalning av engångsnatur, där kommunernas andel var drygt 200 miljoner euro och Vandas andel på motsvarande sätt närmare 10 milj. euro. Posten kommer via kalkyleringen av de kommande årens samfundsskatteutdelning att bli mer exakt allokerad till den kommun där företaget i fråga ligger.

Den tidsbundna höjningen av kommungruppens samfundsskatteandel på 5 procentenheter slopades år 2016. År 2017 minskade kommunernas samfundsskatteutdelning ytterligare från år 2016 till att nu uppgå till 30,34 procent. Däremot ökade Vandas egen utdelning av kommunernas samfundsskatter till 4,35 procent. Trots en minskning av kommungruppens utdelning ökade de samfundsskatteinkomster som redovisades till kommunerna i hela landet med hela 21,5 procent från året innan. En betydande del av tillväxten förklaras av en kompletterande förskottsbetalning av engångsnatur i beskattningen år 2016 i anslutning till en företagsombildning.

Staden fick sammanlagt 77,3 milj. euro i fastighetsskatteinkomster år 2017, en ökning med 3,4 milj. euro och 4,7 procent jämfört med året innan. I hela landet uppgick tillväxten i kommunernas fastighetsskatteredovisningar till 6,3 procent jämfört med året innan. För år 2017 höjde staten den nedre gränsen för fastighetsskatten för byggnader som används för stadigvarande boende från 0,37 procent till 0,41 procent. Också Vandas nya fastighetsskatteprocent för stadigvarande bostadshus fastställdes till samma nivå. I och med ändringen av fastighetsskattelagen hamnar kommunerna att från år 2017 separat fastställa skattesatsen också för sådana bostadshus som inte används för stadigvarande boende. I och med ändringen av fastighetsskattelagen ska Helsingforsregionens 14 kommuner för obebyggda byggplatser fastställa en fastighetsskatteprocentsats som är minst 3,00 procentenheter högre än den allmänna fastighetsskatteprocentsatsen. I Vanda var den allmänna fastighetsskatteprocenten och fastighetsskatteprocenten för andra än stadigvarande bostadshus 1,00 år 2017 och fastighetsskatteprocenten för obebyggda byggplatser var 4,00.

I budgeten för år 2017 överskreds fastighetsskatteinkomstprognosen med 0,7 milj. euro, och fastighetsskatteinkomsternas utfallsprocent i relation till budgeten låg på 101,0 procent. Enligt uppgift från skattemyndigheten skulle fastighetsskatt ha debiterats till ett belopp om 78,7 miljoner euro år 2017, en del av debiteringarna hade

ännu inte influtit under budgetåret. Av de debiterade fastighetsskatterna bestod ca 19,2 milj. euro av skatt för stadigvarande bostadshus och 27,5 milj. euro för övriga byggnader på grundval av den allmänna fastighetsskatteprocenten. Enligt skatteprocenten för övriga än stadigvarande bostadshus inflöt fastighetsskatt till ett belopp av endast 0,04 milj. euro. Fastighetsskatterna för mark uppgick till sammanlagt 31,9 milj. euro, varav andelen höjd fastighetsskatt för obebyggda byggplatser uppgick till ca 1,7 milj. euro.

Tabell 1: Stadens skatteinkomster år 2017

1000 euro	Ursprunglig budget	Budget-ändringar	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Avvikelse
Skatteinkomster	941 193		941 193	977 011	35 817
Kommunens inkomstskatt	797 896		797 896	818 980	21 084
Fastighetsskatt	76 603		76 603	77 331	728
Andel av samfundsskatteintäkterna	66 694		66 694	80 699	14 005

Tabell 2: Bestämningsgrunderna för stadens inkomstskatt

	Inkomst- skattesats	Beskattningsbar inkomst, milj. euro	Ändring i %
2008	18,50	3 591,6	7,7
2009	18,50	3 656,7	1,8
2010	19,00	3 730,0	2,0
2011	19,00	3 924,3	5,2
2012	19,00	4 086,7	4,1
2013	19,00	4 210,3	3,0
2014	19,00	4 275,4	1,5
2015	19,00	4 352,7	1,8
2016	19,00	4 461,2	2,5
2017	19,00	*	

* Beskattningen för 2017 färdigställs hösten 2018

Tabell 3: Bestämningsgrunderna för stadens fastighetsskatt

Fastighetsskattesatser	
Allmän	1,00
Stadigvarande bostadshus	0,41
Annat än stadigvarande bostadshus	1,00
Kraftverk	2,85
Obebyggd byggnadsplats	4,00

Statsandelar

I driftsekonomiska statsandelar fick staden in 168,9 milj. euro år 2017 då statsandelspotten år 2016 uppgick till sammanlagt 189,4 milj. euro. I statsandelar för basservicen kom det in 152,2 milj. euro under 2017 medan övriga statsandelar för undervisnings- och kulturväsendets del uppgick till 16,7 milj. euro. Budgeten underskreds i förhållande till den budgeterade totalsumman statsandelar med 0,5 milj. euro.

Vandas statsandelar har under de senaste åren höjts tack vare att verkningarna av ändringarna i statsandelssystemet trädde i kraft fullt ut år 2016. Jämfört med det tidigare systemet kom den fördel Vanda drog av statsandelsreformen att uppgå till 100 euro/invånare/år. Trots detta sjönk Vanda stads statsandelsinkomster år 2017 påtagligt jämfört med året innan. Detta förklaras av minskningen av statsandelarna som en följd av överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA, de minskningar som gjordes i statsandelarna på grund av konkurrenskraftsavtalet, den negativa indexjusteringen av statsandelar samt den tilläggsinbesparning som staten inriktat på de indexbundna utgifterna för basservice.

Utöver nivåändringarna år 2017 påverkas storleken på kommunernas statsandelar i stor grad av de nedskärningar som staten under de senaste åren beslutat om på grund av inbesparningar. Från och med år 2012 har kommunernas statsandelar omfattats av nedskärningar så att nedskärningarnas årliga inverkan för kommunerna redan år 2017 uppgick till -1,6 miljarder euro och till närmare två miljarder euro om man beaktar nedskärningarna i anslutning till konkurrenskraftavtalet. 2010-talets omfattande nedskärningar i statsandelarna har i väsentlig mån också inverkat på utvecklingen av Vanda stads skattefinansiering och totalekonomi.

Statsandelen för kommunal basservice fastställs enligt det nuvarande statsandelssystemet utifrån kalkylerade kostnader och tilläggsdelar. De kalkylerade kostnaderna fastställs utgående från åldersstruktur, sjukfrekvens, arbetslöshetsgrad, tvåspråkighet, inslaget av personer med främmande språk som modersmål, befolkningstäthet, karaktär av skärgård och utbildningsbakgrund. Statsandelsprocenten för basservice år 2017 var 25,231 procent och kommunens egen finansieringsandel uppgick till 3 627,58 euro/invånare.

Vandas kalkylenliga kostnader uppgick till totalt 961,4 milj. euro under år 2017 vid kalkyleringen av statsandelar för basservice. I det nya statsandelssystemet fastställs tilläggsdelarna utgående från fjärrorter, självförsörjningsgraden i fråga om arbetsplatser och samernas hembygdsområde. Tilläggsdelarna för Vandas del uppgick till totalt 8,7 milj. euro under år 2017 vid kalkyleringen av statsandelarna för basservice. Kommunens egna finansieringsandel var 778,5 milj. euro. Inverkan av tilläggen och minskningarna i statsandelen uppgick till 6,1 milj. euro för Vanda. Utjämningen av statsandelarna som baseras på skatteinkomster gjorde att stadens statsandelar för år 2017 minskade med -45,5 milj. euro (år 2016: -47,4 milj. euro).

I statsandelar för undervisnings- och kulturväsendet bedömdes staden enligt budgetens förhandskalkyl få 15,2 milj. euro år 2017. Enligt det slutliga justeringsbeslutet uppgick Vandas statsandelar för undervisnings- och kulturväsendet år 2017 till 16,7 milj. euro. Av de kalkylerade kostnaderna riktas de största posterna till gymnasieutbildningen och den grundläggande yrkesutbildningen. Kommunens finansieringsandel var 254,85 euro/invånare och uppgick i Vanda till totalt 54,7 milj. euro år 2017. De inkomster och utgifter från hemortsersättningar som ska presenteras i samband med statsandelskalkylerna och som ingår i de månatliga statsandelsredovisningarna har enligt bokföringsanvisningarna redovisats på egna separata konton under verksamhetsinkomsterna och -utgifterna i bildningsväsendets driftsekonomi. Hemortsersättningarna ingår inte i bokslutets statsandelssiffror.

Vanda stad fick sammanlagt 1 145,9 milj. euro i skattefinansiering 2017, vilket var en ökning på 0,2 procent jämfört med året innan. I bokslutet överskred skattefinansieringen skattefinansieringsprognosen i budgeten för år 2017 med 35,3 miljoner euro och budgetens utfall i relation till skattefinansieringshelheten var 103,2 procent.

Tabell 4: Statsandelarna i stadens driftsekonomi 2017

1000 euro	Ursprunglig budget	Budget-ändringar	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Avvikelse
Statsandelar	169 409		169 409	168 934	-475
Basservicens statsandel	154 160		154 160	152 191	-1 969
Undervisnings- och kultursektorns	15 249		15 249	16 743	1 494
Övriga statsandelar	0		0	0	0

Budgetutfallet 2017

Stadsfullmäktige godkände 14.11.2016 budgeten för 2017 och ekonomiplanen för åren 2017–2020. Den ursprungliga budgeten för 2017 som fullmäktige godkänt slutade på -54,4 milj. euro som resultat för räkenskapsperioden och ett underskott på -53,7 milj. euro samt en bruttoinvesteringsnivå på sammanlagt 119,7 milj. euro.

Stadsfullmäktige beslutade under hösten 2017 om ändringar i budgeten för 2017 utgående från verksamhetsområdenas förslag. Den största budgetändringen bestod av en höjning av anslaget för köp av fast egendom med 20,3 milj. euro. I bakgrunden till 12,4 milj. euro av denna summa låg bokföringspraxisen för de markområden som erhållits som avtalsenlig ersättning, vilket medförde att de markområden som erhållits som avtalsenlig ersättning bokfördes som en utgift i investeringsdelen, men även som en motsvarande inkomst i driftsekonomin för kommunalteknikcentralens del, varvid ändringen inte medförde några finansiella konsekvenser. Efter budgetändringarna blev räkenskapsperiodens resultat i budgeten -67,6 milj. euro och bruttoinvesteringsnivån landade på 144,3 milj. euro.

Bokslutet för år 2017 uppvisar ett resultat på 40,4 milj. euro samt ett överskott på 41,7 milj. euro för räkenskapsperioden. Bokslutets resultat är 108 milj. euro bättre än den ändrade budgeten och 11,3 milj. euro bättre än resultatprognoserna på stadsnivå som presenterades i rapporteringen av den andra delårsöversikten hösten 2017. Överskridningen i skatteinkomster samt av- och nedskrivningar har fr.o.m. våren 2017 beaktats i prognoserna för år 2017, men budgeten har inte ändrats i dessa avseenden.

Utfallet av budgetens driftsekonomidel och resultaträkningsdel

Inom driftsekonomin var de största avvikelserna jämfört med den ändrade budgeten 2017 på stadsnivå följande:

- Överskridningar i rörelseintäkterna med 22,5 milj. euro.
- Tillverkningen för eget bruk underskreds med 10,3 milj. euro.
- Driftskostnaderna underskreds (exkl. tillverkning för eget bruk) med 58,8 milj. euro.
- Skatteinkomsterna överskreds med 35,8 milj. euro.
- Räntekostnaderna underskreds med 3,6 milj. euro.
- De finansiella intäkterna underskreds med 2,9 milj. euro.
- Av- och nedskrivningarna överskreds med 9,7 milj. euro.

I den ändrade budgeten för år 2017 uppgick rörelseintäkterna från stadens driftsekonomi till 387,1 milj. euro. De förverkligade rörelseintäkterna under 2017 uppgick till 409,6 milj. euro, vilket överskred den ändrade budgeten med 22,5 milj. euro. Verksamhetsintäkterna utföll till 106 procent jämfört med den ändrade budgeten och de sjönk med 11,6 procent i relation till bokslutet för år 2016. Tack vare den rekordlivliga planläggnings- och byggverksamheten flöt det in mer i verksamhetsintäkter än vad som beräknats. De budgeterade verksamhetsintäkterna överskreds med 25,6 milj. euro inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö särskilt i fråga om kommunalteknikcentralens intäkter för avtal samt intäkterna av markförsäljning. Försäljningsintäkterna inkluderar 5,2 milj. euro i s.k. genomfakturerade intäkter från byggtjänster som sålts till Helsingforsregionens miljötjänster (HRM). Jämfört med bokslutet 2016 bidrog överföringen av utbetalningen av det grundläggande utkomststödet till FPA till att verksamhetsintäkterna dalade (ca 25 milj. euro). En annan bidragande faktor var att de exceptionellt stora beräknade verksamhetsinkomstposterna ströks (ca 20 milj. euro).

Stadens driftskostnader exklusive tillverkning för eget bruk uppgick till 1 477,1 milj. euro i den ändrade budgeten. Under 2017 verkställdes driftskostnader exklusive tillverkning för eget bruk på 1 418,3 milj. euro. Driftskostnaderna underskreds med 58,8 milj. euro och förverkligades till 96 procent i relation till den ändrade budgeten. Kollektivtrafikens driftskostnader underskred budgeten med 13,8 milj. euro, eftersom HRT:s kommunandel verkställdes i en mindre omfattning än budgeterat. Kostnaderna för utkomststöd underskred anslaget på 16 milj. euro som reserverats för FPA-överföringen. Personalkostnaderna underskred budgeten med ca 18 milj. euro. Utöver detta underskreds kostnaderna för köp av tjänster med 20 milj. euro i synnerhet inom

verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö. I verksamhetskostnaderna ingår 5,2 milj. euro i s.k. genomfakturerade kostnader för byggtjänster som sålts till Helsingforsregionens miljötjänster (HRM). Verksamhetskostnaderna (exkl. tillv. för eget bruk) sjönk med 2,0 procent i förhållande till bokslutet för år 2016. Sänkningen påverkades mest av minskningen av arbetsgivaravgifter i enlighet med konkurrenskraftsavtalet och nedskärningen i semesterpengen (ca 16 milj. euro) samt att utbetalningen av det grundläggande utkomststödet överfördes till FPA (ca 50 milj. euro).

I den del av budgeten där utfallsjämförelsen ingår presenteras budgetutfallet i fråga om verksamhetsområden, affärsverk och fonder i enlighet med de bindningsnivåer som fullmäktige beslutat om.

Skatteinkomsterna för år 2017 överskred budgeten med 35,8 milj. euro. I relation till budgeten var den beräknade kommunalskattens utfall 103 procent, utfallet av samfundsskatten 121 procent, fastighetsskatten 101 procent och statsandelarna 100 procent. Allt som allt utföll skattefinansieringen totalt (skatter och statsandelar) till 103 procent i förhållande till budgeten och den ökade med 0,2 procent i relation till bokslutet för år 2016.

Under 2017 utföll de finansiella intäkterna och kostnaderna till sammanlagt 26,8 milj. euro, medan de sammantagna finansiella intäkterna och kostnaderna i budgeten hade beräknats till 25,7 milj. euro. Differensen mellan budgeten och utfallet beror på att räntenivån fortsättningsvis hållits på en låg nivå. Räntekostnaderna för stadens låneportfölj på ca 960 milj. euro verkställdes på en nivå om 2,5 milj. euro. Alla stadens sammanlagda räntekostnader underskred budgeten med 3,6 milj. euro.

Avskrivningar och nedskrivningar gjordes år 2017 för 123,6 milj. euro vilket var 9 procent och 9,7 milj. euro mer jämfört med budgeten. Nedskrivningar, som inte beaktats i budgeten, har tagits upp till ett belopp av 14 milj. euro år 2017. De största nedskrivningarna tillskrevs de tilläggsnedskrivningar på cirka 8,5 milj. euro som togs upp på grund av rivningen av skolorna Myllymäen koulu, Kivistön koulu och Hämeenkylän koulu. I bakgrunden för överskridningen ligger dessutom den nedskrivning på 3 milj. euro i balansvärdet för Koy Erikas aktieportfölj i anslutning till markaffärer i Kivistöområdet.

I bokslutet för år 2017 uppgick stadens årsbidrag till 164,0 milj. euro, räkenskapsperiodens resultat till 40,4 milj. euro och räkenskapsperiodens överskott till 41,7 milj. euro.

Utfallet av investeringsdelen och finansieringsdelen

I den ursprungliga budgeten för 2017 var inkomsterna i investeringsdelen (affärsverken och fonderna inkluderade) 3,8 milj. euro, utgifterna 119,7 milj. euro och nettot för investeringsdelen 115,9 milj. euro. Under loppet av 2017 beslutade fullmäktige höja investeringsutgifterna för köp av fast egendom med 20,3 milj. euro i redovisningen av markköp och värdet på markområden som fåtts som avtalsersättning, öka investeringsutgifterna för kommunaltekniska arbeten under offentliga anläggningstillgångar med 3 milj. euro och investeringsutgifterna för Ringbanans projektgrupp med 0,2 milj. euro samt öka investeringsutgifterna för lös egendom med 0,7 milj. euro och investeringsutgifterna för anskaffning av aktier med 0,4 milj. euro. Efter ändringarna uppgick budgetens bruttoinvesteringsutgifter till 144,3 milj. euro.

Bruttoinvesteringsutgifterna utföll till totalt 111,3 milj. euro år 2017. Investeringsanslagen enligt den ändrade budgeten överskreds för de offentliga anläggningstillgångarnas del med 2,3 milj. euro. I fråga om byggande underskreds investeringsanslagen med 16,9 milj. euro i synnerhet på grund av att tidtabellen för inledandet av nybyggnation sköts upp. Investeringsanslagen för immateriell egendom (anskaffning av datasystem) underskreds med 3,7 milj. euro, med 6,1 milj. euro i fråga om fast egendom och med 1,9 milj. euro i fråga om lös egendom.

Investeringsinkomsterna utföll med 8,6 milj. euro, runt 4,8 milj. euro över det budgeterade. Investeringsdelens nettoutgifter år 2017 uppgick till totalt 102,6 milj. euro, vilket underskred den ändrade budgeten med 37,9 milj. euro.

Staten har i två omgångar åren 2016–2017 återbetalat de 38,3 milj. euro till staden som Vanda för statens del använt för att finansiera andra fasen av Ring III:s ombyggnad. År 2017 amorterade staten sista delbetalningen på 19,2 milj. euro, vars inverkan framgår i stadens finansieringsanalys.

I budgeten för år 2017 gjordes reserveringar för en nettoupplåning på 33,9 milj. euro utgående från budgetens driftsekonomidel och investeringsdel. I och med det goda kassaläget år 2017 och då verksamhets- och de finansiella intäkterna samt investeringskostnaderna år 2017 utföll betydligt bättre än det budgeterade fanns inget behov att lyfta lån. Däremot minskade stadens lån under år 2017 med 101 miljoner euro. Stadens lånestock uppgick till 959 milj. euro (exklusive koncernbolagens koncernkontosaldon).

Produktivitetsmätare

		BS 2016	BS 2017
Jämförbar utgiftsutveckling	Jämförbar utveckling av verksamhetsbidraget	-3,3 %	4,2 %
Anpassad utgiftsutveckling	Ändring av verksamhetsbidraget per invånare i % (I proportion till förändringen i prisnivån)	-7,0 %	0,3 %
Sjukfrånvaron i procent	Frånvaro av hälsoskäl/arbetsdag	4,6 %	4,5 %
Lokaleffektivitet	Lokaler i m²/invånarantal	3,9	3,7
Energieffektivitet (kWh/rm³)	Energiförbrukning/volym	62,0	63,0*

**) Uppskattat utfall år 2017

Siffran för jämförbar utveckling av verksamhetsbidraget samt ändringen av verksamhetsbidraget per invånare har också ställts i relation till ändringarna i prisnivån (Prisindex för kommunernas basservice, Källa: Statistikcentralen, prognoser FM). De förverkligade mätarna beräknas en gång om året när bokslutsuppgifterna blivit färdiga.

Mätaren för sjukfrånvaroprocenten beskriver hur stor andel av den totala arbetstiden som gått åt till frånvaro av hälsoskäl. Till frånvaro av hälsoskäl hör frånvaro på grund av egen sjukdom samt arbetsplatsolyckor, olycksfall under arbetsresan och frånvaro på grund av yrkessjukdomar.

Genom mätaren för lokaleffektivitet har antalet kvadratmeter lokaler satts i relation till antalet invånare. Med hjälp av mätarens relationstal kan man jämföra den mängd lokaler som står till förfogande för kommunernas serviceproduktion i relation till efterfrågan på service.

Genom energieffektivitetsmätaren ställs energiförbrukningen i relation till byggnadsvolymen. Mätaren beskriver den årliga specifika energiförbrukningen i det byggnadsbestånd som ägs av staden. Mätarens nyckeltal rapporteras en gång om året, när statistiken över energiförbrukningen från det föregående året är färdig.

Väsentliga ändringar i kommunens verksamhet och ekonomi samt en prognos över den sannolika utvecklingen framöver

Under 2017 påverkades verksamheten i Vanda stad av att bostadsbyggandet och befolkningstillväxten legat på en fortsatt hög nivå. I och med uppgången i samhällsekonomin upplevde arbetslösheten en radikal minskning år 2017.

Under loppet av 2017 bereddes en strategi för fullmäktigeperioden 2018–2021. Stadsfullmäktige beslutade om den nya strategin i december 2017.

Vandas följande generalplan för hela staden utarbetas under fullmäktigeperioden 2017–2020. Arbetet inleddes efter beslut av stadsstyrelsen i maj 2017. Generalplanearbetet styrs av en generalplanekommitté som utsetts av stadsstyrelsen.

I augusti 2017 tillsatte Vanda stadsstyrelse en delegation för inomhusluftsärenden för att främja inomhusluftsärenden i staden.

Inom den kommunala småbarnspedagogiken inledde det nya daghemmet i Fagerstaparken sin verksamhet och rådgivningslokalen på Husarvägen togs i bruk av småbarnspedagogiken. Också paviljongdaghemmet på Pyrolavägen blev färdigt.

Den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen togs i bruk också i högstadieklasserna. Evakueringslokalerna för skolan Hämeenkylän koulu färdigställdes i Sanomala.

Vid verksamhetsområdet för social- och hälsovård främjades införandet av det nya klient- och patientdatasystemet i Apotti-projektet. Beviljandet av utkomststödets grunddel övergick till FPA i början av 2017. Vid invandrarservicen öppnades i maj en stödboendeenhet för minderåriga barn som kommit till Finland utan vårdnadshavare.

Vid verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö bereddes MATTI, dvs. ett projekt om en verksamhetsmodell och ett datasystem för markanvändning. Fastighetsförvaltningssystemet blev färdigt i sin helhet vid årsskiftet efter en 2,5 år lång installationsfas.

Lokalbehoven ökade särskilt i fråga om nya daghemsprojekt och utbyggnad av objekt som tidigare ingått i investeringsprogrammet. Tidtabellerna för ett flertal projekt har setts över. I investeringsprogrammet gjordes en indexhöjning som motsvarade höjningen av byggnadskostnadsnivån. Lokalinvesteringarna ligger på en högre nivå jämfört med tidigare år.

Vanda stad lyckades amortera sitt lånebelopp med över 100 milj. euro under loppet av år 2017, vilket resulterade i att stadens långfristiga lånestock sjönk långt under enmiljardstrecket. Detta möjliggjordes av den goda likviditeten år 2017 och att driftsekonomin och investeringsutgifterna utföll klart bättre än budgeten för år 2017. Den positiva ekonomiska situationen, den minskade arbetslösheten och befolkningstillväxten som legat på en hög nivå sedan år 2015 resulterade i en gynnsam utveckling av stadens skatteinkomster trots konkurrenskraftsavtalets skattekonsekvenser.

Den budget för år 2018 som Vanda stadsfullmäktige godkände i november 2017 baseras på ett negativt resultat för räkenskapsperioden samt en nettoupplåning på 34 milj. euro. Bokslutet för år 2017 som var klart bättre än budgeterat skapar dock en god grund för en rimlig utveckling när det gäller att balansera ekonomin även under 2018. Förändringarna i den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen av arbetslösheten inverkar på den framtida tillväxten av skatteinkomster. I och med att den fortsätter på en hög nivå bidrar befolkningsökningen också till att sätta ett tryck på stadens organisation av service samt investeringsprogrammet.

Landskaps- samt social- och hälsovårdsreformen som är under beredning kommer ifall den förverkligas att medföra betydande återverkningar på stadens verksamhet och ekonomi från och med år 2020. I Vanda har förberedelserna inför landskaps- samt social- och hälsovårdsreformen fortsatt. Reformens ekonomiska verkningar utvärderas och beaktas i enlighet med den gällande lagstiftningen vid beredningen av ekonomiplanen för åren 2019–2022.

1.1.5 Vanda stads personal

Antalet anställda

	31.12.2016	31.12.2017
Allmän förvaltning	6	8
Stadsdirektörens verksamhetsområde	171	176
Verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice	343	335
Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk	472	476
Affärsverket Företagshälsan i Vanda	72	73
Bildningsväsendets verksamhetsområde	5 772	5 771
Verksamhetsområdet för social- och hälsovård	2 759	2 790
Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda	314	325
Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö	677	665
Sammanlagt	10 586	10 619

Löner

Lönekostnaderna minskade med -0,4 procent jämfört med året innan, d.v.s. -1,6 miljoner euro. Nedskärningen av semesterpengarna som ingick i konkurrenskraftsavtalet hade en minskande effekt på lönekostnaderna. Lönekostnaderna uppgick till 379,0 miljoner euro under 2017. Den ordinarie personalen ökade med 57 personer.

Modell för kompetensledning inom verksamheten

Arbetsgrupperna för kompetensutvecklingen inom verksamhetsområdena och samarbetet med Metropolia fungerar enligt årsklockan inom den verksamhet som rör verksamhetsområdenas kompetensledning, och där anvisningarna för utbildningsplanen ingått i riktlinjerna för personalplanen. I samarbetet med Metropolia har man fäst särskild uppmärksamhet vid utbildningarnas effektivitet.

Trappstegsmodellen för den systematiska chefsutbildningen togs i produktion

Chefsutbildningar som förverkligats planenligt: Ledarskapspaletten, utbildningen Chef i Vanda, läroavtalsutbildningen LAT – yrkesexamen för närchefer, en JET-utbildningsgrupp utexaminerats, en annan grupp startat som läroavtalsutbildning. Dessutom har försöksfasen inom den strategiska utbildningen för ledningsgrupper Tomuta genomförts och på basis av den har utbildningen produktifierats.

Sjukfrånvaron sjönk en aning (5,42 %). Det personanpassade arbetet ökade: år 2017 var antalet personer i personanpassat arbete 514, vilket är omkring 5 procent av de anställda och dubbelt så många som året innan. Antalet dagar i personanpassat arbete ökade å sin sida med 26 procent.

En ny praxis med fem dagars sjukfrånvaro togs på försök i bruk inom småbarnspedagogiken fr.o.m. 1.1.2017. Eftersom erfarenheterna av försöket var goda förbereddes en utvidgning av försöket till att från början av 2018 också omfatta stadsdirektörens verksamhetsområde samt koncernservicen med undantag för affärsverken. Samtidigt förbereddes lanseringen av elektronisk hälsokontroll för nyanställda från början av år 2018 inom stadsdirektörens verksamhetsområde och verksamhetsområdet för koncern-och invånarservice samt inom den grundläggande utbildningen. Sjukfrånvaron inom småbarnspedagogiken minskade med omkring 10 procent från början av föregående år.

Systemutveckling

I projektet för kunskapsledning piloterades första fasens HR-rapporter. Med rapporteringen strävar man efter att stödja både den operativa och strategiska personalledningen. I ett samarbetsprojekt inom huvudstadsregionen fortsatte man utvecklingen av HR-bassystemets processer och elektroniska tjänster och man beredde introduktionen av ett digitalt lönebesked i mobilen som knyts till den nuvarande systemversionen.

År 2017 var ett år då Osuma, ett hanteringssystem för utbildningar, togs i bruk. Osuma används för administration och rapportering av kurser och utbildningar. Handledning och kommunikation för verksamhetsområdena har genomförts liksom ett försöksprojekt för resultat- och utvecklingssamtal via Osuma.

En utvidgning av E-lärande har inletts med ett försök som startades för att digitalisera introduktionen av nya anställda. Under året konkurrensutsattes en elektronisk lärplattform för försöket, ett nytt webbaserat instruktionsprogram utformades och öppnades sedan för de nyanställda.

1.1.6 Uppskattning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna

Riskhanteringens och den interna kontrollens mål

I Vanda stad avser man med risker sådana osäkerhetsfaktorer, händelser eller händelsekedjor som ifall de förverkligas gör att Vanda stadskoncern inte uppnår de mål som uppställts för stadskoncernen och/eller utsätts för förluster. I stadskoncernen hanteras risker primärt som händelser med negativa påföljder, men också en förlorad möjlighet kan utgöra en risk.

Målet för riskhanteringen och den interna kontrollen är att främja resurshushållning och effektivitet i stadskoncernen, säkerställa riktigheten i rapporteringen av verksamheten och ekonomin samt uppgifternas tillförlitlighet, trygga resurser, egendom och verksamhetens kontinuitet samt garantera att lagar, beslut, instruktioner och ledningens anvisningar efterföljs. Med hjälp av riskhantering strävar man efter att för egen del säkerställa att ledarskap, planering av verksamheten och beslutsfattande utgår från riktiga och tillräckliga uppgifter.

Ordnandet av riskhantering och intern kontroll samt intern revision

Vanda stads beslutsfattande, egendomsförvaltning och avtalsverksamhet regleras utöver lagar och förordningar bl.a. av förvaltningsstadgan samt i fråga om funktioner vilkas ansvar ligger på de olika verksamhetsområdena och resultatområdena genom de anvisningar som gjorts upp av resultatområdena i fråga. I Vanda stads förvaltningsstadga (1.1.2018) 18 kap. 1 § konstateras att till de uppgifter samtliga organisationer inom stadskoncernen har ansvar för hör att ordna med och utveckla riskhantering och intern övervakning. Förvaltningsstadgan fastställer dessutom det särskilda ansvar för riskhanteringen och den interna kontrollen som tillkommer stadsfullmäktige och stadsstyrelsen, stadsdirektören samt affärsverkens direktörer. Riskhanteringen och den interna kontrollen förverkligas på alla organisationsnivåer, samt i alla funktioner och processer och i den service som har lagts ut på serviceproducenter.

Grunderna för intern kontroll och riskhantering har fastställts i de anvisningar om principerna för ordnande av riskhantering och intern kontroll i Vanda stadskoncern som godkändes av Vanda stadsfullmäktige 2.3.2015. Aktualiteteten hos ovanstående anvisningar ses över varje fullmäktigeperiod eller vid behov.

Riskhanteringens styrgrupp samlades i enlighet med sin verksamhetsplan fyra gånger under 2017 och behandlade bl.a. olika verksamhetsmodeller för Vanda stads riskhantering och interna kontroll samt andra aktuella frågor inom styrgruppens ansvarsområde. Särskilda frågor som behandlades år 2017 var bland annat riskbedömning av landskaps- och vårdreformen samt EU:s datasekretessförordning och de åligganden den för med sig.

Riskhanteringsplaner görs upp inom stadens resultatområden, verksamhetsområden och inom affärsverken, samt i de större samfund som ingår i stadskoncernen. Dessutom görs riskhanteringsplaner upp för betydande

projekt samt för andra särskilda behov, såsom den riskhanteringsplan som år 2017 gjordes upp för beredningen av landskaps- och social- och hälsovårdsreformen.

Riskhanteringsplanerna justeras och uppdateras och med deras hjälp rapporteras om organisationens riskhantering två gånger i året. Årets andra utvärdering kompletteras dessutom av en redogörelse för riskhanteringen under innevarande år, samt om hur man lyckats inom den interna kontrollen och vilka verksamhetssätt för riskhantering och intern kontroll som är i bruk inom organisationen.

Genom detta förfarande har strävan varit att säkerställa att riskhanteringen förverkligas i stadskoncernen i tillräcklig omfattning och att riskinformationen är dagsaktuell. Via rapporteringen har verksamhetsområdenas, affärsverkens och de namngivna bolagens ledningsgrupper, förtroendemannaorganen samt riskhanterings- och beredskapschefen tillsammans med styrgruppen för riskhantering beretts möjlighet att konstatera hur riskhanteringen i stadskoncernen har utfallit.

En redogörelse över hur koncernövervakningen ordnas presenteras i punkt 1.6.7.

Riskhantering

En fungerande riskhantering förutsätter ett systematiskt och förutseende sätt att identifiera, analysera samt ha kontroll över hot och möjligheter i anknytning till verksamheten. I riskhanteringshelheten ingår som en viktig del även förfaranden för att följa upp de riskhanteringsåtgärder som vidtagits samt rapportering om risker.

Ansvarsfördelningen och verksamhetssätten i fråga om riskhanteringen har fastställts i den av Vanda stadsfullmäktige godkända handlingen med namnet Principerna för ordnande av riskhantering och intern kontroll i Vanda stadskoncern (2.3.2015). Principerna för riskhanteringen i Vanda stadskoncern har definierats enligt principerna i standarden ISO 31000. Riskbedömning och -hantering förverkligas inom alla nivåer av organisationen i enlighet med den fastställda ansvarsfördelningen. Vid bedömningen av risker klassificeras dessa i strategiska, operativa och ekonomiska risker samt skaderisker.

Riskhanteringsplanen fungerar i stadskoncernen som ett rapporteringsredskap för riskhantering. Risker utvärderas i stadskoncernen i samband med många olika processer. I riskhanteringsplanen sammanförs såväl riskinformation, som de åtgärder som fastställts för att få riskerna under kontroll i fråga om de risker som bedöms vara av störst betydelse för organisationens verksamhet. Riskhanteringsplanerna justeras två gånger i året och samtidigt bedöms effekten av de vidtagna riskhanteringsåtgärderna. Man har bedömt att utarbetandet av riskhanteringsplaner blivit en naturlig del av årsklockan för verksamheten inom verksamhetsområdena.

Bedömning av de största riskerna och osäkerhetsfaktorerna

Den bedömning av de mest betydande riskerna för Vanda stad som presenteras i bokslutet baserar sig på riskbedömningar gjorda av organisationer som ingår i stadskoncernen. Bedömningen av risker på stadsnivå har gjorts på initiativ av styrgruppen för riskhantering.

Strategiska risker

De strategiska riskerna berör stadens långsiktiga mål samt de kritiska framgångsfaktorer som stöder uppnåendet av dessa mål. Det görs regelbundna bedömningar av de strategiska riskerna på samtliga nivåer i staden bland annat som en del av planeringen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin.

Av de strategiska risker som betraktats som mest betydande är landskaps- och vårdreformen en av de viktigaste. Reformen kan utgöra en betydande strategisk risk om den genomförs på ett sätt som står i strid med Vanda stads fördelar. Man kan förutspå att social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen kommer att ha icke-önskade följder på lång sikt, men även riskfaktorer som förknippas med hur övergångsskedet hanteras. Intressebevakningen med avseende på den eventuella kommande landskapsreformen har som planerat varit ak-

tivt och man har på detta vis försökt inverka på riskens följder. Exempelvis genom avtalshantering har man redan berett sig speciellt på de förändringar en eventuell social- och hälsovårdsreform för med sig.

Som strategiska risker kan man även bedöma en ökning i kommuninvånarnas servicebehov som överskrider resurserna. Vanda stad har redan i flera års tid fortsatt växa. Att svara på servicebehovet framför allt hos människor med olika språk- och utbildningsbakgrund kräver en omfattande resursallokering, vilket är en utmaning i det strama ekonomiska läge som gäller i staden.

De ökade problemen med inneluften kan nästan betraktas som en strategisk risk, framför allt om produktionen av basservice äventyras då lämpliga lokaliteter inte står att finna. Att bli utsatt för inneluftproblem kan innebära en hälsorisk, att åtgärda problemet medför betydande kostnader, medan dessa händelser nästan alltid dessutom leder till negativ publicitet som skadar stadens rykte och attraktionskraft.

Operativa risker

Risker i verksamheten (operativa risker) är de risker som hotar kontinuiteten, processerna och systemen i den dagliga verksamheten i stadens organisation.

Som centrala risker för Vanda har bedömts bland annat tillgången på personal och kompetens i vissa kritiska yrkesgrupper, avvikelser i anslutning till IT-administrationens basservice (medräknat risker i samband med datasäkerhet) samt risker förknippade med nyckelpersoner, arbetshälsan och personalens ork.

Tillgången på personal är en risk i synnerhet inom personintensiva verksamheter som social- och hälsovårdsväsendet, bildningsväsendet samt vissa tekniska uppgifter. Risker som beror på problem med tillgången har man försökt kontrollera genom bland annat föregripande rekrytering, olika praktikprogram samt genom att upprätthålla bilden av staden som en intressant arbetsgivare. Genom dessa åtgärder har man endast delvis lyckats påverka tillgången på yrkeskunnig personal och hur länge de stannar kvar. I och med att situationen på arbetsmarknaden förbättras kommer risken högst troligt att öka. Framför allt inom social- och hälsovårdsväsendet har den höga personalomsättningen i kombination med den administrativa omstruktureringen samt förberedelserna inför introduktionen av det nya patientdatasystemet har uppfattats som ansträngande. Den exceptionellt höga personalomsättningen belastar organisationen på grund av rekryteringar och orientering i arbetet, och dessutom har omsättningen en negativ effekt genom risken förknippad med nyckelpersoner.

Tillgången till behöriga socialarbetare är en nationell utmaning framför allt inom barnskyddet. Detta har belastat personalen och haft en försämrande effekt på trivseln i arbetet. Social- och hälsovårdsnämnden godkände 20.11.2017 verksamhetsområdets plan för utveckling av barnskyddet samt förbättring av personalsituationen inom barnskyddet, och åtgärder har redan påbörjats.

Vanda stad har beredskap inför störningar i datasystemen bland annat i form av de åtgärder som fastställts i ICT-beredskapsplanen, upprätthållande av alternativa verksamhetssätt samt testning av förmågan hos de viktigaste producenterna av ICT-tjänster att verka i störningstillstånd. Till IT-administrationen rekryterades i slutet av år 2017 en datasäkerhetschef då motsvarande tjänst tidigare upphandlats som köptjänst. Staden har berett sig på de åligganden som EU:s kommande datasekretessförordning medför.

Ekonomiska risker

De ekonomiska riskerna anknyter till balansen i stadens ekonomi, liksom investeringarna samt finansieringen, placeringarna och likviditeten.

Bland de ekonomiska risker som påverkar stadens verksamhet har de negativa förändringarna i de skatteinkomster som staden får in framför allt i kombination med en större ökning av utgifterna än budgeterat störst in-

verkan. För tillfället är den mest betydande enskilda ekonomiska risken för Vanda stad den planerade landskaps- och vårdreformen, som om den förverkligas kommer att innebära en märkbar minskning i stadens skatteinkomster, ett ökat beroende av staten på grund av statsandelarna samt en fördubbling av stadens relativa skuldsättning i och med att lånen kvarstannar hos kommunen. Eftersom staden genom sin verksamhet endast i begränsad utsträckning kan påverka den egna inkomstbasen och inte ensam kan påverka sättet på vilket landskaps- och vårdreformen förverkligas, kan risken hanteras bäst genom att en ökning av utgifterna i driftsekonomin stävjas och strikta prioritetsavvägningar görs i investeringarna som sprids ut över tid.

Enligt de allmänna anvisningar som godkänts av Vanda stadsstyrelse är målet med hanteringen av stadens finansierings- och ränterisker att skydda Vandas stadskoncern från ogynnsamma förändringar på finansmarknaden. Kostnaderna för låneupptagning och variationerna i dessa påverkas framför allt av euroområdets allmänna räntenivå och förändringar i denna. På kostnaderna inverkas främst genom att stadskoncernens upplåning förverkligas på möjligast kostnadseffektivt vis samt genom att hålla kontroll över skuldens ränterisksituation. Finansieringsrisken hålls under kontroll genom att undvika att lån som ska återfinansieras i allt för stor mån koncentreras tidsmässigt och till enstaka medelanskaffningskällor samt genom att aktivera investerad överloppslikviditet.

Stadens låneportfölj minskade 2017 med cirka 101 miljoner euro och i slutet av 2016 hade den en storlek på cirka 959 miljoner euro. Stadens egna och koncernens långsiktiga anskaffning av medel kunde ordnas till mycket rimliga villkor.

Hanteringen av finansierings- och ränterisker inom Vanda stadskoncern har centraliserats till resultatområdet för finansiering. Stadens låneportfölj drog fortsättningsvis nytta av att den historiskt sett låga räntenivån fortsatte, vilket framgick av de rekordartat låga ränteutgifterna. Ränteutgifterna år 2017 uppgick till cirka 2,5 miljoner euro. Staden ingick under 2017 två lån till fast ränta med en lånesumma på totalt 90 miljoner euro, vilket i viss mån förbättrade stadens ränterisksituation, och minskade därmed portföljens ränterisk. I Vanda stads låneportfölj ingår ingen valutakursrisk.

Skaderisker

Med skaderisk avses en risk som orsakar ekonomiska förluster, personskador eller olägenheter för miljön om den realiseras. Skaderisken drabbar i allmänhet ett visst, bestämt objekt. Exempel på skaderisker är att organisationens egendom skadas, förstörs eller försvinner till följd av t.ex. ett brott eller någon annan skadlig händelse.

Centrala skaderisker i Vanda stad bedöms vara hotfulla och våldsamma situationer som anställda utsätts för samt övrigt arbetarskydd, risker som anknyter till verksamhetslokalers säkerhet, sundhet och användbarhet (inomhusluftsproblem, fuktskador), olycksfall som drabbar kommuninvånare där staden är ansvarig, samt allvarliga risker för patienter och klienter, t.ex. felbehandling eller eventuella matförgiftningar.

År 2017 gav enskilda skaderiskhändelser inte upphov till några betydande följder på stadsnivå, men inneluftproblem eller misstanke om problem ökade ytterligare. På grund av problem med inneluften grundade staden en styrgrupp för frågor kring inomhusmiljöer och anvisningar publicerades för hur man förfar vid administrationen av handlingar som rör frågor med anknytning till inomhusmiljö. För att man ska kunna åtgärda inneluftproblemen har det beslutats att 2,3 milj. euro årligen reserveras i budgeten.

Man har strävat efter att begränsa följderna av stadens skade- och ansvarsrisker med hjälp av försäkringar. Lagstadgade försäkringar för staden är olycksfallsförsäkring och trafikförsäkring, utöver vilka staden har en gällande grupplivförsäkring. Lagstadgade och andra obligatoriska försäkringar tas i åtminstone den omfattning som lagstiftningen och andra bestämmelser kräver. Även stadskoncernens egendoms- och avbrottsförsäkringar samt verksamhetens och förvaltningens ansvarsförsäkringar konkurrensutsätts med jämna mellanrum så, att staden, dess affärsverk och dottersamfund har ett uppdaterat och så omfattande och heltäckande försäkringsskydd som

möjligt samt av försäkringsbolag erbjuden riskhanterings- och skadebekämpningsservice. Till de delar som stadens försäkringar inte ersätter skador på egendom, kan de täckas ur skadefonden som förvaltas av finansieringens resultatområde.

Rättegångar samt kommunalbesvär under 2017

Den interna revisionen har i revisionsrapporten 30.10.2017 konstaterat att det funnits brister på stadsnivå och till en del på verksamhetsområdesnivå i hur stadens hanterar domstolsärenden. Bristerna hänför sig främst till att listor över alla aktuella domstolsärenden inte kunde fås från diariet och således fanns det inte inom staden och delvis inom verksamhetsområdena exakt kännedom om samtliga aktuella domstolsärenden.

Stadsstyrelsen gav år 2017 sammanlagt sex utlåtanden/genmälen som anknöt till fall som behandlats vid förvaltningsdomstolarna eller högsta förvaltningsdomstolen. I dessa behandlades bland annat besättande av tjänsten som direktör för ungdomsservicen, en detaljplaneändring, ett miljötillståndsärende samt besvär som anförts med anledning av stadsstyrelsens beslut om förköp.

Ur stadens skadefond betalades år 2017 för stadens interna skador omkring 187 000 €, av vilka över hälften hänförde sig till två betydande skadetillfällen med fordon involverade som uppstod under året. Dessutom orsakade stormen Kiira i augusti 2017 skador på stadens egendom för omkring 66 000 €. Till parter utanför stadsorganisationen betalades ersättningar på sammanlagt nästan 115 000 € för händelser som det ansågs staden var ansvarig för. Ur skadefonden betalades ersättningar för omkring 69 000 € för skadegörelse som åsamkats stadens fastigheter och annan egendom.

Beredskap inför störningstillstånd och beredskapsplanering

Genom beredskapsplaner och andra beredskapsarrangemang som vidtas på förhand och syftar till kontinuitet i verksamheten säkras för stadens invånare och samarbetsparter viktiga funktioners fortsatta funktionsduglighet om stora risker skulle realiseras. Utöver ovanstående planer är det dessutom viktigt att utbilda de anställda och genomföra olika slags övningar, samarbeta med partners och intressegrupper som är av vikt för verksamheten, vissa upphandlingar och säkerheter som ska verkställas på förhand samt bland annat att reservera personal för uppgifter under undantagsförhållanden.

I och med att verksamheten av i dag är nätverksbaserad förutsätts regelbundna kontakter, gemensam planering samt övningar och tryggande av informationsgången centrala aktörer emellan vid rådande störningstillstånd. Kontakten mellan dem som svarar för den kritiska infrastrukturen och tjänsterna bör utgå från arrangemang som skapats och överenskommits redan under normala förhållanden. Vanda stad har ett intensivt samarbete t.ex. med Vanda Energi Ab som svarar för energidistribution, med Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) som svarar bl.a. för vatten- och avfallsomsorg samt med olika myndigheter som svarar för säkerhetsfrågor i området och med städerna i huvudstadsregionen.

Staden inledde år 2017 uppdateringen av beredskapsplanen inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö samt måltidsservicen. För stadsledningen ordnades dessutom en övning med betoning på kriskommunikation och man deltog bland annat i beredskapsövningen KETJU17.

För att staden ska kunna ordna service krävs det att de centrala tekniska systemen fungerar och att serviceproducenterna är pålitliga när köpta tjänster används. De upphandlingsanvisningar för staden som är i kraft förutsätter att när man anskaffar service som är livsavgörande för staden eller artiklar som är nödvändiga för att ordna dessa, måste man vid ingåendet av upphandlingskontrakt säkerställa att leverantören garanterat förbinder sig till avtalet och förmår leverera tjänster eller artiklar även i störningssituationer och när undantagstillstånd råder.

1.1.7 Miljöfaktorer

De allmänna anvisningarna om redovisning och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i bokslut för kommuner och samkommuner som bokföringsnämndens kommunsektion vid handels- och industriministeriet utarbetat fungerar som utgångspunkt för uppgörandet av kommunernas miljöbokföring. De inkomster, kostnader och investeringar som följs upp i Vandas miljöbokföring har fastställts i samband med utvecklingsarbetet för rapporteringen av den hållbara utvecklingen i de sex största städerna.

Miljöintäkter, miljökostnader och miljöinvesteringar i Vanda enligt verksamhet

År 2017 uppgick miljöintäkterna i Vanda till 678 400 euro. De största miljöintäkterna kom från fastighetscentralens energieffektivitetsarbete, miljöskyddets myndighetsuppgifter och från oljebekämpningsfondens bidrag för skydd av jordmån och grundvatten.

Miljökostnaderna år 2017 uppgick till totalt 26,4 miljoner euro. Merparten av kostnaderna utgjordes i likhet med tidigare år av kostnader i gruppen Övriga miljöskyddsåtgärder.

Miljöinvesteringarna uppgick till 3,3 miljoner euro, varav största delen användes för Övriga miljöskyddsåtgärder.

Med miljöintäkter avses sådana inkomster från kommunorganisationens verksamhet som anknyter till miljöskyddet. I dessa ingår t.ex. avfallshanteringsavgifter samt ersättningar som kommunen debiterat av miljöförstörare för arbeten som kommunen utfört eller låtit utföra för att återställa och städa upp miljön samt de åtgärder som inhämtats via energibesparingar. En miljöintäkt är en miljöinkomst som periodiserats till räkenskapsperioden.

År 2017 uppgick miljöintäkterna för Vandas stadsorganisation till 678 400 euro. De täckte 0,3 procent av stadens alla verksamhetsintäkter. Miljöintäkterna uppgick till 3,0 euro per invånare.

Den totala summan för miljökostnader utgörs av miljöutgifter som periodiserats på räkenskapsperioden och avskrivningar som gjorts på miljöinvesteringar under räkenskapsperioden. Miljöutgifterna definieras som de utgifter som miljöskyddsåtgärderna medför. Miljöutgifter orsakas av olika åtgärder som vidtagits för att åstadkomma miljönytta eller för att förhindra, reducera eller återställa skador på miljön, förbättra standarden hos framtida miljöskydd och för att befrämja en hållbar användning av naturresurser. Kostnaderna för miljöskyddsåtgärderna presenteras i tillämpliga delar i enlighet med den allmäneuropeiska statistiska kategoriseringen av miljöskyddsåtgärder.

I Vanda uppstod huvuddelen av de sammanlagda miljökostnaderna på 26,4 miljoner euro i gruppen Övriga miljöskyddsåtgärder. De täckte 1,6 procent av stadens alla verksamhetskostnader. Miljökostnaderna uppgick till 107,4 euro per invånare.

Miljöinvesteringarna är utgifter som uppkommer för tillgångar som anskaffats för att producera nyttigheter samt för att förebygga, reducera eller återställa skador på miljön, förbättra standarden hos framtida miljöskydd eller för anskaffningen av nyttigheter för att främja en hållbar användning av naturresurserna. Dessutom förväntas investeringarna avkasta inkomster eller är avsedda att fortlöpande under flera räkenskapsperioder användas som produktionsfaktorer i kommunens produktion av nyttigheter och tjänster, medan anskaffningsutgiften överskrider gränsen för smärre anskaffningar enligt avskrivningsplanen. De finansieringsandelar och bidrag som avsatts för investeringar minskas från miljöinvesteringarnas anskaffningsutgift.

I Vanda gjordes miljöinvesteringar för lite mer än 3,3 miljoner euro. De flesta investeringarna gjordes i gruppen Övriga miljöskyddsåtgärder. De täckte 3,0 procent av stadens alla investeringar. Investeringar gjordes till ett belopp av 14,9 euro per invånare.

1.2 Redogörelse över hur den interna kontrollen ordnas

Ordnandet av intern kontroll

Med intern kontroll avses förfarings- och verksamhetssätt inom stadskoncernen, med vilka man strävar efter att se till att verksamheten är laglig och ger resultat. Den interna kontrollen är ett verktyg för stadens ledning och förvaltning med vars hjälp utfallet av uppställda mål, verksamhetsprocesser och risker utvärderas. Syftet med kontrollen är att främja ett effektivt ledarskap inom organisationen, riskhanteringen och bedömningen av verksamhetens resultat.

Den interna kontrollen inbegriper all verksamhet i organisationen. På genomförandet av intern kontroll inverkar organisationsverksamhetens karaktär, innehåll och omfattning, ekonomi och riskerna i anslutning till det som nämns ovan. En stor del av den interna kontrollen genomförs som dagliga kontroll- och verifikationsåtgärder som inkluderas i organisationens processer. Regelbunden kontroll omspänner bland annat rapporter som utarbetas för ledningen och förtroendeorganen, uppföljning av verksamhet och särskilt avvikelser, uppföljning av budgetutfallet, övervakning av hur författningar och anvisningar efterföljs, förfaranden för godkännande och befullmäktigande samt fysiska kontrollåtgärder.

I organiseringen av förvaltningen och verksamheten samt besluts- och sammanträdesförfarandena i Vanda stad följs bestämmelserna i stadens förvaltningsstadga, om inte något annat bestäms i lag. Förvaltningsstadgan som uppdaterats enligt kraven i kommunallagen trädde i kraft 1.6.2017. Förvaltningsstadgan förutsätter att god lednings- och förvaltningssed iakttas i staden.

Stadsdirektören, de biträdande stadsdirektörerna och direktörerna för resultatområdena svarar på stads-, verksamhetsområdes- och resultatområdesnivå för att ordna med god lednings- och förvaltningssed, riskhantering och intern kontroll samt att förverkliga detta och trygga dess funktion i enlighet med de principer och förfaringssätt som stadsstyrelsen beslutar om, samt följer upp rapporteringen om situationen i fråga om lednings- och förvaltningssystemen, riskhanteringen och den interna kontrollen inom verksamhet som lyder under dem. I affärsverken ligger ansvaret hos affärsverkets direktör.

Cheferna och enhetscheferna svarar för att personalen i den organisation som leds av ifrågavarande person verkar enligt godkända principer och förfaringssätt som anknyter till god lednings- och förvaltningssed, riskhantering och intern kontroll. Chefen svarar för att personalens befogenheter och ansvarsområden fastställts och att personalen har aktuella uppgiftsbeskrivningar i den enhet som han eller hon leder. Chefer och överordnade ska följa upp de funktioner som är på deras ansvar och vidta nödvändiga åtgärder om man upptäcker verksamhet som strider mot god lednings- och förvaltningssed, riskhanteringen och den interna kontrollen.

I Vanda stadskoncern tillåts inte missbruk. Ledningens skyldighet är att bedriva intern kontroll för att förhindra och uppdaga missbruk och ingripa i missbruk som framkommit. Den interna revisionen kan efter övervägande av stadens ledning bistå undersökningsarbetet eller undersöka misstänkt missbruk. I princip behandlas de interna revisionens revisionsrapporter på ledningsgruppsnivå och rekommendationerna i rapporterna efterföljs.

Man har strävat efter att minimera missbruk genom kvalitetssäkringsprocesser, i vilka bland annat ärenden behandlas av flera personer. Så kallade farliga arbetskombinationer har tagits i beaktande för att förhindra att sådana uppstår.

Vid verksamhetsområdena strävar man efter att dra nytta av konsekvensbedömning på förhand i viktiga beslut. Målet är att med hjälp av detta förfarande förutse konsekvenserna av eventuella beslut för målgruppen samt minimera förutsebara risker. I fråga om viktiga förändringar som påverkar kommuninvånare fogas bedömningen till att utgöra en del av det beslutsförslag som förs till den nämnd som styr verksamheten.

För att hantera ekonomiska risker rapporterar verksamhetsområdenas chefer med budgetansvar regelbundet om ekonomins utfall, riskerna för överskridning och underskridning av budgeten samt nödvändiga åtgärder. Utfallsprognoser för driftsplanen görs upp nästan varje månad på resultatenhetsnivå. Om ekonomins utfall rapporteras i samband med delårsöversikterna för stadsstyrelsen och de nämnder som styr verksamheten. För koncernsammanslutningarnas del är stadsstyrelsens allmänna sektion den instans som styr verksamheten.

Intern kontroll bedrivs också under de biträdande stadsdirektörernas regelbundna navigeringsmöten vid resultatområdena samt under navigeringar som koncernförvaltningen ordnar i koncernsammanslutningarna.

Riskerna för de strategiska målens utfall bedöms årligen i anslutning till utarbetandet av resultatkorten. Utfallet av strategiska mål följs upp i ledningsgrupperna och nämnderna och stadsstyrelsen rapporteras om målen i samband med delårsöversikterna.

Genom att förbättra motiveringarna för upphandlingsbeslut och upprätthålla kontakterna med leverantörer har man strävat efter att förebygga potentiella besvär till marknadsdomstolen. Trots planerade riskhanteringsåtgärder har antalet besvär till marknadsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen ökat med anledning av den ändrade lagstiftningen.

Bedömning av ordnandet av intern revision

Den interna revisionen lyder under stadsdirektören och resultatområdets uppgifter har fastställts i instruktionen för Vanda stadsstyrelse och stadsdirektörens verksamhetsområde. Revisionsarbetet grundar sig på en årsplan för kalenderåret som stadsdirektören godkänt och planen jämkas samman med den externa revisionens arbetsprogram.

Resultaten från revisionerna rapporterades varje månad till stadsdirektören och en gång om året till stadsstyrelsen. Efter det att revisionsrapporterna blivit färdiga skickades de till stadsstyrelseordförandena och stadsdirektören, och i fall som berörde hela staden eller ett visst verksamhetsområde till biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet och vederbörande chefer, samt i fall som i stor grad berörde verksamhetsområdet till nämndens/direktionens ordförande. I revisioner som gällde dottersammanslutningar skickades revisionsrapporterna också till bolaget i fråga och allmänna sektionen.

År 2017 utförde den interna revisionen 23 ordinarie revisioner, 15 efterrevisioner och 51 kassagranskningar. Revisioner utfördes inom alla verksamhetsområden och de var inriktade på bl.a. allmän förvaltning, personalförvaltning, understöd, egendomsförvaltning, anskaffning av varor och tjänster, ekonomiförvaltning, it-administration samt avtal. Av revisionerna inriktades 10 på stadens dotterbolag. Inom resultatområdet arbetade sex personer.

Utgående från de revisioner som utförts i bolagen går det att konstatera att det finns utvecklingsbehov när det gäller den interna kontrollen av vissa dotterbolags ekonomi och förvaltning. Till övriga delar framkom vid revisionerna inte några sådana större sakhelheter, där det i betydande grad skulle finnas behov av att effektivera den interna kontrollen eller riskhanteringen.

1.3 Hur räkenskapsperiodens resultat bildas och verksamheten finansieras

1.3.1 Hur räkenskapsperiodens resultat bildas

Resultatet för räkenskapsperioden 2017 visade ett överskott på 40,4 miljoner euro. Efter bokslutsdispositioner blev räkenskapsperiodens överskott 41,7 miljoner euro. Räkenskapsperiodens resultat försämrades med 24,1 miljoner euro jämfört med det föregående året. Den sammanräknade minskningen av verksamhetsintäkter, tillverkning för eget bruk, skatteinkomster och statsandelar var 46,3 miljoner euro jämfört med år 2016. Verksamhetskostnaderna minskade år 2017 med 30,3 milj. euro jämfört med året innan. Dessa posters negativa inverkan på resultatet uppgår till sammanlagt -16,0 miljoner euro. De finansiella intäkterna exklusive de finansiella kostnaderna ökade med 1,1 milj. euro. Av- och nedskrivningarna ökade med 7,5 miljoner euro.

Resultaträkning	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Verksamhetsintäkter	252,0	298,7	274,4
Tillverkning för eget bruk	78,3	80,6	109,8
Verksamhetskostnader	- 1 339,0	- 1 369,3	- 1 399,8
Verksamhetsbidrag	- 1 008,7	- 990,0	- 1 015,6
Skatteinkomster	977,0	953,8	934,0
Statsandelar	168,9	189,4	150,5
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	14,2	14,3	14,6
Övriga finansiella intäkter	15,3	15,5	21,1
Räntekostnader	- 2,5	- 3,9	- 5,9
Övriga finansiella kostnader	- 0,2	- 0,1	- 0,4
Årsbidrag	164,0	178,8	98,4
Avskrivningar och nedskrivningar	- 123,6	- 116,1	- 98,1
Extraordinära poster	0,0	1,8	1,0
Räkenskapsperiodens resultat	40,4	64,5	1,4
Bokslutsdispositioner	1,2	0,3	- 0,7
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	41,7	64,8	0,7

Kommunens resultaträkning visar om den interna finansiering som ackumulerats som intäkter räcker till för att täcka de kostnader som orsakats av serviceproduktionen. Den resultaträkning som presenteras i detta sammanhang innehåller stadens, affärsverkens och fondernas externa intäkter och kostnader.

Intäkter

Vanda stads totala intäkter år 2017 utan tillverkning för eget bruk var 1 427,4 miljoner euro. Minskningen jämfört med året innan var 44,3 miljoner euro, dvs. 3,0 procent. Verksamhetsintäkterna minskade från året innan med 46,7 miljoner euro. Skatteinkomsterna uppgick totalt till 977,0 miljoner euro. Jämfört med 2016 var ökningen 23,2 miljoner euro (2,4 procent). Under 2017 uppgick statsandelarna till sammanlagt 168,9 miljoner euro. De minskade från året innan med 20,5 miljoner euro (10,8 procent).

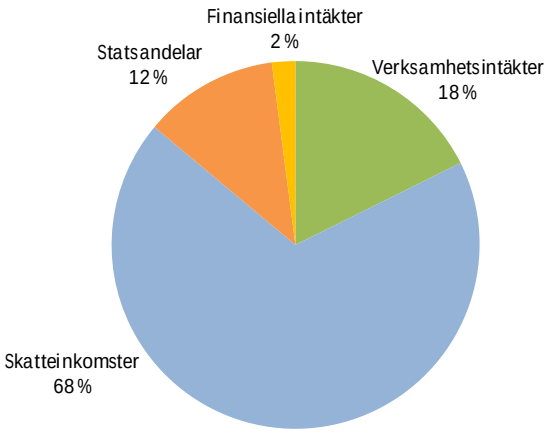
Kostnader

Vanda stads totala kostnader under 2017 uppgick till 1 465,3 miljoner euro. Minskningen jämfört med året innan var 24,2 miljoner (1,6 procent). Verksamhetskostnaderna minskade med 30,3 miljoner euro jämfört med år 2016. Köpen av tjänster ökade med 12,3 miljoner euro (1,9 procent) jämfört med det föregående året. Värdet av nyttigheter som tillverkats för eget bruk och aktiverats i balansräkningen sjönk med 2,3 miljoner euro jämfört med det föregående året.

Tabell. Intäkter åren 2017 – 2016

Intäkter	2017 milj. €	2016 milj. €
Verksamhetsintäkter	252,0	298,7
Skatteinkomster	977,0	953,8
Statsandelar	168,9	189,4
Finansiella intäkter	29,5	29,7
Sammanlagt	1 427,5	1 471,6

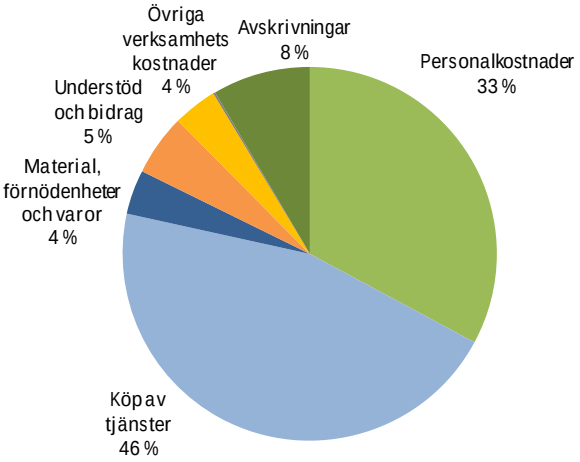
Figur. Fördelning av intäkter år 2017

Tabell. Kostnader åren 2017 - 2016

Kostnader	2017 milj. €	2016 milj. €
Personalkostnader	481,6	491,2
Köp av tjänster	667,4	655,1
Material, förnödenheter och varo	56,5	49,3
Understöd och bidrag	77,7	124,9
Övriga verksamhetskostnader	55,7	48,9
Finansiella kostnader	2,8	4,0
Avskrivningar	123,6	116,1
Sammanlagt	1 465,3	1 489,5

Figur. Fördelning av kostnader år 2017

Verksamhets- och årsbidrag

Stadens verksamhetsbidrag som består av differensen mellan verksamhetskostnader och verksamhetsintäkter utvisar hur mycket av kostnaderna för driftsekonomin som kvarstår att täckas med skatteinkomster och statsandelar. År 2017 var verksamhetsbidraget -1 008,7 miljoner. euro. Det försvagades med 18,7 miljoner euro jämfört med året innan.

Verksamhetsintäkternas andel av verksamhetskostnaderna har under den fem år långa kontrollperioden legat på en jämn nivå. Verksamhetsintäkterna täckte 20,0 procent av verksamhetskostnaderna år 2017.

Resultaträkningens nyckeltal	2017	2016	2015
Verksamhetsintäkter/verksamhetskostnader, %	20,0	23,2	21,3
Årsbidrag/avskrivningar, %	132,7	154,0	100,4
Årsbidrag, euro/invånare	735,4	815,4	458,7
Antal invånare	223 027	219 341	214 605

Årsbidraget beskriver tillräckligheten i internt tillförda medel totalt. Stadens årsbidrag minskade med 8,3 procent från året innan och uppgår till 164,0 miljoner euro. Ser man till årsbidraget visar stadens internt tillförda medel ett överskott.

Årsbidraget per invånare har minskat med 80 euro från 2016 års nivå, och var därmed 735,4 euro/invånare år 2017. Vanda stads målvärde fås genom att man dividerar den genomsnittliga årliga investeringsnivån (127,9 miljoner euro) med invånarantalet, varvid värdet blir 573,4 euro/invånare.

Räkenskapsperiodens resultat och över-/underskott

När årsbidraget minskas med avskrivningar och nedskrivningar, får man fram differensen mellan de inkomster och utgifter som periodiserats för räkenskapsperioden, dvs. räkenskapsperiodens resultat. Avskrivningarna har beräknats enligt den godkända avskrivningsplanen. Av- och nedskrivningarna var sammanlagt 123,6 miljoner euro år 2017.

Räkenskapsperiodens resultat minskade från året innan med 24,1 miljoner euro och uppgick till 40,4 miljoner euro under 2017. Räkenskapsperiodens överskott efter avskrivningsdifferensen och ändringarna i reserver och fondöverföringarna var 41,7 miljoner euro.

1.3.2 Finansiering av verksamheten

Bokslutets finansieringsanalys består av förändringarna i kassaflödet i den ordinarie verksamheten och investeringarna samt finansieringsverksamheten i staden och affärsverken, dvs. Mun- och tandhälsan, Mellersta Nylands räddningsverk, Företagshälsan i Vanda samt fonderna. Finansieringsanalysen härleds ur bokslutets resultaträkning och balansräkning.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde visade under 2017 ett överskott på 63,4 miljoner euro. Investeringsutgifterna uppgick år 2017 till 111,3 miljoner euro. Den egen anskaffningsutgiften för investeringar, dvs. differensen mellan investeringsutgifterna och investeringarnas finansieringsandelar var 110,6 miljoner euro. Minskningen i den egna anskaffningsutgiften jämfört med året innan var 34,8 miljoner euro (23,9 procent).

Finansieringens kassaflöde

Kassaflödet för finansieringens del visade å sin sida ett underskott på 43,3 miljoner euro. Sammanlagt 90 miljoner euro upptogs av staden i nya långfristiga lån. De långfristiga lånen amorterades med 191,0 miljoner euro. Nettominskningen av de långfristiga lånen uppgick sålunda till 101,0 miljoner euro, då den året innan utgjorde en ökning på 17,8 miljoner euro. Minskningen i kortfristiga lån, 10,9 miljoner euro, omfattar förändringarna i dottersamfundens koncernkontosaldo. I övriga förändringar i likviditeten ingår förändringarna i dottersamfundens koncernkontosaldo, 7,3 miljoner euro.

Förändring i likvida medel

Förändringen av likvida medel består av differensen mellan nettosumman av finansieringsverksamhetens förändringar och nettosumman av internt tillförda medel och investeringar. De likvida medlen uppgick i slutet av 2017 till 213,5 miljoner euro inklusive dottersamfundens koncernkontosaldo 47,9 miljoner euro. Dottersamfundens koncernkontosaldo ökade med 18,2 miljoner euro under 2017. I sin helhet ökade de likvida medlen med 20,1 miljoner euro under 2017.

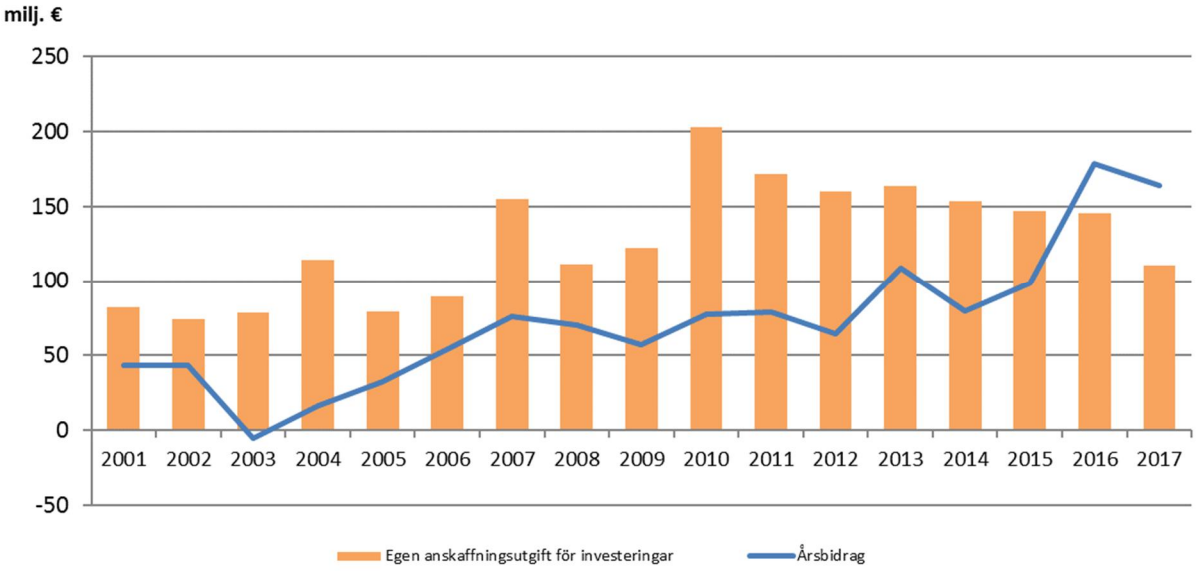
Finansieringsanalys	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Verksamhetens kassaflöde			
Årsbidrag	164,0	178,8	98,4
Extraordinära poster	0,0	1,8	1,0
Korrektivposter till internt tillförda medel	- 40,5	- 48,9	- 37,3
Investeringarnas kassaflöde			
Investeringsutgifter	- 111,3	- 146,7	- 152,8
Finansieringsandelar för investeringar	0,7	1,3	5,8
Överlåtelseinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva	50,6	68,8	48,4
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	63,4	55,2	- 36,6
Finansieringens kassaflöde			
Förändringar i utlåningen			
Ökning i utlåningsfordringar	0,0	- 0,1	- 3,0
Minskning i utlåningsfordringar	4,6	1,3	2,4
Förändringar i lånestocken			
Ökning i långfristiga lån	90,0	80,0	152,0
Minskning i långfristiga lån	- 191,0	- 97,8	- 136,9
Förändring i kortfristiga lån	10,9	- 24,7	7,0
Förändringar i eget kapital	1,7	0,4	10,0
Övriga förändringar i likviditeten	40,5	13,1	- 19,5
Finansieringens kassaflöde	- 43,3	- 27,9	12,1
Förändring i likvida medel	20,1	27,3	- 24,5
Likvida medel 31.12	213,5	193,4	166,2
Likvida medel 1.1	193,4	166,2	190,7

Finansieringsanalysens nyckeltal	2017	2016	2015
Utfallet av verksamhetens och investeringarnas kassaflöde, 5 år milj. €	-31,8	-181,9	-314,9
Internt tillförda medel för investeringar, %	148,2	123,0	66,9
Låneskötselbidrag	0,9	1,8	0,7
Likviditet, kassadagar	49,8	45,9	38,2
Antal invånare	223 027	219 341	214 605

Nyckeltalet för de internt tillförda medlen för investeringar talar om hur stor del av utgiften för investeringarnas egenanskaffning som har finansierats genom inkomstfinansiering. Nyckeltalet för den interna finansieringen var 148,2 år 2017, varför Vanda stads investeringar i sin helhet kunde finansieras genom intern finansiering.

I nedanstående figur åskådliggörs utvecklingen av årsbidraget och investeringarnas egenanskaffningsutgifter åren 2000–2017.

Figur. Årsbidraget och investeringarnas egenanskaffningsutgifter 2000–2017

Låneskötselbidraget visar hur tillräcklig kommunens interna finansiering är när det gäller att täcka kostnaderna för räntor på främmande kapital och amorteringarna. Vanda stads låneskötselbidrag var 0,9 år 2017. Den interna finansieringen räcker inte helt till för att sköta lånen, eftersom nyckeltalets värde ligger under 1. Som god kan låneskötselförmågan anses vara, om nyckeltalets värde överskrider 2. Kommunens likviditet beskrivs som kassans tillräcklighet räknad i dagar. Med Vanda stads kassamedel i slutet av 2017 skulle man ha klarat av att täcka betalningar för 49,8 dagar ur kassan.

1.4 Den finansiella ställningen och ändringar i den

Strukturen för kommunens finansiering framställs med hjälp av en balansräkning och nyckeltal som beräknas utgående från balansräkningen. Balansräkningen omfattar både stadens och affärsverkens, dvs. Mellersta Nylands räddningsverks, Företagshälsans i Vanda och Mun- och tandhälsovårdens samt Vanda stads bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfond, Utvecklingsfondens för Marja-Vanda och centrumområdena, Fondens för social kreditgivning och Skadefondens balansenheters sammanställda balansräkningar. Interna poster, såsom interna fordringar och skulder, ingår inte i balansräkningen.

Aktiva

I bestående aktiva ingår immateriella och materiella tillgångar som inverkar i form av produktionsfaktorer under flera räkenskapsperioder samt verksamhetsområdenas investeringar i aktier, andelar samt andra slag av investeringsobjekt. Bestående aktiva har värderats till anskaffningskostnaderna och avskrivningarna har beräknats enligt den godkända avskrivningsplanen. Avskrivningsplanerna och ändringarna av bestående aktiva ingår i noterna. I slutet av 2017 hade bestående aktiva ett värde i balansräkningen på 1 839,0 miljoner euro. Den största posten inom bestående aktiva är de materiella tillgångarna som uppgick till 1 201,6 miljoner euro i slutet av 2017 (56,6 procent av slutsumman i balansräkningen). Placeringarna, dvs. aktier, andelar och övriga fordringar uppgick i slutet av år 2017 till 581,8 miljoner euro (27,4 procent av den totala summan för aktiva).

De förvaltade medlen bestod i huvudsak av statliga bostadslån som förmedlats. De förvaltade medlen uppgick i slutet av 2017 till 1,5 miljoner. De förvaltade medlen förblev de samma som år 2016.

Till rörliga aktiva räknas omsättningstillgångar, lång- och kortfristiga fordringar, finansiella värdepapper samt pengar och bankfordringar. I slutet av året uppgick de rörliga aktiva till sammanlagt 281,1 miljoner euro (13,2 procent av balansräkningens slutsumma). Omsättningstillgångarna uppgick i slutet av år 2017 till 0,6 miljoner euro. Värdet på omsättningstillgångarna minskade under 2017 med 19,1 miljoner euro i jämförelse med föregående års värde. Minskningen berodde främst på de minskade utgifterna för ombyggnaden av Ring III.

Fordringarna uppgick i slutet av året till sammanlagt 67,0 miljoner euro. De kortfristiga kundfordringarna uppgick till 21,7 miljoner euro och lånefordringarna till 0,6 miljoner euro. De övriga fordringarna uppgick till 14,0 miljoner euro och resultatregleringarna till 17,0 miljoner euro. Kassa och bank uppgick i slutet av året till 212,4 miljoner euro, dvs. summan ökade med 20,1 miljoner euro jämfört med läget i slutet av det föregående året.

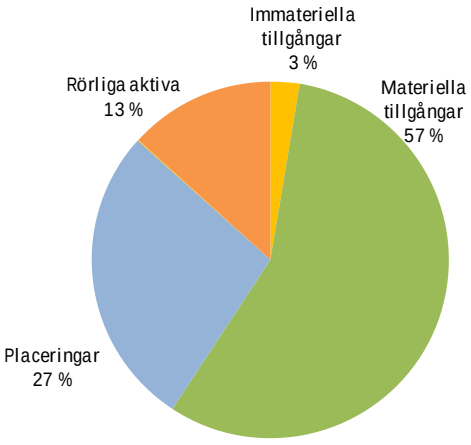
Passiva

Det egna kapitalet var i slutet av året 938,5 miljoner euro (44,2 procent av balansräkningens slutsumma). Det egna kapitalet bestod av ett grundkapital på 349,1 milj. euro, ett kapital i övriga egna fonder på 122,2 milj. euro samt av tidigare räkenskapsperioders överskott på 425,5 milj. euro och räkenskapsperiodens överskott på 41,7 milj. euro. Övriga egna fonder var Vanda stads bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfond, Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena, Fonden för social kreditgivning och Skadefonden.

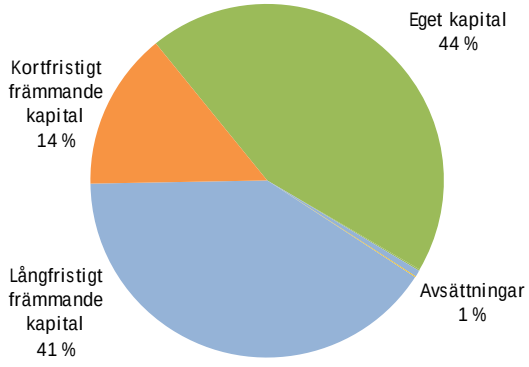
Reserver i form av investeringsreserver gjordes till en summa av 0,1 miljoner euro år 2017. Genom att investeringsreserver användes för att täcka anskaffningsutgifter uppstod år 2017 en minskning av avskrivningsdifferensen med 0,4 miljoner euro. I avsättningarna ingick en avsättning på 0,2 miljoner euro för pensionsförpliktelser som ingåtts utanför KTAPL och andra avsättningar för 11,4 miljoner euro. Det förvaltade kapitalet bestod av förmedlade statliga bostadslån på 1,5 miljoner euro och donationsfondkapital på 0,8 miljoner euro.

Det främmande kapitalet uppgick vid årets slut till sammanlagt 1 166,3 miljoner euro. Stadens lånestock minskade under året med 90,1 miljoner euro och vid årets slut uppgick den till sammanlagt 1 007,4 miljoner euro. I övriga kortfristiga skulder ingick semesterlöne- och ränteperiodiseringar och andra bokslutsperiodiseringar som överföringsskulder på sammanlagt 56,5 miljoner euro, skulder till leverantörer på 49,5 miljoner euro, erhållna förskott på 32,5 miljoner euro samt övriga skulder på 20,4 miljoner euro.

Figur. Balansräkningens aktiva

Figur. Balansräkningens passiva

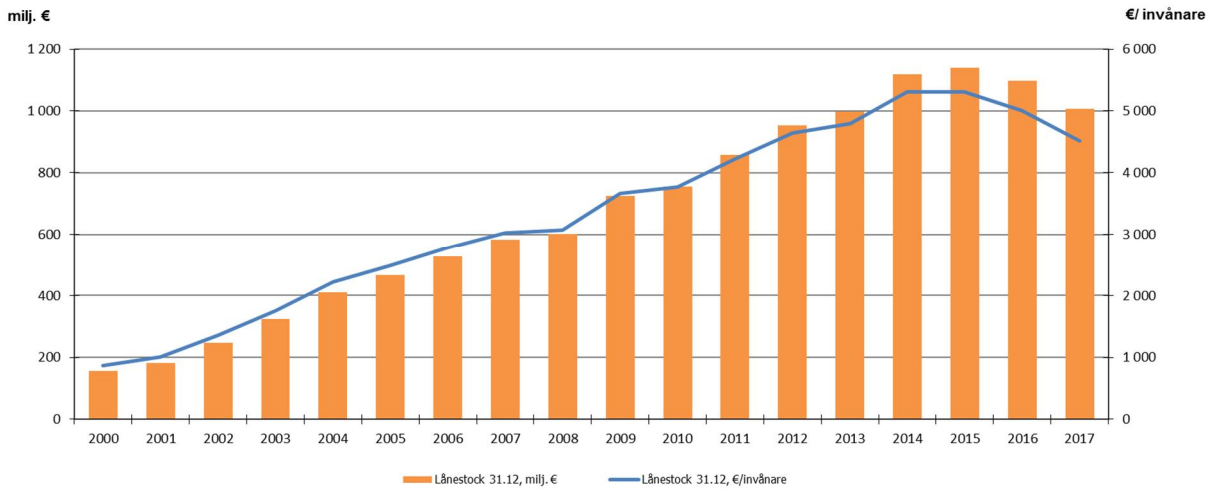
Balansräkning	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
AKTIVA			
Bestående aktiva	1 839,0	1 865,8	1 859,9
Immateriella tillgångar	*55,6*	*75,2*	*93,6*
Immateriella rättigheter	0,0	0,9	3,4
Övriga utgifter med lång verkningstid	55,5	74,3	90,2
Materiella tillgångar	*1 201,6*	*1 197,5*	*1 161,9*
Mark- och vattenområden	292,8	277,8	243,8
Byggnader	552,9	558,6	560,5
Fasta konstruktioner och anordningar	304,6	305,9	304,7
Maskiner och inventarier	16,6	18,3	16,5
Övriga materiella tillgångar	0,3	0,3	0,3
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	34,4	36,6	36,2
Placeringar	*581,8*	*593,2*	*604,4*
Aktier och andelar	293,3	300,2	310,2
Övriga lånefordringar	287,9	292,5	293,8
Övriga fordringar	0,6	0,5	0,4
Förvaltade medel	1,5	1,5	2,1
Statliga uppdrag	1,5	1,5	2,1
Rörliga aktiva	281,1	306,6	301,1
Omsättningstillgångar	*0,6*	*19,7*	*39,1*
Material och förnödenheter	0,6	0,5	0,8
Övriga omsättningstillgångar	0,0	19,2	38,3
Fordringar			
Långfristiga fordringar	*13,7*	*16,7*	*14,1*
Lånefordringar	0,3	0,3	0,3
Övriga fordringar	13,4	16,4	13,7
Kortfristiga fordringar	*53,3*	*76,7*	*81,8*
Kundfordringar	21,7	28,7	28,6
Lånefordringar	0,6	7,9	12,3
Övriga fordringar	14,0	13,2	19,7
Resultatregleringar	17,0	27,0	21,2
Finansiella värdepapper	*1,1*	*1,1*	*1,1*
Aktier och andelar	1,1	1,1	1,1
Kassa och bank	212,4	192,3	165,1
AKTIVA TOTALT	2 121,5	2 173,9	2 163,1

Balansräkning	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
PASSIVA			
Eget kapital	938,5	897,1	835,0
Grundkapital	349,1	349,1	349,1
Övriga egna fonder	122,2	122,9	123,0
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	425,5	360,2	362,2
Räkenskapsperiodens över-/underskott	41,7	64,8	0,7
Avskrivningsdifferens och frivilliga reserver	2,7	3,3	3,5
Avskrivningsdifferens	2,6	3,0	1,2
Reserver	0,1	0,3	2,3
Avsättningar	11,6	9,7	8,9
Pensionsavsättningar	0,2	0,2	0,4
Övriga avsättningar	11,4	9,4	8,5
Förvaltat kapital	2,3	2,2	2,7
Statliga uppdrag	1,5	1,6	2,3
Donationsfondernas kapital	0,8	0,5	0,4
Främmande kapital	1 166,3	1 261,7	1 313,0
Långfristigt främmande kapital	*859,7*	*1 000,0*	*980,2*
Masskuldebrevslån	175,1	245,8	211,6
Lån från finansinstitut och försäkringsinrättningar	684,6	748,4	762,4
Lån från offentliga samfund	0,0	5,8	6,2
Kortfristigt främmande kapital	*306,6*	*261,8*	*332,8*
Masskuldebrevslån	70,7	5,7	5,7
Lån från finansinstitut och försäkringsinrättningar	28,8	54,0	91,6
Lån från offentliga samfund	0,0	0,5	0,5
Lån från övriga kreditgivare	48,2	37,3	62,0
Erhållna förskott	32,5	32,7	23,8
Leverantörsskulder	49,5	52,0	63,1
Övriga skulder	20,4	21,0	20,5
Resultatregleringar	56,5	58,6	65,6
PASSIVA TOTALT	2 121,5	2 173,9	2 163,1

Balansräkningens nyckeltal	2017	2016	2015
Soliditet, %	45,1	42,1	39,2
Relativ skuldsättning, %	81,1	85,2	94,9
Skulder och ansvar i procent av driftsinkomsterna, %	106,4	99,9	114,7
Ackumulerat över-/underskott, milj. €	467,1	425,1	362,9
Ackumulerat över-/underskott, €/inv.	2 094,4	1 937,9	1 690,8
Lånestock 31.12, milj. €	1 007,4	1 097,5	1 140,1
Lånestock 31.12, €/invånare	4 517,0	5 003,6	5 312,4
Lånefordringar 31.12, milj. €	287,9	292,5	293,8
Antal invånare	223 027	219 341	214 605

Soliditetsgraden mäter kommunens soliditet, förmåga att klara av underskott och dess kapacitet att klara av sina åtaganden på lång sikt. I slutet av 2017 var soliditetsgraden i Vanda 45,1 procent, vilket betyder att Vanda stad har en betydande skuldbörda. Den relativa skuldsättningen visar att man av Vanda stads driftsinkomster under 2017 skulle ha behövt 81,1 procent för återbetalningen av främmande kapital. Nyckeltalet skulder och ansvar, procent av driftsinkomsterna, anger hur mycket av kommunens driftsinkomster som behövs för att återbetala främmande kapital, i de fall då även hyresansvaren jämställs med det främmande kapitalet. Nyckeltalet beaktar bättre sådana projekt som finansierats med olika modeller, vilka inte syns som skuld i kommunens balansräkning. Lånestocken fördelad per invånare var 4 517 euro per invånare.

Figur. Lånestockens utveckling 2000–2017

1.5 Totala inkomster och utgifter

Kalkylen för de totala inkomsterna och utgifterna görs upp utifrån stadens och affärsverkens, Mellersta Nylands räddningsverks, Företagshälsans i Vanda och Mun- och tandhälsovårdens resultaträkningar och finansieringsanalyser. I den beaktas endast externa inkomster, utgifter och finanstransaktioner. Också Vanda stads bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfond, Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena, Fonden för social kreditgivning och Skadefonden ingår i kalkylen.

Stadens totala inkomster under 2017 uppgick till 1 542,3 miljoner euro och de totala utgifterna till 1 562,8 miljoner euro. Differensen mellan inkomsterna och utgifterna utgjorde således -20,5 miljoner euro. Då Övriga ändringar i likviditeten (40,5 miljoner euro), läggs till från finansieringsanalysen, fås en ändring på 20,0 miljoner euro i kassamedlen. Detta motsvarar ökningen i finansieringsanalysens kassamedel under år 2017.

Totala inkomster och utgifter	2017 milj. €	2017 %	2016 milj. €	2016 %
Inkomster				
Verksamhet				
Verksamhetsintäkter	252,0	16,3	298,7	19,0
Skatteinkomster	977,0	63,3	953,8	60,6
Statsandelar	168,9	11,0	189,4	12,0
Ränteintäkter	14,2	0,9	14,3	0,9
Övriga finansiella intäkter	15,3	1,0	15,5	1,0
Extraordinära intäkter	0,0	0,0	1,8	0,1
Korrektivposter till internt tillförda medel				
- Överlåtelsevinster på bestående aktiva tillgångar	-43,5	-2,8	-50,0	-3,2
Investeringar				
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	0,7	0,0	1,3	0,1
Överlåtelseinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva	50,5	3,3	68,8	4,4
Finansieringsverksamhet				
Minskning i utlåningsfordringar	4,6	0,3	1,3	0,1
Ökning i långfristiga lån	90,0	5,8	80,0	5,1
Ökning av kortfristiga lån	10,9	0,7	0,0	0,0
Ökning av eget kapital	1,7	0,1	0,4	0,0
Totala inkomster sammanlagt	1 542,3	100,0	1 575,2	100,0
Utgifter				
Verksamhet				
Verksamhetskostnader	1 339,0	85,7	1 369,3	87,7
- Tillverkning för eget bruk	-78,3	-5,0	-80,6	-5,2
Räntekostnader	2,5	0,2	3,9	0,2
Övriga finansiella kostnader	0,2	0,0	0,1	0,0
Korrektivposter till internt tillförda medel				
Förändring av avsättningar				
- Ökning (-), minskning (+) av avsättningar	-2,0	-0,1	-0,8	0,0
- Överlåtelseförl. på bestående aktiva tillgångar	-1,0	-0,1	-0,3	0,0
Investeringar				
Investeringsutgifter	111,3	7,1	146,7	9,4
Finansieringsverksamhet				
Ökning i utlåningsfordringar	0,0	0,0	0,1	0,0
Minskning i långfristiga lån	191,0	12,2	97,8	6,3
Minskning i kortfristiga lån	0,0	0,0	24,7	1,6
Totala utgifter sammanlagt	1 562,8	100,0	1 561,1	98,4

Avdragsposter i inkomsterna utgör försäljningsvinster av anläggningstillgångar och i utgifterna tillverkning för eget bruk och försäljningsförluster för anläggningstillgångar samt förändring av avsättningar, då avsättningarnas belopp har ändrat under räkenskapsperioden.

1.6 Kommunkoncernens verksamhet och ekonomi

1.6.1 Samfund som ingår i koncernbokslutet

Med en kommunkoncern avses en ekonomisk enhet som består av kommunen samt en eller flera juridiskt självständiga sammanslutningar, i vilken kommunen ensam eller tillsammans med andra sammanslutningar som hör till kommunkoncernen har bestämmanderätt i en eller flera sammanslutningar (dottersammanslutningar). Bestämmanderätten kan också basera sig på att dottersamfundet ensamt eller tillsammans med andra dottersamfund har bestämmanderätt i ett annat dottersamfund.

Koncernsamfund
Kommunkoncernens modersamfund är skyldigt att upprätta ett koncernbokslut.

Dottersamfund kallas de samfund i vilka modersamfundet har bestämmanderätt. Kommunen har bestämmanderätt i ett annat samfund om kommunen:

- har mer än hälften av det röstetal som alla aktier eller andelar medför eller
- med stöd av bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara bestämmelser har rätt att utse majoriteten av styrelsemedlemmarna i samfundet eller ledamöterna i motsvarande organ eller
- med stöd av avtal har motsvarande ovannämnda rösträtt.

En förening eller stiftelse är kommunens dottersamfund såvida:

- kommunen har rätt att utse majoriteten av samfundets styrelsemedlemmar eller ledamöter i motsvarande organ eller
- föreningens eller stiftelsens nettoförmögenhet enligt stadgarna vid upplösning i sin helhet övergår till kommunen eller till ett samfund som ingår i kommunkoncernen.

Ett intresseföretag är ett samfund i vilket modersamfundet antingen ensamt eller tillsammans med andra koncernsamfund samtidigt har ett betydande inflytande och en betydande ägarandel i samfundet. Med betydande inflytande avses innehav av 20–50 procent av samfundets röstetal, och med betydande ägarandel innehav av minst 20 procent av intresseföretagets eget kapital. Intresseföretagen sammanställdes första gången 2008.

En samkommun sammanställs med kommunens koncernbalans oberoende av storleken på kommunens andel av samkommunens tillgångar och skyldigheter. Sammanställningen sker enligt ägarandelen.

Samfund som ingår i koncernbokslutet	Sammanställning för koncernbokslutet	
	Sammanställda (st.)	sammanställda (st.)
Dottersamfund		
Bolag		
Fastighets- och bostadsbolag	31	-
Bolag som utövar kommunal affärsverksamhet	11	1
Övriga bolag	1	-
Samkommunerna	8	-
Intressesamfund	19	4
Totalt	70	5

1.6.2 Koncernverksamhetens styrning

I Vanda stadskoncern ingår staden och de aktiebolag, stiftelser, föreningar och andra samfund, där staden ensam eller tillsammans med sina dottersamfund har bestämmanderätt samt samkommuner där staden är medlem.

I koncernledningen ingår kommunstyrelsen, kommundirektören eller borgmästaren och övriga myndigheter som bestäms i instruktionen. Koncernledningen ansvarar för styrningen av kommunkoncernen och för ordnandet av koncernens interna kontroll. Stadens koncernledning består av de myndigheter och tjänsteinnehavare som föredrar, tar beslut och verkställer ärenden som berör koncernsammanslutningarna samt ansvarar för stadskoncernens intressebevakning i enlighet med den koncernstrategi och den budget samt de instruktioner som godkänts av stadsfullmäktige.

Stadsstyrelsen beslutar om köp, försäljning, byte och teckning av aktier och andelar och om att instifta eller upplösa sådana privaträttsliga samfund där staden är ägare eller medlem.

Allmänna sektionen verkar underställd stadsstyrelsen. Allmänna sektionen bistår stadsstyrelsen med att organisera koncernförvaltningen på det sätt som avses i den av stadsfullmäktige godkända koncernstrategin samt i andra anvisningar och bestämmelser som stadsfullmäktige och stadsstyrelsen gett, och bereder instiftandet och upplösandet av samfund där staden är ägare eller medlem.

Enligt 14 § i kommunallagen fattar stadsfullmäktige beslut om de centrala målen för kommunens och kommunkoncernens verksamhet och ekonomi samt om principerna för koncernstyrningen. Fullmäktige kan genom sina uppställda mål styra dottersamfunden i deras egen process för att ställa upp mål. Fullmäktiges styrning binder dock inte dottersammanslutningarna juridiskt. De mål som uppställs av fullmäktige kan röra en dottersammanslutnings ställning, verksamhetens omfattning, verksamhetsförutsättningarna (bl.a. investeringar), servicens kvalitet, prissättningsprinciperna eller avkastningskraven på kapitalet. I detta syfte är uppställandet av mål till sin karaktär indirekt, att föra fram huvudägarens vilja.

Enligt Vanda stads koncernstrategi styrs den strategiska planeringen i dottersammanslutningar av den budget och ekonomiplan som godkänns av stadsfullmäktige. I samband med stadens budget godkänner stadsfullmäktige de eventuella bindande ekonomiska och operativa mål som ställs upp för dottersamfunden. Målen som ställs upp bereds inom koncernservicen i samarbete med verksamhetsområdet i fråga samt bolaget. Allmänna sektionen har till uppgift att framföra förslag och ge anvisningar om de ekonomiska och operativa mål som ska ställas upp för stadskoncernens samfund.

Koncernstrategin som stadsfullmäktige godkände 17.12.2012 § 7 och som trädde i kraft 1.1.2013, omfattar de befogenheter och de verksamhetsprinciper genom vilka koncernen leds, styrs och övervakas för att de mål som stadsfullmäktige ställt upp ska nås. Koncernstrategin har behandlats på dottersamfundens bolagsstämmor eller i andra motsvarande förvaltningsorgan som utövar den högsta beslutanderätten samt i samfundens styrelser eller motsvarande förvaltningsorgan, och har godkänts som bindande för dottersamfunden. Koncernstrategin binder inte Vanda Energi Ab.

1.6.3 Betydande händelser som gäller koncernen

Väsentliga händelser i koncernen vad gäller betydande dotterbolag presenteras under punkten 1.6.4. Vanda stads betydande dotterbolags årssammandrag 2017.

Vanda Energis delägda vindkraftbolag Innopower Oy försattes i likvidation i november. Avsikten är att upplösa bolaget och dela ut tillgångarna till ägarna under 2018.

Dotterbolaget VAV Palvelukodit Oy fusionerades med sitt moderbolag VAV Hoivakodit Oy och samtidigt ändrades 31.5.2017 namnet på VAV Hoivakodit Oy till VAV Palvelukodit Oy. VAV-koncernen fortsätter med bolagsarrangemangen år 2018.

Vanda stad sålde en aktie i A-tulkkaus Oy till Kervo stad. De övriga ägarna är Vanda stad (1006 aktier), Helsingfors stad (1 aktie), Samkommunen HNS (1 aktie), Esbo stad (1 aktie).

VTK Kiinteistöt Oy köpte 10/2017 aktiestocken i bolaget Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4. I fastigheten verkar Myrbacka hälsocentral. Dessutom köpte VTK Kiinteistöt Oy under räkenskapsperioden 172 aktier i Kiinteistö Oy Myyrinselkä, varefter VTK Kiinteistöt Oy äger bolaget till 100 procent. VTK Kiinteistöt Oy:s dotterbolag Kivistön Pysäköinti Oy sålde 34 aktier i bolaget Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkki som dotterbolaget äger, varefter Kivistön Pysäköinti Oy äger 26,64 % av bolaget.

Vanda stad köpte under räkenskapsperioden de aktier som Mardea Ay och Tikkurilan Hammasklinikka äger i Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalo. I slutet av året ägde Vanda stad 81,4% av aktiestocken i Kiinteistö Oy Vantaan kauppalantalo. Staden köpte 28.2.2018 resten av aktierna i Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalo av Veikko Laine Oy. Förvärvet av aktier hänför sig till projektet med en mångfunktionell kontorsbyggnad i Dickursby centrum, vars behovsutredning/projektplan och kostnadskalkyler som daterats 10.11.2017 samt principer för förverkligandet av en mångfunktionell kontorsbyggnad i Dickursby centrum godkändes av stadsstyrelsen 11.12.2017. Den mångfunktionella kontorsbyggnaden byggs på en tomt som ägs av Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalo. I stadens beslutsfattande har det konstaterats vara ändamålsenligt att fusionera Kiinteistö Oy Vantaan kauppalantalo med VTK Kiinteistöt Oy. Samtidigt säkerställs bättre förutsättningar för förverkligandet och verksamheten vad gäller lokalitetsprojektet. Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalos fusion med VTK Kiinteistöt Oy genomförs år 2018.

Kiinteistö Oy Vantaan Erikas sålde under år 2017 alla de markområden som bolaget äger till Vanda stad. Bolaget har från 31.12.2017 försatts i likvidation för upplösning av bolaget.

1.6.4 Vanda stads betydande dotterbolags årssammandrag

I dotterbolagens årssammanfattning rapporteras hur de operativa och ekonomiska målen för Vanda stads dotterbolag utfallit under 2017. Uppgifterna i dotterbolagsrapporten baserar sig på uppgifter från enkäterna som koncernservicens resultatområde skickade ut och bolagens verkställande direktörer lämnade in före 14.2.2017.

Bolagets resultat- och balansuppgifter var delvis oreviderade vid den tidpunkt då uppgifterna lämnades in, och därför kan siffrorna i denna rapport avvika från de officiella boksluten. På grund av bolagens storleksskillnader, verksamhetsområdenas och verksamheternas olikheter och olikheterna i rapporterna som verkställande direktörerna lämnat in är rapporteringen inte helt enhetlig för alla bolag. Ytterligare information om bolagen ges av verkställande direktörerna och koncernservicen.

Betydande dotterbolag som rapporterar till stadsstyrelsens allmänna sektion

Vanda Energi Oy Ab (koncern)

FO-nummer	0124461-3
Ägarandel	60 %
Styrelseordförande	Tommi Valtonen
Verkställande direktör	Pertti Laukkanen

Vanda Energi Ab är ett av Finlands största stadsenergibolag. Vanda stad äger 60 % av bolaget medan Helsingfors stad äger 40 %. Koncernen Vanda Energi består av moderbolaget Vanda Energi Ab med dotterbolaget Vanda Energi Elnät Ab samt intressebolag.

Vanda Energi Ab producerar energitjänster för sina kunder. Bolagets huvudprodukter är elektricitet, fjärrvärme och naturgas. Vanda Energi säljer elektricitet till företagskunder och hushåll i hela Finland. I affärsverksamheten med fjärrvärme är bolagets huvudsakliga marknadsområde Vanda. Bolaget erbjuder naturgas för industrins behov.

Dotterbolaget Vanda Energi Elnät Ab svarar för elnätsverksamheten i Vanda. Förutom elnätsverksservice säljer bolaget tjänster som är nära förknippade med nätverksamhet och kundernas energiförbrukning, såsom service för anläggande av anslutningsledningar.

Ytterligare information om Vanda Energi Ab http://www.vantaanenergia.fi/

Omvärld

Finlands regerings nya energi- och klimatstrategi och flera lagändringar som trätt i kraft och som är på kommande förändrar spelreglerna och verksamhetsmodellerna och orsakar kostnader. Bakom ligger bland annat internationella klimatavtal och utvecklingen kring EU:s energiunion.

- bl.a. energieffektivitet, direktiv för industriutsläpp (IED), dataskyddsförordningen
- uppdateringar i elmarknadslagen
- ändringar i energibeskattningen
- hållbarhetskriterier för användning av trä
- avfallsförbränning bereds att omfattas av utsläppshandeln

Samordningen av elmarknaden i Norden fortgår

- nationella Datahub för informationsutbyte inom elmarknadens detaljhandel är under beredning
- målet är principen om att få alla tjänster över en disk i kundgränssnittet (= endast en fakturerare, inte en separat överföringsfaktura)
- en gemensam nordisk balansavräkningsmodell har lanserats

Intelligensen ökar i energinäten och nätens komplexitet ökar. Utvecklingen av energilagringens teknologi är betydande. Samtidigt ökar andelen decentraliserad småskalig produktion och konsumenternas roll som energiproducenter ökar.

Tillsynsmodellen för nätaffärsverksamhet är allt mer långsiktig och beaktar riskerna bättre.

Marknadsprisnivån för elektricitet fortsätter att vara låg.

Verksamhet

2017

- införande av ett kundinformationssystem
- förnyande av elstationen i Käinby
- vindkraftsinvesteringar görs, den första havsvindparken har tagits i drift utanför Björneborg
- Fennovoimas kärnkraftsprojekt fortsätter i Pyhäjoki
- En ny kontorsbyggnad färdigställdes på samma plats som den gamla byggnaden, tillbakaflytt från tillfälliga lokaler i juli.
- I februari genomfördes ett byte av markområden med Vanda stad i anslutning till planläggningen av markområdena på Peltolavägen 27–32. I april 2017 såldes de markområden som blivit onödiga för bolaget.
- Investeringsbeslut om förändringen gällande Mårtensdals biopanna och igångsättande av projektet
- utvidgning av elnätet och fjärrvärmenätet och underhållsinvesteringar

- aktieinvestering med en andel på 24 % i Solar Power Holding som äger 37 % av solenergibolaget NAPS Solar Oy
- Lahnasenkoskis småvattenkraftverk såldes

På kommande

- den nya dataskyddsförordningen träder i kraft 5/2018, annan viktig beredning av lagstiftningen pågår
- arbetet med att införa kundinformationssystemet fortsätter
- Fennovoimas kärnkraftsprojekt fortsätter i Pyhäjoki
- Mårtensdals bioanläggning färdigställs i slutet av 2018, i kommersiellt bruk i början av 2019
- Datahub lanseras 2020

Ekonomisk översikt

Affärsverksamheten och resultatet för 2017 utföll bättre än vad som budgeterats
Faktorer som förbättrat resultatet har varit bland annat:

- överlag har särskild uppmärksamhet fästs vid kostnadsutvecklingen (bl.a. externa tjänster, personalkostnader)
- kostnadsinbesparingar har gjorts också i energikostnaderna bland annat på grund av det varma klimatet i början av året och en lyckad optimering av produktionen. Särskilt naturgas har använts i mindre grad än planerat.

En betydande försäljningsvinst för Peltolavägens markaffärer.

Resultatkalkyl 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bdg 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Omsättning och övriga rörelseintäkter	301 492	288 239	13 253	313 032	-11 540	289 561
Personalkostnader	-26 575	-26 742	167	-27 316	741	-26 206
Material och tjänster	-168 292	-170 290	1 998	-181 349	13 057	-167 970
Skötselkostnader för fastighetsegendomen	-3 041	-2 968	-73	-3 710	669	-2 679
Övriga rörelsekostnader	-27 547	-27 676	129	-26 645	-902	-27 977
Avskrivningar	-26 518	-26 449	-69	-25 969	-549	-26 367
Andel av intressebolagens resultat	5 304	1 886	3 418	2 141	3 163	2 535
Rörelseresultat	54 822	36 002	18 820	50 183	4 639	40 897
Finansiella intäkter	613	99	514	786	-174	79
Finansiella kostnader	-1 735	-2 793	1 059	-8 368	6 633	-3 543
Skatter	-7 171	-6 284	-887	-8 349	1 178	-6 937
Nettoresultat	46 529	27 023	19 506	34 253	12 277	30 496
Extraordinära poster (netto)	0	0	0	0	0	0
Resultatet totalt	46 529	27 023	19 506	34 253	12 277	30 496

1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bdg 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Investeringar (netto)	44 397	48 723	-4 326	41 780	2 617	72 038
Lån vid periodens slut	127 194	135 651	-8 457	140 808	-13 614	118 737
Eget kapital	242 425	228 543	13 882	215 911	26 513	252 303
Balansräkningens slutsumma	581 656	591 894	-10 238	568 430	13 227	618 718
Personal antal	332	326	6	328	4	333

Koncernen Vanda Energi Oy Ab				
NYCKELTAL	**Utfall 1-12/2017**	**Budget 2017**	**Ändring tot ./. budg.**	**Utfall 2016**
Avkastning på eget kapital, %	20,3 %	12,2 %	8 %	16,4 %
Rörelsevinst %	19,2 %	12,7 %	7 %	17,6 %
Soliditet	41,7 %	38,6 %	3 %	38,0 %
Bruttoinvesteringar milj.eur	44,4	48,7	-4,3	41,8
Bruttoinvesteringar % av omsättningen	15,6 %	17,2 %	-2 %	14,7 %

Investeringar

De budgeterade totala investeringarna för 2017 var 48,7 M€. De genomförda bruttoinvesteringarna uppgår till cirka 44,4 M€. Minskningens mest framträdande orsaker utgjordes av överförda aktieinvesteringar och kraftverkens samt värmecentralernas underhållsinvesteringar. Också Vanda Energis Elnät hamnade något under den planerade investeringsnivån, den största orsaken var flyttning av några kundanslutningar.

Bioanläggningsinvesteringen i Mårtensdal för åren 2017–2019 är till sin storlek uppskattningsvis cirka 52–56 M€ och lär vara den största enskilda investeringen under de närmaste åren. Anläggningen kommer att finansieras med främmande kapital. Andra investeringar finansieras med internt tillförda medel.

De budgeterade investeringar för 2018 är 72 M€, om de största investeringsdelarna gäller Mårtensdals bioändring 34 M€, elnätet 15 M€ och fjärrvärmenätet 7,9 M €.

Finansiering

De största faktorerna som inverkar på den finansiella situationen för Vanda Energis koncern är investeringarnas volym och mängden dividender som betalas ut till ägarna.

Målet är att de normala årliga underhållsinvesteringarna ordnas med internt tillförda medel och mer lån tas inte för dem. Utbetalning av dividender genom att ta mer lån kan inte heller anses vara vettigt.

Eventuella nya produktionsinvesteringsobjekt och dessas skuldfinansieringsbehov granskas från fall till fall genom noggranna investeringskalkyler.

Tillfälliga finansieringsbehov (pendlande rörelsekapital) ordnas med hjälp av stadens koncernkontolimit och företagscertifikat.

Kassaflöde 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bdg 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
kassa vid periodens början	10 129	3 412	6 717	7 794	2 335	2 828
+ affärsverksamhetens kassaflöde	73 486	66 388	7 098	55 850	17 636	68 222
+ investeringarnas kassaflöde	-44 397	-48 708	4 311	-39 968	-4 429	-72 038
+ finansieringens kassaflöde	-23 954	-18 473	-5 481	-13 547	-10 407	6 590
Kassa vid periodens slut	15 264	2 619	12 645	10 129	5 135	5 603

Personal

Vanda Energi-koncernens personal

	Sammanlagt	Ordinarie	Visstidsanställda	Personalens genomsnittsålder
12/2016	328	321	7	45,03 år
01-04/2017	331	320	11	44,65 år
7/2017	367	316	50	43,49 år
12/2017	329	314	15	44,62 år

	Anställda	Tjänstemän	Högre tjänstemän	Ledning
12/2016	76	153	87	12
01-04/2017	79	153	87	12
7/2017	97	166	92	12
12/2017	70	157	90	12

Man bör beakta att största delen av produktionspersonalen hör till tjänstemännen.

Sjukfrånvaron i procent:

12/2016	3,2%
01-04/2017*)	3,8% (inkl. också sjukfrånvaron p.g.a. arbetsolycksfall)
7/2017	3,0% (inkl. också sjukfrånvaron p.g.a. arbetsolycksfall 0,14%)
12/2017	2,9% (inkl. också sjukfrånvaron p.g.a. arbetsolycksfall 0,11 %)

Omsättning:	Gick i pension	Sade upp sig/sades upp	Nya
år 2016	13	10/5	32
01-04/2017	4	2	9
8/2017	6	6	14, av vilka 6 visstidsanställda för längre tid
år 2017	7	10	*)54, av vilka 11 visstidsanställda för längre tid

*) Siffran innehåller 33 sommarpraktikanter (studerande)

Under de kommande fem åren går cirka 29 personer i pension.
OBS! Pensionsåldrarna har ändrats i och med pensionsreformen 1.1.2017 -> längre yrkeskarriärer.

Riskhantering

Vanda Energis styrelse granskar årligen all policy som gäller riskhanteringen. Därutöver behandlas bolagets nyckelrisker. Policy och nyckelrisker har behandlats i styrelsen senast hösten 2017. För riskhanteringsplanen svarar bolagets operativa ledning. Kommande uppdatering av planerna för Vandakoncernens riskhanteringsenhet görs under våren 2018 enligt tidtabell.

Vanda Energis tre centrala risker är:

- Elektricitetens prisrisk. Risken är den låga prisnivån för elektricitet och att prisnivån eventuellt kommer att hållas länge på en låg nivå. Risken hålls i styr bland annat genom elproduktionens och elhandelns skyddsåtgärder och genom att följa ekonomiriskpolitiken.
- Policy- och regleringsrisk. Risken kan realiseras bland annat vad gäller affärsverksamhetsreglering, förändringar i energins stödsystem eller till exempel miljötillstånd. Risken hålls i styr genom att aktivt delta i intressebevakningsarbetet och påverkandet inom energibranschen och genom olika prognoser och scenarion.
- Risk för stora störningar i energiproduktion eller el-/fjärrvärmeleverans. Orsaker kan vara till exempel naturfenomen, maskinhaveri, storolycka eller mänskligt misstag. Riskhante-

ringsmetoder är bland annat effektiva underhållsprogram och beredskapsplanering och olika krissituationsövningar.

Koncernen VAV Asunnot Oy

FO-nummer	0640915-7
Ägarandel	100 %
Styrelsens ordf.	Tuula Laukkanen
Verkställande direktör	Teija Ojankoski

VAV-Asunnot Oy är ett bolag som Vanda stad äger till 100 %, och som låter bygga, äger och förvaltar hyresbostäder. Bolaget producerar högklassiga hem för Vandabor till rimliga kostnader. Genom planenliga reparationer av fastighetsbeståndet tryggas dess värdebeständighet samt boendetrivseln i samarbete med invånarna. VAV äger 10 000 hyresbostäder och i dessa bor var tionde Vandabo. Bolaget låter ständigt bygga nya bostadsobjekt för Vandabornas ökande bostadsbehov. Sommaren 2015 genomfördes en överföring av affärsverksamheten för serviceboendets del från VAV Asunnot Oy till dotterbolaget VAV Hoivakiinteistöt Oy.

Ytterligare information om VAV-Asunnot Oy under adressen www.vav.fi

Omvärld

- Ändringar i lagstiftningen har försvårat finansieringen av reparationsverksamheten, reparationsberedskapen samt valet av hyresgäster.
- Fr.o.m. 1.1.2017 återinfördes inkomstgränser vid valet av hyresgäster. Förändringen påskyndar utvecklingen mot en ensidigare invånarstruktur, försvårar valet av hyresgäster för nya bostadsobjekt, höjer reparationskostnaderna och ökar sannolikt ägarens utgifter för utkomststöd. Inkomstgränserna vid valet av hyresgäster slopas 1.3.2018.
- Reparationsberedskapen mätt i euro har begränsats och avkastningen på egna medel i hyrorna sjönk till 4 procent fr.o.m. 1.1.2017. Reformen av räntestödslagen kommer troligtvis att förbjuda möjligheten till reparationsberedskap för nya fastigheter som finansierats med räntestödslån.
- De maximala boendeutgifterna för bostadsbidrag fryses på 2017 års nivå.
- Lagförslaget om ett slopande av samfundens indelning i förvärvskällor begränsar koncernens rätt till skatteavdrag för ränta på interna lån.
- Fastigheternas ökande reparationsbehov – det jämngamla fastighetsbeståndet innebär en anhopning av reparationskostnader under de närmaste åren.
- En allt sämre inkomstnivå bland bostadsbehövande i förhållande till boendekostnaderna.

Verksamheten

- Marsgränden 1 färdigställdes 31.1 bostäder 147 st. Ökning i omsättningen.
- Jaspisgränden 7a färdigställdes 31.5 bostäder 109 st. Ökning i omsättningen.
- Solvändan 2 färdigställdes 29.9 bostäder 99 st. Ökning i omsättningen.
- Sålts Ainogränden 2 radhusfastighet 24.4. Intäkterna förts till egna medel för nyproduktion
- Sålts outbrutet område i Västerkulla kvarter 17.8. Intäkterna förts till egna medel för nyproduktion
- Försäljningen av fastigheter som avregleras fortsätter. Ansöks hos ARA om avreglering av vissa specificerade fastigheter. Säkerställs egna medel för reparationsbyggna-tion samt nyproduktion
- Utvecklingsprojekt för planläggning förs vidare, bl.a. Myrbacka, Lokgränden 8 och Granrisstigen 4. Genom ersättande och kompletterande planläggning möjliggörs att dyra repa-

rationer ersätts med en mer effektiv och ekonomiskt mer lönsam nyproduktion, samt för att samla egna medel genomförs tomtförsäljning.
- I reparationer som följer den långsiktiga planen förnyas värmeproduktionsapparaturen, och hybridlösningar, till exempel solpaneler, studeras för fastigheternas värmeproduktion. Kontroll av underhållskostnaderna på lång sikt.
- IT-systemen samt e-tjänster som riktar sig till hyresgästerna förbättras. Ekonomiskt effektiv verksamhet.
- Bolagen inom VAV-koncernen fick 31.5 en klarare struktur då dotterbolaget VAV Palvelukodit Oy fusionerades med VAV Hoivakodit Oy och samtidigt ändrades namnet från VAV Hoivakodit Oy till VAV Palvelukodit Oy. Bolagsarrangemangen fortgår under år 2018.

Ekonomisk översikt

- Omsättningen utföll enligt budgeten, hyrorna steg med i snitt 0,05 €/m2 från början av mars 2017 medan medelhyran uppgick till 11,95 per kvadratmeter.
- Försäljningsvinster på försäljning av egendom inkomstfördes för 2,1 milj. euro.
- Avstyckningen av tomten i Västerkulla samt försäljning av outbrutet område, nettoavkastning 1,022 milj. euro.
- Långfristiga lån har planenligt amorterats. Den låga räntenivån möjliggör extra amorteringar enligt budget. Även interna lån (nyproduktionens egna medel) som returneras till kassan samlas in snabbare än beräknat.
- De långsiktiga reparationerna utfördes enligt en rullande budget. Reparationerna underskred budgeten med 7 procent. Reparationer för M€ utfördes med intern finansiering och under innevarande år orsakade reparationsverksamheten ingen skuldsättning.
- Räntekostnaderna för främmande kapital stannade på samma nivå som året innan och uppgick till 7 procent av omsättningen. För finansiering av nyproduktionen lyfte bolaget räntestödslån för 41,7 milj. euro.
- Räntederivaten från år 2015 och 2016 medförde extra räntekostnader år 2017 för sammanlagt 362 000 euro på ett kapital om 46,1 milj. euro. Ränteskydd har tecknats till 20 procent för lån med växlande ränta där självriskräntan för räntestödslånet är 3,4 procent. Skyddsavtalen gäller i tio år och avslutas 2025.

Resultatkalkyl 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Omsättning och övriga rörelseintäkter	95 341	90521	4820	88 970	6 371	94 032
Personalkostnader	-2 953	-3119	166	-2 824	-129	-3 325
Material och tjänster	0	0	0	0	0	0
Skötselkostnader för fastighetsegendomen	-46 443	-50160	3717	-43 005	-3438	-53 270
Övriga rörelsekostnader	-853	-748	-104,8	-763	-89,8	-1 068
Avskrivningar	-18 265	-17272	-993	-17 789	-476	-19 020
Rörelseresultat	26 827	19222	7605,2	24 589	2238,2	17 349
Finansiella intäkter	67	27	40	103	-36	42
Finansiella kostnader	-6 325	-8675	2350	-6 348	22,6	-9 120
Skatter	0	0	0		0	0
Nettoresultat	20 569	10574	9995,2	18 344	2224,8	8 271
Extraordinära poster (netto)			0		0	
Resultatet totalt	20 569	10574	9995,2	18 344	2224,8	8 271

Koncernen VAV Asunnot Oy				
NYCKELTAL	**Utfall 1-12/2017**	**Budget 2017**	**Ändring tot ./. budg.**	**Utfall 2016**
Rörelsevinst %	30	21	9	28
Bostäder	10481	10480	1	10334
Bostädernas beläggningsgrad %	99,0	99,1	0	99,0
Omsättning %	12	12	0	12
Hyresfordringar i förhållande till omsättningen %	1,2	1,2	0	1,3
Personalen	50	51	-1	50
Medelhyra €/m2/mån.	11,95	11,95	0	11,90
Hyrornas variationsvidd	9,65-15,04			9,33-15,02

Investeringar

Nyproduktion:

- Marsgränden 1, (färdigställts 31.1.2017), bostäder 147 st., anskaffningspris 21,4, milj. euro
- Solvändan, (färdigställts 9/2017), bostäder 99 st., anskaffningspris 17,4 milj. euro
- Jaspisgränden 7a, (färdigställts 5/2017), bostäder 109 st., anskaffningspris 19,2 milj. euro
- Mårtensdalsgränden 2b, (färdigställts 1/2018), bostäder 52 st., av vilka specialboende 15 st., anskaffningspris 8,8 milj. euro
- Myrbacka äldrecenter (färdigställt 2019), bostäder 199 st., skattefritt anskaffningsvärde 34,2 milj. euro
- En ökning av icke avslutade egna arbeten under år 2017 för sammanlagt 32,9 milj. euro (nyproduktion), byggnadsfordringar på dotterbolaget (Myrbacka-projektet) på 14,1 milj. euro för byggnation av serviceboende. Räntestödslån för Myrbacka-projektet på 27,8 milj. euro som konkurrensutsatts av stadens finansieringsenhet och tas ut enligt färdigställandegrad liksom objektets investeringsbidrag på 6,4 milj. euro.
- Nyproduktionens investeringar finansieras med räntestödslån och de egna tillgångarna med ett eventuellt startbidrag och försäljningsintäkter samt intern finansiering.

Reparationsprojekt:

- Under granskningsperioden utfördes reparationer vid fastigheterna för 22,3 milj. euro, finansiering genom internt tillförda medel.

1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Investeringar (netto)	44 105	51 000	-6895	50 768	-6662,6	44 000
Lån vid periodens slut	508 603	510 000	-1397	497 152	11451	530 000
Eget kapital	27 402	27 000	401,7	26 679	722,7	27 500
Balansomslutning	670 005	660 000	10004,7	623 072	46932,7	680 000
Personal antal	50	51	-1	50	0	52

Finansiering

- Likviditetskvoten QR var 1.0, med andra ord kan kortfristiga skulder skötas med likvida medel. Likviditeten påverkades av intäkter från försäljning av egendom samt fordringar som kvarstod på skälig nivå. Trots att amorteringarna enligt villkoren i skuldebrevet stiger i takt med att bostadsbeståndet föråldras (bostadsbeståndets genomsnitt 25 år) gjordes extra amorteringar för omkring 4 miljoner euro.

- Räntenivån är fortsättningsvis låg med det är skäl att förbereda sig på en moderat räntehöjning. Den allt snabbare ekonomiska tillväxten höjer priserna och inflationen. Det blir besvärligare att förbereda sig på reparationer och möjligheterna till extra amorteringar utöver villkoren i skuldebrevet finns inte. Dessutom finns det få aktörer som erbjuder långsiktig finansiering.
- Arava- och räntestödslånens amorteringsplaner med växande amorteringar och hyresgästernas betalningssvårigheter är en utmaning inom de närmaste åren.
- För de egna tillgångarnas del torde finansieringen av nyproduktionen kunna skötas genom ett startbidrag som beviljats av ARA samt genom realisering av egendom under åren 2018–2019. Efter det att startbidragen upphört inräknas räntan på egna medel i hyran och på så vis säkerställs egna medel för nyproduktion och reparationsbyggnation utöver försäljningsintäkterna.
- För reparationsbyggnad måste bolaget troligtvis ta räntestödslån år 2020 så att inte reparationsbehovet växer sig för stort och för att fastigheternas värde ska kunna bevaras. Självfinansieringsandelen av den lånefinansierade reparationsbyggnationen kommer att insamlas i hyrorna.
- Några märkbara lättnader i finansieringen av reparationsbyggnationen är inte i sikte före år 2024 då de ursprungliga finansieringslånen för 80-talets aravafastigheter betalts.

Kassaflöde 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
kassa vid periodens början	19 979	19 979	0	47729	-27 750	29 047
+ intäkter från verksamheten (+)	95 341	90 521	4 820	88 970	6371	94 032
- verksamhetsutgifter (-)	-47 296	-50 908	3 612	-46 592	-703,8	-57 663
- betalningar av investeringar med likvida medel (-)	-44 105	-51 000	6 895	-50 768	6662,6	-44 000
- låneamorteringar (-)	-30 259	-28 647	-1 612	-39367	9108	-27 522
- låneräntor (-)	-6 325	-8 490	2 165	-6348	23	-9 120
+ ökning i lån (+)	41 711	41 711	0	26355	15356	40 000
Kassa vid periodens slut	29 047	13 166	15 880	19979,4	9067,2	24 774

Personal

- 31.12 var antalet anställda 47 (år 2017 i snitt 50)
- Kvinnor 66 % och män 34 %
- Anställdas medelålder 51 år (2016/49 år)
- 26 % av de anställda 60 år eller äldre (2016 /17 %)
- Byggnads- och reparationsbyggnadskompetensen höjs.
- Omsättning 16 % (2016/18 %), 6 nyanställda
- Förberedelser för förändringar i personalens åldersstruktur genom föregripande rekrytering

Riskhantering

- Riskhanteringsplanen har uppdaterats och godkänts 12.12.2017.
- 1. Överstor efterfrågan på hyresbostäder / en tillräcklig nyproduktion
- 2. Enskilda fastigheter i tekniskt och ekonomiskt dålig kondition / planmässig reparationsverksamhet samt avreglering och försäljning av fastigheter
- 3. Lagstiftningsrelaterade risker / intressebevakning
- 4. Ränterisk och lånevillkor med växande amorteringar / tidigarelagda amorteringar och skydd mot räntehöjningar

Koncernen VTK Kiinteistöt Oy

FO-nummer	0517745-4
Ägarandel	100 %
Styrelsens ordf.	Hannu Vikman
Verkställande direktör	Jukka Antila

Till VTK-koncernen hör utöver moderbolaget VTK Kiinteistöt Oy följande dotterbolag: Kiinteistö Oy Vantaan Peltolantie 5 (100 % av aktierna), Kiinteistö Oy Vantaan Paloasema (100 % av aktierna), Kivistön Putkijäte Oy (100 % av aktierna), Kivistön Pysäköinti Oy (100 % av aktierna), Kiinteistö Oy Vantaan Myyrinselkä (95,26 % av aktierna), Myyrmäen Urheilupuisto Oy (100 % av aktierna), Vantaan Innovaatioinstituutti Oy (100 % av aktierna) samt intresseföretagen Kiinteistö Oy Vantaan Maakotkantie 10 (49,2 % av aktierna), Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkki (38,29% av aktierna) och Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkki (32,84% av aktierna). Till koncernen hör ytterligare ägarintresseföretaget Kiinteistö Oy Hakucenter (18,2 % av aktierna) samt andra minoritetsandelar.

Närmare information om VTK Kiinteistöt Oy under http://www.vtkoy.fi/

Omvärld

Vård- och landskapsreformens inverkan på bolagets verksamhet klarnar efter att beslut fattats. I fem fastigheter som hör till VTK Kiinteistöt Oy är stadens social- och hälsovårdsväsende hyresgäst. Vid Vårdträdsgränden 15–17 verkar social- och hälsovården. Vid Backasgränden 5 finns familjerådgivningens lokaliteter, miljöcentralen, Affärsverket för mun- och tandhälsa samt stadsveterinären. Vid Hakucenter på adressen Galoppbrinken 6 verkar en av stadens social- och hälsovårdsenheter. Kungsörnsvägen 10 inhyser stadens tandklinik. Fastigheten Koy Vantaan Jönsaksentie 4 köptes 31.10.2017 och i fastigheten verkar Myrbacka hälsostation.

Verksamhet

Bolaget uppdaterade under räkenskapsperioden hyresbestämningen för kapitalhyresobjekten genom att fastigheternas service- och underhållskostnader beaktades och kapitalhyresavtalen anpassades till att motsvara hyresbestämningen inom staden.

År 2015 påbörjades en utbyggnad av yrkeshögskolan Metropolias campus i Myrbacka och utbyggnadsinvesteringen fortgår. Utbyggnaden tas i användning hösten 2018. Helhetspriset för projektet uppgår till omkring 41 miljoner euro. Investeringen finansieras genom leasing.

Saneringen av Lumos parkeringshus blev klar sommaren 2017. Helhetspriset för saneringen var 0,5 milj. euro, av vilka 0,3 milj. euro gällde år 2017. Saneringen är till karaktären ändringar som utförts för hyresgästen och utgifterna har därmed bokförts i resultatet. Ombyggnadsarbetena vid daghemmet Leppäkorven päiväkoti färdigställdes under sommaren, investeringens helhetspris uppgår till 0,3 milj. euro. Byggarbetena på utbyggnaden av Ylästön koulu samt ändringsarbetena i skolans äldre del inleddes i början av året. Utbyggnaden tas i användning hösten 2019, investeringsvärdet uppgår till ca 5,0 miljoner euro, av vilka 0,2 milj. euro förverkligades år 2017. Ombyggnadsprojektet som rör Varias lokaliteter vid Frälsevägen 3 inleddes sommaren 2017 och färdigställs i början av hösten 2018. Projektets värde är 2 milj. euro, varav 1,0 milj. euro förverkligats år 2017.

VTK Kiinteistöt Oy köpte 31.10.2017 aktiestocken i bolaget Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4. Köpesumman var 12,6 milj. euro, och till VTK överfördes dessutom skulder som Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4 hade till moderbolaget på ca 9,1 milj. euro. VTK Kiinteistöt Oy köpte under räkenskapsperioden 172 aktier i Kiinteistö Oy Myyrinselkä, varefter moderbolaget äger bolagets hela aktiestock. VTK Kiinteistöt Oy:s dotterbolag Kivistön Pysäköinti Oy sålde 34 aktier i det av dem ägda bolaget Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkki. Kivistön Pysäköinti Oy äger nu 26,64 % av Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkki.

Dotterbolaget Kivistön Pysäköintis fusion med VTK Kiinteistöt Oy framsköts till år 2018.

Ekonomisk översikt

Resultatkalkyl 1 000 eur	Utfall 2017	Budget 2017	Differens tot ./. Bdg	Utfall 2016	Ändring progn. 17 ./. Tot. 16	Budget 2018
Omsättning och övriga rörelseintäkter	19 812	19 860	-48	18 402	1 410	26 348
Personalkostnader	-989	-1 296	307	-1 526	537	-622
Skötselkostnader för fastighetsegendomen	-6 523	-7 071	548	-7 544	1 020	-12 607
Avskrivningar	-10 298	-10 605	307	-8 944	-1 354	-10 667
Rörelseresultat	2 002	888	1 114	388	1 614	2 453
Finansieringsposter	-552	-675	123	-311	-241	-796
Skatter	-649	-90	-559	-34	-615	
Nettoresultat	801	123	678	43	758	1 657
Minoritetsandelar	0	0	0	-24	24	0
Resultatet totalt	801	123	678	19	758	1 657

Meur	Utfall 2017	Budget 2017	Differens tot ./. Bdg	Utfall 2016	Ändring progn. 17 ./. Tot. 16	Budget 2018
Investeringar (netto)	-24,5	4,1	-29	2,5	-27	8,8
Leasingansvar vid periodens slut	3,7	3,7	0	3,7	0	3,5
Lån vid periodens slut	123,2	132,9	-10	112,7	11	113
Eget kapital	45 428		45 428	42 666	2 762	
Balansomslutning	174 277	159 000	15 277	158 731	15 546	160 000

Koncernens omsättning uppgick till 18,8 milj. euro (2016: 16,9 milj. euro), övriga avkastningen av affärsverksamheten 1,0 milj. euro (2016: 1,6 milj. euro.) Moderbolaget VTK Kiinteistöt Oy:s omsättning var 18,4 milj. euro (2016: 16,3 milj. euro), övriga avkastningen av affärsverksamheten 1,0 milj. euro (2016: 1,1 miljoner euro).

Räkenskapsperiodens resultat för koncernen uppgick till 0,8 milj. euro (2016: 0,02 miljoner euro). Räkenskapsperiodens resultat för moderbolaget uppgick till 2,2 milj. euro (2017: 0,3 miljoner euro). De viktigaste orsakerna till det förbättrade resultatet är att kostnaderna för årsreparationer minskat jämfört med året innan samt hyresintäkterna ökat på grund av de förnyade kapitalhyrorna.

Investeringar

Koncernens investeringar uppgick till 25,1 milj. euro (2016: 6,2 miljoner euro). VTK Kiinteistöt Oy:s styrelse fattade 24.2.2018 beslut om kapitalplacering i fritt kapital som placerats i Koy Vantaan Jönsaksentie 4 och med vilken en skuld på 9,1 euro i dotterbolagets balansräkning kvitteras som betald till moderbolaget. Åtgärden höjer aktiernas anskaffningspris inom moderbolaget och har redan inkluderats i koncernens investeringssiffror för år 2017.

Moderbolagets investeringar i materiella och immateriella tillgångar uppgick till 14,9 milj. euro (2016: 5,8 milj. euro), av vilka 13,2 milj. euro bestod av anskaffning av dotterbolagens aktier. Investeringarna i Kivistön Putkijäte Oy:s sopsugsystem uppgick till ca 1,3 milj. euro (2016: 0,7 miljoner euro).

Finansiering

Moderbolaget lyfte i oktober ett lån på 22,5 milj. euro för anskaffning av aktiestocken i Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4. Koncernens lånestock uppgick i slutet av år 2017 till 123,3 milj. euro (2016: 112,8 milj. euro), varav moderbolagets lånestock 119,2 milj. euro (2016: 104,6 milj. euro). Koncernen amorterade under år 2017 lån för 9,8 milj. euro, av vilka moderbolagets andel var 8,0 milj. euro.

Leasingansvaret för VTK Kiinteistöt Oy:s byggnad där yrkeshögskolan Metropolia verkar uppgick 31.12.2017 till 3,7 euro. Av finansieringslimiten (leasing) på 41 milj. euro för utbyggnaden av Lägervägen 1 hade 21,6 milj. euro använts per 31.7.2017.

Kassaflöde 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bdg 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
kassa vid periodens början	11 426	8 000	0	9 009	0	11 000
+ intäkter från verksamheten (+)	20 720	19 860	0	18 105	0	26 348
- verksamhetsutgifter (-)	-6 307	-8 457	0	-8 334	0	-13 228
- nettoinvesteringar (+/-)	-24 453	-26 100	0	2 310	0	-8 800
- låneamorteringar (-)	-11 028	-7 950	0	-10 412	0	-21 319
- låneräntor (-)	-552	-675	0	-311	0	-552
+ ökning i lån (+)	22 500	30 000	0	0	0	13 000
+ aktieemission (+)	1 966	600	0	1 059	0	3 000
Kassa vid periodens slut	14273	15278	0	11 426	0	9449

Personal

VTK Kiinteistöt Oy hade 31.12.2017 fem anställda (31.12.2016 fem personer). I början av januari 2018 rekryterades en underhållschef till bolaget. Antalet ordinarie anställda vid Myyrmäen Urheilupuisto Oy var 18 personer (21 personer 31.12.2016). Dessutom har bolaget timanställda som hjälp under rusningstid. Kivistön Pysäköinti Oy och Kivistön Putkijäte Oy har en verkställande direktör som sköter uppgiften vid sidan av sitt egentliga arbete.

Riskhantering

Bolagets gamla fastighetsbestånd är redan över 20 år gammalt, vilket innebär att man under de kommande åren måste vara förberedd på betydande reparationsinvesteringar så att värdet på framför allt vanliga lokalitetsobjekt kan bevaras. Kontorslokaler av traditionell typ kan vara problematiska med tanke på hur bolagets fastighetsegendom lyckas bibehålla sitt värde, men de utgör dock inte någon särskild risk. Prioriteringsområden för bolagets verksamhet och fastighetsutveckling är energieffektivitet och hållbar utveckling.

Det kommer fortsättningsvis att vara nödvändigt för bolaget att satsa på att stärka finansieringsstrukturen och ekonomin även under de kommande åren då investeringarna under de senaste åren till 100 procent finansierats med lånat kapital. De närmaste åren kommer sett ur ett finansieringsperspektiv att vara tunga och om det sker en märkbar höjning av räntenivån måste man skrida till kraftiga åtgärder för att reglera lånen i syfte att säkra likviditeten. Om dock räntenivån hålls kvar på nuvarande nivå kommer finansieringsläget att lätta om 3–5 år.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy

FO-nummer	2440395-5
Ägarandel	100 %
Styrelseordförande	Jari Ahokas
Verkställande direktör	Liisa Sarjala

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy är ett bolag som ägs till 100 % av Vanda stad. Bolagets verksamhetsområde är fastighets- och landskapsskötsel, byggnads- och reparationsservice, städservice samt måltidsservice och övrig näringsservice, aula-, trygghets- och väktartjänster samt post- och kurirverksamhet. Bolaget inledde sin ordinarie verksamhet från början av 2012. I bolagets tjänst trädde omkring 1 000 personer från fastighetscentralen i form av s.k. äldre arbetstagare. I slutet av år 2016 hade bolaget 949 personer anställda.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:s uppgift är att stöda verksamhetsområdena inom Vanda stadskoncern och deras kunder genom att producera sådana måltids-, hygien- och fastighetstjänster och dessas stödtjänster som motsvarar kundernas behov. Bolagets marknadsföringsnamn är Vantti.

Ytterligare information om Vantaan Tilapalvelut Oy:stä http://www.vantti.fi/

Omvärld

Lagen om offentlig upphandling och koncession som trädde i kraft 1.1.2017 preciserade bolagets verksamhetsbetingelser i anknytning till bolagets in-houseställning och ändrade bland annat de tröskelvärden som inverkar på valet av upphandlingsförfarande. Bolagets styrelse bad upphandlingscentralen om ett utlåtande om organisering av försäljning på bolagets marknad.

I och med att social- och hälsovårds- samt landskapsreformen flyttas till början av 2020 får bolaget och stadskoncernen mer tid att förbereda sig på förändringarna. Reformen verkar i vilket fall som helst inverka i stor grad på bolagets verksamhetsbetingelser och kundrelationer vad gäller tjänsterna som erbjuds social- och hälsovårdsväsendet från och med att reformen träder i kraft. Social- och hälsovårdsväsendets andel av bolagets försäljning är över 20 %. Bolaget utreder vilka konsekvenser för personalen detta eventuellt kommer att ha och vilka verksamhetsmodeller som förändringen förutsätter för att kunna förbereda sig på reformen.

Verksamhet

Bolaget förhandlade om fortsättning av sina avtal gällande försäljning av måltids- och sanitetstjänster med Vanda stad år 2016. Förhandlingarna resulterade i att bolaget ingick flera avtal med olika kunder dvs. verksamhetsområden huvudsakligen inom decembermånad, varefter avtalen trädde i kraft 1.1.2017.

Vantti sänkte sina försäljningspriser i årsskiftet 2016–2017 eller genomförde med kunderna överenskomna tilläggssatsningar på sina tjänsters kvalitetsnivå inom måltidsservicen 3,1 % (696 t€) och inom sanitetsservicen 3,2 % (404t€). Vidare gottgjorde bolaget bildningsväsendets verksamhetsområde 0,3 % (27t€) i faktureringen för fastighetstjänsterna. Hösten 2017 bedömde man likväl att bolaget inte kan anpassa måltidsservicen på det sätt som åtgärderna för effektivering av kostnadsnivån för affärsverksamhetsenheten kräver, och utgående från detta höjde bolaget måltidsservicens försäljningspriser.

Bolagets styrelse beslutade 25.1.2017 inleda en utredning om bolagets utökade ledningsgrupps arbete och arbetsförhållanden. Utredningens resultat rapporterades till styrelsen och den utökade ledningsgruppen i maj 2017. På basis av utredningen har bolaget startat ett långvarigt projekt för att förnya sin lednings- och verksamhetskultur. I projektet utvecklas chefsarbetet och ledarskapet på ett sätt som betonar målmedvetenhet, uppskattning och växelverkan på alla organisationsnivåer och personalens deltagande utökas också för att utveckla ledningssystemet och förtydliga arbetsrollerna.

Receptions- och säkerhetstjänsternas verksamhet utökades från och med 1.7 när bolaget började producera en service med ambulerande väktare som Vanda stad köpte in av en koncernutomstående serviceproducent före förändringen. Servicens sysselsättande effekt är tre årsverken i inledningsskedet. Bolagets skolvärdar som är närmare 30 till antalet deltog under sommaren i en fortbildning som ordnades i samarbete med yrkesinstitutet Varia och där Vantti utbildade skolvärdarna till väktare.

Utgående från de utredningar som Vanda stads ekonomiservicecentral och bolaget genomförde förenhetligades förskolemåltidernas behandlingssätt i mervärdesbeskattningen så att måltiderna behandlas på samma sätt som andra daghemsmåltider oavsett omständigheterna kring serveringen av måltiderna. Som ett fortsatt arbete till utredningen ändrades bolagets sätt att räkna ut mervärdesskatteavdrag per kostnadsställe. Förändringarnas inverkan på resultatet var ca 120t€ år 2017.

Bolaget förenklade måltidsservicens organisationsstruktur genom att sammanföra serviceköken till samma serviceområde som det tillredningskök som tillreder mat till dem. Förändringen trädde i kraft 1.1.2018 och med den eftersträvas mer transparent ekonomisk styrning samt eliminering av onödiga interna transaktioner. Vidare strävar bolaget efter att förenkla måltidsservicens prislistor. Fastställandet av försäljningspriserna för 2018 pågår medan översikten ges.

I bolaget bereddes nya upphandlingsanvisningar i samarbete med upphandlingscentralen år 2017. Anvisningarna baserade sig på Vandas anvisning och bolagets styrelse godkände anvisningarna 25.1.2018.

Hösten 2017 beredde bolaget en digital strategi med syfte att modernisera verksamheten, öka automationsgraden och utöka arbetets innehåll och effektivitet. Den digitala strategin godkändes av bolagets styrelse 25.1.2018.

Kundtillfredsställelsen utreddes för Vanttis avtals- och användarkunder. Enkäten besvarades av 370 personer. Tillfredsställelsen med Vantti som helhet hade ökat betydligt jämfört med tidigare år (2015: 2,83 och 2016:3,21) och var nu 3,81.

Ekonomisk översikt

Bolagets intäkter var 46,9 m€ år 2017, vilket var en ökning på 1,3 m€ jämfört med året innan. Omsättningen ökade inom bolagets alla affärsverksamhetsenheter och mest inom fastighetsservicen (570 t€). Inom fastighetsservicen ökade bevakningsverksamheten och transporttjänster producerades för första gången hela året. Måltidsservicens omsättning ökade bland annat på grund av hotellverksamheten (det första hela verksamhetsåret) och prisändringen som genomfördes i slutet av året. Inom sanitetsservicen påverkades omsättningens ökning av serviceavtalsändringen som trädde i kraft 2017 och produktifieringen av tjänsterna i samband med den. Bolaget kunde utföra säsongsarbete med separata förpliktelser mer än beräknat, och därutöver överfördes hygienprodukterna och bytesmattorna till genomfakturering i det nuvarande avtalet.

Personalkostnaderna ökade jämfört med året innan med 1,1 m€ på grund av vidtagna åtgärder för att utöka verksamheten och förbättra serviceproduktionens kvalitet. I gruppen Material och tjänster lyckades bolaget minska kostnaderna med 140 t€ på grund av de inbesparingsåtgärder som bolaget vidtagit. Affärsverksamhetens övriga kostnader ökade med cirka 110 t€. Resultatet totalt låg 143 t€ på plus.

Slutet av året var ekonomiskt bättre för bolaget än vad som förutsågs i delårsöversikten 1–8/2017. Skillnader förekom bland annat i omsättningen (ca 680 t€ mer än i delårsöversiktens prognos 31.8.2017). Personalkostnadernas utfall var 270 t€ mindre än beräknat. Omsättningens utveckling var positivare än beräknat, inom måltidsservicen ca 280 t€ och inom fastighetsservicen ca 410 t€. Utfallet för sanitetsservicens omsättning var ca 10 t€ mindre än beräknat. Skillnaden i måltidsservicen berodde på prisändringen som genomfördes i slutet av året.

Personalkostnadernas positiva utveckling jämfört med prognosen berodde till största delen på måltidsservicen (150 t€). Dessutom uppstod inbesparingar inom sanitetsservicen ca 60 t€, interna tjänsterna ca 50 t€ och fastighetsservicen ca 10 t€. I gruppen för Material och tjänster var kostnaderna på bolagsnivå ca 30 t€ mindre än beräknat. Kostnaderna för köpta tjänster på bolagsnivå var ca 170 t€ större än beräknat, varav måltidsservicens andel var ca 130 t€.

Resultatkalkyl 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bdg 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Omsättning och övriga rörelseintäkter	46 929	46 036	893	45 651	1 278	47 566
Personalkostnader	-29 817	-29 739	-78	-28 713	-1 104	-30 706
Material och tjänster	-15 642	-15 018	-624	-15 786	144	-15 649
Skötselkostnader för fastighetsegendomen	0	0	0	0	0	0
Övriga rörelsekostnader	-1 110	-1 062	-48	-998	-112	-1 064
Avskrivningar	-189	-172	-17	-121	-68	-206
Rörelseresultat	171	45	126	32	139	-58
Finansiella intäkter	3	-1	4	0	3	0
Finansiella kostnader	-16	-8	-8	-43	27	-8
Skatter	-36	0	-36	0	-36	0
Nettoresultat	122	36	86	-11	133	-65
Extraordinära poster (netto)	21	2	19		21	0
Resultatet totalt	143	37	105	-11	154	-65

1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bdg 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Investeringar (netto)	353	295	58	310	43	439
Lån vid periodens slut	0	0	0	0	0	0
Eget kapital	880		880	578	302	
Balansräkningens slutsumma	8 989	N/A		8 535	454	N/A
Personal antal	970	N/A		949	21	N/A

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy

1000 eur	Måltid 2017	Sanitetsservice 2017	Fast.service (inkl. Vaktmästarna) 2017	Måltid 2016	Sanitetsservice 2016	Fast.service (inkl. Vaktmästarna) 2016
Omsättning och övriga rörelseintäkter	22 828	13 034	11 055	22 283	12 650	10 487
Affärsverksamhetens kostnader	-23 201	-12 845	-10 727	-22 511	-12 779	-10 142
Rörelseresultat	-373	189	328	-228	-129	345

NYCKELTAL	UTF. 1-12/2017	Budget 2017	Utfall 2016
Omsättning 1000 eur	46 929	46 036	45 651
Personal antal	970	N/A	949
Omsättning / person / mån.	4,03	N/A	4,01
Producerade måltider st./ mån	822 208	N/A	817 667
städavtal m2/ mån.	488 777	N/A	489 405
Fastighetsserviceavtal m2 / mån. (inkl.ej gårdsområden)	908 300	N/A	908 300

Investeringar

Bolagets affärsverksamheter är inte särskilt kapitalintensiva och det förutsätts inte heller några större investeringar i bolagets verksamhet inom den närmaste framtiden. Med hänsyn till detta och till stadskoncernens utvalda finansieringsstrategi som utnyttjar ägar- och leasingfinansiering planerar bolaget i princip att finansiera nödvändiga investeringar genom intern finansiering.

Bolagets investeringar under de första verksamhetsåren har ändå varit mycket måttliga och bolaget behöver förnya sitt materiel inom de närmaste åren, och effektiveringsmålen för bolagets verksamhet förutsätter dessutom investeringar i modern teknologi. Utgående från detta planerar bolaget att inom de närmaste åren utöka sin investeringsbudget i måttlig grad. Bolagets styrelse bekräftar investeringsplanen för respektive år i samband med årsbudgeteringen.

Investeringarna som enligt planerna bokförs i balansräkningen för 2018 uppgår totalt till 439 000 euro.

Den föreslagna investeringssumman fördelas på affärsverksamhetsenheterna enligt följande:

Måltidsservicen	159 000 €
Sanitetsservicen	130 000 €
Fastighetsservicen	50 000 €
Interna tjänster	100 000 €

Planerade investeringar enligt verksamhetsställe inom måltidsservicen utgörs av upphandlingar i anslutning till kärl, matlagning och mattransport samt mätningsanordningar. Sanitetsservicens plan utgörs av ersättande investeringar i manuella arbetsredskap och städmaskiner som gått sönder. Fastighetsservicens planerade investeringar anknyter till anskaffning av arbetsmaskiner och utveckling av postutdelningsverksamheten. Motsvarande investeringar år 2017 i anslutning utvecklingen av den operativa verksamheten var 353 t€.

Vanttis mest betydande investeringar hänför sig till bolagets datasystem. Dessa investeringar bokförs ändå i stadens balansräkning och i samband med IT-administrationens månadsfakturering betalar bolaget en summa som motsvarar de avskrivningar som staden gjort. Den mest betydande investering som pågår är stadens och Vanttis gemensamma fastighetsförvaltningsprojekt KIHA. Vanttis finansieringsandel av projektets investeringsbehov är 68 t€. Eventuella ändringar som ska göras i genomföringsskedet i modulen för systemets serviceavtal (Järjestelmän Palvelusopimukset-moduuli) kan ännu öka bolagets betalningsandel. De planerade totala investeringarna i bolagets digitala strategi för åren 2018–2021 som godkändes 25.1.2018 är preliminärt 680 t euro sammanlagt, varav andelen för 2018 är 150t€. Den totala summan för programmet delas in i flera delprojekt, av vilka de största är ett dataarkiv och ett rapporteringsprogram som använder sig av dataarkivet (250 t€), ett administreringssystem för anställda (100 t€) och automatisk allokering av livsmedelsfakturor (100 t€). I inledningsfasen görs ännu preciserande projekt- och nyttobedömningar av enskilda investeringar på normalt vis i enlighet med beredningsprocessen i anslutning till Vandas datasystemsinvesteringar. Utöver de egentliga investeringar som hör till programmet påverkar den digitala strategin kostnaderna för bolagets huvudenheter. Bolaget beaktar dessa kostnader i samband med sin årsbudgetering. En tilläggskostnad på 10 t € har reserverats för år 2018.

Finansiering

Bolagets kassaandel 31.12 var ca 2,3 m€ (31.12.2016: 3,0m€)

Kassaläget har varierat inom ramarna för den normala månadsnivåns variationer och bolaget har använt sig av koncernkontots limit i samband med lönebetalningarna. Det försämrade kassaläget jämfört med det föregående årsskiftet förklaras av tidtabellerna för de sista betalningarna år 2017 och utifrån detta av kundfordringarna som var 1,4€ större än året innan. I bokslutet redogörs kassan i resultatregleringarna i stället för i gruppen Kassa och bank, eftersom bolagets bankkonto är koncernkontots enhetskonto. Det positiva resultatet för 2017 förbättrar inte bara bolagets eget kapital utan också den finansiella ställningen.

Koncernkontots limit tryggar bolagets finansiella ställning i tillräcklig grad under perioden 2018–2021 under förutsättning att bolagets lönsamhet åtminstone hålls i närheten av ett nollresultat och att det inte sker oväntade förändringar i bolagets produktionsvolymer eller uppstår påtagliga störningar. Bolaget har inget långfristigt lån.

Om bolagets planerade investeringsökning förverkligas höjs det kapitalbelopp som är bundet till verksamheten. Det är i praktiken möjligt att kontrollera kassaeffekterna genom att på förhand planera investeringarna.

Social- och hälsovårdsreformen kan inverka på bolagets produktionsvolym. Bolaget bereder sig på reformen i första hand som en förändring i verksamheten och ekonomin och inte som en finansiell förändring – bolaget ska anpassa sin verksamhet på ett kontrollerat sätt utifrån eventuella volymförändringar.

Kassaflöde 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bdg 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
kassa vid periodens början	4		4	0	4	
+ intäkter från verksamheten (+)	46 975		46975	46 792	183	
- verksamhetsutgifter (-)	-46 622		-46622	-49 494	2 872	
- betalningar av investeringar med likvida medel (-)	-353		-353	-310	-43	
- låneamorteringar (-)	0		0	0	0	
- låneräntor (-)	0		0	0	0	
+ ökning i lån (+)	0		0	0	0	
Kassa vid periodens slut	4	0	4	3 012	-3 008	0

Personal

Basuppgifter om personalen och utvecklingen jämfört med fjolåret och delårsöversikten framgår ur följande tabeller. Den relativa andelen ordinarie anställningar har ökat i takt med att tidigare visstidsavtal har ändrats till ordinarie. Utvecklingen förklaras också av användningen av en arbetsavtalsmodell där en anställd kallas in på jobb då det behövs; bolaget kan i nuläget använda sig av timanställda mer flexibelt än tidigare, vilket minskar behovet av arbetsavtal för viss tid i situationer där det är svårt att förutse arbetsmängden.

Inom affärsverksamhetsenheterna förklaras ökningen av fastighetsservicens personalantal av att bolagets väktartjänster har utvidgats. Inom sanitetsservicen förklaras personalresursernas ökning av nya verksamhetsställen i bolagets produktion samt rekryteringar för att trygga vikariaten så att bolaget ska kunna uppnå den kvalitetsnivå som serviceavtalet förutsätter.

31.12.2017 vs 1.1–30.8.2017 vs 31.12.2016
Personalstruktur och personantal

	Ordinarie			Visstidsanställda			Sammanlagt		
	2017	2017–08	2016	2017	2017-08	2016	2017	2017-08	2016
Måltid	352	357	360	31	23	33	383	380	380
Fastighet	176	176	161	12	14	21	188	190	179
Sanitet	363	351	302	18	17	50	381	368	341
Interna	17	18	20	1	1	2	18	19	20
Vantti	908	902	843	62	55	106	970	957	920

Omsättningen har ökat en aning jämfört med jämförelseuppgifterna från 2016 (läget enligt delårsöversikten är inte jämförbart på grund av olika långa uppföljningsperioder). Omsättningen ökade inom alla verksamhetsområden med undantag av sanitetsservicen. Återhämtningen i det allmänna ekonomiska läget ökar personalavgången och försämrar tillgången till arbetskraft inom bolagets tämligen lågavlönade verksamhetsområden.

31.12.2017 vs 1.1–30.8.2017 vs 31.12.2016
Omsättning av ordinarie personal

	Ordinarie		
	2017	2017–08	2016
Måltid	11,1	7,0	8,3
Fastighet	10,5	6,8	8,1
Sanitet	10,6	7,6	13,9
Interna	22,7	14,3	13,6
Vantti	11,0	7,4	10,5

Den ökade andelen ordinarie anställda syns också i statistikföringen av personalstrukturen. Den relativa ökningen i andelen män förklaras av förändringar i relationerna mellan affärsverksamhetsområdena; väktarverksamheten och fastighetsservicens utvidgning har ökat andelen män. Den ökade omsättningen återspeglas också som små minskningar i den genomsnittliga servicetiden och i de anställdas medelålder.

31.12.2017 vs 1.1–30.8.2017 vs 31.12.2016

	2017	2017–08	2016
Ordinarie personal	93,6 %	94,3 %	88,8 %
Andel kvinnor av personalen	75,6 %	71,7 %	75,9 %
Medelålder	47,6 år	47,8 år	47,9 år
Genomsnittlig servicetid	9,3 år	9,4 år	9,8 år

Bolagets sjukfrånvaroprocent (frånvaro av hälsoskäl totalt) var 8,11 % (år 2016: 7,80 %). Orsaken till detta var åtminstone delvis en ökning av sjukdomar i stöd- och rörelseorganen och sjukdomar i andningsorganen. Man försökte påverka läget under året bland annat genom att öka medvetenheten om ergonomi och genom att utbilda sanitetsservicens servicehandledare till ergonomihandledare (ergo-kummi). Vidare fick cheferna mer kunskap om fördelarna med modellen för att aktivt bry sig och utbildning i att ingripa i ett tidigare skede med hjälp av diskussioner om arbetsförmågan. Begäran om bedömning av arbetsförmågan har också lämnats in aktivt på initiativ av cheferna när det har framkommit att en anställd har svårigheter att utföra sitt arbete och när arbetsplatsen inte har kunnat åtgärda dessa svårigheter i egen regi.

I personalenkäten i januari 2018 nåddes nästan samma tillfredsställelseresultat, 3,34 jämfört med föregående mätning (3,33). Enkäten ändrades för att bättre kunna mäta organisationskulturen och enligt resultaten bedömde de anställda det egna välbefinnandet som särskilt gott. Vidare upplevde de anställda att arbetsfördelningen och arbetsmängden samt relationen till serviceanvändarna är på en god nivå. De anställda ansåg att utveckling behövs mest inom ledningen, arbetets organisering och arbetssätten.

Riskhantering

De mest märkbara riskerna i anslutning till bolagets verksamhet som har identifierats är bolagets konkurrenskraft, risker i samband med tillgång till kompetent personal, personalens engagemang och sjukfrånvaron och risker i anslutning till livsmedelshygien och specialdieter. Bolagets ekonomiska resultat år 2017 var bättre än beräkningarna i delårsöversikten och det positiva resultatet stärkte bolagets kapitalstruktur.

En separat utredning om bolagets konkurrenskraft har utarbetats i januari 2018. Utredningen ger närmare information om konkurrenskraften inom olika verksamhetsområden och kundgrupper och underlättar riktandet av fortsatta åtgärder. För att kunna hålla personalriskerna under kontroll har bolaget startat ett långvarigt projekt för att förnya sin lednings- och verksamhetskultur. I projektet utvecklas chefsarbetet och ledarskapet på ett sätt som betonar målmedvetenhet, uppskattning och växelverkan på alla organisationsnivåer och personalens deltagande utökas också för att utveckla ledningssystemet och förtydliga arbetsrollerna. För att kunna kontrollera riskerna i anslutning till måltidsservicens livsmedelshygien och specialdieter vidareutvecklar bolaget sina egenkontrollsprocesser.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy

FO-nummer	0503417-0
Ägarandel	95,5 %
Styrelseordförande	Miikku Nieminen
Verkställande direktör	Tiina Immonen

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy är ett bolag som ägs till 95,5 % av Vanda stad. MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitos är ett privat handelsläroverk som ligger i Mårtensdal i Vanda. Bolaget erbjuder utbildning som leder till grundexamen i företagsekonomi (merkonom) både i form av grundläggande yrkesutbildning och fristående examen. Till utbildningsurvalet vid MERCURIA Vuxenutbildning hör dessutom yrkes- och specialyrkesexamina inom företagsekonomisektorn, såsom yrkesexamen för närchefer, specialexamen för butikschef samt specialexamen i ledarskap. Antalet studerande uppgår i genomsnitt till 800 (vuxna och ungdomar).

Ytterligare information om Kauppiaitten Kauppaoppilaitos http://www.mercuria.fi

Omvärld

Yrkesutbildningens nya lagstiftning trädde i kraft 1.1.2018. Nuvarande lagar om grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning sammanfördes till en ny lag. Det väsentliga i den nya lagstiftningen är kompetensinriktning och kundorientering. Den nya lagen ålägger utbildningsanordnarna att organisera sin verksamhet så att den är kundorienterad och kompetensinriktad, med andra ord är det möjligt att med allt mindre resurser förverkliga en sådan modell som bättre beaktar de personliga behoven hos den studerande.

1.1.2018 trädde också en ny lag och förordning om finansiering av yrkesutbildning. Man övergår stegvis till den nya finansieringsmodellen mellan åren 2018 och 2022. Under övergångsperioden betonas basfinansieringens andel som räknas enligt studerandeår, medan den finansieringsandel som betalas för avlagda examina och examensdelar är liten. På basis av nyligen utförda kalkyler gynnar övergångsperioden inte sådana resultatrika utbildningsanordnare som Kauppiaitten Kauppaoppilatos Oy, utan deras statsandelsfinansiering verkar stanna på en allt lägre nivå. Man kan räkna med att det delvis blir bättre efter övergångsperioden, men riktningen är ändå oroande.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos har förberett sig på den nya lagstiftningen och också på de nya grunderna för grundexamen i affärsverksamhet. Den nya examen träder i kraft 1.8.2018. Vid läroanstalten bildades under våren 2017 ett läroplansteam med uppgift att planera kursutbudet i enlighet med den nya lagen.

Övergångsperioden för datasekretessförordningen upphör den 25 maj 2018. I bolaget har man utsett en datasekretessansvarig samt en arbetsgrupp som leder genomgången av de processer, anvisningar och personalutbildningar som hör samman med behandlingen av personuppgifter.

Överföringen i realtid av uppgifter om studerandes prestationer till ett gemensamt utbildningsregister (KOSKI) görs i slutet av februari 2018. I bolaget pågår de sista granskningarna av uppgifterna om de studerande innan systemet börjar användas fullt ut.

Verksamhet

Undervisnings- och kulturministeriet ändrade anordningstillstånden som varit i kraft sedan 31.12.2017 i enlighet med den nya lagen från och med 1.1.2018. Utgående från tillståndsförslaget som UKM skickade i juni och svaret som Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:s gav i augusti 2017 beslutade UKM bevilja bolaget tillstånd att anordna följande examen:

- Grundexamen inom företagsekonomi
- Grundexamen inom informations- och kommunikationsteknologi

- Yrkesexamen inom försäljning
- Yrkesexamen för företagare
- Yrkesexamen för närchefer
- Specialyrkesexamen i ledarskap
- Specialyrkesexamen för föreståndare inom handeln

Minimiantalet studerandeår som beviljats Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy är 664. Den egentliga finansieringen bestäms ändå på basis av det så kallade prestationsbeslutet som fattas varje år. Av Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:s omsättning är närmare 90 % statsandelar. Även om det inte längre finns risk för att förlora anordningstillståndet, rådet det fortfarande en osäkerhet beträffande den interna finansieringen. Minimiantalet studerande i enlighet med Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:s anordningstillstånd kommer inte på lång sikt att räcka till för en balanserad ekonomi. Bolaget strävar efter tillväxt genom yrkesinriktad tilläggsutbildning och projektverksamhet. Under 2017 fick Kauppiaitten Kauppaoppilaitos två beaktansvärda ERASMUS-projekt, Young Talents och myCAREER, vilkas projektfinansiering är cirka 200 000 euro totalt.

Bolaget utökade andelen yrkesinriktad tilläggsutbildning i stor grad år 2017. Yrkesexamen för närchefer har varit mycket populär. Dessutom har studerande avlagt yrkesexamen inom försäljning och specialyrkesexamen för föreståndare inom handeln. Utbildningarna ordnades huvudsakligen i samarbete med läroavtalsbyråer eller andra utbildningsanordnare. Därutöver beviljade UKM utifrån bolagets ansökan tilläggsfinansiering (55 237 euro) för totalt åtta studerandeår inom den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen.

Under räkenskapsperioden slutfördes strategiarbetet som inleddes år 2016, och Mercurias nya strategi för åren 2017–2020 presenterades som slutresultat för strategiarbetet.

Ekonomisk översikt

Räkenskapsperioden 1.1 – 31.12.2017 avvek betydligt från året 2016. Nedskärningarna i yrkesutbildningens finansiering syns nu till deras fulla belopp och närmare en miljon euro har under ett år försvunnit från Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:s omsättning. Både omsättningen och resultatet ligger ändå på en bättre nivå än budgeten. På detta har inverkat bland annat den yrkesinriktade tilläggsutbildningens extra statsandel och högre projektfinansieringsinkomster än budgeterat. År 2016 bokfördes en normalt större post som kostnader för fastighetsreparationer i bolaget. För 2017 fördelades inga motsvarande kostnader, varför skötselkostnader för fastighetsegendomen har minskat med cirka 520 000 euro. Räkenskapsperiodens överskott var 222 443 euro, vilket är cirka 490 000 euro mindre än år 2016. I budgeten för 2017 beräknades resultatet ligga nära noll.

Resultatkalkyl 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Omsättning och övriga rörelseintäkter	6426	6158	268	7295	-869	6126
Personalkostnader	-3695	-3702	7	-3663	-32	-3743
Material och tjänster	-295	-268	-27	-266	-29	-256
Skötselkostnader för fastighetsegendomen	-810	-751	-59	-1330	520	-745
Övriga rörelsekostnader	-961	-965	4	-865	-96	-1046
Avskrivningar	-453	-480	27	-476	23	-470
Rörelseresultat	212	-8	220	695	-483	-134
Finansiella intäkter	10	0	10	15	-5	8
Finansiella kostnader	0	0	0	0	0	0
Skatter	0	0	0	0	0	-4
Nettoresultat	222	-8	230	710	-488	-130
Extraordinära poster (netto)	0	0	0	0	0	0
Resultatet totalt	222	-8	230	710	-488	-130

1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Investeringar (netto)	127	196	-69	82	45	926
Lån vid periodens slut	0	0	0	0	0	0
Eget kapital	17069	17000	69	16847	222	16940
Balansräkningens slutsumma	17831	17500	331	17354	477	17700
Personal antal	56	55	1	55	1	56

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy				
NYCKELTAL	**Utfall 1-12/2017**	**Budget 2017**	**Ändring tot ./. budg.**	**Utfall 2016**
Rörelsevinst %	3	0	3	10
Antalet studerande				
grundläggande yrkesutbildning i läroanstaltsform	714	710	4	719
läroavtalsutbildning	57	60	-3	56

Investeringar

Betydande investeringar som förverkligats år 2017:
- Förnyande av varuhiss 92 587
- Övriga investeringar i möbler och anordningar totalt 34 497

Investeringar som godkänts för 2018:
- Förnyande av ventilationsmaskiner 390 000
- Ombyggnad av gårdsdäck/huvudingång 320 000
- Materialanskaffningar 151 000
- Övriga investeringar 65 000

De största framtida investeringarna hänför sig till renoveringen av Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:s skolbyggnad. Enligt reparationsplanen förläggs följande till perioden 2019–2023:
ombyggnadsarbetena av klasserna cirka 450 000 euro, ventilationssystems ombyggnadsarbeten cirka 620 000 euro, eltekniska reparationer 670 000 euro, ytlig renovering av WC-utrymmena cirka 130 000 euro, förnyande av utrustning i tillredningsköket cirka 80 000 euro samt övriga mindre investeringar i möbler och anordningar.

Alla investeringar finansieras med självfinansiering.

Finansiering

Den nya finansieringslagen trädde i kraft 1.1.2018. Undervisnings- och kulturministeriet gav utbildningsanordnarna 29.12.2017 de finansieringsbeslut som gäller år 2018. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:s budget var då redan godkänd. Man var medveten om minskningen i finansieringsnivån när året 2018 planerades, men trots det kommer den slutliga statsandelsfinansieringen att hamna på en nivå som är cirka 200 000 euro lägre än planerat. Samtidigt görs det stora investeringar i skolfastigheterna. I detta fall är det är naturligt att investeringarna finansieras med tidigare räkenskapsperioders vinstmedel. Bolagets likviditet ligger fortfarande på en god nivå och den har inget långfristigt lån. Bolaget beräknar att dess kassamedel kommer att minska med cirka 400 000 euro under året.

I planen för den offentliga ekonomin 2017–2020 konstateras att yrkesutbildningen övergår till ett nytt finansieringssystem i princip inom finansieringsnivån för 2017 som höjs med index varje år. Man kan förvänta att statsandelsfinansieringens nivå vänder uppåt också vad gäller Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy. Det krävs ändå ett allt större antal studerandeår och också framgång i prestationsfinansieringen.

Kassaflöde 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
kassa vid periodens början	6692	6692	0	5793	899	7514
+ intäkter från verksamheten (+)			0		0	
- verksamhetsutgifter (-)			0		0	
- betalningar av investeringar med likvida medel (-)			0		0	
- låneamorteringar (-)			0		0	
- låneräntor (-)			0		0	
+ ökning i lån (+)			0		0	
Kassa vid periodens slut	7514	7100	414	6692	822	6908

Personal

Bolaget hade i genomsnitt 56 anställda år 2017 (55 anställda 2016). Av de anställda var 68 % kvinnor och 32 % män. Anställdas medelålder är cirka 48 år. År 2017 uppgick sjukfrånvaron i genomsnitt till 4 dagar/person.

Bolaget har en liten personalomsättning och långa anställningsförhållanden. Lärarnas formella behörighet håller en hög nivå. Bolaget stöder personalutbildning och flera anställda har bland annat slutfört en examensmästar-utbildning som krävs vid bedömningen av yrkesprov.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy hör till Bildningsarbetsgivarnas förbund som är underställt Finlands Näringsliv EK. Den privata undervisningssektorns arbetsgivar- och arbetstagarförbund är i avtalslöst läge. Det gamla kollektivavtalet upphörde 31.1.2018 och samförstånd om ett nytt avtal har inte nåtts. Den nya yrkesutbildningen förändrar lärarskapet bland annat så att lärararbetet inte längre endast grundar sig på att hålla undervisningstimmar utan ersätts av handledning, rådgivning, utvärdering och projektverksamhet. De nya examensgrunderna kan också inverka på lärarnas timantal.

Riskhantering

Riskhanteringsplanen har godkänts i aktiebolagets styrelse 1.12.2016. Riskhanteringsplanens uppdatering har behandlats i aktiebolagets styrelse 29.11.2017.

Centrala risker och förberedande åtgärder:

1. Nedskärningar i finansieringen och ny finansieringslag
- nya inkomstkällor, uppföljning, provkalkyler, kostnadskontroll

2. Risker gällande dragningskraften
- marknadsföringsåtgärder

3. Personalens engagemang, lärarskapet förändras
- arbetshälso- och företagshälsotjänster
- arbetshandledningstjänster
- utbildning

A-tulkkaus Oy

FO-nummer	2103384-8
Ägarandel	99,7 %
Styrelsens ordf.	Jaakko Niinistö
Verkställande direktör	Susanna Taipale-Vuorinen

Vantaan Innovaatioinstituutti Oy sålde aktiestocken i Hyvinvointikeskus Vivamus Oy till Vanda stad i december 2014, varefter bolagets namn ändrades till Helsingin seudun asioimistulkkikeskus Oy. Tolkcentralenheten inom Vanda stad övergick genom verksamhetsöverlåtelse till bolaget 1.1.2015. Bolagets firmanamn ändrades 30.12.2015 till A-Tulkkaus Oy. Övriga delägare i bolaget är Helsingfors stad, Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS) samt Esbo stad, var och en med en ägarandel på 0,1 %.

Bolagets verksamhetsområde är att producera tolknings- och översättningstjänster samt funktioner som stöder dessa, såsom utbildningstjänster, till de offentliga upphandlingsenheter som är bolagets ägare.

Omvärld

Ett genomförande av landskapsreformen i Nyland kommer att i väsentlig grad påverka bolagets framtid. Bolaget har strävat efter att i sin verksamhet beakta verkningar som kan förutses.

Tillgången på kvalificerade tolkar och översättare kommer i vissa språk att utgöra en utmaning för bolaget. Konkurrensläget på marknaden hårdnar och det blir allt viktigare för bolaget att prissätta tjänsterna rätt.

Digitaliseringen kommer också att kraftigt inverka på bolag som producerar tolknings- och översättningstjänster. Detta ska också beaktas i bolagets kommande investeringar och i verksamhetsplanen.

Verksamheten

Bolaget fick en ny ägarklient år 2017. Bolaget har allt som allt fem ägarklienter och dess huvuduppgift är att tillhandahålla service åt dessa organisationer.

Hösten 2017 tog bolaget ett uppdaterat Timmi-system i användning inom den egna kundservicen. Detta var en betydande investering både med avseende på den nuvarande serviceproduktionen och med tanke på planeringen av serviceproduktionen i framtiden. Bolaget övergick från att använda Vanda stads faktureringstjänst till att själv ha hand om faktureringen.

Bolaget producerade över 100 000 tolkningstimmar och 17 000 översättningssidor. Tolkningstimmarna ökade med 23 procent och översättningssidorna med 63 procent.

Under år 2018 kommer bolaget att införa ett kvalitetssystem.

Ekonomisk översikt

Bolagets verksamhet är beroende av ägarklientens inköp från bolaget. Ägarna har ingen skyldighet att köpa tjänster av bolaget, utan inköp kan också göras från andra bolag verksamma på marknaden. Bolaget har lyckats övertyga de egna klienterna både kvalitets- och prismässigt. Bolaget har också lyckats med rekryteringen av tolkar i de viktigaste språken. Bolagets volymer har därför också ökat. Volymökningen leder inte i motsvarande grad till en större omsättning eftersom bolaget sänkt priserna man debiterar av ägarna. Bolagets personalutgifter ökar i proportion till antalet tolkningstimmar och översättningssidor. Detta syns i personalutgifternas kraftiga ökning.

Resultatkalkyl 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12/16	Budgeten 2018
Omsättning och övriga rörelseintä	6 341	5 698	643	5 848	493	6 871
Personalkostnader	-4 273	-3 867	-406	-3 651	-621	-4 680
Material och tjänster	-1 131	-947	-183	-1 000	-131	-1 189
Övriga rörelsekostnader	-750	-731	-19	-692	-58	-772
Avskrivningar	-18	-35	17	-500	482	-140
Rörelseresultat	169	118	52	4	166	90
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	-1	0	-1	1	-1
Skatter	-34	-29	-5	-1	-33	-22
Nettoresultat	136	88	47	2	134	67
Extraordinära poster (netto)			0		0	
Resultatet totalt	136	88	47	2	134	67

1 000 eur	Utfall 31.12.2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 31.12.2017 ./. Bud 1-12/17	Utfall 31.12.2016	Ändring 31.12.2017 ./. 31.12.2016
Investeringar (netto)	219	80	139	48	171
Eget kapital	1 354	203	1 151	1 219	136
Balansomslutning	2 548	46	2 502	2 399	149

Investeringar

Bolaget har gjort följande investeringar i IT-system:

ADB-program	Budget 2017	Utfallit 31.12.2016	Sammanl.	Utfall 2017 tot.
Timmi-systemet	120 000	47 717	184 039	136 322
SAP-program	0	0	52 153	52 153
TOTALT	120 000	47 717	236 191	188 475

Bolaget finansierar investeringarna genom intern finansiering.

Finansiering

Bolagets kassa- och finansieringssituation är god.

Kassaflöde 1 000 eur	Utfall 1-12/2017	Budget 1-12/2017	Differens tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Utfall 1-12/2016	Ändring 1-12/17 ./. 1-12.16
kassa vid periodens början	616	616	0	729	-113
+ intäkter från verksamheten (+)	6 855	5 698	1 157	5 218	1 638
- verksamhetsutgifter (-)	-6 194	-5 546	-648	-5 282	-912
- betalning av investeringar med li	-191	-128	-64	-48	-144
Kassa vid periodens slut	1086	642	445	616	469

Personal

Vid slutet av 2017 hade bolaget 22 ordinarie anställda (22 år 2016), 4 anställda på viss tid (3 år 2016) samt tre personer inhyrda. Under året arbetade dessutom 350–450 tolkar och översättare för bolaget, vissa under eget firmanamn. Bolaget har en deltidsanställd verkställande direktör.

Riskhantering

De mest märkbara riskerna för bolaget är:
- landskapsreformen
- misslyckade IT-projekt
- tillgången på tolkar
- misslyckad prissättning

Bolaget har förberett sig på existerande risker med en egen plan. Ett centralt inslag är en fortsatt uppföljning av omvärlden, utveckling av rekryteringen samt en fortlöpande ekonomisk analys. Avseende IT-systemen förs dagliga diskussioner med leverantörerna och kommande digitaliseringar planeras.

1.6.5 Hur de mål som ställts upp för Vanda stads centrala och ekonomiskt betydelsefulla dotterföretag har utfallit under

Stadsfullmäktige godkände 14.11.2016 i samband med stadens budget de bindande operativa och ekonomiska målen för ekonomiplanperioden 2017–2020 som uppställs för dottersamfundens del. För år 2017 uppställdes för de viktigaste och ekonomiskt betydelsefulla dotterföretagen sammanlagt 25 mål. Av de uppställda målen verkställdes enligt samfundens rapportering 18 stycken fullt ut, fyra genomfördes delvis medan två mål inte verkställdes överhuvudtaget. Dessutom var resultaten för ett måls del inte klara i rapporteringsögonblicket.

RAPPORTERING AV DE BINDANDE MÅLEN FÖR VANDA STADS BETYDANDE DOTTERBOLAG 1-12/2017

Enligt 4 kap. 14 § i kommunallagen fattar stadsfullmäktige beslut om de centrala målen för kommunens och kommunkoncernens verksamhet och ekonomi samt om principerna för koncernstyrningen. Fullmäktige kan genom sina uppställda mål styra dottersamfunden i deras egen process för att ställa upp mål. Fullmäktiges styrning binder dock inte dottersammanslutningarna juridiskt. De mål som uppställs av fullmäktige kan röra en dottersammanslutnings ställning, verksamhetens omfattning, verksamhetsförutsättningarna (bl.a. investeringar), servicens kvalitet, prissättningsprinciperna eller avkastningskraven på kapitalet. I detta syfte är uppställandet av mål till sin karaktär indirekt, att föra fram huvudägarens vilja.
Stadsfullmäktige har för dotterbolagens del godkänt 52 mål för budgetåret 2017, av vilka 25 var för betydande dotterbolag. Hur dotterbolagens mål förverkligas rapporteras till den allmänna sektionen och hur målen för betydande dotterbolag utfallit rapporteras i samband med stadens delårsöversikt enligt situationen / per 31.12.2017.

Bolag	Mål för år 2017	Målets mätare	Utgångsnivå för 2016	Mätarens utgångsnivå i slutet av år 2016	Mätarens målnivå 2017	Ansvarig	Centrala åtgärder 1.1. - 31.12.2017 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Uppskattat utfall Målet lär förverkligas: - helt - delvis - inte alls
Koncernen Vanda Energi	Koncernens rörelsevinst	Rörelsevinst Meur		50	*36	Bolag		54,8	Helt
	Koncernens ROE (avkastning på eget kapital)	SIPO %		10,3	7,1*	Bolag		11,0 %	Helt
	Leveransstörningar el	h/inv./år		0,12	0,2	Bolag		0,09	Helt
*) Energin som produceras av avfall har indelats i 50% förnybara och 50% i övriga fria från utsläppshandel utgående från statistikcentralens bränsleklassificering 2015)	Förnybar energi av hela energiproduktionen (vattenkraft, vindkraft, bioenergi, avfallsenergi*)	%-andel av hela energiproduktionen		32 %	27*	Bolag		33,5 %	Helt
	Övrig energi fri från utsläppshandel av hela energianskaffningen (kärnkraft, avfallsenergi*)	%-andel av hela energiproduktionen		20 %	16*	Bolag		21,1 %	Helt

Bolag	Mål för år 2017	Målets mätare	Utgångsnivå för 2016	Mätarens utgångsnivå i slutet av år 2016	Mätarens målnivå 2017	Ansvarig	Centrala åtgärder 1.1. - 31.12.2017 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Uppskattat utfall Målet lär förverkligas: - helt - delvis - inte alls
Koncernen VAV Asunnot Oy	Koncernen VAV Asunnot Oy:s resultatmål	Teur		0	0	Bolag	Upplösning av avsättningar, i övrigt skulle resultatet vara 0	190	Helt
	VAV Asunnot Oy:s fastighetsreparationer	Meur		19,4	20,1	Bolag	Reparationerna prioriteras samt konkurrensutsätts och förverkligas enligt marknadsvillkor	22,6	Helt
	Nyproduktionsmål	St		105	395	Bolag	Mårtensdalsgränden 2b, klart 31.1.2018 (52 bostäder)	355	Delvis

Bolag	Mål för år 2017	Målets mätare	Utgångsnivå för 2016	Mätarens utgångsnivå i slutet av år 2016	Mätarens målnivå 2017	Ansvarig	Centrala åtgärder 1.1. - 31.12.2017 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017		Uppskattat utfall Målet lär förverkligas: - helt - delvis - inte alls
Koncernen VTK Kiinteistöt Oy	Resultat för VTK Kiinteistöt	Teur		19	100	Bolagets vd Jukka Antila		800		Helt
	VTK Kiinteistöt Oy:s uthyrningsgrad för externa objekt	Objekt/ lokaler som ska hyras ut i slutet av året i %		90	93	vd Jukka Antila	Effektivering av marknadsföringen	91		Delvis
	Energieffektivitet, idrotts- och industrifastigheter	Energiförbrukningens effektivitet ET-värde (skalan G–A)		F	F	Bolagets vd Jukka Antila		F		Helt
	Energieffektivitet, skolor, daghem och kontor	G-A		D	D	Bolagets vd Jukka Antila		D		Helt

Bolag	Mål för år 2017	Målets mätare	Utgångsnivå för 2016	Mätarens utgångsnivå i slutet av år 2016	Mätarens målnivå 2017	Ansvarig	Centrala åtgärder 1.1. - 31.12.2017 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Uppskattat utfall Målet lär förverkligas: - helt - delvis - inte alls
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Verksamhetens effektivisering	Prissänkningar + Ändring i kostnadsnivån + Resultatändring = Effektiviserings-% (siffrorna i % av omsättn.)		4,9 %	Minst 3%	Bolag	Rabatter samt åtgärder inriktade på kostnadsanpassning enligt budgeten och verksamhetsplanen	2,2 %	Delvis
	Kundtillfredsställelse	Kundenkät (skala 1-5)		3,21	3,6	Bolag	Åtgärder utgående från kundmöten och kundenkäter, kvalitetsrundor, regelbundet samarbete med inköpsenheten	3,81	Helt
	Personalens tillfredsställelse	Personalenkät (skala 1-5)		3,29	3,6	Bolag	Utvecklingsprogrammet för verksamhets- och ledarskapskulturen, plan för arbetshälsan	3,34	Delvis
	Kvaliteten på verksamheten	Kvalitetsuppföljning (skala 1-5)		4,77	4,5	Bolag	Kvalitetsrundor och utförande av de korrigerande åtgärder som uppdagats under dessa	4,82	Helt
	Sjukfrånvaro %	%		7,80	7,00 %	Bolag	Planen för arbetshälsan, modellen för att aktivt bry sig, diskussioner om arbetsförmågan	8,11	Inte alls

Bolag	Mål för år 2017	Målets mätare	Utgångsnivå för 2016	Mätarens utgångsnivå i slutet av år 2016	Mätarens målnivå 2017	Ansvarig	Centrala åtgärder 1.1. - 31.12.2017 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Uppskattat utfall Målet lär förverkligas: - helt - delvis - inte alls
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Nettoresultat	eur		709 896	130 000	Jussi Kurki, Tiina Immonen		222 443	Helt
	Beläggningsgrad	%		101	100	Tiina Immonen	Grundläggande yrkesutbildning, 5 studerande under anordningstillståndet. Genomförd yrkesinriktad tilläggsutbildning som inte syns i beläggningsgraden.	99	Delvis
	Sysselsättningen av de studerande	%		77	83	Tiina Immonen	Statistikcentralens uppgifter finns inte tillgängliga.	Informationen saknas	Informationen saknas
	Avbrutna studier	St		32	30	Tiina Immonen	Statistikcentralens uppgifter finns inte tillgängliga. Av de ungdomar som avlägger grundexamen (620 st.) avbröt 18 st. under 2017.	18	Helt

Bolag	Mål för år 2017	Målets mätare	Utgångsnivå för 2016	Mätarens utgångsnivå i slutet av år 2016	Mätarens målnivå 2017	Ansvarig	Centrala åtgärder 1.1. - 31.12.2017 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Uppskattat utfall Målet lär förverkligas: - helt - delvis - inte alls
A-Tulkkaus Oy	En ökning av antalet tolkningstimmar i jämförelse med året innan	%	5,219	1570,0 %	minst 5% tillväxt	Styrelsen, vd, ledningsgruppen	Ökad försäljning	23,0 %	Helt
	Resultat	Eur		2045,78	räkenskapsperiodens resultat positivt	Styrelsen, vd, ledningsgruppen	Ökad försäljning	135 663	Helt
	Kundtillfredsställelse skala 1-4	På en skala 1-4		3,0	3,1	Styrelsen, vd, ledningsgruppen	Kundnöjdhetsundersökning	3,2	Helt
	Kundkontakternans svarsprocent	Svarsprocent, besvarade kontakter		84	85	Styrelsen, vd, ledningsgruppen	Informationssystem	80,25	Förverkligades inte, eftersom kundtjänsten var stängd två veckor i oktober

1.6.6 Utvärdering av koncernens sannolika utveckling i framtiden

Social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen är de största reformerna av förvaltning och verksamhetsformer som någonsin företagits i Finland. Landets regering beslutade vid sina förhandlingar 5.7.2017, att vård- och landskapsreformen träder i kraft från och med 1.1.2020, varvid ansvaret att ordna social- och hälsovårdsservice överförs till landskapen. Denna betydande strukturella reform kommer vid förverkligande att i hög grad inverka även på Vanda stadskoncernen. Arbetet för att utreda verkningarna har fortsatt under 2017 och utredningsarbetet kommer att fortsätta under 2018.

Enligt Vanda stads balanserings- och skuldprogram för ekonomin (TVO) fortsätter arbetet med att justera och organisera koncernstrukturen. Målet är fortsättningsvis att minska antalet dotterbolag genom att likartade funktioner centraliseras. Nya bolag grundas endast om verksamheten i det bolag som grundas inte går att centralisera till redan befintliga bolag eller det finns något annat motiverat skäl till att ett bolag grundas eller delas.

Vanda kyrkliga samfällighet har 1.10.2014 ansökt om planändring för att få riva kyrkan i Dickursby och bygga en ny kyrka samt för att få riva det ämbetshus som finns på samma tomt och göra det möjligt att bygga bostadshus och andra byggnader på tomten. Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti ligger i det område som planläggs på nytt. Området som planläggs på nytt fördelar sig för närvarande på tre fastigheter, vilkas ägare är Vanda kyrkliga samfällighet, Kiinteistö Oy Bethania och Vanda stad. Den nya plangranskningen och den tomtöverlåtelsetävling som ordnats för området gäller också det markområde som arrenderas av Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti och kommer sannolikt att leda till att parkeringsanläggninghelheten i området rivs och kräver även en omorganisering av Kiinteistö Oy Tikkurilan keskustapysäköintis egendom. Tidtabellen för rivningen av bolagets byggnad är ännu osäker på grund av detaljplanen fortfarande behandlas.

Stadsstyrelsens aftonskola har 8.2.2016 dragit upp den riktlinjen att Kiinteistö Oy Kehäsuoras depåverksamhet i Håkansböle upphör i slutet av 2019. Bolaget har tillsammans med Vanda stads markanvändning börjat planera ett nytt depåområde i Gjutan. Planen som möjliggör en ny bussdepå (detaljplan och detaljplaneändring 920300 samt tomtindelning 92 Gjutan/specialområdena i Gjutan) har godkänts i stadsfullmäktige 13.11.2017 (§ 13). Beslutet har överklagats, varför även rivningen av depån i Håkansböle fördröjs.

År 2018 förverkligas fusionen av Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalo med VTK Kiinteistöt Oy och fusionen av VTK Kiinteistöt Oy:s dotterbolag Kivistön Pysäköinti med sitt moderbolag.

Stadsstyrelsen beslutade 24.4.2017 (§ 21) sälja hela aktiestocken i Asunto Oy Vantaan Punasafiiri till Lujatalo Oy. Affären verkställdes i januari 2018.

Kiinteistö Oy Pakkalan Kartanonkoski 10:s styrelse har vid sitt sammanträde 1.11.2017 beslutat att föreslå för Vanda stads allmänna sektion och vidare för stadsstyrelsen att inleda åtgärder för att upplösa bolaget via utredningsförfarande.

1.6.7 Redogörelse för hur koncernövervakningen ordnats

Anvisningar till kommunens representanter i stadskoncernens bolag

Under 2017 fattade stadsstyrelsen 13 beslut som gällde koncernbolagen, av dessa gällde två beslut borgensförbindelser för koncernbolagens lån, nio beslut ingåendet av avtal eller aktieaffärer, medan ett beslut gällde understöd till stiftelsen för vetenskapscentret och ett upplösningen av ett bolag samt tre beslut samkommunernas medlems- eller fullmäktigesammansättningar. Dessutom gav också stadsstyrelsen tre utlåtanden om samkommunernas utkast till ekonomiplaner.

Allmänna sektionen gav år 2017 anvisningar om förfarande i de ärenden som det fattas beslut om på stadskoncernens bolags och andra samfunds bolagsstämmor samt i samkommunernas högsta beslutande organ. Dessutom fattade biträdande stadsdirektören för koncernservicen eller den som biträdande stadsdirektören förordnar

enligt instruktionen för verksamhetsområdet för koncern- och invånarservicen 16 § punkt 5 beslut i brådskande fall om utfärdande av anvisningar om förfarande och om förordnande av en företrädare för staden till sådana samfunds sammanträden där stadens intressen ska bevakas och stadens åsikt höras.

Allmänna sektionen beslutade under 2017 om att ge anvisningar om förfarande inför bolagsstämmor, till samkommuners samkommuns- och fullmäktigesammanträden samt till sammanträden i stiftelser och föreningar via 55 beslut. Biträdande stadsdirektören gav motsvarande anvisningar genom 55 stycken tjänsteinnehavarbeslut. Anvisningar om förfarande gavs om bl.a. ändring av bolagsordningar och operativa anvisningar, bolags- och ägararrangemang, godkännandet av ekonomiplaner, fastställandet av bokslut och beviljandet av ansvarsfrihet, uppföljningen av delägaravtal och fullmakter för att uppta lån, samt om bolagsvederlag, val av representanter, arvoden och åtlydandet av koncernstrategin.

Allmänna sektionen gav under räkenskapsperioden 2016 ägares förhandssamtycke i enlighet med koncernstrategin till sju åtgärder som gällde ändring av bolagsform, överlåtelse av affärsverksamhet via affär, markarrende och åtgärder som rörde bolags intressebevakning. Dotterbolagen gav utredningar till allmänna sektionen bl.a. gällande observationer som revisorerna framlagt i revisionsprotokollen.

Anvisningar för dotterbolagens verksamhet och uppföljning av det ekonomiska läget

Enligt koncernstrategin hålls mellan staden och ett dottersamfund två planerings- och förhandlingsmöten (navigeringsmöten) om året, för att garantera att stadens och dottersamfundets strategier är sinsemellan kompatibla samt för att utvärdera hur de operativa och ekonomiska målen har nåtts på årsnivå. Under år 2017 navigerades VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy, A-Tulkkaus Oy, Koy Tikkurilan Terveysasema, Koy Tiedepuisto, Koy Vantaan Maakotkantie 10, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, Tikkuparkki Oy, Koy Keskustapysäköinti, Ratakujan Pysäköinti Oy, Ruukkukujan Autopaikat Oy, Koy Kehäsuora, Koy Vantaan Kauppalantalo, Koy Lehdokkitien virastotalo. Koncernförvaltningen sammanställde promemorior över de navigeringsmöten som hölls. Navigeringspromemorierna rapporteras till allmänna sektionen utöver det övriga navigeringsmaterialet.

De skriftliga navigeringarna som ges till allmänna sektionen genomförs årligen i samband med förfrågan som gäller dottersamfundens riskhantering och interna övervakning. Navigeringen kan även utföras i form av samarbete av annat slag eller skriftligt med hjälp av det formulär som resultatområdet för koncernförvaltningen utarbetat för ändamålet. Enligt koncerndirektivet rapporterar dotterbolagen om förverkligandet av uppställda mål för verksamheten och ekonomin till staden i enlighet med koncerndirektiven och på det sätt som allmänna sektionen närmare bestämt, minst två gånger per år. För sådana samfunds del som det fattas beslut om separat sker rapporteringen till stadsfullmäktige.

I navigeringstillställningar förpliktigas, utöver bolagets verkställande direktör, även bolagets direktionsordförande eller viceordförande att delta. Bolagen ska behandla de navigeringsmaterial som ska återbördas i bolagets styrelse innan materialet lämnas in till koncernförvaltningen. Bolagets verkställande direktör och styrelseordförande förutsätts underteckna alla blanketter som lämnas in.

I navigeringsmötet deltar från stadens sida, utöver biträdande stadsdirektören för koncernservicen eller den som denne utser dessutom representanter från resultatområdena för ekonomi- och förvaltningsservice, finansiering, ekonomiservicecentralen samt upphandlingen samt vid behov en representant för det aktuella verksamhetsområde som bolagets verksamhet närmast berör samt representation från personalcentralen, ifall bolaget har egen personal i större omfattning.

Uppföljningen av dottersamfundens resultat genomfördes 2017 genom att dottersamfunden lämnade in formbundna rapporter för respektive kvartal till koncernförvaltningen. För allmänna sektionen har ett sammandrag över rapporterna utarbetats, där resultatet jämförts med budgeten, föregående årets bokslut och resultatet under motsvarande kvartal året innan. Alla verksamma dotterbolag skickade in sina kvartalsrapporter. Delårsöversikter som omfattar dotterbolagens verksamhet, ekonomi och förverkligandet av de operativa och ekonomiska målen samt verksamhetens nyckeltal utarbetades tre gånger under 2017. Ett sammandrag över

dottersamfundens delårsöversikter samt de bindande målen som stadsfullmäktige fastställt för dottersamfund av betydelse rapporterades också till stadsstyrelsen samt fullmäktige som en del av stadens delårsöversikt.

Vanda Energi, VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy samt Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy bjöds hösten 2017 in till fullmäktiges aftonskola för att presentera bolagens verksamhet, strategi, mål samt sina förslag till bindande mål för åren 2018–2021.

Enligt koncernstrategin ska dottersamfundens verksamhets-, ekonomi-, finansierings- och investeringsplaner samt kopior av föredragningslistor och protokoll för styrelsernas sammanträden inklusive bilagor överlämnas för uppföljning till biträdande stadsdirektören för koncernservicen eller till den ansvarsperson som biträdande stadsdirektören förordnar samt till den sakkunnige som allmänna sektionen utsett till styrelsen för samfundet i fråga. Till de viktigaste koncernbolagens styrelser har man i enlighet med allmänna sektionens anvisningar om förfaringssätt utsett sakkunniga, vilka bolagsstyrelserna efter behov kallar till sina sammanträden. Sakkunnigledamöterna kommer från fastighetscentralens, koncernförvaltningens eller idrottsservicens resultatområden.

Under räkenskapsperioden har koncernförvaltningen skickat ett informationsbrev till dotterbolagen. I informationsbrevet har anvisningar getts bl.a. i frågor som gäller bolagsstämman och sammanträdesmaterialet för bolagens styrelser, tidtabellerna för den ekonomiska rapporteringen samt informerats om de ändringar i lagen om offentlig upphandling och koncession som trätt i kraft.

Användningen av centraliserade koncerntjänster

Finansierings- och kapitalhanteringen gällande stadens dottersamfund genomförs av resultatområdet för finansiering eller enligt de anvisningar som ges av resultatområdet. Staden kan bevilja borgensförbindelse för bolagets lånefinansiering, medan resultatområdet konkurrensutsätter den finansiering som bolaget behöver och organiserar kapitalhanteringen. Staden kan bevilja långfristiga lån till dotter- och intressebolagen huvudsakligen i form av eget kapital. Vid beviljande av borgensförbindelser beaktar staden alltid att EU:s bestämmelser om statligt stöd samt anpassade nationella bestämmelser följs.

Om beviljande av stadens borgen, borgensprovisioner och kontrasäkerheter beslutar stadsfullmäktige. Om övriga villkor beslutar stadsstyrelsen vid sitt verkställande av stadsfullmäktiges beslut. Ett borgensbeslut får inte verkställas innan det vunnit laga kraft. Staden kan från fall till fall bevilja borgen till andra samfund än de som omfattas av stadens beslutanderätt, om deras verksamhet är nära förknippad med stadens egen verksamhet och staden följer de principer som fastställts i koncernstrategin.

Hanteringen av finansierings- och ränterisker inom Vanda stadskoncern har centraliserats till resultatområdet för finansiering. Målet för centraliseringen är en effektiv finansierings- och ränteriskhantering, kostnadsinbesparingar och en optimering av kassaflödena.

Inom staden används ett koncernkontosystem som dottersamfund kan anslutas till genom allmänna sektionens beslut. Resultatområdet för koncernförvaltningen och finansieringen svarar för koncernkontosystemet och för anvisningarna för hur detta används. Vanda stads koncernkonto- och betalningsrörelsetjänster konkurrensutsattes våren 2013. Beslutet om vald huvudsaklig förmedlarbank och biförmedlare gavs för kännedom till allmänna sektionen 8.4.2013 § 12.

Enligt Vanda stads balanserings- och skuldprogram för ekonomin (TVO) samt koncernstrategin centraliseras ekonomiförvaltningstjänsterna för Vandas dottersamfund till ekonomiservicecentralen. Inom koncernservicen har bl.a. upphandlingscentralen, koncernförvaltningen och finansieringen, IT-administrationen och ekonomiservicecentralen konkurrensutsatt ramavtal för hela koncernens bruk samt gett dottersamfunden anvisningar i användningen av konkurrensutsatta avtalsleverantörer. Koncernservicens resultatområden producerar också stödtjänster för Vantaan Tilapalvelut Oy Vantti med undantag av löneräkningsservice.

Juristerna för koncernservicens resultatområden gav sakkunnigtjänster vid offentliga upphandlingar, i avtalsfrågor och andra juridiska frågor inom respektive uppgiftsområde. Personalcentralen gav sakkunnigtjänster i personal- och arbetsavtalsfrågor. Fastighetscentralen tillhandahöll sakkunnigtjänster för bostads- och fastighetsaktiebolagens räkning.

Hur riskhanteringssystemen och den interna kontrollen fungerar i dottersamfunden

Enligt den instruktion som trädde i kraft 8.5.2017, svarar stadsdirektörens verksamhetsområde för övervakningen av koncernsamfunden.

Förvaltningen av koncernens finansierings- och ränterisker har koncentrerats till finansieringens resultatområde. Vanda stads och dottersamfundens riskhantering ordnas genom att man följer en enhetlig riskhanteringspolicy. Verksamhetsområdena, affärsverken och dottersamfunden rapporterar om sina betydande risker och arrangemang för riskhantering som en del av den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen och följer då de av Vanda stadsfullmäktige godkända (2.3.2015) principerna för hur riskhanteringen och den interna kontrollen ordnas i Vanda stadskoncern.

En försäkringsmäklare som konkurrensutsatts av resultatområdet för finansiering svarar för att koncernens försäkringar är tillräckligt omfattande och för konkurrensutsättningen av försäkringar. Koncernsektionen beslutade 15.9.2008 § 21 att stadens försäkringar fr.o.m. 1.1.2009 tecknas utgående från försäkringsmäklarens rekommendationer. Resultatområdet för finansiering konkurrensutsatte stadens och dottersamfundens försäkringsskydd för åren 2014–2017 inklusive en option för åren 2018–2019. Försäkringsbolagen och de erbjudna försäkringskategorierna valdes vid stadsstyrelsens möte 16.9.2013 § 20. Försäkringarna trädde i kraft 1.1.2014. I början av 2014 konkurrensutsätts stadskoncernens försäkringsmäklartjänster. Till leverantör av Vanda stadskoncerns försäkringsmäklartjänster utsågs Marsh Oy (Allm. sekt. 24.2.2014 § 7). År 2018 kommer försäkringarna att konkurrensutsättas på nytt.

Den interna övervakningen är en del av principen för gott ledarskap och god förvaltning. Ett samfunds styrelse har som uppgift att ordna samfundets interna övervakning på ett ändamålsenligt och fungerande sätt. Separat namngivna och viktiga dottersamfund rapporterar om sin riskhantering två gånger om året och följer samma årsklocka för riskhanteringen som verksamhetsområdena och affärsverken. De övriga dottersamfunden rapporterar om frågor som rör riskhantering i samband med delårsöversikterna. De redogörelser som gäller riskhanteringen och den interna övervakningen och som utarbetats under vårperioden, har rapporterats för allmänna sektionen 19.6.2017 § 27.

Inom dotterbolagen är det bolagets styrelse och den verkställande direktören som ansvarar för den interna övervakningen. Stadens interna revision har rätt att på uppdrag av stadsdirektören granska dottersamfundens verksamhet. Den interna revisionen utför granskningar enligt det egna arbetsprogrammet eller enligt separata beslut samt rapporterar sina observationer och slutsatser till koncernledningen. För revisionen ska dottersamfunden uppge nödvändiga uppgifter och hjälpa till med att ta fram uppgifterna. Dotterbolagen kan använda stadens interna revision för att ordna sina egna interna revisioner.

I enlighet med revisionsprogrammet för den interna revisionen rapporterades under 2017 till allmänna sektionen rapporter för följande bolags del: Vantaan Moottorirata Oy, Koy Tiedepuisto, Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy, As. Oy Vantaan Katriinanrinne, VAV Asunnot Oy och Ratakujan Pysäköinti Oy.

1.6.8 Koncernbokslutet och dess nyckeltal

Koncernens resultaträkning	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Verksamhetsintäkter	1 017,4	1 049,8	1 020,5
Verksamhetskostnader	- 1 838,6	- 1 877,1	- 1 862,3
Andel av intressesamfundens vinst (förlust)	5,7	1,1	4,3
Verksamhetsbidrag	- 815,5	- 826,2	- 837,5
Skatteinkomster	977,0	953,8	934,0
Statsandelar	174,3	195,7	156,5
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	10,8	10,7	11,2
Övriga finansiella intäkter	2,3	4,2	0,8
Räntekostnader	- 19,6	- 21,9	- 27,4
Övriga finansiella kostnader	- 1,6	- 3,0	- 3,3
Årsbidrag	327,8	313,3	234,2
Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan	- 214,6	- 194,2	- 181,5
Differens vid eliminering av innehav	- 0,1	0,1	- 0,2
Nedskrivningar	- 1,3	- 0,8	- 0,1
Extraordinära poster	0,8	13,5	1,2
Räkenskapsperiodens resultat	112,5	131,9	53,8
Bokslutsdispositioner	0,7	0,1	0,2
Räkenskapsperiodens skatter	- 7,7	- 7,0	- 6,9
Kalkylerade skatter	- 5,8	- 5,7	- 3,8
Minoritetsandelar	- 18,4	- 15,4	- 8,6
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	81,2	103,9	34,6

Koncernens resultaträkning, nyckeltal	2017	2016	2015
Verksamhetsintäkter/verksamhetskostnader, %	55,3	55,9	54,8
Årsbidrag/avskrivningar, %	151,8	160,7	129,1
Årsbidrag, euro/invånare	1 469,6	1 428,3	1 091,5
Antal invånare	223 027	219 341	214 605

Koncernens finansieringsanalys	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Verksamhetens kassaflöde			
Årsbidrag	327,7	313,3	234,2
Extraordinära poster	0,8	13,5	1,2
Räkenskapsperiodens skatter	- 7,7	- 7,0	- 6,9
Korrektivposter till internt tillförda medel	- 42,1	- 45,2	- 35,2
Investeringarnas kassaflöde			
Investeringsutgifter	- 304,3	- 321,7	- 318,9
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	1,0	1,8	6,0
Överlåtelseinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva	100,0	111,7	106,0
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	75,5	66,3	- 13,5
Finansieringens kassaflöde			
Förändringar i utlåningen			
Ökning i lånefordringar	0,0	- 5,4	0,0
Minskning i lånefordringar	0,4	2,7	1,1
Förändringar i lånestocken			
Ökning i långfristiga lån	82,9	114,5	347,5
Minskning i långfristiga lån	- 110,5	- 155,2	- 229,3
Förändring i kortfristiga lån	- 40,9	- 10,0	- 21,7
Förändringar i eget kapital	- 4,0	- 17,3	- 11,6
Övriga förändringar i likviditeten			
Förändringar i förv. medel och förvaltat kapital	0,2	0,1	- 0,1
Förändring i omsättningstillgångar	15,8	25,6	- 6,3
Förändringar i fordringar	12,0	69,5	13,0
Förändring i räntefria skulder	1,3	- 27,9	- 110,5
Kassaflödet för finansieringens del	- 42,9	- 3,4	- 18,0
Förändring i likvida medel	32,6	63,0	- 31,4
Förändring i likvida medel			
Likvida medel 31.12	284,2	251,6	188,6
Likvida medel 1.1	251,6	188,6	220,0

Koncernens finansieringsanalys, nyckeltal	2017	2016	2015
Utfallet av verksamhetens och investeringarnas kassaflöde, 5 år milj. €	- 88,3	- 269,0	- 391,6
Internt tillförda medel för investeringar, %	108,1	97,9	74,9
Låneskötselbidrag	2,7	1,9	1,0
Likviditet, kassadagar	45,4	38,4	28,1

Koncernbalansräkning	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
AKTIVA			
Bestående aktiva	3 277,2	3 241,6	3 179,7
Immateriella tillgångar	*75,7*	*97,9*	*118,6*
Immateriella rättigheter	10,0	7,6	8,1
Övriga utgifter med lång verkningstid	62,5	85,7	107,8
Förskottsbetalningar	3,2	4,7	2,7
Materiella tillgångar	*2 841,4*	*2 794,5*	*2 726,4*
Mark- och vattenområden	386,0	379,0	346,5
Byggnader	1 401,3	1 397,6	1 413,9
Fasta konstruktioner och anordningar	808,4	807,5	794,4
Maskiner och inventarier	78,7	75,1	77,7
Övriga materiella tillgångar	8,1	8,8	9,7
Förskottsbetalningar och pågående anskaffninga	158,9	126,4	84,1
Placeringar	*360,1*	*349,2*	*334,7*
Andelar i intressesamfund	65,3	60,8	53,8
Övriga aktier och andelar	95,5	87,4	82,5
Övriga lånefordringar	194,4	195,4	196,5
Övriga fordringar	4,9	5,5	1,9
Förvaltade medel	3,3	3,6	3,3
Rörliga aktiva	466,0	460,7	491,4
Omsättningstillgångar	20,9	36,6	62,2
Fordringar			
Långfristiga fordringar	16,1	20,1	75,5
Kortfristiga fordringar	144,9	152,3	165,1
Finansiella värdepapper	21,6	10,7	9,7
Kassa och bank	262,6	240,9	179,0
AKTIVA TOTALT	3 746,5	3 705,9	3 674,4

Koncernbalansräkning	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
PASSIVA			
Eget kapital	1 170,1	1 080,2	981,8
Grundkapital	349,1	349,1	349,1
Uppskrivningsfond	5,5	0,0	0,2
Övriga egna fonder	182,2	182,3	181,3
Föregående räk.per. överskott (underskott)	552,1	445,0	416,5
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	81,2	103,8	34,6
Minoritetsandelar	103,7	93,1	88,8
Avsättningar	24,8	22,5	21,5
Pensionsavsättningar	0,3	0,4	0,6
Övriga avsättningar	24,5	22,1	20,9
Förvaltat kapital	4,2	4,3	3,9
Främmande kapital	2 443,7	2 505,8	2 578,4
Långfristigt räntebelagt främmande kapital	1 808,9	1 927,7	1 917,2
Långfristigt räntefritt främmande kapital	176,3	168,7	164,0
Kortfristigt räntebelagt främmande kapital	161,9	111,7	172,7
Kortfristigt räntefritt främmande kapital	296,5	297,8	324,6
PASSIVA TOTALT	3 746,5	3 705,9	3 674,4

Nyckeltal för koncernens balansräkning	2017	2016	2015
Soliditet, %	34,4	32,0	29,4
Relativ skuldsättning, %	110,8	112,1	120,7
Skulder och ansvar i procent av driftsinkomsterna, %	126,8	127,5	133,0
Ackumulerat över-/underskott, milj. €	633,3	548,8	451,1
Ackumulerat över-/underskott, €/inv.	2 839,7	2 502,1	2 102,2
Koncernens lånestock 31.12, milj. €	1 970,9	2 039,3	2 089,9
Koncernens lånestock 31.12, €/invånare	8 836,9	9 297,6	9 738,2
Koncernens lånefordringar 31.12, milj. €	194,4	195,4	196,5
Antal invånare	223 027	219 341	214 605

1.7 Viktiga noter i bokslutet

Bokslutet kompletteras med noter för att inga viktiga faktorer i anknytning till stadens och koncernens ekonomi ska bli obeaktade när resultaträkningen och balansräkningen granskas.

År 2017 uppgick stadens externa verksamhetsintäkter till 252 miljoner euro och koncernens till 1 017 miljoner euro. Av stadens verksamhetsintäkter omfattade 17 procent social- och hälsovårdsväsendet, 15 procent bildningsväsendet och 49 procent verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö. Av koncernens verksamhetsintäkter omfattade 36 procent allmänna förvaltningen, 27 procent social- och hälsovårdsväsendet och 28 procent verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö. Av stadens ackumulerade skatteinkomster på 977 miljoner euro utgörs 84 procent av kommunens inkomstskatt, 8 procent av samfundsskatt och 8 procent av fastighetsskatt.

Stadens köpta tjänster uppgick till 667 miljoner euro (46 % av verksamhetskostnaderna). Köpet av kundtjänster uppgick till 380 miljoner euro, dvs. 57 % av de köpta tjänsterna.

Under räkenskapsperioden 2017 bokförde staden 43 miljoner euro i betydande försäljningsvinster medan koncernen bokförde 40 miljoner euro. I koncernbokslutet har stadens och koncernsamfundens inbördes affärstransaktioner eliminerats. Stadens dividendintäkter uppgick till 12,5 miljoner euro år 2017, varav 12 miljoner euro från koncernen Vanda Energi.

I noterna till balansräkningen specificeras stadens innehav i dottersamfund, samkommuner och intressesamfund. Ur noterna framgår även koncernens andel av respektive samfunds eget och främmande kapital samt räkenskapsperiodens över- eller underskott. I slutet av räkenskapsperioden 2017 var koncernens eget kapital 1 170 miljoner euro, koncernens främmande kapital 2 444 miljoner euro och överskottet för räkenskapsperioden 81 miljoner euro. Efter koncernelimineringar var moderstadens andel av det egna kapitalet 50 procent, VAV-koncernens 13, Vanda Energi-koncernens 13 och övriga koncernsamfunds 24 procent. Stadens andel av koncernens främmande kapital var 40 procent, VAV-koncernens 22, Vanda Energis 14, HRM:s 13 och övriga koncernsamfunds 11 procent. Stadens andel av koncernens överskott för räkenskapsperioden var 37 procent, VAV-koncernens 22, Vanda Energis 34 och övriga koncernsamfunds 7 procent.

Stadens långfristiga skuld som förfaller senare än om fem år uppgick till 458 miljoner euro i slutet av 2017. Stadens kortfristiga skulder till koncernsamfunden uppgick i slutet av år 2017 till 51 miljoner euro, varav 48 miljoner utgjordes av lån som gäller dottersamfundens koncernkonto. I slutet av år 2017 hade staden 56 miljoner euro i kortfristiga resultatregleringar, varav 96 procent bestod av periodiseringar av löner och lönebikostnader. Koncernen hade 107 miljoner euro i resultatregleringar, varav 84 procent utgjordes av periodiseringar av löner och lönebikostnader.

En genomgång av noterna som gäller borgensförbindelser och ansvarsförbindelser ger vid handen att staden inte har sådana skulder där säkerheterna utgörs av inteckningar eller pantsatta aktier. Inom koncernen uppgick däremot de inteckningar i fastigheter som ställts som säkerhet i slutet av 2017 till 1 130 miljoner euro, medan bokföringsvärdet av pantsatta aktier uppgick till 13 miljoner euro och de övriga borgensförbindelserna till 4 miljoner euro. Vid utgången av räkenskapsperioden uppgick stadens borgensförbindelser som ställts för samfund hörande till en och samma koncern till 512 miljoner och för övriga samfund till 29 miljoner euro.

Stadens övriga ansvarsförbindelser utgörs av en andel på 1 228 miljoner euro i Kommunernas garanticentrals borgensansvar, avtalsansvar 125 miljoner euro samt hyres- och leasingansvar 354 miljoner euro. I slutet av räkenskapsperioden 2017 hade koncernen avtalsansvar 261 miljoner euro, ansvar gällande återbetalning av mervärdesskatt 37 miljoner euro samt hyres- och leasingansvar 347 miljoner euro. De nominella värdena för öppna derivatavtal inom koncernen uppgick till 460 miljoner euro medan marknadsvärdena uppgick till -9 miljoner euro.

1.8 Behandlingen av räkenskapsperiodens resultat

Vanda stads resultat för räkenskapsperioden uppvisar före ändringar i avskrivningsdifferensen, reserverna och fonderna ett överskott på 40 431 763,18 euro. I resultatet ingår resultaten för stadens affärsverk och fonder, vilka behandlas i affärsverkens och fondernas egna bokföringar enligt bokföringsbestämmelserna.

Stadsstyrelsen föreslår följande inför behandlingen av resultatet för räkenskapsperioden 2017:

- Under Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk bokförs som en minskning av avskrivningsdifferensen de avskrivningar på 411 355,05 euro i bestående aktiva som anskaffats genom investeringsreserveringen.

- det vid Affärsverket Företagshälsan i Vanda upplöses en investeringsreserv på 30 651,80 euro, vilket resulterar i att avskrivningsdifferensen ökar. Som en minskning av avskrivningsdifferensen bokförs de avskrivningar på 20 916,44 euro i bestående aktiva som anskaffats genom investeringsreserveringen.

- Resultatet för Mun- och tandhälsan i Vanda år 2017 innefattar en upplöst investeringsreserv på 125 000,00 euro eftersom grunderna för reserveringen ändrats.

- Vanda stads bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfonds överskott på 1 644 750,57 bokförs som ett tillskott i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar.

- Underskottet på 998 636,46 euro i Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar.

- Underskottet på 52 991,85 euro i Fonden för social kreditgivning bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar.

- Skadefondens underskott på 1 254 888,71 euro bokförs som en minskning i fonden och sammanförs med stadens bokslut i enlighet med fondens stadgar.

Räkenskapsperiodens resultat efter behandlingen:

- Direktionen för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 1 559 390,91 euro överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder under eget kapital i balansräkningen.

- Direktionen för Affärsverket Företagshälsan i Vanda föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 640 200,39 euro, överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder under eget kapital i balansräkningen.

- Direktionen för Affärsverket mun- och tandhälsan i Vanda föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 177 874,22 euro, överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder under eget kapital i balansräkningen.

- Överskottet för Vanda stads räkenskapsperiod på 41 650 801,12 euro överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder under eget kapital i balansräkningen.

2 Budgetens utfall

2.1 Utfallet för de bindande målen

Utfallet av de bindande målen under 2017

För år 2017 ställde fullmäktige upp sammanlagt 28 bindande mål. Av målen uppnåddes 19 helt, 6 delvis, två inte alls och i fråga om ett mål kan bedömningen av hur det nåddes göras först i ett senare skede.

Verksamhetsutgifterna underskred de i budgeten 2017 budgeterade verksamhetsutgifterna. År 2017 minskade stadens driftsekonomiutgifter jämfört med år 2016 bland annat beroende på inbesparningar i personalutgifter enligt konkurrenskraftsavtalet och att utkomststödets grunddel överfördes till FPA. År 2017 uppgick Vanda stads bruttoinvesteringsutgifter till 111 miljoner euro. Bruttoinvesteringsutgifterna var 114,7 miljoner euro med affärsverk och fonder medräknade. Investeringsutgifterna underskred de i budgeten reserverade investeringsanslagen.

Stadens inkomstbas stärktes genom att effektivera markförsäljningen, under 2017 avkastade markförsäljningen 43 miljoner euro.

Inom markanvändningen prioriterades planprojekt som är förlagda till centrumen. År 2017 låg 37 procent av planerna i centrumområden (m2 bostadsvåningsyta). En del av centrumområdenas planer har flyttats till en senare tidpunkt.

Staden skapade förutsättningar för en högklassig och mångsidig bostadsproduktion. År 2017 färdigställdes totalt 3290 bostäder i Vanda (år 2016: 2972), vilket överskrider målnivån för det bindande målet med 890 bostäder. Bostäderna fördelades enligt följande: 2756 i bostadshöghus, 164 i rad- och kedjehus samt 370 i småhus.

Relativt sett utvecklades stadens sysselsättningssituation bäst i huvudstadsregionen. I december 2017 var arbetslöshetsgraden 10,1 procent i Vanda (-2,5 procentenheter jämfört med situationen i slutet av år 2015), 8,6 procent i Esbo (-2,3 procentenheter) och 10,5 procent i Helsingfors (-2,2 procentenheter).

98 procent av dem som gått ut grundskolan våren 2017 fick plats i gymnasiet, den yrkesinriktade utbildningen eller i någon förberedande utbildning.

En allt större andel av de äldre klarar av att bo hemma. Andelen personer som fyllt 75 år och bor i sitt eget hem i Vanda uppgick i slutet av 2017 till 93 procent (År 2016: 92,7 %).

När det gäller en minskning av personalens sjukfrånvaro nåddes inte målnivån då sjukfrånvaroprocenten var 4,52, men jämfört med situationen i slutet av 2016 (4,55 %) hade sjukfrånvaron minskat något. Omfattningen av de samtal som förs inom ramen för aktivt engagemang var 88 procent år 2017. År 2017 var antalet dagar i personanpassat arbete sammanlagt 4581 (2,7 % av sjukfrånvaron), dvs. 955 dagar mer än jämfört med året innan.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1.–31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
Stadens ekonomi i balans							
Strategiskt mål 1 Balanserings- och skuldprogrammet för ekonomin fullföljs							
1.1 Ökningen i verksamhetsutgifterna	Ökningen av verksamhetsutgifter i %	2,7 %	Enligt budgeten för år 2017	Stadsdirektören, biträdande stads-direktörerna Rapporteringsansvar: Patrik Marjamaa	Utvecklingsåtgärderna enligt strategin för fullmäktigeperioden och budgeten 2017.	Verksamhetsutgifterna underskred de i budgeten 2017 budgeterade verksamhetsutgifterna. År 2017 minskade stadens driftsekonomiutgifter jämfört med år 2016, vilket bland annat berodde på inbesparningar i personalutgifter enligt konkurrenskraftsavtalet och att utkomststödets grunddel överfördes till FPA.	Målet nåddes i sin helhet.
1.2 Investeringsprogrammet genomförs kostnadseffektivt och innovativt	Bruttoinvesteringarnas maximala eurobelopp	113,4 milj. euro	Enligt budgeten 2017	Stadsdirektören, biträdande stads-direktörerna Rapporteringsansvar: Patrik Marjamaa	Framskridande enligt ett prioriterat investeringsprogram och arbetsprogram, ett kostnadseffektivt förverkligande av investeringarna.	År 2017 uppgick Vanda stads bruttoinvesteringsutgifter till 107,6 milj. euro. Bruttoinvesteringsutgifterna var 111,3 milj. euro med affärsverk och fonder medräknade. Investeringsutgifterna underskred de i budgeten reserverade investeringsanslagen.	Målet nåddes i sin helhet.
1.3 Kollektivtrafikens kommunandel ligger på under 50 % (inkomster/utgifter) exklusive kollektivtrafikens infrastrukturersättningar	Kollektivtrafikens kommunandel i % exkl. infrastrukturersättningar	48,6 %	Högst 50 %	Hannu Penttilä	Stadens intressebevakning i olika samarbetsforum vid HRT och kostnadsmedvetenhet bl.a. i samband med utlåtanden om HRT:s linjeplaner och budget.	Kommunandelarna utgjorde i fjol 42,9 % av HRT:s verksamhetsintäkter.	Målet nåddes i sin helhet.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1 –31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
Strategiskt mål 2. Skuldsättningsspiralen fås under kontroll							
2.1 Optimal förvaltning av låneportföljen	Genomsnittliga lånemarginalen för nya lån	Kommunsektorns genomsnittliga lånemarginal år 2015	Kommunsektorns genomsnittliga lånemarginal år 2017	Martti Lipponen Rapporteringsansvar: Pirjo van Nues	Tagits två lån med fast ränta där den totala räntan är ytterst förmånlig (EIB och CEB) och betalats av 95 milj. euro i förtid på långfristiga lån.	Räntenivån för stadens låneportfölj har sänkts genom lån med fast ränta från år 2016: duration 31.12.2017 1,13 (31.12.2016: 0,79)	Målet nåddes i sin helhet.
	Ränteutgifter	Ränteutgifter 5,9 milj. euro år 2015	Ränteutgifter max. 6,1 milj. euro eller mindre år 2017			Ränteutgifter för år 2017 ca 2,52 milj. euro Nettoupplåning för år 2017 ca -101 milj. euro	
Strategiskt mål 3. Stadens inkomstbas stärks							
3.1 Vinsterna från markförsäljning minst 32 miljoner euro	Markförsäljningsvinster	37,3 milj. euro	32 milj. euro	Hannu Penttilä	Sålda flervåningshustomter 27 st., rad- och småhustomter 24 st. samt 6 arbetsplatstomter/tomtdelar.	Markförsäljningsvinster 43 milj. euro.	Målet nåddes i sin helhet.
Strategiskt mål 4. Partnerskap utnyttjas							
4.1 Utvecklingen av e-tjänster tillsammans med samarbetskommunerna påskyndas	Mängden tjänster	Färdiga 0 st.	Färdiga 12 st.	Martti Lipponen Rapporteringsansvar: Antti Ylä-Jarkko	Helheten av e-tjänster har framskridit planenligt.	Vid slutet av år 2017 fanns 15 färdiga tjänster.	Målet nåddes i sin helhet.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1 –31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
Stadens struktur förtätas och harmoniseras							
Strategiskt mål 5. Stadsstrukturen och servicestrukturen stöder sig på spårbunden trafik och kollektivtrafikens kvalitetskorridorer							
5.1 Växthusgasutsläppen minskar med 4 % om året	Mängd växthusgasutsläpp i Vanda	5,1 ton Co2-ekv/invånare (2015)	Växthusgasutsläppen i Vanda minskar med 4 % om året	Hannu Penttilä	Åtgärderna i stadens miljöprogram har framskridit. Fjärrvärme- och elutsläppen har minskat medan trafikutsläppen har ökat från året innan.	År 2016 var utsläppen 4,9 ton Co2-ekv/invånare och de minskade med 4 % från året innan. Uppgifterna för 2017 är ännu inte tillgängliga.	Målet nåddes i sin helhet.
5.2 Antalet användare av kollektivtrafik ökar med 2 % om året	Antalet kollektivtrafikresenärer, dvs. antalet personer som stiger ombord på Vanda järnvägsstationer och busshållplatser som ett genomsnitt av antalet ett vardagsdygn i oktober.	Oktober 2015: 104 722 påstigningar/vardagsdygn	Utökning av antalet resenärer i kollektivtrafiken med 2 % om året	Hannu Penttilä	Kommunalteknikcentralen förbättrar förhållandena för parkeringarna och kollektivtrafikens infrastruktur.	Bedömning av ökningen 2–4 %. Antalet personer som stiger ombord på närtåg och i busstrafiken är i samma storleksklass. Antalet personer som stiger på i närtågstrafiken har ökat med 4 % från nivån år 2016. Antalet personer som stiger på i busstrafiken är inte ännu tillgänglig hos HRT.	Målet nåddes i sin helhet.
5.3 För bostadsbyggande planläggs en våningsyta på 265 000 m^2-vy/år	Omfattningen av m^2-vy/år för de planer som färdigställts	209 209 m^2-vy	250 000 m^2-vy	Hannu Penttilä	Framskrider enligt planläggningsprogrammet.	Planer för bostäder (netto) 209 835 m^2-vy, dvs. 79 % av målet nåddes. Olika orsaker till att planer har försenats.	Målet nåddes delvis.
5.4 En verksamhetsmodell för avgiftsbelagd parkering utvecklas	Utvecklas en verksamhetsmodell för avgiftsbelagd parkering i Vanda och uppställs mål för år 2017	Det finns ingen verksamhetsmodell	Avgiftsbelagd parkering i bruk i centrumområdena år 2017	Hannu Penttilä	Avgiftsbelagd parkering som huvudsakligen betalas med mobila enheter inleds i Myrbacka, Kivistö och Dickursby.	Avgiftsbelagd parkering tas i bruk i planerad omfattning från och med år 2018.	Målet nåddes delvis.
Strategiskt mål 6. Centrumen är livaktiga, genomgår förnyelse och är trygga							
6.1 Planprojekt som är förlagda till centrumen prioriteras	Centrumområdenas planer	Planläggningsprogrammet 2015	Av våningsytan för planprojekten för boende förläggs 50 % till fastställda centrumområden	Hannu Penttilä	Framskrider enligt planläggningsprogrammet.	37 % av planerna låg i centrumområden (m^2-vy bostadsvåningsyta). En del av centrumområdenas planer har flyttats till en senare tidpunkt.	Målet nåddes delvis.
Strategiskt mål 8. Bostadsbyggandet är högklassigt och sker till rimliga kostnader							
8.1 Staden skapar förutsättningar för en högklassig och mångsidig bostadsproduktion på minst 2 400 bostäder	Antal färdigställda bostäder	2689	2400	Hannu Penttilä	Det intensiva bostadsbyggandet fortsätter.	Sammanlagt färdigställdes 3290 bostäder, av vilka 2756 i bostadshöghus, 164 i rad- och kedjehus, 370 i småhus.	Målet nåddes i sin helhet.
8.2 Småhusområdena förtätas i enlighet med de markpolitiska riktlinjerna	Ny byggnadsplats	72	Genom detaljplaneringen och undantagsbeslut skapas 100 byggnadsplatser årligen	Hannu Penttilä	Framskrider enligt planläggningsprogrammet.	Småhus har planlagts till en omfattning på 21 360 m^2-vy, dvs. cirka 213 byggplatser. Genom undantagsbeslut har förutsättningar skapats för att bygga cirka 54 bostäder i småhusområden.	Målet nåddes i sin helhet.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1 –31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
Stadens livskraft stärks							
Strategiskt mål 9. Närings- och sysselsättningspolitiken genomgår förnyelse och minskar arbetslösheten och ökar antalet arbetsplatser i Vanda.							
9.1. Relativt sett utvecklas Vandas sysselsättningsläge bäst i huvudstadsregionen	Arbetslöshetsgradens förändring i procentenheter	Arbetslöshetsgrad Vanda 12,6 % Esbo 10,9 % Helsingfors 12,7 %	Utvecklingen är gynnsammare än i Helsingfors och Esbo	Jaakko Niinistö	TYP:s verksamhet har effektiverats genom att förbättra processen.	Arbetslöshetsgraden i december 2017 (skillnad i förh. till utgångsnivån) Vanda 10,1 % (-2,5 procentenheter) Esbo 8,6 % (-2,3 procentenheter) Helsingfors 10,5 % (-2,2 procentenheter)	Målet nåddes i sin helhet.
	Arbetsmarknadsstöd utbetalda av kommunen förändringen i euromängden procentuellt angiven (%)	Vanda 18 682 354 € Esbo 17 299 308 € Helsingfors 55 975 937 €	Ökningen av arbetsmarknadsstödets kommunandel (%) är långsammare än i Helsingfors och Esbo		Antalet kunder har ökats. Antalet kunder i rehabiliterande arbetsverksamhet år 2017 1 503 kunder år 2016 1 293 kunder	Arbetsmarknadsstödets kommunandel 2017 (ändring i förhållande till 2016) Vanda 20 059 279 € (-0,6 %) Esbo 21 066 631 € (+8,2 %) Helsingfors 63 201 349 € (+4,3 %)	
9.2 Sysselsättningen stöds genom smidiga dagvårdstjänster	När någon fått ett arbete ordnas en plats i småbarnspedagogiken inom 2 veckor I ett på förhand oförutsägbart sysselsättningsläge är strävan att en plats i småbarnspedagogiken ska gå att ordna redan följande dag	2 veckor	2 veckor, på en vecka från klubb till dagvård eller vid brådskande behov redan följande dag	Elina Lehto-Häggroth Rapporteringsansvar: Sole Askola-Vehviläinen	Urvalsmöten för en snabb behandling utgående från behovet av småbarnspedagogik.	Målet nåddes, inga kundreklamationer.	Målet nåddes i sin helhet.
9.3 Företagens lokaliseringsservice i Vanda förenhetligas	De lokaliseringstjänster som olika parter erbjuder företag identifieras och produktifieras	Processen inte genomförd, läget splittrat och servicen svår att hitta	Kärntjänsterna har samlats till en gemensam och tydlig användningsmiljö i BusinessVantaa.	Jose Valanta	För att underlätta etableringsservicen för företag förverkligades från början av året webbplatsen BusinessVantaa som presenterar företagområden, lediga företagstomter, stadens och VTK:s lokaliteter, samarbetslokaler och kontorshotell i områdena, samt lokalitetsutbudet på den öppna marknaden i inom hela Vanda.	Processen förverkligades, webbplatsen realiserades och det uppställda målet nåddes.	Målet nåddes i sin helhet.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1 –31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
Strategiskt mål 13. Vandabornas utbildningsnivå och kompetens stärks							
13.1 Ny syn på lärande och nya pedagogiska arbetsformer tas i bruk	Lärande genom aktivitet och barnens delaktighet i verksamhetens planering och utvärdering har skrivits in i verksamhetsplanerna för småbarnspedagogik och förskoleundervisning	En del av enheterna förverkligar lärande genom aktivitet och i planeringen och utvärderingen av verksamheten syns barnens delaktighet	Största delen av enheterna förverkligar lärande genom aktivitet och barnens delaktighet har ökat i planeringen och utvärderingen av verksamheten.	Elina Lehto-Häggroth Rapporteringsansvar: Sole Askola-Vehviläinen, Ilkka Kalo, Marja Viljamaa och Anders Vikström	Lärande genom aktivitet och barnens delaktighet i verksamhetens planering och utvärdering har skrivits in i verksamhetsplanerna för förskoleundervisning	Förverkligas redan för förskoleundervisningens del och den nya planen för småbarnspedagogik styr verksamheten mot målet.	Målet nåddes delvis.
	Data- och kommunikationsteknik används på ett pedagogiskt vis i barngrupperna	De anställda har erbjudits utbildning i användningen av pedagogisk data- och kommunikationsteknik	Från varje verksamhetsenhet har man deltagit i utbildningarna i pedagogisk användning av data- och kommunikationsteknik.		I användningen av data- och kommunikationsteknologi har ordnats utbildning för ikt-stödpersoner i fem separata utbildningar och i utbildningshelheter för pedagogisk användning av data- och kommunikationsteknik samt workshoppar som bygger på ömsesidigt lärande.	I användningen av data- och kommunikationsteknologi har ordnats utbildning för a) ikt-stödpersoner i fem separata utbildningar, sammanlagt 129 personer och b) i utbildningshelheter för pedagogisk användning av data- och kommunikationsteknik samt workshoppar som bygger på ömsesidigt lärande, sammanlagt 160 personer. Deltagarna har utgjorts av gurupedagoger, konstpedagoger, konsulterande specialbarnträdgårdslärare, språk- och	
	Mångvetenskapliga läromåden i skolorna som förverkligats som ett samarbete mellan de flesta läroämnen	Sporadiska läromåden som bryter gränserna mellan olika ämnen.	Varje elev i Vanda har deltagit i minst ett mångvetenskapligt läromåde		I alla finsk- och svenskspråkiga grundskolor förverkligas mångvetenskapliga läromåden.	Mångvetenskapliga läromåden förverkligas sporadiskt.	
	Gymnasiernas pedagogiska verkstäder och utbildningar (kvantitet)	Pedagogiska verkstäder gemensamma för gymnasierna har genomförts 2 ggr/år	För gymnasierna gemensamma verkstäder, utbildningar och andra evenemang sammanlagt åtminstone 4 ggr/år		Lärarnas pedagogiska verkstäder har ordnats som gemensamma fortbildnings- och utvecklingsdagar för lärare i finsk och svenskspråkiga gymnasier. Temana har utgjorts av bl.a. utvecklingen av bedömningen och lärmiljöerna, färdigheter i djuplärande samt arbetslivsmotsvarighet.	För gymnasierna gemensamma verkstäder, utbildningar och andra evenemang 4 ggr/år	
	Lärande på arbetsplatsen för studerande vid Varia	30 kp (kompetenspoäng)/elev	Ökar relativt från år 2015 med 5 %		Omfattningen på det lärandet som sker på på arbetsplatsen har systematiskt utökats inom alla undervisningssektorer.	Vid Varia har man använt systemet Winha vid uppföljningen av omfattningen på lärandet på arbetsplatsen (kp). Vid analysen av uppgifterna har man lagt märke till att systemet inte ger tillförlitliga uppgifter om de samlade prestationerna. På grund av verktyget kunde man inte vid Varia producera de uppgifter som mätaren kräver.	

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1.–31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
13.2 Utbildningsgarantin genomförs	**Andelen som gått ut den grundläggande utbildningen och fått en plats i fortsatt gymnasieutbildning (X-andel) / i utbildning som leder direkt till en examen (X-andel)** Varia, procent som avbryter sina studier	**98,5 %; 94,6 %** 14,5 %	**99 %; 96 %** 13 %	Elina Lehto-Häggroth	Utvecklingen av elevhandledningen inom den grundläggande utbildningen när det gäller en utökning av resursen, strukturer och arbetslivsorienterade studier inleddes hösten 2017 och verksamheten kan inledas fullt ut hösten 2018. Samarbetet mellan undervisningspersonalen och personalen inom stödtjänsterna har effektiverats.	98,0 %; 92,7 % Varia, procent som avbryter sina studier 17,1 %.	Målet nåddes överhuvudtaget inte.
Servicen förnyas							
Strategiskt mål 15. Servicen i förnyelse stärker invånarnas välfärd							
15.1 En centraliserad flerkanalig kundservicemodell som omfattar hela staden utvecklas (s.k. nivå 1).	Antal centraliserade och beskrivna kundserviceprocesser	Det finns ingen centraliserad kundservicemodell	En flerkanalig lösning för kundservice har konkurrensutsatts. Den kundservice som servicen förutsätter har fått en beskrivning och överföringen av olika processer har modellerats. Verksamheten inleds 2018.	Jaakko N Inisto	Konkurrensutsättningen av en flerkanalig lösning för kundservice har genomförts. En styrgrupp och arbetsgrupp har bildats för att utveckla och centralisera kundservicen och dessa har inlett sitt arbete. Konkurrensutsättningen av en flerkanalig kundservicemiljö har inletts.	En flerkanalig lösning för kundservice har konkurrensutsatts och ett avtal med Telia har ingåtts 20.6.2017. Kundservicens styr- och arbetsgrupp på stadsnivå har avslutat sitt arbete och den service som centraliseras har överförts eller så har man avtalat om en tidtabell för överföringen.	Målet nåddes i sin helhet.
15.2 En allt större andel äldre klarar av att bo hemma jämfört med i dag	Andelen personer som fyllt 75 år och bor i sitt eget hem ökar	92,2 %	92,5 %	Jukka T. Salminen	Användningen av ett resursplaneringssystem har etablerats inom hemvården. Hemrehabiliteringsverksamheten har utvidgats från specialiserad sjukvård och sjukhusavdelningar till att omfatta stöd för klienter som skrivs ut efter vård på avdelning. Stödet av funktionsförmågan hos de hemvårdsklienter som bor hemmagenom rehabilitering har också inletts.	Andelen som bor i sitt eget hem är 93 % av dem i Vanda som fyllt 75 år.	Målet nåddes i sin helhet.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1–31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
15.3 Barnfamiljernas välbefinnande förbättras genom förebyggande arbete och tjänster som omarbetas i enlighet med socialvårdslagen	Antalet klienter vid barnskyddets planenliga socialarbete minskar genom verksamhetsområdenas samarbete	Under 2015 uppgick antalet klienter vid barnskyddets planmässiga socialarbete till 4 146 st. (9,1 % procent av 0–17-åringarna i Vanda)	Antalet klienter vid barnskyddets planmässiga socialarbete under 3 750 st. (7,9 % av 0–17-åringarna i Vanda)	Jukka T. Salminen	Inom resultatområdet för familjeservice har utvecklingsarbete och organisationsändringar genomförts för att utveckla förpliktelser och tjänster enligt socialvårdslagen. Omorganiseringen av tjänsterna inom barnskyddet förverkligades från och med 1.8. Målsättningen för ändringen är bl.a. att ändra tyngdpunkten i servicen från korrigerande och rehabiliterande tjänster till tjänster som förebygger och ger stöd i ett tidigt skede samt allt mer klientorienterade serviceprocesser. Rekryteringsläget när det gäller socialarbetare till barnskyddets öppenvård var fortsättningsvis svårt. Tillgången på socialarbetare är en nationell utmaning. Inom familjeservicen inleddes ett rekryterings- och engagemangsprogram för att förbättra läget. Nämnden godkände utvecklingsåtgärderna inom barnskyddet vid sitt sammanträde 20.11.2018 och åtgärderna rapporteras regelbundet.	Problem upptäcktes i statistikföringen av barnskyddets öppenvård och den målnivå som ställts upp för det bindande målet är inte jämförbar med de statistiska uppgifter som korrigerats. Barnskyddets öppenvård (0–17-åringar) hade 3 533 barn som klienter, vilket relaterat till den nyaste befolkningsprognosen är 7,5 % av Vandas befolkning i samma ålder. År 2016 var andelen 7,2 % av Vandas befolkning i åldern 0–17 år (3 345), vilket innebär att det relativa antalet klienter har ökat något jämfört med året innan. Bakgrunden till att antalet klienter ökat kan tänkas vara den att Vandas befolkning har ökat och att utslagningen nedärvs i generationer. Tjänsterna för stöd i ett tidigt skede är inte tillräckliga för alla familjer. Enligt en uppskattning kommer ändringen av fokus för tjänsterna så att det stämmer överens med socialvårdslagen under de kommande åren att minska antalet klienter inom barnskyddets planmässiga socialarbete.	Målet nåddes delvis.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1.–31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
Strategiskt mål 17. Verkningsfulla och kostnadseffektiva tjänster							
17.1 De viktigaste tjänsternas kostnadseffektivitet är konkurrenskraftig	Kostnaderna per enhet för de viktigaste serviceformerna i jämförelse med de största städerna	Vanda är konkurrenskraftigt för flera tjänsters del vad kostnadseffektiviteten gäller	Vandas kostnadseffektivitet på toppnivå bland de stora städerna	Stadsdirektören, biträdande stads-direktörerna	Vanda har fortsatt att utveckla verksamheten på ett kostnadseffektivt sätt och deltagit aktivt i arbetet för att jämföra de största städernas ekonomi- och verksamhetsdata.	Social- och hälsovården: Jämförelser mellan de sex största städerna (de s.k. Sexlingarna) 2016: - Barnskyddet: Vandas totalkostnader 948 €/inv. i åldrarna 0–20 år (medelv. f. de 6 största städerna 863 €). Vandas placering i jämförelsen 4/6. - Äldreservicen: De ålderssstandardiserade totalkostnaderna inom social- och hälsovårdstjänsterna för de klienter som fyllt 75 år i Vanda är 10 620 €/befolkningen i motsvarande ålder (Sexlingarna 12013 €). Vandas placering i jämförelsen 2/6. - Tjänster enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp: Vandas totalkostnader per klient 4 510 €, (Sexlingarna 5 581 €). Vandas placering i jämförelsen 3/6. Kommunförbundets jämförelse av kostnaderna för hälsovården i de stora städerna 2016. - Hälsovårdens kostnader (inkl. kostn. f. hemservicen och vården dygnet runt): Vandas åldersstandardiserade totalkostnader 2 177 €/invånare (medelv. för jämförelsekommunerna 2 309 €/invånare). Vandas placering 2/11. Bildningsväs.: Småbarnspedagogiken var kostnadseffektivast i jämförelsen mellan de sex största städerna år 2016. Årskostnaderna för kommunala daghem per kalkylerat barn var 9 488 € (medelv. f. de sex största städerna 10 032 €). Även i den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen var undervisningskotnaderna de lägsta. Grundläggande utbildning: undervisningskostnaderna i Vanda 4 360 €/elev (Kouluikkuna: medelv. för kommunerna 4 686 €/elev och medelv. för kommuner med över 100 000 invånare 4 686 €/elev). Gymnasieutbildning: undervisningskostnaderna i Vanda 3 885 €/elev (Kouluikkuna: medelv. för kommunerna 4 686 €/elev och medelv. för kommuner med över 100 000 invånare 4 686 €/elev).	Målet nåddes i sin helhet.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1 –31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
17.2 Lyckad integration i Vanda tryggas genom utvärderingar av hur integreringsplanerna förverkligas och genom ett lyckat mångkulturprogram	Integreringsplaner sammanställs omedelbart för familjer och dem som står utanför arbetslivet och utvärderas årligen	Vid invandrarservicen har det sammanställts 168 integreringsplaner, ingen utvärdering av utfallet	För dem som blivit invandrarservicens klienter under 2016 gäller följande under år 2017: - deltari TE-byråns språkutbildning i finska 70 % - har eget hyresavtal 50 % - är sysselsatta 10 %	Elina Lehto-Häggroth, Jaakko Niinistö och Jukka T. Salminen	För flyktingarnas och återflyttarnas del följer man upp hur integrationen har lyckats genom de mätare som invandrarservicen har skapat. Integrationsplanerna har utarbetats planenligt inom den tidsgräns som krävs i lagen om främjande av integration. Vid invandrarservicens social handledning och socialarbete stöds integrationsåtgärderna genom individuella möten, med hjälp av de anställda i verksamheten Tsemppari, arbets- och näringsministeriets SIB-projekt och samarbete med olika organisationer. Utmaningarna när det gäller att lyckas med integrationen är att klientema har trauman av många olika slag som beror på flyktingskapet, otillräckliga språkkunskaper och brist på arbetsplatser samt att negativa attityder förstärks.	För dem i arbetsför ålder som blivit invandrarservicens klienter år 2016 gäller följande år 2017: - har deltagit i TE-byråns språkutbildning i finska 61 % - har eget hyresavtal 70 % - är sysselsatta 4 %	Målet nåddes delvis.
	Det förnyade mångkulturprogrammet klart	Vandas mångkulturprogram för åren 2014–2017 (fge 12.5.2014)	Det förnyade mångkulturprogrammet för till beslutsfattande under 2017		Uppdateringen av mångkulturprogrammet har framskridit som en del av arbetet med att revidera välfärdsprogrammet. Mångkulturprogrammet övergår till att utgöra en del av stadens välfärdsprogram och får namnet planen för kulturell mångfald.	Beredningen har framskridit som en del av arbetet med att revidera välfärdsprogrammet.	
	Invandrarnas yrkesutbildning och språkstudier utvidgas inom ramen för anslagen	Utbildning har i mindre omfattning ordnats som samarbete mellan Varia och Vuxenutbildningsinstitutet	En fungerande samarbetsmodell för invandrarnas yrkesutbildning och språkstudier byggs upp		- Regelbundna möten mellan Varia och Vuxenutbildningsinstitutet - En årstidtabell för utbildningarna som uppdateras regelbundet De gemensamma utbildningarna har fastställts: - Kortutbildningar (hygienpass, arbetarskyddspass, certifikat för heta arbeten, första hjälpen-kort) - Smygtittkurser vid den yrkesinriktade utbildningen - Introduktion för specialgrupper i den yrkesinriktade utbildningen - När föräldrarna deltar i någon utbildning har barnpassning ordnats i samarbete med småbarnspedagogiken - Samarbete vid ansökning om finansiering avsedd för utbildning av invandrare - Lättläst och språkmedvetet material i samarbete	En samarbetsmodell har fastställts.	

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1.–31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
Strategiskt mål 19. E-tjänster och självservice utökas							
19.1 Inom alla resultatområden etableras användningen av nya verktyg för elektronisk arbetskommunikation	Snabbkommunikation (mängden förda samtal) Antalet Lync-möten Omfattningen av bruket av OneDrive Tillämpning av molntjänster (mängden bilagor i e-posten)	Läget i slutet av 2015 för användningen av redskapen för arbetskommunikation (Snabbkommunikation 5689 st./mån.), Lync-möten (243 st./mån.), Onedrive (1,1 T)	Snabbkommunikationen: ökar 20 % Lync-mötena: ökar 20 % OnDrive: användningen ökar 20 % Tillämpningen av molntjänster: E-postens bilagor minskar med 20 %	Biträdande stads-direktörerna Rapporteringsansvar: Antti Ylä-Jarkko	För att införa molntjänster har det skapats ett omfattande utbildningsprogram för personalen.	Användningen av elektroniska kommunikationsredskap har ökat 200–700 % under rapporteringsperioden (Snabbkommunikation +274 %, Lync-möten +195 %, OneDrive + 100 %). - (Snabbkommunikation - 15.566 st./mån., Lync-möten 475 st./mån., OneDrive 2,2T).	Målet nåddes i sin helhet.
19.2 Lyckad beredning och kostnadsstyrning av tagandet i bruk av det nya kund- och patientdatasystemet (Apotti-projektet)	Ibruktagningen av det nya kund- och patientdatasystemet tidtabellsenligt och enligt den fastställda kostnadskalkylen	Upphandlingsavtalet har undertecknats 21.4.2016	Beredningen har framskridit tidtabellsenligt enligt den fastställda planen, Vandas betalningsandel enligt kostnadskalkylen (att den totala kostnadskalkylen håller)	Martti Lipponen (Rapporteringsansvar: Antti Ylä-Jarkko) och Jukka T. Salminen	Vandas projektbyrån för Apotti utökades vid början av år 2017 och byrån flyttade till nya lokaliteter. Projektet består av tre huvudprojekt: funktionalitets,- teknologi- och ibruktagningsprojekt. Bland Apottis samarbetspartner är Vanda först med att ta i bruk det nya klient- och patientdatasystemet Epic i november 2018. Förberedelserna har inletts för att garantera att man lyckas med den omfattande utbildningshelhet som krävs för att ta i bruk systemet och att servicenivån bibehålls.	Projektet har framskridit enligt tidtabellen och budgeten.	Målet nåddes i sin helhet.
19.3 I de av stadens ny- och ombyggnadsprojekt där kommunens tjänster verkställs, byggs trådlös internetförbindelse in.	I de allmänna utrymmen i varje ombyggnads- och nybyggnadsprojekt finns enligt användningsändamålet antingen ett öppet trådlöst nät för kommuninvånarna och/eller ett trådlöst nät avsett för förvaltningen eller undervisningen.	Trådlöst nät har förverkligats i en del av projekten	I 1–3 av (max. 60 basstationer) de skolor som är ombyggnads- eller nybyggnadsprojekt finns ett öppet trådlöst nät för kommuninvånarna liksom ett trådlöst nät för förvaltningen och undervisningen.	Hannu Penttilä, Martti Lipponen Rapporteringsansvar: Antti Ylä-Jarkko	Till rapporteringsperioden har inte hänfört sig några arbeten med att bygga wlan-nät.	Wlan-nät byggs i enlighet med målet.	Bedömningen av hur målet nåddes kan göras först senare.

Bindande mål för år 2017	Mätare för det bindande målet	Mätarens utgångsnivå i slutet av 2015	Mätarens målnivå 2017	Ansvarsperson/-er	Centrala åtgärder 1.1.–31.12.2016 för att förverkliga det bindande målet	Mätarens/mätarnas läge 31.12.2017	Hur målet utfallit Målet förverkligades: - helt - delvis - inte alls
Förändringar förverkligas via ledarskapet							
Strategiskt mål 20. Genom ett gott strategiskt ledarskap och chefsarbete genomförs förändringar							
20:1 Sjukfrånvaro förebyggs	Sjukledighetstema i %, hur omfattande omsorgssamtalen är	4,52 % och 100 % (samtalens omfattning)	4,00 % och 100 % (samtalens omfattning)	Stadsdirektionen, biträdande stadsdirektörerna Rapporteringsansvar: Kirsi-Marja Lievonen	Cheferna förebygger sjukfrånvaro genom sitt arbete med hälso- och säkerhetsledning och arbetar aktivt för att förminska att sjukledigheterna drar ut på tiden. Det personanpassade arbetet tas aktivt i bruk och man försöker att använda det aktivt.	Omfattningen på omsorgssamtalen under tiden 1.1–31.12.2017 var 88 %. Undergränskriteriet för uppföljningen 1.1.–31.12.2017 har sjukfrånvaron minskat (jämfört med året innan, då den nu var 4,52 %. Antalet dagar med personanpassat arbete var (1.1–31.12.2017) 955 st. Per jämfört med föregående år, då det totala antalet var 4581 dagar (2,7 % av sjukfrånvaron).	Målet nåddes överlag. Det övervägande målet inte.
Strategiskt mål 21. Personalens engagemang och tillgången på kompetent arbetskraft tryggas							
21:1 Verksamhetsmodellen för kompetensutveckling etableras inom alla resultatområden	Studieerbjudsdagar	28 211	30 000	Stadsdirektionen, biträdande stadsdirektörerna Rapporteringsansvar: Kirsi-Marja Lievonen	Anvisningar för användningen av verktyget Osuma för att administrera utbildningar, introduktioner.	Förverkligade 40 537.	Målet nåddes i sin helhet.

2.2 Utfallet av anslag och beräknade inkomster

2.2.1 Driftsekonomins utfall

10
Den allmänna förvaltningen sammanlagt

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	1 930	0	1 930	1 917	13
Utgifter	-28 360	914	-27 445	-26 148	-1 298
Verksamhetsbidrag	-26 429	914	-25 515	-24 231	-1 285

Den allmänna förvaltningens budget består bl.a. av kostnader för det kommunala systemet för beslutsfattande och andra funktioner och poster av allmän natur.

Den allmänna förvaltningens verksamhetsintäkter realiserades till 99 procent och verksamhetsutgifterna realiserades till 95 procent. I sin helhet var utfallet för den allmänna förvaltningens verksamhetsbidrag 1,28 milj. euro bättre än det budgeterade.

10 10
Centralvalnämnden

Ansvarig: Päivi Kimpimäki Ordförande: Tapani Salmi

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-412	0	-412	-445	34
Verksamhetsbidrag	-412	0	-412	-445	34

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Centralvalnämndens uppgift är att förrätta kommunalval, riksdagsval, val av republikens president och Europaparlamentsval. Till centralvalnämnden hör fem medlemmar och åtta ersättare som stadsfullmäktige har utsett för sin mandattid 2017–2021.

År 2017 förrättades riksdagsval. Centralvalnämnden sammanträdde 13 gånger.

Budgetens utfall 2017

Centralvalnämndens budget utföll till 91 procent. Centralvalnämnden använde överskottet till beredningen av presidentvalet 2018, varvid det slutliga utfallet var 108 procent.

10 20
Stadsfullmäktige

Ansvarig: Kari Nenonen Ordförande: Antti Lindtman

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-1 012	0	-1 012	-1 061	49
Verksamhetsbidrag	-1 012	0	-1 012	-1 061	49

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Stadsfullmäktige sammanträdde 11 gånger under loppet av 2017. Det ordnades nio informationsmöten och tre aftonskolor. Fullmäktige hade även ett endagsseminarium i mars och ett två dagars fullmäktigeseminarium i augusti.

I början av den nya fullmäktigeperioden satsade man på utbildningen av förtroendevalda för att göra deras verksamhet smidigare och förbättra hela stadens beslutsfattande. En välkomstträff och tre utbildningskvällar arrangerades för hela stadsfullmäktige. Dessutom ordnades utbildningar i små grupper och ett utbildningspaket under två kvällar för nämndernas, sektionernas och affärsverksdirektionernas ordförande, vice ordförande och sekreterare.

Budgetens utfall 2017

För stadsfullmäktiges del var budgetutfallet 105 procent. Överskridningen berodde på att summan som reserverats för mötesarvoden överskreds.

10 30
Revisionsnämnden och extern revision

Ansvarig: Helena Hyvönen Ordförande: Pietari Jääskeläinen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-531	-4	-535	-466	-70
Verksamhetsbidrag	-531	-4	-535	-466	-70

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Revisionsnämnden verkar enligt de uppgifter som fastställs i kommunallagen 410/2015 kap. 14 samt i enlighet med sin verksamhets- och utvärderingsplan. Under årets lopp har revisionsnämnden sammanträtt totalt femton gånger. Revisionsnämnden för fullmäktigeperioden 2013–2016 hade 6 sammanträden och revisionsnämnden för fullmäktigeperioden 2017–2021 hade 9 sammanträden. Utvärderingsberättelsen från 2016 godkändes i nämnden 27.4.2017.

Nämnden behandlar revisionsplanen i samarbete med revisorn. I april och december rapporterade den ansvarige revisorn om granskningarna till nämnden.

Under fullmäktigeperioden 2017–2021 har revisionsnämnden sammanlagt 11 medlemmar. År 2017 hade den föregående nämnden för 2013–2016 delats in i fyra arbetsgrupper, den nuvarande nämnden 2017–2021 är inte indelad i arbetsgrupper.

Budgetens utfall 2017

Under 2017 genomfördes inga extra uppdrag inom revisions- och utvärderingsverksamheten. Budgetens utgifter underskreds med 13 procent.

10 40
Stadsstyrelsen

Ansvarig: Kari Nenonen Ordförande: Sari Multala

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	1 930	0	1 930	1 917	13
Utgifter	-12 174	918	-11 256	-10 128	-1 128
Verksamhetsbidrag	-10 244	918	-9 325	-8 210	-1 115

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Stadsstyrelsen sammanträdde 22 gånger. Dessutom ordnades fem aftonskolor för stadsstyrelsen. Stadsstyrelsens allmänna sektion höll 10 möten.

Budgetens utfall 2017

Stadsstyrelsens budgetutgifter utföll till 90 procent.

10 50
Samarbetsandelar och -bidrag

Ansvarig: Kari Nenonen Organ: Stadsstyrelsen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-14 230	0	-14 230	-14 048	-182
Verksamhetsbidrag	-14 230	0	-14 230	-14 048	-182

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Ur anslaget har man betalat stadens avtalsenliga bidrag till Stiftelsen för vetenskapscentret, forskningsprogrammet KatuMetro samt det årliga driftsbidraget till Finlands Nationalopera. Vidare har kostnaderna för HRI-projektet (regionfakta) och Vanda stads betalningsandel av kostnaderna för det regionala räddningsverket betalats från anslaget.

Budgetens utfall 2017

Budgetutfallet var 99 procent.

11
Stadsdirektörens verksamhetsområde

Ansvarig: Kari Nenonen Organ: Stadsstyrelsen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	2 535	0	2 535	2 275	260
Utgifter	-20 153	-39	-20 192	-17 477	-2 715
Verksamhetsbidrag	-17 618	-39	-17 657	-15 202	-2 455

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Stadsdirektörens verksamhetsområde innefattar följande resultatområden: stadens allmänna ledning, stadskansliet, den interna revisionen, ekonomiplaneringen, personalcentralen, näringsservicen och informationen.

Stadskansliets resultatområde svarar för

- beredningen av stadsfullmäktiges och stadsstyrelsens sammanträden och verkställandet av besluten
- stadens gemensamma och stadsdirektörens verksamhetsområdes juridiska ärenden
- utvecklingen av beredning och beslutsfattande
- översättningsservicen
- ordnandet av allmänna val, säkerhets- och beredskapsärenden på stadsnivå
- de centraliserade förvaltningstjänsterna inom stadsdirektörens verksamhetsområde och
- att ge anvisningar på stadsnivå som gäller uppgiftsområdet.

I stadskansliet präglades verksamheten under 2017 av bytet av fullmäktigeperiod som genomfördes som ett projekt med tre delområden: val av förtroendevalda, utbildning av förtroendevalda, ICT-lösningar för förtroendevalda. Eftersom tidpunkten för kommunalvalet ändrades måste tidtabellerna för bytet av fullmäktigeperioden planeras på nytt helt och hållet. För första gången valdes pekplattor som ICT-apparater till de förtroendevalda och utbildning ordnades i användningen av de så kallade molntjänsterna och förtroendevaldas portal Extranet, liksom även i sammanträdesförfarandena och de egentliga sakfrågorna.

Stadsdirektören startade i februari 2017 ett internt projekt med syfte att bereda staden på social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen. Projektet var underställt stadsdirektören. Projektbyrån verkade i stadskansliet med förvaltningsdirektören som projektledare. I projektet tillsattes dessutom fyra arbetsgrupper: ekonomi och strategi, egendomsarrangemang och avtal, personal och ICT. En projektplan och riskhanteringsplan för projektet utarbetades och personalen fick egna informationssidor på intranätet Avain. Stadens ledningsgrupp var projektets styrgrupp.

I stadskansliet bereddes en ny förvaltningsstadga, i vilken alla stadens instruktioner sammanfördes i enlighet med kraven i kommunallagen. Den nya förvaltningsstadgan trädde i kraft vid bytet av fullmäktigeperiod 1.6.2017.

Resultatområdets budgetutfall var 89 procent. Underskridningen av verksamhetsutgifter berodde på att personalutgifterna uppvisade ett mindre utfall.

Den interna revisionen bistår stadsstyrelsen och stadsdirektören vid utvärderingen och utvecklingen av riskhanteringen och en fungerande intern övervakning genom revision av stadsorganisationens förvaltning, ekonomi och funktioner samt genom att tillhandahålla konsultationsservice. Revisionsarbetets årsprogram förverkligades helt enligt plan. Den interna revisionen underskred budgeten.

Ekonomiplaneringens resultatområde består av två enheter: ekonomiplanerings- och strategienheten och enheten för informationstjänster.

Resultatområdets verksamhetsutgifter under 2017 underskred utfallsprocenten i budgeten då de uppgick till 87,9. Underskridningen av anslag orsakades av ett mindre utfall av personalutgifterna än det budgeterade samt av inbesparade anslag som reserverats för köp av tjänster. Antalet ordinarie anställda inom resultatområdet var 18 personer i slutet av 2017.

Under 2017 bereddes fullmäktigeperiodens strategi för 2018–2021, och stadsfullmäktige beslutade om den nya strategin i december 2017. I beredningsarbetet lades tonvikten på att i omfattande grad delaktiggöra de olika intressentgrupperna. I samband med beredningen av fullmäktigeperiodens strategi förberedde man en ekonomianalys av stadens ekonomi samtidigt som man bedömde effekterna av en eventuell lanskapsreform och social- och hälsovårdsreform. Fullmäktigeperiodens centrala ekonomiska riktlinjer baserade på ett avtal mellan fullmäktigegrupperna inkluderades i strategin. De ekonomiska riktlinjernas förberedelser och beredning gjordes under våren 2017 bland annat i en kommitté som tillsattes av stadsstyrelsen.

Produktionsanvändningen av kunskapsledningsprojektets dataarkiv- och rapporteringssystem med namnet Kompassi inleddes under 2017.

I takt med den ökande tillväxten i staden beslutade man att göra upp en ny servicenätverksplan och beredningen av planen inleddes i slutet av 2017.

Regionalt samarbete har gjorts bland annat i projektet Helsinki Region Infoshare (HRI) och i forskningsprogrammet KatuMetro. Dessutom bereddes nya samarbetsmodeller inom stadsplaneringen i samarbete med universiteten och huvudstadsregionens städer. Beslut om samarbetsmodellerna fattas under 2018. Avtalet för det långvariga forskningsprogrammet KatuMetro upphör i slutet av 2018.

Under våren 2017 publicerades den första omfattande omvärldsanalysen om välfärdens och omvärldens utveckling i Vanda 2013–2016 som bakgrundsmaterial till strategiarbetet. Omvärldsanalysen har namnet ”Yhteinen hyvinvointi – hyvinvoinnin ja toimintaympäristön kehitys Vantaalla vuosina 2013–2016”. En regional migrationsundersökning och en undersökning om migrationens konsekvenser för inkomstskatten i Vanda inleddes 2017 och de första resultaten från dessa undersökningsprojekt presenteras i början av 2018.

I enlighet med resultatområdets ansvar ordnades utbildning och introduktion för stadens personal bland annat om SAP:s budgeterings- och rapporteringssystem, IMS-processbeskrivningssystemet samt undersökningssystemet Webropol. Dessutom främjade man användningen av projektmodellen genom att ordna utbildningar för projektchefer och utbildningar om projektportföljsystemet Improlity. Mer omfattande utbildningar i användningen av rapporteringssystemet Kompassi inleddes i början av 2018.

Utfallet för personalcentralens driftsplan 2017: utgifter 92 procent och inkomster 99 procent.

De mest centrala förändringarna i verksamheten för 2018:

- Försök med fem dagars sjukledighet inom småbarnspedagogiken.
- Arbete efter förmåga eller personanpassat arbete (Tuunattu työ) ökade ytterligare i Vanda.
- Det första användningsåret för programmet för administration av utbildningar, Osuma, gick utmärkt: i det nya systemet registrerades närmare 25 procent mer studiearbetsdagar än tidigare.
- Införandet av arbetarskyddssystemet Tutka förbereddes så att systemet lanserades 1.1.2018.

- Handledning och ”inkörning” av externa utvecklingspartner ordnades.
- Temaår för effektivitet i samarbetet med Metropolia.
- I projektet för kunskapsledning började man använda 1:a fasens HR-rapporter: personalantal, årsverken, betalda löner och frånvaro av hälsoskäl.
- I anställnings- och lönetjänsterna övergick man till en tvåstegsmodell inom kundservicen.
- Förberedelser inför införandet av digitala lönebesked direkt i mobilen.

Personalcentralen delades in i tre resultatenheter 23.10.2017: utvecklingsservice, arbetsgivarservice och personalservice. Med förnyelsen strävar man efter att öka HR-arbetets effekter i synnerhet inom utvecklingen av personal och arbetsenheter samt stödet för chefer i samband med rekryteringar.

Näringsservicens resultatområde svarar för utvecklingen av stadens livskraft, den strategiska planeringen och förverkligandet av stadens närings- och internationaliseringspolitik samt för utvecklingen av det näringspolitiska samarbetet i regionen.

Under år 2017 ansvarade näringsservicens resultatområde för utveckling av företagens omvärld, utveckling och upprätthållande av fungerande etableringsservice samt fullföljande av konkurrenskraftsstrategin för metropolområdet. Utöver detta omfattade resultatområdets uppgifter rådgivningstjänster för företag, utveckling av turism samt främjande av vänortsverksamhet avseende utveckling av företagsverksamheten i synnerhet med staden Jinan.

Stadens livskraftsprogram som resultatområdet ansvarat för fortsatte år 2017. Resultatområdet deltog också i beredningen av fullmäktigeperiodens strategi vad gäller livskraftsmålen.

År 2017 deltog Vanda i genomförandet av de sex största städernas gemensamma projekt 6Aika, bland annat i profileringen och utvecklingen av arbetsplatsområdena i Aviapolis, Vandaforsen, Veckal och Petikko-Varistorna, förbättrandet av turistmålens image och marknadsföringen av dem med hjälp av ett regionalt turismnätverk, främjandet av företagens etableringsbeslut, i verksamheten vid företagsacceleratorn Turbiini och samarbetslokalen Kiitorata för nystartade företag och i förverkligandet av olika evenemang samt bland annat beredningen av en nationell flygtrafikstrategi, en regional modell med namnet TripleHelix, en Vandamodell för fostran till företagsamhet och näringslivsdagen.

Vidare deltog resultatområdets näringsdirektör i arbetet med att reformera en nationell lagstiftning för tillväxttjänster och i arbetet med att bereda Nylands individuella lösning gällande tillväxttjänstreformen.

Resultatområdets verksamhetsutgifter underskred budgeten, vilket främst berodde på ett önskat lägre personalkostnadsutfall och inbesparingar i projektverksamheten.

Informationen. Finlands hundraårsjubileum firades stort i Vanda, vilket också märktes i informationsinnehållet. Det mest framträdande temat var fortsättningsvis en ansvarsfull ekonomi. Fem invånartidningar delades ut till alla hushåll. Tidningarna innehöll information om olika tjänster, artiklar om människor och evenemang i Vanda och om de olika områdenas identitet.

Marknadsföringen sköttes tillsammans med företagsparter och grannstäder. De egna digitala medierna förstärkte sin roll som informations- och marknadsföringskanaler. I slutet av året började ett nytt intranät planeras.

Informationens utgifter underskred budgeten med 18 procent, vilket huvudsakligen beror på de befattningar som var lediga.

Hur fullmäktigeperiodens strategiska mål förverkligats år 2017

Stadsfullmäktige godkände 11.12.2017 § 5 fullmäktigeperiodens strategi för 2018–2021 och den trädde i kraft 1.1.2018. I allt förverkligas strategin för fullmäktigeperioden utgående från de årliga bindande målen på

stadsnivå och verksamhetsområdenas och resultatområdenas styrkort ända in på resultat- och utvecklingssamtalen på individuell nivå.

En mellanutvärdering av strategin för fullmäktigeperioden 2018–2021 företas i mitten av fullmäktigeperioden under våren 2020. Strategins slutliga utvärdering av läget i slutet av år 2021 genomförs under våren 2022.

Det rapporteras nu för sista gången om fullmäktigeperiodens strategi 2013–2017 enligt utfallet 21.12.2017.

Stadens årliga budgetberedning har baserat sig på riktlinjer som gäller balanseringen av ekonomin bland annat för att stävja ökningen av verksamhetsutgifterna och tillämpa ett investeringstak.

De budgetenliga verksamhetskostnaderna på stadsnivå minskade år 2017 endast med 1,9 procent jämfört med året innan. Verksamhetskostnaderna underskred tydligt både den ursprungliga och den ändrade budgeten. Skatteinkomsterna ökade år 2017 med 23,2 milj. euro jämfört med året innan. Verksamhetsbidraget ökade med 20,3 milj. euro och finansieringskostnaderna minskade med 1,4 milj. euro. Skatteinkomstökningen räckte således till för att täcka ändringarna i verksamhetsbidraget och finansieringskostnaderna år 2017.

Stadens lånebelopp uppgick till 959 miljoner euro (långfristiga lån) i slutet av 2017, minskningen jämfört med året innan var 101 miljoner euro.

Vandas livskraftsprogram 2014–2016 verkställdes ända fram till slutet av 2017 och under den tiden påbörjades merparten av programmets 45 konkreta åtgärder eller slutfördes helt och hållet.

Undersökningen om stadens service genomfördes 2016: stadsserviceundersökningens omfattande boningsortsindex steg för Vandas del till 3,6 jämfört med 3,4 år 2012.

Dessutom främjades verkställandet av strategin bland annat genom utbildningar för cheferna och på arbetsplatserna i syfte att stödja ledarskapet i ett besvärligt ekonomiskt läge som kännetecknas av flera svåra omvandlingar. Enligt personalenkäten (Kommun10) som genomfördes hösten 2016 har både rättfärdigheten inom beslutsfattandet (stadens medeltal 3,32) och det sociala kapitalet (stadens medeltal 3,82) blivit bättre jämfört med tidigare mätning.

Andelen sjukfrånvaron hade minskat något jämfört med året innan: sjukfrånvaroprocenten var 4,52 (år 2016: 4,55 %).

Budgetens utfall 2017

Bindande poster beträffande fullmäktige är inkomster och utgifter inom stadsdirektörens verksamhetsområde. I förhållande till budgeten underskreds inkomsterna med 0,26 milj. euro och utgifterna underskreds med 2,7 milj. euro. Underskridningen av inkomsterna berodde på projektverksamhetens intäkter. Underskridningen av utgifterna berodde bl.a. på projektverksamhetens utgifter, de köpta tjänsternas underskridning och på personalinbesparingarna.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Stadsdirektörens verksamhetsområdes %-andel av hela stadens personal	1,6 %	1,6 %	1,7 %
Kursdagar ordnade av personalcentralen	2 204	1 500	1 494
Kostnader för företagshälsovård, euro per anställd	311	365	347
Lönekalkyler per handläggare, 1 årsverke			
Övriga avtalsbranscher	7 283	6 900	6 881
Kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal för undervisnings-personal (UKTA)	4 274	3 984	4 462
Kommunalt arbetskollektivavtal för timavlönade (TIM-AKA)	7 445	6 923	8 348
Kostnad per lönekalkyl			
Övriga avtalsbranscher	13,1	13,3	12,8
Kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal för undervisnings-personal (UKTA)	23,0	24,8	21,6
Kommunalt arbetskollektivavtal för timavlönade (TIM-AKA)	80,6	96,3	84,5
Företag som grundats via FöretagsVanda	463	470	507
Företagsrådgivningens kundbesök	1 650	1 700	1 707

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Stadsfullmäktiges sammanträden	11	11	11
sammanträden kortare än tre timmar, %	63,6	54,5	36,3
Stadsstyrelsens sammanträden, antal	21	23	22
Översättningsarbeten	2 600	2 790	2 810
Kostnader för informationen, euro per anställd	4,31	5,34	4,30

17
Verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice

Ansvarig: Martti Lipponen och Jaakko Niinistö Organ: Stadsstyrelsen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	9 686	0	9 686	9 371	315
Tillverkning för eget bruk	557	0	557	528	29
Utgifter	-81 993	-3 038	-85 032	-81 991	-3 041
Utgifter utan tillverkning för eget bruk	-81 437	-3 038	-84 475	-81 463	-3 012
Verksamhetsbidrag	-71 751	-3 038	-74 789	-72 092	-2 697

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Invånarservicen koordinerar arbetet med att förankra Vanda stads plan för jämställdhet och likabehandling 2017–2020 som godkänts av stadsstyrelsen 14.11.2016. Verksamhetsområdena gör upp sina egna förankringsplaner under 2017. Planerna innehåller åtgärder på både verksamhetsområdes- och resultatområdesnivå.

Arbetet med att förnya programmet för kulturell mångfald fortsatte som en del av välfärdsprogrammets beredningsarbete.

Arbetslösheten började minska under 2017. Arbetslöshetsgraden i Vanda var 10,1 procent i slutet av december (12,6 % år 2016). Långtidsarbetslösheten minskade i betydande grad. Antalet kunder ökade inom sysselsättningsservicen. Antalet kunder inom den sektorsövergripande samservicen för främjande av sysselsättningen (TYP) var 3 629 i slutet av december, medan kundantalet var 3 371 vid motsvarande tid året innan.

I arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte deltog 1 503 personer, det vill säga 16,2 procent mer än året innan. Eurobeloppet för det arbetsmarknadsstöd som Vanda betalar ut började minska. Samtidigt fortsatte eurobeloppet för kommunandelen att öka i huvudstadsregionens andra stora kommuner. Arbetsmarknadsstödets kommunandel som Vanda betalade ut 2017 var 20,1 miljoner euro (andelen år 2016 var 20,2 milj. euro).

I delaktighetsarbetet låg fokus år 2017 på att utveckla verksamhetsmetoden Delaktig i Vanda och stadens understödsverksamhet. Ett understödsteam bestående av bildningsväsendets samt koncern- och invånarservicens understödsberedare utarbetade ett förslag där fritidsnämndens och den allmänna sektionens understödsformer och principer för beviljande justerades.

Konkurrensutsättningen av den samordnade informationen slutfördes. En ny telefonväxel och nya mobilabonnemang togs i bruk under året. Automatiseringen av ekonomiservicecentralens processer har fortsatt med pilotprojekt inom robotteknik. Under 2017 anskaffades 13 500 stycken Chromebook bärbara datorer till skolorna. Användningen av molntjänster etablerades och blev en bestående funktion inom verksamhetsområdena och den bevisligen vällyckade handledningsservicen (pilviagenttipalvelu) fortsatte. Det gjordes en betydande satsning på Apotti när det gäller integrationer och dataöverföring. Dessutom inleddes arbetet med att förnya och modernisera hela datatrafiken.

Ledarskapsmodellen för strategiska upphandlingar har utvecklats under ledning av upphandlingscentralen och förankringen av modellen inleddes i slutet av 2017. Införandet av verksamhetsmodellen fortsätter under år 2018. Ansvar vid upphandlingar beaktas allt mer och verksamheten har blivit mer systematisk. Det har inrättats en ansvarsdelegation för staden och skapats nya verktyg för upphandlingar för att kunna bedöma ansvaret.

Hur fullmäktigeperiodens strategiska mål förverkligats år 2017

Inom koncern- och invånarservicen ligger tonvikten för fullmäktigeperiodens strategiska mål på att sköta sysselsättningen, stärka delaktigheten och utveckla de elektroniska tjänsterna samt använda servicedesign.

Under 2017 började arbetslösheten minska. I slutet av året var arbetslöshetsgraden i Vanda 10,1 procent, medan den var 12,2 procent året innan. Sysselsättningsgraden var i snitt 71,7 procent. Inom sysselsättningsservicen fortsatte antalet kunder och åtgärder att öka, vilket särskilt märktes av att antalet långtidsarbetslösa och unga arbetslösa minskade. Antalet långtidsarbetslösa var 3 493 i slutet av året, medan antalet var 4 877 i slutet av 2016. Antalet långtidsarbetslösa minskade med 28,4 procent under året. I slutet av året var antalet arbetslösa under 25 år 1 261, medan antalet var 1 454 året innan. Antalet utländska arbetslösa var 2 803, medan antalet var 3 183 året innan.

Arbetet med att utveckla verksamhetssättet Delaktig i Vanda som uppfyller den nya kommunallagens krav avslutades. Under 2017 utfördes pilotprojekt gällande verksamhetssättets metoder tillsammans med alla verksamhetsområden. Verksamhetssättet godkändes i stadsstyrelsen och fördes vidare till stadsfullmäktige i början av året.

Kommuninvånarnas delaktighet och gemensamma planering i utvecklingen av servicen har ökat. Servicedesignmetoder har särskilt använts i arbetet med att utveckla en kundservice som fungerar via flera kanaler.

Under 2017 färdigställdes totalt 15 elektroniska tjänster för kommuninvånare.

Budgetens utfall 2017

Koncern- och invånarservicens budget för verksamhetsintäkter var 9,69 milj. euro. Utfallet av verksamhetsintäkter var 9,37 milj. euro i slutet av året.

Invånarservicens budget för verksamhetskostnader var 43,29 milj. euro. I slutet av året var verksamhetskostnadernas utfall 42,59 milj. euro, det vill säga 98 procent av budgeten. Detta trots att sysselsättningsservicen överskred andelen lönestöd med 1,2 miljoner euro. Beloppet i fråga inbesparades genom att personalkostnaderna underskreds med 517 000 euro och arbetsmarknadsstödets kommunandel med 869 000 euro.

Koncernservicens budget för verksamhetskostnader var 41,74 milj. euro. Verksamhetskostnadernas utfall uppgick till 39,40 milj. euro. Underskridningen av kostnaderna berodde i huvudsak på personalkostnadernas inbesparingar inom IT-administrationen och upphandlingscentralen. Budgeten innehöll 556 612 euro i tillverkning för eget bruk. I årsslutet var utfallet 527 521 euro och var således 95 procent av budgeten.

17
Verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice bruttoenheterna

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	5 069	0	5 069	4 481	588
Tillverkning för eget bruk	557	0	557	528	29
Utgifter	-46 191	-3 028	-49 219	-46 200	-3 019
Utgifter utan tillverkning för eget bruk	-45 634	-3 028	-48 662	-45 673	-2 989
Verksamhetsbidrag	-40 565	-3 028	-43 593	-41 191	-2 402

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Ekonomi- och förvaltningsservice

Inom resultatområdet för ekonomi- och förvaltningsservice fortsatte man tillsammans med fastighetscentralen och upphandlingscentralen projektet med att börja använda fastighetsadministrationssystemets användarservicefunktion. Användarservicens responssystem och sanitetsservicens fakturering startar i början av 2018.

Verksamhetsområdets förvaltning av ekonomi och projekt samt rapportering utvecklades med hjälp av förvaltningens molntjänstverktyg. Helheten av koncern- och invånarservicens funktioner granskades process- och datasysteminriktat för att främja digitaliseringen.

Finansiering

Den minskning av låneportföljen som började 2016 fortsatte 2017 då stadens långfristiga lånestock minskade med över 100 miljoner euro. Tack vare att ekonomi- och kassasituationen var bättre än förväntat hamnade bruttoupplåningen på 90 milj. euro. Lånen amorterades i enlighet med budgeten med cirka 60 miljoner euro, utöver vilket lånen återbetalades i förtid. Stadens långfristiga lånestock underskred miljardgränsen och var i slutet av år 2017 ca 959,2 miljoner euro.

Stadens långsiktiga anskaffning av medel ordnades ännu undantagsvis med två lån med fast ränta. Lånen med fast ränta förbättrade ränterisksituationen vad gäller stadens låneportfölj, och portföljens duration steg till lite över 1 i slutet av 2017. År 2017 konkurrensutsatte finansieringens resultatområde bland annat finansieringen av anskaffningen av aktier för VTK Kiinteistö Oy:s social- och hälsovårdsfastighet på Jönsasvägen samt flera

långfristiga lån för VAV Asunnot Oy, vilkas totala lånekapital var cirka 46 milj. euro. Resultatområdet konkurrensutsatte dessutom en lösning med betaltidskort till stadskoncernen.

Stadens låneportfölj drog nytta av att den historiskt sett låga räntenivån fortsatte. Ränteutgifterna underskred tydligt budgeten och var cirka 2,52 miljoner euro och låneportföljens medelränta sjönk till 0,25 procent, vilket är låneportföljens historiskt sett lägsta medelränta.

Arbetet med att utveckla och förankra riskhanteringen i stadskoncernens organisation fortsatte också under 2017 till en resultatområdesnivå.

Ekonomiservicecentralen
Automatiseringen av ekonomiservicecentralens processer har fortsatt med pilotprojekt inom robotteknik. Under den första fasen har robottekniken införts i inköpsfakturornas routing och förkontering, och produktionsanvändningen av dessa börjar under den första tertialen år 2018. Genom robottekniken effektiveras ekonomiförvaltningens funktioner märkbart. I fortsättningen är det därför möjligt att centralisera ekonomiuppgifterna med servicecentralens nuvarande resurser.

Man har kartlagt koncernbolagens hela datasystem och beslutat att de största bolagens ekonomiuppgifter sköts i samma datasystem som moderstadens. Detta arbete fortsätter under år 2018.

Den interna redovisningens stödtjänster har utökats till att omfatta 16 kundorganisationer, medan endast 7 kunder omfattades av tjänsten året innan.

IT-administrationens servicecentral
IT-administrationen fortsatte med arbetet att genomföra programmet för IT-administration 2014–2017. Under 2017 genomfördes följande viktiga förändringar:

- Avslutande av de elektroniska tjänsternas projekthelhet och utveckling av en ny mobilhelhet.
- Deltagande i vårdreformens ICT-beredning (SoteICT) för landskapet Nyland.
- Åtgärder för att övergå till Apotti (konversioner och migrationer av data)

Upphandlingscentralen
Projektet Hankinnoista duunia som samordnas av Institutet för hälsa och välfärd (THL) avslutades under våren 2017. Projektets syfte är att främja beaktande av sociala kriterier vid upphandlingar. Projektet gav goda modeller för beaktande av sysselsättningsaspekter vid upphandlingar. Vanda stad är med i THL:s uppföljningsprojekt som syftar till att med hjälp av ömsesidigt lärande och utbyte av information genomföra innovativa offentliga upphandlingar som stöder sysselsättningen samt utveckla modeller för att mäta upphandlingarnas effektivitet. Projektet genomförs i samarbete med svenska aktörer.

Tillsammans med bildningsväsendets verksamhetsområde och Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy skapades en modell för verksamhet med väktartjänster i skolorna i stället för de tidigare skolvaktmästartjänsterna.

Vanda stads nya allmänna upphandlingsanvisningar godkändes och började tillämpas från och med 1.11.2017. Utbildning om upphandlingsanvisningarnas innehåll ordnades för verksamhetsområdena.

Införandet av fastighetsförvaltningssystemet (Kiha) fortsatte för användarservicens del.

Kommuninvånarservicen
År 2017 besöktes Vandainfo av 166 496 kunder, varav totalt 78 978 uträttade ärenden vid kassan. Vanda-infos centraliserade kundserviceutbud blev större när den grundläggande utbildningens och småbarnspedagogikens rådgivningsservice startade som en ny helhet och när Björkby servicetorg inledde sin verksamhet i december. Konkurrensutsättningen av den samordnade informationen slutfördes och en ny telefonväxel och nya mobilabonnemang började användas under året. Telefonservicen svarade på 156 052 samtal under 2017. Den genomsnittliga svarsprocenten var 93 procent.

I december bekräftades det att ekonomi- och skuldrådgivningen flyttas till rättshjälpsbyråerna från och med början av 2019. Förstatligandet av ekonomi- och skuldrådgivningen binder personalens resurser till arbetet med att bereda flyttningen.

Utvecklingen av ASTA har framskridit enligt planerna under året 2017. Projektet ASTA2 avslutades och utvecklingen av nya funktioner fortsätter. Planeringen av stadsarkivets nya lokaler har börjat. Ärendehanteringen har centraliserats till kommuninvånarservicen också vad gäller dokumentförvaltningens planerare.

6Aika-projektets spetsprojekt Avoin osallisuus ja asiakkuus (Öppen delaktighet och kundförhållanden) har framskridit enligt tidtabell och avslutas 31.3.2018. Under rapporteringsperioden ordnade projektet en utbildning i nätverksledarskap och publicerade ett serviceuppslag för e-tjänstsupport i Oma Vantaa.

I delaktighetsarbetet låg fokus år 2017 på utvecklingen av verksamhetsmetoden Delaktig i Vanda. Många inkluderande metoder genomfördes som pilotprojekt i utvecklingsarbetet. Invånarna deltog i beredningen av strategin i medborgarråd. År 2016 höll Vanda stads sju områdeskommittéer och Svenska kommittén 32 sammanträden. Stadsledningens invånarforum ordnades på våren i Björkby och på hösten i Mårtensdal. Delaktighetsutbildningarna för personalen fortsatte.

Under 2017 utfördes ett omfattande arbete för att utveckla understödsverksamheten. Genom stadsdirektörens beslut 25 §/2017 grundades en arbetsgrupp som fick i uppgift att göra upp ett förslag om att ordna understödsverksamhet i Vanda. Arbetet med att ordna understödsverksamhet inleddes i maj 2017 och slutfördes i november samma år. I de nya principerna för beviljande av understöd delas den allmänna sektionens understöd upp i understöd för att främja hälsa och välfärd och understöd för lokala samhällsaktiviteter. Det föreslås att de nya principerna för beviljande av understöd införs 1.2.2018.

Sammanlagt 50 gemensamma måltider i invånarlokalerna samt i det gemensamma bordets nätverk (Yhteinen Pöytä) ordnades som en del av verksamheten för jubileumsåret Finland 100. I Katrinebergs gårdspark grundades en husdjursgård som upprätthålls av föreningen 4H. I Vanda grundades ett nytt nätverk för frivilligarbetare, Valikko. Samordningen av frivilligarbetet för att stödja asylsökande vid förläggningarna fortsatte.

Det gemensamma bordet fick två nationella utmärkelser år 2017: Priset Årets köksgärning 2017 och huvudutmärkelsen Ett samhälleligt åtagande för hållbar utveckling 2050 (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus2050 -päätunnustus). I december började det gemensamma bordet lansera modellen till andra orter i Finland tillsammans med Sitra.

Social- och patientombudsmannens klientantal var oförändrat. I snitt tog ca tio klienter kontakt dagligen.

Budgetens utfall

Ekonomi- och förvaltningsservicens verksamhetskostnader hade budgeterats till 1,16 milj. euro och utfallet var 1,03 milj. euro. Verksamhetskostnaderna underskreds med 131 000 euro.

Verksamhetskostnaderna för finansieringens resultatområde underskred budgeten 2017 bland annat på grund av att kostnaderna för upphandlingen av ett hanteringssystem för finansieringsavtal och uppbyggandet av en anslutning sköts upp till år 2018.

Ekonomiservicecentralens verksamhetsintäkter överskreds med 14 procent och verksamhetskostnaderna underskred med 4 procent. Mätt med verksamhetsbidrag underskred ekonomiservicecentralens utfall budgeten då det uppgick till 90 procent av budgeten. Den goda ekonomiska utvecklingen förklaras av större volymer i dotterbolagens fakturering än beräknat, noga övervägt och till viss del försenat besättande av lediga tjänster och detaljerad analysering av inköpsfakturornas momsbokföring och ansökning av momsåterbäring.

I budgeten för IT-administrationens servicecentral hade 1,48 milj. euro budgeterats i verksamhetsintäkter. I slutet av året var intäktsutfallet 1,13 milj. euro, d.v.s. 76 procent av budgeten. Verksamhetskostnader hade budgeterats till en summa av 31,8 milj. euro. I slutet av året var kostnadsutfallet 30,7 milj. euro, dvs. 96 procent (personalkostnaderna 85 %). Mätt med verksamhetsbidrag underskred utfallet hos IT-administrationens servicecentral budgeten då det uppgick till 97 procent av budgeten.

För upphandlingscentralen hade verksamhetsintäkter budgeterats till en summa av 1,45 milj. euro. I slutet av året hade verksamhetsintäkter influtit till en summa av 1,41 milj. euro. Till upphandlingscentralen hade 4,39 milj. euro budgeterats i verksamhetskostnader. I slutet av året var kostnadsutfallet 3,65 milj. euro. Utfallets differens i förhållande till budgeten beror på upphandlingscentralens personalbrist, att post- och kurirtjänsternas alla prishöjningar och extra körningar inte förverkligades, att priserna för EU:s mjölkstöd sjönk hösten 2017 och därför minskade också det ansökningsbara stödet och upphandlingarna och EU:s fruktstöd infördes inte alls. Mätt med verksamhetsbidrag underskred upphandlingscentralens utfall budgeten då det uppgick till 76,1 procent av budgeten.

I kommuninvånarservicens budget hade 979 669 euro budgeterats i verksamhetsintäkter. I slutet av året var intäktsutfallet 716 872 euro. Intäkternas underskridning beror till största delen på digitaliseringen av de kuponger som behövs vid jordupplagring och att kupongförmedlingen upphört vid Vandainfos verksamhetsställen. I budgeten hade 6,52 milj. euro budgeterats i verksamhetskostnader. I slutet av året var kostnadsutfallet 6,02 milj. euro, dvs. 92 procent av budgeten.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Ekonomiservicecentralen			
Hanterade inköpsfakturor st./årsverken – servicecentralen	24 847	28 700	27 884
Hanterade inköpsfakturor st./årsverken – hela staden [1)]	8 338	8 463 (+1,5 %)	8 500 (+1,9 %)
Hanterade försäljningsfakturor st./årsverken – servicecentralen	41 982	41 500	42 877
Hanterade försäljningsfakturor st./årsverken – hela staden [1)]	7 118	7 225 (+1,5 %)	7 465 (+4,9 %)
Årsverken i anslutning till bokföringsuppgifter - hela staden [1)]	10,0	9,9 (-1,5 %)	9,3 (-7,5 %)
Centraliseringsprocent för dotterbolagens bokföring, %	88 %	86 %	86 %
IT-administrationen			
Antal arbetsstationer - förvaltningen			
- bärbara datorer och arbetsstationer, st.	6 795	7 400	7 400
Antal arbetsstationer undervisningen			
- surfplattor, st.	20 000	20 000	20 000
- bärbara datorer och arbetsstationer, st.	6 820	10 700	23 700
Kundtillfredsställelse			
- ServiceDesk (1–5 > tidigare 1–10)	4,4	4,4	4,5
Antal uppdrag			
- I snitt i månaden	5 260	5 300	5 300
Lyckat genomförande av IT-investeringar	Mål över	Mål över	
- budgetutfall	95 %	94 %	95 %
Kommuninvånarservicen			
Antal organisationer och verksamhetsgrupper som fått understöd inom resultatområdet	170	170	177
Användningstider som beviljats i invånarlokaler (beläggningsgrad %)	87	87	88
Ökning av antalet kunder hos ekonomi- och skuldrådgivningen (%)	78	15	29
Tillvaratagande av matsvinn (kg / vecka)	27 000	27 000	25 000

[1)] Tillförlitliga utfallsuppgifter innehåller mätresultat för tre verksamhetsområden.

17 70
Sysselsättningsservicen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	4 617	0	4 617	4 890	-273
Utgifter	-35 802	-10	-35 813	-35 790	-22
Verksamhetsbidrag	-31 186	-10	-31 196	-30 901	-296

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Sysselsättningsservicens organisation förnyades fr.o.m. 1.7.2017. Timo Saari tillträdde tjänsten som direktör för sysselsättningsservicen 1.1.2017.

År 2017 började arbetslösheten minska. I slutet av december var arbetslöshetsgraden i Vanda 10,1 procent, medan den var 12,2 procent året innan. Antalet arbetslösa arbetssökande var 11 588, av vilka 3 493 var långtidsarbetslösa. Antalet långtidsarbetslösa i Vanda var 28,4 procent mindre än ett år tidigare. Antalet arbetslösa under 25 år var 1 261, vilket är 13,3 procent mindre än under motsvarande tidpunkt året innan.

Antalet kunder inom sysselsättningsservicen ökade under 2017 enligt målen, vilket särskilt märktes av att långtidsarbetslösheten minskade och att arbetsmarknadsstödet som kommunen betalar ut sjönk. År 2017 var arbetsmarknadsstödets kommunandel som Vanda betalade ut 20 059 279 euro, vilket är 0,6 procent mindre än år 2016. Samtidigt ökade arbetsmarknadsstödets kommunandel med 4,3 procent i Helsingfors och med 8,2 procent i Esbo.

Sysselsättningsservicen utförde aktivt intressegruppssamarbete och intressebevakning. Sysselsättningsservicen besöktes under året bland annat av arbets- och näringsministern, representanter för riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott och Kommunförbundets ledning. Därutöver hördes sysselsättningsservicens sakkunniga i lagberedningarna.

Antalet kunder inom den sektorsövergripande samservicen för främjande av sysselsättningen (TYP) var i genomsnitt 3 500 i månaden. I TYP-servicen deltog 1 681 kunder, varav 28 procent (468 pers.) sysselsattes och 10 procent (166 pers.) inledde utbildning/studier som leder till examen. Delvis på grund av Lex Lindström gick 11 procent (185 pers.) i pension.

Rekryteringsevenemanget Megarekry som koordineras av Företagsnavigatorn (Yritysohjaamo) ordnas två gånger per år. Megarekry hösten 2017 var den allra största någonsin och samlade 91 utställare och cirka 9 500 besökare. Andra rekryteringsevenemang som ordnades av en eller flera arbetsgivare var över 70 till antalet.

Kommunen har lagstadgad skyldighet att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för långtidsarbetslösa. År 2017 deltog 1 503 personer i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte, vilket är 16,2 procent mer än år 2016. I coachningshusen Koutsi, Reeli och Valo deltog 623 personer i den rehabiliterande arbetsverksamheten, vilket är 35 procent mer än år 2016. Dessutom hade coachningshusen 223 arbetssökanden i arbetsprövning. I coachningshuset Koutsi började man renovera pulpeter och hyvelbänkar som en ny verksamhet och i coachningshuset Reeli började man återanvända möbler på stadsnivå. Reelis tvätteriverksamhet utökades och i slutet av året var 123 Vandadaghem registrerade i tvätteriet.

En reform i coachningshusens verksamhet planerades under 2017 eftersom verksamheten i coachningshuset Valo upphör på grund av lokalernas dåliga skick. Ett nytt coachningshus Luxi inleder sin verksamhet i Lummetalo i Dickursby i början av 2018. Samtidigt omplaceras coachningshusens verkstäder så att varje coachningshus bildar en allt enhetligare verksamhetshelhet.

Under 2017 utvecklades särskilt studieorienteringen i coachningshusen. I och med studieorienteringen har coachningshusens kunder möjlighet att avlägga delar av yrkesinriktade grundexamina vid sidan om verksamheten. Dessutom kan kunderna få kompetensintyg över sina färdigheter som stöd för arbetssökandet eller eventuella kommande studier. Coachningshusens nio anställda avlade en examensmästarutbildning år 2017.

Projekt bildar en central del av utvecklingen av sysselsättningsservicens verksamhet. Inom sysselsättningsservicen pågick flera projekt med extern finansiering år 2017: Handu, Nevo Tiija, Ohjaamo/Navigatorn, Työrasti, SIEPP, Sosku och Viva.

Navigatorns kundservice flyttade i juni 2017 tillfälligt från Banvägen till Fernissagatan 1. Verksamheten etableras år 2018 och flyttas till Lummetalo på Näckrosvägen 2. I tjänsten deltog cirka 200–300 unga per månad år 2017.

Projektet Hankinnoista duunia (Handu) upphörde 30.6.2017 och fortsättningsprojektet Sosiaalisia Innovaatioita ja työtä julkisten hankintojen kautta (SIEPP) inledde verksamheten i september 2017. Syftet med projektet SIEPP är att med hjälp av offentliga upphandlingar öka sysselsättningsmöjligheterna för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden, t.ex. långtidsarbetslösa, äldre personer, invandrare, unga och partiellt arbetsföra. Projektet pågår fram till 31.12.2019.

Målet med ESF-projektet Nevo Tiija – uusi aika är att stödja romers sysselsättnings- och utbildningsstigar och förstärka kunskaperna om romskt arbete hos Vanda stads sysselsättningsservice och andra aktörer. Projektet inleddes i april 2017.

Syftet med projektet Työrasti är att finna sysselsättningsstigar för arbetslösa Vandabor i ålder 30–54 år exempelvis genom arbetsprövning eller genom att hjälpa arbetslösa att hitta ett lämpligt studieområde. Antalet kunder som inlett projektet steg till 505 år 2016, när det året innan var 322.

Det nationella utvecklingsprojektet för social rehabilitering, Sosku, utvecklar klientöverföringen inom den rehabiliterande arbetsverksamheten. Projektet som samordnas av Institutet för hälsa och välfärd (THL) beviljades fortsatt finansiering för år 2018.

Projektet ViVa– virtaviivaisuutta valtavirtaistamiseen som inleddes i juni 2016 ökade anställdas sakkunnighet om frågor gällande jämställdhet mellan könen och likabehandling.

Utöver de projekt som pågår inom resultatområdet deltog sysselsättningsservicen som samarbetspartner i tre ESF-understödda finansierade projekt: Aura – koulutuksen kautta työhön 50+, Korko – korkeaa osaamista yrityksiin och Osallisuutta osuuskunnista.

Företag beviljades s.k. Valtti-stöd avsett för företag för sysselsättning av 74 personer genom lönesubvention. Valtti-stödet uppgår till 500 euro per månad. Extra sysselsättningsstöd som beviljas för organisationer beviljades för att anställa 78 personer i lönesubventionerat arbete. Sysselsättningsstödet för organisationer uppgår till 300 euro per månad.

Under år 2016 arbetade sammanlagt 453 personer i lönesubventionerat arbete vid Vanda stads olika verksamhetsställen, vilket är 18 personer mer än året innan. 33 personer inledde en läroavtalsutbildning som finansieras genom lönesubvention, vilket är sex personer färre än året innan.

Med sommarjobbssedlarna understödde staden sysselsättning av Vandaungdomar i åldern 15–18 år i företag och föreningar. År 2016 beviljades sammanlagt 417 sommarjobbssedlar till 192 olika företag och 54 föreningar.

Budgetens utfall

Sysselsättningsservicens budget för verksamhetskostnader för år 2017 uppgick till 35,8 milj. euro. Lönesubventionskostnaderna överskreds med ca 1,3 milj. euro. Samtidigt underskreds personalkostnaderna och arbetsmarknadsstödets kommunandel. Verksamhetskostnadernas slutliga utfall uppgick till ca 35,8 milj. euro.

Kommunen är skyldig att finansiera 50 procent av arbetsmarknadsstödet vad gäller dem som fått arbetsmarknadsstöd i över 300 dagar och 70 procent vad gäller dem som fått arbetsmarknadsstöd i över 1 000 dagar för den tid som den arbetslösa inte deltar i arbetskraftspolitiska åtgärder. År 2017 var arbetsmarknadsstödets kommunandel 20 059 279 euro, medan det var 20 173 998 euro året innan. Minskningen var 0,6 procent jämfört med året innan.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Årlig ändring i antalet kunder inom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (%)	1 293 5,8 %	1 478 10 %	1 503 16,2 %
Arbetslösa under 25 år	12,5 % (12/2016)	15 %	10,7 % (12/2017)
Influten projektfinansiering (€)	775 212	772 893	621 150
Avslutade kundrelationer inom den sektorövergripande samservicen som främjar sysselsättningen, TYP	1 180	1 000	1 681

12 Verksamhetsområdet för social- och hälsovård

Ansvarig: Jukka T Salminen

Verksamhetsorgan: Social- och hälsovårdsnämnden
Ordförande: Pirkko Letto

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	48 200	0	48 200	42 111	6 089
Utgifter	-627 706	-239	-627 945	-598 289	-29 656
Verksamhetsbidrag	-579 506	-239	-579 745	-556 178	-23 567

12 Social- och hälsovårdens verksamhetsområde exklusive specialiserad sjukvård

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	47 600	0	47 600	40 481	7 119
Utgifter	-401 422	-239	-401 661	-371 275	-30 386
Verksamhetsbidrag	-353 822	-239	-354 061	-330 794	-23 267

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Verksamhetsområdet för social- och hälsovård fortsatte med en resultatinriktad och målmedveten utveckling för att kunna svara på invånarnas behov i en stad som växer. På basis av en kundnöjdhetsenkät som gjordes vid

slutet av år 2017 var social- och hälsovårdstjänsternas klienter i Vanda mycket nöjda med den service de fått. På en skolbetygsskala fick servicen i snitt vitsordet 8,84.

Inom verksamhetsområdet främjade man införandet av det nya klient- och patientdatasystemet som utarbetas inom Apottiprojektet. Utöver att personal flyttades till projektet krävdes även en stor arbetsinsats av verksamhetsområdets representanter. Bland Apottis samarbetspartner är Vanda först med att ta i bruk det nya systemet i november 2018.

Representanter för verksamhetsområdet deltog i arbetsgrupper som bereder social- och hälsovårdsreformen samt i beredningen av utlåtanden och bakgrundsmaterial som anknyter till reformen. Vanda deltar fortsättningsvis aktivt i det riksomfattande utvecklingsprogrammet för barnfamiljer LAPE. Inom förändringsprogrammet ansvarar Vanda för att utveckla en familjecentermodell inom huvudstadsregionen.

För att utöka klienternas valfrihet tog man inom verksamhetsområdet i bruk nya servicesedlar och arbetet med att ytterligare utvidga användningen av servicesedlar fortsatte inom verksamhetsområdet. Inom de psykosociala tjänsterna påbörjades försöksprojektet Personlig budgetering som ingår i projektet Nyckeln till medborgarskap. I april infördes valfrihet för patienterna att vid brådskande vårdbehov kunna söka vård vid vilken som helst dagpoliklinik på någon av Vandas sju hälsostationer. Utgående från bestämmelser som redan tidigare trätt i kraft om att fritt kunna välja vårdplats över kommungränserna bytte 577 personer hälsostation inom Vanda, 228 personer bytte från Vanda till hälsostationstjänster inom en annan kommun medan 396 personer flyttade över från en hälsostation i en annan kommun till Vanda.

Specialsjukvårdstjänsterna i Vanda producerades nästan helt av samkommunen HNS. HNS serviceproduktion ökade för NordDRG- och besöksprodukternas del med 5,6 procent jämfört med året innan, medan vårddagsprodukterna som nästan uteslutande består av den psykiatriska serviceproduktionen minskade med 9,3 procent från föregående år. Vandas textbehandling övergick genom överlåtelse av rörelse till affärsverket HUS-Servis, medan vårdartiklar för patienter med sömnapné som HNS tidigare ansvarat för från början av 2017 överfördes till Vanda. Samarbetet mellan hälsostationerna och den specialiserade sjukvården fortsatte och utvecklades bland annat inom mentalvårds- och missbrukartjänsterna med låg tröskel, för de uppsökande specialläkarmottagningarnas del samt inom den palliativa polikliniska verksamheten.

Läkarsituationen vid hälsostationerna var god under år 2017. Vandaborna besökte en läkare vid hälsostationen nästan 183 000 gånger, vilket är på samma nivå som föregående år. År 2017 var väntetiden till en icke brådskande mottagningstid hos husläkaren i snitt 28,5 dagar. Vårdbehovet bedöms alltid individuellt och det är också möjligt att få en mottagningstid snabbare. I december 2017 kunde man exempelvis få en icke brådskande mottagningstid (T3) till den egna husläkaren inom 16 dagar, vilket var den kortaste tiden (Västerkulla hälsostation). Vid dagpoliklinikernas läkarmottagning fick år 2017 i snitt 69,8 procent av patienterna träffa en läkare inom mindre än en timme, och till exempel i december var den kortaste genomsnittliga väntetiden 15 minuter vid Korso hälsostation. Dessutom vårdas patienter på vårdarmottagningarna. Antalet besök vid hälsostationernas sjukskötar- och hälsovårdarmottagningar ökade från året innan med 12,9 procent. Hälsocentraljouren i Vanda producerades av HUCS Akut.

Som ett resultatområdessamarbete förbereddes överföringen av missbrukartjänsterna (exkl. den rehabiliterande boendeservicen) från familjeservicen till hälsovårdstjänsterna från början av år 2018. Överföringen har som syfte att utarbeta nya arbetssätt mellan yrkespersoner inom social- och hälsovården.

Serviceproduktionen vid Affärsverket för mun- och tandhälsa förverkligades i enlighet med serviceavtalet.

Familjeservicen omorganiserades i början av augusti så att tjänsterna i högre grad utgår från klienten och för att förpliktelserna i den nya socialvårdslagen kan förverkligas. Målet är också att erbjuda tillräckliga tjänster inom det tidiga stödet så att det inte uppstår ett behov av en klientrelation med barnskyddet. Trots reformerna syns inte ännu någon minskning av behovet av barnskydd på basis av antalet klienter. År 2017 var 7,5 procent av

0–17-åringarna i Vanda (3 533 olika barn) klienter inom barnskyddets planmässiga socialarbete, då situationen år 2016 var 7,2 procent (3 345 olika barn).

Rekryteringen av socialarbetare och då särskilt till barnskyddet är en nationell utmaning, vilket också märks i Vanda. Social- och hälsovårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde i november om åtgärder för att utveckla barnskyddet och förbättra tillgången på socialarbetare och kontinuiteten bland dessa. Åtgärdernas effekt uppföljs regelbundet och social- och hälsovårdsnämnden får varje månad en rapport över hur åtgärderna verkat.

Beviljandet av utkomststödets grunddel övergick till FPA från början av 2017. Efter svårigheterna i början av året klarade FPA av att fatta beslut om det grundläggande utkomststödet inom den tid lagen förutsätter. Tack vare en utveckling av processen kunde också behandlingstiderna för det kompletterande utkomststödet hållas inom gällande tidsfrister.

Inom invandrarservicen öppnades i maj en enhet för stödboende för minderåriga barn som kommit till Finland utan en vårdnadshavare. Eftervården för unga förstärktes för 18–21-åringar som kommit till landet utan en vårdnadshavare.

Inom resultatområdet för äldre- och handikappservice genomfördes ett pilotprojekt inför organisationsreformen som etableras från ingången av 2018. I och med reformen organiserades tjänsterna i resultatenheter för stöd för hemmaboende respektive specialboende, medan sjukhustjänsterna bytte namn till Vanda sjukhus.

Av de Vandabor som fyllt 75 år bodde 93,0 i eget hem i slutet av 2017. 8,7 procent av åldringarna i Vanda omfattades av regelbunden hemvård och hemvården besökte dem närmare 762 000 gånger (en ökning med 4,2 % från året innan). Ett resursplaneringssystem som stöder en ändamålsenlig kontroll av resurserna etablerades inom samtliga verksamhetsenheter inom hemvården och för reservpersonalen.

Stödformerna för närståendevårdarna utvecklades i enlighet med de uppställda målen. För att närståendevårdarna ska orka bättre stödde man dem bland annat genom hembesök och besök på mottagning samt med servicesedlar som kunde användas för extra lediga dagar för familjer som riskerar bli slutkörda. Stödet för närståendevård omfattade 3 procent av de Vandabor som fyllt 75 år.

Köerna till omsorgsboende förkortades ytterligare och inte en enda Vandabo behövde vänta på en vårdplats i över tre månader. Verksamheten inom omsorgsboendet effektiviserades genom en modell för centralisering av resurspersonalen som introducerades i början av år 2017. Man hade goda erfarenheter av personalresurspoolen både med tanke på hur nöjda de anställda var med sitt arbete och sett ur ett sjukfrånvaroperspektiv.

Inom arbets- och dagverksamheten för handikappade fortsatte man samt utvidgade det s.k. Malmängenprojektet, där utvecklingsstörda sysselsätts genom en ny verksamhetsmodell.

I början av 2017 arrangerades en fest för verksamhetsområdets personal som ett led i firandet av Finland 100 år. Festen förverkligades i samarbete med olika företag och organisationer, och antalet deltagare uppgick till 1 700 personer.

Hur fullmäktigeperiodens strategiska mål förverkligats år 2017

Verksamhetsområdet för social- och hälsovård fortsatte att förverkliga fullmäktigeperiodens strategiska mål bl.a. genom att på ett kostnadsmedvetet sätt förnya sådana tjänster som främjar invånarnas välbefinnande, utöka klienternas valfrihet genom alternativa produktionssätt för tjänster samt genom att delta i verkställandet av välfärdsprogrammen över förvaltningsgränserna.

De strategiska målens utvecklingsriktningar som ligger på verksamhetsområdets rapporteringsansvar var positiva. Det fanns inga tillgängliga uppgifter om mätarna som grundar sig på nationella jämförelsedata från 2017.

Budgetens utfall 2017

Utgifterna för social- och hälsovårdens verksamhetsområde år 2017 uppgick till 598,3 miljoner euro medan inkomsterna uppgick till 42,1 miljoner euro.

Utgifterna för social- och hälsovårdens egen serviceproduktion exklusive bidrag för utkomststödet uppgick år 2017 till 364,8 miljoner euro medan inkomsterna var 38,3 miljoner euro. Utgifterna för den egna serviceproduktionen exklusive bidragen för utkomststöd underskred det ursprungliga anslaget med 14,7 milj. euro (4 %) medan inkomsterna underskreds med 2,9 milj. euro (8 %).

De mest betydande inbesparingarna inom serviceproduktionen härstammade från personalutgifterna. Personalutgifterna inklusive hyrd arbetskraft utföll 5,1 milj. euro under budgeten. Dessutom uppstod inbesparingar inom köptjänsterna för invandrare om 2,1 milj. euro, vuxensocialarbetets köptjänster 1,1 milj. euro, anslag reserverade för utgifter för servicesedlar 1,0 milj. euro samt utgifter för hälsovårdens samjour om 0,9 milj. euro.

I budgetanslagen för social- och hälsovårdsväsendet föreslogs inga ändringar för stadsfullmäktige år 2017. Anslag på 0,2 miljoner euro reserverade för anställningen av studerande och skolelever överfördes genom stadsdirektörens beslut till verksamhetsområdets anslag.

Resultatet (verksamhetskostnaderna netto) visade ett plus på 23,4 milj. euro jämfört med det ursprungliga anslaget och överskred det slutliga anslaget med 23,6 milj. euro.

Utkomststödets utgifter uppgick år 2017 till 6,5 milj. euro och inkomsterna 2,1 milj. euro. Utgifterna underskred det ursprungliga budgetanslaget med 15,5 milj. euro och inkomsterna med 10,0 milj. euro.

Resultatet (nettodriftskostnader) var 5,4 milj. euro bättre än det ursprungliga anslaget.

De totala kostnaderna för den specialiserade sjukvården uppgick år 2017 till 227,0 milj. euro. Utöver HNS serviceproduktion består utgifterna av HNS pensionsförpliktelser (3,7 milj. euro), anordnande av brådskande sjuktransporter och prehospital akutsjukvård (4,6 milj. euro), bruksavgifter för E-arkiv- och E-receptsystemen (0,4 milj. euro) samt kostnader för giftinformationscentralen och specialistläkarkonsultationer på sammanlagt 0,2 milj. euro.

Vandas utgifter för HNS serviceavtal uppgick år 2017 till omkring 218,0 miljoner euro medräknat HNS överskottsåterbetalning. Av HNS överskott för 2017 återbetalades 108,7 milj. euro till medlemskommunerna. Vandas andel av återbäringen för 2017 uppgick till ca 8,6 milj. euro.

Ersättningarna på basis av lagen om främjande av integration uppgick till 1,6 milj. euro.

Den specialiserade sjukvårdens utgiftsanslag överskreds med 0,7 milj. euro och inkomstanslaget med 1,0 milj. euro. Resultatet (verksamhetskostnaderna netto) visade ett plus på 0,3 milj. euro jämfört med budgeten.

12 10
Ekonomi- och förvaltningsservicen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	445	0	445	251	194
Utgifter	-10 602	-14	-10 616	-5 226	-5 390
Verksamhetsbidrag	-10 157	-14	-10 171	-4 975	-5 196

I tabellen ingår både ekonomi- och förvaltningsservicen och social- och hälsovårdsnämnden

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Projektbyrån för Apotti utökades vid början av år 2017 och byrån flyttade till nya lokaliteter. Bland Apottis samarbetspartner är Vanda först med att ta i bruk det nya klient- och patientdatasystemet i november 2018. Apotti-projektet sysselsatte ekonomi- och förvaltningsservicen i stor utsträckning. Man gjorde förberedelser inför ibruktagningen av systemet, som för att lyckas förutsätter en omfattande utbildningshelhet, medan man samtidigt måste säkra att servicenivån upprätthålls. Resultatområdet deltog också i Kompassi, ett projekt i kunskapsledning på stadsnivå.

Ekonomi- och förvaltningsservicen deltog i beredningen av social- och hälsovårdsreformen i olika arbetsgrupper både på stadsnivå och inom Nylands förbund. På utvecklingsdagen i maj utvärderade resultatområdet hur förändringarna inom social- och hälsovården inverkar på klienterna samt på samarbetspartner, primärkommunen och det egna arbetet. Dessutom koordinerade och beredde resultatområdet ett klientutlåtande som gällde utkastet till lag om valfrihet för verksamhetsområdet för social- och hälsovård.

Till stöd för den systematiska utvecklingen av verksamhetsområdet ordnades i juni en CAF-självutvärdering där man bland annat lyfte fram styrkor inom verksamheten samt utvecklingsobjekt som kräver extra satsningar. Verksamhetsområdets kundnöjdhetsenkät genomfördes på hösten och den besvarades av 3 276 personer. En förbättring av den svenskspråkiga servicen främjades genom att det inom verksamhetsområdet gjordes upp gemensamma planer samt genom att testa Vandas första delaktiga klientbudgetering. För att förbättra prestationsförmågan körde man inom resultatområdet igång Lean-baserade pilotprojekt inom upphandlings-, ekonomi- och personalenheterna samt på verksamhetsområdesnivå med syfte att effektivisera processen kring forskningstillstånd. Utvecklingen av klient- och patientsäkerheten fortgick med bland annat en översyn av läkemedelstillståndsprocesserna.

I enlighet med riktlinjerna på stadsnivå utarbetades en plan för jämställdhet och likabehandling inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård för att sedan tas till nämnden för godkännande. I planen ingår både de utvecklingsprojekt som resultatområdena prioriterar samt utvecklingsobjekt på verksamhetsområdesnivå.

Inom verksamhetsområdet deltog man i att utarbeta en behovsutredning för de byggprojekt som ingår i planen för servicenätet samt på stadsnivå i planeringen av resursklokhet (miljöprogram). Därtill främjades avfallshanteringen vid verksamhetsställena och man stödde verksamhetsområdets lokalitetsarrangemang inom de ramar som står till buds. För verksamhetsområdets sakgranskare ordnades en utbildningshelhet i hantering av fakturor.

I samarbete med företagen och organisationerna förbereddes Välbefinnandeveckan i Vanda som hölls i oktober. Under Välbefinnandeveckan hölls mer än hundra evenemang som riktade sig till Vandaborna. I februari arrangerades verksamhetsområdets personalfest. Festen förverkligades i samarbete med olika företag och organisationer, och antalet deltagare uppgick till 1 700 personer. Både välbefinnandeveckan och personalfesten ingick i programmet för Finland 100 år.

Resultatområdet främjade och koordinerade arbetet med att förverkliga det nationella spetsprojektet LAPE (Programmet för utveckling av barn- och familjetjänster) inom huvudstadsregionen och i Vanda.

Inom personalenheten koordinerades åtgärder till följd av en utredning av arbetstiderna som genomfördes inom verksamhetsområdet år 2016. Dessutom gjordes en utredning över närchefernas psykosociala belastning och ett pilotprojekt med fokus på utbildning körde igång i syfte att stödja chefernas välbefinnande. Stöd i hälso- och säkerhetsfrämjande erbjöds nya chefer och utredningsprocessen för olyckshändelser utvecklades. Omplaceringar av hälsoskäl koordinerades bland annat genom arbetsförsök samt genom att leta fram arbetsuppgifter som är lämpliga med beaktande av de anställdas hälsotillstånd.

Man beslutade att i sin helhet koncentrera arkivväsendet och dokumenthanteringen inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård till enheten för sakkunnigtjänster från början av år 2019. Övergången sker gradvis och inleddes vid slutet av år 2017.

Budgetens utfall

I ekonomi- och förvaltningsservicens utgiftsanslag hade man berett sig på inköp vid Kauniala sjukhus, resultatområdenas oväntade utgifter, självriskandelar för verksamhetsområdets projekt, utbildningar på verksamhetsområdesnivå samt förtidspensionsavgifter.

Resultatområdets utgiftsanslag underskreds med 5,4 milj. euro och inkomstanslaget med 0,2 milj. euro.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Antalet anställda inom verksamhetsområdet [1]	2 677	2 743	2 655
Antalet chefer inom verksamhetsområdet	191	218	191
Antalet anställda inom ekonomi- och förvaltningsservicen [2]	55	55	69
Reell arbetstid för administrativa uppgifter i årsverken	44	44	53,8
Personal inom ekonomi- och förvaltningsservice/verksamhetsområdets personal	2,1 %	2,0 %	2,6 %
Ekonomi- och förvaltningsservicens personal/antalet chefer inom verksamhetsområdet	28,8 %	25,2 %	36,1 %

1) Inbegriper Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda.
2) Inbegriper personalen i Apotti-projektet som finansieras av IT-administrationen.

12 20
Specialiserade sjukvården

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	600	0	600	1 631	-1 031
Utgifter	-226 284	0	-226 284	-227 014	730
Verksamhetsbidrag	-225 684	0	-225 684	-225 384	-300

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Specialsjukvårdstjänsterna i Vanda producerades nästan helt av samkommunen HNS. Verksamhetsområdet för social- och hälsovård i Vanda och HUCS avtalar på planeringsmöten om specialiserad sjukvård som produceras av HNS (avtalsstyrning). Om specialsjukvårdens serviceproduktion och anslagen för år 2017 avtalades i de kommunala förhandlingar som fördes 2016. Serviceavtalet mellan HNS och Vanda undertecknades 24.3.2017. I de kommunala förhandlingarna mellan HNS och Vanda kom man överens om att Vandas betalningsandel, d.v.s. serviceavtalets värde, skulle uppgå till 215,2 milj. euro.

HNS producerade som serviceprodukter NordDRG-produkter (vårdhelheter), besöksprodukter och vårddagsprodukter samt specialläkarkonsultationer enligt hälso- och sjukvårdslagen. En del av konsultations- och utbildningsverksamheten genomfördes vid hälsostationerna i Vanda. Vandas textbehandling övergick genom överlåtelse av rörelse till affärsverket HUS-Servis, medan vårdartiklar för patienter med sömnapné som HNS tidigare ansvarat för från början av 2017 överfördes till Vanda. Inom Vandas och Kervos område stängdes den psykogeriatriska bäddavdelningen i Havukoski och en geriatrisk hälsocentralavdelning öppnade i anslutning till Katrinesjukhuset. HUCS geropsykiatriska enhet stöder avdelningen med psykiatriska sjukskötartjänster, psykiatriska specialläkarronder och konsultationsverksamhet. Dessutom utvecklade HNS ytterligare det digitala virtualsjukhuset samt hälsobyn som kommunerna kan använda.

HNS serviceproduktion ökade för NordDRG- och besöksprodukternas del med 5,6 procent jämfört med bokslutet för år 2016. Vårddagsprodukterna minskade från året innan med över 9,3 procent. Vårddagsprodukterna består nästan helt och hållet av det psykiatriska specialområdets serviceproduktion. Hälsocentralernas remisser utgjorde 62,8 procent av remissflödet. År 2017 skrev Vanda hälsocentral ut 26 415 elektiva remisser till HNS. Ökningen var 4,6 procent jämfört med året innan. Om man beaktar remisser från privatsektorn och företagshälsovården ökade antalet remisser i Vanda med 4,0 procent jämfört med år 2016. Utöver dessa utfärdas också interna remisser inom HUCS som behövs när en patient överförs till vård inom ett annat specialområde. Hälsocentralen skrev ut 3 956 remisser till specialistkonsultation.

Enligt tvärsnittssituationen 31.12.2017 stod 2 149 patienter i avdelningskö. Av dessa hade 55 patienter köat i mer än 6 månader, av vilka 22 stod i kö till kirurgin och 30 till olika specialiteter inom området för ögonsjukdomar.

För vårddagar till följd av fördröjningar betalades år 2017 sammanlagt ca 25 000 euro.

Budgetens utfall

De totala kostnaderna för den specialiserade sjukvården uppgick år 2017 till 227,0 milj. euro. Utöver HNS serviceproduktion utgörs utgifterna i specialsjukvården av HNS pensionsförpliktelser (3,7 milj. euro), anordnande av brådskande sjuktransporter och prehospital akutsjukvård (4,6 milj. euro), bruksavgifterna för E-arkiv- och E-receptsystemen (0,4 milj. euro) samt kostnaderna för giftinformationscentralens och specialistläkares konsultationer på sammanlagt 0,2 milj. euro.

Vandas utgifter för HNS serviceavtal uppgick år 2017 till omkring 218,0 miljoner euro medräknat HNS överskottsåterbetalning. Av HNS överskott för 2017 återbetalades 108,7 milj. euro till medlemskommunerna. Vandas andel av återbäringen för 2017 uppgick till ca 8,6 milj. euro.

Ersättningarna på basis av lagen om främjande av integration uppgick till 1,6 milj. euro.

Den specialiserade sjukvårdens utgiftsanslag överskreds med 0,7 milj. euro och inkomstanslaget med 1,0 milj. euro. Resultatet (verksamhetskostnaderna netto) visade ett plus på 0,3 milj. euro jämfört med budgeten.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Produktifierade vårdhelheter	84 272	82 667	90 224
Poliklinikbesök	256 636	247 220	269 911
Vårddagar vid bäddavdelning	34 351	29 672	31 168
Antal personer i kö	2 409	2 140	2 149
Fakturerade förseningsdagar	336	0	41
Serviceavtalet för den specialiserade sjukvården, värde/ milj. eur[1)]	211,2	215,2	218,0
Euro/invånare	963	971	977
Euro/vårdhelhet (prissatta produkter)	2 570	1 640	1 547

[1)] Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS) och Vanda stad förhandlar årligen om omfattningen av den specialiserade sjukvårdens produkthelheter samt helhetskostnadskalkyl. Förhandlingsresultatet införs i serviceavtalet.

12 30
Hälsovårdens tjänster

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	3 830	0	3 830	3 763	67
Utgifter	-83 202	-18	-83 220	-80 603	-2 617
Verksamhetsbidrag	-79 372	-18	-79 390	-76 840	-2 550

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Inom hälsocentralsverksamheten tog man vid dagpoliklinikerna i bruk fritt val för patienter utan egenläkare som plötsligt insjuknat. Köläget lades ut på webbsidorna. Av patienterna fick 69,8 procent träffa en läkare inom mindre än en timme (68,8 procent år 2016). Omkring 3 procent av de Vandabor som var berättigade till fritt val använde sig av denna rätt.

Verksamheten med mentalvårds- och missbrukartjänster med låg tröskel inleddes 2016 och koncentrerades till Mårtensdals hälsostation. Utvecklingen av verksamheten skedde i samarbete med A-kliniken och HUCS Psykiatri. Utöver de polikliniker som redan tidigare grundats vid Myrbacka och Dickursby hälsostationer grundades en poliklinik för hudförändringar också vid Mårtensdals hälsostation. Man kan varje vecka utan tidsbokning komma till hudförändringspoliklinikerna för att få en bedömning av en hudförändring. Vården av vuxna patienter med insulinpump (n=100) överfördes från HNS till diabetesenheten i Björkby, medan distributionen av vårdartiklar för patienter med sömnapné överfördes från HNS till Vanda. Granskningarna i samband med att ny apparatur tas emot samt servicen av all utrustning överfördes till registret för medicintekniska produkter som upprätthålls av HNS Medicinteknik. Textbehandlingen övergick till HUS-Servis.

Samarbetet med specialläkarna från HNS som håller mottagning fungerar bra. Ortoped- och reumatologmottagningarna hålls vid Dickursby och Myrbacka hälsostation. Vid Myrbacka hälsostation hålls även en gastroenterologisk mottagning på IBD-polikliniken (inflammatoriska tarmsjukdomar). Mottagningen är avsedd för hela Vanda. En psykiater besöker Mårtensdals hälsostation en gång per månad och läkarna, sjuksköterna och hälsovårdarna har då möjlighet till konsultation.

Servicesedlar togs i april i bruk för allmänläkarmottagningen och läkarbesök för utlåtande om körförmågan, men tills vidare har servicesedlar använts i mindre utsträckning än man väntade sig. Det har även fattats beslut om servicesedlar för anskaffning av peruk. Leveranserna för år 2017 sköttes fortfarande av den leverantör som tidigare vunnit entreprenaden.

Ombyggnaden av Dickursby social- och hälsostation påbörjades under hösten. I de lokaliteter som stod tomma efter att socialarbetet för vuxna flyttat renoverades nya mottagningsrum, vilket underlättade problemet med utrymme vid hälsostationsmottagningen.

Vid Myrbacka hälsostation påbörjades pilotprojektet eHTA med elektronisk bedömning av vårdbehovet dygnet runt. Pilotprojektet fortsätter ända till sommaren 2018. Nästan 1 600 användare i olika åldrar testade tjänsten under hösten och responsen som gavs, både av kommuninvånarna och personalen, var positiv. Trots utvecklingsåtgärderna var hälsostationernas telefontjänst hårt belastad, antalet återuppringda samtal ökade, och det var en utmaning att svara på samtal under tjänstetid. Staden konkurrensutsatte telefontjänsterna och man samarbetar med den nya operatören med att utforma servicen i syfte att bland annat förbättra hälsotjänsternas nåbarhet. Digi-EKG togs i bruk vid hälsostationerna och egenvårdshörnorna fick bättre utrustning då de försågs med patientdatorer.

Verksamheten med direktmottagning till fysioterapin inleddes i Myrbacka, Dickursby och Björkby. Både klienternas och de anställdas erfarenheter var positiva och verksamheten utvidgas år 2018. Inom talterapin utökades föräldrahandledningen i grupp till att också omfatta familjer med olika kulturer och språk.

Inom den förebyggande hälsovården inleddes förberedelserna för familjecenterverksamheten i Solstenen och på Vårdträdsgränden tillsammans med övriga aktörer i Vanda. Dessutom inleddes ett försök med öppen rådgivningsmottagning samt sommarmottagningar inom skol- och studerandehälsovården (s.k. Kesäterkkari). Familjeträningen med flera aktörer förnyades tillsammans med klienterna. Belastningen som beror på befolkningsökningen i Vanda jämnades ut i rådgivningarna genom personal- och klientöverföringar. Mödrarådgivningens projekt kring e-tjänster påbörjades i samarbete med HNS Kvinnohuset, den elektroniska tidsbokningen till fosterscreening piloterades och distanstolkningen utökades.

Inom hälsovårdstjänsterna var året 2017 ett temaår för främjande av hälsa. Under välbefinnandeveckan på våren och hösten som hålls i hälsofrämjande syfte arrangerade man klientevenemang på hälsostationerna. Inom den förebyggande hälsovården förverkligades projekten Sticka åt småttingen och Satsa på familjen, och inom talterapin deltog man aktivt på Facebook med anledning av temaåret.

I planeringen och förberedelserna inför ibruktagningen av Apotti deltog representanter för flera personalgrupper både på heltid och i egenskap av sakkunniga. Förberedelsearbetet krävde rikligt med tid. Vårdpersonalen och en del av terapeuterna inom rehabiliteringen flyttade över till allmän arbetstid.

Köptjänstläkare användes för rådgivningarnas lagstadgade kontroller. Läkarsituationen vid hälsostationerna var god.

Budgetens utfall

Resultatområdets inkomster år 2017 uppgick till 3,8 milj. euro och utgifterna till 80,6 milj. euro. Anslagen reserverade för anställningen av studerande och skolelever överfördes genom stadsdirektörens beslut till resultatområdets anslag. I förhållande till den slutliga budgeten underskreds inkomsterna med 0,1 milj. euro medan utgifterna underskreds med 2,6 milj. euro.

Resultatet (verksamhetskostnaderna netto) överskred det slutliga anslaget med 2,6 milj. euro.

Utgiftsinbesparingarna uppstod huvudsakligen i utgifterna för samjouren 0,9 milj. euro samt i personalkostnaderna (inklusive personalservicens köp) 1,7 milj. euro.

Serviceproduktionen vid Affärsverket för mun- och tandhälsa förverkligades i enlighet med servicebeställningen.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Besök hos hälsostationsläkare per invånare	0,84	0,92	0,82
Besök hos hälsostationens sjukskötare eller hälsovårdare per invånare	0,66	0,76	0,64
Mottagningsbesök till tjänster inom rehabiliteringsenheten per klient	3,3	3,5	2,8
Mottagningsbesök hos rådgivningens läkare eller hälsovårdare per klient	3,7	3,7	3,5
Mottagningsbesök hos skol- och studerandehälsovårdens läkare eller hälsovårdare per klient	2,3	2,4	2,2
Andelen personer av hela befolkningen som använt hälsostationernas tjänster (total täckning)	42	55	44
Väntetiden till läkarmottagningen vid dagpolikliniken under 60 min. %	66,6	70,0	69,8
Väntetiden till hälsostationsläkarens mottagning i icke brådskande fall för patienter med utsedd husläkare/dygn	24	21	28,5
De totala kostnaderna för jour på basnivå per invånare/euro	17,34	24,98	19,45
Utförd tid för genomströmning av patienter vid jourenhet i genomsnitt/hh:mm	3:45	03:00	04:05

12 40
Familjeservicen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	21 110	0	21 110	14 061	7 049
Utgifter	-127 485	-55	-127 540	-109 763	-17 777
Verksamhetsbidrag	-106 375	-55	-106 430	-95 702	-10 728

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Inom resultatområdet för familjeservice arbetade man för att utveckla tjänster enligt förpliktelserna i den nya socialvårdslagen samt tjänster som utgår från klienten. För att främja målsättningarna omorganiserades resultatområdet fr.o.m. 1.8.2017.

Inom resultatenheten för socialt arbete för vuxna inledde två nya enheter verksamheten: verksamhetsenheterna Tjänster för nya klienter samt Tjänster inom det sociala arbetet för unga och vuxna. Till enheten Tjänster för nya klienter koncentrerade man klienthandledningen av nya klienter samt den mångprofessionella bedömningen av servicebehovet. Vid enheten utvärderas också behovet av barnskydd. Det planmässiga socialarbetet för ungdomar och vuxna har placerats i enheten för Tjänster inom det sociala arbetet för unga och vuxna. Det planmässiga socialarbetet inom barnskyddets öppenvård koncentrerades från början av augusti till den östra och västra verksamhetsenheten för att på så sätt uppnå en jämnare fördelning av antalet klienter mellan verksamhetsenheterna, förbättra arbetstagarnas trivsel i arbetet samt säkra att tjänsterna inom det sociala arbetet håller jämn kvalitet. Inom resultatenheten för psykosociala tjänster inledde en enhet för tidigt stöd för barnfamiljer sin verksamhet. Till enheten koncentrerades förebyggande tjänster i enlighet med socialvårdslagen. Verksamheten med umgängesplats överfördes från resultatenheten för barnskydd till enheten för familjerättsliga frågor som ingår i de psykosociala tjänsterna.

Syftet med familjeservicens organisationsreform är att erbjuda barnen och familjerna tillräckliga tjänster inom det tidiga stödet så att det inte uppstår ett behov av en klientrelation med barnskyddet. Reformerna har inte ännu haft en minskande effekt på klientantalet inom barnskyddet. Antalet klienter inom barnskyddet, både inom öppenvården och vården utom hemmet, var omfattande och de brådskande placeringarna ökade. Också antalet omhändertaganden ökade.

Rekryteringen av yrkesmänniskor inom det sociala arbetet har redan länge varit svår, speciellt inom barnskyddet. Lagstiftningen har medfört ytterligare förpliktelser för kommunerna med att organisera service samtidigt som behörighetskriterierna för personalen skärpts. Den stora omsättningen bland de anställda, den ständiga rekryteringen och utmaningarna i tillgången till arbetskraft har utgjort en belastning för resultatenheterna. Social- och hälsovårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 20.11.2017 om åtgärder för att utveckla barnskyddet och förbättra tillgången till socialarbetare och kontinuiteten bland dessa. Till åtgärderna hör bland annat att stärka socialarbetet inom barnskyddet genom att ta i bruk en systemisk modell för det sociala arbetet, öka barnskyddets personalresurser, bereda en helhet i vilken personalförmåner samt sporrande lönesättning ingår, samt att stödja socialarbetarnas kompetens och välbefinnande i arbetet. Åtgärderna förverkligas under hela år 2018 och rapporteras regelbundet till nämnden.

Verksamheten med tidigt stöd för barnfamiljer stärktes genom en överenskommelse med Suomen Icehearts ry om att grunda tre nya lag. Ett samarbetsavtal slöts med HelsinkiMissio om att i Vanda ta i bruk verksamhetsmodellen med mentorer åt mammor och pappor. Resultatområdet deltog aktivt i att förverkliga LAPE, programmet för utveckling av barn- och familjetjänster. Inom reformprogrammet ansvarar Vanda för utveckling av en familjecentermodell inom huvudstadsregionen. Utvecklingen av verksamheten koordineras inom de psykosociala tjänsterna. Barnskyddet deltar i reformprogrammet genom att utveckla verksamheten på specialnivå och den allra mest krävande nivån samt integrationen av servicen.

Beviljandet av utkomststödets grunddel övergick till FPA från början av 2017. Efter svårigheterna i början av året klarade FPA av att fatta beslut om det grundläggande utkomststödet inom den tid lagen förutsätter. Detta snabbade upp behandlingen av ansökningar om kompletterande utkomststöd i Vanda. Från början av april arbetade man med att utveckla processen, vilket medverkade till att behandlingstiderna för det kompletterande utkomststödet helt hölls inom lagstadgade tidsfrister.

Inom vuxensocialarbetets enhet Tjänster för nya klienter utvecklades klientprocesserna och arbetet teamen emellan. Hösten 2017 inleddes i enheten en Lean-process i samarbete med hälsovården. Syftet var att utveckla ett mångsektoriellt samarbete för bedömning av klienters behov samt utarbetande av klientplaner. Den sociala rehabiliteringen utvecklades i enhetens team Steppi som befäste sin roll inom det sociala arbetet för vuxna. På basis av ett lärdomsprov om Steppi-teamets arbete förbättrades välbefinnandet bland teamets klienter. Inom det planmässiga vuxensocialarbetet utvecklades arbetet med barnfamiljer, man inledde ett försök med telefonrådgivning för alla klienter samt preciserade socialarbetarnas och socialhandledarnas arbetsbeskrivningar, arbetet i par och det uppsökande arbetssättet.

Vanda deltar i projektet Kommunstrategier för förebyggande av bostadslöshet – projektet för tidigt engagemang, delaktighet och stöd för boende (Aku-projektet). I projektet bygger man upp ett program på kommunal nivå för att förebygga bostadslöshet som en del av regeringens åtgärdsprogram för förebyggande av bostadslöshet (Aune). Inom projektet arbetade år 2017 erfarenhetsexperter tillsammans med vilka man utarbetade en modell till arbetsbeskrivning för erfarenhetsexperter inom de sociala tjänsterna.

Inom de psykosociala tjänsterna fortsatte man med att i den nya verksamhetsenheten för tidigt stöd för barnfamiljer utveckla tjänster i enlighet med socialvårdslagen. För den tillfälliga hemservicen för barnfamiljer tog man i bruk en servicesedel. Inom den familjerättsliga enheten förbättrades tillgången till barnatillsyningsmännens tjänster genom servicehandledning per telefon. På basis av avtalet mellan social- och hälsovårdsministeriet och Vanda stad genomfördes år 2017 nio uppdrag med anknytning till den nationella beredskapen. Projektet Personlig budgetering (Nyckeln till medborgarskap) fortsatte. Inom projektet utvecklas klientarbetet och ett försök pågår med att tillämpa en personlig budget för olika situationer och ändamål. Vandas pilotprojekt fokuserar på en personlig budget för stödtjänster avsedda för familjer i enlighet med socialvårdslagen.

Familje- och hälsovårdstjänsterna beredde gemensamt en övergång av missbrukarservicen till hälsovårdstjänsterna från början av 2018. I familjeservicen ingick fortsättningsvis missbrukarservicens rehabiliterande boendeservice som i samband med omorganiseringen blev en del av den centraliserade enheten för stödboende. I maj inleddes verksamheten med missbrukarservice som ges i hemmet. Verksamheten förverkligas i egen regi och den utvärderas och utvecklas för tillfället. Kvesvedsängens boendeserviceprojekt försenades. Vid Mårtensdals hälsostation fortsatte missbrukarservicens pilotprojekt som rör mentalvårds- och missbrukartjänster med låg tröskel. Projektet är ett samarbete med hälsovårdstjänsterna och HNS Psykiatri. Nämnden fattade i november ett beslut om att permanenta verksamheten.

Inom invandrarservicen ökade antalet flyktingklienter som tar del av servicen med över 200 hushåll jämfört med år 2016. Enheten för stödboende vid Nyängsvägen som riktar sig till minderåriga som kommit till Finland utan en vårdnadshavare inledde sin verksamhet i maj. Eftervården för unga förstärktes för 18–21-åringar som kommit till landet utan en vårdnadshavare. Den integrationsstödjande verksamheten med en förälder i hemmet fortsatte i samarbete med Vanda vuxenutbildningsinstitut, småbarnspedagogiken och invandrarservicen. Dessutom fortsatte verksamheten Tsemppari som stöder invandrares sysselsättning. Verksamheten ordnas i samarbete med TE-byrån.

Budgetens utfall

Resultatområdets utgifter år 2017 uppgick till 109,8 milj. euro och inkomsterna till 14,1 milj. euro. Anslagen reserverade för anställningen av studerande och skolelever överfördes genom stadsdirektörens beslut till resultatområdets anslag. I förhållande till den slutliga budgeten underskreds inkomsterna med 17,8 milj. euro medan utgifterna underskreds med 7,0 milj. euro.

Resultatet (verksamhetskostnaderna netto) överskred det slutliga anslaget med 10,7 milj. euro.

Beviljandet av utkomststödets grunddel övergick till FPA från början av 2017. Anslagsreserveringen för utkomststödet för år 2017 omfattade en reservering till fullt belopp för en övergångstid på tre månader som endast förverkligades till en del. Av utkomststödets bidrag inbesparades 15,5 milj. euro. Dessutom gjordes inbesparingar i invandrarservicens köpta tjänster för 2,1 milj. euro och i köp av tjänster inom vuxensocialarbetet för 1,1 milj. euro. Inbesparingen i personalutgifter var 0,8 milj. euro. Den mest märkbara överskridningen i driftsplanen gällde barnskyddets familjevård med ett belopp på 1,0 milj. euro.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Bedömningar av servicebehovet för barn som behöver särskilt stöd slutförs inom tidsfristen på 3 mån. (THL rapportering)	96 %	100 %	95 %
Ansökningar om förebyggande och kompletterande utkomststöd behandlas inom 7 dagar (rapport från Institutet för hälsa och välfärd THL)	100 %	100 %	100 %
Antalet klienter i åldern 0–17 år vid barnskyddets planenliga socialarbete i förhållande till 0–17-åringarna totalt minskar *)	7,2 %	8,0 %	7,5 %
Antalet klientmöten per arbetsdag inom enheten för nya klienter ökar	..	3,5	3,7
Antalet klientmöten per arbetsdag inom det sociala arbetet för vuxna ökar	2,5	3,5	2,7
Antalet klientmöten per arbetsdag inom det sociala arbetet för ungdomar ökar	2,7	3,5	3,2
Inom barnskyddets intensifierade familjearbete i egen regi ökar antalet stöddagar per år	4 847	4 750	4 328
Arbetstiden hemma hos klienterna ökar inom hemtjänsten för barnfamiljer **)	5,1	5,2	4
Vårdgarantin uppfylls för klienter inom substitutionsvården	100 %	100 %	100 %

*) Statistikföringen inom barnskyddet preciserades efter lagändringen (de som fått tjänster enligt SVL ströks ur statistiken), vilket innebär att målnivån som uppställts för 2017 inte är jämförbar. Siffran för BS2016 korrigerats enligt den preciserade statistikföringen.
**) År 2017 preciserades statistikföringen och bokslutsnivån är inte jämförbar med den uppställda målnivån eller siffran i bokslutet för år 2016.

12 60
Äldre- och handikappservicen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	22 215	0	22 215	22 406	-191
Utgifter	-180 133	-152	-180 285	-175 683	-4 602
Verksamhetsbidrag	-157 918	-152	-158 070	-153 277	-4 793

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Resultatområdet för äldre och handikappservice fortsatte under 2017 sitt målmedvetna arbete för att utveckla verksamheten och produktiviteten och man klarade av att svara på det ökade behovet av service. Inom resultatområdet har man berett en organisationsändring, vars pilotprojekt för ibruktagning inleddes under sommaren 2017. I reformen ersattes resultatenheterna för öppen äldreservice, service inom omsorgsboendet och handikappservice med resultatenheter som grundats för stöd för boende i hemmet och specialboende. Namnet på sjukhustjänsternas resultatenhet ändrades till Vanda sjukhus. Organisationsförändringen etablerades från början av 2018.

Klientantalet inom handikappservicens specialomsorg var 973. Inom handikappservicen fortgick upplösningen av anstaltsboendet så att antalet boende på anstalt vid slutet av år 2017 uppgick till 2 procent av boendeservicens användare. Inom boendet för utvecklingsstörda var andelen för stödboende 22 procent, handlett boende 15 procent och assisterat boende 61 procent. Inom klientarbetet effektiviserades boendecoachningen.

Inom arbets- och dagverksamheten fortsatte man med Malmängen-projektet som en del av de verksamheter som stöder sysselsättningen av handikappade personer. Projektet fokuserade på individuell arbetscoachning och produktion av stödtjänster. Under år 2017 påbörjades tvätteriverksamhet vid Myras och vid Korso äldrecenter, tvätteriverksamheten vid Simonsböle äldrecenter utvidgades och man stärkte stödtjänsthelheten vid Malmängens boende- och verksamhetscenter. Dessutom stödde man verksamheten inom handikappservicens institutionsvård genom att ordna med arbetstränares stödbesök samt konsultation i syfte att trygga institutionsvårdens kvalitet.

Av Vandas seniorer över 75 år bodde 93,0 procent hemma medan hemvårdens täckningsgrad var 8,7 procent. Det totala antalet hemvårdsbesök, omfattande arbetet inom hemvården ute på fältet och i servicehusen, ökade med 4,2 procent från föregående år. I slutet av året omfattades 995 klienter av stödet för närståendevård, vilket är 10 procent mer än året innan. I början av 2017 tog man i bruk servicesedel för hemvård men än så länge har den använts i ringa utsträckning.

Användningen av hemvårdens resursplaneringssystem gjordes permanent i hemvårdens alla verksamhetsenheter samt inom hemvårdens reservpersonal. Arbetet med att tillsammans med serviceproducenten ytterligare förbättra systemets rapporter och göra dem mer tillförlitliga fortgick. För reservpersonal inom hemvården inrättades 11 nya befattningar. Verksamhetsmodellen för reservpersonal inom hemvården samt beställningspraxisen utvecklades. I slutet av året påbörjades planeringen av en resurspool inom hemvården.

Närståendevårdarna fick mer stöd genom hem- och mottagningsbesök, samt telefonhandledning eller handledning per e-post och rådgivning. Användningen av närståendevårdarnas lagstadgade lediga dagar ökade tack vare förbättrad servicehandledning och rådgivning. Innehållsmässigt förbättrades och systematiserades närståendevårdarnas träffar som rör deras välbefinnande och hälsa. Den nya lagstadgade coachningsmodellen för närståendevårdarna färdigställdes. Nya stödformer som erbjöds närståendevårdarfamiljer som riskerar att bli slutkörda var servicesedlar som kunde användas för extra lediga dagar samt coachning i hemmet. Systemet med servicesedlar för extra lediga dagar visade goda resultat. Arbetet med att förnya servicen som stöder rörligheten fortsatte liksom också utvecklingen av servicehandledningen. Dessutom fortsatte man att ytterligare utveckla modellen med ledsagarservice samt telefontjänsterna.

Piloteringen av den strategiska optimeringen inleddes i tre enheter inom hemvården. Ett pilotprojekt för rehabilitering per distans samt distansvård förverkligades inom akutbedömnings- och hemrehabiliteringsenheten och man fattade beslut om att fortsätta verksamheten. Användningen av Evondos läkemedelsautomater utökades och tjänsten konkurrensutsattes vid slutet av året. Användningen av måltidsautomaterna Menumat fortsatte i liten skala och tillsammans med upphandlingscentralen bereddes en konkurrensutsättning av tjänsten.

Verksamheten inom den effektiverade hemvården omvandlades till en akut-, bedömnings- och hemrehabiliteringsenhet. Hemrehabiliteringsverksamheten har utvidgats till att omfatta stöd för klienter som skrivs ut från sjukhus. Tillsammans med klienthandledningen inleddes kamratverksamhet för närståendevårdare i smågrupper, och samtidigt ordnades verksamhet för deras närstående som vårdas. Deltidsgrupper inledde verksamheten vid alla dagcentraler. Dagverksamheten, Hyvä työ-verksamheten och frivilligverksamheten integrerades till en funktionell helhet.

Vid utgången av år 2017 fanns det inom specialboendet för äldre 1 198 kalkylerade vårdplatser. Av tjänsterna organiserades 24 procent i egen regi och 76 procent som köpta tjänster. Verksamheten utvecklades enligt de riksomfattande målen som uppställts för den långsiktiga vården av äldre samt målen i Vandas äldrepolitiska program och programmet för att utveckla servicestrukturen. Genom Imu Akatemia-utbildning, som utgör en fortsättning till projektet Kulttuurinmuutos (Kulturförändring), samt på basis av respons från närstående och klienter, fortsatte man arbetet med ett aktivt omsorgsboende och klientorientering samt närståendes och frivilligas delaktighet.

Man fortsatte minska institutionsvården inom specialboendet för äldre (i egen regi) i enlighet med utvecklingsprogrammet för servicestrukturen. Med serviceproducenterna inom den privata institutionsvården kom man

överens om övergångsstrategin samt dess tidtabell. Inom institutionsvården var år 2017 antalet platser inom de köpta tjänsterna 113, samtliga vid Kauniala. Diskussioner har inletts med Kauniala med anledning av servicestrukturändringen. Inom den långvariga dygnetruntomsorgen har man lyckats med att utöka antalet servicesedlar under året som gått. Byggnationen av det nya service- och boendecentret i Myrbacka, liksom planeringen av verksamheten, har inletts. Planeringsarbetena för den nya enheten inom det effektiverade serviceboendet i Tavastby påbörjades.

Inom specialboendet för äldre effektiviserades verksamheten genom en effektiv användning av reservpersonal samt genom att personalens rörlighet ökades. En personalresurspool inledde verksamheten 1.1.2017. Personalresurspoolen hade en positiv inverkan vilket märktes på personalens tillfredsställelse med arbetet samt sjukfrånvaron. Dessutom minskade inköpen från Seure märkbart med en minskning på 96 procent från föregående år. Överföringen av projektet med läkartjänster inom boendeservicen från äldre- och handikappservicen till hälsovårdstjänsterna bereddes hösten 2017 och övergången genomfördes fr.o.m. 1.1.2018.

Vid Vanda sjukhus (inklusive Kauniala) producerades det 25 procent mer vårdperioder vid sjukhus jämfört med året innan. Andelen vårdperioder som avslutades med utskrivning från vården var 72 procent (mål 75 %). Vid den geriatriska mottagningen var läkarbesöken 26 procent fler än året innan.

Tillbyggnaden samt saneringen av fuktskador vid AKOS 2 stod färdig i april 2017, varefter alla patientplatser på AKOS-avdelningarna som planerats för tillbyggnaden var i användning. Vid AKOS-avdelningarna producerades 42 procent fler vårdperioder än år 2016. Tre rehabiliteringsavdelningar verkade under renoveringen av Katrinesjukhusets B-byggnad i tillfälliga lokaliteter vid Korso äldrecenter. Antalet patientplatser på Katrinesjukhusets avdelningar var på grund av detta sex platser färre jämfört med ingången av föregående år. Man köpte därför fler vårdplatser än planerat från Kauniala.

Vid Vanda sjukhus utvecklades hemrehabiliteringen i samarbete med enheten för stöd för hemmaboende. Hemsjukhusverksamheten överfördes i början av år 2017 från öppenvårdstjänsterna för äldre till sjukhustjänsterna. Inom geropsykiatrin grundades fem stödplatser på avdelning i anslutning till avdelning 3 som verkar i tillfälliga lokaliteter. Trots de tillfälliga lokaliteterna fick samarbetet en lyckad start. Den palliativa polikliniska verksamheten utvecklades i samarbete med HNS.

Budgetens utfall

Resultatområdets utgifter år 2017 uppgick till 175,7 milj. euro och inkomsterna till 22,4 milj. euro. Anslagen reserverade för anställningen av studerande och skolelever överfördes genom stadsdirektörens beslut till resultatområdets anslag. I den ursprungliga driftsplanen underskreds resultatområdets utgifter med 4,6 milj. euro medan inkomsterna överskreds med 0,2 milj. euro.

Resultatet (verksamhetskostnaderna netto) överskred det slutliga anslaget med 4,8 milj. euro.

De mest betydande inbesparingarna gjordes i personalutgifter inklusive användningen av hyrd arbetskraft (2,0 milj.euro) samt i anslag som reserverats för servicesedelutgifter (1,0 milj. euro). Inom resultatområdet överskreds kundservicens inköp med 0,9 milj. euro på grund av tjänster som köpts från Kauniala sjukhus. I verksamhetsområdets centraliserade anslag var man dock beredd på inköp från Kauniala sjukhus.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Andel 75+-åringar som bor hemma av befolkningen	92,7 %	92,5 %	93,0 %
Hemvårdsbesök (hemvård och servicehus)	730 870	730 000	761 736
Regelbundna hemvårdsbesök hos klienter 75 år / klienter 75+, i genomsnitt per månad	27	28	28
Täckning för stödet för närståendevård 75 år / befolkning 75+, 31.12	2,7 %	3,0 %	3,0 %
Omfattas av regelbunden hemvård, över 75 år /befolkningen 75+ 31.12.	9,1 %	9,5 %	8,7 %
Antal besök inom hemvården / årsverke	2 303	2 295	2 569
Platser inom omsorgsboendet / befolkningen 75+, %	9,8 %	9,5 %	9,4 %
Vårdperioder vid hälsocentralsjukhus / vårdplats	13,9	14,0	18,3
Andel boende med stöd inom boendeservicen för utvecklingsstörda	18,0 %	24,0 %	21,8 %
Euro / vårddygn inom boendeservicen för utvecklingsstörda	126	128	132

12 13
Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda

Resultaträkningen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Omsättning	22 480	0	22 480	23 040	-560
Övriga rörelseintäkter	240	0	240	249	-9
Material och tjänster	-4 644	0	-4 644	-5 603	959
Personalkostnader	-15 645	0	-15 645	-15 806	161
Avskrivningar och nedskrivningar	-103	0	-103	-88	-15
Övriga rörelsekostnader	-1 631	0	-1 631	-1 528	-102
Rörelseöverskott (-underskott)	697	0	697	262	434
Övriga finansiella intäkter	0	0	0	18	-18
Räntekostnader som betalats till kommunen	-159	0	-159	-159	0
Ersättning för grundkapitalet	-68	0	-68	-68	0
Övriga finansiella kostnader	0	0	0	-1	1
Finansiella intäkter och kostnader	-227	0	-227	-210	-18
Överskott (underskott) före reserver	469	0	469	53	417
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivningsdifferensen	0	0	0	0	0
Ökning(-) eller minskning (+) av reserver	0	0	0	125	-125
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	469	0	469	178	292

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda har som verksamhetsmål att producera munhälsovårdstjänster för befolkningen i Vanda stad. Affärsverket för mun- och tandhälsa har till uppgift att i enlighet med serviceavtalet om munhälsovårdstjänster producera de mun- och tandvårdstjänster för vilka staden enligt folkhälsolagen och övrig lagstiftning har organiseringsansvaret.

Efterfrågan på munhälsovårdens tjänster höll sig stabil under 2017. Under 2017 ordnades service för 74 987 klienter (under 2016 var antalet 72 290 klienter). Antalet vägda åtgärder under 2017 uppgick till 461 541 stycken (430 566 st. under 2016, en ökning på +7,2 procent, serviceavtalets basnivå 417 277 st.). Den kvantitativa ökningen i antalet åtgärder är resultatet av en alltmer effektiverad intern verksamhet samt överföringen av den gemensamma specialiserade tandvården inom huvudstadsregionen till att anordnas i egen regi.

Man höll sig till vårdgarantin och mottagningstiden meddelas omedelbart till klienter som söker sig till icke brådskande vård. Tjänsterna producerades som egen verksamhet, användningen av hyrd arbetskraft har minimerats till nödsituationer.

BeredningS- och utvecklingsarbetet inför digitaliseringen har påbörjats i samarbete med IT-administrationen. De digitala lösningarna togs i bruk enligt tidtabellen.

Budgetens utfall

Omsättningen uppgick år 2017 till 23,0 milj. euro (22,6 milj. euro år 2016, budgeten 22,5 milj. euro). Ökningen var 2,0 procent jämfört med året innan och 2,5 procent jämfört med budgeten, vilket beror i stor grad på ökningen av den interna serviceproduktionen (ökningen var 2,5 % jämfört med 2016 och 1,0 % jämfört med budgeten). Marginalen på 1,0 procent som serviceavtalet medger användes till förmån för affärsverket. Serviceavtalets kvantitativa mål nåddes redan i november 2017. Försäljningen av anestesivård till övriga kommuner inleddes under 2013. Under 2017 uppgick försäljningen av anestesivård till 115 000 euro (en ökning med +4,5 % jämfört med år 2016). Den interna faktureringen för instrumentvård verkställdes planenligt. De övriga rörelseintäkterna (inkl. huvudstadsregionens jour) uppgick till 249 000 euro (år 2016 till sammanlagt 904 000 euro), den gemensamma specialiserade tandvården i huvudstadsregionen övergick i egen regi från början av 2017.

Patientinkomster i enlighet med klientavgiftsförordningen var 6,0 milj. euro år 2017 (6,0 milj. euro år 2016 och budgeten 5,8 milj. euro), ökningen var +0,5 procent jämfört med 2016 och +4,8 procent jämfört med budgeten. Förändringen i förhållande till året innan kan anses vara en besvikelse, och år 2018 ändras arbetsfördelningen genom att rikta resurserna på vården av vuxna. Klientavgiftsintäkterna har också vanligtvis budgeterats konservativt. Serviceintäkterna utgående från serviceavtal var enligt avtalet 16,4 milj. euro (16,0 milj. euro år 2016 och 16,3 milj. euro i budgeten). Förändringen jämfört med året innan var +2,5 procent (i förhållande till budgeten +1,0 %). Antalet viktade åtgärder på 461 563 överskred serviceavtalets (budgeten) antal på 417 277 st. med +10,6 procent. Jämfört med år 2016 var mängdökningen +7,2 procent. Ökningen förklaras å andra sidan av att användningen av den egna arbetskraften effektiveras vidare (inkl. tidstak) och genom att den egna kapaciteten kanaliserats till krävande vårdåtgärder. Verksamheten vid mun- och tandvårdens specialenhet inleddes vid början av året, vilket hade en positiv effekt på antalet totalt. Affärsverkets politik är att erbjuda fullgoda tjänster för klienter oavsett avtalsmängd.

De operativa utgifterna uppgick år 2017 till 23,2 milj. euro (utfall 22,6 milj. euro år 2016 och budgeten 22,3 milj. euro). Det var en total ökning på +2,6 procent jämfört med år 2016 medan förändringen jämfört med budgeten var marginell. Användningen av material och förnödenheter samt köp av tjänster ökade med anledning av den ökade åtgärdsvolymen, utgifterna för ibruktagningen av specialenheten inom mun- och tandvården uppgick till 873 000 euro, varav material och förnödenheter samt tjänster stod för 328 000 euro. Jämfört med budgeten 2017 minskade utgifterna för prioriterade åtgärder per enhet med 1,2 procent samt i förhållande till år 2016 med 4,4 procent. Det kommer kontinuerligt att fästas uppmärksamhet vid kostnadsutvecklingen under 2018, vilket gäller samtliga kostnader.

Personalkostnaderna år 2017 uppgick till 15,8 milj. euro, vilket jämfört med budgeterade 15,6 milj. euro för 2017 var en ökning på +1,0 %. Personalkostnadernas ökning förklaras med att de separata arvodena ökade på grund av den större verksamhetsvolymen. Vid mun- och tandvårdens specialenhet uppgick personalkostnaderna till 547 000 euro. Konkurrenskraftsavtalet kompenserar för sin del semesterlönerna.

Affärsverksamhetens övriga utgifter uppgick till 1,5 milj. euro år 2017 (1,5 milj. euro år 2016). Budgetavvikelsen (+100 000 euro) förklaras med en lägre hyresnivå för maskiner och utrustning inom verksamheten jämfört med planerna samt kreditförluster på lägre nivå och erhållna betalningar för bokförda kreditförluster. Den interna hyresnivån steg mot slutet av året.

Avskrivningarna enligt plan för Affärsverket för mun- och tandhälsa var 88 000 euro (57 000 euro år 2016). Budgeten underskreds med 15 000 euro.

Finansieringsposterna stämde överens med de uppställda ramarna, räntekostnader till kommunen 159 000 euro (ränta 7,0 %) och ersättning för grundkapitalet 68 000 euro.

Affärsverket för mun- och tandhälsa behandlade år 2017 investeringarna som leasingfinansierade och investeringarna bokfördes inte. Investeringsutgifterna uppgick år 2016 till 174 000 euro. Materielanskaffningarna kommer i fortsättningen att skötas via leasing. Behovet av att ersätta vårdenheter och apparatur kommer att fortgå under de kommande åren. I bokslutet för 2016 inkluderades en investeringsreserv på 125 000 euro för anskaffning av en röntgenanläggning, med då apparaturen år 2017 anskaffats genom leasingavtal har reserveringen i sin helhet strukits i anslutning till bokslutet.

Affärsverkets resultat uppvisade ett överskott på +178 000 euro (år 2016 var överskottet +699 000 euro). Det bindande resultatet för affärsverkets budget på +469 000 euro underskreds på grund av kostnadsbelastningen som den ökade verksamhetsvolymen medförde. Affärsverkets resultat överförs som post för affärsverkets eget kapital.

Sammandrag av finansieringsanalysen

1 000 €	Budget 2017	Utfall	Överskridning/underskridning
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	373	181	191
Finansieringens kassaflöde			
Förändringar i eget kapital	0	0	0
Övriga förändringar i likviditeten	0	263	-263
Förändring i likvida medel	373	444	-72

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
befolkningsmängd	214 605	216 154	219 341
antal klienter	72 290	72 000	74 987
antal besök	198 416	199 000	203 435
antalet viktade åtgärder*	430 566	417 277	461 541
årsverken** totalt	226,6	229,1	233,4
besök per klient	2,7	2,8	2,7
besök per årsverke	875,6	868,6	871,6
viktade åtgärder per besök	2,17	2,10	2,27
viktade åtgärder per årsverke	1 900	1 821	1 977
totala utgifter för verksamheten (1 000 euro)	22 675	22 640	23 235
totala utgifter per antal klienter	313,67	314,44	309,85
totala utgifter per antal invånare	105,66	104,74	105,93

* genomsnittliga prestationer enligt koefficient som anger svårighetsgrad
** utförd årsarbetstid för en heltidsanställd

13 Bildningsväsendets verksamhetsområde

Ansvarig: Elina Lehto-Häggroth

Verksamhetsorgan: Undervisningsnämnden
Ordförande: Sami Kanerva
Verksamhetsorgan: Fritidsnämnden
Ordförande: Sirkka-Liisa Kähärä

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	37 088	51	37 139	39 150	-2 011
Utgifter	-437 966	-3 608	-441 574	-437 257	-4 317
Verksamhetsbidrag	-400 878	-3 558	-404 435	-398 107	-6 328

13 Bildningsväsendets verksamhetsområde, bruttoenheterna

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	32 004	118	32 122	33 683	-1 561
Utgifter	-396 227	-3 345	-399 573	-396 113	-3 459
Verksamhetsbidrag	-364 223	-3 228	-367 451	-362 431	-5 020

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Antalet elever i den grundläggande utbildningen ökade med 515 elever. Antalet elever som hör till olika språk- och kulturgrupper har fortsatt att öka år 2017 och även antalet elever inom handikappundervisningen har ökat kraftigt.

En viktigt förändring från året innan har varit att den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen har tagits i bruk och förverkligats även i grundskolans högre klasser. Dessutom har det för andra året pågått en tidigarelagd undervisning i engelska för klasserna 1–2

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade tillstånd för särskild utbildningsuppgift för musik- och dansinriktad undervisning i Vaskivuoren lukio, naturvetenskapligt inriktad undervisning (matematisk–naturvetenskaplig, LUMA) i Martinlaakson lukio och engelskspråkig IB-undervisning i Tikkurilan lukio.

Inom den kommunala småbarnspedagogiken inledde det nya daghemmet i Fagerstaparken sin verksamhet och rådgivningslokalen på Husarvägen togs i bruk av småbarnspedagogiken. År 2017 var antalet barn i småbarnspedagogik på deltid i genomsnitt 1 563 i månaden, dvs. 15,4 procent av alla barn i den kommunala småbarnspedagogiken. Av barnen med servicesedel var på motsvarande sätt 22 procent i småbarnspedagogik på deltid, vilket sänkte de beräknade kostnaderna för den småbarnspedagogik som genomförs med servicesedel. Den privata småbarnspedagogikens andel var 13,9 procent år 2017.

Den viktigaste och mest önskade förnyelsen inom bibliotekstjänster är att öppettiderna utökas. Biblioteken i Dickursby, Myrbacka och Lumo har utökat sina öppettider betydligt med hjälp av självbetjäning.

Vid de svenskspråkiga lågstadierna har man börjat genomföra en strukturomvandling i anslutning till det strategiska ledarskapet, vilken syftar till att sammanföra lågstadierna i två administrativa enheter, som utgörs av två eller flera verksamhetsställen.

Kulturservicen genomförde olika evenemang och aktiviteter inom ramen för Finlands 100 årsjubileum, i samarbete med stadens övriga verksamhetsområden. Inom kulturservicen ordnades sammanlagt 187 Finland 100-evenemang.

Projektet Liikkuva päiväkoti fortsatte i samarbete med småbarnspedagogiken och alla Vandas över hundra enheter inom småbarnspedagogiken kom med i nätet. Inom programmet Skolan i rörelse genomfördes aktiva lärmiljöer både på skolornas gårdsplaner och i klassrummen genom undervisnings- och kulturministeriets finansiering av spetsprojekt. Verksamheten med idrottsapotek utvidgades till Björkby hälsostation, vilket innebär att servicen för tillfället erbjuds vid sex hälsostationer. Vandas idrottsplatsprogram för åren 2018–2022 uppdaterades.

Den största förändringen som inleddes inom ungdomsservicen år 2017 var att organisationsstrukturen och ledningssystemet genomgick en övergripande förnyelse. Syftet med förändringen vara att göra lednings- och chefsansvaren samt uppgiftsbilderna tydligare inom ungdomsservicens organisation tydligare, skapa gemensam praxis för hela organisationen och öka samarbetet mellan olika enheter.

Hur fullmäktigeperiodens strategiska mål förverkligats år 2017

Bildningssväsendet förband sig att under fullmäktigeperioden 2013–2017 öka stadens livskraft med hjälp av smidiga dagvårdstjänster som stöder arbetslivet. Då barnets vårdnadshavare ansökte om dagvårdsplats kunde denna ordnas inom två veckor, samtidigt som man i mån av möjlighet lyssnade till familjens önskemål om placeringen, helt i enlighet med målet. Man strävade också efter att öka livskraften genom att stärka Vandabornas utbildningsnivå och kompetens: 98,0 % av dem som gått ut grundskolan våren 2017 fick plats i gymnasiet, den yrkesinriktade utbildningen eller i någon förberedande utbildning och procentandelen som tagit examen efter grundskolan var 74,7 i början av 2017.

Tjänster förnyades under fullmäktigeperioden genom att öka kommuninvånarnas delaktighet och samplanering. I gymnasieutbildningen utvecklades nya lärlokaler och arbetslivsmotsvarigheten, bl.a. genom projekten Digiluokka och Työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa. I anslutning till planeringsprocessen vid daghemmet i Mårtensdal utvecklade småbarnspedagogiken en modell för vårdnadshavarnas delaktighet. Även grundläggande utbildningen och biblioteket genomförde åtgärder som främjar delaktighet, samplanering och servicedesign. Inom småbarnspedagogiken inledde två nya privata daghem sin verksamhet år 2017 medan det i den småbarnspedagogiska tjänst som omfattar 20 timmar bildades 22 nya grupper. Även e-tjänsterna utvecklades: i augusti 2017 tog småbarnspedagogiken i bruk en mobilapplikation för uppföljning av närvaron, kommunikationen med föräldrarna sker allt oftare via e-post och användningen av sociala medier blir mångsidigare.

Småbarnspedagogiken, grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen hade alla, helt enligt de uppställda målen, den mest kostnadseffektiva serviceproduktionen i jämförelserna Varhaiskasvatuksen kuusikkovertailu och Kouluikkuna mellan de sex största städerna år 2016.

Budgetens utfall 2017

Genom en ändring i budgeten som godkändes av stadsfullmäktige höjdes bildningsväsendets inkomstanslag med sammanlagt 0,05 milj. euro och utgiftsanslag med 3,2 milj. euro. Utöver de förslag till anslagsändringar som gjordes av nämnderna (2,3 milj. euro) godkände stadsfullmäktige på separat förslag av Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy också att bildningsväsendets anslag för måltidsservicen höjs med 0,9 milj. euro. I delårsöversiktens tabeller i kolumnen ändringar i budgeten syns, utöver de ändringar som godkänts av stadsfullmäktige, också alla överföringar mellan resultatområdena (t.ex. anslagen för förtidsavgifter) och överföringarna av anslag för studerande och sommarjobbare från stadsstyrelsens anslag till verksamhetsområdena.

Bildningsväsendets verksamhetsintäkter överskreds med 2,0 milj. euro jämfört med den ursprungliga och ändrade budgeten. För bruttoenheternas del överskreds verksamhetsintäkterna mest inom grundläggande utbildningen, dvs. 1,5 milj. euro och inom småbarnspedagogiken 0,3 milj. euro. För nettoenheternas del överskreds verksamhetsinkomsterna för yrkesutbildningen med 0,3 milj. euro.

Verksamhetsutgifterna underskreds med 0,7 milj. euro jämfört med den ursprungliga budgeten och med 4,3 milj. euro jämfört med den ändrade budgeten. De största underskridningarna i verksamhetsutgifter vid bruttoenheterna skedde inom småbarnspedagogiken 2,4 milj. euro, idrottsservicen 0,4 milj. euro, ungdomsservicen 0,3 milj. euro, gemensamma tjänster 0,3 milj. euro och det svenskspråkiga resultatområdet 0,3 milj. euro. Grundläggande utbildningen överskred sina verksamhetsutgifter med 0,5 milj. euro. Av nettoenheterna underskreds verksamhetsutgifterna för yrkesutbildningen med 0,9 milj. euro.

13 10
Undervisningsnämnden och fritidsnämnden

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-118	0	-118	-145	26
Verksamhetsbidrag	-118	0	-118	-145	26

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Under år 2017 sammanträdde undervisningsnämnden 11 gånger och fritidsnämnden 11 gånger. Svenskspråkiga sektionen sammanträdde 8 gånger. Sektionen för individärenden sammanträdde 1 gång.

Nämndernas gemensamma avslutningsseminarium för de gamla nämnderna hölls i juni medan de nya nämndernas seminarium i anslutning till budgetförslaget hölls i augusti och introduktionsseminariet i månadsskiftet november–december.

Budgetens utfall

Nämndernas verksamhetsutgifter uppgick till sammanlagt 0,145 milj. euro och utfallsprocenten var 122. Överskridningen berodde på en ändring i arvodesstadgan (1.6.2017) och de seminarier som ordnades för den gamla och den nya nämnden.

13 20
Gemensamma tjänster

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-5 187	1 174	-4 013	-3 730	-283
Verksamhetsbidrag	-5 187	1 174	-4 013	-3 730	-283

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Samanvändningen av verksamhetsområdets lokaler har utretts och antalet lokaler som samanvänds har ökat med tre. Inom verksamhetsområdet har e-tjänsterna främjats och verksamhetsområdet har deltagit i arbetet med att definiera och konkurrensutsätta verksamhetsstyrningssystemet i småbarnspedagogiken. En digitaliseringsstrategi gjordes upp för verksamhetsområdet. I Dickursby bibliotek grundades ett centrum för robotik.

Både i den interna och externa kommunikationen övergick man i allt större utsträckning till att använda moderna interaktiva kommunikationskanaler som sociala medier, videor och bildmaterial. Samtidigt minskades kostnaderna för tryckning i pappersform med nästan hälften. Utbildning ordnades i hur man använder sociala medier och gör videor.

Hälso- och säkerhetsledningen effektiverades genom att öka antalet hälso- och säkerhetsbesök vid arbetsenheterna och utveckla praxis för insamling av den säkerhetsinformation som utnyttjas som stöd för ledningen.

För att göra arbetet vid resultatområdet lätthanterligare inleddes förhandlingar med resultatområdena om att börja förutse arbetsuppgifterna och öka smidigheten i samarbetet.

Den nya förvaltningsstadgan trädde i kraft från och med 1.6.2017. Instruktionerna och alla övriga stadgor som styr verksamheten sammanfördes till en enda förvaltningsstadga. Delegeringarna uppdaterades så att de stämmer överens med förvaltningsstadgan.

Budgetens utfall

Verksamhetsutgifterna för gemensamma tjänster underskreds med omkring 0,3 milj. euro, till följd av bl.a. att personalkostnaderna underskreds med 0,4 milj. euro (inkl. underskridningen på 0,2 milj. euro för hela bildningsväsendets anslag för förtidspensioner).

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
anställda inom bildningsväsendets gemensamma tjänster/anställda inom verksamhetsområdet %	1,0 %	0,9 %	1,0 %
Anställda inom bildningsväsendets gemensamma tjänster/antalet chefer inom verksamhetsområdet %	24,9 %	22,7 %	25,3 %
Personalkostnader för administrativa uppgifter/verksamhetsområdets utgifter totalt *)	0,6 %	0,6 %	0,6 %

*) De gemensamma tjänsternas personalkostnader minskade med anslaget för verksamhetsområdets förtidspensionsutgiftsbaserade avgift (förtidsavgift)

13 30
Finskspråkig grundläggande utbildning

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	5 830	266	6 096	7 547	-1 451
Utgifter	-165 540	-1 711	-167 251	-167 706	455
Verksamhetsbidrag	-159 710	-1 446	-161 156	-160 159	-996

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

I den finskspråkiga grundläggande utbildningens 42 skolor studerade 21 718 elever. Detta var en ökning med 515 elever jämfört med året innan.

En viktigt förändring från året innan har varit att den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen har tagits i bruk och förverkligats även i grundskolans högre klasser. Dessutom har det för andra året pågått en tidigarelagd undervisning i engelska för klasserna 1–2

Antalet elever inom handikappundervisningen ökade kraftigt också under år 2017.

Antalet elever som hör till olika språk- och kulturgrupper fortsatte att öka år2017. I stället för att delta i de förberedande grupperna för invandrare har en liten del av eleverna hänvisats till den inklusiva förberedande undervisningen som ordnas i grupper inom allmänundervisningen.

Arbete med att utveckla elevhandledningen inleddes år 2017. En del av detta arbete utgörs av försök i fyra högstadier, där man möjliggör arbetslivsorienterade studier också på annat håll än i de lokala klasserna inom den flexibla grundläggande utbildningen (JOPO). Utvecklingsarbetet fortsätter och utvidgas år 2018.

Hösten 2017 grundade man en poliklinisk klass för de elever som får psykiatrisk vård och började bereda en eventuell utvidgning av denna verksamhet.

Budgetens utfall

Grundläggande utbildningens budget på omkring 167 milj. euro överskreds med omkring 0,5 milj. euro, då användningsgraden var 100 procent. För den kraftigare ökningen av antalet handikappade barn och barn med invandrarbakgrund än vad man hade räknat med erhölls 1,1 milj. euro genom en ändring i budgeten. Överskridningen av budgeten berodde huvudsakligen på följande saker: kostnaderna för assistenter inom

handikappundervisningen 665 000 euro, större städkostnader än beräknat 560 000 euro och kostnaderna för skolskjuts 440 000 euro.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
antalet elever i grundskolorna i Vanda	21 203	21 391	21 718
driftsutgifter euro/elev	7 868	8 000	7 745
undervisningens %-andel av driftsutgifterna per elev	56,5 %	56,0 %	54,0 %
rumsm^2/studerande	11,4	10,9	10,9
gruppstorleken i snitt, klasserna 1–9	17,7	17,8	18,3
elever som fått plats för fortsatta studier i gymnasium, yrkesutbildning, yrkesstart eller påbyggnadsundervisning av dem som fått avgångsbetyg från grundskolan, %	99 %	99 %	98 %
antal barn som deltar i eftermiddagsverksamheten	2 290	2 300	2 431
antalet elever som börjat med frivilligt A 2-språk som inleds i årskurs 4	43 %	40 %	46 %
elever/studiehandledare	302	290	270
elever/skolpsykolog	954	918	916

13 40
Gymnasieutbildning

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	420	0	420	531	-111
Utgifter	-22 413	-350	-22 763	-22 661	-102
Verksamhetsbidrag	-21 993	-350	-22 343	-22 130	-213

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Inför övergången till digitala studentskrivningar ordnades utbildningar för lärare, testades provsystemens funktion, byggdes testklasser, utarbetades anvisningar på stadsnivå och anskaffades provutrustning för att ställa i ordning provrummet.

Inom gymnasieutbildningen utvecklades lärlokaler, robotiken, programmeringen och samarbetet med arbetslivet inom fem olika projekt: Digiluokka -uudistuva oppimistila, Tulevaisuuden oppimistila - digioppimisen Living Lab, Robolukio (robogymnasiet), Luovaa teknologiaa lukioihin och Tunne työ – suunnittele ura.

Arbetet i gymnasiernas ledningsgrupper och ledningen av den dagliga verksamheten utvecklades under en fyra dagar lång ledningsgruppsutbildning. Utbildningen omfattade bland annat teman som det coachande ledarskapet, strategiska ledarskapet och värdeledarskapet samt hur arbetsgemenskapen kunde utvecklas.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade (OKM/76/530/2017) Vanda stad tillstånd för särskild utbildningsuppgift för musik- och dansinriktad undervisning i Vaskivuoren lukio, naturvetenskapligt inriktad undervisning (matematisk–naturvetenskaplig, LUMA) i Martinlaakson lukio och engelskspråkig IB-undervisning i Tikkurilan lukio.

Budgetens utfall

Höjningen av hyran för Lumos allaktivitetslokal orsakade tilläggsutgifter på 250 000. Vidare ansökte man om en tilläggsbudget på 100 000 euro för gymnasieutbildningens centraliserade utgifter, eftersom resultatområdet för ungdoms- och vuxenutbildning måste ordna ersättande verksamhet för fem av handikappundervisningens elever för att uppfylla utbildningsgarantin. Eleverna avslutade den grundläggande utbildningen våren 2017 och fick ingen studieplats för fortsatta studier vid en specialyrkesläroanstalt under läsåret 2017–2018.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
studerande i finskspråkiga daggymnasier	3 632 *)	3 550	3 556
antalet studerande i de finskspråkiga daggymnasierna/gymnasium, medeltal **)	..	710	711
studerande vid vuxen- och distansgymnasiet med examen som mål	304 ***)	360	259
antalet studerande som avbrutit i % (daggymnasier)	2,86 %	2,30 %	2,06 %
studerande som fått avgångsbetyg på tre år av alla utexaminerade, % (daggymnasier)	86 %	89 %	87 %
alla timmar/åvt/studerande (daggymnasier)	1,29	1,30	1,31
driftskostnader euro/studerande (daggymnasier)	5 861 ****)	6 129	6 043
rumsm²/elev (daggymnasier)	7,8	8,0	7,7

*) BS 2016 siffran är antalet studerande 20.9.2016. Bör vara vägt medeltal, dvs. 3 561 studerande.
**) Nytt nyckeltal från och med 1.1.2017
***) BS 2016 siffran är antalet studerande 20.9.2016. Bör vara vägt medeltal, dvs. 329 studerande.
****) Vid användningen av vägt medeltal: 5 944 euro/studerande (daggymnasier)

13 50
Småbarnspedagogik

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	18 700	-1 306	17 394	17 693	-299
Utgifter	-150 263	264	-149 999	-147 654	-2 345
Verksamhetsbidrag	-131 563	-1 042	-132 605	-129 961	-2 643

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

År 2017 utökades antalet platser i småbarnspedagogiken med totalt 91 stycken. I den kommunala småbarnspedagogiken inledde det nya daghemmet i Fagerstaparken sin verksamhet och rådgivningslokalen på Husarvägen togs i bruk av småbarnspedagogiken. Inom den privata småbarnspedagogiken inledde två nya daghem sin verksamhet. Den kommunala småbarnspedagogiken utökades med 46 nya platser och den privata med 138 st. (tot. 184). I den kommunala småbarnspedagogiken avstod man från ett daghem och två gruppfamiljedaghem (-61). Inom den privata småbarnspedagogiken slutade ett daghem (-14). Antalet familjedagvårdsplatser minskade med 18 st. år 2017.

Fyndets enheter återgick från servicesedel till stöd för privat vård (52 platser). År 2017 var antalet barn i småbarnspedagogik på deltid i genomsnitt 1 563 i månaden, dvs. 15,4 procent av alla barn i den kommunala småbarnspedagogiken. Av barnen med servicesedel var på motsvarande sätt 22 procent i småbarnspedagogik på

deltid, vilket sänkte de beräknade kostnaderna för den småbarnspedagogik som genomförs med servicesedel. Den privata småbarnspedagogikens andel var 13,9 procent år 2017.

Andelen barn som omfattas av strukturella stödåtgärder för utveckling och lärande har sjunkit från 7,7 procent i december året innan till 7,0 procent (september 2017). Enligt bedömningen har det behövts mindre strukturella stödåtgärder än tidigare när antalet barn i deltidsvård ökat samtidigt som stärkandet av det pedagogiska stödet också har minskat behovet av strukturellt stöd.

Under 2017 genomfördes en utredning om hur begränsningen av den subjektiva rätten till dagvård påverkar jämställdheten och barnen.

Inom småbarnspedagogiken upphörde följande tre projekt 31.12.2017. 1. Projektet för att utveckla förskoleundervisningens och grundläggande utbildningens verksamhetskultur hade som mål att främja den pedagogiska användningen av informations- och kommunikationsteknologi inom Vandas förskoleundervisning. Den modell för ömsesidigt lärande som utvecklats inom projektet förankras till att utgöra en bestående del i hela Vandas småbarnspedagogik. 2. Projektet Kohti uutta inklusiivista toimintakulttuuria (mot en ny inklusiv verksamhetskultur) strävade efter att stärka de barns delaktighet i barngruppens verksamhet som behöver stöd, den positiva verksamhetskulturen i småbarnspedagogiken samt den pedagogiska användningen av informations- och kommunikationsteknologi ur perspektivet stöd för utveckling och lärande. 3. Projektet för att utveckla stödet för växande och lärande var understött av undervisnings- och kulturministeriet och inriktat på att förbättra kvaliteten på specialundervisningen inom förskoleundervisningen och grundläggande utbildningen. Projektet förverkligades i samarbete med grundläggande utbildningen.

Budgetens utfall

År 2017 var antalet barn som omfattades av småbarnspedagogikens servicesystem 68 färre är vad man hade räknat med. Den kommunala småbarnspedagogiken hade i genomsnitt 79 fler barn i månaden är beräknat. Den privata småbarnspedagogiken hade 22 färre barn i månaden än beräknat. Antalet barn med hemvårdsstöd var 125 färre än beräknat. Utgående från de demografiska data som prognostiserats minskade antalet barn i åldern för småbarnspedagogik i Vanda med omkring 163 stycken år 2017. Detta var mer än i den officiella befolkningsprognosen (-52).

Kostnaderna för den egna personalen underskreds med 5,1 milj. euro, till köpta personaltjänster från Seure användes på motsvarande sätt 5,0 milj. euro. Personalanslaget hade skurits ned i budgeten med 0,9 milj. euro till följd av småbarnspedagogiken på deltid. Personalkostnaderna utföll som helhet enligt budgeten.

Verksamhetsutgifterna minskades genom en ändring i budgeten med 1,6 milj. euro, därför att antalet användare av den privata serviceproduktionen var mindre än beräknat. Understöden (hemvårdsstödet och stödet för privat vård med kommunala tillägg) förverkligades enligt den ändrade budgeten med 29,5 milj. euro, varav servicesedelns andel utgjordes av 7,8 milj. euro.

Småbarnspedagogikens verksamhetskostnader underskreds med sammanlagt 2,3 milj. euro i förhållande till den justerade driftsplanen. Det användes betydligt färre assistenter än tidigare, eftersom de barn som omfattades av strukturella stödåtgärder var 0,7 procent lägre än beräknat. Av anslaget för assistenter blev 0,7 milj. euro oanvända. Köpet av kundtjänster var mindre än beräknat, varför 0,4 milj. euro inbesparades. Småbarnspedagogiken hade i samband med att driftsplanen gjordes upp berett sig på höjningar i Vanttis priser med 0,5 milj. euro. Det blev dock ingen prishöjning i början av år 2017 och småbarnspedagogiken fick ett tilläggsanslag på 0,5 milj. euro, som man ändå inte hade behövt. Av det anslag som reserverats för köp av måltidsservice förblev totalt 0,9 milj. euro oanvänt.

I samband med beviljandet av en tilläggsbudget sänktes inkomstmålet för småbarnspedagogiken med 1,3 milj. euro. Utfallet uppgick till 17,7 milj. euro, vilket var 0,3 milj. euro bättre än beräknat.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Antalet barn i den småbarnspedagogiska servicen i medeltal per månad:			
Kommunal småbarnspedagogik	10 199	10 043	10 122
Privat småbarnspedagogik	1 425	1 654	1 632
Klubbverksamhet	772	850	773
Hemvårdsstöd	3 995	4 086	3 961
Andelen barn som omfattas av småbarnspedagogiken av samtliga barn i åldern för småbarnspedagogik *)	72,3 %	75,2 %	72,4 %
Andelen barn i privat småbarnspedagogik av alla barn i småbarnspedagogik (läget i december)	12,3 %	14,1 %	13,9 %
Barn som omfattas av strukturella stödåtgärder (kommunal småbarnspedagogik) **)	7,5 %	7,7 %	7,0 %
Driftsutgifter €/barn som använder tjänsten	9 075	9 089	8 967

*) Antalet finsk- och svenskspråkiga barn totalt
**) Siffran i BS 2016 visar läget i slutet av 2016. Siffran i BS 2017 visar läget i september 2017.

13 55
Bibliotekstjänster

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	504	-90	414	405	9
Utgifter	-9 211	-625	-9 837	-9 742	-95
Verksamhetsbidrag	-8 707	-715	-9 423	-9 337	-86

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Bibliotekets verksamhet utvecklas som väntat och enligt de allmänna trenderna: antalet lån av böcker, skivor och filmer minskar, precis som försäljningen av dessa produkter. Mängden litteratur som publiceras i Finland har minskat kraftigt under de senaste åren. Bibliotekskunderna frågar efter tidningar och material som kan användas via nätet. Andelen e-material uppgick i fjol till 7 procent av den totala utlåningen. Antalet biblioteksbesökare ökar däremot. Bibliotekslokaler används alltmer för studier och arbete. Den nya bibliotekslagen som trädde i kraft i början av 2017 förpliktar också biblioteken till att utveckla och erbjuda dylika lokaler.

Stängningen av Vandas näst största bibliotek i Myrbacka, i slutet av september på grund av ombyggnad märktes nästan inte alls i det totala antalet besökare vid biblioteken, även om stängningen för Myrbackas del innebar en minskning av antalet kundbesök med 120 000 i förhållande till det vanliga antalet.

År 2017 förnyades eller ombyggdes biblioteken i Dickursby, Myrbacka, Västerkulla och Hasselbacken. Samtliga planer, både för inredningens, utrustningens samt verksamhetssättens och tjänsternas del görs upp tillsammans med invånarna. I planeringen deltog uppskattningsvis 2 000 personer i tio workshoppar för servicedesign och via andra delaktiggörande kanaler.

Den viktigaste och mest önskade förnyelsen är att öppettiderna utökas. Biblioteken i Dickursby, Myrbacka och Lumo har utökat sina öppettider betydligt med hjälp av självbetjäning. I fjol förbereddes också öppningen av biblioteken i Hasselbacken och Västerkulla, tidvis också helt utan personal.

Alla bibliotekets låneautomater uppdaterades i fjol, likaså togs tre nya sorterande återlämningsautomater i bruk. En egen mobilapplikation var för första gången i produktionsbruk under ett helt år. Den användes flitigt, 1,5 miljoner gånger om året. Applikationen utnyttjar ett system för individuell rekommendation som använts tidigare och bygger på en stor mängd data och vars användning har tjugofaldigats i och med mobilapplikationen.

Biblioteket har intensifierat sitt samarbete med de övriga Helmet-biblioteken. Samarbetet har gett betydande kostnadsinbesparingar och förbättringar i kvaliteten. Avtalsmallen för samarbetet fastställdes år 2017 genom ett Helmet-avtal som gjordes upp av biträdande stadsdirektörerna i fråga.

Förnyelserna av biblioteket har väckt intresse både hos internationella media och yrkesfolk inom branschen. Biblioteket tog emot flera utländska gäster och Vanda stadsbibliotek deltog också i biblioteksbranschens största internationella konferens IFLA i Polen med två presentationer, genom medel från undervisningsministeriet.

Vandas biblioteksnät har inte hunnit med i byggandet av de nya områdena. I Björkby och Kivistö planeras nya bibliotek under de närmaste åren, men det finns fortfarande några stadsdelar som helt saknar bibliotek.

Budgetens utfall

Förnyelserna av servicen, lean-ledningen, automationen och samarbetsnätverken har möjliggjort utvecklingsarbetet, på ett sådant sätt att det inte uppkommit några tilläggskostnader, utan Vanda stadsbibliotek är fortfarande ett av de förmånligaste och effektivaste biblioteken i Finland.

Hyrorna i stadens lokaler har justerats i anslutning till landskapsreformen, vilket bertyder att även bibliotekets utgifter har ökat betydligt. Biblioteksverksamheten har ändå förverkligats helt och hållet enligt budgeten och driftsplanen.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
besökare	1 817 126	1 800 000	1 781 572
antalet lån av material	2 953 399	2 800 000	2 736 013
lån av material/invånare	14	14	13
materialanslag euro/invånare	5	5	5
verksamhetsutgifter/invånare	42	44	43

13 60
Övrig utbildning

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-170	0	-170	-165	-5
Verksamhetsbidrag	-170	0	-170	-165	-5

Budgetens utfall

Verksamhetsunderstödet till Metropolia enligt delägaravtalet var 150 000 euro. Till Helsingin seudun kesäopisto betalades 15 000 euro enligt avtal.

13 90
Det svenskspråkiga resultatområdet

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	720	0	720	632	88
Utgifter	-11 140	0	-11 140	-10 792	-348
Verksamhetsbidrag	-10 420	0	-10 420	-10 160	-260

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Den svenskspråkiga småbarnspedagogikens plan för småbarnspedagogik godkändes i undervisningsnämndens svenskspråkiga sektion 7.6.2017 och togs i bruk vid alla verksamhetsenheter i augusti 2017. Vid varje verksamhetsenhet har man utarbetat en verksamhetsplan som bygger på planen för småbarnspedagogik. Småbarnspedagogik på deltid ordnades vid fyra verksamhetsenheter inom småbarnspedagogiken, antingen under en del av veckan eller en del av dagen.

Småbarnspedagogiken i huvudstadsregionen genomförde en enkät om kundtillfredsställelse i november 2017. På skalan 1–5 fick den svenskspråkiga småbarnspedagogiken det allmänna vitsordet 4,32.

I årskurs sju inom den svenskspråkiga servicen togs en ny läroplan i bruk från och med 1.8.2017. Den nya läroplanen träder i kraft stegvis 2018–2019, varvid den också tas i bruk i årskurserna åtta och nio. Även om läroämnena till mål och innehåll ännu stämde överens med den tidigare läroplanen var de pedagogiska lösningarna redan nu i samtliga grundskolor överensstämmande med den nya läroplanen. Läroämnesmålen i lågstadiernas läroplaner granskades.

En strukturomvandling har inletts i lågstadiernas strategiska ledarskap, som syftar till att sammanföra lågstadierna i två administrativa enheter, som består av två eller flera verksamhetsställen. Åtgärder för att effektivisera förskolornas verksamhets- och ledarskapssystem samt verksamhetsmiljöer har också inletts.

Resultatområdet för svenskspråkig service har inlett ett samarbete med den svenskspråkiga institutionen för pedagogik vid Helsingfors universitet. Skolorna och daghemmen inom resultatområdet verkar som partnerskolor och -daghem som samarbetar med universitetet och där det ordnas praktikperioder för studerandena. De lärare som handleder praktiken utbildades för sin uppgift under Helsingfors universitets ledning.

Hösten 2017 ordnades för första gången även förberedande undervisning på svenska för invandrarbarn i Vanda, både inom förskoleundervisningen och grundläggande utbildningen.

Det svenskspråkiga gymnasiet samarbetar med de finskspråkiga gymnasierna och deltar i gemensamma projekt, som LivingLab, Tunne työ – suunnittele ura och Luovaa teknologiaa lukioihin. Det svenskspråkiga gymnasiet förberedde sig i samarbete med de finskspråkiga gymnasierna på övergången till digitala studentskrivningar.

Budgetens utfall

Det svenskspråkiga resultatområdet höll sig till budgeten 2017. Resultatområdets verksamhetsintäkter underskred budgeten med 0,09 milj. euro, vilket berodde på minde inkomster från avgifter för småbarnspedagogik än beräknat. Verksamhetskostnaderna underskred budgeten med 0,35 milj. euro, vilket berodde på att verksamhetsbidraget uppvisade ett överskott på 0,3 milj. euro. I verksamhetskostnaderna uppkom inbesparingar i grundläggande utbildningens och småbarnspedagogikens personalkostnader.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Barn i kommunal småbarnspedagogik	274	285	267
Barn i privat småbarnspedagogik *)	80	0	0
Barn i klubbverksamhet	14	16	12
Barn i förskoleundervisning	88	88	75
Antalet elever i svenskspråkig grundskola **)	787	803	796
Driftskostnader euro/elev ***)	8 492	..	8 225
Undervisningens %-andel av driftsutgifterna per elev/ elev***)	56,4 %	..	57, 0 %
Rumsm^2/elev	13,8	12,4	12,5
Gruppstorleken i snitt, klasserna 1–9	16,2	18,6	18,1
elever som fått plats för fortsatta studier i gymnasium, yrkesutbildning, yrkesstart eller påbyggnadsundervisning av dem som fått avgångsbetyg från grundskolan, %	99 %	98 %	98 %
Totala antalet elever som fått plats i eftermiddagsverksamheten	136	132	130
Elever/skolpsykolog ****)	829	866	927
Studerande vid svenskspråkigt gymnasium	126	151	132
Alla timmar/åvt/studerande	1,9	1,9	1,9
Driftskostnader euro/studerande ***)	8 267	..	7 800
Rumsm^2/gymnasiestuderande	9,3	8,4	9,2

*) De svenskspråkiga barnen i privat småbarnspedagogik ingår i småbarnspedagogikens nyckeltal.
**) Inbegriper eleverna i förskoleundervisningen, eftersom förskoleundervisningen sker i skolornas lokaliteter
***) Siffran fås först när driftsplanen är klar.
****) Inbegriper gymnasiestuderandena, eftersom de svenskspråkiga gymnasieeleverna inte har någon egen skolpsykolog

13 91
Kulturservicen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	310	262	572	508	64
Utgifter	-5 676	-325	-6 001	-5 934	-67
Verksamhetsbidrag	-5 366	-63	-5 429	-5 426	-3

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Kulturservicens verksamhet har inom alla resultatenheter förverkligats i enlighet med verksamhetsplanen. Antalet kunder och stora evenemang ökade på det sätt som man förutsatt i kulturstrategin.

Kulturservicen genomförde olika evenemang och aktiviteter inom ramen för Finlands 100 årsjubileum, i samarbete med stadens övriga verksamhetsområden. Inom kulturservicen ordnades sammanlagt 187 Finland 100-evenemang.

Verksamheten förverkligades till alla delar enligt verksamhetsplanen, men antalet besökare överskred alla förväntningar, då Rock Fest hade 50 000 besökare och Dickursbyfestivalen 30 000 besökare. Vanda

konstmuseum Artsi fick Finlands museiförbunds specialpris för sin verksamhet. Vanda stadsmuseum fick, tillsammans med tre andra museer Finlands museiförbunds pris Årets kommunikationsgärning för sitt projekt Rum för kärlek. Kulturhuset Martinus evenemangsproduktion utökades.

Kulturcentret Fernissans och Lumosalens personal för scenteknik överfördes till att vara underställda chefen vid Kulturhuset Martinus (2+2).

Budgetens utfall

Genom en ändring i budgeten som godkändes av stadsfullmäktige höjdes inkomstbudgeten med 0,262 milj. euro och utgiftsbudgeten med 0,262 milj. euro.

Kulturservicens budget har förverkligats enligt den ändrade budgeten. Den gemensamma externa finansieringen för kulturservicen uppgick till 0,27 milj. euro år 2017.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Publik (antal personer) vid samtliga kulturevenemang	244 606	141 300	212 759 *)
Elever i den grundläggande konstundervisningen (musikinstitutet och konstskolan)**)	6 865	2 775	3 039
Grundläggande konstundervisningen, euro/elev***)	..	1 760	1 410
Grundläggande konstundervisningen, euro/invånare***)	..	22,38	19,20
Inkomsterna för kulturservicens bruttoenheter (euro)/invånare			2,28
Grundläggande konstundervisningens inkomster (euro)/invånare			5,58
Understöd, euro/invånare ***)	..	5,05	4,35
Antal besökare vid stadsmuseet	..	65 700	11 435
Antal besökare vid konstmuseet + Galleri K)	..	17 000	15 785
Driftsutgifter euro/invånare	49,62	48,64	48,18

*) Siffran innehåller konstskolans utställning på Påltorget 24/7 och antalet utställningsbesökare uppskattas till 50 000 personer.
**) Musikinstitutet och konstskolan har räknats med dubbelt, BS 2016.
***) Nytt nyckeltal från och med 1.1.2017

13 92
Idrottsservicen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	5 000	641	5 641	5 474	167
Utgifter	-19 159	-864	-20 023	-19 594	-429
Verksamhetsbidrag	-14 159	-223	-14 382	-14 120	-262

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Idrottsservicens ansvar och verksamhetsfält har under de senaste åren utvidgats betydligt. Följande verksamhet har överförts på idrottsservicens ansvar: driften av idrottslokalerna i idrottsparkerna i Myrbacka och Dickursby och Rajakylän tenniskeskus samt koordineringen och administrationen av reserveringen av daghem, skolor och läroanstalter för fritidsbruk och koordineringen och arbetsledningen av övervakningen av kvällsanvändningen.

År 2017 fick idrottsservicen ansvar för allaktivitetshuset Lumos lokalreserveringar. Arbetet med att omorganisera de verksamheter som överförts till idrottsservicen, förenhetliga verksamhetssätten och ansluta nya verksamheter till idrottsservicens basverksamhet fortsatte under år 2017.

Aktivering till idrott och motion fortsatte med koncentration på åtgärder inriktade på barn, ungdomar och seniorer. Projektet Liikkuva päiväkoti fortsatte i samarbete med småbarnspedagogiken och alla Vandas över hundra enheter inom småbarnspedagogiken kom med i nätet. Åtgärder och nya idéer förs till enheterna inom småbarnpedagogiken av två projektanställda. Inom programmet Skolan i rörelse genomfördes aktiva lärmiljöer både på skolornas gårdsplaner och i klassrummen genom undervisnings- och kulturministeriets finansiering av spetsprojekt. Idrottsinstruktörna inom programmet Skolan i rörelse har utarbetat en delaktighetsmodell, som gör det möjligt för eleverna delta i planeringen av skolgårdarna och klassrummen. Som ett nytt initiativ inleddes samarbete med kuratorerna. Med deras hjälp försöker man hitta ett meningsfullt sätt att röra på sig för de barn som inte rör på sig särskilt mycket, bl.a. med hjälp av verksamhetsmodellen Sporttikaveri som varit pilotprojekt under året. Verksamheten inom projektet Sport för alla utvidgades till en helhet med över 100 motionsidrottsgrupper öppna för alla. Under året inleddes planering för att etablera verksamhetsmodellen. Inom projektet Harrastetavaratalo för barn och ungdomar utvecklades webbsidan Hobihobi.fi som samlar de olika möjligheterna till motionsidrott som finns i en och samma tjänst. Piloteringen av projektet inleddes i området Aviapolis.

Simundervisningen för barn i förskoleåldern och skolelever genomfördes med förnyad timfördelning. I och med förnyelsen kan man erbjuda 19 gånger simundervisning per barn i stället för 16 som tidigare. Idrottstävlingar för elever ordnades som tidigare i åtta grenar. Verksamheten Urhea för högstadieelever utvidgades också till att gälla eleverna i klasserna 8–9 och över 500 ungdomar deltog i 13 olika grenar. Idrottsservicen erbjuder verksamheten lokaler och ersättningar för instruktörer via projektunderstöd.

Under året ordnades flera avgiftsfria evenemang, där man kunde bekanta sig med och pröva på olika idrottsgrenar. Det största evenemanget var School Action Day som ordnades för skoleleverna i huvudstadsregionen och samlade över 4 000 deltagare samt ett kvällsevenemang riktat till barnfamiljer med omkring 1 000 deltagare. Idrottsevenemangen Perhepeuha för familjer med barn under skolåldern förverkligades i samarbete med olika föreningar. Under året ordnades tio evenemang.

Idrottsservicens ledda kursverksamhet erbjuder alternativ för seniorer och personer i arbetsför ålder. Det erbjöds olika former av gymnastik, vattengymnastik och ledda gymgrupper, som ordnades varje vecka sammanlagt 220. Under året inleddes ett pilotprojekt, där vattengymnastik under kvällstid för personer i arbetsför ålder genomfördes genom en samarbetsmodell av olika föreningar. Verksamhet med handledare inom kamratstödet för seniorer utvidgades under hösten 2017, verksamheten hade en bocciagrupp, badmintongrupp och sammanlagt 47 gymgrupper, som hade verksamhet på tre seniorgym inriktade på äldre människors behov. För handledningen svarar 52 handledare inom kamratstödet.

Verksamheten med idrottsapotek utvidgades till Björkby hälsostation, vilket innebär att servicen för tillfället erbjuds vid sex hälsostationer. Idrottsservicen var med och piloterade Äldreinstitutets projekt Elämäni eläkevuodet och den pilotgrupp som ordnades på hösten lyckades mycket väl med att nå målgruppen pensionärer som rör på sig alldeles för litet med tanke på sin hälsa. Avgiftsfria promenader i köpcentrum, dvs. ledda gemensamma promenader i köpcentrets lokaliteter ordnades en gång i månaden i samarbete med köpcentret Jumbo och nöjescentret Flamingo. Idrottsservicen inledde samarbete med servicehusen i Vanda för att öka motionerandet i invånarnas vardag. Till försöket anmälde sig sex servicehus, där idrottsinstruktörer lade ut golvtejp och gav gympainstruktioner till de boende och personalen. Vidare inleddes 100 dagar före självständighetsdagen en ärtpåskastningstävling mellan de servicehus som deltog i verksamheten.

Idrottsplatsbyggnationen genomfördes planenligt under år 2017. Korsos konstgjorda is, Herrgårdsforsens idrottsparks skejtplats och konstgjorda is, Fanbärarens näridrottsplatser och Råby idrottsparks konstgräsplan färdigställdes. Arbetet med att utveckla skolornas och daghemmens gårdsplaner fortsatte som ett samarbete mellan verksamhetsområdena. Den användes också en modell för barns och ungdomars delaktighet. Projektet med en näridrottsplats i anslutning till Kilterin koulu färdigställdes, projektet för utveckling av en näridrottsplats i

anslutning till Koivukylän koulu fortsatte medan näridrottsplatsprojektet i anslutning till Lehtikuusen koulu och Hakunilanrinteen päiväkoti inleddes. Skidförhållandena i Håkansböle idrottspark och Petikko friluftsområde utvecklades genom att bl.a. skapa bättre förutsättningar med konstgjord snö. Arbetet med att anlägga en frisbeegolfbana i Varistoängarna fortsatte. Partnerskapsprojekt inom idrottsbyggnationen främjades genom att omständigheterna utvecklades. Korson Palloseura konstgräsprojekt i Jokivarsi och Biitsi Vantaas projekt som gäller beach volleyplanen i Friherrslätten färdigställdes. Anläggningsarbetena inom golfbaneprojektet i Petikko fortsatte. I samarbete med Helsingfors och Esbo samt motionärer i huvudstadsregionen utvecklades tjänsten ulkoliikunta.fi. Tjänsten som togs i bruk 2017 erbjuder aktuella uppgifter om skridskobanor och skidspår i huvudstadsregionen.

Vandas idrottsplatsprogram för åren 2018–2022 uppdaterades. Prioriteringarna i idrottsbyggnationen samt utvecklingsbehoven har delats in i fem mål: idrottsplatserna utomhus och servicenätet för näridrott, idrottsplatserna inomhus, idrottsparkerna, den tematiska generalplanen för fritids-, rekreations- och idrottsområden samt privata projekt.

Idrottsföreningarnas verksamhet stöddes med understöd och genom fördelning av användningstider till de idrottsplatser som upprätthålls av staden. Understöd avsedda för idrotts- och motionsverksamhet beviljades genom att använda alla former av understöd, av vilka verksamhetsunderstöden är de största uttryckt i euro. Via projektunderstöd kunde antalet öppna motionsidrottsverksamheter för alla utökas. För första gången ansöktes om mer hyresstöd är det var möjligt att dela ut. Det ökade antalet privata idrotts- och motionslokaler ökar trycket på att höja anslaget. Lokalreserveringsenheten koordinerade användningen av över 1 000 lokaler (idrottsservicens lokaler, fritidsanvändningen av daghem, skolor och läroanstalter). Arbetet med att utveckla lokalbokningssystemet Timmi fortsatte tillsammans med IT-administrationen.

Idrottsservicen skapar varje år förutsättningar för ett stort antal olika idrottsevenemang. Syftet med att främja förutsättningarna för olika evenemang är att öka motionsaktiviteten samt intresset för och den positiva inställningen gentemot idrott och motion. Bland annat Power cup i volleyboll, FM-tävlingarna i konståkning, Finnish Open i badminton, Dickursbyfestivalen, Vandas uthållighetskamp (kestävyyskierros), dvs. Vantaa Hiihto, Extremerun, Vantaa Triathlon, Vuelta Vantaa och Vantaa Maraton samt internationella och nationella match- och match- och tävlingsevenemang i olika grenar som ordnas i Vanda förde med sig riksomfattande mediesynlighet år 2017.

Budgetens utfall

Genom en ändring i budgeten som godkändes av stadsfullmäktige höjdes inkomstbudgeten med 0,641 milj. euro och utgiftsbudgeten med 0,682 milj. euro.

Verksamhetsintäkterna uppgick till 0,167 milj. euro (97 %) under den ändrade budgeten. Underskridningen berodde närmast på att gymmen hade färre besökare än tidigare och på ett mindre utfall för avgifterna för användningstider. Avgifterna för användningstider utföll inte som planerat på grund av avbrott i användningen av idrottsplatserna av tekniska skäl.

Verksamhetsutgifterna uppgick till 0,429 milj. euro (98 %) under den ändrade budgeten. Underskridningen berodde på att utgifterna för projekten underskred prognosen och när det gäller VTK Kiinteistöt Oy:s egna evenemang de gottgörelser som betalades för användningen av idrottsservicens lokaler.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Kundtillfredsställelse 1–5			
– simhallarna	3,87	4,00	*)
– gymmen	4,04	4,10	*)
Totalkostnader euro/invånare	85,82	89,57	87,77
Verksamhetsintäkter euro/invånare	24,47	23,30	24,53
Understöd euro/invånare	4,98	5,47	5,99
– antal medlemmar i behov av assistans i % av invånarna	20 %	22 %	22 %

*) Uppgiften har inte samlats in år 2017.

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Kostnad för simhallsbesök (även gymbesök ingår), euro/besök	5,56	4,50	5,27
– simhallarnas skattefinansieringsandel %	77 %	70 %	77 %
Lokalitetsm^2	81 115	84 690 **)	80 933
Lokalerna för inomhusidrott, bokningsgrad %	66 %	65 %	69 %

**) Fel i siffran för BDG 2017.

13 93
Ungdomsservicen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	520	345	865	893	-28
Utgifter	-7 350	-908	-8 258	-7 991	-267
Verksamhetsbidrag	-6 830	-563	-7 393	-7 098	-295

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Ungdomsservicens ordinarie verksamhet utföll år 2017 i huvudsak på samma sätt som tidigare. Antalet besökare vid ungdomsgårdarna ökade något för de ungdomars del som deltog i ungdomsservicens egen verksamhet medan antalet besökare i den externa användningen minskade, till följd av bl.a. användningsavbrott som orsakades av de renoveringar som gjordes i lokalerna. Antalet ungdomar som deltog i ungdomsverkstädernas dagliga verksamhet ökade något.

Antalet klienter i det uppsökande ungdomsarbetet har ökat och klientkontakterna blivit längre. Det uppsökande arbetets klienter står utanför arbete och utbildning. Åttiotre procent av klienterna har endast gått i grundskola. Man har lagt märke till att det arbete som ungdomsarbetet utför i hemmet har en stor betydelse för i vilken grad ungdomarna binder sig vid servicen. Ungdomars livssituation blir alltmer hopplös och ofta är de inte ens i sådant skick att de kan studera eller arbeta. Det största arbetet är att få ungdomarna att bli motiverade till att omfattas av olika hjälpåtgärder och hållas kvar inom dessa. Intresset för det uppsökande ungdomsarbetet har ökat, vilket syns i form av ökade kontakter till Kipinä, men också vid FPA och inom hälsovården.

Inom ungdomsarbetet framträdde flera särskilda behov som man försökte svara på. Ett annat, nyare fenomen är att minderåriga ungdomar har börjat röra på sig alltmer och därigenom har det även uppstått ett behov inom ungdomsarbetet att vara på plats där ungdomarna tillbringar sin fritid. Arbetsformen utvecklades inom

ungdomsservicen även med ett omfattande samarbetsnätverk, särskilt genom projektet Nuorisotyö Raiteilla. När det gäller unga vuxna koncentrerades utvecklingsarbetet särskilt på att bygga upp nya verksamhetsmodeller för att hjälpa de ungdomar som lider av svårartad marginalisering. Detta gjordes särskilt inom det ESF-understödda projektet Palvelu olen minä. Vidare satsade man i projektform på bl.a. att stärka ungdomars arbetslivsfärdigheter och förbättra ungdomsarbetarnas digitala kompetens. Ungdomsservicens nyckeltal och statistiska praxis förnyades också och formerna för samarbete med grundläggande utbildningen förenhetligades.

Under år 2017 inleddes flera nya sätt att ta med hela personalen i arbetet med att planera och utveckla verksamheten, bl.a. via en gemensam temagrupp för strategiutarbetning och utveckling. Satsningar gjordes på att utveckla informationen, både inom den externa och interna informationen. Även ungdomsservicens satsning inom Finland 100 år, dvs. projektet "100 nuoren tarinaa", var en satsning inom informationen. Projektet gick ut på att det varje dag i hundra dagars tid presenterades en bild och en berättelse av en ung Vandabo, i den egna bloggen och i Vantaan Sanomats nätversion.

Under hösten 2017 ordnades ungdomsfullmäktigeval, där 57 ungdomar var uppställda som kandidater. Av dessa valdes 30 (20 ordinarie och 10 ersättare) ungdomar in i ungdomsfullmäktige för tiden 2018–2019. Valet omfattade sammanlagt 14 719 röstberättigade ungdomar, av vilka 37,4 procent använde sin rösträtt.

I fråga om lokaler skedde flera förändringar inom ungdomsservicen. I Västerkulla utfördes en ombyggnad, där målsättningen var att omvandla ungdomslokalerna, biblioteket och det öppna daghemmet till sådana ungdoms-, biblioteks- och invånarlokaler som betjänar hela området. Ungdomarna och områdets övriga invånare deltog aktivt i planeringen i ombyggnadens olika skeden. Inomhusluftsrenoveringarna i Hasselbackens ungdomslokal blev klara och beslut fattades om att ta lokalen i bruk under ett nytt koncept tillsammans med biblioteket. Man beslöt att flytta funktionerna i verkstadshuset i Dickursby, dvs. fyra verkstäder och en ungdomslokal, till nya lokaliteter i allaktivitetshuset Liito på Näckrosvägen 2 och sammanföra de uppsökande ungdomsarbetets olika funktioner i huset Kipinä.

Den största förändringen som inleddes inom ungdomsservicen år 2017 var att organisationsstrukturen och ledningssystemet genomgick en övergripande förnyelse. Syftet med förändringen vara att göra lednings- och chefsansvaren samt uppgiftsbilderna inom ungdomsservicens organisation tydligare, skapa gemensam praxis för hela organisationen och öka samarbetet mellan olika enheter. De planerade förnyelserna baserar sig på den information och de bedömningar man fått från personalen inom ungdomsservicen. Genom förnyelsen delades ungdomsservicen in i fyra resultatenheter: gemensamma tjänster, ungdomsarbetet inom områdena, verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet samt projekt och utveckling.

Budgetens utfall

Genom en ändring i budgeten som godkändes av stadsfullmäktige höjdes inkomstbudgeten med 0,35 milj. euro och utgiftsbudgeten med 0,79 milj. euro.

Ungdomsservicens budget utföll i förhållande till den ändrade budgeten, så att utgifterna underskreds med 0,27 milj. euro. Utfallet för ungdomsservicens externa finansiering uppgick till 0,81 milj. euro, vilken utgjordes av åtta olika projektfinansieringar.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Antal besökare vid ungdomsgårdarna (samtliga besökare)	433 678	400 000	314 426
Antalet inkvarteringsdygn vid lägerområdena (Kukonnotko och Palajärvi) *)	..	7 900	7 325
Antal deltagare i verkstadsverksamheten för ungdomar**)	1 638	1 900	1 114
Antal organisationer och verksamhetsgrupper som fått understöd	55	70	56
Driftsutgifter/invånare***)	..	34,50	35,79
Understöd/invånare***)	..	1,85	1,78
Det totala antalet verksamhetslokaler i ungdomsarbetet	23	23	23
Ungdomsarbetets lokaliteter i kvadratmeter, m²	14 220	14 560	14 560

*) Nytt nyckeltal från och med 1.1.2017
**) BS 2016, och BDG 2017 innehåller antalet klienter inom verkstadsverksamheten och det uppsökande arbetet samt kontakterna i sociala medier. BS 2017 innehåller inte kontakterna i sociala medier.
***) Räknesättet har ändrats 2017: tidigare driftsutgifter och understöd/under 29 år, nu per invånare

13 70
Yrkesutbildning

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	2 200	-100	2 100	2 451	-351
Utgifter	-32 534	-321	-32 855	-31 989	-866
Verksamhetsbidrag	-30 334	-421	-30 755	-29 538	-1 216

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Vid Vanda yrkesinstitut Varia förberedde man sig år 2017 inför yrkesutbildningsreformen, bl.a. genom att utveckla de anställdas kompetens och använda olika lärmiljöer i enlighet med reformens mål. I utvecklingen av kompetensen hos de anställda sattes särskild betoning på den pedagogiska kompetens som ändringen förutsätter och utnyttjandet av digitaliseringen inom pedagogiken. För de anställda ordnades tematiserade verkstäder och pedacafe-workshopar. Vidare ordnades information om reformen vid alla Varias verksamhetsställen.

Kompetensen hos Varias anställda utvecklades huvudsakligen genom projektfinansiering. År 2017 pågick 28 projekt vid Varia, där innehållet anknöt sig till internationalitet, utveckling av den kompetensbaserade undervisningen och handledningen, utveckling av lärmiljöerna, utveckling av robotiken och den virtuella pedagogiken samt utveckling av metoderna för digital handledning och respons.

I Varia fortsatte arbetet med att utveckla den modell för samarbete med arbetslivet som skapades år 2016. Modellen tar sikte på avtalsbaserat partnerskap med enskilda organisationer.

Arbetet för att effektivera Varias synlighet samt marknadsföringsarbetet fortsatte, bl.a. genom att utveckla den fortlöpande ansökan enligt reformen.

Vanda har i egenskap av utbildningsanordnare deltagit i projektet Gemensam ungdomsgaranti som koordineras av Nylands förbund och deltagit i prognoskammaren Ennakointikamaris samarbete.

Budgetens utfall

Genom en ändring av budgeten sänktes inkomstbudgeten med 0,1 milj. euro och utgiftsanslaget höjdes med 0,2 milj. euro. Yrkesutbildningens verksamhetsbidrag var 1,2 milj. euro bättre än det ändrade verksamhetsbidraget. Verksamhetsbidraget förbättrades av mindre personalkostnader än beräknat, köp av tjänster och ökade projektinkomster. De inbesparingsåtgärder som inleddes år 2016 och fortsatte år 2017 inverkade mer än väntat på personalkostnaderna. Minskningen i de köpta tjänsterna (0,5 milj. euro) berodde på att köpet av externa utbildningstjänster inom läroavtalsutbildningen var mindre än beräknat och att den totala summan för utbildningsersättningarna minskade. Projektinkomsterna ökade med omkring 0,5 milj. euro genom ett bidrag av engångskaraktär som erhölls av undervisnings- och kulturministeriet. Varia har genom många år av anpassningsåtgärder förutsett att en ny finansieringslag träder i kraft 1.1.2018.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
examensinriktade nybörjarplatser i den gemensamma antagningen för den årsklass som går ut grundskolan %	50 %	47 %	44 %
hur mycket av tillståndet att anordna utbildning som besatts %	95 %	92 %	100 %

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
studeranden enligt tillståndet att anordna utbildning *)	..	2 900	3 118
studerande inom läroavtalsutbildningen	772	816	719
studerande i påbyggnadsundervisning inom den grundläggande utbildningen	48	43	71
driftskostnader euro/studerande (yrkesutbildningen totalt)	7 772	7 602	7 285
rumsm^2/studerande (yrkesutbildningen totalt, exkl. läroavtalsutbildningen)	15,9	15,9	15,2

*) Nyckeltalet används 1.1–31.12.2017.

13 80
Vuxenutbildningsinstitutet

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	1 609	33	1 642	1 611	31
Utgifter	-4 424	59	-4 365	-4 252	-113
Verksamhetsbidrag	-2 815	92	-2 723	-2 641	-82

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Vid Vanda vuxenutbildningsinstitut förberedde man sig på den ändring i 46 § i lagen om grundläggande utbildning som gäller utbildning för personer som passerat läropliktsåldern, dvs. den grundläggande utbildningen för vuxna. Lagändringen trädde i kraft 1.1.2018. Under hösten 2017 utarbetades en läroplan för den grundläggande utbildningen för vuxna som godkändes vid undervisningsnämndens sammanträde 5.12.2017. I Vanda ordnas grundläggande utbildning för vuxna vid Vanda vuxenutbildningsinstitut samt Vanda yrkesinstitut Varia i gruppen Menolippu (Engångsbiljett) och i ungdomsverkstäderna.

Den revidering av finansieringen som gäller den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern trädde i kraft 1.1.2017. I fortsättningen baserar sig finansieringen för personer som passerat läropliktsåldern på antalet genomförda kurser, då man tidigare använt det antal studerande som är närvarande 20.9 som grund för finansieringen.

Vid Vanda vuxenutbildningsinstitut beredde man sig också på att från år 2018 börja genomföra den utbildning i läs- och skrivfärdighet som anknyter till integrationsutbildningen.

Budgetens utfall

Det ursprungliga verksamhetsbidraget i vuxenutbildningsinstitutets budget var -2,8 milj. euro. Genom stadsfullmäktiges anslagsändring justerades budgetens verksamhetsbidrag till -2,7 milj. euro. Det slutliga verksamhetsbidraget var 2,6 milj. euro.

Verksamhetsbidraget utföll i förhållande till den ändrade budgeten, så att bidraget underskreds med 0,08 milj. euro till följd av att vuxenutbildningsinstitutets verksamhet är svår att förutspå.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
vuxenutbildningsinstitutets studerande (deltagare i kurser)	31 490	33 100	31 034
totala antalet undervisningstimmar	46 805	44 000	47 349
antalet kurser	1 768	1 650	1 895

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
antalet studerande inom integrationsutbildningen (Startkurser)	1 119	1 000	1 127
studerande inom grundläggande utbildning för invandrare	55	75	84
– av vilka studerande vid undervisning som förbereder för grundläggande utbildning	23	25	21
institutets egna inkomsters andel av budgeten %	38 %	37 %	38 %

13 85
Musikinstitutet

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	975	0	975	1 029	-54
Utgifter	-3 925	-1	-3 926	-3 983	57
Verksamhetsbidrag	-2 950	-1	-2 951	-2 953	2

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Vanda musikinstituts verksamhet förverkligades enligt verksamhetsplanen. Undervisning gavs vid över 20 olika verksamhetsställen på olika håll i Vanda. Antalet elever och sökande höll sig på den nivå som man förväntat sig. Konsertserien ”100 soivaa hetkeä” och alla övriga konserter och evenemang som återkommer varje år förverkligades enligt planerna.

Budgetens utfall

Vanda musikinstituts budget förverkligades enligt driftsplanen.

13 86
Konstskolan

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	300	0	300	376	-76
Utgifter	-856	0	-856	-921	65
Verksamhetsbidrag	-556	0	-556	-545	-11

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Det är 35 år sedan Vanda konstskola inledde sin verksamhet. Jubileumsåret till ära ordnades en jubileumsutställning, VÄRINÄ. Utställningen byggdes upp i fyra utställningscontainrar på Påltorget i Myrbacka. Antalet besökare uppskattades vara över 50 000.

Budgetens utfall

Vanda konstskolas budget förverkligades enligt driftsplanen.

14
Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	220 335	0	220 335	245 930	-25 595
Tillverkning för eget bruk	88 044	0	88 044	75 616	12 429
Utgifter	-290 357	-7 204	-297 561	-266 181	-31 380
Utgifter utan tillverkning för eget bruk	-202 312	-7 204	-209 517	-190 566	-18 951
Verksamhetsbidrag	18 023	-7 204	10 818	55 364	-44 546

I tabellen ingår ett anslag på 9,0 miljoner euro som reserverats för inkomster och utgifter i anslutning till byggplanering och verkställande av Helsingforsregionens miljötjänsters (HRM) vattentjänster, samt realiserade inkomster och utgifter på 5,2 miljoner euro.

Verksamheten och väsentliga förändringar under 2017

Inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö var året 2017 fyllt av arbete, händelserikt och produktivt. Det intensiva byggandet fortsatte. År 2017 färdigställdes sammanlagt 348 932 m²-vy ny våningsyta i Vanda. Under loppet av 2017 färdigställdes 3 290 nya bostäder. De regionala bostadsproduktionsmålen (MBT) överskreds rejält. Under året organiserade man bland annat arkitekttävlingen Aviapolis Urban Blocks - en internationell idétävling, Kormängens planerings- och tomtöverlåtelsetävling, en planerings- och tomtöverlåtelsetävling gällande området för skolan Kivistön koulu och inledde en planerings- och tomtöverlåtelsetävling för ett gemenskapskvarter i Kivistö.

Verksamhetsområdets ledningsgrupp inledde verksamhetsområdets strategiarbete i maj 2016 och de grundliga förberedelserna märks i den av stadsfullmäktige 11.12.2017 godkända strategin för fullmäktigeperioden. Fullmäktigestrategin bereddes i av stadskansliet ledda arbetsgrupper med en bred representation från

verksamhetsområdet. Strategiarbetet fortlöpte hela våren och personal vid verksamhetsområdet lade fram förslag från verksamhetsområdets strategi till strategin för fullmäktigeperioden. Arbetet fortsatte genom att fullmäktige engagerades i det och slutliga strategin utformades tillsammans med de förtroendevalda. Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö har en framträdande roll i strategin för fullmäktigeperioden.

Den av stadsfullmäktige godkända förvaltningsstadgan trädde i kraft 1.6.2017. Förvaltningsstadgan medförde förändringar också inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö. Företagsservicen fick ett nytt namn: fastigheter och boende, samtidigt flyttade mätningsavdelningen från kommunalteknikcentralen till resultatområdet fastigheter och boende. Byggnadstillsynen övergick från miljönämnden till att istället sortera under stadsplaneringsnämnden.

Inom verksamhetsområdet fortsatte utvecklingsprocesserna i rask takt. MATTI, dvs. markanvändningens verksamhetsmodell och datasystem, omfattar planeringen av markanvändningen och administrationen av den kommunaltekniska infrastrukturens livscykel samt produktionen och förvaltningen av kartinformation och geodata. Alla verksamhetsområdets resultatområden är aktivt med i MATTI-projektet. Personalen har åtagit sig att utveckla systemet och arbetet fortlöper enligt planerna. Målsättningen är att utveckla och förenhetliga verksamhetsområdets processer, förbättra tillgången till information samt att öka transparensen och växelverkan. Det första skedet förverkligas i början av år 2018.

Verksamhetsområdet deltog också aktivt i processen med att utveckla e-tjänsterna i Vanda. Under 2017 beslutade man att år 2018 förena verksamhetsområdets kundbetjäning med Vandas kundbetjäning på stadsnivå. Verksamhetsområdets e-service har utvecklats aktivt. År 2017 förde kommunalteknikcentralen över alla andra tillstånd förutom tjänstemannabeslut till tjänsten Lupapalvelu.fi; målet är att fortsätta utvecklingsarbetet så att samtliga av kommunalteknikcentralens tillstånd kommer att hanteras elektroniskt under loppet av 2018. Tjänsten Lupapiste.fi togs också i bruk vid miljöskyddets hantering av tillstånd och anmälningar.

Det till lokalutredningen i Dickursby förknippade projektet om utveckling av arbetsmiljön startade i början av år 2017 i nära samarbete med personalen. Personalens mål sammanställdes i augusti utifrån materialet. Den av stadsdirektören tillsatta styrgruppen för lokalförnyelsen i Dickursby sammanträdde fyra gånger under årets lopp under ledning av stadsplaneringsdirektören som fungerar som ordförande. Detaljplaneringsarbetet som styr områdets byggande har påbörjats vid stadsplaneringen.

Sociala medier har som enda kanal under de senaste åren förstärkt sin position som invånarnas informationskanal om hemkommunen. Verksamhetsområdet har i likhet med övriga verksamhetsområden tidigare producerat innehåll till Vanda stads gemensamma sidor på stadsnivå avseende sociala medier. Facebooksidan Vanda stad planerar och bygger öppnades i mars 2017. Målet med sidan är att öka kännedomen om verksamhetsområdet och dess tjänster, öppna upp beslutsfattandet, berätta om möjligheterna till deltagande och om evenemang. Sidan fungerar också som samtalsöppnare och en metod för växelverkan mellan stadens personal och invånarna. Sidans följarantal fördubblades under årets lopp från 600 till 1200.

År 2017 gjordes förberedelser inför införandet av betalparkering. Man höll sig någorlunda inom tidtabellen och man kunde börja med betalparkering 2.1.2018. Parkeringens betalsystem baseras på mobilapplikationer så att den första timmen är avgiftsfri. Till de mest centrala platserna skaffades parkeringsautomater för att också ge möjlighet att uträtta ärenden under en längre tid.

År 2017 firades närskogarnas temaår i Vanda. Det lyckade temaåret resulterade i att Vandaborna gjorde närmare bekantskap med närskogarna, både med hjälp av skogsguider och genom olika evenemang. Närskogarnas temaår fortsätter år 2018, då med fokus på vildmarker och myrar.

Verksamhetsområdets centrala position i staden märks också i att stadsstyrelsen 14.8.2017 tillsatte följande kommittéer som verksamhetsområdet har huvudansvar för:

- Myrbacka-Kivistö utvecklingskommitté
- Aviapolis-Dickursby-Håkansböle utvecklingskommitté
- Björkby-Korso utvecklingskommitté
- Generalplanekommittén
- Delegationen för inomhusluftsärenden

Hur fullmäktigeperiodens strategiska mål förverkligats år 2017

Investeringsprogrammet genomfördes kostnadseffektivt och innovativt

- Markförsäljningsvinsten överträffade målsättningen: den uppgick till 43 milj. euro.
- Växthusgasutsläppen minskade ytterligare.
- I årsskiftet 2017–2018 infördes avgiftsbelagd parkering.
- Planprojekt i centrumområden prioriterades.
- Bostadsproduktionen var fortsatt livlig: 3 290 nya bostäder färdigställdes.
- Småhusområdena förtätades i enlighet med de markpolitiska riktlinjerna.
- E-tjänsterna och självservicen utökades.

Rapporteringen av målen för kollektivtrafiken genomförs senare i anslutning till samkommunens Helsingforsregionens trafik (HRT) rapportering.

Budgetens utfall 2017

Verksamhetsområdets inkomster överskred det budgeterade framförallt i fråga om kommunalteknikcentralens avtals- och jordupplagringsinkomster samt markförsäljningen. Verksamhetsområdets driftsekonomikostnader (exkl. HRM) underskreds med 15,1 milj. euro. Verksamhetsområdets verksamhetsbidrag var 55 milj. euro.

Under 2017 gjordes följande anslagsändringar i verksamhetsområdets driftsekonomidel:

- Driftsekonomiutgifterna för fastigheter och boende ökade med 940 000 euro.
- Fastighetscentralens driftsekonomiutgifter utökades med 6 milj. euro.
- Sommarjobbsanslagen för skolelever och studerande var 260 000 euro.

Under 2017 gjordes följande anslagsändringar i verksamhetsområdets investeringsdel:

- Kommunalteknikens investeringsutgifter utökades med 3,28 milj. euro.
- Utgifterna för köp av fast egendom utökades med 20,3 miljoner euro.
- Utgifterna för aktieförvärv ökade med 350 000 euro.

Verksamhetsområdets projektverksamhet

Projekten för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö har i enlighet med stadens projektanvisningar förts till Vandas gemensamma projektportföljssystem Improlity, där de också rapporteras.

Projekt som avslutades i fjol eller vid årsskiftet är:

- Avgiftsbelagd parkering
- Fastighetsadministrationen - Kiha
- Framtidsvisioner för Vanda

Projekt som fortfarande pågår är:

- MATTI (markanvändningens verksamhetsmodell och datasystem)
- Projektet Finlands tillväxtkorridor

14 0
Stadsplaneringsnämnden sammanlagt

Ansvarig: Hannu Penttilä

Verksamhetsorgan: Stadsplaneringsnämnden
Ordförande: Pirjo Ala-Kapee-Hakulinen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	44 777	0	44 777	59 877	-15 101
Utgifter	-16 354	-1 014	-17 368	-16 398	-970
Verksamhetsbidrag	28 423	-1 014	27 409	43 479	-16 070

14 0
Stadsplaneringsnämnden bruttoenheterna

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	40 777	0	40 777	54 202	-13 425
Utgifter	-13 232	-998	-14 230	-13 004	-1 226
Verksamhetsbidrag	27 544	-998	26 546	41 198	-14 651

Verksamhetsbeskrivning

Den nya förvaltningsstadgan trädde i kraft 1.6.2017 efter vilket stadsplaneringsnämnden, verksamhetsområdesförvaltningen, fastigheter och boende samt stadsplaneringen hör till verksamhet som lyder under stadsplaneringsnämnden som gemensamt bindande bruttobudgeterade enheter. Byggnadstillsynen sorterar som en separat bindande nettoenhet under stadsplaneringsnämnden.

14 10
Stadsplaneringsnämnden

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-80	0	-80	-92	12
Verksamhetsbidrag	-80	0	-80	-92	12

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Stadsplaneringsnämnden sammanträdde 11 gånger år 2017. Nämnden omfattar 17 ledamöter, en representant för stadsstyrelsen, en representant för ungdomsfullmäktige och tjänstemän från verksamhetsområdet. Under 2017 behandlade nämnden sammanlagt 300 paragrafer, vilket innebär i snitt 27 paragrafer / sammanträde.

Den nya fullmäktigeperioden inleddes undantagsvis 1.6.2017 och den nya förvaltningsstadgan trädde i kraft. De nya organen utsågs på stadsfullmäktiges sammanträde 12.6.2017. Den nya stadsplaneringsnämnden höll sitt första möte 21.8.2017.

I början av nämndmötena ordnades i början av den nya perioden utbildning på verksamhetsområdets, stadsplaneringsnämndens område. En gemensam utbildningsdag för samtliga nämnder vid verksamhetsområdet ordnades i Tammerfors i september.

14 20
Verksamhetsområdets förvaltning

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	2 229	0	2 229	3 083	-854
Utgifter	-3 407	0	-3 407	-3 325	-82
Verksamhetsbidrag	-1 178	0	-1 178	-242	-936

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Verksamhetsområdets förvaltning visade sig få ett aktivt år 2017, precis som inom hela verksamhetsområdet. Verksamhetsområdets förvaltning spelade hela året en aktiv roll i stadens och verksamhetsområdets systemutveckling, bl.a. i Kompassprojektet. Förberedelserna inför en centralisering av verksamhetsområdets kundservice till Vandainfo påbörjades i slutet av år 2017, och i början av 2018 överförs verksamhetsområdets kundservice till verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice.

Parkeringsövervakningens verksamhet utvecklades för de elektroniska systemens del. Under 2017 utvecklades den elektroniska blanketten för begäran om parkeringsövervakning och blanketten för begäran om omprövning för att göra det lättare för kommuninvånare att uträtta ärenden elektroniskt. Dessutom utvecklades felparkeringsavgifternas mobilsystem så att kontrollanterna mobilt har tillgång till avgiftsbelagda parkeringsområden och fordonsuppgifter. Detta underlättade förberedelserna inför den avgiftsbelagda parkeringen.

I utvecklingen av verksamhetsområdets information riktades fokus år 2017 på grunduppgiften hos kommunens informationstjänster. Informationskanaler, innehåll och verksamhetssätt har utvecklats i en riktning som gör att

man på bästa möjliga sätt kan leva upp till informationens kärnuppgift i enlighet med den nya kommunallagen och stadens nya förvaltningsstadga.

Som en ny kanal för invånarkommunikation genomfördes i fjol ett pilotprojekt om ett områdesnyhetsbrev, till vilket innehåll producerades om aktuella ärenden i Dickursby storområde. Nyhetsbreven kommer år 2018 att utökas till varje storområde. Också informationen om byggprojekt har utvecklats. För kommunalteknikcentralen har ett nytt informationssätt utvecklats med lättillgängliga, övergripande och uppdaterade gatu- och grönområdesprojekt på stadens webbplats som mål. Genom målmedveten information om projekten i olika medier, som sociala medier, kan man nå en allt större publik och få till stånd en dialog.

Budgetens utfall

Verksamhetsområdets förvaltning överskred budgeten med 0,85 milj. euro. Verksamhetsutgifterna utföll nästan helt enligt budgeten.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Felparkeringsavgifter / st.	32 517	49 200	52 560
Ökning från året innan i %	-10,2	25,5	61,6
Förvaltningens personalutgifter (€) / verksamhetsområdets totala utgifter inkl. tillverkning för eget bruk (€), %	0,32	0,26	0,29
Verksamhetsområdets utbildningsdagar	1 651	2 000	2 135

14 30
Markinnehav och boende

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	38 298	0	38 298	50 889	-12 592
Utgifter	-5 468	-982	-6 450	-5 808	-642
Verksamhetsbidrag	32 830	-982	31 847	45 081	-13 234

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Resultatområdet fastigheter och boende inrättades 1.6.2017 i enlighet med stadens nya förvaltningsstadga. Företagsservicen fick ett nytt namn: fastigheter och boende, samtidigt flyttade stadsmätningen (tid. mätningsavdelningen) från kommunalteknikcentralen till resultatområdet fastigheter och boende.

Inom bostadsbyggandet har den avsevärda ökningen i produktionen av flervåningshus fortgått under 2017. I Vanda färdigställdes sammanlagt 3 290 bostäder, varav 387 var hyresbostäder med långvarigt statligt räntestöd, 93 var bostadsrätter och 234 var bostäder som byggts med statens borgenslån.

Stadsmätningen har deltagit i uppgifter i anslutning till MATTI-projektets definierings-, pilot- och första publikationsskede. I Vandas stadsmodell har 3D/LoD2-byggnadernas tak- och väggytor strukturerats och materialet med variabler har också publicerats som öppna data i HRI-tjänsten. I fråga om upprätthållandet av ledningskartan infördes ett system för mottagning av ledningskartläggningar. Datainnehållet i vägarnas och gång- och cykeltrafikens mittlinjematerial har utökats (vägens administrativa kategori, underhållsklass, belysningsuppgifter och hastighetsbegränsningar) och materialet har publicerats så att det hålls ständigt uppdaterat via kartgränssnittet. Tjänsten Kartta.vantaa.fi har år 2017 utökats med bl.a. flerkameraflygfoton, Trafikverkets vägkameror och Lantmäteriverkets grundkarta i rasterformat. I webbkartservicen Vampatti har tiotals nya material publicerats.

Budgetens utfall

På grund av den avsevärda ökningen av produktionen av flervåningshus fick staden in 43 milj. euro i vinst från markförsäljning, då budgetmålet var 32,6 milj. euro. Stadsfullmäktige beviljade en anslagshöjning på 0,94 milj. euro i resultatområdets verksamhetskostnader på grund av en enskild markförsäljningsförlust. Verksamhetskostnaderna underskred den ändrade budgeten med 0,6 milj. euro.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Viktiga pågående förhandlingar om markanskaffning	10	10	12
Pågående överlåtelsetävlingar	5	5	8
Färdigställda bostäder	2 972	2 400	3 290
varav statligt understödda hyresbostäder	318	720	387
Inkomster från markförsäljning och arrende (t€)	52 694	36 200	47 168
Markförsäljningsvinster från Kivistö av alla markförsäljningsvinster (t€)	6 774	8 000	8 350
Lantmäteritjänsternas produktivitet (prestationer st./årsverke)	21,2	20,9	21,5
Tidsrymd för tomtindelning (dygn)	48	48	62

14 40
Stadsplaneringen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	250	0	250	229	21
Utgifter	-4 278	-16	-4 293	-3 779	-514
Verksamhetsbidrag	-4 028	-16	-4 043	-3 550	-493

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Under 2017 godkändes 26 detaljplaner eller detaljplaneändringar. De inkluderar ca 209 835 m²-vy byggrätt för nya bostäder, varav 40 procent har planlagts på mark som ägs av staden. De godkända planerna omfattar ca 173 065 m²-vy övrig byggrätt. Under årets lopp har det gjorts upp 36 stycken program för deltagande och bedömning för de nya planer som blivit aktuella. Antalet detaljplaneändringsinitiativ under beredning 31.12.2017 uppgick totalt till 169 st.

Det viktigaste i att effektivera stadsplaneringens verksamhet har varit att delta i fastställandet och testningen av MATTI-systemets pilotprojekt och planeringen av 1:a publiceringen. Generalplaneringens pilotprojekt har slutförts och i årsslutet deltog man i första publiceringen av MATTI-systemet, i vilken det bl.a. ingick en detaljplaneringsprocess. MATTI-projektet inbegriper också en omfattande förändring av verksamhetsmodellen, vars genomförande redan påbörjats genom förändringsledning.

Projektet Vandas framtidsvisioner var en del av Finland 100-programmet. Under vårens lopp samlade man in synpunkter från sakkunniga och invånare. Människor har deltagit i projektet på olika sätt, hittills har över 1 300 personer deltagit genom enkäter och ca 20 000 personer genom skolsamarbetet. Projektet presenterades på Vandas fullmäktigeseminarium i augusti och det utgjorde en del av beredningen av stadsstrategin. Utifrån projektet bereddes också generalplanens mål.

Vandas följande generalplan för hela staden utarbetas under fullmäktigeperioden 2017–2020. Arbetet inleddes enligt stadsstyrelsens beslut 22.5.2017 § 59. Generalplanearbetet styrs av en generalplanekommitté som utsågs av stadsstyrelsen 14.8.2017 § 8. Kommittén behandlade målen i generalplanen vid sina sammanträden under hösten och godkände dem för sin del 4.12.2017. Under hösten utarbetades också generalplanens program för deltagande och bedömning, som var framlagt 14.10–30.11.2017.

Det till lokalutredningen i Dickursby förknippade projektet om utveckling av arbetsmiljön startade i början av år 2017 i nära samarbete med personalen. Personalens mål sammanställdes i augusti utifrån materialet. Detaljplaneringsarbetet som styr områdets byggande har inletts vid stadsplaneringen.

Budgetens utfall

Verksamhetsintäkterna utföll enligt budgeten. Verksamhetsområdets verksamhetskostnader underskred budgeten med 0,5 milj. euro på grund av att nya rekryteringar drog ut på tiden.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Godkända detaljplaner st.	26	45	26
Ny bostadsvåningsyta m²-vy	159 025	265 000	209 835
Ny våningsyta för lokaler m²-vy	1 648	200 000	173 065
Initiativ till detaljplaneändringar	167	140	169
Ansökningar om planläggning under året	42	40	40
Undantagsbeslut	76	70	86

14 75 Byggnadstillsynen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	4 000	0	4 000	5 675	-1 675
Utgifter	-3 122	-16	-3 137	-3 394	256
Verksamhetsbidrag	878	-16	863	2 282	-1 419

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

I areal mätt motsvarade volymen på den våningsyta för byggande i de tillstånd som beviljats av byggnadstillsynen nivån för det föregående året, och låg cirka 60 procent över det långsiktiga genomsnittet. Det ansökta och inledda bostadsbyggandets volym i fråga om våningsyta överskreds med ca 3 000 bostäder och genomsnittet var 4 500 bostäder. I årsskiftet 2017–2018 var ca 7 400 bostäder under konstruktion. Den utnyttjade byggrätten för bostäder uppgick till 350 000 m²-vy. Antalet färdigställda bostäder överskred under verksamhetsåret genomsnittet för en tioårsperiod med 1 400 bostäder och uppgick således till 3 290 bostäder, med andra ord uppnåddes MBT-målet för 2017 års del. Byggandet av affärer, lager och kontor ökade betydligt jämfört med året innan och uppnådde nivån för ett normalår. Tack vare Ringbanan växer Vanda mer än någonsin under sin historia.

I utvecklingsverksamheten har det viktigaste varit att utveckla e-tjänsterna. Arbetet med att utveckla underlaget för e-tjänsterna, Lupapiste, har skett i samarbete med kunderna. Hela tillståndsprocessen, från första förfrågan till arkivering och informationstjänster, sköts elektroniskt.

Man lyckades hålla handläggningstiderna på en ganska rimlig nivå under hela året. Den genomsnittliga tiden för handläggning av tillstånd är 39 dygn. Handläggningstiderna för bygglov har förkortats något.

Budgetens utfall

Byggnadstillsynens budget uppnåddes med ett verksamhetsbidrag på 2,3 milj. euro, vilket överskred budgeten med 1,4 milj. euro.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Antal påbörjade bostäder	4 299	2 400	5 032
Total yta, m^2	428 000	400 000	562 000
Inkomster/utgifter, %	161,7	125,5	167
Utgifter/tillståndens totala yta (€/m^2)	7,89	7,97	6,03
Färdigställda byggnader, st.	592	400	624
Lokaler m^2	1 021	1 021	1 021

14 5
Tekniska nämnden sammanlagt

Ansvarig: Hannu Penttilä

Verksamhetsorgan: Tekniska nämnden
Ordförande: Carita Orlando

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	175 050	0	175 050	185 347	-10 298
Tillverkning för eget bruk	88 044	0	88 044	75 616	12 429
Utgifter	-270 338	-6 176	-276 515	-246 304	-30 211
Utgifter utan till-verkning för eget bruk	-182 294	-6 176	-188 470	-170 688	-17 782
Verksamhetsbidrag	-7 244	-6 176	-13 421	14 659	-28 080

I tabellen ingår ett anslag på 9,0 miljoner euro som reserverats för inkomster och utgifter i anslutning till bygg-planering och verkställande av Helsingforsregionens miljötjänsters (HRM) vattentjänster, samt realiserade in-komster och utgifter på 5,2 miljoner euro.

14 5
Tekniska nämnden bruttoenheterna

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	142 237	0	142 237	143 471	-1 234
Tillverkning för eget bruk	55 283	0	55 283	38 908	16 374
Utgifter	-192 511	-6 020	-198 531	-166 495	-32 036
Utgifter utan tillverkning för eget bruk	-137 228	-6 020	-143 248	-127 587	-15 662
Verksamhetsbidrag	5 009	-6 020	-1 011	15 885	-16 896

Verksamhetsbeskrivning

Till den verksamhet som sorterar under tekniska nämnden hör som bindande bruttobudgeterade enheter tekniska nämnden och fastighetscentralens resultatområde samt kollektivtrafiken som en separat bindande nettobudgeterad enhet. Kommunalteknikcentralen och depån fungerar som separat bindande nettobudgeterade enheter.

15 01
Tekniska nämnden

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-80	0	-80	-53	-27
Verksamhetsbidrag	-80	0	-80	-53	-27

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Tekniska nämnden sammanträdde 11 gånger under år 2016. Nämnden omfattar 13 ledamöter, en representant för stadsstyrelsen samt de tjänstemän och funktionärer som är närvarande vid sammanträdena. Under 2017 behandlade nämnden sammanlagt 161 paragrafer, vilket innebär i snitt 15 paragrafer per sammanträde. För de nämnder som hör till verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö ordnades i september utbildningsdagar i Tammerfors.

Den nya fullmäktigeperioden inleddes undantagsvis 1.6.2017 och den nya förvaltningsstadgan trädde i kraft. De nya organen utsågs på stadsfullmäktiges sammanträde 12.6.2017. Den nya tekniska nämnden höll sitt första möte 22.8.2017.

15 20
Fastighetscentralens resultatområde

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	131 366	0	131 366	132 601	-1 235
Tillverkning för eget bruk	55 283	0	55 283	38 908	16 374
Utgifter	-139 731	-6 020	-145 751	-127 562	-18 189
Utgifter utan tillverkning för eget bruk	-84 448	-6 020	-90 468	-88 654	-1 815
Verksamhetsbidrag	46 918	-6 020	40 898	43 948	-3 050

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Fastighetscentralen omorganiserades till en ny organisation 1.3 (bitr. stadsdir. § 10/2017). Fastighetscentralens resultatområde delades upp i fem resultatenheter: projektberedning, byggherreverksamhet, underhåll, lokalförvaltning och bostadsuthyrning. Beskrivningen av resultatområdets ledningssystem uppdaterades i årsslutet. Den nya verksamhetsmodellens detaljer preciserades enhetsvis under årets lopp. Enhetsvisa verksamhetsplaner ingår som en del av ledningssystemet.

Fastighetsförvaltningssystemet blev färdigt i sin helhet vid årsskiftet efter en ca 2,5 år lång installationsfas. Det nya systemet omfattar samtliga av fastighetsförvaltningens kärnprocesser, som fastighetsförvaltning och hantering av kunduppgifter, hyresverksamhet, hantering av serviceproduktion i fråga om lokaler, fastighetsskötsel och underhåll samt byggherreverksamhet och investeringsplanering. Uppgifter om lokaler med tillhörande lokalservice har efter hand förts över till det nya systemet. Man har stegvis frångått de gamla systemen och nu kan de parallella systemen tas ur bruk i sin helhet. Nyttan av det nya övergripande systemet kan nås fullt ut först när all information kan hittas i ett och samma system.

Fastighetscentralen förberedde hyresprojekt i anslutning till social- och landskapsreformen, i anslutning till vilket man gjorde en kartläggning av lokaler och bostäder som hyrs ut till landskapets fastighetscentral samt räknade ut preliminära hyror för dem. Samtidigt förenhetligades hyresavtalen för lokaler som hyrts av koncernbolag, vilka haft en stor betydelse för fastighetscentralens driftsekonomi.

Investeringsprogrammet för ekonomiplaneperioden 2018–2021 bereddes som samarbete mellan verksamhetsområdena. Då befolkningsprognoserna blev precisare justerades programmets innehåll ännu under höstens lopp. Lokalbehoven ökade särskilt i fråga om nya daghemsprojekt och utbyggnad av objekt som tidigare ingått i programmet. Tidtabellerna för ett flertal projekt har setts över. I investeringsprogrammet gjordes en indexhöjning som motsvarade höjningen av byggnadskostnadsnivån. Den betydligt högre investeringsnivån jämfört med tidigare år har redan märkts som ett ökat antal uppdrag. Den exceptionellt höga personalomsättningen och rekryteringsproblemen försvårar situationen och det har varit en utmaning att hålla projekten inom tidtabellen.

Budgetens utfall

För fastighetscentralens driftsekonomiutgifter hade 84,5 milj. euro budgeterats för år 2017. Driftsekonomins utfall i budgeten för 2017 har särskilt påverkats av att hyresnivåerna stigit till följd av förenhetligade hyresavtal mellan staden och VTK Kiinteistöt Oy, skolan Hämeenkylän koulus tillfälliga hyreslokaler samt skolan Simonkylän koulus tillfälliga hyreslokaler på adressen Näckrosvägen 2 samt Vantaan Valos och ungdomsservicens hyreslokaler som ersätter nybyggnads- och ombyggnadsbehoven. Ovanstående ändringar påverkade hyrorna för externt hyrda lokaler med sammanlagt ca 5,0 milj. euro. Vidare behövdes ett tilläggsanslag på ca 1,0 milj. euro för övriga fastigheters driftsutgifter, bestående av bl.a. byggnadernas energikostnader och upphandlingar av underhållstjänster. Mot denna bakgrund höjdes fastighetscentralens driftsekonomianslag för 2017 med 6,0 milj. euro.

Fastighetscentralens verksamhetsintäkter överskrider budgeten med ca 1,2 milj. euro, vilket till största delen beror på att hyresintäkterna är större än beräknat. Verksamhetskostnaderna för resultatområdets driftsekonomi hamnar ca 1,8 milj. euro under det budgeterade. Den andel som reserverats för pensionsansvar som överförs och som räknas till personalutgifter underskred det budgeterade med ca 400 000 euro. Fastigheternas uppvärmnings-, el- och vattenavgifter utföll i sin helhet i stort sett enligt budgeten. Resten av anslagsunderskridningarna anknöt till de övriga verksamhetskostnaderna, varav den största avvikelsen orsakas av underskridningen av interna hyror som fastighetscentralen ansvarar för med drygt en miljon euro.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Mängden lokaler (m²)	826 182	823 571	821 002
Driftskostnader milj. €	15,9	15,3	16,0
Nybyggnation (brm²)	11 370	8 220	2 910
Rivna fastigheter (m²)	620	1 200	2 060
Försäljning av fastigheter, försäljningsvinst (t€)	731	250	176
Reparationsskuld 75% (t€)	69 034	65 000	*)
Energibesparingar (t€)	450	450	410
Kundernas tillfredsställelse med lokalerna (KTI, 1–5)	3,45	-	**)

*) Bekräftas senare.
**) Det har inte gjorts någon undersökning i fråga om år 2017.

14 51
Kollektivtrafik

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	10 871	0	10 871	10 870	1
Utgifter	-52 700	0	-52 700	-38 880	-13 820
Verksamhetsbidrag	-41 829	0	-41 829	-28 010	-13 819

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Under loppet av 2017 gjordes några ändringar i Vandas busslinjer. Linje 612 mellan Rosendal och Dickursby drogs in i början av sommartrafiken. Linje 561 förlängdes däremot i början av höstrafiken från Aviapolis station till flygplatsen och samtidigt ändrades dess rutt så att den går via Arvsvägen. Också rutten för linje 621 ändrades så att den går via Arvsvägen. I början av höstrafiken började den nya linjen 553 trafikera sträckan

Håkansböle – Portparken – Malm – Alberga. Utöver dessa gjordes ytterligare några rutt- och tidtabellsändringar, men de har närmast lokal betydelse.

Tusby blev medlemskommun i samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) och under år 2017 inledde HRT utarbetandet av en plan för linjenätet för Tusby och Kervo. Planen för linjenätet kommer för sin del också att påverka busslinjerna i Vanda. En annan viktig förändring som påverkar Vandas linjer inom den närmaste framtiden är planen för Lahtisledens linjenät, vars utarbetande HRT likaså inledde i slutet av år 2017.

I planeringen och byggandet av bussterminalen i Kivistö förbereder man sig på laddning av elbussar. Terminalen lär byggas i och med uppförandet av ett köpcentrum åren 2020–2021.

Budgetens utfall

HRT:s samkommunsstämma beslutade kompensera medlemskommunerna för den driftsersättning som fakturerats ur kommunandelarna för västmetrons infrastrukturkostnader samt utöver detta återbörda Vandas ackumulerade överskott på 10,0 milj. euro i enlighet med det förslag som framställts vid samkommunsstämman. Vanda framförde önskemål om återbördande av det ackumulerade överskottet eftersom Vandas verksamhetsutgifter återigen påtagligt underskred budgeten. För Vandas del kompenserades kommunandelen med sammanlagt 10,5 milj. euro. Återbördandet av överskottet påverkade inte resultatet.

HRT:s kommunandel var mindre än budgeterat, så kollektivtrafikens verksamhetsutgifter hamnade klart under budgeten. Vandas överskott ökade dock inte med anledning av det extraordinära återbördandet av överskott.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Passagerarmängd (påklivningar/vardagsdygn)		108 952	109 000 *)

*) Siffran är en uppskattning, eftersom det inte finns någon information tillgänglig om busstrafikens påstigningar.

14 50 Kommunalteknikcentralen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	27 038	0	27 038	35 433	-8 395
Tillverkning för eget bruk	32 762	0	32 762	36 707	-3 945
Utgifter	-73 061	-152	-73 212	-74 602	1 390
Utgifter utan tillverkning för eget bruk	-40 299	-152	-40 451	-37 895	-2 556
Verksamhetsbidrag	-13 261	-152	-13 413	-2 462	-10 951

I tabellen ingår ett anslag på 9,0 miljoner euro som reserverats för inkomster och utgifter i anslutning till byggplanering och verkställande av Helsingforsregionens miljötjänsters (HRM) vattentjänster, samt realiserade inkomster och utgifter på 5,2 miljoner euro.

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

När den nya förvaltningsstadgan trädde i kraft överfördes stadsmätningen, tidigare mätningsavdelningen, från kommunalteknikcentralen till resultatområdet fastigheter och boende. Med anledning av överföringen ändrades kommunalteknikcentralens budget för det innevarande året. Den nya budgeten bestod av inkomster på 18,0 milj. euro och utgifter på 31,4 milj. euro och ett verksamhetsbidrag på - 13,4 milj. euro.

Verksamhetsområdets MATTI-projekt avancerade enligt planerna och den första publikationens definieringsskeden genomfördes på ett lyckat sätt. I slutet av året genomfördes den första publikationens sprinter, produktutbildningar för testare samt integrationstestning som inleddes av leverantören och konversionstestning tillsammans med verksamhetsområdet. Kommunalteknikcentralen deltog särskilt i processerna för planering och genomförande av markanvändning. Som en del av detaljplaneprocessen granskades också översiktsplaneringen och som en del av generalplaneprocessen planeringen av trafiksystem.

I mottagningen av överskottsjord vid Petiktoppen (tidigare Långmossen) gick man sommaren 2017 över från försäljning av papperskuponger till ett elektroniskt mottagningssystem. Efter det att systemet införts identifieras bl.a. fordon som transporterar ren överskottsjord automatiskt med kameror utifrån registreringsnumret och faktureringen av mottagningsverksamheten sker elektroniskt.

Budgetens utfall

Kommunalteknikcentralens nettoresultatmål överskreds med 12,2 milj. euro, varvid inkomsterna uppgick till 30,2 milj. euro. Jämfört med årets sista prognos överskreds inkomsterna ännu med ca 6,9 milj. euro, eftersom utbetalningarna av några avtalsersättningar tidigarelades från år 2018 till år 2017. Resultatområdets kostnader överskred i sin helhet budgeten med ca 1,3 milj. euro. Kommunalteknikcentralens nettomålsättning uppnåddes.

I kupongpriserna för deponering av schaktmassor har det ingått en andel för färdigställande och iståndsättning av landskapet vid utfyllnadsbackar, dvs. obligatoriska reserver. Av resultatet för år 2017 överfördes sammanlagt 2,0 miljoner euro till dessa. Avsättningar har gjorts för ca 10,0 milj. euro för färdigställandet av utfyllnadsbackar och ca 1,5 milj. euro för stängandet av soptippen i Sottungsby. Dessa summor beräknas räcka till för användningsändamålet och nya reserveringar för objekten i fråga behövs inte i fortsättningen.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Underhåll av trafikleder (€/m²)	1,5	1,5	1,5
Underhåll av anlagda gatugrönområden (€/m²)	0,24	0,26	0,25
Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Underhåll av anlagda parker (klass A) (€/m²)	0,52	0,53	0,52
Lass som förts till jordupplagringsområden (st./år)	28 887	30 000	36 024

14 52
Depån

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	5 775	0	5 775	6 443	-668
Utgifter	-4 767	-4	-4 771	-5 207	435
Verksamhetsbidrag	1 008	-4	1 004	1 236	-233

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Depåns ordinarie verksamhet fortsatte huvudsakligen som förut. Den egna verkstaden koncentrerade sig främst på akuta reparationer av arbetsmaskiner och tungt materiel samt säsongsunderhåll och reparationer av tilläggsutrustning och maskiner för säsongsbehov. Köptjänsternas andel av kostnaderna för materielens underhåll och reparationer utgjorde ca 44 procent. Leasingmaterielens andel av fordonen är ca 60 procent.

Budgetens utfall

Utfallet av verksamhetsintäkterna var runt 12 procent och verksamhetskostnaderna ca 8 procent högre än i driftsplanen. Rörelseintäkterna och -kostnaderna utökades av fordonens goda användningsgrad samt den ökade mängden materiel. Det bindande nettomålet för depån uppnåddes.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Bränsleförbrukning (L/fordon/år)	1 586	1 600	1 634

14 7
Miljönämnden totalt

Ansvarig: Hannu Penttilä

Verksamhetsorgan: Miljönämnden
Ordförande: Maija Rautavaara

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	509	0	509	705	-196
Utgifter	-3 664	-14	-3 679	-3 479	-199
Verksamhetsbidrag	-3 155	-14	-3 170	-2 774	-395

Verksamhetsbeskrivning

I den verksamhet som lyder under miljönämnden ingår tillsammans som bruttobudgeterade enheter miljönämnden och miljöcentralen.

14 74
Miljönämnden

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-62	0	-62	-59	-3
Verksamhetsbidrag	-62	0	-62	-59	-3

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Miljönämnden sammanträdde 10 gånger under år 2017. Nämnden omfattar 13 ledamöter, en representant för stadsstyrelsen, en representant för ungdomsfullmäktige och de tjänstemän och funktionärer som är närvarande vid sammanträdena. Under 2017 behandlade nämnden sammanlagt 105 paragrafer, vilket innebär i snitt 11 paragrafer per sammanträde.

Den nya fullmäktigeperioden inleddes undantagsvis 1.6.2017 och den nya förvaltningsstadgan trädde i kraft. De nya organen utsågs på stadsfullmäktiges sammanträde 12.6.2017. Den nya miljönämnden höll sitt första möte 23.08.2017.

14 76
Miljöcentralen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	509	0	509	705	-196
Utgifter	-3 602	-14	-3 617	-3 420	-196
Verksamhetsbidrag	-3 093	-14	-3 108	-2 715	-392

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Miljöcentralen har deltagit i arbetet hos de arbetsgrupper som förbereder landskapsreformen. Personalen har hållits uppdaterad om reformens olika skeden. För personalen vid miljö- och hälsoskyddet i Nyland har det också ordnats gemensamma sparringdagar. I landskapsreformsteamets miljöhälsogrupp bereddes uppdragen inom den utsatta tidtabellen, dvs. före slutet av maj.

I augusti tillsatte Vanda stadsstyrelse en delegation för inomhusluftsärenden för att främja inomhusluftsärenden i staden. Miljöcentralen har representanter i delegationen.

Miljö- och hälsoskyddet har deltagit i utvecklingen av det kommande riksomfattande verksamhetsstyrnings- och datahanteringssystemet för miljö- och hälsoskydd som kommer att ersätta det nuvarande systemet. Avsikten är att det nya systemet tas i bruk år 2019.

I handläggningen av miljöskyddets tillstånd och anmälningar tog man i bruk tjänsten Lupapiste.fi. Genom prioritering av uppgifter behandlades tillstånd och anmälningar inom en rimlig tidtabell och utifrån en riskanalys kunde man utföra de viktigaste inspektionerna.

Det bereddes ett nytt långsiktigt miljöprogram, dvs. en vägkarta för resurssmart verksamhet. Vägkartan för resurssmart verksamhet är Vanda stads strategiska program som också innehåller stadens klimatmål samt främjandet av en cirkulär ekonomi i Vanda.

Det tvååriga projektet Klimatgatan avslutades i juni.

Under ledning av miljöcentralen förverkligades närskogens år, med vars hjälp man främjade kunskapen om närskogar, ordnade talkon och utflykter samt evenemang. Utöver detta genomfördes en enkät om närskogarna för daghem och skolor samt naturkartläggningar. Temaårets skogsguider var anställda vid miljöcentralen. I närskogsårets tecken deltog Vanda stad också i skogsutmaningskampanjen som var en del av Finlands 100-årsjubileum. Genom nya beslut fridlystes 124 ha skog.

Budgetens utfall

Miljöcentralens influtna inkomster var större än beräknat på grund av miljö- och hälsoskyddets taxaändring. Särskilt i fråga om tobakstillståndens årstillsynsavgifter var inkomsterna större än beräknat. Förändringen kan dock vara temporär.

Nyckeltal

Nyckeltal som beskriver produktiviteten och effektiviteten	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Miljö- och hälsoskydd			
Tillstånd och anmälningar	397	350	334
Antal inspektioner	1 837	2 000	1 645
Veterinärpatienter	4 633	5 000	4 588
Miljöskyddet			
Miljötillstånd, -anmälningar samt registreringar	114	120	102
Producerade sakkunnigtjänster bl.a. inspektioner (st.)	5 086	4 800	4 379
Fridlysta naturskyddsområden/ha	1 249	1 350	1 372

Affärsverken

Affärsverket Företagshälsan i Vanda

Resultaträkningen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Omsättning	6 900	0	6 900	7 292	-392
Övriga rörelseintäkter	25	0	25	35	-10
Material och tjänster	-2 504	0	-2 504	-2 785	281
Personalkostnader	-3 368	0	-3 368	-3 361	-7
Avskrivningar och nedskrivningar	-44	0	-44	-21	-23
Övriga rörelsekostnader	-485	0	-485	-520	35
Rörelseöverskott (-underskott)	524	0	524	639	-115
Övriga finansiella intäkter	0	0	0	2	-2
Räntekostnader som betalats till kommunen	-10	0	-10	-10	0
Ersättning för grundkapitalet	-3	0	-3	-3	0
Övriga finansiella kostnader	0	0	0	0	0
Finansiella intäkter och kostnader	-13	0	-13	-11	-2
Överskott (underskott) före reserver	511	0	511	628	-117
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivningsdifferensen	0	0	0	-10	10
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	44	0	44	31	13
Inkomstskatt	-14	0	-14	-8	-5
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	541	0	541	640	-99

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utveckling

Affärsverket Företagshälsan i Vanda är ett kommunalt affärsverk inom Vanda stads organisation med uppgift att sörja för de tjänster inom företagshälsovården som staden har ansvar för i enlighet med lagen om företagshälsovård, folkhälsolagen och den övriga lagstiftningen åt Vanda stad och företag i städerna Vanda, Esbo, Helsingfors och Grankulla samt för sjömanshälsovårdens tjänster åt Helsingfors stad. Städerna Esbo, Helsingfors och Grankulla har avskilt företagshälsovården från det övriga folkhälsoarbete som det ankommer på kommunen att ordna, på det sätt som 5 § i folkhälsolagen möjliggör. Affärsverket har fyra olika verksamhetsställen i huvudstadsregionen.

År 2017 var ekonomiskt och operativt ett bra år för Affärsverket Företagshälsan i Vanda. Inom affärsverket genomfördes bl.a. mer än 38 000 besök på mottagningarna och antalet klienter ökade med cirka 5 procent.

Den interna revisionen har under årens lopp etablerat sig inom affärsverket, och som ett komplement infördes nu en extern revisionsprocess då affärsverket tilldelades det ansedda kvalitetscertifikatet 9001/2015 för företagshälsovårdens verksamhet. Samtidigt modellerades också de viktigaste processerna inom företagshälsovården i processcheman.

Affärsverket satsade fortsättningsvis kraftigt på digitala lösningar under år 2017. Den chat-tjänst som fått särskilt tack togs i bruk vid årsskiftet 2017. Företagshälsovårdarnas virtuella mottagning utvidgades till att också

omfatta företagsläkarna och en digital bedömning av vårdbehovet togs i bruk. De virtuella och digitala lösningarna förstärker kundservicen och därmed blir företagshälsovårdens tjänster allt mångsidigare, vilket gagnar flera olika klientsegment.

Den ekonomiska balansen och produktiviteten och effektiviteten i fråga om personalens arbetsinsatser fortsätter att vara högprioriterade områden. Målen nåddes väl, eftersom hela affärsverkets verksamhetsresultat enligt budgeten (täckning 3) överskreds med 86 865 euro och förbättrades med 37 592 euro jämfört med år 2016.

Affärsverkets bindande ekonomiska mål är kravet på kapitalavkastning. Affärsverket uppfyllde det krav som ställts på det och intäktsförde till staden en ersättning för grundkapitalet på 2 631 euro (2 664 euro 2016) och 10 455 euro i ränta för stadens lån (10 658 euro år 2016).

Budgetens utfall

Finansieringsposterna stämde överens med de uppställda ramarna, räntekostnader till kommunen 10 455 euro (ränta 7 %) och ersättning för grundkapitalet 2 631 euro (ränta 7 %). Fordringarna från kommunen uppgick i slutet av 2017 till 2,7 miljoner euro (2,4 miljoner euro år 2016). För arbete utom den egna kommunen betalas en inkomstskatt på 0,008 miljoner euro på grund av att resultatet för räkenskapsperioden 2017 ligger på plus. Tillgodohavandena på bankkontot uppgick till 0,6 miljoner euro (0,3 miljoner euro år 2016).

Omsättningen var 7,3 miljoner euro (6,9 miljoner euro 2016) och övriga understöd och bidrag uppgick till 0,035 miljoner euro (0,04 miljoner euro 2016). Försäljningen överskred budgeten med 6 procent.

Verksamhetskostnaderna uppgick till 6,7 miljoner euro, av vilket 0,095 miljoner euro utgjordes av köp av material och 2,69 miljoner euro av köp av tjänster, 3,4 miljoner euro i personalkostnader och 0,52 miljoner euro i affärsverksamhetens övriga kostnader.

I Vanda, Esbo, Helsingfors och Grankulla låg affärsverkets resultat på plus. I enlighet med förlustutjämningsarrangemanget i avtalet om fusionering av företagshälsovården debiteras Helsingfors stad på sammanlagt 15 804,32 euro för förlustutjämning under räkenskapsperioden 2017. Summan som debiteras består av förlusten från verksamhetsstället för sjömanshälsovård under räkenskapsperioden 2017.

Under räkenskapsperioden har det inte konstaterats några förluster eller värdeminskningar vid anskaffning av egendom, vid överlåtelse eller i bruksvärdena. Affärsverket Företagshälsan i Vanda har inga överlåtelser av egendom.

Sammandrag av finansieringsanalysen

1 000 €	Budget 2017	Utfall	Överskridning/underskridning
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	481	585	-104
Finansieringens kassaflöde			
Förändringar i eget kapital	0	0	0
Överskott som återbetalats till kommunen	0	0	0
Övriga förändringar i likviditeten	0	-261	261
Förändring i likvida medel	481	325	156

Investeringar

1 000 €	Budget 2017	Utfall	Överskridning/underskridning
Lös egendom	-60	-55	-5

Investeringsreserven upplöstes under räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017 med 30 651,80 euro och användes för verksamhetsställenas investeringar i inventarier.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Räkenskapsperiodens överskott, 1000 EUR	608	541	641
Andelen arbetstid som faktureras av arbetstiden, %	53 %	56 %	56 %
Kundavtal totalt, st.	4 464	4 200	4 701
Personal som omfattas av kundavtal, st.	31 655	31 000	31 416
Andelen personal som omfattas av FPA 2-avtal, %	42 %	46 %	42 %
Kundtillfredsställelse på skalan 1–4	4,0	3,9	*)

*) Utförs på kundernas begäran vart annat år. Utfördes inte 2017.

Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk

Resultaträkningen

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskrid-ning/underskridning
Omsättning	36 875	0	36 875	37 164	-289
Övriga rörelseintäkter	106	0	106	46	60
Material och tjänster	-5 218	0	-5 218	-4 668	-550
Personalkostnader	-25 241	0	-25 241	-25 016	-225
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 486	0	-1 486	-1 339	-147
Övriga rörelsekostnader	-5 037	0	-5 037	-5 041	4
Rörelseöverskott (-underskott)	0	0	0	1 146	-1 146
Övriga finansiella intäkter	0	0	0	2	-2
Övriga finansiella kostnader	0	0	0	0	0
Finansiella intäkter och kostnader	0	0	0	2	-2
Överskott (underskott) före reserver	0	0	0	1 148	-1 148
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivningsdifferensen	0	0	0	411	-411
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	0	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	0	0	0	1 559	-1 559

Verksamheten, viktiga förändringar och servicens utvecling

Räddningsverket ansvarar för säkerheten inom räddningsväsendets verksamhetsområde i mellersta Nyland med de medel som står till räddningsväsendets förfogande samt sörjer för akutvården i enlighet med gällande avtal. Räddningsverkets verksamhetsområde omfattar städerna Hyvinge, Träskända, Kervo och Vanda samt kommunerna Mäntsälä, Nurmijärvi, Borgnäs och Tusby. Förvaltningen av Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk organiseras enligt bestämmelserna i Vanda stads förvaltningsstadga. I stadens organisation hör Mellersta Nylands räddningsverk till verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice. Affärsverket har en direktion med 15 medlemmar.

Antalet räddningsuppdrag inom Mellersta Nylands räddningsverks område under 2017 uppgick till 8 326 stycken (under 2016 var de 7 120 st.). I antalet räddningsuppdrag var ökningen runt 17 procent jämfört med året innan. För akutvårdens del uppgick det totala antalet uppdrag till 34 845 (32 522 st. uppdrag år 2016). För akutvårdens del var ökningen 7 procent.

Med anledning av terrordåden i Europa och Åbo i Finland har räddningsverket fortsatt arbetet med att skaffa beredskap inför hotfulla och farliga situationer. Antalet asylsökande som anlände till Finland hösten 2015 var inte längre lika stort 2016 och 2017 och det inrättades inte några nya förläggningar inom räddningsverkets område, utan en del av de gamla förläggningarna lades ner under loppet av år 2017. Vid centralerna gjordes dock flera inspektions- och rådgivningsbesök under året och man följer fortfarande noggrant med läget.

Räddningsverkets direktion släppte sotningen fri för konkurrens redan fr.o.m. 1.1.2015. Man följer fortfarande situationen aktivt för att säkerställa att den fritt konkurrerande sotningen fungerar. Antalet sotbränder verkar inte ha ökat enligt observationerna.

Räddningsverket har samarbetsavtal med Hyvinge sjukvårdsområde och HUCS–Pejas område om att ordna akutvård. Den framtida vård- och landskapsreformen inverkar troligtvis också på hur akutvården ordnas i början av år 2020.

Räddningsverket lär i början av 2020 gå över till de landskap som bildas. Inrikesministeriet startade redan 2016 ett projekt för att förbereda övergången. Utgående från regeringens proposition överförs Mellersta Nylands räddningsverk till att utgöra en del av Nylands räddningsområde, som ansvarar för säkerheten hos cirka 1,6 miljoner människor. Arbetet med att bereda samarbetet mellan Räddningsväsendet och Nyland upptar en del av räddningsverkets resurser.

Räddningsverket har utvecklat sin verksamhet under de senaste åren, bl.a. med en spetsenhet i Klövskog, programmet TUTOR för brandsyner samt egenkontroll av bostadsfastigheter. TUTOR-brandsynerna baseras på brandsynsobjektets egen bedömning av säkerheten samt på myndighetens bedömning. Under egenkontrollen utför fastighetsägaren en egen brandsyn på sin fastighet och returnerar blanketten till räddningsverket.

Budgetens utfall

Den budget som godkändes av räddningsverkets direktion har gjorts upp för två olika verksamheter, räddningsväsendet och akutvården. Det bindande mål Vanda stadsfullmäktige uppställt i budgeten var ett rörelseöverskott på 0 euro. Målet nåddes med ett rörelseöverskott på 1 148 036 euro. Räkenskapsperiodens överskott uppgick till 1 559 391 euro efter redovisade avskrivningsdifferenser.

För räddningsverkets del uppgick omsättningen till 27,4 milj. euro (27,7 milj. euro år 2016). Affärsverksamhetens övriga intäkter uppgick till 0,05 milj. euro (0,2 milj. euro år 2016). Verksamhetsintäkterna överskred budgeten med 0,14 milj. euro. Verksamhetskostnaderna uppgick till 24,9 milj. euro (25,3 milj. euro år 2016). Av detta utgjordes 3,6 miljoner euro av köp av material och tjänster, 17,1 miljoner euro av personalkostnader och 4,2 miljoner euro av övriga utgifter för affärsverksamheten. De budgeterade verksamhetsutgifterna utföll till 97 procent. Räddningsväsendets rörelseöverskott på 1,1 milj. euro påverkades av att personalkostnaderna var 0,5 milj. euro mindre än prognostiserat. Underskridningen berodde på lediga befattningar för förvaltningens, chefsstabens och stödtjänsternas del. I material- och servicekostnaderna åstadkoms en inbesparning på 0,4 milj. euro.

För akutvårdens del förverkligades det bindande målet för budgeten. Omsättningen uppgick till 9,7 milj. euro (9,7 milj. euro år 2016). Inkomsterna från akutvårdens transporter uppgick till 3,5 milj. euro under räkenskapsperioden. Till Hyvinge sjukvårdsområde återbetalades inkomster på 2,0 milj. euro (1,9 milj. euro år 2016). För Pejas sjukvårdsområdes del uppgick inkomsterna till 1,5 milj. euro (1,4 milj. euro år 2016). Verksamhetskostnaderna uppgick till 9,8 milj. euro (9,7 milj. euro år 2016). Av detta utgjordes 1,1 milj. euro av köp av material och tjänster, 7,9 milj. euro av personalkostnader och 0,8 milj. euro av övriga utgifter för affärsverksamheten.

Sammandrag av finansieringsanalysen

1 000 €	Budget 2017	Utfall	Överskridning/underskridning
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-104	996	-1 100
Finansieringens kassaflöde			
Förändringar i eget kapital	0	0	0
Övriga förändringar i likviditeten	0	-1 184	1 184
Förändring i likvida medel	-104	-188	84

Kassaflödet i ordinarie verksamhet och investeringar var 995 626 euro. Ändringen i likvida medel på -188 342 euro under räkenskapsperioden sänker summan för likvida medel till 1 511 878 euro.

Investeringar

1 000 €	Budget 2017	Utfall	Överskridning/underskridning
Räddnings- och släckningsenheter, övrigt fordonsmateriel	-1 220	-1 257	37
Övrigt räddnings- o. servicemateriel	-80	-23	-57
Stationsinventarier	-200	-243	43
Skyddsrumssystem	-40	-44	4
Datasystem	-50	0	-50
Investeringar totalt	-1 590	-1 567	-23
Statsandelar och överlåtelseinkomster	0	76	-76
Investeringar netto	-1 590	-1 491	-99

Det bindande målet som Vanda stadsfullmäktige ställt upp för investeringarna var 1,59 milj. euro. Investeringarnas målnivå underskreds med 22 869 euro. Till investeringar användes 1,6 milj. euro. Efter investeringarnas finansieringsandelar på 32 000 euro och de överlåtelseinkomster på 43 780 euro som uppkommit av fordonsförsäljning uppgick nettoinvesteringarna till 1,5 miljoner euro. Under räkenskapsperioden användes 1,3 milj. euro till räddnings- och släckningsenheterna och annat fordonsmateriel. Till stationsinventarier användes 243 232 euro och 44 000 euro gick till larmanordningar för varning av befolkningen.

Nyckeltal

Nyckeltal för produktivitet och effekt	BS 2016	BDG 2017	BS 2017
Inspektionsbesök och självutvärderingar av brandsäkerheten	7 746	6 479	5 992
Säkerhetskommunikation (pers.)	76 427	90 600	92 696
Räddningsväsendets uppgifter	7 119	6 600	8 326
Akutvårdsuppgifter	32 522	31 000	34 845
Utgifter €/invånare	82,38	81,60	79,60

Fonderna

Bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfonden

Enligt 10 § i bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfondens stadgar uppgörs per räkenskapsperiod ett bokslut för fondens förvaltning, som omfattar resultaträkning, balansräkning och finansieringskalkyl samt verksamhetsberättelse.

Det resultat som fondens resultaträkning visar för räkenskapsperioden överförs från bokslutet till fondens kapital.

Resultaträkningen bildas av räntorna på de beviljade lånen och de bidrag som lyfts samt av kreditförlusterna för låneamorteringar som inte erlagts. Om kreditförluster beslutar stadsstyrelsen.

Fondens bokslut sammanförs med stadens bokslut.

Budgetens utfall

Enligt driftsplanen var uppskattningen att nya lån beviljas till ett belopp om 8,0 miljoner euro och understöd och bidrag till ett belopp om 0,5 miljoner euro.

Lån och hissunderstöd har kunnat ansökas året om från fonden. Under året beviljades inga nya lån. Två stycken hissbidrag beviljades till ett belopp på 3 000 euro och 11 295,80 euro.

Indrivning av fondens tillgodohavanden

Under 2017 bokfördes inga kreditförluster.

Fondens kapital

Fondkapitalet uppgick 31.12.2017 till 92 804 533,42 euro.

Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena

I Kivistö centrum och på bostadsmässområdet stod 35 flervåningshus med 1 704 bostäder klara i slutet av 2017. Under uppförande var 16 flervåningshus som får 984 bostäder. I Käinbybacka stod 8 flervåningshus med 555 bostäder klara i slutet av 2017. Under uppförande var fyra flervåningshus som får 294 bostäder.

Allt som allt har 2 259 bostäder i flervåningshus färdigställts i Kivistö centrum och Käinbybacka, i dessa bor omkring 3 260 invånare. I Kivistö centrum och Käinbybacka sålde staden åtta flervåningshustomter år 2017.

I Dickursby färdigställdes en affärslokal på 4 000 m^2 i skede två av byggandet av Dixi och 8 000 m^2 kontor i två tornhus. Det sista byggnadsskedet har ännu inte inletts. Under 2017 färdigställdes i Dickursby (Dickursby, Ånäs, Bäckby och Björkhagen) 12 flervåningshus och antalet bostäder var sammanlagt 606 när alla hustyper beaktas. I slutet av året pågick byggandet av 25 våningshus som omfattar 1 429 bostäder. I den östra ändan av stationsbryggan byggs som bäst en kontors- och affärsbyggnad på 9 500 m^2. Ombyggnaden av Tikkurilan Silkki pågår. Detaljplaneändringen för det s.k. kyrkokvarteret behandlas som bäst i förtroendeorganen. Biblioteksparken blev klar och Åstranden i Dickursby håller på att planeras.

I Korso centrum pågår byggandet av ett tornhus med 120 bostäder samt två andra våningshus. Detaljplanen för Myrbacka centrum trädde i kraft. I stället för Mårtensdals köpcentrum och Laajavuoren koulu som rivits, byggs som bäst våningshus och en dagligvaruhandel. En planerings- och tomtöverlåtelsetävling för Björkby centrum ordnades hösten 2016. Fyra tävlingsförslag lämnades in i tävlingen. Det fortsatta arbetet med planändringen

(planändringen för Björkby 002114/ Björktorgets planläggningsprojekt) har inletts från och med 12.9.2017 tillsammans med den instans som vann tävlingen. Med Hakopolun Liikekiinteistö Oy har förts Fortsatta diskussioner om utvecklingen av området.

Aviapolis tillväxt som Finlands snabbast växande företagsområde och arbetsplatskluster har fortsatt. Utvecklingen av Aviapolis ansluter till det globalt välkända fenomenet, där en flygplats fungerar som ekonomisk motor för det omgivande området och skapar affärsverksamhetspotential för företagen. Aviapolis står dock i en särställning bland flygplatsstäderna runtom i världen. Aviapolisområdet byggs ut till en internationell och livskraftig flygplatsstad där arbete, boende, service och rekreation mixas på ett urbant vis. I och med tillgången på bostäder ges i området tillgång till nya verksamhetsmöjligheter och modeller för affärsverksamhet.

Arbetet med att bygga verksamhetslokaler i närheten av Aviapolis station fortsätter. Byggandet av kontorsbyggnaden Aviabulevarden II (26 300 m^2-vy) pågår, liksom byggnadsarbetena i anslutning till utvidgningsdelen av Technopolis (5 550 m^2-vy). Planeringen av kontorsbyggnaden Mondo (42 400 m^2-vy) har inletts.

Detaljplanerna för det nya bostadsområdet utmed Arvsvägen har fastställts och de första våningshusen håller på att byggas.

Vanda stad ordnade tillsammans med fem markägare en öppen och internationell idétävling ”Aviapolis Urban Blocks”, som resulterade i på idéplanet utvecklingsbara planer på 15,6 hektar för tävlingsområdet. Planeringen av området fortsätter utgående från de bästa idéerna. I området eftersträvar man mångsidiga stadsfunktioner, bostäder för omkring 3 000 invånare och dessutom arbetsplatsbyggande minst 20 procent av den totala omfattningen på byggande. I området placeras också Mantalsparken och Frälseparken samt allaktivitetsbyggnaden Atomi, som det är meningen att ska vara färdig 2022.

Flera planändringsarbeten har varit under arbete.

Aviapolis har utvecklats i ett lokalt samarbete med intressegrupper (bl.a. under evenemanget Aviapolis 31.8–1.9.2017). Aviapolis har marknadsförts till företag av sådant slag som kan dra nytta av närheten till flygplatsen bl.a. på internationella mässor inom fastighetssektorn (MIPIM –evenemanget i Cannes på våren och ExpoReal i München under hösten). Marknadsföringen av Aviapolis har förverkligats utgående från samarbetsavtal tillsammans med områdets markägare och företag samt de byggnadsföretag som verkar i området.

Investeringar

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-5 000	0	-5 000	-2 135	-2 865
Offentliga anläggningstillgångar	-5 000	0	-5 000	-2 135	-2 865

Fondens investeringsutgifter underskred budgeten med 2,9 milj. euro år 2017. Genom fondens medel för investeringar förverkligades utvecklingen av Myrbacka centrum och åstranden i Dickursby samt Dickursby stations underfart.

Social kreditgivning

Social kreditgivning ansöks det mycket om för att ordna upp skulder av olika slag. I alla åldersgrupper ser man fortfarande många personer som fått problem med smålån (s.k. snabblån). Den ändrade lagstiftningen 1.6.2013 har knappt synts som någon förbättring av läget vad gäller den sociala kreditgivningen. Smålånen har nog minskat till antalet men däremot ökat till sina belopp.

Under årets lopp beviljades 51 st. sociala krediter på 299 136,04 euro. Allt som allt har 970 st. krediter beviljats åren 2004–2017 till ett sammanlagt belopp på 5 231 323,84 euro.

Hittills har 681 st. krediter återbetalats till sina fulla belopp. Av krediterna har 186 st. sagts upp. Av de uppsagda krediterna har 127 st. indrivits till sina fulla belopp genom utmätning. För en del av de uppsagda krediterna ackumuleras prestationer genom utmätning.

Sociala kreditgivningen fick in 98 nya ansökningar i skrift. Antalet kreditbeslut som fattades uppgick till 133 stycken. De postivia besluten var 51 till antalet. Antalet negativa beslut var 53 st. i skriftlig form och 29 st. i muntlig form, sammanlagt 82 stycken. I fråga om de muntliga besluten avstod klienter från att lämna in en ansökan efter att ha fått veta att det inte fanns förutsättningar för beviljande av kredit efter en helhetskartläggning.

För de kunder som redan fått lån beviljades 79 amorteringsfria månader och gjordes 40 betalningsplaner upp för obetalda betalningsrater. Fem kredittagare beviljades kredithöjning och för en kredittagare gjordes ändringar i betalningsprogrammet.

Under hela året sades nio krediter upp. Två av de uppsagda krediterna togs tillbaka, då kredittagaren tog kontakt med enheten och man kunde komma överens om ett betalningsprogram. Fem sociala krediter omfattas av skuldsanering för privatpersoner.

31.12.2017 uppgick fonden för social kreditgivning till 1 777 812,68 euro och medel disponibla för beviljande av sociala krediter år 2018 är 647 057,47 euro.

I Vanda har fr.o.m. 1.8.2016 för den sociala krediten uppburits en referensränta enligt 12 § i räntelagen 633/1982 i stället för Euribor (Soc.o.hälsovårdsn. 13.6.2016). Avkastningarna har minskat efter att räntan ändrades, eftersom räntorna har varit så låga.

Fr.o.m. bokslutet 31.12.2014 bokförs alla fordringar som är över två år gamla som kreditförluster i enlighet med stadens allmänna praxis. Sociala kreditgivningens fordringar drivs in tills de har betalats i sin helhet eller tills skulden har föråldrats. Även efter bokföringen av kreditförluster fås således prestationer, varvid summan de facto inte i sin helhet blir en slutgiltig kreditförlust.

Kreditförlusterna 31.12.2017 är 286 099,13 euro, dvs. 5,46 procent av 5 231 323,84 euro som beviljats fram till 31.12.2017.

Målet som ställts upp för den sociala kreditgivningens kreditverksamhet nåddes.

Skadefonden

Skade- och ansvarsriskerna har begränsats genom försäkringar. Vanda stads och dess affärsverks lagstadgade olycksfallsförsäkringar, egendoms- och avbrottsförsäkringar, ansvarsförsäkringar för verksamheten och administrationen, bil- och trafikförsäkringar, olycksfallsförsäkringar samt reseförsäkringar har konkurrensutsatts senast år 2013. Till de delar som stadens försäkringar inte ersätter skador på egendom, täcks dessa ur skadefonden som förvaltas av finansieringens resultatområde med efterföljande av skadefondens stadga.

2.2.2 Tablå över budgetutfallet i resultaträkningsdelen 2017

Staden och fonderna

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskrid-ning/underskridning
Försäljningsinkomster	45 554	-100	45 454	48 379	-2 925
Avgiftsinkomster	74 237	-1 306	72 931	84 615	-11 684
Understöd och bidrag	22 187	1 347	23 533	15 094	8 439
Övriga inkomster	178 451	110	178 561	193 715	-15 154
Inkomster sammanlagt	320 429	51	320 480	341 803	-21 324
Tillverkning för eget bruk	88 601	0	88 601	78 278	10 323
Personalutgifter	-453 836	-1 876	-455 712	-437 394	-18 318
Köp av tjänster	-725 297	-2 710	-728 006	-694 017	-33 990
Material, förnödenheter och varor	-47 928	-3 249	-51 177	-52 814	1 637
Understöd	-97 202	1 416	-95 786	-77 974	-17 813
Övriga utgifter	-164 449	-6 797	-171 245	-170 085	-1 161
Utgifter sammanlagt	-1 488 712	-13 215	-1 501 927	-1 432 282	-69 644
Verksamhetsbidrag	-1 079 681	-13 164	-1 092 846	-1 012 201	-80 645
Skatteinkomster	941 193	0	941 193	977 011	-35 817
Statsandelar	169 409	0	169 409	168 934	475
Ränteinkomster från andra	16 296	0	16 296	14 188	2 108
Ränteinkomster från affärsverk	170	0	170	170	-0
Övriga finansiella inkomster från andra	16 106	0	16 106	15 315	791
Ersättning för grundkapitalet från affärsverk	71	0	71	71	-0
Ränteutgifter	-6 100	0	-6 100	-2 521	-3 579
Övriga finansiella utgifter	-627	0	-627	-228	-399
Finansiella ink. och utgifter	25 915	0	25 915	26 994	-1 078
Årsbidrag	56 836	-13 164	43 672	160 737	-117 065
Avskrivningar och nedskrivningar	-112 221	0	-112 221	-122 126	9 904
Extraordinära inkomster och utgifter	0	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-55 385	-13 164	-68 550	38 612	-107 161
Ändringar i reserver och fonder	627	0	627	662	-35
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	-54 758	-13 164	-67 923	39 273	-107 196

Resultaträkningsdelens utfall, inklusive affärsverken

1 000 €	Staden + fonderna BS 2017	Affärsverken BS 2017	Totalt BS 2017
Försäljningsinkomster	48 379	59 400	107 779
Avgiftsinkomster	84 615	6 925	91 540
Understöd och bidrag	15 094	1 433	16 527
Övriga inkomster	193 715	67	193 783
Inkomster sammanlagt	341 803	67 825	409 628
Tillverkning för eget bruk	78 278	0	78 278
Personalutgifter	-437 394	-44 184	-481 577
Köp av tjänster	-694 017	-9 336	-703 353
Material, förnödenheter och varor	-52 814	-3 719	-56 533
Understöd	-77 974	-0	-77 974
Övriga utgifter	-170 085	-7 098	-177 183
Utgifter sammanlagt	-1 432 282	-64 338	-1 496 620
Verksamhetsbidrag	-1 012 201	3 487	-1 008 713
Skatteinkomster	977 011	0	977 011
Statsandelar	168 934	0	168 934
Ränteinkomster från andra	14 188	0	14 188
Ränteinkomster från affärsverk	170	0	170
Övriga finansiella inkomster från andra	15 315	22	15 337
Ersättning för grundkapitalet från affärsverk	71	0	71
Ränteutgifter	-2 521	-170	-2 691
Övriga finansiella utgifter	-228	-72	-300
Finansiella ink. och utgifter	26 994	-219	26 774
Årsbidrag	160 737	3 268	164 005
Avskrivningar och nedskrivningar	-122 126	-1 448	-123 574
Extraordinära inkomster och utgifter	0	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	38 612	1 820	40 432
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivnings-differensen	0	402	402
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	0	156	156
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	662	0	662
Ändringar i reserver och fonder	662	557	1 219
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	39 273	2 377	41 651

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

De sammanräknade verksamhetsintäkterna för staden, affärsverken och fonderna var 409,6 miljoner euro, vilket är 22,5 miljoner euro mer än i den ändrade budgeten 2017. På grund av den livliga planläggnings- och byggnadsverksamheten överskreds verksamhetsintäkterna inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö med 25,6 miljoner euro, särskilt i och med kommunalteknikcentralens intäkter för avtal samt intäkterna av markförsäljning. Verksamhetsintäkterna inkluderar i budgeten 9,0 milj. euro och i utfallet 5,2 milj. euro i s.k. genomfakturerade försäljningar av byggnadstjänster till HRM. Utfallsprocenten för verksamhetsintäkterna i förhållande till den ändrade budgeten var 106 procent.

Verksamhetskostnader

De sammantagna verksamhetskostnaderna för staden, affärsverken och fonderna utan tillverkning för eget bruk var 1 418,3 miljoner euro, vilket är 58,8 miljoner euro mindre än i den ändrade budgeten. Kollektivtrafikens driftskostnader underskred budgeten med 13,8 miljoner euro, eftersom HRT:s kommunandel verkställdes i en mindre omfattning än budgeterat. Kostnaderna för utkomststöd underskred anslaget på cirka 16 milj. euro som reserverats för FPA-överföringen. Personalkostnaderna underskred budgeten med cirka 18 milj. euro. Utöver detta underskreds kostnaderna för köp av tjänster med 20 milj. euro i synnerhet inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö. I verksamhetskostnaderna ingår 5,2 milj. euro i s.k. genomfakturerade kostnader från byggtjänster som sålts till Helsingforsregionens miljötjänster (HRM). Utfallsprocenten för verksamhetskostnaderna, utan tillverkning för eget bruk, i relation till den ändrade budgeten var 96 procent.

Verksamhetsbidrag

I bokslutet år 2017 är de sammanräknade verksamhetsbidraget för staden, affärsverken och fonderna -1 008,7 milj. euro, vilket är 81,3 milj. euro bättre än den ändrade i budgeten. Det för den kommunala sektorn typiska negativa verksamhetsbidraget ökade jämfört med året innan med 18,7 miljoner euro, dvs. med 1,9 procent. Orsaken till ökningen är särskilt de exceptionellt höga kalkylerade posterna för verksamhetsinkomster som förverkligades år 2016.

Skatteinkomster och statsandelar

Staden fick sammanlagt 977,0 miljoner euro i skatteinkomster år 2017. Skatteinkomsterna ökade med 23,2 miljoner euro, dvs. 2,4 procent, från året innan. Skatteinkomsterna överskred budgeten med 35,8 miljoner euro. Skatteinkomsternas budgetutfall blev 103,8 procent. Av skatteinkomsterna för 2017 utgjordes 819,0 milj. euro av kommunalskatt, 80,7 milj. euro av samfundsskatt och 77,3 milj. euro av fastighetsskatt.

Staden fick år 2017 sammanlagt 168,9 milj. euro i statsandelar för driftsekonomin, vilket är 10,8 procent mindre än året innan. De beräknade statsandelarna i budgeten 2017, 169,4 miljoner euro, underskreds med 0,5 miljoner euro och utfallet var 99,7 procent.

Finansiella intäkter och kostnader

De sammanräknade finansiella intäkterna och kostnaderna för staden, affärsverken och fonderna uppgick till 26,8 miljoner euro, utfallet överskred budgeten 2017 med 1,1 miljoner euro. Differensen mellan budgeten och utfallet beror på att räntenivån fortsättningsvis hållits på en låg nivå. Utfallet av ränteutgifterna blev 2,5 miljoner euro, vilket underskred budgeten med 3,6 miljoner euro.

Årsbidrag

Årsbidraget fås genom att skatteinkomsterna, statsandelarna samt de finansiella intäkterna och kostnaderna läggs till verksamhetsbidraget. I bokslutet 2017 var årsbidraget för staden, affärsverken och fonderna 164,0 miljoner euro, vilket är 117,7 miljoner euro bättre än i den ändrade budgeten 2017. Årsbidraget minskade med 9 procent jämfört med årsbidraget 2016.

Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningarna och nedskrivningarna år 2017 utgjorde 123,6 miljoner euro, vilket var 109 procent av det budgeterade och 9,7 milj. euro mer jämfört med budgeten. Bakgrunden till överskridningen är nedskrivningar på 14 milj. euro, vilka inte har beaktats i budgeten. De största nedskrivningarna gällde de extraordinarie nedskrivningar på cirka 8,5 milj. euro som tillkommer på grund av rivningen av skolorna Myllymäen koulu, Kivistön koulu och Hämeenkylän koulu. I bakgrunden för överskridningen ligger dessutom den nedskrivning på 3 milj. euro i balansvärdet för Koy Erikas aktieportfölj i anslutning till markaffärerna i Kivistöområdet.

Räkenskapsperiodens resultat

Räkenskapsperiodens resultat för staden, affärsverken och fonderna år 2017 var 40,4 milj. euro, vilket var 24,1 milj. euro mindre än resultatet för 2016 och 108,0 milj. euro större än den ändrade budgeten för 2017. Detta resultat som är bättre än resultatet i budgeten för år 2017 beror för inkomsternas del främst på att intäkterna från avtal och markförsäljning i anslutning till planläggning och byggande ökat samt på en större ökning än beräknat i de skatteinkomster som kommit staden till del. På den positiva utvecklingen i resultatet för räkenskapsperioden inverkade också underskridningen i verksamhetskostnaderna, särskilt i fråga om de kommunandelar som betalats till samkommunen HRT, utgifterna för utkomststöd, personalkostnaderna och de köpta tjänsterna.

2.2.3 Investeringsdelens utfall

91 Byggnation

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	-55 825	0	-55 825	-38 876	-16 949
Utgifter	0	0	0	33	-33
Netto	-55 825	0	-55 825	-38 908	-16 917

Stadsfullmäktige godkände 16.11.2016 ett anslag på 55,8 milj. euro för investeringar i lokaliteter år 2017. För investeringar i lokaliteter användes sammanlagt 38,9 milj. euro år 2017, vilket underskrider anslagen med 16,9 milj. euro.

91 1 Nybyggnation

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	33	-33
Utgifter	-25 290	0	-25 290	-11 414	-13 876
Netto	-25 290	0	-25 290	-11 381	-13 909

Fastighetscentralen skaffade i samarbete med sina kunder och samarbetsparter lokaliteter för serviceproduktionens behov genom att förverkliga det arbetsprogram för nybyggnation som fastighetscentralsnämnden godkänt. Följande projekt färdigställdes genom anslag under 2017:

- Fagerstaparkens daghem,
- Paviljongdaghemmet på Pyrolavägen och
- Hämeenkylän koulus evakueringslokaler i Sanomala.

Av de projekt som genomförs med anslag i slutet av året pågick byggandet av följande projekt som färdigställs år 2018:

- Grans familjerehabiliteringscenters tillbyggnad
- Grunderna i de idrottslokaler som hyrs av den tillfälliga skolan i Sanomala,
- Utbyggnad av Uomarinteen koulu,
- Mårtensdals daghem,
- Herrgårdsforsens idrottsparks servicebyggnad,
- Takkonstruktioner och maskinhallsutrymmen vid Katrinebergs jordbruk
- Cykelparkeringsutrymmet i anslutning till Dickursby station

Av koncernbolagens projekt var följande i byggnadsskede i slutet av 2017:

- VAV:s projekt med bostäder för utvecklingsstörda på Mårtensdalsgränden 2b,
- Myrbacka äldrecenter och
- bostäder för specialgrupper på Violbrinken 4 i Dickursby.

Av nybyggnadsprojekten var följande i planeringsskedet i slutet av 2017:

- Fas II av Solstenen,
- Gruvsta daghem,
- Daghemmet på Nejlikvägen i Dickursby och
- Takkonstruktion och träarbetslokalerna vid Kraftverksvägens depå.

Projekten med den nya ersättande skolan i Tavastby och den nya ersättande skolan i Råtorp samt daghemslokal var i slutet av året i konkurrensutsättningsskedet. Projekten genomförs enligt alliansmodellen och planeringsarbetena inleds i början av 2018 efter valet av partner i december.

Av koncernbolagens projekt år 2017 var VAV:s projekt som gäller boende- och servicelokaler för specialgrupper i Björkhagen inom ramen för Kvesvedsängens projekt och VTK:s projekt Ylästön II koulu med näridrottsplatser i planeringsskedet.

I samband med följande nybyggnadsprojekt pågick behovsutredning och projektplanering 2017: Skolutvidgningarna i Alkärr och Nissbacka för att ersätta Korso skolor, utbyggnaden av Ånäs skolor, liksom ändringsarbetena inklusive lösningar för daghemmet, Veturin päiväkoti som ersätter daghemmet på Lokstigen, Hakunilan päiväkoti och paviljongskolan i Backas samt servicebyggnaderna vid idrottsplanerna i Mårtensdal, Myrbacka och Korso.

Av koncernbolagens projekt vid fastighetscentralen var Luhtabacka brandstation, Dickursby välfärdscenter och Dickursby äldrecenter i behovsutredningsskede.

Av de lokaler som koncernen hyr av utomstående instanser var daghemslokalerna på Konvaljvägen i behovsutredningsskede och de mångfunktionella kontorslokaler som hyrs i Dickursby för stadens förvaltningar inom de olika verksamhetsområdena i projektplaneringsskede.

Utanför koncernbolagen hyrdes lokaler i Dickursby som ersättande lokaler för skolor under den tid som ombyggnad pågår, för verkstadscentret Valo i Vanda och ersättande lokaler för verkstadsfunktioner för ungdomar. Vidare ingicks hyresavtal om ersättande kontorslokaler i Silkkis fastighet som ligger i Dickursby, vilka tas i bruk i början av år 2019. För de lokalers del som hyrs för social- och hälsovårdsväsendet och bildningsväsendet i det köpcentrum som byggs i Kivistö fördes nya förhandlingar, på grund av att lokalbehovet och lokalitetslösningarna i projektet ändrats, lokalerna är avsedda att tas i bruk 2020.

Av förhandsutredningsprojekten färdigställdes utredningarna om daghemsnätet i områdena Dickursby och Myrbacka under 2017. Vid årsskiftet pågick Varias lokalitetsutredning och utredningen om skolnätet i området Dickursby.

Anslagen för nybyggnation underskreds med omkring 14,2 milj. euro. Underskridningen berodde på att stora projekt försenades. Följande nybyggnadsprojekt påbörjades inte överhuvudtaget: Genomföringsskedet för det nya skolprojektet i Tavastby överfördes till åren 2019–2020 (man beslöt sig för att hyra tillfälliga lokaler), inledningen av projekten med att utvidga depån vid Kraftverksvägen överfördes till år 2018 medan man beslöt att avstå från byggandet av garageutrymmen för akutvården i anslutning till Myras (hyreslokaler söks). Vidare var realiseringsskedet försenat för följande projekt: Tillbyggnaden vid Grans familjerehabiliteringscenter, utvidgningen av Uomarinteen koulu, Martinlaakson päiväkoti, servicebyggnaden vid idrottsplanen i Herrgårdsforsen, Takkonstruktioner och maskinhallsutrymmen vid Katrinebergs jordbruk samt cykelparkeringsutrymmet i anslutning till Dickursby station.

91 2 Reparationsbyggande

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-27 985	0	-27 985	-24 970	-3 015
Netto	-27 985	0	-27 985	-24 970	-3 015

Anslaget under projektgruppen för reparationsbyggnadsarbeten underskreds med 3,0 miljoner euro år 2017, delvis beroende på att projekt utfallit väl, liksom delvis beroende på förseningar i tidtabellen och på att projekt inte påbörjats.

De viktigaste reparations- och ändringsarbetena i skolbyggnader som färdigställdes under 2017 var:

- Reparationsarbetena i bottenvåningen i den gamla skolbyggnaden i Råtorp.
- Reparationsarbetena i Simonkylän koulu.
- Förnyelsen av Viertolan/Jokirannan koulus paviljongutrymmen.
- Partiella ombyggnadsarbeten i följande daghem: Hiekkaharju, Kiirunatie, Lintukallio, Saturnus, Timotej, Trolleby och Yrttitie.
- Reparations- och ändringsarbetena teatern Navethalia.
- Ombyggnaden av Vandaforsens brandstation.

Vår 2017 färdigställdes bl.a. reparationer av yttertak och fasader vid följande skolbyggnader:

- Fas III i yttertaksarbetet vid Jokiniemen alakoulu.
- Målningen av Jokirannan koulus tak.
- Målningen av taket vid Viola, kulturcentret för barn unga.
- Målningen av Simonkallion koulus plåttak.
- Fasadreparationen vid Sotungin koulu.
- Rappningsreparationerna på Tikkurilan lukios fasad och
- Fönsterreparationen i Varia på Tennisvägen.

Vidare utfördes fasadreparations- och målningsarbeten vid bl.a. följande daghem: Louhela, Ruokopilli, Hämeenkylä, Husaari, Ollas, Hakunilanrinne och Simonkylä. I området Hanaböle träsk reparerades också yttertaket på en före detta bostadsbyggnad.

Inomhusluftsreparationsarbeten som ingick i ombyggnadsanslagen utfördes för cirka 3,7 milj. euro. Inomhusluftsreparationsarbeten utfördes i projektgruppen ändringsarbeten i hyres- och aktielokaler Fastighetscentralens energisparprojekt Esco I och Esco II fortsatte år 2017.

I slutet av år 2017 var de största projekten i byggnadsskedet följande:

- Ombyggnaden av B-delen vid Katrinesjukhuset samt ändringsarbetena i patientarkivet,
- Reparationsarbetena i Myrbacka bibliotek,
- Yttertaksreparationerna vid Tuomelan koulu,
- Ombyggnadsarbetena på Lehtikuusen koulus och Kivimäen koulus gårdsplaner,
- Ombyggnadsarbetena på Korso äldrecenters gårdsplan,
- Ombyggnadsarbetena på Malminiityn päiväkotis gårdsområde,
- Den partiella ombyggnaden av Simpukan päiväkoti och
- Renoveringarbetena i inspektorns hus på området Håkansböle gård.

De viktigaste ombyggnadsprojekten som var i planeringsskedet under 2017:

- Havukosken koulus ombyggnad,
- Andra skedet i ombyggnaden av Lehtikuusen/Havu koulus gymnastiksal,
- Ombyggnaden av Dickursby simhall och
- Effektiveringen av Uomarinteen koulus användning av lokaler och utvidgningen av kökslokalerna (förverkligas 2018 i samband med nybbyggnadsprojektet).

I behovsutrednings- eller projektplaneringsskedet var år 2017:

- Ändringsarbetena i Myras enhet för missbrukarvård,
- Ändrings- och ombyggnadsarbetena i Jokiniemen koulus lokaler,
- Ändrings- och ombyggnadsarbetena i skolorna i området Korso,
- Den partiella ombyggnadsarbetana i Kuusikon koulu,
- Renoveringarbetena i Västersundoms skola, den partiella ombyggnaden av Hämevaaran päiväkoti,
- Ombyggnaden av Viola, kulturcentret för barn och unga och
- Ombyggnaden av Håkansböle gårds huvudbyggnad.

91 3 Ändringsarbeten i hyres- och aktielokaler

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-2 550	0	-2 550	-2 524	-26
Netto	-2 550	0	-2 550	-2 524	-26

Verksamhetskostnaderna för ändrings- och reparationsarbeten i hyres- och aktielokaler förverkligades enligt budgeten. År 2017 färdigställdes reparationsarbetena i Ojahaan päiväkoti, ändrings- och reparationsarbetena i Västerkulla biblioteks- och ungdomslokaler samt gårdsreparationerna vid Keihäspuiston päiväkoti. Av koncernbolaget VTK:s projekt färdigställdes de partiella ombyggnadsarbetena i Leppäkorven päiväkoti. Inomhusluftsreparationer utfördes för cirka 0,4 miljoner euro.

I slutet av 2017 var ändrings- och reparationsarbetena i Dickursby social- och hälsostation i byggnadsskedet. I koncernbolaget VTK:s regi pågick partiella ombyggnads- och ändringsarbeten i Varias verksamhetslokaler i Aviapolis som ägs av bolaget. I planeringsskedet var ombyggnadsprojektet i Håkansböle ungdomsgård och av VTK:s projekt ändringsarbetena i ungdomslokalerna i Lumon lukio. I projektberedningsskedet var VTK:s ändringsarbeten i stadsarkivets ersättande lokaler på Släckruskvägen 2.

92 Immateriell egendom

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-9 700	0	-9 700	-5 972	-3 728
Netto	-9 700	0	-9 700	-5 972	-3 728

År 2017 riktades utgifterna för immateriell egendom vid IT-administrationens servicecentral på genomförandet av hela stadens gemensamma datasystemprojekt inom förvaltningen och verksamhetsområdena samt projekthelheten för e-tjänster.

De viktigaste projekten var följande:

- En rask utveckling av e-tjänsterna (15 nya former av service)
- Ledningen via kunskap, kompassen
- Planeringssystemet Matti inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
- En helhet för samordnad information tas i bruk.
- Fastighetsadministrationen, Kiha,
- Uppdateringarna av ärendehateringar.

IT-administrationens budget för immateriell egendom var 6,2 milj. euro. Av detta användes 5,9 miljoner euro (utfall 95 %). Apottiprojektet framskred enligt tidtabellen och inom budgetramarna.

93 Offentliga anläggningstillgångar

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	300	0	300	620	-320
Utgifter	-30 000	-3 280	-33 280	-35 535	2 255
Kommunaltekniska arbeten	-30 000	-3 060	-33 060	-35 280	2 220
Trafikområden	-22 900	-900	-23 800	-24 865	1 065
Idrottsområden	-2 250	-200	-2 450	-2 831	381
Rekreationsområden	-350	0	-350	-308	-42
Miljöbyggnation	-4 300	-1 960	-6 260	-7 003	743
Samprojekt	-200	0	-200	-273	73
Ringbanan	0	-220	-220	-255	35
Netto	-29 700	-3 280	-32 980	-34 914	1 934

För investeringar i trafikområden, idrottsområden, rekreationsområden, miljöbyggande och gemensamma projekt hade reserverats sammanlagt 30 miljoner euro i budgeten för 2017. I slutet av 2017 ansöktes, i ett förslag till ändring av anslag, om ett tilläggsanslag på sammanlagt 3,28 milj. euro för offentliga anläggningstillgångar,

varvid budgeten höjdes till 33,28 milj. euro. De slutliga kostnaderna uppgick till totalt omkring 35,5 milj. euro, vilket innebär en ytterligare överskridning på omkring 2,22 milj. euro i förhållande till den höjda budgeten.

I budgeten för 2017 hade man inte berett sig på Ringbanans garantiarbeten. För Ringbanan ansöktes det om en ändring av anslag, varefter budgeten uppgick till 220 000 euro. Efter anslagsändringen överskreds budgeten med omkring 35 000 euro och utfallet var omkring 255 000 euro.

I den ursprungliga budgeten hade reserverats 23,1 milj. euro i anslag för byggandet av trafikområden och samprojekt. Efter anslagsändringen ökade budgeten till 24 milj. euro. Kostnaderna uppgick totalt till omkring 25,1 milj. euro, varvid det höjda anslaget överskreds med cirka 1,1 milj. euro. Det milda höstvädret möjliggjorde en längre och effektivare byggnadssäsong än vanligt, varför en del byggnadsprojekt framskred snabbare än planerat. Dessutom beslöt man till exempel i Käinbybacka att påskynda en infrastrukturentreprenad, så att husbyggnadsentreprenörerna så fort som möjligt ska kunna börja bygga hus. Å andra sidan uppstod kraftiga slitage på beläggningarna under den föregående vintern som var mild (2016–2017), varför nybeläggningsprogrammet måste kompletteras med flera tilläggsprojekt sommaren 2017.

De viktigaste trafikområdesprojekten som färdigställdes under 2017 var:

- Peltolavägen på avsnittet Pyrolavägen–Peltolavägen,
- Brokärrsvägen och Brokärrsbrinken,
- torget Primavera,
- Korsningsbron vid Brakbrinken och övergångsbron vid Rautbergsgatan,
- Klökarsvägen,
- Pilvägen på avsnittet Stubbackavägen–Bergpassvägen, Pilspetsgränden och
- vattentjänsterna Stubbackavägen.

För Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) utfördes dessutom olika vattentjänstinvesteringsarbeten som fakturerades för sammanlagt omkring 5,2 miljoner euro.

För byggande av idrotts- och rekreationsområden hade i den ursprungliga budgetens reserverats sammanlagt 2,6 milj. euro och efter anslagsändringen ökade budgeten till 2,8 milj. euro. Kostnaderna uppgick till omkring 3,1 milj. euro, vilket betyder att det ökade anslaget överskreds med 0,3 milj. euro. Tilläggskostnader (1,9 milj. euro) har orsakats av bl.a. elarbeten i Sandkulla idrottspark.

De viktigaste idrottsområdesprojekten som färdigställdes under 2017 var:

- Råby idrottspark, fas ett
- Fanbärarens idrottsplats
- Skejtplatsen samt gång- och cykelväg i Håkansböle idrottspark

För miljöbyggande hade reserverats 4,3 milj. euro i budgeten och efter anslagsändringen höjdes budgeten till 6,26 milj. euro. De anslag som användes uppgick till omkring 7 milj. euro i enlighet med de arbetsprogram som hade godkänts, varför det höjda anslaget överskreds med 0,74 milj. euro. Överskridningen av anslag berodde bl.a. på en del oavslutade arbeten med att färdigställa ombyggnadsprojekt från 2016, byggnadsarbetena med en idrottsplats med konstnärlig prägel i Jokiuoma samt tilläggs- och ändringsarbetena i Biblioteksparken som är krävande med avseende på stadsbilden. Det viktigaste rekreationsområdesprojektet som färdigställdes under 2017 var Biblioteksparken i Dickursby.

År 2017 fakturerades inga ARA-projekt som grundar sig på beslut om statsunderstöd. För idrottsområden och miljöbyggande erhölls statsunderstöd på sammanlagt omkring 0,6 milj. euro.

94 Lös egendom

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskrid-ning/underskridning
Inkomster	0	0	0	25	-25
Utgifter	-6 306	-700	-7 006	-5 080	-1 926
Verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice	-615	0	-615	-148	-467
Verksamhetsområdet för social- och hälsovård	-1 250	0	-1 250	-239	-1 011
Bildningsväsendets verksamhetsområde	-3 129	-700	-3 829	-3 578	-251
Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö	-1 312	0	-1 312	-1 115	-197
Netto	-6 306	-700	-7 006	-5 056	-1 950

Inom verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice uppgick budgeten för lös egendom till 615 000 euro, av detta förverkligades 148 387 euro.

För invånarservicens anskaffningar av lös egendom hade reserverats 310 000 euro, varav 148 387 euro förverkligades. Summan användes till att förnya arbetsutrymmena i coachningshusen med 61 893 euro, Katrinebergs utrymmen med 43 114 euro, servicetorget i Björkby med 20 733 euro och olika invånarlokaler med 6 269 euro.

Inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård uppgick investeringsutgifterna för lös egendom till 0,2 miljon euro, som huvudsakligen utgjordes av utrustning inom hälsovården. Användningen underskred anslaget med 1,0 milj. euro, vilket huvudsakligen berodde på att färdigställandet av byggprojekt överfördes på följande år.

Anslaget för lös egendom användes i enlighet med investeringsprogrammet till anskaffningar av anläggningstillgångar för nybyggnadsprojekten, inredningen av verksamhetslokaler i samband med nybyggande, ombyggnad eller inledande av ny verksamhet samt för anskaffningen av apparatur och utrustning nödvändig i hälsovården.

Av det ökade anslaget 3,8 miljoner euro för lös egendom inom bildningsväsendets verksamhetsområde förverkligades 93 procent, dvs. 3,6 miljoner euro.

Inom den grundläggande utbildningen användes anslag för lös egendom för att inreda Metropolias tillfälliga lokaler och Åstrandens paviljong samt till att inreda skolutrymmena i Tavastby/Sanomala, för vilket erhölls en anslagshöjning på 0,7 milj. euro. Inom småbarnspedagogiken användes anslag för lös egendom till att inreda de nya byggnaderna för daghemmen i Fagerstaparken och på Pyrolavägen och till att inreda 13 ombyggda daghem.

Inom de övriga resultatområdena användes anslag för lös egendom till att inreda Västerkulla bibliotek och ungdomslokal som byggts om, Dickursby ungdomslokal och till att skaffa möbler och utrustning till övriga lokaler inom yrkesutbildningen, idrottsservicen, kulturservicen och ungdomsservicen.

När det gäller lös egendom inom verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö underskreds anslaget med 0,2 milj. euro. Med anslaget anskaffades huvudsakligen fordonsmateriel till depån. Vidare anskaffades lös egendom till gatutekniken, geotekniken och stadsmätningen.

95 Fast egendom

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	3 500	0	3 500	7 894	-4 394
Utgifter	-10 000	-20 300	-30 300	-24 154	-6 146
Köp av fast egendom	-7 200	-20 300	-27 500	-22 981	-4 519
Iståndsättning av markområden	-2 800	0	-2 800	-1 172	-1 628
Iståndsättning av tomtmark för försäljning och uthyrning	-2 100	0	-2 100	-731	-1 369
Iståndsättning av markområden som förblir i stadens ägo	-700	0	-700	-442	-258
Netto	-6 500	-20 300	-26 800	-16 259	-10 541

Köp av fast egendom

De markpolitiska riktlinjerna godkändes i stadsfullmäktige 17.12.2012 medan de verkställighetsanvisningar för tomtöverlåtelser och markanskaffningar som anknyter till dessa godkändes i stadsstyrelsen 17.6.2013.

För köp av fast egendom hade 7,2 miljoner euro reserverats, men anslaget höjdes till 27,5 miljoner euro. Höjningsbehovet berodde huvudsakligen på de inköpsanslag som behövdes för att verkställa markanvändningsavtalen i anslutning till de omfattande detaljplaner som trädde i kraft 2017 . Förhöjningen motsvarades av inkomster till kommunalteknikcentralen.

Iståndsättning av markområden

I investeringsdelens kapitel 95 2 för verksamhetsområdet för markanvändning och miljö hade i budgeten för år 2017 totalt 2,8 milj. euro reserverats för iståndsättning av markområden. Under 2017 uppgick de verkställda kostnaderna för iståndsättning av och förberedningsarbeten på markområden till sammanlagt 1,2 miljoner euro, varvid investeringsanslaget underskreds med sammanlagt omkring 1,6 miljoner euro. Underskridningen beror huvudsakligen på att grundberedningen av Stubbacka inte inleddes under 2017. Inte heller i västra delen av Veckal inleddes några nya grundberedningsprojekt.

Kostnaderna för iståndsättning av tomtmark för försäljning och uthyrning uppgick till 0,73 miljoner euro och kostnaderna för iståndsättning av markområden som förblir bestående i stadens ägo uppgick till 0,44 miljoner euro.

97 Aktier och andelar

1 000 €	Budget 2017	Ändringar i budgeten	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskridning/underskridning
Inkomster	0		0	1	-1
Utgifter	-1 020	-350	-1 370	2 078	-3 448
Aktier	-1 020	-350	-1 370	2 078	-3 448
Stadsstyrelsen/köp av aktier	-500	-350	-850	2 602	-3 452
Oy Apotti Ab	-520	0	-520	-515	-5
Bilplatserna på Krukgränden	0	0	0	-9	9
Netto	-1 020	-350	-1 370	2 079	-3 449

Anslaget som reserverats för köp av aktier uppgick till 1,3 milj. euro. Sammanlagt användes ett anslag på 0,8 milj. euro för köp av aktier i KOY Vantaan kauppalan talo, Ruukkukujan Autopaikat och VR-Yhtymä Oy Pk-seudun Junakalusto Oy. Vidare har anslag på 515 194 euro enligt avtal placerats i den andel för fritt kapital som investerats i Apotti Oy.

Kiinteistö Oy Pakkalan Kartanonkoski 10 återbetalade 3,5 milj. euro ur fonden för fritt eget kapital.

2.2.4 Finansieringsdelens utfall (exklusive affärsverken)

Staden och fonderna

1 000 €	Budget 2017	Budgeten ändringar	Budgeten efter ändringarna	Utfall	Överskrid-ning/underskri dning
Verksamhetens kassaflöde	23 845	-12 224	11 621	120 199	-108 578
Årsbidrag	56 836	-13 164	43 672	160 737	-117 065
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Korrektivposter till internt tillförda medel	-32 991	-940	-32 051	-40 538	8 487
Investeringarnas kassaflöde	-81 060	-25 570	-106 630	-58 622	-48 008
Investeringsutgifter	-117 851	-24 630	-142 481	-109 706	-32 775
Finansieringsandelar för investe-ringsutgifter	300	0	300	620	-320
Försäljningsinkomster av an-läggn.tillgångar	36 491	-940	35 551	50 463	-14 912
Verksamhetens och investeringar-nas kassaflöde	-57 215	-37 794	-95 009	61 577	-156 586
Finansieringens kassaflöde					
Förändringar i utlåningen	-3 371	0	-3 371	4 529	-7 900
Ökning i utlåningsfordringar	-8 000	0	-8 000	-45	-7 955
Minskning i utlåningsfordringar	4 629	0	4 629	4 573	56
Förändringar i lånestocken	33 900	0	33 900	-90 089	123 989
Ökningar i långfristiga lån	94 000	0	94 000	90 000	4 000
Minskning i långfristiga lån	-60 100	0	-60 100	-190 977	130 877
Förändring i kortfristiga lån	0	0	0	10 888	-10 888
Förändringar i eget kapital	0	0	0	1 725	-1 725
Förändring i eget kapital	0	0	0	1 063	-1 063
Förändring i fonder (av resultat)	0	0	0	662	-662
Överskott som återbetalats till kommunen	0	0	0	0	0
Övriga förändringar i likviditeten	20 000	0	20 000	42 264	-22 264
Finansieringens kassaflöde	50 529	0	50 529	-41 572	92 101
Förändring i likvida medel	-6 686	-37 794	-44 480	20 005	-64 485
Nettoupplåning	33 900	0	33 900	-90 089	123 989

2.2.5 Sammandrag över utfallet av anslag och beräknade inkomster

	Bindningsgrad	Budget	Utfall	Över-/underskridn. (överskridn. minus)	Budgetändringar ökning + minskning	Över-/underskridn. efter ändringarna	Budget	Utfall	Över-/underskridn. (överskridn. minus)	Budgetändringar ökning + minskning	Över-/underskridn. efter ändringarna
DRIFTSEKONOMIDELEN											
10 Allmän förvaltning	B	28,4	26,1	2,2	-0,9	1,3	1,9	1,9	0,0	0,0	0,0
11 Stadsdirektörens verksamhetsområde	B	20,2	17,5	2,7	0,0	2,7	2,5	2,3	0,3	0,0	0,3
17 Verksamhetsomr. för koncern- och invå	B	45,6	45,7	0,0	3,0	3,0	5,1	4,5	0,6	0,0	0,6
17 10 Sysselsättningsservicen	N	35,8	35,8	0,0	0,0	0,0	4,6	4,9	-0,3	0,0	-0,3
12 Verksamhetsomr. för social- och hälso	B	401,4	371,3	30,1	0,2	30,4	47,6	40,5	7,1	0,0	7,1
12 20 Den specialiserade sjukvården	B	226,3	227,0	-0,7	0,0	-0,7	0,6	1,6	-1,0	0,0	-1,0
13 Bildningsväsendets verksamhetsområ	B	396,2	396,1	0,1	3,3	3,5	32,0	33,7	-1,7	0,1	-1,6
13 70 Yrkesutbildningen	N	32,5	32,0	0,5	0,3	0,9	2,2	2,5	-0,3	-0,1	-0,4
13 80 Vuxenutbildningsinstitutet	N	4,4	4,3	0,2	-0,1	0,1	1,6	1,6	0,0	0,0	0,0
13 85 Musikinstitutet	N	3,9	4,0	-0,1	0,0	-0,1	1,0	1,0	-0,1	0,0	-0,1
13 86 Konstskolan	N	0,9	0,9	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,4	-0,1	0,0	-0,1
14 0 Stadsplaneringsnämnden	B	13,2	13,0	0,2	1,0	1,2	40,8	54,2	-13,4	0,0	-13,4
14 75 Byggnadstillsynen	N	3,1	3,4	-0,3	0,0	-0,3	4,0	5,7	-1,7	0,0	-1,7
14 5 Tekniska nämnden	B	84,5	88,7	-4,2	6,0	1,8	131,4	132,6	-1,2	0,0	-1,2
14 51 Kollektivtrafiken	B	52,7	38,9	13,8	0,0	13,8	10,9	10,9	0,0	0,0	0,0
14 50 Kommunalteknikcentralen	N	40,3	37,9	2,4	0,2	2,6	27,0	35,4	-8,4	0,0	-8,4
14 52 Depån	N	4,8	5,2	-0,4	0,0	-0,4	5,8	6,4	-0,7	0,0	-0,7
14 7 Miljönämnden	B	3,7	3,5	0,2	0,0	0,2	0,5	0,7	-0,2	0,0	-0,2
RESULTATRÄKNINGSDEL											
Skatteinkomster	B						941,2	977,0	-35,8	0,0	-35,8
Statsandelar	B						169,4	168,9	0,5	0,0	0,5
Ränteintäkter av affärsverk	B						0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Ränteinkomster	B						14,7	12,6	2,1	0,0	2,1
Övriga finansiella inkomster	B						16,0	15,2	0,8	0,0	0,8
Avkastning på affärsverkets grundkapital	B						0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Ränteutgifter	B	6,1	2,5	3,6	0,0	3,6					
Övriga finansiella utgifter	B	0,6	0,2	0,4	0,0	0,4					
Extraordinära inkomster	B						0,0	3,5	-3,5	0,0	-3,5
Extraordinära utgifter	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
INVESTERINGSDELEN											
91 1 Nybyggen	B	25,3	11,4	13,9	0,0	13,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 2 Reparationsbyggande	B	28,0	25,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 3 Ändring av hyres- o. aktielokaler	B	2,6	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92 Immateriell egendom	B	9,7	6,0	3,7	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
93 Offentliga anläggningstillgångar	B	30,0	35,3	-5,3	3,1	-2,2	0,3	0,6	-0,3	0,0	-0,3
93 7 Ringbanan	B	0,0	0,3	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
94 Lös egendom	B	6,3	5,1	1,2	0,7	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95 Fast egendom	B	10,0	24,2	-14,2	20,3	6,1	3,5	7,9	-4,4	0,0	-4,4
97 Aktier och andelar	B	1,0	-2,1	3,1	0,4	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FINANSIERINGSDELEN											
Nettoupplåning	N	-33,9	90,1	-124,0	0,0	-124,0					
AFFÄRSVERK											
Affärsverket Företagshälsan i Vanda	N	6,4	6,7	-0,3	0,0	-0,3	6,9	7,3	-0,4	0,0	-0,4
Mellersta Nylands räddningsväsendes af	N	35,5	34,7	0,8	0,0	0,8	37,0	37,2	-0,2	0,0	-0,2
Affärsverket för mun- och tandhälsa	N	21,9	22,9	-1,0	0,0	-1,0	22,7	23,3	-0,6	0,0	-0,6

3 Bokslutskalkyler

3.1 Vanda stads resultaträkning

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Verksamhetsintäkter		
Försäljningsintäkter	72 953 082,68	71 608 916,42
Avgiftsintäkter	90 979 607,33	110 858 447,98
Understöd och bidrag	16 286 897,66	42 298 144,23
Övriga verksamhetsintäkter	71 761 638,92	73 961 955,76
	251 981 226,59	298 727 464,39
Tillverkning för eget bruk	78 277 974,85	80 559 296,70
Verksamhetskostnader		
Personalkostnader		
Löner och arvoden	- 377 704 956,80	- 377 065 340,25
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	- 86 682 096,77	- 92 341 211,18
Övriga lönebikostnader	- 17 190 096,26	- 21 817 373,05
	- 481 577 149,83	- 491 223 924,48
Köp av tjänster	- 667 413 339,49	- 655 115 545,17
Material, förnödenheter och varor	- 56 510 956,56	- 49 274 885,86
Understöd	- 77 731 944,18	- 124 850 193,20
Övriga verksamhetskostnader	- 55 739 258,33	- 48 857 258,89
	- 1 338 972 648,39	- 1 369 321 807,60
Verksamhetsbidrag	- 1 008 713 446,95	- 990 035 046,51
Skatter och statsandelar		
Skatteinkomster	977 010 570,84	953 810 090,17
Statsandelar	168 933 796,00	189 353 352,00
	1 145 944 366,84	1 143 163 442,17
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	14 187 872,82	14 256 707,62
Övriga finansiella intäkter	15 337 145,22	15 461 534,12
Räntekostnader	- 2 521 354,51	- 3 881 573,35
Övriga finansiella kostnader	- 229 309,29	- 122 420,94
	26 774 354,24	25 714 247,45
Årsbidrag	164 005 274,13	178 842 643,11
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	- 109 518 110,08	- 107 015 595,02
Nedskrivningar	- 14 055 400,87	- 9 121 567,25
	- 123 573 510,95	- 116 137 162,27
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter	0,00	1 800 000,00
Räkenskapsperiodens resultat	40 431 763,18	64 505 480,84
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivningsdifferensen	401 619,69	- 1 833 541,77
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	155 651,80	2 086 182,96
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	661 766,45	64 523,90
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	41 650 801,12	64 822 645,93

3.2 Vanda stads finansieringsanalys

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Årsbidrag	164 005 274,13	178 842 643,11
Extraordinära poster	0,00	1 800 000,00
Korrektivposter till internt tillförda medel	- 40 528 351,28	- 48 885 637,51
	123 476 922,85	131 757 005,60
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	- 111 287 308,89	- 146 692 353,55
Finansieringsandelar för investeringar	652 306,68	1 306 047,00
Överlåtelseinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva	50 572 961,58	68 798 637,66
	- 60 062 040,63	- 76 587 668,89
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	63 414 882,22	55 169 336,71
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i utlåningen		
Ökning i utlåningsfordringar	- 44 625,00	- 132 425,38
Minskning i utlåningsfordringar	4 573 239,94	1 282 614,06
Förändringar i lånestocken		
Ökning i långfristiga lån	90 000 000,00	80 000 000,00
Minskning i långfristiga lån	- 190 977 261,79	- 97 822 656,61
Förändring i kortfristiga lån	10 888 075,00	- 24 739 493,32
Förändringar i eget kapital	1 725 000,00	372 000,00
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändringar i förvaltade medel och förvaltat kapital	202 513,18	85 959,16
Förändring i omsättningstillgångar	19 106 051,46	19 432 337,64
Förändring i fordringar	26 503 370,74	2 339 847,88
Förändring i räntefria skulder	- 5 307 604,02	- 8 737 029,08
Finansieringens kassaflöde	- 43 331 240,49	- 27 918 845,65
Förändring i likvida medel	20 083 641,73	27 250 491,06
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	213 493 126,11	193 409 484,38
Likvida medel 1.1	193 409 484,38	166 158 993,32
	20 083 641,73	27 250 491,06

3.3 Vanda stads balansräkning

AKTIVA	31.12.2017	31.12.2016
Bestående aktiva	1 838 952 860,93	1 865 820 588,19
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	38 989,67	875 090,06
Övriga utgifter med lång verkningstid	55 531 741,46	74 299 292,62
	55 570 731,13	75 174 382,68
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	292 760 066,29	277 760 121,36
Byggnader	552 941 686,06	558 621 196,26
Fasta konstruktioner och anordningar	304 580 001,08	305 923 459,32
Maskiner och inventarier	16 603 289,39	18 290 407,68
Övriga materiella tillgångar	316 783,31	316 783,31
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	34 384 538,07	36 584 057,05
	1 201 586 364,20	1 197 496 024,98
Placeringar		
Aktier och andelar	293 327 990,37	300 153 790,36
Övriga lånefordringar	287 903 748,95	292 476 988,89
Övriga fordringar	564 026,28	519 401,28
	581 795 765,60	593 150 180,53
Förvaltade medel	1 459 342,58	1 524 933,16
Statliga uppdrag	1 456 352,55	1 519 963,98
Donationsfondernas tillgångar	2 990,03	4 969,18
Rörliga aktiva	281 069 293,58	306 595 074,05
Omsättningstillgångar		
Material och förnödenheter	607 156,85	542 390,66
Övriga omsättningstillgångar	0,00	19 170 817,65
	607 156,85	19 713 208,31
Fordringar		
Långfristiga fordringar		
Lånefordringar	294 821,80	346 664,65
Övriga fordringar	13 378 496,00	16 377 000,00
	13 673 317,80	16 723 664,65
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	21 651 295,96	28 735 708,78
Lånefordringar	620 397,85	7 891 268,46
Övriga fordringar	13 985 745,22	13 157 612,80
Resultatregleringar	17 038 253,79	26 964 126,67
	53 295 692,82	76 748 716,71
Finansiella värdepapper		
Aktier och andelar	1 085 745,27	1 085 745,27
Kassa och bank	212 407 380,84	192 323 739,11
AKTIVA TOTALT	2 121 481 497,09	2 173 940 595,40

PASSIVA	31.12.2017	31.12.2016
Eget kapital	938 475 274,65	897 089 874,43
Grundkapital	349 118 131,18	349 118 131,18
Övriga egna fonder	122 248 679,84	122 910 446,29
Föregående räk.per. överskott (underskott)	425 457 662,51	360 238 651,03
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	41 650 801,12	64 822 645,93
Avskrivningsdifferens och frivilliga reserver	2 737 538,16	3 294 809,65
Avskrivningsdifferens	2 642 220,23	3 043 839,92
Reserver	95 317,93	250 969,73
Avsättningar	11 631 969,12	9 659 327,95
Pensionsavsättningar	218 000,00	233 800,00
Övriga avsättningar	11 413 969,12	9 425 527,95
Förvaltat kapital	2 296 999,19	2 160 076,59
Statliga uppdrag	1 457 892,55	1 627 077,22
Donationsfondernas kapital	839 106,64	532 999,37
Främmande kapital	1 166 339 715,97	1 261 736 506,78
Långfristigt		
Masskuldebrevslån	175 099 999,96	245 833 333,28
Lån från finansinst. och försäkringsinrättn.	684 596 082,54	748 392 473,89
Lån från offentliga samfund	0,00	5 756 802,88
	859 696 082,50	999 982 610,05
Kortfristigt		
Masskuldebrevslån	70 733 333,32	5 733 333,32
Lån från finansinst. och försäkringsinrättn.	28 796 391,43	54 025 912,10
Lån från offentliga samfund	0,00	461 213,57
Lån från övriga kreditgivare	48 187 729,65	37 299 654,65
Erhållna förskott	32 513 872,79	32 723 174,57
Leverantörsskulder	49 508 525,62	51 979 788,86
Övriga skulder	20 420 011,01	20 979 191,30
Resultatregleringar	56 483 769,65	58 551 628,36
	306 643 633,47	261 753 896,73
PASSIVA TOTALT	2 121 481 497,09	2 173 940 595,40

3.4 Vanda stads koncernresultaträkning

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Verksamhetsintäkter	1 017 386 583,78	1 049 757 939,36
Verksamhetskostnader	- 1 838 579 867,49	- 1 877 104 218,12
Andel av intressesamfundens vinst (förlust)	5 718 339,23	1 112 938,30
Verksamhetsbidrag	- 815 474 944,48	- 826 233 340,47
Skatteinkomster	977 010 570,84	953 800 858,50
Statsandelar	174 271 003,00	195 659 141,00
	1 151 281 573,84	1 149 459 999,50
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	10 807 547,14	10 712 679,14
Övriga finansiella intäkter	2 321 101,68	4 183 831,03
Räntekostnader	- 19 562 519,16	- 21 856 038,67
Övriga finansiella kostnader	- 1 611 665,82	- 2 987 007,39
	- 8 045 536,16	- 9 946 535,89
Årsbidrag	327 761 093,20	313 280 123,14
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	- 214 622 545,97	- 194 209 252,26
Differens vid eliminering av innehav	- 121 237,67	123 886,40
Nedskrivningar	- 1 328 634,45	- 784 051,67
	- 216 072 418,09	- 194 869 417,53
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter	815 821,41	13 526 399,69
	815 821,41	13 526 399,69
Räkenskapsperiodens resultat	112 504 496,52	131 937 105,30
Bokslutsdispositioner	712 579,26	56 262,54
Räkenskapsperiodens skatter	- 7 745 488,75	- 7 035 758,25
Latenta skatter	- 5 792 288,17	- 5 719 462,87
Minioritetsandelar	- 18 439 394,55	- 15 376 985,52
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	81 239 904,31	103 861 161,21

3.5 Vanda stads koncernfinansieringsanalys

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Årsbidrag	327 761 093,21	313 280 123,14
Extraordinära poster	815 821,41	13 526 399,69
Räkenskapsperiodens skatter	- 7 745 488,75	- 7 035 758,25
Korrektivposter till internt tillförda medel	- 42 094 246,50	- 45 205 577,66
	278 737 179,37	274 565 186,92
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	- 304 270 454,10	- 321 693 199,51
Finansieringsandelar för investeringar	953 435,86	1 797 714,36
Överlåtelseinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva	100 035 929,41	111 684 326,01
	- 203 281 088,83	- 208 211 159,14
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	75 456 090,54	66 354 027,78
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i utlåningen		
Ökning i lånefordringar	0,00	- 5 385 214,50
Minskning i lånefordringar	407 830,78	2 743 138,13
Förändringar i lånestocken		
Ökning i långfristiga lån	82 908 210,46	114 466 561,51
Minskning i långfristiga lån	- 110 505 749,72	- 155 151 832,16
Förändring i kortfristiga lån	- 40 875 714,47	- 9 968 387,47
Förändringar i eget kapital	- 4 040 583,11	- 17 314 726,20
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändringar i förvaltade medel och förvaltat kapital	205 947,42	85 886,70
Förändring i omsättningstillgångar	15 787 919,66	25 589 240,60
Förändring i fordringar	11 973 012,76	69 454 698,21
Förändring i räntefria skulder	1 266 982,00	- 27 874 514,42
Kassaflödet för finansieringens del	- 42 872 144,22	- 3 355 149,60
Förändring i likvida medel	32 583 946,32	62 998 878,19
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	284 188 205,55	251 604 259,23
Likvida medel 1.1	251 604 259,23	188 605 381,05
	32 583 946,32	62 998 878,18

3.6 Vanda stads koncernbalansräkning

AKTIVA	31.12.2017	31.12.2016
Bestående aktiva	3 277 170 341,21	3 241 586 436,25
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	9 976 281,48	7 603 769,31
Övriga utgifter med lång verkningstid	62 510 790,51	85 668 318,62
Förskottsbetalningar	3 176 142,19	4 664 784,31
	75 663 214,18	97 936 872,24
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	385 977 406,16	379 017 786,66
Byggnader	1 401 316 138,58	1 397 591 494,54
Fasta konstruktioner och anordningar	808 374 680,29	807 525 084,88
Maskiner och inventarier	78 744 768,05	75 091 906,91
Övriga materiella tillgångar	8 074 675,11	8 844 205,16
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	158 893 271,29	126 401 654,71
	2 841 380 939,48	2 794 472 132,86
Placeringar		
Andelar i intressesamfund	65 329 601,24	60 843 131,55
Övriga aktier och andelar	95 489 396,70	87 373 487,74
Övriga lånefordringar	194 395 361,46	195 447 555,28
Övriga fordringar	4 911 828,15	5 513 256,58
	360 126 187,55	349 177 431,15
Förvaltade medel	3 322 594,49	3 642 681,54
Statliga uppdrag	2 086 483,73	1 938 930,36
Donationsfondernas tillgångar	670 595,87	679 984,88
Övriga förvaltade medel	565 514,89	1 023 766,31
Rörliga aktiva	466 032 345,86	460 695 403,74
Omsättningstillgångar		
Material och förnödenheter	20 717 985,43	17 489 756,97
Övriga omsättningstillgångar	135 242,92	19 151 391,04
Förskottsbetalningar	0,00	0,00
	20 853 228,35	36 641 148,00
Fordringar		
Långfristiga fordringar		
Lånefordringar	12 282 073,26	14 202 713,99
Uppskjutna skattefordringar	1 842 603,83	1 328 944,88
Övriga fordringar	0,00	2 638 547,00
Resultatregleringar	1 948 565,12	1 950 290,30
	16 073 242,21	20 120 496,17
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	83 971 224,09	94 235 865,43
Lånefordringar	952 534,84	2 184 912,43
Övriga fordringar	27 001 617,23	25 441 181,89
Resultatregleringar	32 992 293,59	30 467 540,58
	144 917 669,75	152 329 500,34
Finansiella värdepapper		
Aktier och andelar	1 117 527,30	1 111 277,30
Placeringar i penningmarknadsinstrument	43 788,83	1 511 313,16
Övriga värdepapper	20 402 615,52	8 070 356,13
	21 563 931,65	10 692 946,58
Kassa och bank	262 624 273,90	240 911 312,65
AKTIVA TOTALT	3 746 525 281,56	3 705 924 521,54

PASSIVA	31.12.2017	31.12.2016
Eget kapital	1 170 127 623,41	1 080 248 778,61
Grundkapital	349 118 131,18	349 118 131,18
Uppskrivningsfond	5 465 478,00	0,00
Övriga egna fonder	183 255 697,29	182 316 255,47
Föregående räk.per. överskott (underskott)	551 048 412,63	444 953 230,76
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	81 239 904,31	103 861 161,21
Minoritetsandelar	103 658 693,62	93 116 742,71
Avsättningar	24 826 329,44	22 476 243,76
Pensionsavsättningar	337 801,06	368 895,32
Övriga avsättningar	24 488 528,38	22 107 348,44
Förvaltat kapital	4 164 411,46	4 278 551,10
Statliga uppdrag	2 089 606,88	2 046 043,60
Donationsfondernas kapital	1 507 488,36	1 208 744,31
Övrigt förvaltat kapital	567 316,22	1 023 763,19
Främmande kapital	2 443 748 223,63	2 505 804 205,35
Långfristigt		
Masskuldebrevslån	175 099 999,96	245 833 333,28
Lån från finansinst. och försäkringsinrättn.	1 447 707 155,69	1 489 979 350,67
Lån från offentliga samfund	186 098 855,78	191 825 133,66
Lån från övriga kreditgivare	14 617,25	14 718,80
Erhållna förskott	165,23	165,23
Anslutningsavgifter och övriga skulder	135 420 238,14	131 634 685,45
Resultatregleringar	106 057,00	1 232 000,00
Latenta skatteskulder	40 812 821,40	35 833 755,23
	1 985 259 910,45	2 096 353 142,32
Kortfristigt		
Masskuldebrevslån	70 733 333,32	10 027 733,32
Lån från finansinst. och försäkringsinrättn.	82 746 915,74	101 125 463,35
Lån från offentliga samfund	7 326,00	461 213,57
Lån från övriga kreditgivare	8 457 034,41	71 545,23
Erhållna förskott	41 463 416,19	40 075 249,61
Leverantörsskulder	91 879 506,04	92 895 436,54
Övriga skulder	52 258 401,84	53 108 101,32
Resultatregleringar	106 816 041,16	108 886 862,57
Latenta skatteskulder	4 126 338,48	2 799 457,52
	458 488 313,18	409 451 063,02
PASSIVA TOTALT	3 746 525 281,56	3 705 924 521,54

4 Bokslutets noter

4.1 Noter som gäller uppgörandet av bokslutet

4.1.1 Noter som gäller uppgörandet av stadens bokslut

Värderingsprinciper och -metoder samt periodiseringsprinciper och -metoder

Periodiseringsprinciper

Inkomster och utgifter har upptagits i resultaträkningen enligt prestationsprincipen. Med undantag från prestationsprincipen har skatteinkomster bokförts enligt redovisningstidpunkten för räkenskapsperioden i fråga.

Värdering av bestående aktiva

I balansräkningen har bestående aktiva upptagits under anskaffningsutgifterna minskade med avskrivningar enligt plan och erhållna finansieringsandelar för investeringsutgifter. Anskaffningsutgiftsprincipen har dock inte följts i fråga om de bestående aktiva som överlåtits till Mellersta Nylands räddningsverk, eftersom medlemskommunerna överlät detta värderat till ett nollvärde till det affärsverk som skulle grundas. Avskrivningarna enligt plan har beräknats enligt en godkänd avskrivningsplan. Kalkyleringsprinciperna för avskrivningarna enligt plan tas upp under noter till resultaträkningen i punkt 4.2 grunderna för avskrivningar enligt plan.

Sådana anskaffningar, vars anskaffningsutgift är under 10 000 euro har inte upptagits i bestående aktiva, utan anskaffningarna har upptagits som årskostnader.

Principer för inledande av avskrivning

Avskrivningarna av lös egendom inleds från början av den månad som följer på anskaffningsmånaden. Kalkylen för avskrivning enligt plan för en förstagångsinredning inleds när hela inredningen är klar. Avskrivningarna av byggnader inleds från början av den månad som följer på dagen för färdigställandet. Av stadsbyggandets fasta egendomar bokförs en avskrivning enligt plan för ett halvt år, vilken räknas ut av kostnaderna för hela den gångna räkenskapsperioden.

Värdering av placeringar

Aktier och andelar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgift eller lägre värde. Grunden för värderingen utgörs av de sannolika framtida inkomster som sammanhänger med tillgången eller dess värde för produktionen av tjänster.

Värdering av omsättningstillgångar

Depåns reservdelslager har värderats enligt principen för genomsnittspris och vårdartikellager har tagits upp i balansräkningen i enlighet med FIFO-principen.

Värdering av finansiella tillgångar

De fordringar som ingår i rörliga aktiva har upptagits i balansräkningen till nominellt värde och värdepapper bland finansiella tillgångar till anskaffningspriset eller till ett lägre sannolikt överlåtelsepris.

Behandling av derivatavtal

Vanda stads lån tas i regel med rörlig ränta. Staden har skyddat en del av sin låneportfölj med räntederivat. De räntederivat som staden använder är ränteswapavtal, ränteoptioner eller kombinationer av dessa. Enligt stadens ränteriskpolitik använder staden räntederivat endast för att minska eller avskriva finansieringsrisker i balansräkningen. Alla stadens derivatavtal har ingåtts antingen med avsikt att fungera som skydd eller för att minska finansieringskostnaderna, dock på så sätt att ränterisken inte ökar. I Vanda stads låneportfölj ingår ingen valutakursrisk.

Jfr. i punkt 4.4 Noter som gäller säkerheter och ansvarsförbindelser/ derivatinstrument.

Resultaträkningens, finansieringsanalysens och balansräkningens uppställningsform

Uppställningsformen för Vanda stads, affärsverkens och fondernas resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning följer bokföringsnämndens kommunsektions allmänna anvisningar.

Intäkter och kostnader som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder samt rättelser av fel

Följande justeringar har gjorts som gäller tidigare räkenskapsperioders överskott: Vandas andel av HRT:s kumulativa överskott + 1 725 000,00 euro och korrigering av värdet på markområden -1 328 634,45 euro.

4.1.2 Noter som gäller uppgörandet av koncernbokslutet

Koncernbokslutets omfattning

I koncernbokslutet har alla dottersamfund sammanställts förutom VAV Asunnot Oy:s dotterbolag Kivikirveenkujan Autopaikat Oy som inte inkluderats i underkoncernen VAV-Asunnot Oy:s bokslut. Underkoncernen VTK Kiinteistöt Oy har som sitt intressesamfund sammanställt Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkki med en ägarandel på 38,3 %, men VAV Asunnot Oy:s andel på 17,7 % har inte sammanställts. Att fastighetsbolagen inte medtagits i sammanställningen är av smärre vikt när det gäller koncernens eget kapital. I koncernbokslutet har alla åtta samkommuner, i vilka Vanda stad är medlem sammanställts. Dessutom har intressesamfunden sammanställts i bokslutet genom kapitalandelsmetoden, med undantag för Yrityspuiston Autopaikat Oy för vilken det inte fanns några uppgifter att tillgå och underkoncernen VAV Asunnot Oy:s intressesamfund Asunto Oy Viljapelto, Kiinteistö Oy Myyrinsärki och Metsolan Pysäköinti Oy. Från Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy har andelen eget kapital för 2016 sammanställts i koncernbokslutet, eftersom bokslutsuppgifterna för 2017 inte fanns att tillgå. Underkoncernen VTK Kiinteistöt Oy har som sitt intressesamfund sammanställt Kiinteistö Oy Ruusuparkki med en ägarandel på 26,6 % , men VAV Asunnot Oy:s andel på 8,2 % har inte sammanställts. De intressebolag som inte medtagits i sammanställningen har en ringa inverkan på koncernens siffror.

Interna transaktioner och internbidrag

Koncernsamfundens inbördes intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har minskats, liksom de av koncernsamfunden och kommunen ägda samkommunernas inbördes intäkter och kostnader samt fordringar och skulder, med undantag av små affärstransaktioner. Interna täckningsbidrag som ingår i viktiga bestående aktiva har dragits av. De fastighetsskatter som betalats av koncernsamfunden har eliminerats som interna poster i koncernbokslutet. Koncernens interna anslutningsavgifter har inte till alla delar kunnat utredas och elimineras.

Avskrivningsdifferens och frivilliga reserver

I koncernbalansräkningen har reserverna och de skattemässiga reserverna och avskrivningsdifferensen uppdelats i fritt eget kapital och kalkylmässig skatteskuld. Uppdelningen har beaktats vid elimineringen av egendomen, avskiljningen av minoritetsandelarna och sammanställningen av intressesamfunden.

Eliminering av internt innehav

Kommunens och dottersamfundens samt samkommunernas interna innehav har eliminerats. Den differens som uppkommit vid elimineringen har i sin helhet bokförts på den räkenskapsperiod då förvärvet skedde. I de underkoncerner som bildats av dottersamfunden har innehavet eliminerats enligt anskaffningsutgiftsmetoden.

Minoritetsandelar

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens över- och underskott i koncernens resultaträkning samt från koncernens eget kapital i koncernens balansräkning.

Intressesamfund

Intressesamfunden har sammanställts i koncernbokslutet genom kapitalandelsmetoden.

Korrigering av planmässiga avskrivningar

Dottersamfundens väsentliga avskrivningar av materiella tillgångar har korrigerats så att de motsvarar avskrivningar enligt plan och utgiftsresternas differens har bokförts som rättelse av dottersamfundets avskrivningar i koncernens resultaträkning medan den differens som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder har bokförts som en korrigering av över- eller underskott från tidigare räkenskapsperioder i koncernens balansräkning. I fråga om intressesamfund har avskrivningarna korrigerats för de samfunds del där de nödvändiga uppgifterna varit tillgängliga och korrigeringen för koncernens del varit betydande.

Behandling av derivatavtal

I koncernens noter har, utöver Vanda stads derivatinstrument, också sammanställts de derivatinstrument som underkoncernen Vanda Energi Ab, underkoncernen VTK Kiinteistöt Oy, underkoncernen VAV Asunnot Oy, Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM), Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS) och Samkommunen ETEVA och underkoncernen VAV Asunnot Oy meddelat i sina bokslut.

Vanda Energi har i sitt bokslut som utgift bokfört den negativa differensen mellan tidpunkten för derivatavtalets uppgörande och bokslutsdagens värde. Dessa transaktioner har annullerats i koncernen i enlighet med Bokföringsnämndens kommunsektions utlåtande 115/24.1.2017, där det konstateras att bokföringsnämndens utlåtande 1963/2016 om behandlingen av derivatinstrument inte tillämpas i kommunernas bokslut för år 2016.

Intäkter och kostnader som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder samt korrigeringar av fel

I koncernbokslutet framgår i form av betydande korrigeringar under tidigare räkenskapsperioders överskott följande poster: Resultatet för Laurea Ammattikorkeakoulu Oy :s räkenskapsår 2016 som bokförts med kapitalandelsmetoden korrigeras i koncernen med 1 827 180,00. År 2017 återbetalade HRT det överskott till Vanda 10 000 000,00 euro som uppkommit under tidigare år och behandlade återbetalningen som en intern post som minskar den egna försäljningen. Efter elimineringarna av den interna handeln orsakade återbetalningen en ökning på 3 429 402,19 euro i överskott från tidigare räkenskapsperioder i Vandas koncern. Eftersom HRT behandlade posten i fråga som en minskning i den egna försäljningen, resulterade återbetalningen i att den del av Vanda koncernbokslut som sammanställs över HRT:s resultat under räkenskapsåret 2017 minskade med 1 857 394,71 euro.

4.2 Noter till resultaträkningen

Verksamhetens intäkter

Verksamhetsintäkter enligt uppgiftsområde				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Allmän förvaltning	363 772	374 300	4	140
Stadsdirektörens verksamhetsområde	2 227	2 190	2 257	2 250
Verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice	10 908	10 493	8 751	8 822
Social- och hälsovårdsväsendet	278 955	290 619	42 046	71 450
Bildningsväsendet	36 861	40 461	37 087	40 560
Markanvändning, byggnad och miljö	288 075	294 685	122 920	137 220
Affärsverk och fonder				
Mellersta Nylands räddningsverk	25 426	26 554	27 207	27 352
Företagshälsan i Vanda	4 227	4 036	4 773	4 504
Mun- och tandhälsan	6 331	6 263	6 331	6 263
Marja-Vanda	603	155	603	165
Social kreditgivning	1	0	1	0
Bostadslånefonden	1	1	1	1
Verksamhetsintäkter totalt	1 017 387	1 049 758	251 981	298 727

Skatteinkomster

Specifikation av skatteinkomster		
1 000 €	2017	2016
Kommunal inkomstskatt	818 980	813 747 352
Andel av samfundsskatteintäkter	80 699	66 168 702
Fastighetsskatt	77 331	73 894 037
Skatteinkomster totalt	977 011	953 810

Statsandelar

Specifikation av statsandelar				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Kalkylerade statsandelar				
Statsandel för kommunens basservice (exkl. utjämning)	197 718	125 953	197 718	125 953
Utjämning av statsandelar utgående från skatteinkomster	-45 527	47 370	-45 527	47 370
Övriga statsandelar inom undervisnings- och kulturväsendet	22 080	22 337	16 743	16 031
Statsandelar totalt	174 271	195 660	168 934	189 353

Specifikation av köp av tjänster

Specifikation av köp av tjänster		
1 000 €	2017	2016
Köp av kundtjänster	379 701	374 282
Köp av övriga tjänster	287 713	280 833
Stadens köp av tjänster totalt	667 413	655 115

Stöd till fullmäktigegrupper

Stöd till fullmäktigegrupper		
1 000 €	2017	2016
Kristdemokraternas fullmäktigegrupp	4	2
Centerns fullmäktigegrupp	7	6
Grönas fullmäktigegrupp	21	14
Socialdomokraternas fullmäktigegrupp	36	27
Vänsterförbundets fullmäktigegrupp	7	6
Samlingspartiets fullmäktigegrupp	26	27
Sannfinländarnas fullmäktigegrupp	8	15
SFP:s fullmäktigegrupp	3	3
Stöd till fullmäktigegrupper totalt	112	100

Grunderna för avskrivning enligt plan

	Avskrivningsmetod	Avskrivningstid före 1.1.2013 anskaffade	Avskrivningstid fr.o.m. 1.1.2013 anskaffade
Immateriella tillgångar			
Utvecklingsutgifter	Lineär	3–5 år	2 år
Rätt att utnyttja regionala samprojekt			
Trafikleder	Lineär	15 år	5 år
Spårtrafik	Lineär	15 år	5 år
Övriga immateriella rättigheter	Lineär	5 år	5 år
Goodwill	Lineär	5 år	2 år
Övriga utgifter med lång verkningstid			
ADB-program	Lineär	3–5 år	2 år
Utvecklingsutgifter	Lineär	3–5 år	2 år
Ändringsarbeten i hyres- och aktielokaler	Lineär	3 år	2 år
Övriga	Lineär	3 år	2 år
Materiella tillgångar			
Mark- och vattenområden	Ingen avskrivn.		
Byggnader och konstruktioner			
Förvaltnings- och institutionsbyggnader	Lineär	30 år	20 år
Fabriks- och produktionsbyggnader	Lineär	20 år	20 år
Ekonomibyggnader	Lineär	15 år	10 år
Fritidsbyggnader	Lineär	20 år	20 år
Bostadsbyggnader	Lineär	50 år	30 år
Fasta konstruktioner och anordningar			
Gator, vägar, torg och parker	Lineär	15 år	15 år
Broar, bryggor och badinrättningar	Lineär	15 år	10 år
Övriga mark- och vattenkonstruktioner	Lineär	15 år	15 år
Utomhusbelysning	Lineär	15 år	15 år
Övriga rör- och kabelnät	Lineär	15 år	15 år
Maskiner o. anordn. vid vattenverk o.dyl.	Lineär	10 år	10 år
Fasta lyft- och flyttanordningar	Lineär	15 år	15 år
Trafikregleringsanordningar	Lineär	15 år	10 år
Övriga fasta maskiner, anordn.o.konstrukt.	Lineär	10 år	10 år
Maskiner och inventarier			
Fartyg av järn	Lineär	15 år	15 år
Fartyg av trä o. andra flytande arbetsmaskiner	Lineär	8 år	8 år
Övriga transportmedel	Lineär	5 år	4 år
Övriga rörliga arbetsmaskiner	Lineär	5 år	5 år
Övriga tunga maskiner	Lineär	10 år	10 år
Övriga lätta maskiner	Lineär	5 år	5 år
Sjukhus-, hälsovårds- o. dyl. anordningar	Lineär	5 år	5 år
ADB-utrustning	Lineär	3 år	3 år
Övriga anordningar och inventarier	Lineär	3 år	3 år
Övriga materiella tillgångar			
Naturresurser	Avskr. enligt användn.		
Konst- och värdeföremål	Ingen avskrivn.	–	–
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	Ingen avskrivn.	–	–
Investeringar i bestående aktiva			
Aktier och andelar	Ingen avskrivn.	–	–

Ändringar i de avsättningar som ingår i intäkter och kostnader

Ändringar i avsättningar				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Pensionsansvar 1.1	369	630	234	438
Minskningar	-31	-261	-16	-205
Pensionsansvar 31.12	338	369	218	234
Reserv för miljöåtaganden 1.1	15 533	14 451	9 426	8 452
Ökningar	2 228	1 334	2 000	1 000
Minskningar	-353	-252	-12	-27
Reserv för miljöåtaganden 31.12	17 408	15 533	11 414	9 426
Övriga avsättningar 1.1	6 575	6 459	0	0
Ökningar	1 140	222	0	0
Minskningar	-634	-107	0	0
Övriga avsättningar 31.12	7 081	6 575	0	0

Väsentliga försäljningsvinster och -förluster

Försäljningsvinster och -förluster bland bestående aktiva tillgångar				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Övriga verksamhetsintäkter				
Försäljningsvinster, mark- och vattenområden	39 696	43 771	42 971	48 777
Försäljningsvinster för aktier	0	971	0	871
Försäljningsvinster för lös egendom	497	304	497	304
Övriga försäljningsvinster	0	165	0	0
Försäljningsvinster totalt	40 193	45 211	43 468	49 952
Övriga verksamhetskostnader				
Försäljningsförluster, mark- och vattenområden	957	12	957	0
Försäljningsförluster för aktier	0	0	0	297
Övriga försäljningsförluster	10	173	0	0
Försäljningsförluster totalt	967	185	957	297

Specifikation av ränteintäkter för dividendintäkter och grundkapital

Specifikation av dividendintäkter och ränteintäkter på grundkapital		
1 000 €	2017	2016
Dividendintäkter från övriga samfund	12 530	12 561
Grundkapitalets räntor av kommunsamfund	1 400	1 400
Sammanlagt	13 930	13 961

Ändring i avskrivningsdifferensen

Specifikation av ändringar i avskrivningsdifferensen		
1 000 €	2017	2016
Ändring i avskrivningsdifferens i ansl. till investeringsreserv	-402	1 834
Ändringar i avskrivningsdifferensen, totalt	-402	1 834

Extraordinära intäkter och kostnader

Specifikation av extraordinära intäkter och kostnader				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Extraordinära intäkter				
Samkommunen HNS återbäring av patientförsäkring och förlängning av uppföljningstiden	816	0	0	0
KOy Vantaan Helikopteritukikohta, donation	0	1 800	0	0
Samkommunens Helsingforsregionens miljötjänster försäljningsvinst från försäljningen av HRM Ekokem Abp:s aktier	0	11 726	0	0
Extraordinära intäkter totalt	816	13 526	0	0

4.3 Noter till balansräkningen

4.3.1 Noter till balansräkningens aktiva

Bestående aktiva

Bestående aktiva							
Immateriella tillgångar							
1 000 €					Immateriella rättigheter	Övriga utgifter med lång verkningstid	Sammanlagt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1					875	74 299	75 174
Ökningar under räkenskapsperioden					22	5 216	5 238
Överföringar mellan poster					0	2 516	2 516
Räkenskapsperiodens avskrivning					-858	-26 499	-27 357
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12					39	55 532	55 571
Materiella tillgångar							
1 000 €	Mark- och vatten-områden	Byggnader	Fasta konstruktioner och anordningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Förskottsbetalningar och pågående nyanskaffningar	Sammanlagt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	277 760	558 621	305 923	18 290	317	36 584	1 197 496
Ökningar under räkenskapsperioden	24 165	19 797	35 298	5 686	0	20 611	105 557
Finansieringsandelar under räkenskapsperioden	0	0	-620	-32	0	0	-652
Minskningar under räkenskapsperioden	-9 223	-9 417	0	-68	0	-32	-18 740
Överföringar mellan poster	58	22 732	-1	76	0	-22 778	87
Nedskrivningar	0		0	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens avskrivning	0	-38 792	-36 021	-7 349	0	0	-82 162
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	292 760	552 941	304 579	16 603	317	34 385	1 201 586

Vanda stad har aktiverat utgifter för utvecklingsarbete under övriga utgifter med lång verkningstid i immateriella tillgångar enligt följande: Samordnad information 1 094 830,85 euro. Ledning via kunskap 874 733,56 euro och e-tjänster 1 229 249,98 euro som de största utgifterna. De oavskrivna utvecklingsutgifterna i slutet av året uppgick till sammanlagt 6 383 640,52 euro. Avskrivningsmetoden för utgifter för utvecklingsarbete är lineär fr.o.m. 1.1.2013 två år och i äldre fall fem år.

Aktier och andelar					
1 000 €	Aktier koncernbolag	Aktier ägarintresse samfund	Samkommuns-andelar	Övriga aktier och andelar	Sammanlagt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	118 377	9 000	148 042	24 735	300 154
Ökningar under räkenskapsperioden	805	0	0	541	1 346
Minskningar under räkenskapsperioden	-1	0	0	0	-1
Nedskrivningar och återföringar av dem	-8 171	0	0	0	-8 171
Oavskriven anskaffningsutgift	111 010	9 000	148 042	25 276	293 328

Msb-, övriga låne- och övriga fordringar				
1 000 €	Fordringar på koncernsamfund	Fordringar på samkommuner	Fordringar på övriga samfund	Sammanlagt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	51 240	234 783	6 973	292 996
Ökningar under räkenskapsperioden	0	0	45	45
Minskningar under räkenskapsperioden	-3 539	0	-1 035	-4 574
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	47 701	234 783	5 983	288 467

Specifikation av mark- och vattenområden

1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Mark- och vattenområden				
Fastigheternas anslutningsavgifter	1 039	990	410	340
Övriga mark- och vattenområden	379 599	378 154	293 679	277 420
Nedskrivning, mark- och vattenområden	0	-126	-1 329	0
Uppskrivning, mark- och vattenområden	5 339	0	0	0
Mark- och vattenområden totalt	385 977	379 018	292 760	277 760

Innehav i dottersamfund

Dottersamfund, andelar i samkommuner samt intresseföretag 31.12.2017

Kommunkoncernens andel, 1 000 €

Koncernsamfundets namn	Hemort	I kommunens ägo, %	I koncernens ägo, %	Av eget kapital	Av främmande kapital	Av räkenskapsper. över-(underskott)
Dotterbolagen						
As Oy Vantaan Elviira	Vanda	100 %	100,0 %	910	0	-1
As Oy Vantaan Katriinanrinne	Vanda	100 %	100,0 %	166	1 010	25
As Oy Vantaan Keltasafiiri	Vanda	100 %	100,0 %	17	0	-14
As Oy Vantaan Maarukka	Vanda	100 %	100,0 %	8	0	0
As Oy Vantaan Pihka	Vanda	100 %	100,0 %	9	0	0
As Oy Vantaan Punasafiiri	Vanda	100 %	100,0 %	5 499	0	-25
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vanda	100 %	100,0 %	753	370	13
As Oy Vantaan Sinisafiiri	Vanda	100 %	100,0 %	24	0	-12
Kiint Oy Kehäsuora	Vanda	100 %	100,0 %	3 016	263	145
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 10	Vanda	100 %	100,0 %	2 481	2	-31
Kiint Oy Pakkalankuja 11	Vanda	100 %	100,0 %	1 426	24	-27
Kiint Oy Tiedepuisto	Vanda	100 %	100,0 %	4 025	7 679	95
Kiint Oy Tikkurilan Linja-autoasema	Vanda	100 %	100,0 %	37	1	-2
Kiint Oy Vantaan Helikopteritukikohta	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 139	7	-99
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vanda	100 %	100,0 %	2 329	104	-305
Tikkuparkki Oy	Vanda	100 %	100,0 %	8 436	29	-470
Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy	Vanda	100 %	100,0 %	703	107	128
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vanda	100 %	100,0 %	880	8 070	143
Koncernen VAV Asunnot Oy	Vanda	100 %	100,0 %	154 459	542 438	18 108
VAV Palvelukodit Oy	Vanda	0 %	100,0 %			
VTK Kiinteistöt Oy-koncernen	Vanda	100 %	100,0 %	33 240	128 849	821
Kivistön Putkijäte Oy	Vanda	0 %	100,0 %			
Kivistön Pysäköinti Oy	Vanda	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Jönsaksentie 4			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Paloasema	Vanda	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5	Vanda	0 %	100,0 %			
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy			100,0 %			
Myyrmäen Urheilupuisto Oy	Vanda	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Myyrinselkä	Vanda	0 %	73,6 %			
Vantaan Moottorirata Oy	Vanda	95,4 %	100,0 %	613	207	25
A-Tulkkaus Oy	Vanda	99,6 %	99,6 %	1 349	1 193	135
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Vanda	95,5 %	95,5 %	16 301	762	212
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vanda	65,5 %	91,0 %	594	13	29
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vanda	86,4 %	87,5 %	7	11	-6
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vanda	37,1 %	86,3 %	168	16	-34
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vanda	83,1 %	83,1 %	157	34	15
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vanda	77,1 %	77,1 %	2 055	36	-67
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vanda	62,2 %	73,8 %	1 986	979	-156
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vanda	84,6 %	84,6 %	714	74	-70
Kiint Oy Vantaan Kauppalantalo	Vanda	81,4 %	81,4 %	234	62	-455
Vanda Energi Ab	Vanda	60,0 %	60,0 %	147 938	333 453	27 918
Vanda Energi Elnät Ab	Vanda	0,0 %	60,0 %			
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vanda	52,4 %	52,4 %	283	273	-29

Innehav i samkommuner och intresseföretag

Dottersamfund, andelar i samkommuner samt intresseföretag 31.12.2017

				Kommunkoncernens andel, 1 000 €		
Koncernsamfundets namn	Hemort	I kommunens ägo, %	I koncernens ägo, %	Av eget kapital	Av eget kapital	Av räkenskapsper. över-(underskott)
Samkommunerna						
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster	Helsingfors	19,5 %	19,5 %	101 318	311 147	5 167
Samkommunen Helsingforsregionens trafik	Helsingfors	17,6 %	17,6 %	14 282	19 672	-441
Nyländska samkommunen för missbrukarvård	Hyvinge	17,5 %	17,5 %	349	77	5
Nylands förbund	Helsingfors	15,4 %	15,4 %	194	1 417	2
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12,2 %	1 852	6 189	70
Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt samkomm.	Helsingfors	11,9 %	11,9 %	47 652	83 589	345
Samkommunen Västra-Nylands folkhögskola	Raseborg	3,1 %	3,1 %	40	10	0
Samkomm. Kårkulla kommunalförbund för omsorger	Kirjala	2,5 %	2,5 %	322	577	20
Intressesamfund						
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vanda	41,5 %	41,5 %	109	38	0
Hakunilan Keskus Oy	Vanda	40,4 %	40,4 %	-2 236	17	5
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vanda	40,0 %	40,0 %	117	18	20
Kiint Oy Vantaan Säästötalo	Vanda	39,6 %	39,6 %	-136	1 716	-41
Kiint Oy Korsontie 2	Vanda	34,0 %	34,0 %	-216	1	-10
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vanda	32,4 %	32,4 %	16 733	3 067	513
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vanda	30,5 %	30,5 %	-8	23	-2
Kaunialan Sairaala Oy	Grankulla	45,0 %	45,0 %	412	1 433	-19
Kiint Oy Hakucenter	Vanda	11,0 %	29,2 %	-872	8	0
Hakopolun Liikekiinteistö Oy	Vanda	27,2 %	27,2 %	341	11	-3
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vanda	26,0 %	26,0 %	7 809	-	-
As Oy Korsonpiha	Vanda	24,1 %	24,1 %	-315	1	-9
As Oy Hirvitie 39	Vanda	21,7 %	21,7 %	91	1	1
Vanda Energi Oy Ab (underkoncern)	Vanda					
Svartisen Holding AS	Trondheim	0,0 %	49,6 %			
Suomen Energia-Urakonti Oy	Helsinki	0,0 %	25,9 %			
Solar Power Holding Oy	Helsinki	0,0 %	24,1 %			
Kolsin Voima Oy	Kotka	0,0 %	22,5 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vanda					
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vanda	0,0 %	38,3 %			
Kiint Oy Ruusuparkki	Vanda	0,0 %	26,6 %			
Osammanställda						
Yrityspuiston Autopaikat Oy	Vanda	31,0 %	31,0 %			
VAV Asunnot Oy (underkoncern)	Vanda					
Kivikirveenkujan Autopaikoitus Oy	Vanda	0,0 %	67,4 %			
Metsolan Pysäköinti Oy	Vanda	0,0 %	35,5 %			
Kiinteistö Oy Myyrinsärki Autopaikoitus	Vanda	0,0 %	33,3 %			
Asunto Oy Viljapelto	Vanda	0,0 %	23,3 %			
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vanda	0,0 %	17,7 %			
Kiint Oy Ruusuparkki	Vanda	0,0 %	8,2 %			

Lång- och kortfristiga fordringar av koncernsamfund

Specifikation av fordringar				
1 000 €	2017		2016	
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Fordringar av dottersamfund				
Kundfordringar	0	842	0	1 776
Lånefordringar	0	332	0	7 620
Fordringar av samkommuner, i vilka kommunen är medlem				
Kundfordringar	0	4 791	0	9 143
Resultatregleringar	12 059	6 041	16 377	6 536
Fordringar av intressesamfund samt övriga ägarintressesamfund				
Kundfordringar	0	28	0	32
Fordringar sammanlagt	12 059	12 034	16 377	25 107

Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna

Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Långfristiga resultatregleringar				
Inkomstrester				
HRT kommunandel, överskott	0	0	13 378	16 377
Övriga inkomstrester	1 949	2 055	0	0
Kortfristiga resultatregleringar				
Inkomstrester				
Skattefordringar	936	373	10	18
Periodiserade personalkostnader	160	479	0	0
Periodiserare räntor	161	54	22	25
Periodiserare utlåningsräntor	0	0	139	139
Fordr. på statsunderstöd och EU-underst.	1 062	809	940	699
TEN-understöd Ringbanan	0	2 807	0	2 807
Ersättningar enligt integrationslagen	0	5 452	0	5 452
FPA:s ersättningar för företagshälsovård	2 687	3 034	1 892	1 857
HRT kommunandel, överskott	0	0	6 041	6 536
Social- och hälsovårdens resultatregleringar	0	0	5 003	0
Övriga inkomstrester	27 986	17 354	2 991	9 432
Resultatregleringar sammanlagt	34 941	32 418	30 416	43 341

Specifikation av finansiella värdepapper

Finansiella värdepapper		
1 000 €	2017	2016
Aktier och andelar		
Återanskaffningspris	10 998	9 903
Bokföringsvärde	1 086	1 086
Skillnad	9 912	8 817

4.3.2 Noter till balansräkningens passiva

Eget kapital

Specifikation av eget kapital				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Grundkapital				
Grundkapital 1.1	349 118	349 118	349 118	349 118
Grundkapital 31.12	349 118	349 118	349 118	349 118
Övriga egna fonder				
Bostadslånefonden				
Grundkapital 1.1			91 160	89 493
Ökningar			1 645	1 667
Grundkapital 31.12			92 805	91 160
Marja-Vandafonden				
Grundkapital 1.1			23 804	24 274
Minskningar			999	471
Grundkapital 31.12			22 805	23 804
Fonden för social kreditgivning				
Grundkapital 1.1			1 831	1 829
Ökningar			0	2
Minskningar			53	0
Grundkapital 31.12			1 778	1 831
Skadefonden				
Grundkapital 1.1			6 116	7 379
Minskningar			1 255	1 263
Grundkapital 31.12			4 861	6 116
Övriga egna fonder				
Grundkapital 1.1	182 316	181 534		
Ökningar	7 134	5 231		
Minskningar	729	4 448		
Grundkapital 31.12	188 721	182 316		
Överskott från tidigare räkensk.per. 1.1	548 814	451 140	425 061	362 861
Ökningar	474	0	1 725	0
Minskningar	8	3 146	1 329	0
Korrigering av föreg. räkensk.per.	1 768	-3 041	0	-2 622
Överskott från tidigare räkensk.per. 31.12	551 048	444 953	425 457	360 239
Räkenskapsperiodens översk./undersk.	81 240	103 861	41 651	64 823
Eget kapital totalt	1 170 128	1 080 249	938 475	897 090

Avskrivningsdifferens

Specifikation över avskrivningsdifferens		
1 000 €	2017	2016
Avskrivningsdifferens i anslutning till investeringsreservering	2 642	3 044
Avskrivningsdifferens totalt	2 642	3 044

Långfristiga skulder som förfaller senare än efter fem år

Långfristiga skulder		
1 000 €	2017	2016
Masskuldebrevslån	67 167	72 900
Lån från finansinstitut och försäkringsinrättningar	390 879	386 748
Lån från offentliga samfund	0	4 630
Långfristiga skulder totalt	458 046	464 278

Emitterade masskuldebrevslån

Masskuldebrevslån		
1 000 €	2017	2016
Långfristiga		
Vanda stads masskuldebrevslån 120548-11-2 =100012		
- Lånets nominella värde/emission: 20.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	11 200	12 000
- ränta %: 6 mån. euribor marg. - 0,05		
- Överföring till kortfristiga masskuldebrevslån	-800	-800
- Återstående kapital 31.12	10 400	11 200
Vanda stads masskuldebrevslån 5428576010 =100014		
- Lånets nominella värde/emission: 40.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	20 800	22 400
- ränta %: 12 mån. euribor/marg. + 0,025		
- Överföring till kortfristiga masskuldebrevslån	-1 600	-1 600
- Återstående kapital 31.12	19 200	20 800
Vanda stads masskuldebrevslån 5432569011 =100015		
- Lånets nominella värde/emission: 35.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	21 000	22 167
- ränta %: 6 mån. euribor/marg. + 0,0075		
- Överföring till kortfristiga masskuldebrevslån	-1 167	-1 167
- Återstående kapital 31.12	19 833	21 000
Vanda stads masskuldebrevslån 5436652017 =100016		
- Lånets nominella värde/emission: 15.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	9 500	10 000
- ränta %: 12 mån. euribor/marg. + 0,02		
- Överföring till kortfristiga masskuldebrevslån	-500	-500
- Återstående kapital 31.12	9 000	9 500
Vanda stads masskuldebrevslån 5451344019 =100017		
- Lånets nominella värde/emission: 50.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	33 333	35 000
- ränta %: 6 mån. euribor/ ej marg.		
- Överföring till kortfristiga masskuldebrevslån	-1 667	-1 667
- Återstående kapital 31.12	31 666	33 333
Vanda stads masskuldebrevslån JVK 1/2014 =100308		
- Lånets nominella värde/emission: 65.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	65 000	65 000
- ränta %: 3 mån. euribor/marg. + 0,30		
- Överföring till kortfristiga masskuldebrevslån	-65 000	0
- Återstående kapital 31.12	0	65 000
Vanda stads masskuldebrevslån JVK 2/2014 =100309		
- Lånets nominella värde/emission: 45.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	45 000	45 000
- ränta %: 3 mån. euribor/marg. +0,36		
- Återstående kapital 31.12	45 000	45 000
Vanda stads masskuldebrevslån JVK 1/2016 =100336		
- Lånets nominella värde/emission: 40.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	40 000	0
- ränta %: fast. +0,155		
- Återstående kapital 31.12	40 000	40 000
Långfristiga masskuldebrevslån totalt	175 100	245 833

Masskuldebrevslån		
1 000 €	2017	2016
Kortfristiga		
Vanda stads masskuldebrevslån 120548-11-2 =100012		
- Lånets nominella värde/emission: 20.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	800	800
- ränta %: 6 mån. euribor/marg. -0,005		
- amorteringsrat, 2 gånger om året à 400.000,-	-800	-800
- Överföring från långfristiga masskuldebrevslån	800	800
- Återstående kapital 31.12	800	800
Vanda stads masskuldebrevslån 5428576010 =100014		
- Lånets nominella värde/emission: 40.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	1 600	1 600
- ränta %: 12 euribor/ marg. + 0,025		
- amorteringsrat, 1 gång om året	-1 600	-1 600
- Överföring från långfristiga masskuldebrevslån	1 600	1 600
- Återstående kapital 31.12	1 600	1 600
Vanda stads masskuldebrevslån 5432569011 =100015		
- Lånets nominella värde/emission: 35.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	1 167	1 167
- ränta %: 6 mån. euribor/marg. +0,0075		
- amorteringsrat, 2 gånger om året á 583.333,33	-1 167	-1 167
- Överföring från långfristiga masskuldebrevslån	1 167	1 167
- Återstående kapital 31.12	1 167	1 167
Vanda stads masskuldebrevslån 5436652017 =100016		
- Lånets nominella värde/emission: 15.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	500	500
- ränta %: 12 mån. euribor/marg. +0,02		
- amorteringsrat, 1 gång om året	-500	-500
- Överföring från långfristiga masskuldebrevslån	500	500
- Återstående kapital 31.12	500	500
Vanda stads masskuldebrevslån 5451344019 =100017		
- Lånets nominella värde/emission: 50.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	1 667	1 667
- ränta %: 6 mån. euribor, ej marg.		
- amorteringsrat, 2 gånger om året á 833.333,33	-1 667	-1 667
- Överföring från långfristiga masskuldebrevslån	1 667	1 667
- Återstående kapital 31.12	1 667	1 667
Vanda stads masskuldebrevslån JVK 1/2014 =100308		
- Lånets nominella värde/emission: 65.000.000,00		
- Återstående kapital 1.1	65 000	
- ränta %: 3 mån. euribor/marg. +0,30		
- amortering: bulletlån	-65 000	
- Överföring från långfristiga masskuldebrevslån	65 000	
- Återstående kapital 31.12	65 000	
Kortfristiga masskuldebrevslån totalt	70 733	5 733
Masskuldebrevslån totalt	245 833	251 567

Avsättningar

Avsättningar				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Övriga avsättningar				
Avsättningar för pensioner	338	369	218	234
Miljöansvar	17 408	15 533	9 952	9 426
Övriga avsättningar	7 081	6 575	1 462	0
Övriga avsättningar totalt	24 826	22 476	11 632	9 659

Koncernsamfundets lång- och kortfristiga skulder

Främmande kapital				
1 000 €	2017		2016	
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Skulder till dottersamfund				
Lån	0	48 188	0	37 300
Leverantörsskulder	0	9 007	0	8 583
Sammanlagt	0	57 195	0	45 882
Skulder till samkommuner där kommunen är medlem				
Leverantörsskulder	0	-7 386	0	-4 134
Sammanlagt	0	-7 386	0	-4 134
Skulder till intresseföretag och andra ägarintressesamfund				
Leverantörsskulder	0	1 346	0	1 128
Sammanlagt	0	1 346	0	1 128
Främmande kapital totalt	0	51 154	0	42 876

Specifikation av anslutningsavgifter och övriga skulder

Specifikation av anslutningsavgifter och övriga skulder				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Anslutningsavgifter och övriga skulder (långfristiga)				
Anslutningsavgifter	135 420	131 646	0	0
Anslutningsavgifter och övriga skulder totalt	135 420	131 646	0	0

Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna

Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Kortfristiga resultatregleringar				
Skatteskulder	1 232	1 685	0	0
Periodisering av löner och lönebikostnader	89 616	89 649	54 016	55 148
Ränteperiodiseringar	1 853	1 911	356	395
Övriga resultatregleringar	14 221	16 874	2 112	3 008
Resultatregleringar totalt	106 922	110 119	56 484	58 552

4.4 Noter som gäller säkerheter och ansvarsförbindelser

Skulder för vilka fastighetsinteckning eller aktier ställts som säkerhet

Skulder för vilka fastighetsinteckning ställts som säkerhet				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Lån från finansinstitut och försäkringsinrättningar	142 447	125 077		
Inteckningar som ställts som säkerhet	183 998	155 275	0	0
Lån från offentliga samfund	436 322	390 387		
Inteckningar som ställts som säkerhet	945 686	909 847	0	0
Inteckningar totalt	1 129 684	1 065 122	0	0
Skulder för vilka aktier ställts som säkerhet				
Lån från finansinstitut och försäkringsinrättningar	13 856	15 731		
De pantsatta aktiernas bokföringsvärde	12 898	17 802	0	0
Pantsatta aktier totalt	12 898	17 802	0	0

Övriga säkerheter för egna förbindelser och koncernsamfundet

Säkerheter				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Säkerheter för egen del				
Inteckningar som ställts som säkerhet	11	240	0	0
Övriga säkerheter för egen del	3 717	6 102	0	0
Säkerheter totalt	3 728	6 342	0	0

Hyresansvar

Hyresansvar				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Hyresansvar				
Förfaller under följande räkenskapsperiod	21 631	84 381	29 141	22 293
Förfaller senare	92 666	59 188	303 068	171 168
Hyresansvar totalt	114 297	143 569	332 209	193 461
Leasinganansvar				
Förfaller under följande räkenskapsperiod	24 349	20 719	9 004	6 213
Förfaller senare	208 552	173 917	12 937	11 510
Leasinganansvar totalt	232 901	194 636	21 942	17 722
Hyresansvar totalt	347 198	338 205	354 151	211 184

Hyresansvaren meddelats utan mervärdesskatt.

Givna ansvarsförbindelser

Ansvarsförbindelser				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Borgensförbindelser för lån för samfund inom samma koncern				
Borgensförbindelser för dem som ingår i samma koncern			579 630	599 830
Använt av borgensförbindelser 31.12			355 608	340 783
Inte använt av borgensförbindelser 31.12			224 021	259 347
Skulder och ansvar för vilka borgen givits 31.12			267 738	259 725
Borgensförbindelser för leasinganansvar för samfund inom samma koncern				
Borgensförbindelser för dem som ingår i samma koncern			172 000	172 000
Använt av borgensförbindelser 31.12			156 397	143 669
Inte använt av borgensförbindelser 31.12			15 603	28 331
Skulder och ansvar för vilka borgen givits 31.12			115 671	134 111
Borgensförbindeler till förmån för övriga				
Borgensförbindeler till förmån för övriga	93 875	100 002	52 100	53 100
Använt av borgensförbindelser 31.12	50 039	42 925	28 898	29 802
Inte använt av borgensförbindelser 31.12	43 837	57 077	23 202	23 298
Skulder för vilka borgen givits 31.12	61 418	62 535	19 643	15 633

Övriga ansvarförbindelser

Ansvar för Kommunernas garanticentrals borgensansvar		
1 000 €	2017	2016
Kommunens andel av garanticentralens borgensansvar 31.12	1 227 906	1 034 820
Kommunens andel av garanticentralens fond för att täcka eventuella ansvar 31.12	812	772

Övriga ekonomiska ansvar

Övriga externa arrangemang utanför balansräkningen				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Avtalsansvar				
Entreprenadavtal	122 177	62 847	122 177	57 847
Markanvändningsavtal	1 572	1 000	1 572	1 000
Övriga avtal	136 829	97 212	1 599	3 357
Avtalsansvar sammanlagt	260 578	161 059	125 348	62 205
Ansvar gällande återbetalning av mervärdesskatt	36 700	31 667	0	0
Övriga externa arrangemang utanför balansräkningen	297 278	192 726	125 348	62 205

Derivatinstrument

Derivatinstrument				
1 000 €	Koncernen		Staden	
	2017	2016	2017	2016
Nominella värden för öppna derivatavtal				
Räntederivat	367 667	288 876	150 000	85 000
Valutaderivat	3 314	65 221	0	60 000
Övriga derivat	88 742	60 189	0	0
Nominella värden totalt	459 723	414 286	150 000	145 000
Marknadsvärden för öppna derivatavtal				
Räntederivat	-8 659	-12 051	-794	-1 543
Valutaderivat	-234	-3 496	0	-3 686
Övriga derivat	288	-88	0	0
Marknadsvärden totalt	-8 605	-15 635	-794	-5 229

Kassaflöden som orsakas av räntederivat har under räkenskapsperioden bokförts som korrigering av räntekostnader.

De s.k. basis swapparna

- 30 miljoner euro, avtalets inledningsdatum 27.6.2012, slutdatum 27.6.2019, staden betalar ränta Euribor 6 mån. justerad med den årliga marginalen -0,166 % och tar emot en ränta på Euribor 3 mån. Avtalet är av engångskaraktär.
- basic swap som upphäver ovanstående basic swap, 30 miljoner euro, avtalsdatum 1.2.2017, avtalets inledningsdatum 27.12.2016, slutdatum 27.6.2019, staden tar emot ränta Euribor 6 mån. justerad med den årliga marginalen -0,166 % och betalar en ränta på Euribor 3 mån. Avtalet är av engångskaraktär.
- 15 miljoner euro, avtalets inledningsdatum 14.11.2012, slutdatum 14.11.2019, staden betalar ränta Euribor 6 mån. justerad med den årliga marginalen -0,1325 % och tar emot en ränta på Euribor 3 mån. Avtalet är av engångskaraktär.
- basic swap som upphäver ovanstående basic swap, 15 miljoner euro, avtalsdatum 1.2.2017, inledningsdatum 14.11.2016, slutdatum 14.11.2019, staden tar emot ränta Euribor 6 mån. justerad med den årliga marginalen -0,1325 % och betalar en ränta på Euribor 3 mån. Avtalet är av engångskaraktär.

- 20 miljoner euro, avtalets inledningsdatum 14.11.2012, slutdatum 14.11.2022, staden betalar ränta Euribor 6 mån. justerad med den årliga marginalen -0,1175 % och tar emot en ränta på Euribor 3 mån. Avtalet är av engångskaraktär.
- Basic swap som upphäver ovanstående basic swap, 20 miljoner euro, avtalsdatum 1.2.2017, inledningsdatum 14.11.2016, slutdatum 14.11.2022, staden tar emot ränta Euribor 6 mån. justerad med den årliga marginalen -0,1175 % och betalar en ränta på Euribor 3 mån. Avtalet är av engångskaraktär.

Basic swapparna ovan upphäver varandra, varvid positionen är stängd.

Ränteswapavtal från rörlig till fast ränta:

- 20 miljoner euro, avtalets inledningsdatum 8.10.2008, slutdatum 8.10.2018, staden betalar fast årlig ränta på 3,59 % och tar emot en ränta på Euribor 3 mån. Avtalet är av engångskaraktär. Motparten har rätt, men ingen skyldighet, att säga upp detta ränteswapavtal så att det upphör att gälla med 3 månaders mellanrum innan avtalet löper ut.

Koncernens derivatinstrument

För att skydda sig mot elprisrisker ingår Vanda Energi elderivat både vad gäller försäljning och produktion. Elderivatens öppna nettovolym är lägre under derivatens löptid än det förutspådda mycket sannolika antalet upphandlingar med spot-pris. För att slippa bränsleprisrisker bedrivs handel med råvaruderivat. Bolaget skyddar sig mot dollarns värdeförändringar genom att bedriva handel med valutaderivat. Prisriskerna för utsläppsrätter för koldioxid undgås genom utsläppsrättsderivat samt genom att beakta kostnaderna orsakade av utsläppsrätter i produktionsplaneringen. Med räntederivat skyddar man sig mot ränterisker (banklån och leasingskulder).

Samkommunen ETEVAS derivat är ränteswapavtal med avsikt att skydda mot ränterisker vad gäller fristående lån. Med ränteswapavtalet har den rörliga räntan ändrats till fast. Avtalet förfaller 2018. Dessutom har ETEVA ett swapavtal som ger ytterligare fördelar och som har ingåtts för att skydda fristående lån mot ränterisker. Med detta ränteswapavtal har den rörliga räntan ändrats till fast. Avtalet förfaller 2022.

Derivatinstrumenten som HRM ingått är ränteswapavtal som hänför sig till lånen och som har ingåtts med avsikt att skydda ränteutgifterna. De långfristiga lånens rörliga ränta är därmed bunden till en fast ränta med ränteswapavtal. Med anledning av ränteswapavtalen ändras inte de räntor som betalas av HRM utifrån marknadsräntornas rörelser. På så vis minskar man ränterisken och förbättrar kommande ränteutgifters förutsägbarhet. Alla derivatinstrument har dokumenterats och deras skyddsgrad har utvärderats i samband med bokslutet. Alla derivatinstrument har dokumenterats och deras skyddsgrad har utvärderats i samband med bokslutet. Om ett övrigt instrument har ett negativt marknadsvärde, tas det upp som kostnad för räkenskapsperioden.

HRM:s derivatinstrument har inga undantagsklausuler. Genom HRM:s valuta- och ränteswapavtal har lånet i utländsk valuta (SEK) och med rörlig ränta ändrats till ett lån i euro och med fast ränta.

HRM:s övriga giltiga derivatinstrument består av vanliga ränteswapavtal. SEB-bankens avtal är skyddande förutsatt att 3 månaders Euribor är lägre än 5,50 %. Ifall Euribor överskrider denna gräns börjar den räntenivå som betalas för avtalet att stiga. Det är trots allt mycket osannolikt att detta sker under avtalets giltighetstid. De övriga räntederivaten är helt skyddande.

Räntederivatens marknadsvärden följer marknadsräntornas rörelser. Marknadsvärdets förändring påverkar däremot inte den ränteandel som HRM betalar, eftersom just den är bunden med ränteswapderivat. Marknadsvärdet beskriver priset som skulle betalas (värdet negativt) eller fås (värdet positivt), om derivatinstrumentet bröts nu.

HNS derivat omfattar ränteswapavtal och elderivat. Samtliga ränteswapavtal och elderivat har ingåtts för säkringsändamål. Kassaflöden som orsakas av derivat har under räkenskapsperioden bokförts som korrigeringar

av kostnader. Derivatens verkliga värde har inte tagits upp som kostnad i bokslutet. Det verkliga värdet presenteras i noterna under övriga arrangemang utanför balansräkningen.

HNS har två ränteswapavtal med avsikt att skydda mot ränterisker, varav båda gäller fristående lån. De rörliga räntorna har ändrats till fasta, en del av lånekapitalet har skyddats och datumen för räntebetalningarna motsvarar låneavtalet under skyddsperioden. En del av elförbrukningen skyddas genom elderivat. Det finns 24 stycken avtal och de har ingåtts för kalenderåren 2018, 2019 och 2020.

VAV Asunnot Oy har skyddat bolagets räntestödslån med rörlig ränta, vars självriskränta är 3,4 %, mot ränterisker genom ränteswapavtal. När räntenivån är negativ leder också den negativa ränteskillnaden till betalningsskyldighet. Avtalen följer lånens villkor och därför framställs de som balansräkningens externa ansvar.

VAV Asunnot Oy har ränteswapavtal i två olika räntegrupper, rörlig ränta 12 mån. Euribor, fast ränta 1,034 % – 1,096 % och rörlig ränta 6 mån. Euribor, fast ränta 0,937 % – 0,952 %. Alla avtal går ut 2025.

VTK Kiinteistöt Oy har ett ränteswapavtal som hänför sig till ett lån som lyfts 16.12.2010 och lånet löper ut 17.12.2018. Genom ett derivatinstrument (s.k. basis swap) har lånets referensränta ändrats från 1 mån. Euribor till 6 mån. Euribor. Syftet med avtalet har varit att förlänga lånets räntebindning och därmed skydda lånet mot förändringar i marknadsräntorna utöver vilket man med avtalet har sänkt lånets räntekostnad. Karaktären hos den risk som säkringen avser är ränterisk och säkringsredovisningmodellen utgörs av kassaflödessäkring. Säkringen har fullgod effekt eftersom lånets och det säkrade ränteswapavtalets komponenter är identiska (kapital, lånetid, referensränta, räntebestämnings- och betalningsdag). Den säkrade posten är inte en prognostiserad transaktion. VTK Oy betalar och tar emot rörlig 1 mån. Euriborränta den 16 i varje månad och betalar 6 mån. Euriborränta med 6 mån. mellanrum enligt låneavtalet.

4.5 Noter som gäller miljöbokföringen

Miljöbokföringen i Vanda

De allmänna anvisningarna om redovisning och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i bokslut för kommuner och samkommuner som bokföringsnämndens kommunsektion vid handels- och industriministeriet utarbetat fungerar som utgångspunkt för uppgörandet av kommunernas miljöbokföring. De inkomster, kostnader och investeringar som följs upp i Vandas miljöbokföring har fastställts i samband med arbetet för att utveckla rapporteringen av den hållbara utvecklingen i de sex största städerna.

Miljöintäkter, miljökostnader och miljöinvesteringar i Vanda enligt verksamhet

År 2017 uppgick miljöintäkterna i Vanda till 678 400 euro. De största miljöintäkterna kom från fastighetscentralens energieffektivitetsarbete, miljöskyddets myndighetsuppgifter och från oljebekämpningsfondens bidrag för skydd av jordmån och grundvatten.

Miljökostnaderna uppgick år 2017 till totalt 26,4 miljoner euro. Merparten av kostnaderna utgjordes i likhet med tidigare år av kostnader i gruppen Övriga miljöskyddsåtgärder

Miljöinvesteringarna uppgick till 3,3 miljoner euro, varav största delen användes för Övriga miljöskyddsåtgärder.

Miljöintäkter, -kostnader och -investeringar

1 000 €	Intäkter		Kostnader		Investeringar	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Luftskydd	4	6	1 421	1 126	494	36
Vattenskydd och hantering av avloppsvatten	0	0	834	270	26	0
Avfallshantering och renhållning av områden	0	0	3 387	2 380	12	9 573
Skydd av mark och grundvatten	4	8	171	196	367	630
Buller- och vibrationsbekämpning	0	0	72	99	209	1 411
Naturskydd och landskapsvård	0	0	82	72	30	119
Miljöskyddets myndighetsuppgifter	61	82	947	1 329	0	0
Övriga miljöskyddsåtgärder	609	376	16 364	16 274	2 182	2 269
Klimatskydd	0	0	680	0	0	202
Miljöverksamheten totalt	678	472	23 958	21 746	3 322	14 241
Skatter, Investeringarnas avskrivningar	0	0	2 486	368	0	0
Totalt	678	472	26 444	23 383	3 322	14 241

Miljöekonomiska nyckeltal

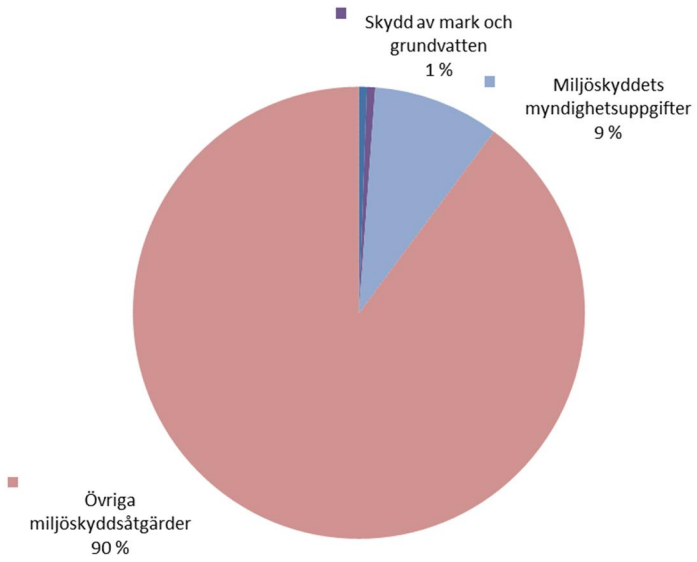
Miljöekonomiska nyckeltal		
	2017	2016
Intäkter		
Miljöintäkter/verksamhetens intäkter	0,3 %	0,2 %
Miljöintäkter/invånare	3,0 €	2,2 €
Kostnader		
Miljökostnader + avskrivningar/verksamhetens kostn.+avskrivn.	1,7 %	1,6 %
Miljökostnader + avskrivningar/invånare	107,4 €	106,6 €
Investeringar		
Miljöinvesteringar/investeringar totalt	3,0 %	9,7 %
Miljöinvesteringar/invånare	14,9 €	64,9 €

Miljöintäkter

Med miljöintäkter avses sådana inkomster från kommunorganisationens verksamhet som har samband med miljöskyddet. I dessa ingår t.ex. avfallshanteringsavgifter samt ersättningar som kommunen debiterat av miljöförstörare för arbeten som kommunen utfört eller låtit utföra för att återställa och städa upp miljön samt de åtgärder som inhämtats via energibesparingar. En miljöintäkt är en miljöinkomst som periodiseras till räkenskapsperioden.

År 2017 uppgick miljöintäkterna för Vandas stadsorganisation till 678 400 euro. Summan omfattade 0,3 procent av stadens alla verksamhetsintäkter. Miljöintäkterna uppgick till 3,0 euro per invånare.

Figur: Fördelningen av miljöintäkter

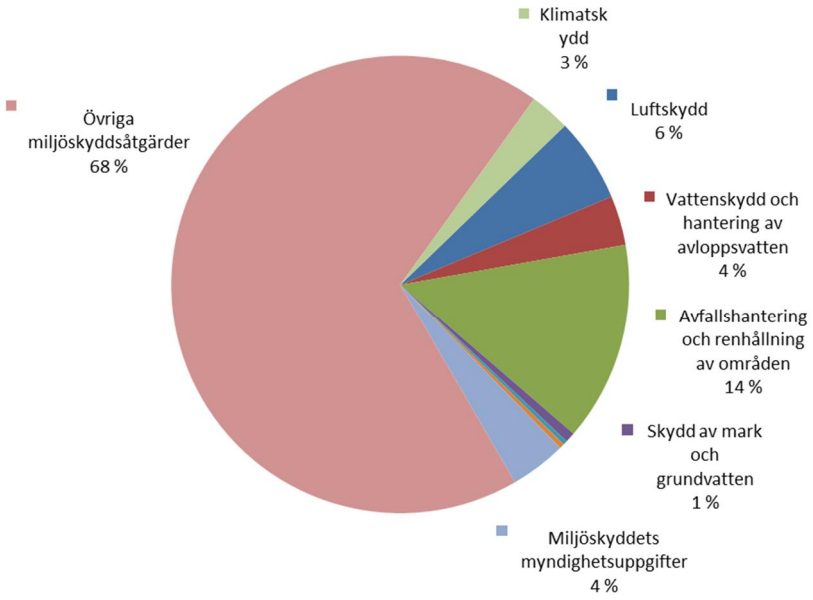
Miljökostnader

Den totala summan för miljökostnader utgörs av miljöutgifter som periodiserats på räkenskapsperioden samt avskrivningar som gjorts på miljöinvesteringar under räkenskapsperioden. Miljöutgifterna definieras som utgifter som medförs av miljöskyddsåtgärder. Miljöutgifter orsakas av olika åtgärder som vidtagits för att åstadkomma miljönytta eller för att förhindra, reducera eller återställa skador på miljön, förbättra standarden hos framtida miljöskydd och för att främja en hållbar användning av naturresurser.

Kostnaderna för miljöskyddsåtgärderna presenteras i tillämpliga delar i enlighet med den allmäneuropeiska statistiska kategoriseringen av miljöskyddsåtgärder.

I Vanda uppstod huvuddelen av de sammanlagda miljökostnaderna på 26,4 miljoner euro i gruppen *Övriga miljöskyddsåtgärder* (16,4 miljoner euro). Kostnaderna för avfallshantering och renhållning av områden uppgick till 3,4 miljoner euro, för luftskyddet användes 1,4 milj. euro medan andelen för miljöskyddets myndighetsuppgifter var 947 300 euro.

Figur: Fördelningen av miljökostnader utan skatter och investeringarnas avskrivningar

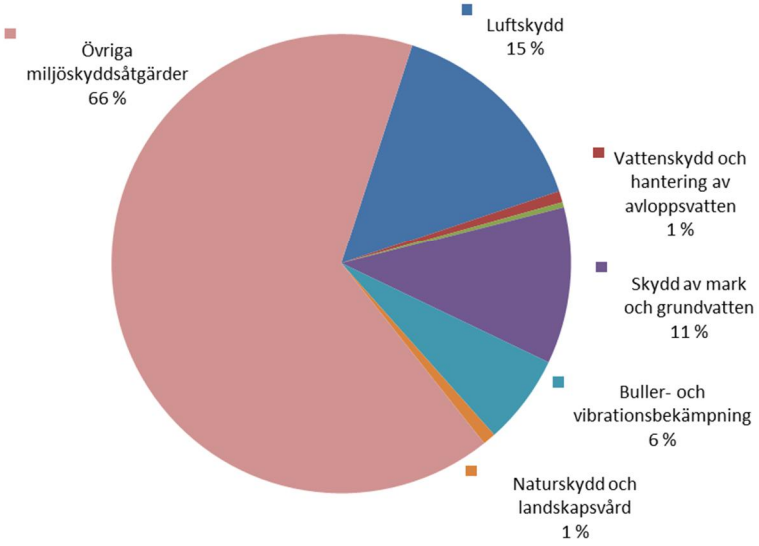

Miljöinvesteringar

Miljöinvesteringarna är utgifter som uppkommer för tillgångar som anskaffats för att producera nyttigheter samt för att förebygga, reducera eller återställa skador på miljön, förbättra standarden hos framtida miljöskydd eller för anskaffningen av nyttigheter för att främja en hållbar användning av naturresurserna. Dessutom förväntas investeringarna avkasta inkomster eller är avsedda att fortlöpande under flera räkenskapsperioder användas som produktionsfaktorer i kommunens produktion av nyttigheter och tjänster medan anskaffningsutgiften överskrider gränsen för smärre anskaffningar enligt avskrivningsplanen. De finansieringsandelar och bidrag som avsatts för investeringar minskas från miljöinvesteringarnas anskaffningsutgift.

I Vanda gjordes miljöinvesteringar för något över 3,3 miljoner euro. Mest, närmare 2,2 miljoner euro, investerades i gruppen Övriga miljöskyddsåtgärder.

Figur: Fördelningen av miljöinvesteringar

Luftskydd

Kommunalteknikcentralen fick 3 800 euro i intäkter för dammbindningsarbeten på vägar till privata väglag. För luftskyddet förekom inga övriga intäkter under 2017.

Nästintill alla kommunalteknikcentralens kostnader för luftskydd år 2017 orsakades av personalkostnader för vårstädning av gatorna och arbetet för att binda dammet och köp av tjänster samt material och förnödenheter. Andelen för dessa utgjorde totalt 1,4 miljoner euro.

Kommunalteknikcentralen investerade 494 000 euro i borstningsmaskiner och tvättutrustning.

Några andra investeringar gjordes inte i luftskyddet år 2017.

Vattenskydd och hantering av avloppsvatten

År 2017 fick man inte in några inkomster för vattenskydd och hantering av avloppsvatten.

Merparten av kostnaderna på 834 159 euro för vattenskydd och hanteringen av avloppsvatten utgjordes av köp av tjänster vid fastighetscentralen. Utgifterna för bildningsväsendets verksamhetsområde uppgick till ca 10 277 euro och de bestod huvudsakligen av avgifter för avfallsvatten och slam samt laboratoriekostnader för vattenprover.

Kommunalteknikcentralen investerade år 2017 totalt 183 828 euro i iståndsättningen av mindre vattendrag.

Avfallshantering och nedskräpning

Avfallshanteringen och nedskräpningen gav inga inkomster under 2017.

Kostnaderna för avfallshantering uppgick år 2017 till totalt 3,4 milj. euro, varav kommunalteknikcentralens andel var 1,3 milj. euro. En stor utgiftspost vid kommunalteknikcentralen bildades av kostnaderna för återställande av miljön och avlägsnande av klotter. Fastighetscentralens kostnader för avfallshantering var 259 019 euro. Bildningsväsendets kostnader för avfallshantering var 148 654 euro, vilka orsakades av hantering av farligt avfall och köp av containertjänster.

Merparten av de avfallskostnader som uppkom inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård (135 964 euro) utgjordes av avgifter för avfallshantering.

Staden betalade år 2017 drygt 1,2 miljoner euro i kostnader för avfallshanteringstjänster av HRM, huvudstadsregionens återvinningscentral och Paperinkeräys Oy.

Fastighetscentralen investerade 12 000 euro i övertäckta soprum.

Skydd av mark och grundvatten

De intäkter som år 2017 inkom för skydd av mark och grundvatten på 3 988 euro utgjordes huvudsakligen av Oljeskyddsfondens bidrag till räddningsverket.

Största delen av kostnaderna på 170 845 euro för skydd av mark och grundvatten bestod av personalkostnader och konsultarbeten vid kommunalteknikcentralen (122 289 euro) och räddningsverket (46 137 euro). Räddningsverket använde 2 353 euro för köp av uppsugande material i oljebekämpningen.

År 2017 investerades 367 150 euro i skydd av mark och grundvatten, av vilket kommunalteknikcentralen använde största delen för att iståndsätta förorenad mark. Fastighetscentralen investerade 50 000 euro.

Buller- och vibrationsbekämpning

Bekämpningen av buller och skakningar gav inga intäkter år 2017.

Kostnaderna för bekämpning av buller och skakningar (71 673 euro) orsakades år 2017 av bullerutredningar vid kommunalteknikcentralen.

Kommunalteknikcentralen använde 209 443 euro för investeringar i bekämpningen av buller och skakningar, för vilket man byggde bullervallar och -hinder.

Skydd av naturen och landskapet

Inga inkomster för skydd av naturen och landskapet flöt in 2017.

Kostnaderna för skydd av naturen och landskapet uppgick år 2017 till sammanlagt 81 848 euro. Av detta utgjordes merparten huvudsakligen av personalkostnader inom planeringsarbetet (51 829 euro) vid kommunalteknikcentralen.

Vanda stads investeringar i skydd av naturen och landskapet uppgick till 30 203 euro. De utgörs i sin helhet av kommunalteknikcentralens investeringar i naturskyddsområden.

Miljöskyddets myndighetsuppgifter

Inkomsterna i denna grupp utgjordes främst av tillståndsavgifter i anslutning till miljöskyddets myndighetsuppgifter. Inkomsterna uppgick till sammanlagt närmare 61 351 euro.

Kostnaderna för miljöskyddets myndighetsuppgifter uppgick till omkring 947 298 miljoner euro.

Inga investeringar i miljöskyddets myndighetsuppgifter gjordes år 2017.

Övriga miljöskyddsåtgärder

Till gruppen Övriga miljöskyddsåtgärder räknas bland annat kostnader för miljöutbildning, -fostran och -rådgivning samt miljöledning. Utvecklingen av miljöledningen, utarbetandet av miljöprogram och ekostödverksamheten orsakade större personalkostnader än tidigare inom samtliga verksamhetsområden.

Inkomsterna uppgick till 609 223 euro. Av detta bestod merparten (593 926 euro) av energibesparingar vid fastighetscentralen tack vare e-tjänsterna. Försäljningen av bibliotekens avskrivna böcker och bidragen till natur- och miljöklubbar gav 15 296 euro i inkomst åt bildningsväsendet.

Merparten av de kostnader på närmare 16,4 miljoner euro som räknas till gruppen Övriga miljöskyddsåtgärder är utgifter för bildningsväsendets verksamhetsområde (14,1 milj. euro). Av dessa utgjordes 13,7 milj. euro av beräknade lönekostnader för miljöfostran och upprätthållandet av miljöledning. Till Vanda naturskola utbetalades ett stöd på 116 300 euro. Till material inom miljöfostran och böcker med miljö som tema vid biblioteken användes knappa 59 532 euro medan 58 562 euro användes till köpta tjänster inom miljöutbildningen och avgifter för miljöcertifikat. Miljöcentralens kostnader uppgick till omkring 584 725 euro, vilka till största delen utgjordes av köp av tjänster (201 967 euro) och personalkostnader (185 274 euro). Merparten av de kostnader som uppkom inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård (66 098 euro) utgjordes av personalkostnader inom ekostödverksamheten.

Verkställandet av energieffektivitetsavtalet och köpta tjänster i anslutning till e-projektet orsakade fastighetscentralen kostnader på 593 926 euro år 2017. Byggnadstillsynens kostnader uppgick till 30 774 euro. Kostnaderna bestod av licensieringen av jord- och bergvärmepumpar, energirådgivning och kostnader för löner för miljöexperter.

Samordningen av projektet Smart & Clean och medlemskapet i Green Net Finland medförde kostnader för näringsservicen på omkring 43 400 euro.

I övriga miljöskyddsåtgärder investerades sammanlagt 2,2 miljoner euro. I dem ingick investeringar som gjordes av kommunalteknikcentralen (93 197 euro). Fastighetscentralen gjorde bland annat olika energibesparingsinvesteringar för 2,1 miljoner euro.

Klimatskydd

Klimatskyddet gav inga inkomster år 2017.

För klimatskydd uppstod kostnader på 679 888 euro. De bestod av kostnader för miljögruppernas arbete vid olika verksamhetsområden, t.ex. i utvecklingsprojekt.

Miljöskatter

År 2017 betalade Vanda stad ca 2 miljoner euro i elskatt och 378 780 euro i bränsleskatt. Totalt betalades 2 486 200 euro i miljörelaterade skatter.

Miljöansvar

Kommunalteknikcentralen har reserverat 1,5 miljoner euro för naturvårdsarbeten på soptippen i Sottungsby. Under 2017 användes medel till ett belopp av 7 013 euro.

4.6 Noter som gäller personalen

Antalet anställda 31.12		
	2017	2016
Allmän förvaltning	8	6
Stadsdirektörens verksamhetsområde	178	172
Verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice	966	960
Social- och hälsovårdsväsendet	3 206	3 188
Bildningsväsendet	5 832	5 827
Markanvändning, byggnad och miljö	668	680
Sammanlagt	10 858	10 833

Personalkostnader		
1 000 €	2017	2016
Personalkostnader enligt resultaträkningen	481 577	491 224
Peronalkostander som aktiverats bland immaterialla och materialla tillgångar	-4 766	-5 340
Personalkostnader totalt	476 811	485 884

Uttagna och redovisade avgifter på arvoden till förtroendevalda		
1 000 €	2017	2016
Samlingspartiet, Vanda	70	55
Samlingspartiet, Nyland	1	1
Centern i Finland, Vanda	17	11
Sannfinländarna	20	22
De blåa i Vanda	1	0
Kristdemokraterna i Finland	10	5
Finlands socialdemokratiska parti, Nyland	1	1
Finlands socialdemokratiska parti, Vanda	105	84
Svenska folkpartiet i Finland, Vanda	10	8
Gröna förbundet, Vanda	48	33
Vänsterförbundets kommunalorganisation i Vanda rf.	30	19
Redovisade avgifter på arvoden till förtroendevalda sammanlagt	314	240

Revisorernas arvoden		
1 000 €	2017	2016
Revisionssamfundet BDO Audiator Oy		
Revisionsarvoden	88	78
Revisorns utlåtanden	0	0
Övriga arvoden	28	8
Arvoden totalt	116	86

Kommunens transaktioner med intressenter

En transaktion har ansetts nödvändig för att ge en rättvisande bild med iakttagande av principen om försiktighet, då transaktionens värde är minst en miljon euro (moms 0 %). Uppgifter om enskilda transaktioner har sammanförts enligt behov, så att en rättvisande bild i anslutning till helheten har förmedlats. De egentliga avtalen (transaktionerna) har i flera fall undertecknats senare än de tidpunkter i anslutning till beslutsfattandet som syns nedan (under räkenskapsåret 2017).

Staden äger hela aktiestocken i VAV Asunnot Oy. För närvarande är VAV Palvelukodit Oy dotterbolag inom koncernen VAV Asunnot. Under räkenskapsåret 2017 genomfördes transaktioner för 10 421 688 euro mellan staden och koncernen VAV Asunnot.

- VAV Palvelukodit Oy köpte Myrbacka servicecenters tomt av staden för 103 740 437 euro och betalade kostnader på 103 565 euro i anslutning till projektets bygglov (Stadsplaneringsnämnden19.12.2016 § 15). Tomtpriset har fastställts i enlighet de principer som tillämpas av Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) och villkoren motsvarar de allmänna överlåtelsevillkor som stadsstyrelsen fattat beslut om och som gäller vid överlåtelseskedet.
- VAV Palvelukodit Oy betalade kostnader på 25 168 euro i anslutning till bygglovet för Kvesvedsvägen 6.
- VAV Asunnot Oy köpte tomten på Brokärrsvägen 1 för 1 736 800 euro och betalade kostnader på 196 694 euro i anslutning till bygglovet för projektet samt 521 040 euro för tomtens tilläggsbyggrätt (Stadsplaneringsnämnden 12.9.2016 § 21). Som tomtpris har använts det maximipris som godkänts av ARA och villkoren motsvarar i övrigt de allmänna överlåtelsevillkor som stadsstyrelsen fattat beslut om och som gäller vid överlåtelseskedet.
- VAV Asunnot Oy köpte tomten på Stävgränden 1 för 1 462 500 euro och betalade kostnader på 42 585 euro i anslutning till bygglovet för projektet (Stadsplaneringsnämnden 21.8.2017 § 24). Som tomtpris har använts det maximipris som godkänts av ARA och villkoren motsvarar i övrigt de allmänna överlåtelsevillkor som stadsstyrelsen fattat beslut om och som gäller vid överlåtelseskedet.
- VAV Asunnot Oy köpte ett outbrutet område på tomten (92-91-9901-0) för 335 749 euro (Stadsstyrelsen 23.5.2016 § 30). Affären som gäller det outbrutna området har ingått i ett markanvändningsavtal, där bolaget för den utökade byggrätten betalade staden sammanlagt 1 031 745 euro som kostnadsersättning för byggande av samhällsteknik enligt 91 a § i markanvändnings- och bygglagen. Den helhet som markanvändningsavtalet omfattar har genomförts enligt gängse villkor.
- VAV Asunnot Oy betalade kostnader på 37 756 euro i anslutning till bygglovet för Violbrinken 4.
- Koncernen VAV Asunnot betalade 35 167 euro i borgensprovisioner på lånegarantier.

Koncernen VAV Asunnot för stadens social- och hälsovårdsväsens bruk hyrt ställen för användning som servicelokaler och uthyrning som specialbostäder för bland annat äldre personer som har minnesstörningar och är i dåligt skick samt långtidsbostadslösa. Tekniska nämnden beslutade 6.6.2017 § 12 att justera hyresavtalen. VAV Asunnot-koncernens hyresfakturering av staden under räkenskapsåret 2017 uppgick till 6 571 010 euro och försäljningen av tjänster till 98 737 euro, dvs. sammanlagt 6 669 748 euro. Försäljningen av tjänster utgörs av stadens betalningsandel av boenderådgivningen och valet av hyresgäster till de enskilda bostäderna.

Staden äger hela aktiestocken i VTK Kiinteistöt Oy. Bolaget erbjuder lokalitetstjänster för stadskoncernens bruk. Bolaget har i anslutning till de avtal som är i kraft under räkenskapsåret 2017 fakturerat sammanlagt 15 601 417 euro av staden, vilket huvudsakligen utgjorts av hyror. Hyresavtalen mellan bolaget och staden har justerats från och med år 2015, så att avtalen följer marknadsvillkoren:

- Tekniska nämnden beslutade 24.3.2015 § 14 att hyra de s.k. idrottsanläggningfastigheterna av bolaget.
- Tekniska nämnden beslutade 14.2.2017 § 10 om villkoren för uthyrningen av allaktivitetshuset Lumo (hänför sig till den helhet, i vilken ingår hyrning av parkeringsanläggningen enligt tekniska nämndens beslut 8.11.2016 § 13).
- Tekniska nämnden beslutade 6.6.2017 § 11 att förenhetliga avtalsvillkoren för hyresavtalen mellan staden och VTK Kiinteistöt Oy.
- Tekniska nämnden beslutade 3.10.2017 § 6 att hyra Myrbacka social- och hälsocentrals lokaler av bolaget.

Utöver sitt egentliga och huvudsakliga verksamhetsområde som hänför sig till att hyra ut verksamhetslokaler har bolaget vidareuthyrt den personal till stadens idrottsservice som bolaget hyrt av Myyrmäen Urheilupuisto Oy, som ägs i sin helhet av bolaget (Allmänna sektionen 9.3.2015 § 8). Intäkterna från den inhyrda personalen (2017: 651 855 euro) ingår i den totala faktureringen av ovan nämnda företag. Inhyrningen av personal inom VTK Kiinteistöt-koncernen (Myyrmäen Urheilupuisto Oy → VTK Kiinteistöt Oy) och vidareuthyrningen till staden upphör senast 31.5.2018. De dotterbolag som i sin helhet ägs av VTK Kiinteistöt Oy har staden beviljat lån från bostadslånefonden enligt följande:

- Kivistön Putkijäte Oy, 2 187 500 euro öppet per 31.12.2017, för lånet uppbärs en ränta på 0,5 %. Det är fråga om ett lån som getts innan kommunallagen trädde i kraft 2015. Enligt stadens bedömning omfattar lånet inte några betydande ekonomiska risker.
- Kivistön Pysäköinti Oy, 3 700 000 euro öppet per 31.12.2017, för lånet uppbärs en ränta på 0,5 %. Det är fråga om ett lån som getts innan kommunallagen trädde i kraft 2015. Enligt stadens bedömning omfattar lånet inte några betydande ekonomiska risker.

Vanda stad äger hela aktiestocken i Kiinteistö Oy Vantaan Erikas (i likvidation). Staden har fattat beslut om följande transaktioner med bolaget:

- Stadsstyrelsen beslutade 12.12.2016 § 24 att tillsammans med bolaget ingå markanvändningsavtal, föravtal om överlåtelse av outbrutet område och föravtal som gäller affär med outbrutet område enligt gängse villkor. Genom det köpebrev som undertecknades 9.2.2017 med stöd av beslutet köpte staden ett outbrutet område på fastigheten Rnr 8:0 (fastighetsbeteckning 92-409-8-0) med namnet Kaukola som ligger i Lappböle by i Vanda stad för 1 460 492 euro. Som en delprestation av köpesumman kvitterades en kostnadsersättning på 569 522 euro som tillfaller staden enligt det markanvändningsavtal som undertecknades parterna emellan 23.1.2017. Den resterande delen av köpesumman, dvs, 890 970 euro betalades till bolaget i pengar. Vid arrangemangen har de villkor som staden normalt tillämpar förverkligats.
- Stadsfullmäktige beslutade 13.11.2017 § 12 att köpa fastigheterna 92-409-8-0, 92-413-2-8 och 2/3 kvotdelar av fastigheten 92-409-6-9 av bolaget för 5 839 982 euro. Köpesumman är allmänt bruklig och baserar sig på det förhandsavgörande i fråga om inkomstbeskattningen som meddelats av skatteförvaltningen.

Staden äger 99,6 % av aktiestocken i A-Tulkkaus Oy. Staden har i samband med bolagiseringen av verksamheten beslutat om ett serviceavtal som upprättas tillsammans med bolaget (Stadsstyrelsen 6.10.2014 § 15), som enligt villkoren gäller fram till 30.9.2018. Med stöd av avtalet har staden under räkenskapsåret 2017 köpt sådana tolk- och översättningstjänster av bolaget som stämmer överens med dess verksamhetsområde för 1 875 653 euro.

Staden äger 45 % av aktiestocken i Kaunialan Sairaala Oy. Som ett led i de arrangemang som genomfördes år 2006 köpte Vanda stad Kaunialan sairaalas fastighet med alla byggnader av Sotainvalidien Veljesliitto - Krigsinvalidernas Brödraförbund ry. Kaunialan Sairaala Oy som ansvarar för sjukhusverksamheten är stadens hyresgäst i fastigheten. Stadsstyrelsen beslutade 8.2.2016 § 8 att för sjukhusbolaget godkänna en årlig hyreslättnad av varaktig natur på 250 000 euro från och med 1.1.2015, beroende på att den gamla huvudbyggnaden är olämplig för produktionsbruk. Under räkenskapsåret 2017 har staden köpt social- och hälsovårdstjänster av bolaget för sammanlagt 13 560 970 euro. Köpen baserar sig på det avtal mellan Sotainvalidien Veljesliitto - Krigsinvalidernas Brödraförbund ry och Vanda stad

som undertecknades 15.12.2006. Bolaget betalade sammanlagt 1 802 887 euro i markarrende under räkenskapsåret 2017, utgående från det avtal som undertecknades 15.12.2006 och de justeringar som gjorts senare.

Staden äger 60 % av aktiestocken i Vanda Energi Ab. Mellan staden och bolaget genomfördes byte av markområden och ingicks markanvändningsavtal i anslutning till detaljplan nr 2277 (Stadsstyrelsen 23.5.2016 § 27). Bytesbrevet om markområdena undertecknades 16.2.2017. Vid arrangemanget betalade bolaget staden en markanvändningsavgift på 2 445 889 euro.

Staden äger hela aktiestocken i Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy. Bolaget erbjuder stadskoncernen fastighets-, städ- och måltidstjänster enligt det egna verksamhetsområdet. Bolagets fakturering av staden har under räkenskapsåret 2017 uppgått till 45 523 812 euro, vilket fördelar sig på måltidstjänster 21 247 897 euro, städtjänster 13 365 829 euro och fastighetstjänster (inklusive väktartjänster) 10 910 086 euro.

- Tekniska nämnden beslutade 19.5.2015 § 28 godkänna det fastighetsskötselavtal som gäller skötsel och underhåll av fastighet, stödtjänster och skötseln av utomhusområden och enligt avtalsvillkoren är i kraft fram till 31.12.2020.
- Upphandlingsdirektören har genom sina separata beslut, med stöd av sina upphandlingsbefogenheter enligt kap. 4 kap. § 8, punkterna 6 och 7 i förvaltningsstadgan, fattat beslut om upphandlingen av stadens måltids- och rengöringstjänster och upphandlingen av stadens aula- och väktartjänster.

Stadsdirektörsavtalet

Stadsdirektörens tjänsteförhållande inleds 1.3.2018 och gäller tillsvidare.

Den ömsesidiga uppsägningstiden är två månader.

Om stadsstyrelsen efter att ha underhandlat med stadsdirektören kommer fram till att uppsägningsförfarande måste inledas på grund av bristande förtroende (kommunallagen 43 §), kan parterna komma överens om frivillig uppsägning innan förfarandet inleds.

Om stadsdirektören säger upp sig frivilligt från sitt tjänsteuppdrag enligt ovanstående, har stadsdirektören rätt att under uppsägningstiden få en avskedsersättning som motsvarar en åtta (8) månaders penninglön, utöver lönen. Ersättningen innehåller eventuella semesterersättningar enligt AKTA. Stadsdirektören har ingen arbetsplikt under uppsägningstiden, när stadsdirektören själv säger upp sig i ovan nämnda situation.

Avskedsersättningen betalas inte om uppsägningsförfarandet har inletts av den orsaken att det till uppsägningen eller hävningen av tjänsteförhållandet finns sådana skäl som beror på tjänsteinnehavaren som avses i lagen om kommunala tjänsteinnehavare.

5 Särredovisade bokslut

5.1 Bokslut för Affärsverket Mellersta Nylands räddningsverk

5.1.1 Verksamhetsberättelsen

Räddningsverket ansvarar för säkerheten inom räddningsväsendets verksamhetsområde i mellersta Nyland med de medel som står till räddningsväsendets förfogande samt sörjer för akutvården i enlighet med gällande avtal. Räddningsverkets verksamhetsområde omfattar städerna Hyvinge, Träskända, Kervo och Vanda samt kommunerna Mäntsälä, Nurmijärvi, Borgnäs och Tusby. Förvaltningen av Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk organiseras enligt bestämmelserna i Vanda stads förvaltningsstadga. I stadens organisation hör Mellersta Nylands räddningsverk till verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice. Affärsverket har en direktion med 15 medlemmar.

Väsentliga händelser under räkenskapsperioden och efter att den avslutats

Med anledning av terrordåden i Europa och Åbo i Finland har räddningsverket fortsatt arbetet med att skaffa beredskap inför hotfulla och farliga situationer. Antalet asylsökande som anlände till Finland hösten 2015 var inte längre lika stort 2016 och 2017 och det inrättades inte några nya förläggningar inom räddningsverkets område, utan en del av de gamla förläggningarna lades ner under loppet av år 2017. Ett flertal kontroll- och rådgivningsbesök gjordes ändå till förläggningarna under året och läget följs fortfarande upp aktivt.

År 2017 uppgick antalet räddningsuppdrag inom området för Mellersta Nylands räddningsverk till 8 326 (år 2016 var de 7 120). Antalet uppdrag ökade med omkring 17 % jämfört med året innan. För akutvårdens del uppgick det totala antalet uppdrag till 34 845 (32 522 uppdrag år 2016). För akutvårdens del var ökningen 7 %.

Räddningsverkets direktion släppte sotningen fri för konkurrens redan fr.o.m. 1.1.2015. Man fortsätter att aktivt följa situationen för att säkerställa att den fria konkurrensen gällande sotning fungerar. Antalet sotbränder verkar inte ha ökat enligt observationerna.

Räddningsverket har samarbetsavtal med Hyvinge sjukvårdsområde och HUCS–Pejas område om att ordna akutvård. Det framtida landskapet och SOTE-lösningen påverkar sannolikt också ordnandet av akutvård i början av år 2020.

Räddningsverket lär i början av 2020 gå över till de landskap som bildas. Inrikesministeriet startade redan 2016 ett projekt för att förbereda övergången. Utgående från regeringens proposition överförs Mellersta Nylands räddningsverk till att utgöra en del av Nylands räddningsområde, som ansvarar för säkerheten hos cirka 1,6 miljoner människor. Arbetet med att bereda samarbetet mellan Räddningsväsendet och Nyland upptar en del av räddningsverkets resurser.

Räddningsdirektör Pekka Vänskä meddelade att han går i pension 9.3.2017 och han tog semester redan från 1.12.2016. Direktionen valde Jyrki Landstedt till ny räddningsdirektör.

Räddningsverket har under de senaste åren utvecklat sin verksamhet, bland annat med en spetsenhet i Klövskog, programmet TUTOR för brandsyner samt egenkontroll av bostadsfastigheter. TUTOR-brandsynerna baseras på brandsynsobjektets egen bedömning av säkerheten samt på myndighetens bedömning. Under egenkontrollen utför fastighetsägaren en egen brandsyn på sin fastighet och returnerar blanketten till räddningsverket. Dessutom har räddningsverket gett aktiv upplysning via t.ex. sociala medier.

Förvaltningen och dess förändringar

Mellersta Nylands räddningsverk leds av en ledningsgrupp. Till affärsverkets direktion hör räddningsdirektören, räddningschefen, riskhanteringschefen, ekonomichefen och säkerhetskommunikationschefen. Förvaltningsuppgifterna har gått att fördela mellan ledningsgruppen och den övriga personalen och samarbetet med ekonomiservicecentralen har fungerat mycket bra. Ekonomichefens uppgifter har från början av år 2016 skötts av Heidi Piikki från ekonomiservicecentralen.

Affärsverkets ekonomi och budgetutfall

Den budget som godkändes av räddningsverkets direktion har gjorts upp för två olika verksamheter, räddningsväsendet och akutvården.

Resultaträkningens budgetjämförelse

Det bindande mål som Vanda stadsfullmäktige uppställt i budgeten var ett rörelseöverskott på 0 euro. Målet nåddes med ett rörelseöverskott på 1 148 036 euro. Räkenskapsperiodens överskott uppgick till 1 559 391 euro efter redovisade avskrivningsdifferenser.

För räddningsverkets del uppgick omsättningen till 27,4 milj. euro (27,7 milj. euro år 2016). Affärsverksamhetens övriga intäkter uppgick till 0,05 milj. euro (0,2 milj. euro år 2016). Verksamhetsintäkterna överskred budgeten med 0,1 milj. euro.

Verksamhetskostnaderna uppgick till 24,9 milj. euro (25,3 milj. euro år 2016). Av detta utgjordes 3,6 milj. euro av köp av material och tjänster, 17,1 milj. euro av personalkostnader och 4,2 milj. euro av övriga utgifter för affärsverksamheten. De budgeterade verksamhetsutgifterna utföll till 97 procent.

Räddningsväsendets rörelseöverskott på 1 148 milj. euro påverkades av att personalkostnaderna var 0,5 milj. euro mindre än prognostiserat. Underskridningen berodde på lediga befattningar för förvaltningens, chefsstabens och stödtjänsternas del. I material- och servicekostnaderna åstadkoms en inbesparning på 0,4 milj. euro.

För akutvårdens del förverkligades det bindande målet för budgeten. Omsättningen uppgick till 9,7 milj. euro (9,7 milj. euro år 2016). Inkomsterna från akutvårdens transporter uppgick till 3,5 milj. euro under räkenskapsperioden. Till Hyvinge sjukvårdsområde återbetalades inkomster på 2,0 milj. euro (1,9 milj. euro år 2016). För Pejas sjukvårdsområdes del uppgick inkomsterna till 1,5 milj. euro (1,4 milj. euro år 2016).

Verksamhetskostnaderna uppgick till 9,8 milj. euro (9,7 milj. euro år 2016). Av detta utgjordes 1,1 milj. euro av köp av material och tjänster, 7,9 milj. euro av personalkostnader och 0,8 milj. euro av övriga utgifter för affärsverksamheten.

Finansieringsdelens budgetjämförelse

Kassaflödet i ordinarie verksamhet och investeringar var 995 626 euro. Ändringen i likvida medel på -188 342 euro under räkenskapsperioden sänker summan för likvida medel till 1 511 878 euro.

Investeringsdelens budgetjämförelse

Det bindande målet som Vanda stadsfullmäktige ställt upp för investeringarna var 1,59 milj. euro.

Investeringarnas målnivå underskreds med 22 869 euro. Till investeringar användes 1 567 131 euro. Efter investeringarnas finansieringsandelar på 32 000 euro och de överlåtelseinkomster på 43 780 euro som uppkommit av bilförsäljning uppgick nettoinvesteringarna till 1 491 350 euro.

Under räkenskapsperioden användes 1 279 899 euro till räddnings- och släckningsenheter och annan fordonsmateriel. Till stationsinventarier användes 243 232 euro och 44 000 euro gick till larmanordningar för varning av befolkningen.

Personal

I slutet av år 2017 uppgick antalet anställda till 476, av vilka 55 var visstidsanställda. Antalet anställda ökade med 4 personer jämfört med år 2016. Personalkostnaderna underskred det budgeterade med 0,9 % och uppgick till 25 016 010 euro.

Redogörelse för ordnandet av intern kontroll och riskhantering

Förverkligandet av räddningsverkets mål, användningen av medel och resultaten övervakas genom regelbunden rapportering. Till Vanda stad och de övriga kommunerna avges en rapport i anslutning till delårsöversikterna. Personliga mål och uppföljning av resultat behandlas huvudsakligen under utvecklingssamtal.

Under räkenskapsperioden 2017 känner räddningsverket inte till några sådana åtgärder som strider mot lag och stadgar samt god förvaltningssed och gott ledarskap, vilka skulle leda till en betydande ersättning, talan eller någon annan yrkan eller rättslig påföljd. Förvaltningsbesvär som kan anses höra till det normala har lämnats in om tillsynsverksamheten.

Den prehospitala akutsjukvården sköttes i enlighet med de samarbetsavtal som gjorts upp med Hyvinge sjukvårdsområde samt HUCS-Pejas område.

Under räkenskapsperioden har det inte konstaterats några förluster eller värdeminskningar i anskaffningen eller överlåtelsen av egendom eller i bruksvärdet.

Räddningsverket hyr lokaler i fastigheter som ägs av kommunerna.

Identifieringen av räddningsverkets interna risker har genomförts i anslutning till räddningsverkets egen beredskapsplanering och i enlighet med Vanda stads anvisningar. Både externa och interna risker som hotar räddningsverkets serviceförmåga har beaktats.

Anvisningar om riskhantering och intern kontroll har getts i räddningsverkets verksamhetsstadga. Riskhantering i anslutning till servicehanteringen utvecklas som en del av räddningsväsendets riksomfattande riskhantering. Verksamhetsstadgan preciseras genom räddningsdirektörens beslut om upphandlings- och beställningsrättigheter.

Riskhanteringen i anslutning till arbetarskyddet har genomförts enligt arbetarskyddslagen genom att använda räddningsverkens gemensamma program PERA.

Förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat

Affärsverket Mellersta Nylands räddningsverk uppvisade före reserver ett överskott på 1 148 036 euro. För räkenskapsperioden bokförs som minskning av avskrivningsdifferensen de avskrivningar på 411 355 euro som gäller bestående aktiva efter anskaffning via investeringsreserven.

Direktionen för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 1 559 391 euro överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder under eget kapital i balansräkningen.

5.1.2 Av direktionen godkänd jämförelse av budgetutfallet

Resultaträkning

Sammandrag av resultaträkningen 1000 €	Räddningsväs. BDG 2017	Räddningsväs. Utfall	Räddningsväs. Avvikelse	Akutvård BDG 2017 Hyvinge	Akutvård Utfall Hyvinge	Akutvård Avvikelse Hyvinge	Akutvård BDG 2017 Pejas	Akutvård Utfall Pejas	Akutvård Avvikelse Pejas
Omsättning	27 176	27 379	203	4 157	4 154	-3	5 542	5 632	90
Övriga rörelseintäkter	106	46	-60	0	0	0	0	0	0
Material och tjänster	-4 046	-3 612	434	-495	-470	25	-677	-586	91
Personalkostnader	-17 573	-17 097	476	-3 288	-3 287	1	-4 379	-4 632	-253
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 486	-1 338	148	0	-1	-1	0	0	0
Övriga rörelsekostnader	-4 178	-4 230	-52	-373	-400	-27	-486	-411	75
Rörelseöverskott (-underskott)	0	1 148	1 148	0	-4	-4	0	2	2
Finansiella intäkter och kostnader	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Överskott (underskott) före reserver	0	1 150	1 094	0	-2	-2	0	3	3
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivningsdifferensen	0	411	411	0	0	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	0	1 561	1 561	0	-4	-4	0	2	2

Sammandrag av budgeten 1000 €	Budget 2017	Utfall	Avvikelse
Omsättning	36 875	37 164	289
Övriga rörelseintäkter	106	46	- 60
Material och tjänster	- 5 218	- 4 668	550
Personalkostnader	- 25 241	- 25 016	225
Avskrivningar och nedskrivningar	- 1 486	- 1 339	147
Övriga rörelsekostnader	- 5 037	- 5 041	- 4
Rörelseöverskott (-underskott)	0	1 146	1 146
Finansiella intäkter och kostnader	0	2	2
Överskott (underskott) före reserver	0	1 148	1 148
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivningsdifferensen	0	411	411
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	0	1 559	1 559

Finansieringsanalys

Sammandrag av finansieringsanalysen 1000 €	Budget 2017	Utfall	Avvikelse
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-104	1 003	1 107
Övriga förändringar i likviditeten	0	-1 191	-1 191
Förändring i likvida medel	-104	-188	-84

Investeringar

Sammandrag av investeringarna 1000 €	Budget 2017	Utfall	Avvikelse
Räddnings- och släckningsenheter, övrigt fordonsmateri	1 220	1 257	- 37
Övrigt räddnings- o. servicemateriel	80	23	57
Stationsinventarier	200	243	- 43
Skyddsrumssystem	40	44	- 4
Datasystem	50	-	50
Investeringar totalt	1 590	1 567	23
Statsandelar och överlåtelseinkomster	-	76	- 76
Investeringar netto	1 590	1 491	99

5.1.3 Bokslutskalkyler och nyckeltal

Resultaträkning för Mellersta Nylands räddningsverk	1.1–31.12.2017	1.1–31.12.2016
Omsättning	37 164 157,13	37 398 448,21
Övriga rörelseintäkter	46 015,10	226 498,10
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor	- 1 585 131,08	- 1 721 058,17
Köp av tjänster	- 3 082 646,33	- 3 181 020,25
	- 4 667 777,41	- 4 902 078,42
Personalkostnader		
Löner och arvoden	- 19 575 334,74	- 19 419 163,30
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	- 4 237 609,22	- 4 417 213,87
Övriga lönebikostnader	- 1 203 066,24	- 1 237 098,54
	- 25 016 010,20	- 25 073 475,71
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	- 1 338 940,69	- 1 528 118,33
Övriga rörelsekostnader	- 5 041 018,01	- 5 027 334,91
Rörelseöverskott (-underskott)	1 146 425,92	1 093 938,94
Finansiella intäkter och kostnader		
Övriga finansiella intäkter	1 633,90	1 299,42
Övriga finansiella kostnader	- 23,96	0,00
	1 609,94	1 299,42
Överskott (underskott) före reserver	1 148 035,86	1 095 238,36
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivningsdifferensen	411 355,05	- 1 835 040,95
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	0,00	2 176 661,95
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	1 559 390,91	1 436 859,36

Resultaträkningens nyckeltal		
Avkastning på investerat kapital, %	17,6	20,2
Avkastning på av kommunen investerat kapital, %	17,6	20,2
Vinst, %	3,1	2,9

Finansieringsanalys för Mellersta Nylands räddningsverk	1.1–31.12.2017	1.1–31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Rörelseöverskott (-underskott)	1 146 425,92	1 093 938,94
Avskrivningar och nedskrivningar	1 338 940,69	1 528 118,33
Finansiella intäkter och kostnader	1 609,94	1 299,42
Korrektivposter till internt tillförda medel	9 748,15	- 182 106,57
	2 496 724,70	2 441 250,12
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	- 1 567 130,86	- 2 242 011,84
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	32 000,00	102 880,00
Överlåtelseinkomster av bestående aktiva tillgångar	34 032,26	329 032,27
	- 1 501 098,60	- 1 810 099,57
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	995 626,10	631 150,55
Finansieringens kassaflöde		
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av fordringar på kommunen	682 605,85	1 438 140,29
Förändring av fordringar på övriga	- 1 450 642,80	- 68 089,54
Förändring av räntefria skulder till kommunen	- 5 827,95	4 969,65
Förändring av räntefria skulder till övriga	- 410 103,18	- 434 054,54
Finansieringens kassaflöde	- 1 183 968,08	940 965,86
Förändring i likvida medel	- 188 341,98	1 572 116,41
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	1 511 878,14	1 700 220,12
Likvida medel 1.1	1 700 220,12	128 103,71
	- 188 341,98	1 572 116,41

Finansieringsanalysens nyckeltal		
Utfallet av verksamhetens och investeringarnas kassaflöde, 5 år, €	2 388 548	1 930 744
Internt tillförda medel för investeringar, %	162,0	122,6
Likviditet, kassadagar	15,2	16,7
Quick ratio	1,2	1,0
Current ratio	1,2	1,0

Balansräkning för Mellersta Nylands räddningsverk	31.12.2017	31.12.2016
AKTIVA		
Bestående aktiva	5 977 920,29	5 825 510,53
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	5 130 080,29	5 834 785,53
Förskottsbetalningar och pågående nyanskaffningar	847 840,00	- 9 275,00
	5 977 920,29	5 825 510,53
Rörliga aktiva	7 945 737,91	7 365 639,84
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	2 179 187,55	618 530,89
Fordringar på kommunen	4 189 346,68	4 871 549,43
Övriga fordringar	64 000,00	175 339,40
Resultatregleringar	1 325,54	0,00
	6 433 859,77	5 665 419,72
Kassa och bank	1 511 878,14	1 700 220,12
AKTIVA TOTALT	13 923 658,20	13 191 150,37
PASSIVA		
Eget kapital	4 517 856,25	2 958 465,34
Föregående räk.per. överskott (underskott)	2 958 465,34	1 521 605,98
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	1 559 390,91	1 436 859,36
Avskrivningsdifferens och frivilliga reserver	2 593 423,43	3 004 778,48
Avskrivningsdifferens	2 593 423,43	3 004 778,48
Främmande kapital	6 812 378,52	7 227 906,55
Kortfristigt		
Leverantörsskulder	1 879 732,13	2 300 920,94
Räntefria skulder till kommunen	3 050,10	8 878,05
Övriga skulder	833 906,52	844 620,47
Resultatregleringar	4 095 689,77	4 073 487,09
	6 812 378,52	7 227 906,55
PASSIVA TOTALT	13 923 658,20	13 191 150,37

Balansräkningens nyckeltal		
Soliditet, %	51,1	45,2
Relativ skuldsättning, %	18,3	19,2
Skulder och ansvar i procent av driftsinkomsterna, %	33,5	33,9
Ackumulerat överskott (underskott), 1000 €	4 517,9	2 958,5

5.1.4 Noter till bokslutet för Mellersta Nylands räddningsverk

Noter som gäller uppgörandet av bokslutet

Värderingsprinciper och -metoder samt periodiseringsprinciper och -metoder

I balansräkningen har bestående aktiva upptagits under anskaffningsutgifterna minskade med avskrivningar enligt plan och erhållna finansieringsandelar för investeringsutgifter. Avskrivningarna enligt plan har uträknats enligt en godkänd avskrivningsplan. Kalkyleringsprinciperna för avskrivningarna enligt plan i enlighet med avskrivningsplanen tas upp under noter till resultaträkningen i punkten grunderna för avskrivningar enligt plan.

Sådana smärre anskaffningar, vars anskaffningsutgift är under 10 000 euro har inte upptagits i bestående aktiva, utan anskaffningarna har upptagits som kostnader för räkenskapsperioden. Fordringar har upptagits i balansräkningen till nominellt värde eller till ett lägre sannolikt överlåtelsepris.

Noter till resultaträkningen

Verksamhetsintäkter enligt uppgiftsområde

1 000 €	2017	2016
Medlemskommunernas verksamhetsandelar		
Räddningsväsendet	26 331	26 603
Akutvården	8 317	8 354
Försäljnings- och avgiftsintäkter		
Räddningstjänster	385	441
Akutvårdstjänster	1 468	1 374
Samarbetsersättningar	471	426
Säkerhetstjänster (syner och övervakning)	191	200
Övriga rörelseintäkter (inkl. statsandelar)	47	227
Verksamhetsintäkter totalt	37 210	37 625

Specifikation av statsandelar

1 000 €	2017	2016
Brandskyddsfonden	31	153
Oljeskyddsfonden	0	19
Korrigering av statsandelar 2011–2015	0	-88
Statsandelar totalt	31	84

Av de finansieringsbidrag som erhållits från brandskyddsfonden har 1 000 euro tagits upp som ökning av rättelsen av anskaffningsutgiften för tillgångar och 32 000 euro som pågående anläggningstillgångar

Arvoden till förtroendevalda		
1 000 €	2017	**2016**
Centern, Nyland	0,1	0,1
Samlingspartiet, Nyland	1,3	1,2
Sannfinländarna, Nyland	0,1	0,1
Finlands socialdemokratiska parti, Nyland	1,1	0,9
Vänsterförbundet, Nyland	0,1	0,2
Nylands Gröna rf	0,2	0,3
Sammanlagt	2,9	2,8

Grunderna för avskrivning enligt plan

Grunderna för avskrivning enligt plan			
	Avskrivningsmetod	Avskrivningstid anskaffade före 1.1.2013	Avskrivningstid anskaffade efter 1.1.2013
Immateriella tillgångar			
ADB-program	lineär	3 år	2 år
Materiella tillgångar			
Övriga transportmedel	lineär	5 år	4 år
Övriga tunga maskiner	lineär	10 år	10 år
Övriga lätta maskiner	lineär	5 år	5 år
Övriga anordningar och inventarier	lineär	3 år	3 år
ADB-utrustning	lineär	3 år	3 år
Pågående nyanskaffningar	Ingen avskrivn.	–	–

Anskaffningar i bestående aktiva, där anskaffningsutgiften underskrider 10 000 euro har i kommunen upptagits som en årskostnad.

Försäljningsvinster och -förluster bland bestående aktiva tillgångar		
1 000 €	2017	2016
Övriga verksamhetsintäkter		
Försäljningsvinster för lös egendom	0	182
Försäljningsförluster för lös egendom	-10	0
Försäljningsvinster totalt	-10	182

Specifikation av ändringar i avskrivningsdifferensen		
1 000 €	2017	2016
Ändring i avskrivningsdifferens i ansl. till investeringsreserv	-411	1 835
Ändringar i avskrivningsdifferensen, totalt	-411	1 835

Noter till balansräkningen

Noter till balansräkningens aktiva

Bestående aktiva				
Materiella tillgångar				
1 000 €	Transportmateriel	Övriga maskiner och inventarier	Förskottsbetalningar och pågående nyanskaffningar	Sammanlagt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	5 492	342	-9	5 826
Ökningar under räkenskapsperioden	400	287	880	1 567
Finansieringsandelar under räkenskapsperioden	-32	0	32	0
Minskningar under räkenskapsperioden	-44	0	0	-44
Överföringar mellan poster	0	23	-23	0
Räkenskapsperiodens avskrivning	-1 167	-172	0	-1 339
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12	4 650	480	880	6 010

Noter till balansräkningens passiva

Specifikation av eget kapital		
1 000 €	2017	2016
Överskott från tidigare räkensk.per. 1.1	2 959	1 522
Överskott från tidigare räkensk.per. 31.12	2 959	1 522
Räkenskapsperiodens översk./undersk.	1 559	1 437
Eget kapital totalt	4 518	2 959

Specifikation över avskrivningsdifferens		
1 000 €	2017	2016
Avskrivningsdifferens i anslutning till investeringsreservering	2 593	3 005
Avskrivningsdifferens totalt	2 593	3 005

Främmande kapital		
1 000 €	2017 Kortfristigt	2016 Kortfristigt
Skulder till dottersamfund		
Leverantörsskulder	9	7
Sammanlagt	9	7
Skulder till samkommuner där kommunen är medlem		
Leverantörsskulder	787	911
Sammanlagt	787	911
Främmande kapital totalt	796	918

Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna		
1 000 €	2017	2016
Kortfristiga resultatregleringar		
Periodisering av löner och lönebikostnader	4 001	3 989
Övriga bokslutsperiodiseringar	95	84
Resultatregleringar totalt	4 096	4 073

Säkerheter och ansvarsförbindelser

Hyresansvar		
1 000 €	2017	2016
Hyresansvar		
Hyresansvar sammanlagt	4 525	4 172
andel som förfaller under följande räkenskapsperiod	4 525	4 172
Leasingansvar		
Leasingansvar totalt	1 144	1 338
Förfaller under följande räkenskapsperiod	590	552
Sammanlagt	5 669	5 510

Hyresansvaren meddelats utan mervärdesskatt.

Övriga externa arrangemang utanför balansräkningen		
1 000 €	2017	2016
Övriga avtal		
Avtalsbrandkårsavtalen för följande räkenskapsperiod	1 128	1 128
Avtalsansvar sammanlagt	1 128	1 128

Noter som gäller personalen

Antal anställda 31.12		
	2017	2016
I tjänste- och arbetsavtalsförhållanden	421	422
Visstidsanställda	55	50
Sammanlagt	476	472

5.1.5 Bokslutets underskrifter

Vantaalla 27.2.2018

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta

Nyberg Juha
puheenjohtaja, Vantaa

Nordström Ralf
varapuheenjohtaja, Vantaa

Lindholm Teuvo
jäsen, Hyvinkää

Perttu Helinä
jäsen, Järvenpää

Taavitsainen Mikko
jäsen, Järvenpää

Ennevaara Anssi
varajäsen, Kerava

Makkonen Toni
jäsen, Kerava

Salonen Timo
jäsen, Mäntsälä

Mantelius Seija
jäsen, Nurmijärvi

Lappalainen Mira
jäsen, Nurmijärvi

Palviainen Erja
jäsen, Pornainen

Lahdenperä Tuula
jäsen, Tuusula

Huhtaluoma Timo
jäsen, Tuusula

Landstedt Jyrki
pelastusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla 19 4 2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.2 Bokslut för Affärsverket Företagshälsan i Vanda

5.2.1 Verksamhetsberättelse

Affärsverket Företagshälsan i Vanda är ett kommunalt affärsverk inom Vanda stads organisation med uppgift att sörja för de tjänster inom företagshälsovården som staden har ansvar för i enlighet med lagen om företagshälsovård, folkhälsolagen och den övriga lagstiftningen åt Vanda stad och företag i städerna Vanda, Esbo, Helsingfors och Grankulla samt för sjömanshälsovårdens tjänster åt Helsingfors stad. Städerna Esbo, Helsingfors och Grankulla har avskilt företagshälsovården från det övriga folkhälsoarbete som det ankommer på kommunen att ordna, på det sätt som 5 § i folkhälsolagen möjliggör. Affärsverket har fyra olika verksamhetsställen i huvudstadsregionen.

Verkställande direktörens översikt

År 2017 var ekonomiskt och operativt ett bra år för Affärsverket Företagshälsan i Vanda. Vid affärsverket gjordes bl.a. över 38 000 mottagningsbesök och antalet klientavtal ökade med ca 6 procent. Den interna revisionen har under årens lopp etablerat sig inom affärsverket, och som ett komplement infördes nu en extern revisionsprocess då affärsverket tilldelades det ansedda kvalitetscertifikatet 9001/2015 för företagshälsovårdens verksamhet. Samtidigt modellerades också de viktigaste processerna inom företagshälsovården i processcheman.

Affärsverket satsade fortsättningsvist kraftigt på digitala lösningar under år 2017. Vid årsskiftet 2017 tog man i bruk en chat-tjänst som fått mycket beröm. Företagshälsovårdarnas virtuella mottagning utvidgades till att också omfatta företagsläkarna och en digital bedömning av vårdbehovet togs i bruk. De virtuella och digitala lösningarna förstärker kundservicen och därmed blir företagshälsovårdens tjänster allt mångsidigare, vilket gagnar flera olika klientsegment.

Förvaltningen och dess förändringar

Affärsverket Företagshälsan i Vanda är ett kommunalt affärsverk som grundats genom ett separat beslut hösten 2008, vars förvaltning organiseras enligt affärsverkets instruktion samt enligt Vanda stads instruk-tioner och förvaltningsstadga. I stadens organisation hör Affärsverket Företagshälsan i Vanda till verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice.

Affärsverket har en direktion med sex ledamöter och lika många personliga ersättare.
Ledamöter i direktionen för Affärsverket Företagshälsan i Vanda:

Ordinarie ledamöter:	Ersättare:
Jarkko Koivuniemi, ordförande	Raimo Huvila
Risto Hiltunen, vice ordförande	Sauli Heinonen
Sina Nordman	Eija Salmenkivi
Teija Toivonen	Maarit Lehtonen
Kirsi Mäkilaine	Marko Kosonen
Touko Niskakangas	Kristiina Rautio

Affärsverket Företagshälsan i Vanda leds av en ledningsgrupp. I affärsverkets ledningsgrupp ingår direktören för företagshälsan, ledande företagsläkaren, tre servicechefer samt ekonomichefen. Som ordförande för ledningsgruppen fungerar affärsverkets direktör för företagshälsan. Ledningsgruppens sammansättning genomgick vissa förändringar sommaren 2017 då Teija Korjala och Emilia Vesanto inledde arbetet som nya servicechefer då Meeri Kaakinen och Riitta Pimiä avgick.

Förverkligandet av de fortsatta åtgärderna i balanserings- och skuldprogrammet för ekonomin under 2017

Den ekonomiska balansen samt produktiviteten och effektiviteten i fråga om personalens arbetsinsatser fortsätter att vara högprioriterade områden. Målen nåddes väl, eftersom hela affärsverkets verksamhetsresultat enligt budgeten (täckning 3) överskreds med 86 865 euro.

Affärsverkets bindande ekonomiska mål är kravet på kapitalavkastning. Affärsverket uppfyllde det krav som ställts på det och intäktsförde till staden en ersättning för grundkapitalet på 2 631 euro och räntor för stadens lån 10 455 euro.

Budgetens utfall

Finansieringsposterna stämde överens med de uppställda ramarna, räntekostnaderna till kommunen var 10 455 euro (ränta 7 %) och ersättningen för grundkapitalet 2 631 euro (ränta 7 %). Affärsverkets fordringar till kommunen uppgick vid slutet av år 2017 till 2,7 milj. euro. För arbete utom den egna kommunen betalas en inkomstskatt på 0,008 miljoner euro på grund av att resultatet för räkenskapsperioden 2017 ligger på plus. Tillgängliga medel på bankkontot uppgick till 0,6 milj. euro.

Omsättningen var 7,3 milj. euro (6,9 milj. euro 2016) och den övriga avkastningen från affärsverksamheten uppgick till 0,035 miljoner euro (0,04 miljoner euro 2016). Försäljningen överskred det budgeterade med 6 %.

Verksamhetskostnaderna uppgick till 6,7 miljoner euro, av vilket 0,095 miljoner euro utgjordes av köp av material och 2,69 miljoner euro av köp av tjänster, 3,4 miljoner euro i personalkostnader och 0,52 miljoner euro i affärsverksamhetens övriga kostnader.

I Vanda, Esbo, Helsingfors och Grankulla låg affärsverkets resultat på plus. I enlighet med förlustutjämningsarrangemanget i avtalet om fusionering av företagshälsovården debiteras Helsingfors stad på sammanlagt 15 804,32 euro för förlustutjämning under räkenskapsperioden 2017. Summan som debiteras består av förlusten från verksamhetsstället för sjömanshälsovård under räkenskapsperioden 2017.

Investeringsreserven upplöstes under räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017 med 30 651,80 euro och användes för verksamhetsställenas investeringar i inventarier.

Under räkenskapsperioden har det inte konstaterats några förluster eller värdeminskningar vid anskaffning av egendom, vid överlåtelse eller i bruksvärdena. Affärsverket Företagshälsan i Vanda har inga överlåtelser av egendom.

Personalen

Affärsverket hade 69 anställda i slutet av 2017 (antalet var 69 år 2016).
Personalkostnaderna uppgick till 3,4 miljoner euro (3,4 milj. euro år 2016).
Kostnaderna för inhyrda läkare uppgick till 1,28 miljoner euro (1,12 milj. euro 2016).

Personalutgifterna underskred budgeten med 0,2 %. Användningen av hyrd arbetskraft räknas som köp av tjänster och serviceutgifterna överskreds med 12,2 %.

Bedömning av de största riskerna och osäkerhetsfaktorerna

Riskhanteringen bildar en solid del av den strategiska och operativa ledningen vid Affärsverket Företagshälsan i Vanda. Affärsverket genomför fortlöpande riskanalysarbete i sin egen omvärld och verksamhet bl.a. genom att analysera verksamhetsmiljön och rapportera om olika funktioner (bl.a. ekonomi, kundrelationer, respons). Ledningen och riskhanteringen inom företagshälsans arbete förverkligas med hjälp av de anvisningar om

förfaringssätt som tagits upp i kvalitetssystemet. Intern revision påbörjades våren 2015 och den utvidgades till extern revision 2017 (certifiering ISO9001/2015). I revisionen ingår en granskning av ledningen. På Affärsverket Företagshälsan i Vanda ansvarar direktören för företagshälsan för riskanalysarbetet.

Reformer i lagstiftningen och strukturerna, bl.a. kommunallagens inverkningar, social- och hälsovårdslösningen och företagshälsovårdens ersättningar kommer i hög grad att påverka affärsverkets verksamhet i framtiden. Förändringarna utgör framför allt en möjlighet, men kan givetvis också medföra risker i förändringsskedet. Man har skaffat beredskap inför dessa risker med hjälp av ett nätverk för påverkan, genom att i möjligaste mån beakta förändringarna på avtalsnivå samt genom gott samarbete med serviceproducenterna och god personalledning.

Hur den interna kontrollen inom affärsverket Företagshälsan i Vanda ordnas

Den interna kontrollen inom Affärsverket Företagshälsan i Vanda inbegriper all verksamhet i organisationen. Den interna kontrollen omfattar åtgärder, metoder och övervakningsåtgärder som tagits i bruk för att behärska sådana risker som man känner till.

Affärsverkets interna kontroll är en del av affärsverkets ledningssystem och ett arbetsredskap, med vars hjälp man utvärderar utfallet av de uppställda målen, verksamhetsprocesserna samt tillförlitligheten hos rapportering och fakta, hur resurserna och tillgångarna tryggas samt hur lagar och anvisningar följs. Den interna kontrollen består av intern kvalitetsrevision och extern revision.

Verkställande direktören ansvarar i sista hand för affärsverkets riskhantering. Cheferna vägleder och övervakar sina anställdas verksamhet och vidtar korrigerande åtgärder ifall de märker oegentligheter i den verksamhet de leder. Ekonomichefen och verkställande direktören ansvarar för övervakningen av ekonomin. Personalen måste rapportera misstänkt missbruk eller förbrytelser till sina chefer samt i loggen för avvikelser på sharepoint.

Affärsverkets verksamhetsprocesser beskrivs med hjälp av anvisningar om förfaringssätt. Verksamheten baserar sig på anvisningarna och i det dagliga ledningsarbetet följer man upp hur dessa anvisningar följs.

Regelbunden kontroll omfattar år 2017 bland annat

- rapporter som utarbetas för ledningen (ekonomi-, personal-, klientskaps-, processrapporter samt intern revision)
- uppföljning av verksamhet och avvikelser i verksamheten (t.ex. loggkontroller, datasystemens och telefonsystemens uppföljningsrapporter)
- uppföljning av budgetutfallet (genomgång av en månadsrapport i ledningsgruppen och direktionen samt tillsammans med biträdande stadsdirektören).
- kontroll av att verksamhetsprinciperna samt anvisningar följs (bl.a. som chefsarbete på månatliga möten och vid kvartssamtal med anställda samt i det dagliga ledningsarbetet)
- Affärsverket har i enlighet med vad som fastställts i instruktionerna bl.a. ett system för godkännande och befullmäktigande av avtal och fakturor för utsedda personer
- riskbedömningen genomförs och rapporteras på stadsnivå enligt fastställd frekvens, innehåll och metod.
- i affärsverket har en extern revision genomförts och för sin verksamhet inom företagshälsovården har affärsverket fått kvalitetscertifikatet ISO9001/2015.

På basis av de observationer och rapporter som fåtts via den interna kontrollen kan man konstatera att riskhanteringsplanen utgjort ett stöd och medverkat till att affärsverket nått de mål som ställts för år 2017. Det är befogat att anta att riskhanteringen och den interna kontrollen haft en positiv effekt på kvaliteten och det framgångsrika resultatet tack var proaktiv riskkontroll.

I den interna revisionen vid början av året framkom att det tidvis varit svårt att hitta olika dokument som styr verksamheten. Affärsverket övergick 1.8.2017 till att använda sharepoint och alla dokument som styr affärsverkets verksamhet överfördes då till sharepoint där de enkelt kan hittas på ett och samma ställe. Tillsammans med

IT-administrationen har man utarbetat samarbetsprocesser för störningar i datasystemen och avvikelser i verksamheten som sammanhänger med störningarna. Man har på detta sätt lyckats förebygga och begränsa problem som orsakats av störningar i datasystemet.

Den kommande potentiella vård- och landskapsreformen kommer eventuellt att medföra stora förändringar inom företagshälsovårdens område. Förändringarna ska främst ses som möjligheter, men även som risker som man bör vara förberedd på. Affärsverket har gjort upp scenarier för de kommande förändringarna och i mån av möjlighet förberett verksamheten inför de förändringar som står att vänta.

Uppskattning av den framtida utvecklingen

Man känner inte ännu till alla de effekter den social- och hälsovårdslösning som är under beredning har på företagshälsovården. Lagförslaget om organisering av social- och hälsovårdstjänster som kommer till riksdagsbehandling överför företagshälsans organiseringsansvar till landskapet 1.1.2020. Serviceproducenterna består av privata företag, allmännyttiga företag eller bolag som ägs av landskapets serviceinrättning, om det tolkas att verksamheten sker på konkurrensutsatta marknader. Övriga tjänster produceras av landskapets serviceinrättning. Det är sannolikt att servicekoncepten, produktifieringen och förtjänstlogiken för företagshälsans serviceproducenter kommer att förändras i hög grad under de närmaste åren och affärsverket har redan nu gått med i förändringen för att utveckla verksamhetens digitalisering och nya företagshälsotjänster.

Förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat

Affärsverket Företagshälsan i Vanda uppvisade ett överskott för räkenskapsperioden på 627 526 euro före bokslutsdispositioner/reserver. Under räkenskapsperioden bokförs de 20 916,44 euro gällande den egendom som anskaffats via investeringsreserveringarna som en minskning av avskrivningsdifferensen.

Förslaget till direktionen för Affärsverket Företagshälsan i Vanda som ges av direktören för företagshälsan om hur resultatet för räkenskapsperioden 2017 ska behandlas lyder enligt följande:

Direktionen för Affärsverket Företagshälsan i Vanda föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 640 200,39 euro, överförs till överskottet från tidigare räkenskapsperioder under eget kapital i balansräkningen.

5.2.2 Av direktionen godkänd jämförelse av budgetutfallet

Resultaträkningen

Resultaträkningen i sammandrag 1 000 €	Budgeten	Utfall	Avvikelse
Omsättning	6 900	7 292	392
Övriga rörelseintäkter	25	35	10
Personalkostnader	-3 368	-3 361	7
Material och tjänster	-2 504	-2 786	-282
Övriga kostnader	-485	-521	-36
Avskrivningar	-44	-21	23
Rörelseöverskott (underskott)	524	638	114
Övriga finansiella intäkter och kostnader	-13	-11	2
Ändringar i avskrivningsdifferens och reserver	44	21	-23
Inkomstskatt	-14	-8	6
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	541	640	99

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen i sammandrag 1 000 €	Budgeten	Utfall	Avvikelse
Den egentliga verksamhetens kassaflöde	541	640	99
Finansieringsverksamhetens kassaflöde	0	0	0
Investeringarnas kassaflöde	-60	-55	5
Kassaflödet för övriga förändringar i likviditeten		-260	-260
Förändring i likvida medel	481	325	-156

Investeringar

Investeringarna i sammandrag 1 000 €	Budgeten	Utfall	Avvikelse
Immateriell egendom	-30	-24	6
Lös egendom	-30	-31	-1
Sammanlagt	-60	-55	5

5.2.3 Bokslutskalkyler och nyckeltal

Resultaträkning för Affärsverket Företagshälsan i Vanda	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Omsättning	7 291 613,71	6 935 192,09
Övriga rörelseintäkter	34 883,67	40 877,31
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor	- 95 517,61	- 83 414,97
Köp av tjänster	- 2 689 271,61	- 2 351 128,71
	- 2 784 789,22	- 2 434 543,68
Personalkostnader		
Löner och arvoden	- 2 641 553,19	- 2 659 845,52
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	- 615 375,03	- 595 243,33
Övriga lönebikostnader	- 104 518,11	- 146 358,31
	- 3 361 446,33	- 3 401 447,16
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	- 20 916,44	- 36 020,19
Övriga rörelsekostnader	- 520 485,83	- 504 287,55
Rörelseöverskott (-underskott)	638 859,56	599 770,82
Finansiella intäkter och kostnader		
Övriga finansiella intäkter	2 218,94	2 619,54
Räntekostnader som betalats till kommunen	- 10 455,45	- 10 658,00
Ersättning för grundkapitalet	- 2 612,55	- 2 664,00
Övriga finansiella kostnader	- 484,47	- 401,04
	- 11 333,53	- 11 103,50
Överskott (underskott) före reserver	627 526,03	588 667,32
Ökning (-) eller minskning (+) i avskrivningsdifferens	- 9 735,36	1 499,18
Ökning(-) eller minskning (+) av frivilliga reserver	30 651,80	34 521,01
Inkomstskatt	- 8 242,08	- 16 086,01
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	640 200,39	608 601,50

Resultaträkningens nyckeltal		
Avkastning på investerat kapital, %	25,3	30,0
Avkastning på av kommunen investerat kapital, %	25,3	30,0
Vinst, %	8,6	8,5

Finansieringsanalys för Affärsverket Företagshälsan i Vanda	1.1 – 31.12.2017	1.1 – 31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Rörelseöverskott (-underskott)	638 859,56	599 770,82
Avskrivningar och nedskrivningar	20 916,44	36 020,19
Finansiella intäkter och kostnader	- 11 333,53	- 11 103,50
Inkomstskatt	- 8 242,08	- 16 086,01
	640 200,39	608 601,50
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	- 54 998,47	- 34 521,01
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	585 201,92	574 080,49
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i eget kapital	0,00	- 141 000,00
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av fordringar på kommunen	- 134 610,84	- 438 538,05
Förändring av fordringar på övriga	- 144 562,12	- 17 661,84
Förändring av räntefria skulder till kommunen	- 42,10	- 6 919,43
Förändring i räntefria skulder	18 617,36	- 109 068,18
Finansieringens kassaflöde	- 260 597,70	- 713 187,50
Förändring i likvida medel	324 604,22	- 139 107,01
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	632 108,26	307 504,04
Likvida medel 1.1	307 504,04	446 611,05
	324 604,22	- 139 107,01

Finansieringsanalysens nyckeltal		
Utfallet av verksamhetens och investeringarnas kassafl	2 176 903	1 135 014
Internt tillförda medel för investeringar, %	1 164,0	1 763,0
Låneskötselbidrag	22,3	69,0
Likviditet, kassadagar	34,2	17,5
Quick ratio	3,9	3,3
Current ratio	3,9	3,3

Balansräkning för Affärsverket Företagshälsan i Vanda	31.12.2017	31.12.2016
AKTIVA		
Bestående aktiva	73 143,47	39 061,44
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	2 142,00	9 473,81
Förskottsbetalningar och pågående nyanskaff	24 346,67	0,00
	26 488,67	9 473,81
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	46 654,80	29 587,63
	46 654,80	29 587,63
Rörliga aktiva	3 720 700,46	3 116 923,28
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	592 894,62	447 994,35
Fordringar på kommunen	2 495 645,58	2 361 034,74
Övriga fordringar	52,00	390,15
	3 088 592,20	2 809 419,24
Kassa och bank	632 108,26	307 504,04
AKTIVA TOTALT	3 793 843,93	3 155 984,72
PASSIVA		
Eget kapital	2 548 484,52	1 908 284,13
Grundkapital	37 500,00	37 500,00
Föregående räk.per. överskott (underskott)	1 870 784,13	1 262 182,63
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	640 200,39	608 601,50
Avskrivningsdifferens och frivilliga reserver	144 114,73	165 031,17
Avskrivningsdifferens	48 796,80	39 061,44
Frivilliga reserver	95 317,93	125 969,73
Främmande kapital	1 101 244,68	1 082 669,42
Långfristigt		
Lån från kommunen	150 000,00	150 000,00
Kortfristigt		
Leverantörsskulder	257 774,63	161 548,15
Räntefria skulder till kommunen	3 039,06	3 081,16
Övriga skulder	134 534,48	115 802,16
Resultatregleringar	555 896,51	652 237,95
	951 244,68	932 669,42
PASSIVA TOTALT	3 793 843,93	3 155 984,72

Balansräkningens nyckeltal		
Soliditet, %	71,0	65,7
Relativ skuldsättning, %	15,0	15,5
Skulder och ansvar i procent av driftsinkomsterna, %	15,0	15,5
Ackumulerat överskott (underskott), 1000 €	2 511,0	1 870,8
Lånestock 31.12, 1000 €	150,0	150,0

5.2.4 Bokslutsnoter för Affärsverket Företagshälsan i Vanda

Noter som gäller uppgörandet av bokslutet

Värderingsprinciper och -metoder samt periodiseringsprinciper och -metoder

Intäkter och utgifter har tagits upp i resultaträkningen enligt prestationsprincipen. I balansräkningen har anläggningstillgångar tagits upp under anskaffningsutgifterna minskade med avskrivningar enligt plan. Avskrivningarna enligt plan har uträknats enligt avskrivningsplanen. Kalkyleringsprinciperna för de planenliga avskrivningarna enligt plan har presenterats under noter till resultaträkningen i punkten för grunder för avskrivningar enligt plan.

Mindre investeringar i anläggningstillgångar, vars anskaffningsutgift är under 10 000 euro har upptagits som räkenskapsperiodens kostnad.

Fordringar har upptagits i balansräkningen till nominellt värde eller till ett lägre sannolikt värde.

Noter till resultaträkningen

Verksamhetsintäkter enligt uppgiftsområde		
1 000 €	2017	2016
Affärsverkets intäkter enligt uppgiftsområde		
Försäljningsintäkter från kommunen	2 553	2 472
Försäljningsintäkter från övriga	4 739	4 463
Övriga stöd och bidrag	35	41
Verksamhetsintäkter totalt	7 327	6 976

Grunderna för avskrivning enligt plan			
	Avskrivningsmetod	Avskrivningstid anskaffade före 1.1.2013	Avskrivningstid anskaffade efter 1.1.2013
Immateriella tillgångar			
ADB-program	lineär	3–5 år	2 år
Materiella tillgångar			
Övriga anordningar och inventarier	lineär	3 år	3 år
Pågående nyanskaffningar	Ingen avskrivn.	-	-

Anskaffningar i bestående aktiva, där anskaffningsutgiften underskrider 10 000 euro har i kommunen upptagits som en årskostnad.

Specifikation av ändringar i avskrivningsdifferensen		
1 000 €	2017	2016
Ändring i avskrivningsdifferens i ansl. till investeringsreserv	10	-1
Ändringar i avskrivningsdifferensen, totalt	10	-1

Noter till balansräkningen

Noter till balansräkningens aktiva

Bestående aktiva			
Immateriella tillgångar			
1 000 €	Immateriella rättigheter	Förskottsbetaln. och pågående nyanskaffningar	Sammanlagt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	9	0	9
Ökningar under räkenskapsperioden	0	24	24
Räkenskapsperiodens avskrivning	-7	0	-7
Oavskrivna anskaffningsutgifter 31.12	2	24	26

Materiella tillgångar			
1 000 €	Övrigt materiel	Förskottsbetaln. och pågående nyanskaffningar	Sammanlagt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	30	0	30
Ökningar under räkenskapsperioden	31	0	31
Räkenskapsperiodens avskrivning	-14	0	-14
Oavskrivna anskaffningsutgifter 31.12	47	0	47

Noter till balansräkningens passiva

Specifikation av eget kapital		
1 000 €	2017	2016
Grundkapital 1.1	38	38
Grundkapital 31.12	38	38
Överskott från tidigare räkensk.per. 1.1	1 870	1 403
Överföring av överskott	0	-141
Överskott från tidigare räkensk.per. 31.12	1 870	1 262
Räkenskapsperiodens översk./undersk.	640	608
Eget kapital totalt	2 548	1 908

Specifikation över avskrivningsdifferens		
1 000 €	2017	2016
Avskrivningsdifferens i anslutning till investeringsreservering	49	39
Avskrivningsdifferens totalt	49	39

Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna		
1 000 €	2017	2016
Kortfristiga resultatregleringar		
Periodisering av löner och lönebikostnader	548	634
Övriga bokslutsperiodiseringar	8	18
Resultatregleringar totalt	556	652

Noter som gäller personalen

Antal anställda 31.12		
	2017	2016
I tjänste- och arbetsavtalsförhållanden	69	69
Sammanlagt	69	69

Arvoden till förtroendevalda		
1 000 €	2017	**2016**
Samlingspartiet, Vanda	0,8	0,8
Sannfinländarna	0,1	0,1
Finlands socialdemokratiska parti, Vanda	0,8	0,8
De gröna i Vanda	0,1	0,1
Sammanlagt	1,8	1,8

5.2.5 Bokslutets underskrifter

VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOS

Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan ja työterveysjohtajan allekirjoitukset

Vantaalla 14.2.2018

Jarkko Koivuniemi
Puheenjohtaja

Risto Hiltunen
Varapuheenjohtaja

Sina Nordman

Teija Toivonen

Kirsi Mäkilaine

Touko Niskakangas

Anne-Marie Hovi
työterveysjohtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla 19 4 2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.3 Bokslut för Affärsverket för mun- och tandhälsa

5.3.1 Verksamhetsberättelse

Affärsverket för mun- och tandhälsa är ett kommunalt affärsverk, vars verksamhetsmål är att producera munhälsovårdstjänster för befolkningen i Vanda stad. Affärsverket för mun- och tandhälsa har till uppgift att i enlighet med serviceavtalet om munhälsovårdstjänster producera de mun- och tandvårdstjänster för vilka staden enligt folkhälsolagen och övrig lagstiftning har organiseringsansvaret. Affärsverket för mun- och tandhälsa verkar som sakkunnig i frågor som gäller mun- och tandhälsovård, i samarbete med olika myndigheter och sakkunnigorganisationer.

Mun- och tandhälsan har i uppgift att främja kommuninvånarnas munhälsa och välmående genom förebyggande åtgärder och behandling av sjukdomar samt genom att vidta rehabiliteringsåtgärder som förbättrar funktionsförmågan. Arbetsfördelningen är en väsentlig del av mun- och tandhälsans kostnadseffektiva verksamhet. Vid organiseringen av verksamheten stöder vi oss på forskningsrön och koncentrerar oss på en effektiv och högklassig verksamhet som utgår från klienten.

Verkställande direktörens översikt

Viktiga mål under verksamhetsperioden var att åstadkomma balans i verksamheten och ekonomin samt täcka affärsverkets underskott.

Efterfrågan på munhälsovårdens tjänster var närmast oförändrad under 2017. Under året tog 74 987 klienter del av tjänsterna. Antalet klienter ökade med 4 % jämfört med året innan.

Antalet besök inom munhälsovården var 143 704 besök hos tandläkare (147 073 besök år 2016, en minskning med 2 % från året innan), 48 493 besök hos munhygienist (45 388 besök år 2016, en ökning med 7 % från föregående år) samt 11 212 besök hos tandskötare (9 541 besök år 2016, en ökning på 18 % från föregående år). Antalet patienter i tandregleringsvård var 6 362 (6 698 patienter år 2016).

Till den brådskande akutvården vid munhälsovården fick man tid samma dag. Akutvårdsbesöken ökade med 7 % jämfört med 2016 (år 2017 var antalet 24 547 medan det år 2016 var 22 851). Användningsgraden för huvudstadsregionens jour utanför tjänstetid var proportionellt lägre i relation till befolkningstalet.

Antalet uteblivna besök som inte avbokats ökade med 3 procent men stannade dock i fråga om antal besök på samma nivå som föregående år (9245 besök år 2017 och 8972 besök 2016).

Vårdgarantin fullföljdes. Tjänsterna producerades nästan till 100 % i egen regi. Inhyrd personal användes i ringa omfattning och främst under personalens utbildningsdagar

I social- och hälsovårdsväsendets enkät om kundtillfredsställelsen gav klienterna inom mun- och tandhälsovården ett berömligt medeltal på 9 år 2017.

Vanda stad sade upp samarbetsavtalet för specialiserad tandvård inom huvudstadsregionen (SEHYK-avtalet) i juni 2016 och det beslutades att den egna specialtandvården inleds i egen regi fr.o.m. 1.1.2017. Alla specialområden inom munhälsovården är representerade inom specialenheten och apparaturen är modern. Den egna enheten körde igång på önskat vis och trots de initiala nyanskaffningarna var kostnaderna lägre än för medverkan i SEHYK-verksamheten.

Berednings- och utvecklingsarbetet inför digitaliseringen har påbörjats i samarbete med IT-administrationen. Tillsammans gjorde man upp en utvecklingsplan för digitaliseringen av munhälsovården samt en tidtabell. Arbetet omfattade servicedesign och både klienter och anställda involverades i arbetet. Munhälsovården samarbetade också med affärsverket för företagshälsovård i fråga om en utveckling av digitaliseringen. För faktureringens kundservice togs e-tjänsten Oma Vantaa i bruk i början av året. Via servicen kan munhälsovårdens klienter uträtta ärenden digitalt i frågor som anknyter till faktureringen. Ett försök med elektronisk bedömning av vårdbehovet inleddes i november. Via servicen kan klienterna bedöma hur brådskande vårdbehovet är samt lämna kontaktbegäran. Inom regleringsvården testades digital skanning av barns tänder i stället för undersökning utförd av tandläkare specialiserad på regleringsvård. Genom skanningen effektiviseras screeningen av regleringsvården. Munhälsovården i Vanda hörde till de första kommunala aktörerna som gick med i Kanta-tjänsterna. Ett resursplaneringssystem som riktar sig till cheferna för administration av personal- och lokalresurserna samt effektivisering av verksamheten togs i bruk i december. Tolkservice per distans togs i bruk för vårdsituationer som omfattade patienter med ett främmande modersmål. Dessutom kartlades funktioner som sammanhängde med digitaliseringsplanen och bland annat planerades en verksamhetsmodell för distanskonsultation samt ett administrationssystem för lagring av material. För digitaliseringsutvecklingens del beaktade man det kommande Apotti-systemet så att den digitala utvecklingen stöder införandet av det kommande klient- och patientdatasystemet.

Den individuella mun- och tandvården för barn, vuxna och äldre personer fortsatte enligt verksamhetsmodellerna. Främjande av munhälsan hos personer i olika åldrar och egenvården understöddes genom undersökningar enligt individuella vårdintervaller.

Inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård samarbetade man för att främja barns mun- och tandhälsa vid regelbundna möten med mödra- och barnrådgivningen samt skol- och studerandehälsovården. Munhälsans aktörer deltog i att förverkliga och utveckla Vandas familjeförberedelsekurser som har många aktörer inom hela Vanda. Munhälsovården deltog i TERHO-gruppens arbete inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård.

Verksamheten enligt samarbetsmodellen för klienter inom missbrukarrehabiliteringen fortsatte tillsammans med boendeenheten Koisoranta. Samarbetet med hälsovårdsservicens klientansvariga skötare (Asva) för att främja välbefinnandet och hälsan hos dem som utnyttjar flera tjänster fortsatte. Munhälsan för de äldre utvecklades i enlighet med gällande verksamhetsmodeller, både när det gäller dem som omfattas av den öppna vården och omsorgsboendet samt äldre- och handikappservicen.

Samarbetspraxisen för barnskyddet och munhälsovården utvecklades vidare för att ta upp frågor som oroar en inom munhälsovården. Det arbetades aktivt vid invandrarservicens serviceställe och gemensamma verksamhetsmodeller utvecklades.

Samarbetet med småbarnspedagogiken fortsatte inom förskoleundervisningen i form av Hymyhammas-infostunder om munhälsan. Samarbetet med bildningsväsendets verksamhetsområde och skolhälsovården kring arbetet med skolelevers välmående fortsatte och man uppdaterade den infopuff om välmående hos skolelever som bifogas till det informationsbrev som på hösten ges ut i varje skola och även ett informationsbrev i Vilma om skolhälsovårdens tjänster. Det samarbetades med Vanttis måltidsservice för att främja hälsosamma måltider för barnen. Mun- och tandhälsan utmanade högstadieklasserna att tävla i att minska antalet uteblivna besök som inte avbokats och samtidigt använda sig av munhälsoundervisning på webben.

Munhälsovården deltog i olika evenemang, t.ex. välfärdsmässan, välfärdsveckan i Vanda, Varias välfärdsdagar, arméuppbåden och veckan för förebyggande missbrukararbete för att föra fram information om munhälsan.

Representanterna för mun- och tandhälsan deltog i verksamheten för munhälsoenheterna i städerna i huvudstadsregionen, d.v.s. huvudstadsregionens samarbetsgrupp för främjande av munhälsa (HATE).

I juni deltog munhälsovården i Muuntamo-projektet som omfattade hela Vanda. För evenemanget hade en container uppförts i Dickursby där munhälsovården bland annat presenterade digitaliseringens nya former. I programmet ingick bland annat främjande av munhälsan, tävlingar, och en distansmottagning förevisades.

Munhälsovården samarbetade hela sommaren med skolhälsovårdarna inom ramen för verksamheten ”Kesäterkkari”, en skolhälsovårdarmottagning under sommarlovet. Munhälsovården hade också ett hälsofrämjande infostånd i Myrbackahuset och vid Björkby hälsostation där en tandskötare var anträffbar en gång i veckan.

Man förde främjandet av munhälsovården och den egna vården närmare kommuninvånarna bland annat genom olika slags material. Man producerade innehåll för webben samt material som distribuerades vid olika evenemang.

Regleringsvård gavs vid tandklinikerna på Ranunkelvägen samt i Myrbacka och Västerkulla. I regleringsvårdens team arbetade under ledning av specialtandläkare sådana tandläkare, munhygienister och tandskötare som är insatta i tandreglering. Tandlaboratoriet i Myrbacka tillverkade de tandställningar som behövdes men tandställningar beställdes enligt behov också från privata tandtekniker.

Anestesitjänster såldes till följande kommuner: Kervo, Lovisa, Sibbo, Nurmijärvi, Tusby, Träskända och Ingå.

Nyckeltal

Hälsovårdstjänster
Munhälsovården

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
munhälsovårdens klienter	68059	69134	67821	69068	70114	73407	72290	74987
undersökta	36708	39741	37404	37855	37791	39418	40230	36871
besök totalt	186149	194002	193983	195118	193485	197140	198416	203435
kliniska timmar (alla utförande enheter)	114059	125960	125787	130493	129537	123611	122338	122617
besök hos tandläkare	137426	138942	144147	146032	144238	144287	147073	149550
besök hos munhygienist	46390	48183	46001	44269	42404	44377	45388	48514
besök vid munhygienistenheten för vuxna	-	-	-	-	-	-	-	-
klienter vid munhygienistenheten för vuxna fr.o.m. 1.4.2008	-	-	-	-	-	-	-	-
besök hos tandskötare	5743	6613	7265	9601	10787	12397	9541	11212
uteblivna besök, oavbokade	12034	11986	9619	9752	9526	9354	8972	9245
kliniska timmar av de oavbokade besöken	7279	7329	5870	5881	5746	5621	5306	5420
i kö till icke brådskande vård	6561	4182	3689	3951	4221	5177	0	0
kötid (tvärsnittsuppgifter från slutet av december)	5 mån. 3 v	5 mån. 4 v.	4 mån. 1 v.	4 mån.	3 mån. 2 v	3 mån. 3 v	0	0
andel av befolkningen som besökt tandläkare (täckningsgrad)	34,44	27,72	26,16	26,2795	26,16	26,64	27,10	26,76
besök hos tandläkare/patient (frekvens)	2,02	2,01	2,71	2,71	2,65	2,57	2,53	2,55
Munhälsovårdens kostnader								
totalkostnader (1000 €)	17501	20571	21818	22176	22176	22553	22675	23235
euro/undersökt	477	518	583	585	587	572	564	630
Klientavgiftsintäkter (1 000 €)	4871	5174	5318	5254	5424	5498	6012	6045
i munhygienistenheten för vuxna (1000 €) fr.o.m. 1.4.2008	-	-	-	-	-	-	-	-
odebiterade av utkomststödklienter (1 000 €)	-	-	-	-	-	-	-	-

Ekonomi, investeringar och finansiering för affärsverket för mun och tandhälsa

Affärsverkets bindande ekonomiska mål är kravet på kapitalavkastning. Affärsverket uppfyllde det krav som ställts på det och intäktsförde till staden en ersättning för grundkapitalet på 68 210 euro och ränta för stadens lån 159 158 euro.

Omsättningen var 23 039 592 euro (22 577 926 år 2016), en ökning med 2,0% jämfört med året innan, vilket till största delen beror på en ökning av intäkterna från serviceavtalet. Affärsverksamhetens övriga intäkter uppgick till 248 794 euro (895 279 euro år 2016); ändringen beror på specialtandvårdens övergång till egen verksamhet från ingången av år 2017.

Patientintäkterna enligt förordningen om klientavgifter var 6 044 867 euro (6 012 055 euro år 2016) och serviceintäkterna på basis av serviceavtalet var 16 436 541 euro (16 033 290 euro år 2016), serviceintäkterna för 2017 baserar sig på serviceavtalet, förändringen var +2,5 % jämfört med år 2016. I serviceavtalet för 2017 ingick en kvantitativ överskridning på 1,0 procent som redan i november 2017 överskred grundavtalsmängden. Antalet viktade åtgärder år 2017 uppgick till 461 541 stycken vilket överskred serviceavtalets antal på 417 277 + 4173 st. med +9,5 %. Antalet viktade åtgärder år 2017 uppgick till 430 566 stycken och ändringen var +7,2 % jämfört år 2016. Ändringen förklaras å ena sidan av att användningen av den egna arbetskraften hela tiden effektiverats (inkl. tidstak) samt genom att den egna kapaciteten kanaliserats till krävande vårdåtgärder. Ökningen år 2017 förklaras också med att munhälsovårdens specialenhet inledde verksamheten från början av året.

De operativa utgifterna var 22 025 957 euro (22 462 644 euro år 2016), av vilka inköp av material och tjänster uppgick till 5 603 289 euro (5 222 472 euro år 2016). Förändringen beror på en ökning i åtgärdsvolymen samt de separata kostnader som munhälsovårdens specialenhet medförde. Personalkostnaderna uppgick år 2017 till 15 806 093 euro (15 634 843 euro år 2016). Affärsverkets övriga kostnader uppgick år 2017 till 1 528 439 euro (1 534 779 euro år 2016). De operativa kostnaderna per viktad åtgärd uppgick år 2017 till 47 euro (52 euro år 2016).

Avskrivningarna enligt plan för Affärsverket för mun- och tandhälsa var 88 129 euro (70 549 euro år 2016).

Finansieringsposterna stämde överens med de uppställda ramarna, räntekostnader till kommunen 159 158 euro (ränta 7,00 %) och ersättning för grundkapitalet 68 210 euro.

Affärsverkets resultat uppvisade ett överskott på 177 874 (år 2016 var överskottet 671 745 euro).

Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda finansierade år 2017 sina investeringar genom leasing och investeringarna bokfördes därmed inte i balansräkningen (bokförda investeringar 174 374 euro år 2016). Resultatet år 2017 innefattar en upplöst investeringsreserv på 125 000 euro eftersom grunderna för reserveringen ändrats.

Affärsverkets bestående aktiva var 171 921 euro i slutet av 2017, en minskning på -128 452 euro från året innan. Rörliga aktiva uppgick i slutet av 2017 till 7 413 922 euro (7 254 180 euro år 2016). Pengarna på kontokurantkontot (= fordringarna från kommunen) uppgick i slutet av 2017 till 3 209 614 euro (3 237 930 euro år 2016). Affärsverkets bankfordringar uppgick i slutet av 2017 till 3 220 789 euro (2 776 423 euro år 2016).

Affärsverkets eget kapital var 1 607 343 euro i slutet av 2017. Affärsverkets eget kapital har täckts i sin helhet.

Verksamheten år 2017

Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda är ett kommunalt affärsverk som grundats 1.6.2010 i enlighet med kapitel 10 a i kommunallagen, och dess förvaltning organiseras i enlighet med 7 kap. 8 § i förvaltningsstadgan som trädde i kraft 1.6.2017. Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda svarar under ledning av direktören för affärsverket för mun- och tandhälsa för att producera mun- och tandvårdstjänsterna (vilka omfattar åtgärder för att främja mun- och tandhälsan och undersöka, förebygga, behandla och rehabilitera munsjukdomar samt akut munhälsovård). Enligt 8 kap. 9 § i förvaltningsstadgan väljer stadsfullmäktige för stadsfullmäktiges mandattid samtidigt minst fem ledamöter och lika många personliga ersättare till direktionen för affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda. Stadsfullmäktige utser en av direktionens ledamöter till ordförande och en till vice ordförande. Direktionen för Affärsverket mun- och tandhälsa i Vanda sörjer för att verksamheten inom dess uppgiftsområde är resultatgivande enligt de mål för verksamheten och ekonomin som stadsfullmäktige uppställt. Direktionen sammanträdde 7 gånger under 2017.

Affärsverkets direktion under perioden 2013–2017

Ledamot	Personlig ersättare
Eija Grönfors ordf.	Hilkka Pokki
Seija Puha vice ordf.	Raija Virta
Kari Nyman	Miika Huttunen
Timo Nyyssönen	Markus Välilä
Jussi Suoverinaho	Markku Naumanen
Eve Rämö	Sirpa Mikonranta

Stadsfullmäktige beslutade vid sitt möte 12.6.2017 § 21 fastställa antalet ledamöter och deras personliga ersättare i direktionen för Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda. Antalet fastställdes till sex ledamöter med respektive personliga ersättare för verksamhetsperioden 2017–2021, och till direktionen för verksamhetsperioden 2017–2021 valdes följande personer:

Ledamot	Personlig ersättare
Raija Heikkonen, ordförande	Ulla-Maija Kopra
Jari Ahokas, vice ordförande	Sina Nordman
Matti Lepistö	Jan Edelmann
Joni Hilden	Kari Hokkanen
Anni Salonen	Leila Mäkynen
Tanja Vahvelainen	Kim Hyvärinen

I stadens organisation hör Affärsverket för mun- och tandhälsa till social- och hälsovårdens verksamhetsområde. Affärsverket leds av direktören för affärsverket för mun- och tandhälsa som är affärsverkets verkställande direktör. Verksamheten har fr.o.m. 1.10.2017 organiserats i fem resultatenheter: munhälsovårdens mottagningstjänster i norra Vanda, mellersta Vanda, och västra Vanda, samt regleringsvård och enheten för specialiserad munhälsovård i Vanda. Resultatenheterna leds av ledande övertandläkare samt överskötare. Det fanns 25 verksamhetsställen och 2 mobila enheter.

Personal

Antalet anställda var sammanlagt 329 personer under år 2017 (319 år 2016). Av dessa var 44 anställda på viss tid (48 år 2016). Personalkostnaderna uppgick till 15 806 093 euro (15 634 843 euro år 2016).

Redogörelse för ordnandet av den interna övervakningen och riskhanteringen

I verksamheten efterföljs principerna för god lednings- och förvaltningssed. Anvisningarna för verksamheten har utvecklats för att via chefsarbetet styra den interna övervakningen inom resultatenheterna. Gemensamma sammanträden som hålls regelbundet bidrar till att garantera en gemensam praxis. En gemensam infallsvinkel på arbetet garanteras genom att munhälsovårdens yrkeskunniga och experter samt chefer systematiskt utbildas.

Verkställande direktören övervakar användningen av affärsverkets tillgångar. Utfallet av målen samt ekonomin rapporteras till direktionen för Affärsverket för mun- och tandhälsa i samband med de möten som hålls regelbundet. Rapporteringen till Vanda stad sker en gång i tertialet.

Hanteringen av finansierings- och ränterisker inom Vanda stadskoncern har centraliserats till resultatområdet för finansiering. Skade- och ansvarsriskerna har begränsats genom försäkringar. Affärsverkets försäkringar har skötts som en del av stadens försäkringar och de konkurrensutsattes 2013. Detta garanterar ett heltäckande och uppdaterat försäkringsskydd.

Munhälsovårdens verksamhet har fått ta emot sådana patientklagomål som kan anses höra till det normala. Under räkenskapsperioden 2017 känner Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda inte till några sådana åt-

gärder som strider mot lag och stadgar samt god förvaltnings- och ledningssed vilka skulle leda till en betydande ersättning, talan eller någon annan yrkan eller rättslig påföljd.

Under räkenskapsperioden har det inte konstaterats några förluster eller värdeminskningar vid anskaffning av egendom, vid överlåtelse eller i bruksvärdena. Affärsverket för mun- och tandhälsa har inga överlåtelser av egendom.

I upphandlingsavtalen används stadens allmänna avtalsvillkor. Vid uppgörandet och tolkningen av särskilda avtal används bland annat sakkunnig- och juristtjänsterna vid social- och hälsovårdsväsendets upphandlingsenhet i Vanda.

Förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat

Direktionen för Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 177.874 euro överförs som en post under eget kapital i balansräkningen.

5.3.2 Av direktionen godkänd jämförelse av budgetutfallet

Resultaträkningen

Resultaträkningen i sammandrag 1 000 €	Budgeten	Utfall	Avvikelse
Omsättning	22480	23040	560
Övriga rörelseintäkter	240	249	9
Material och tjänster	-4644	-5603	-959
Personalkostnader	-15646	-15806	-160
Avskrivningar och nedskrivningar	-103	-88	15
Övriga rörelsekostnader	-1631	-1529	102
Rörelseöverskott (-underskott)	696	263	-433
Övriga finansiella intäkter	0	18	18
Räntekostnader som betalats till kommunen	-159	-159	0
Ersättning för grundkapitalet	-68	-68	0
Finansiella intäkter och kostnader	-227	-210	17
Ändringar i avskrivningsdifferens och reserver	0	125	125
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	469	178	-291

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen i sammandrag 1 000 €	Budgeten	Utfall	Avvikelse
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	373	181	-192
Finansieringens kassaflöde	0	263	263
Förändring i likvida medel	373	444	71

Investeringar

Investeringarna i sammandrag 1 000 €	Budgeten	Utfall	Avvikelse
Lös egendom	200	0	-200

5.3.3 Bokslutskalkyler och nyckeltal

Resultaträkning för Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda	1.1 – 31.12.2017	1.1 – 31.12.2016
Omsättning	23 039 592,14	22 577 926,48
Övriga rörelseintäkter	248 794,17	895 279,01
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor	- 2 038 720,09	- 1 236 439,00
Köp av tjänster	- 3 564 569,86	- 3 986 033,43
	- 5 603 289,95	- 5 222 472,43
Personalkostnader		
Löner och arvoden	- 12 522 035,01	- 12 207 923,38
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	- 2 721 014,86	- 2 741 906,39
Övriga lönebikostnader	- 563 043,19	- 685 013,30
	- 15 806 093,06	- 15 634 843,07
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	- 88 129,76	- 70 549,55
Övriga rörelsekostnader	- 1 528 439,70	- 1 534 779,00
Rörelseöverskott (-underskott)	262 433,84	1 010 561,44
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	18 339,01	14 052,14
Räntekostnader som betalats till kommunen	- 159 158,04	- 159 158,00
Ersättning för grundkapitalet	- 68 210,04	- 68 210,00
Övriga finansiella kostnader	- 530,55	- 499,95
	- 209 559,62	- 213 815,81
Räkenskapsperiodens översk. (undersk.) före reserv	52 874,22	796 745,63
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	125 000,00	-125 000,00
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	177 874,22	671 745,63

Resultaträkningens nyckeltal		
Avkastning på investerat kapital, %	7,2	26,8
Avkastning på av kommunen investerat kapital, %	7,2	26,8
Vinst, %	0,2	3,5

Finansieringsanalys för Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda	1.1 – 31.12.2017	1.1 – 31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Rörelseöverskott (-underskott)	262 433,84	1 010 561,44
Avskrivningar och nedskrivningar	88 129,76	70 549,55
Finansiella intäkter och kostnader	- 209 559,62	- 213 815,81
	141 003,98	867 295,18
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	40 322,58	- 174 374,50
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	181 326,56	692 920,68
Finansieringens kassaflöde		
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av fordringar på kommunen	405 662,58	374 196,38
Förändring av fordringar på övriga	- 121 038,32	- 44 733,08
Förändring av räntefria skulder till kommunen	- 82 495,14	82 511,14
Förändring av räntefria skulder till övriga	60 910,71	- 108 649,68
Finansieringens kassaflöde	263 039,83	303 324,76
Förändring i likvida medel	444 366,39	996 245,44
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	3 220 789,49	2 776 423,10
Likvida medel 1.1	2 776 423,10	1 780 177,66
	444 366,39	996 245,44

Finansieringsanalysens nyckeltal		
Utfallet av verksamhetens och investeringarnas kassaflö	1 709 104	1 527 777
Internt tillförda medel för investeringar, %	-349,7	497,4
Låneskötselbidrag	1,9	6,4
Likviditet, kassadagar	50,9	44,5
Quick ratio	2,0	1,9
Current ratio	2,0	1,9

Balansräkning för Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda	1.1 – 31.12.2017	1.1 – 31.12.2016
AKTIVA		
Bestående aktiva	171 921,03	300 373,37
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	171 921,03	300 373,37
	171 921,03	300 373,37
Rörliga aktiva	7 413 460,14	7 254 180,19
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	982 639,66	861 721,08
Fordringar på kommunen	3 209 830,99	3 615 971,37
Övriga fordringar	200,00	64,64
	4 192 670,65	4 477 757,09
Kassa och bank	3 220 789,49	2 776 423,10
AKTIVA TOTALT	7 585 381,17	7 554 553,56
PASSIVA		
Eget kapital	1 607 343,42	1 429 469,20
Grundkapital	974 435,00	974 435,00
Föregående räk.per. överskott (underskott)	455 034,20	- 216 711,43
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	177 874,22	671 745,63
Avskrivningsdifferens och frivilliga reserver	0,00	125 000,00
Reserver	0,00	125 000,00
Förvaltat kapital	0,00	0,00
Donationsfondernas kapital	0,00	0,00
Främmande kapital	5 978 037,75	6 000 084,36
Långfristigt		
Lån från kommunen	2 273 680,16	2 273 680,16
Kortfristigt		
Leverantörsskulder	463 006,24	434 108,41
Räntefria skulder till kommunen	16,00	82 511,14
Övriga skulder	650 317,57	648 539,96
Resultatregleringar	2 591 017,78	2 561 244,69
	3 704 357,59	3 726 404,20
PASSIVA TOTALT	7 585 381,17	7 554 553,56

Balansräkningens nyckeltal		
Soliditet, %	21,2	20,6
Relativ skuldsättning, %	25,7	25,6
Skulder och ansvar i procent av driftsinkomsterna, %	28,0	26,9
Ackumulerat överskott (underskott), 1000 €	632,9	455,0
Lånestock 31.12, 1000 €	2 273,7	2 273,7

5.3.4 Bokslutsnoter för Affärsverket för mun- och tandhälsa

Noter som gäller uppgörandet av bokslutet

Värderingsprinciper och -metoder samt periodiseringsprinciper och -metoder

I balansräkningen har bestående aktiva upptagits under anskaffningsutgifterna minskade med avskrivningar enligt plan. Avskrivningarna enligt plan har uträknats enligt en godkänd avskrivningsplan. Kalkyleringsprinciperna för avskrivningarna enligt plan i enlighet med avskrivningsplanen tas upp under noter till resultaträkningen i punkten för grunderna för avskrivningar enligt plan.

Sådana smärre anskaffningar, vars anskaffningsutgift är under 10 000 euro har inte upptagits i bestående aktiva, utan anskaffningarna har upptagits som kostnader för räkenskapsperioden. Fordringar har upptagits i balansräkningen till nominellt värde eller till ett lägre sannolikt överlåtelsepris.

Noter till resultaträkningen

Verksamhetsintäkter enligt uppgiftsområde		
1 000 €	2017	2016
Affärsverkets intäkter enligt uppgiftsområde		
Ersättningar från staten	58	108
Försäljningsintäkter från kommuner och samkomm.	143	129
Försäljningsintäkter från övriga	6 115	6 020
Avgifter för undervisningstjänster	7	6
Intäkter som grundar sig på serviceavtalet	16 717	16 316
Övriga rörelseintäkter	249	895
Verksamhetsintäkter totalt	23 289	23 474

Grunderna för avskrivning enligt plan				
	Avskrivningsmetod		Avskrivningstid anskaffade före 1.1.2013	Avskrivningstid anskaffade efter 1.1.2013
Materiella tillgångar				
Sjukhus- och hälsovårdsutrustning		lineär	5 år	5 år
Övriga anordningar och inventarier		lineär	3 år	3 år

Noter till balansräkningen

Noter till balansräkningens aktiva

Bestående aktiva		
Materiella tillgångar	Maskiner och inventarier	
1 000 €	2017	2016
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1	300	197
Ökningar under räkenskapsperioden	0	174
Minskningar under räkenskapsperioden	-40	0
Räkenskapsperiodens avskrivning	-88	-71
Oavskrivna anskaffningsutgifter 31.12	172	300

Noter till balansräkningens passiva

Specifikation av eget kapital		
1 000 €	2017	2016
Grundkapital 1.1	974	974
Grundkapital 31.12	974	974
Över-/underskott från tidigare räkensk.per. 1.1	455	-217
Över-/underskott från tidigare räkensk.per. 31.12	455	-217
Räkenskapsperiodens översk./undersk.	178	672
Eget kapital totalt	1 607	1 429

Frivilliga reserver		
1 000 €	2017	2016
Investeringsreserv	0	125
Reserver totalt	0	125

Väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna		
1 000 €	2017	2016
Kortfristiga resultatregleringar		
Periodisering av löner och lönebikostnader	2 534	2 523
Övriga bokslutsperiodiseringar	57	38
Resultatregleringar totalt	2 591	2 561

Säkerheter och ansvarsförbindelser

Hyresansvar		
1 000 €	2017	2016
Betalda under räkenskapsperioden	93	129
Förfaller senare	439	188
Hyresansvar sammanlagt	532	317

Hyresansvaren meddelats utan mervärdesskatt.

Noter som gäller personalen

Antal anställda 31.12		
	2017	2016
I tjänste- och arbetsavtalsförhållanden	285	271
Visstidsanställda	44	48
Sammanlagt	329	319

Uttagna och redovisade avgifter på arvoden till förtroendevalda		
	2017	2016
Samlingspartiet, Vanda	810	0
Sannfinländarna	150	0
Finlands socialdemokratiska parti, Vanda	1 296	0
Gröna förbundet, Vanda	238	0
Redovisade avgifter på arvoden till förtroendevalda samm	2 494	0

5.3.5 Bokslutets underskrifter

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen 2017 allekirjoitukset

Raija Heikkonen
johtokunnan puheenjohtaja

Jari Ahokas
johtokunnan jäsen, varapuheenjohtaja

Matti Lepistö
johtokunnan jäsen

Joni Hildén
johtokunnan jäsen

Tanja Vahvelainen
johtokunnan jäsen

Anni Salonen
johtokunnan jäsen

Joona Iso-Lotila
suun terveydenhuollon johtaja, tj.

Vantaalla 14.2.2018

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Vantaalla 19 4 2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.4 Affärsverkens inverkan på stadens ekonomi

	Resultaträkningens utfall milj. €			Eliminering av interna poster milj. €			Sammanlagt milj. €
	Staden	Affärsverken	Fonderna	Staden	Affärsverken	Fonderna	Resultaträkningen totalt
Verksamhetsintäkter							
Försäljningsintäkter, externa	42,80	30,16	0,00				72,95
Försäljningsintäkter, interna	5,58	29,24	0,00	-5,58	-29,24	0,00	0,00
Avgiftsintäkter, externa	84,09	6,89	0,00				90,98
Avgiftsintäkter, interna	0,50	0,03	0,03	-0,50	-0,03	-0,03	0,00
Understöd och bidrag, externa	15,09	1,19	0,00				16,29
Understöd och bidrag, interna	0,00	0,24	0,00	0,00	-0,24	0,00	0,00
Övriga verksamhetsintäkter, externa	71,09	0,07	0,60				71,76
Övriga verksamhetsintäkter, interna	121,61	0,00	0,41	-121,61	0,00	-0,41	0,00
Tillverkning för eget bruk	76,14	0,00	2,13				78,28
Verksamhetskostnader							
Personalkostnader	-437,38	-44,18	-0,01				-481,58
Köp av tjänster, externa	-655,97	-7,32	-4,12				-667,41
Köp av tjänster, interna	-33,92	-2,01	0,00	33,92	2,01	0,00	0,00
Material, förnödenh.o.varor, ext.	0,00	-3,72	-0,01				-3,73
Material, förnödenh.o.varor, int.	-52,81	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	-52,79
Bidrag, externa	-77,73	0,00	0,00				-77,73
Bidrag, interna	-0,24	0,00	0,00	0,24			0,00
Övriga verksamhetskostn., externa	-51,27	-3,66	-0,80				-55,74
Övriga verksamhetskostn., interna	-118,01	-3,43	0,00	118,01	3,43	0,00	0,00
Verksamhetsbidrag	-1 010,45	3,49	-1,75	24,51	-24,07	-0,44	-1 008,71
Skatteinkomster	977,01						977,01
Statsandelar	168,93						168,93
Finansiella intäkter och kostnader							
Ränteintäkter, externa	12,59	0,02	1,60				14,21
Ränteintäkter, interna	0,17	0,00	0,00	-0,17			0,00
Övriga finansiella intäkter, externa	15,25	0,00	0,07				15,31
Övriga finansiella intäkter, interna	0,07	0,00	0,00	-0,07			0,00
Räntekostnader, externa	-2,52	0,00	0,00				-2,52
Räntekostnader, interna	0,00	-0,17	0,00	0,00	0,17		0,00
Övriga finansiella kostnader, externa	-0,15	0,00	-0,08				-0,23
Övriga finansiella kostnader, interna	0,00	-0,07	0,00	0,00	0,07		0,00
Årsbidrag	160,90	3,27	-0,16	24,27	-23,82	-0,44	164,01
Avskrivningar och nedskrivningar							
Avskrivningar enligt plan	-107,57	-1,45	-0,50				-109,52
Nedskrivningar	-14,06	0,00	0,00				-14,06
Räkenskapsperiodens resultat	39,27	1,82	-0,66	24,27	-23,82	-0,44	40,43
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver och fonder		0,56	0,66				1,22
Räkenskapsperiodens överskott	39,27	2,38	0,00	24,27	-23,82	-0,44	41,65

	Finansieringsanalysens utfall milj. €			Eliminering av interna poster milj. €			Sammanlagt milj. €
	Staden	Affärsverken	Fonderna	Staden	Affärsverken	Fonderna	Finansierings analysen sammanlagt
Verksamhetens kassaflöde							
Årsbidrag	160,90	3,27	-0,16	24,27	-23,82	-0,44	164,01
Korrektivposter till internt tillförda medel	-40,54	0,01					-40,53
Investeringarnas kassaflöde							
Investeringsutgifter	-107,57	-1,58	-2,13				-111,29
Finansieringsandelar för investeringar	0,62	0,03					0,65
Överlåtelseinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva	50,54	0,03	0,00				50,57
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	63,95	1,76	-2,30	24,27	-23,82	-0,44	63,41
Kassaflödet för finansieringens del							
Förändringar i utlåningen							
Ökning i utlåningsfordringar	-0,04		0,00				-0,04
Minskning i utlåningsfordringar	0,33		4,25				4,57
Förändringar i lånestocken							
Ökning i långfristiga lån	90,00						90,00
Minskning i långfristiga lån	-190,98						-190,98
Förändring i kortfristiga lån	10,89						10,89
Förändringar i eget kapital	1,73		0,00				1,73
Övriga förändringar i likviditeten							
Förändringar i förvaltade medel och förvaltat kapital	0,20						0,20
Förändring i omsättningstillgångar	19,11						19,11
Förändring i fordringar	28,12	-1,34	-6,14	0,36	-0,38	5,88	26,50
Förändring i räntefria skulder	0,67	-0,42	0,30	-5,95	0,09	0,00	-5,31
Kassaflödet för finansieringens del	-39,99	-1,76	-1,59	-5,59	-0,29	5,88	-43,33
Förändring i likvida medel	23,97	0,00	-3,88	18,68	-24,11	5,43	20,08

5.5 Bokslut för övriga särredovisade enheter

5.5.1 Bokslutskalkyl för bostadslånefonden

Resultaträkning för Vanda stads bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfond	1.1 – 31.12.2017	1.1 – 31.12.2016
Omsättning	650,00	660,00
Material och tjänster		
Köp av tjänster	- 60,86	- 60,18
Övriga rörelsekostnader	2 126,81	0,00
Rörelseöverskott (-underskott)	2 715,95	599,82
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	1 588 997,13	1 612 978,70
Övriga finansiella intäkter	53 037,49	53 688,16
	1 642 034,62	1 666 666,86
Överskott (underskott) före fonderingar	1 644 750,57	1 667 266,68
Ökning (-) eller minskning (+) av fonden	- 1 644 750,57	- 1 667 266,68
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	0,00	0,00

Finansieringsanalys för Vanda stads bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfond	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Rörelseöverskott (-underskott)	2 715,95	599,82
Finansiella intäkter och kostnader	1 642 034,62	1 666 666,86
Verksamhetens kassaflöde	1 644 750,57	1 667 266,68
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i utlåningen		
Minskningar i utlåningen till övriga	4 247 196,80	1 282 614,06
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av fordringar på kommunen	- 5 879 029,28	- 3 893 916,03
Förändring av fordringar på övriga	3 504,52	301 005,74
Förändring av räntefria skulder till övriga	- 16 422,61	0,00
Finansieringens kassaflöde	- 1 644 750,57	- 2 310 296,23
Förändring i likvida medel	0,00	- 643 029,55
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	0,00	0,00
Likvida medel 1.1	0,00	643 029,55
	0,00	- 643 029,55

Balansräkning för Vanda stads bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfond	31.12.2017	31.12.2016
AKTIVA		
Bestående aktiva	52 152 155,12	56 399 351,92
Placeringar		
Övriga lånefordringar	52 152 155,12	56 399 351,92
Rörliga aktiva	40 652 378,30	34 776 853,54
Långfristiga fordringar		
Fordringar på kommunen	40 325 455,10	34 446 425,82
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	187 949,08	191 316,85
Resultatregleringar	138 974,12	139 110,87
AKTIVA TOTALT	92 804 533,42	91 176 205,46
PASSIVA		
Eget kapital	92 804 533,42	91 159 782,85
Övriga egna fonder	92 804 533,42	91 159 782,85
Främmande kapital	0,00	16 422,61
Resultatregleringar	0,00	16 422,61
PASSIVA TOTALT	92 804 533,42	91 176 205,46

5.5.2 Bokslutskalkyl för Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena

Resultaträkning för Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Tillverkning för eget bruk	2 134 912,84	102 956,73
Övriga rörelseintäkter	602 945,45	165 493,67
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor	- 1 707,03	- 1 489,94
Köp av tjänster	- 2 425 434,89	- 236 471,62
	- 2 427 141,92	- 237 961,56
Personalkostnader		
Löner och arvoden	- 7 043,55	0,00
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	- 4,93	0,00
Övriga lönebikostnader	- 1 712,07	0,00
	- 8 760,55	0,00
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	- 497 396,42	- 497 355,99
Övriga rörelsekostnader	- 803 119,61	- 3 736,15
Finansiella intäkter och kostnader		
Övriga finansiella kostnader	- 76,25	0,00
	- 76,25	0,00
Rörelseöverskott (-underskott)	- 998 636,46	- 470 603,30
Ökning (-) eller minskning (+) av fonden	998 636,46	470 603,30
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	0,00	0,00

Finansieringsanalys för Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Rörelseöverskott (-underskott)	- 998 636,46	- 470 603,30
Avskrivningar och nedskrivningar	497 396,42	497 355,99
	- 501 240,04	26 752,69
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	- 2 134 912,84	- 102 956,73
Överlåtelseinkomster från tillgångar som hör till bestående	0,00	10 199 215,44
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	- 2 636 152,88	10 123 011,40
Finansieringens kassaflöde		
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av fordringar på kommunen	2 692 598,80	- 10 055 220,54
Förändring av fordringar på övriga	- 379 067,90	- 101 060,10
Förändring av räntefria skulder till övriga	322 621,98	33 269,24
Finansieringens kassaflöde	2 636 152,88	- 10 123 011,40
Förändring i likvida medel	0,00	0,00
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	0,00	0,00
Likvida medel 1.1	0,00	0,00
	0,00	0,00

Balansräkning för Utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena	31.12.2017	31.12.2016
AKTIVA		
Bestående aktiva	7 920 889,72	6 283 373,30
Materiella tillgångar		
Fasta konstruktioner och anordningar	5 683 020,15	6 180 416,57
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	2 237 869,57	102 956,73
	7 920 889,72	6 283 373,30
Rörliga aktiva	15 268 199,48	17 581 730,38
Långfristiga fordringar		
Fordringar på kommunen	14 687 861,85	17 380 460,65
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	505 176,00	126 108,10
Resultatregleringar	75 161,63	75 161,63
AKTIVA TOTALT	23 189 089,20	23 865 103,68
PASSIVA		
Eget kapital	22 805 204,95	23 803 841,41
Övriga egna fonder	22 805 204,95	23 803 841,41
Främmande kapital	383 884,25	61 262,27
Kortfristigt		
Leverantörsskulder	375 884,25	53 262,27
Övriga skulder	8 000,00	8 000,00
PASSIVA TOTALT	23 189 089,20	23 865 103,68

5.5.3 Bokslutskalkyl för fonden för social kreditgivning

Resultaträkning för Fonden för social kreditgivning	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Övriga rörelseintäkter	1 328,20	269,21
Material och tjänster		
Köp av tjänster	- 2 832,45	- 3 060,06
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	11 577,00	9 640,95
Övriga finansiella intäkter	13 987,37	5 945,75
Övriga finansiella kostnader	- 77 051,97	- 10 744,72
Överskott (underskott) före fonderingar	- 52 991,85	2 051,13
Ökning (-) eller minskning (+) av fonden	52 991,85	- 2 051,13
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	0,00	0,00

Finansieringsanalys för Fonden för social kreditgivning	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Rörelseöverskott (-underskott)	- 1 504,25	- 2 790,85
Finansiella intäkter och kostnader	- 51 487,60	4 841,98
Verksamhetens kassaflöde	- 52 991,85	2 051,13
Finansieringens kassaflöde		
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av fordringar på kommunen	1 502,72	964,31
Förändring av fordringar på övriga	117 832,45	78 626,72
Finansieringens kassaflöde	119 335,17	79 591,03
Förändring i likvida medel	66 343,32	81 642,16
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	225 491,79	159 148,47
Likvida medel 1.1	159 148,47	77 506,31
	66 343,32	81 642,16

Balansräkning för Fonden för social kreditgivning	31.12.2017	31.12.2016
AKTIVA		
Rörliga aktiva	1 777 812,68	1 830 804,53
Långfristiga fordringar		
Lånefordringar	294 821,80	346 664,65
Fordringar på kommunen	896 215,26	897 717,98
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	73 009,39	155 782,08
Lånefordringar	288 274,44	271 491,35
Kassa och bank	225 491,79	159 148,47
AKTIVA TOTALT	1 777 812,68	1 830 804,53
PASSIVA		
Eget kapital	1 777 812,68	1 830 804,53
Övriga egna fonder	1 777 812,68	1 830 804,53
PASSIVA TOTALT	1 777 812,68	1 830 804,53

5.5.4 Bokslutskalkyl för Skadefonden

Resultaträkning för Skadefonden	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Omsättning	30 000,00	30 000,00
Övriga rörelseintäkter	413 732,24	422 333,07
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor	- 3 824,39	- 2 785,50
Köp av tjänster	- 1 694 796,56	- 1 712 785,98
	- 1 698 620,95	- 1 715 571,48
Rörelseöverskott (-underskott)	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Ökning (-) eller minskning (+) av fonden	1 254 888,71	1 263 238,41
Räkenskapsperiodens överskott(underskott)	0,00	0,00

Finansieringsanalys för Skadefonden	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Verksamhetens kassaflöde		
Rörelseöverskott (-underskott)	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Verksamhetens kassaflöde	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Finansieringens kassaflöde		
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av fordringar på kommunen	1 254 888,71	1 286 426,56
Förändring av räntefria skulder till övriga	0,00	- 23 188,15
Finansieringens kassaflöde	1 254 888,71	1 263 238,41
Förändring i likvida medel	0,00	0,00
Förändring i likvida medel		
Likvida medel 31.12	0,00	0,00
Likvida medel 1.1	0,00	0,00
	0,00	0,00

Balansräkning för Skadefonden	31.12.2017	31.12.2016
AKTIVA		
Rörliga aktiva	4 862 016,12	6 120 721,95
Långfristiga fordringar		
Fordringar på kommunen	4 862 016,12	6 120 721,95
AKTIVA TOTALT	4 862 016,12	6 120 721,95
PASSIVA		
Eget kapital	4 861 128,79	6 116 017,50
Övriga egna fonder	4 861 128,79	6 116 017,50
Främmande kapital	887,33	4 704,45
Kortfristigt		
Leverantörsskulder	887,33	4 704,45
PASSIVA TOTALT	4 862 016,12	6 120 721,95

6 Förteckningar och redogörelser

6.1 Bokföringsböcker och redogörelse för förvaring av bokföringen

Balansboken ska enligt Arkivverkets anvisningar (3.9.2001 KA 158/43/2001) förvaras varaktigt.

Vid förvaringen av de övriga bokslutshandlingarna iakttas bestämmelserna i 2 kap. 10 § i bokföringslagen, så att bokföringsböckerna samt kontoplanen med anteckningar om tillämpningsperiod ska bevaras minst 10 år efter räkenskapsperiodens utgång, ordnade så att det utan svårighet kan konstateras på vilket sätt databehandlingen har utförts.

Verifikationerna och annat bokföringsmaterial än det som nämns ovan ska bevaras minst 10 år efter räkenskapsperiodens utgång.
Enligt Kommunförbundets rekommendation ska bokföringsmaterialet för EU-projekten, inklusive originalverifikationer, förvaras i 10 års tid från den sista utbetalningen, räknat från programperiodens upphörande. Vidare beaktas förvaringstiderna för redovisningsdokument i de projekt som genomförs under den förlängda tiden.

För arkiveringen svarar det verksamhetsområde som använt verifikationerna.

Arkivering av bokslutshandlingar

Balans- och resultaträkningar	i SAP-systemet
Finansieringsanalyser	i SAP-systemet
Räkenskapsperiodens transaktioner enligt uppföljningsobjekt	i SAP-systemet
Bestående aktiva, objektkatalog	i SAP-systemet
Bestående aktiva, samlingsförteckningar	i SAP-systemet
Dagbok	i Asta arkiveringssystemet
Huvudbok	i Asta arkiveringssystemet
Konto 172000 Kundfordringar av dottersamfund	i Asta arkiveringssystemet
Konto 172500 Kundfordringar av medlemssamkommuner	i Asta arkiveringssystemet
Konto 173000 Kundfordringar från ägarintressesamfund, kortfristiga	i Asta arkiveringssystemet
Konto 173500 Kundfordringar inom kommunen	i Asta arkiveringssystemet
Konto 174000 Kundfordringar av övriga	i Asta arkiveringssystemet
Konto 254500 Leverantörsskulder till dottersamfund	i Asta arkiveringssystemet
Konto 254600 Leverantörsskulder till medlemssamkommuner	i Asta arkiveringssystemet
Konto 254700 Leverantörsskulder till intressesamfund, kortfristiga	i Asta arkiveringssystemet
Konto 254800 Leverantörsskulder interna, kortfristiga	i Asta arkiveringssystemet
Konto 254900 Leverantörsskulder till övriga	i Asta arkiveringssystemet
Verifikationstyper och nummerserier 2017	i Asta arkiveringssystemet
Kontoplan 2017	i Asta arkiveringssystemet
Lagerbokföringar	
Depån	datautskrift
Förråd för vårdtillbehör	datautskrift
Balansbok	inbunden separat
Balansspecifikationer	pappersformat

Till övriga delar arkiveras bokföringsmaterialet utskrivet i pappersform.

6.2 Förteckning över verifikationstyper

SAP-verifikationstyper 2017

Verif.typ	Nummerserie	Verifikationsnr		Verksamhetsomr./resultatomr.
01	A0	13802001 - 13802999	Servicekassa	Varia, Tennisvägen
02	A1	13803001 - 13803999	Servicekassa	Nätbetalning
03	A2	13804001 - 13804999	Servicekassa	Myrbacka samservice
04	A3	13806001 - 13806999	Servicekassa	Dickursby simhall
05	A4	13809001 - 13809999	Servicekassa	Resecentret
06	A5	13810001 - 13810999	Servicekassa	Korso samservice
07	A6	13811001 - 13811999	Servicekassa	Varia, Myrbacka verks. ställe
08	A7	13812001 - 13812999	Servicekassa	Varia, Dickursby undervisn.enhet
09	A8	13813001 - 13813999	Servicekassa	Markanvändning, Stadsplanering
10	A9	13814001 - 13814999	Servicekassa	Håkansböle simhall
11	B0	13815001 - 13815999	Servicekassa	Korso simhall
12	B1	13816001 - 13816999	Servicekassa	Mårtensdals simhall
13	B2	13817001 - 13817999	Servicekassa	Myrbacka simhall
14	B3	13818001 - 13818999	Servicekassa	Dickursby bibliotek, vuxna
16	B5	13819001 - 13820999	Servicekassa	Käenkukka
18	B7	13822001 - 13822999	Servicekassa	Håkansböle bibliotek
19	B8	13823001 - 13823999	Servicekassa	Björkby bibliotek
20	B9	13824001 - 13824999	Servicekassa	Korso bibliotek
22	C1	13826001 - 13826999	Servicekassa	Västerkulla bibliotek
25	C4	13829001 - 13829999	Servicekassa	Myrbacka bibliotek, utlåning
27	C6	13831001 - 13831999	Servicekassa	Stadsmuseet
28	C7	13832001 - 13832999	Servicekassa	Miljöcentralen, veterinär
29	C8	13834001 - 13834999	Servicekassa	Varia, butik Tennisvägen
30	C9	13836001 - 13836999	Servicekassa	Varia, Pyrolavägen
31	D0	13838001 - 13838999	Servicekassa	Bildkonst
33	D2	13840001 - 13841000	Servicekassa	Koutsi
34	D3	13841001 - 13841999	Servicekassa	Point bibliotek
35	D5	13842001 - 13842999	Servicekassa	Vantaan Valo Minkvägen
AA	01	10000000 - 19999999	Anläggningstillg.bokf.	Ekonomiservicecentralen
AB	99	990000000-999999999	Bokföringsverifikat	Ekonomiservicecentralen
AF	03	30000000 - 39999999	Bokf. av avskrivningar	Ekonomiservicecentralen
AZ	02	20000000 - 29999999	Annull. av investeringar	Ekonomiservicecentralen
BA	06	60000000 - 69999999	Maskinläsbart kontoutdrag	Ekonomiservicecentralen
BM	24	240000000 - 249999999	Köpavgift, autom.	Finansieringsväsendet
D5	54	540000000 - 549999999	Saku/Merlot Medi	Mellersta Nylands räddningscentral /1211
D7	56	560000000 - 569999999	SoftMedic	Företagshälsan /1210
DG	16	160000000 - 169999999	Kunder - kreditering	Ekonomiservicecentralen
DL	31	310000000 - 319999999	Kreditförlust	Ekonomiservicecentralen
DP	08	80000000 - 89999999	Indrivningsåtg.penningsinst.	Ekonomiservicecentralen
DR	18	180000000 - 189999999	Kunder - faktura	Mellersta Nylands räddningscentral /1211
DT	19	190000000 - 199999999	Kunder - utjämning	Ekonomiservicecentralen
DV	14	140000000 - 149999999	Försälj.betaln.autom.	Ekonomiservicecentralen
DZ	14	140000000 - 149999999	Försälj.betaln.manuellt	Ekonomiservicecentralen

Verif.typ	Nummerserie	Verifikationsnr		Verksamhetsomr./resultatomr.
K1	25	250000000 - 259999999	Maskincentr. Transport	Kommunalteknikcentralen
K2	26	260000000 - 269999999	Depån Bränsle	Kommunalteknikcentralen
K5	33	330000000 - 339999999	Leverantörsfaktura för servicesedelsystemet PSOP	Ekonomiservicecentralen
K9	K9	500000000 - 599999999	Återbet. av medel	Ekonomiservicecentralen
KH	20	200000000 - 209999999	Leverantörer - skuld(SAP	Ekonomiservicecentralen
KM	27	270000000 - 279999999	Leverantörer - resor	Ekonomiservicecentralen
KP	48	480000001 - 489999999	*Underh. av konto	Ekonomiservicecentralen
KR	21	210000000 - 219999999	Leverantörer - faktura	Ekonomiservicecentralen
KS	23	230000000 - 239999999	Interna avgifter	Ekonomiservicecentralen
KT	24	240000000 - 249999999	Leverantörer - utjämn.	Ekonomiservicecentralen
KX	28	280000000 - 289999999	Interna köpfakturor	Ekonomiservicecentralen
L1	L1	66400001 - 66499999	Maskincentralen	Kommunalteknikcentralen
L2	L2	66500001 - 66599999	Depån	Kommunalteknikcentralen
LE	LE	29100001 - 29199999	Kunduppgiftsyst.	Social- och hälsovårdsväsendet
LF	LF	29200001 - 29299999	Kunduppgiftsyst.	Social- och hälsovårdsväsendet
LG	LG	29300001 - 29399999	Kunduppgiftsyst.	Social- och hälsovårdsväsendet
LJ	LJ	42300001 - 42399999	Interna hyror/koki	Fastighetscentralen
LR	LR	52000000 - 52999999	Twin finans.transakt.	Finansieringsväsendet
LS	LS	53000000 - 53999999	Twin period./värder.	Finansieringsväsendet
PA	PA	17110001 - 17119999	Timlöner	Personalcentralen, löneräkn.
PC	PC	18110001 - 18119999	Månadslöner	Personalcentralen, löneräkn.
PD	PD	18140001 - 18149999	Månadslöner	Personalcentralen, löneräkn.
PF	PF	18150001 - 18159999	Månadslöner	Personalcentralen, löneräkn.
PG	PG	18160001 - 18169999	Månadslöner	Personalcentralen, löneräkn.
PH	PH	18170001 - 18179999	Månadslöner	Personalcentralen, löneräkn.
PK	PK	18190001 - 18199999	Månadslöner	Personalcentralen, löneräkn.
PL	PL	19110001 - 19119999	Arvoden	Personalcentralen, löneräkn.
PM	PM	19120001 - 19129999	Arvoden	Personalcentralen, löneräkn.
PP	PP	19140001 - 19149999	Arvoden	Personalcentralen, löneräkn.
PQ	PQ	39100001 - 39199999	Löner	Personalcentralen, löneräkn.
PR	42	420000000 - 429999999	Prisändring	Centrallagret
PY	PY	18200001 - 18299999	Förhandsbokf. semesterlöne	Personalcentralen, löneräkn.
RE	44	440000000 - 449999999	Faktura - brutto(MM)	Centrallagret
RV	00	1000000000 - 9899999999	Försälj.faktura(SD)	Ekonomiservicecentralen
RX	93	9910700000 - 9910999999	Intern fakturering	Ekonomiservicecentralen
SA	11	110000000 - 118999999	Huvudbok, kontoverifikat	Ekonomiservicecentralen
ST	39	390000000 - 399999999	Pk-konton - utjämn.	Ekonomiservicecentralen
SU	SU	119000000 - 119999999	Moms-bokföringsverif.i efte	Ekonomiservicecentralen
WA	45	450000000 - 459999999	Överlåtelse av varor	Centrallagret
WE	46	460000000 - 469999999	Varumottagning	Centrallagret
WI	47	470000000 - 479999999	Verifikat på investering	Centrallagret
X2	D6	14800001 - 14899999	Stadskortet	Måltidsservicen/Soc.o.hälsov.

Noterna verifikationstyper 2017

Verif.typ	Nummerserie	Verifikationsnr		Verksamhetsomr./resultatomr.
LT		1-999	Noter	Ekonomiservicecentralen

6.3 Kalkylscheman för nyckeltal

Resultaträkningens nyckeltal

Verksamhetens intäkter i procent av verksamhetens kostnader
= 100 * Verksamhetens intäkter / (Verksamhetens kostnader – Tillverkning för eget bruk)

Årsbidrag i procent av avskrivningarna:
= 100 * Årsbidrag / Avskrivningar och nedskrivningar

Årsbidrag euro/invånare
= Årsbidrag / Invånarantal 31.12

Avkastning på sysselsatt kapital, %
= 100 * (Över-/underskott före extraordinära poster + Till kommunen betalda räntekostnader + Till övriga betalda räntekostnader + Ersättning för grundkapitalet) / (Eget kapital + Placerat främmande kapital med ränta + Avskrivningsdifferens och reserver)

Avkastning på av kommunen sysselsatt kapital, %
= 100 * (Över-/underskott före extraordinära poster + Till kommunen betalda räntekostnader + Ersättning för grundkapitalet) / (Eget kapital + Lån från kommunen + Avskrivningsdifferens och reserver)

Vinst, %
= 100 * (Över-/ underskott före reserver / Omsättning)

Finansieringsanalysens nyckeltal

(Kommun och koncern) Internt tillförda medel för investeringar, %
= 100 * Årsbidrag / Egen anskaffningsutgift för investeringar

(Affärsverk) Internt tillförda medel för investeringar, %
= 100 * (Över-/underskott före extraordinära poster + Avskrivningar och nedskrivningar - Inkomstskatter)
/ Egen anskaffningsutgift för investeringar

(Kommun och koncern) Internt tillförda medel för kapitalutgifter, %
= 100 * Årsbidrag / (Egen anskaffningsutgift för investeringar + Nettoökning av utlåning
+ Låneamorteringar)

(Affärsverk) Internt tillförda medel för kapitalutgifter, %
= 100 * (Över-/underskott före extraordinära poster + Avskrivningar och nedskrivningar - Inkomstskatter)
/ Egen anskaffningsutgift för investeringar + Nettoökning av utlåning + Låneamorteringar)

(Kommun och koncern) Låneskötselbidrag
= (Årsbidrag + Räntekostnader) / (Räntekostnader + Låneamorteringar)

Om mer än 20 % av lånestocken utgörs av bulletlån, används den kalkylmässig årliga amorteringen som amorteringsbelopp vid beräkningen av nyckeltal. Den kalkylmässiga årliga amorteringen beräknas genom att dividera lånestocken 31.12 med åtta.

(Affärsverk) Låneskötselbidrag
= (Över-/underskott före extraordinära poster + Avskrivningar och nedskrivningar + Räntekostnader - Inkomstskatter) / (Räntekostnader + Låneamorteringar)

Likviditet (dagar)
= 365 dagar * Likvida medel 31.12 / Kassautbetalningar under räkenskapsperioden

Quick ratio
= (Kortfristiga fordringar + Finansiella värdepapper + Kassa och bank)
/ (Kortfristigt främmande kapital - Erhållna förskott)

Current ratio
= (Omsättningstillgångar + Kortfristiga fordringar + Finansiella värdepapper + Kassa och bank) / (Kortfristigt främmande kapital - Erhållna förskott)

Balansräkningens nyckeltal

(Kommun och affärsverk) Soliditet, %
= 100 * (Eget kapital + Avskrivningsdifferens och reserver) / (Hela kapitalet - Erhållna förskott)

(Koncern) Soliditet, %
= 100 * (Eget kapital + Minoritetsandel + Koncernreserv) / (Hela kapitalet - Erhållna förskott)

Relativ skuldsättning, %
= 100 * (Främmande kapital - Erhållna förskott) / Driftsinkomster

Skulder och ansvar i procent av driftsinkomsterna, %
= 100 * (Främmande kapital – Erhållna förskott + Hyresansvar) / Driftsinkomster

Ackumulerat överskott (underskott)
= Föregående räkenskapsperioders överskott (underskott) + Räkenskapsperiodens överskott (underskott)

Ackumulerat överskott (underskott), €/ invånare
= [Föregående räkenskapsperioders överskott (underskott) + Räkenskapsperiodens överskott (underskott)]/ Invånarantal 31.12.

(Kommun och koncern) Lånestock 31.12.
= Främmande kapital - (Erhållna förskott + Skulder till leverantörer + Resultatregleringar + Övriga skulder)

(Affärsverk) Lånestock 31.12.
= Främmande kapital - (Erhållna förskott + Skulder till leverantörer + Resultatregleringar + Övriga skulder + Räntefira skulder från kommunen/samkommunen)

Lånestock euro/ invånare
= Lånestock / Invånarantal 31.12.

Lånefordringar 31.12.
= I placeringar antecknade masskuldebrevsfordringar och andra lånefordringar

7 Underteckning av bokslutet och bokslutsanteckning

VANTAAN KAUPUNKI

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 26.3.2018

Vantaan kaupunginhallitus

Sari Multala

Säde Tahvanainen

Timo Juurikkala

Faysal Abdi

Susanna Bruun

Pentti Hakulinen

Lauri Kaira

Pirkko Kotila

Mika Niikko

~~Vaula Norrena~~

Anitta Orpana

Pentti Puoskari

Sakari Rokkanen

Minna Kuusela

Ritva Viljanen

Kaupunginjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla 19 4 2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

KONTAKTUPPGIFTER

Vanda stad
tfn 839 11 (växel)
Stationsvägen 7,
01300 Vanda

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi

BDO Audiator Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2017

Vantaan kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Vantaan kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2017. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätös sisältää kaupungin liikelaitosten erillistilinpäätökset. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

BDO Audiator Oy (y-tunnus 0904285-6) kuuluu suomalaiseen BDO-konserniin. Emoyhtiö BDO Oy on itsenäinen jäsen BDO International Limitedissä ja kuuluu kansainvälisten itsenäisten BDO-jäsenyhtiöiden verkostoon.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla 19.4.2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

BDO Audiator Oy (y-tunnus 0904285-6) kuuluu suomalaiseen BDO-konserniin. Emoyhtiö BDO Oy on itsenäinen jäsen BDO International Limitedissä ja kuuluu kansainvälisten itsenäisten BDO-jäsenyhtiöiden verkostoon.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 4 §

5 § **Val av direktion för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk för mandattiden 2017–2021**

VD/5244/00.00.01.00/2017

RV/JM/NJ/AV/EA

Enligt 8 kap. 10 § i Vanda stads förvaltningsstadga tillsätter stadsfullmäktige för sin mandattid en direktion för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk som underställd stadsstyrelsen och i enlighet med 51 § i kommunallagen verkar som ett gemensamt verksamhetsorgan för kommunerna inom Mellersta Nylands räddningsväsendes område. Direktionen för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk verkar som den kollegiala räddningsmyndighet som avses i räddningslagen.

Stadsfullmäktige i Vanda väljer ledamöter till direktionen av de medlemskandidater som nominerats av kommunerna inom området för Mellersta Nylands räddningsväsen. **Enligt samarbetsavtalet för Mellersta Nylands räddningsväsen** har direktionen 15 ledamöter och var och en av dem en personlig ersättare.

Vanda stad har ombett Hyvinge stad, Träskända stad, Kervo stad, Mäntsälä kommun, Nurmijärvi kommun och Tusby kommun att nominera två ledamotskandidater och två personliga ersättarkandidater samt Borgnäs kommun att nominera en ledamotskandidat och en personlig ersättarkandidat till direktionen. Det sista meddelandet från medlemskommunerna om de utsedda kandidaterna lämnades in i mars.

Kommunerna i Mellersta Nylands räddningsväsendes område har nominerat följande ledamotskandidater:

Kommun	**Ledamot**	**Personlig ersättare**
Hyvinge	Seppo Nieminen	Raija Kuosmanen
	Timo Riskilä	Niko Kostia
Träskända	Helinä Perttu	Veikko Peltonen
	Sonja Huttunen	Kari Haapanen
Kervo	Erkki Kauranen	Margit Lindholm
	Paavo Timonen	Anneli Luusalo
Mäntsälä	Tuuli Särkijärvi	Tomi Janhunen
	Raimo Finer	Johanna Koski
Nurmijärvi	Timo Savolainen	Mariette Rahijärvi
	Siiri Peltonen	Ismo Uusitalo
Borgnäs	Mira Ohvo-Harhakoski	Jukka Turunen
Tusby	Tuula Lahdenperä	Jari Hagström
	Jukka Parkkima	Sari Juhila
Vanda	Juha Nyberg	Ann-Mari Patshijew
	Miikka Kostamo	Naima El Issaou

Vanda stadsfullmäktige utser en av direktionens ledamöter till ordförande och en till vice ordförande.

Enligt 4 a § 1 mom. i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män ska i kommunala organ och organ för kommunal samverkan, med undantag för kommunfullmäktige, kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera.

Stadsstyrelsen 9.4.2018 § 6

Stadsdirektörens förslag:
Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att
a) det förrättas val av direktion för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk för mandattiden 2017–2021 och
b) det väljs en ordförande och en vice ordförande till direktionen för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk för mandattiden 2017–2021.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 5

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar att
a) förrätta val av direktion för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk för mandattiden 2017–2021 och
b) välja en ordförande och en vice ordförande till direktionen för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk för mandattiden 2017–2021.

Beslut:
Stadsfullmäktige beslutade
a) välja direktion för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk för mandattiden 2017–2021 och

Kommun	**Ledamot**	**Personlig ersättare**
Hyvinge	Seppo Nieminen	Raija Kuosmanen
	Timo Riskilä	Niko Kostia
Träskända	Helinä Perttu	Veikko Peltonen
	Sonja Huttunen	Kari Haapanen
Kervo	Erkki Kauranen	Margit Lindholm
	Paavo Timonen	Anneli Luusalo
Mäntsälä	Tuuli Särkijärvi	Tomi Janhunen
	Raimo Finer	Johanna Koski
Nurmijärvi	Timo Savolainen	Mariette Rahijärvi
	Siiri Peltonen	Ismo Uusitalo

Borgnäs	Mira Ohvo-Harhakoski	Jukka Turunen
Tusby	Tuula Lahdenperä	Jari Hagström
	Jukka Parkkima	Sari Juhila
Vanda	Juha Nyberg	Ann-Mari Patshijew
	Miika Kostamo	Naima El Issaou

b) välja Miika Kostamo till ordförande och Juha Nyberg till vice ordförande i direktionen för Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk för mandattiden 2017–2021.

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

6 §

Förrättande av kompletteringsval av ersättare i tekniska nämnden och ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar för mandattiden 2017–2021

VD/4952/00.00.01.00/2017
RV/AV/EA

Med anledning av **Pertti Heinonens** bortgång ska det förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämnden och ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar.

Uppdraget som ersättare i tekniska nämnden

Enligt 10 kap. 4 § i förvaltningsstadgan fungerar tekniska nämnden som det kommunala kollegiala organ och myndighet som avses i kapitel 13 a i markanvändnings- och bygglagen, den myndighet som avses i 167 § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen, den myndighet som avses i 15 § i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden samt kommunens byggnadstillsynsmyndighet i enlighet med vad som avses i postlagen.

Tekniska nämnden svarar för:
stadens styrning i fråga om lokaler, lokalstrategin samt anskaffningen och förvaltningen av ändamålsenliga lokaler i tillräcklig omfattning som stadens olika verksamhetsområden behöver samt för disponentuppgifter i fråga om dessa lokaler,
– utvecklingen, underhållet och skötseln av stadens bebyggda fastighetsinnehav och övrigt fastighetsinnehav som stadsstyrelsen beslutar om
– projektberedning och byggherreverksamhet i samband med byggande av lokaler
– den övergripande utvecklingen av trafik och samhällsteknik samt förvaltningen och skötseln av det offentliga stadsrummet
– produktionen av samhällstekniska byggnads- och underhållstjänster och depåfunktioner samt stadens depåverksamhet
– stadens trafiksäkerhetsarbete
– de uppgifter som ålagts kommunens vägnämnd i lagarna om allmänna och enskilda vägar
– samarbetet med övriga myndigheter till de delar inget annat har bestämts.

Enligt 8 kap. 4 § i förvaltningsstadgan väljer stadsfullmäktige för stadsfullmäktiges mandattid samtidigt minst nio ledamöter och lika många personliga ersättare till nämnden. Av en nämnds ordinarie ledamöter ska minst 40 procent vara fullmäktigeledamöter.

Stadsfullmäktige utser en av nämndens ledamöter till ordförande och en till vice ordförande. Nämndens ordförande och vice ordförande ska vara fullmäktigeledamöter.

Enligt 74 § i kommunallagen är den valbar till nämnden som är valbar till fullmäktige, dock inte:
1) den som är anställd hos kommunen och lyder under nämnden;
2) den som är anställd hos en sammanslutning eller stiftelse som bedriver verksamhet inom nämndens uppgiftsområde och där kommunen har bestämmande inflytande;
3) den som är ledamot i styrelsen eller i ett därmed jämförbart organ eller i en ledande och ansvarsfull uppgift eller i en därmed jämförbar ställning i en affärsdrivande sammanslutning, om det är fråga om en

sådan sammanslutning som kan ha väsentlig nytta eller lida väsentlig skada av hur de ärenden avgörs som normalt behandlas i nämnden.

Enligt 4 a § 1 mom. i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män ska i kommunala organ och organ för kommunal samverkan, med undantag för kommunfullmäktige, kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera.

Stadsfullmäktige valde 12.6.2017 § 18 följande personer till tekniska nämnden för mandattiden 2017–2021:

Ledamot	**Personlig ersättare**
Carita Orlando, ordförande	Nina Merjola-Repo
Anniina Kostilainen, vice ordförande (fge 28.8.2017 § 5)	Matti Happonen
Mika Kasonen	Sauli Ahopelto
Mika Rautio	Markku Miettinen
Katja Siniketo-Pietilä	Johanna Ropponen
Päivi Laakso	Tiina-Maaria Päivinen
Kia Koskelin	Virpi Mäkinen
Kari Lopperi	Marko Tuppurainen
Jarno Eskelinen	Pertti Heinonen
Emmi Pajunen	Ansu Balac
Timo Auvinen	Tanja Aidanjuuri-Vestala
Hannu Palmu	Kaisa Kauppinen
Anu Pia Järveläinen	Teemu Uimonen

Uppdraget som ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar

Enligt **8 kap. 5 § i förvaltningsstadgan** har tekniska nämnden en sektion för enskilda vägar. Av tekniska nämndens ledamöter eller ersättare utser stadsfullmäktige minst tre ledamöter och lika många personliga ersättare till sektionen för enskilda vägar.

Fullmäktige utser en av sektionens ledamöter till ordförande och en till vice ordförande.

Enligt **4 a § 1** mom. **i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män** ska i kommunala organ och organ för kommunal samverkan med undantag för kommunfullmäktige, kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera.

Stadsfullmäktige valde 12.6.2017 § 19 följande personer till tekniska nämndens sektion för enskilda vägar för mandattiden 2017–2021:

Ledamot	**Personlig ersättare**
Kari Lopperi, ordförande	Pertti Heinonen
Sauli Ahopelto, vice ordförande	Mika Rautio
Johanna Ropponen	Katja Siniketo-Pietilä
Tiina-Maaria Päivinen	Kia Koskelin
Matti Happonen	Ansu Balac
Tanja Aidanjuuri-Vestala	Timo Auvinen

Stadsstyrelsen 9.4.2018 § 5

Stadsdirektörens förslag:
Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att
a) det konstateras att det med anledning av Pertti Heinonens bortgång ska förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämnden, och
b) det förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämnden för återstoden av mandattiden 2017–2021.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsstyrelsen 23.4.2018 § 7

Stadsdirektörens förslag:
Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att
a) det konstateras att det med anledning av Pertti Heinonens bortgång ska förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar, och
b) det förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar för återstoden av mandattiden 2017–2021.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 6

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar att
a) konstatera att det med anledning av Pertti Heinonens bortgång ska förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämnden, och
b) förrätta kompletteringsval av ersättare i tekniska nämnden för återstoden av mandattiden 2017–2021,
c) konstatera att det med anledning av Pertti Heinonens bortgång ska förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar, och
d) förrätta kompletteringsval av ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar för återstoden av mandattiden 2017–2021.

Beslut:
Stadsfullmäktige beslutade att
a) konstatera att det med anledning av Pertti Heinonens bortgång ska förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämnden, och
b) välja Paavo Antila till ersättare i tekniska nämnden för återstoden av mandattiden 2017–2021,
c) konstatera att det med anledning av Pertti Heinonens bortgång ska förrättas kompletteringsval av ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar, och
d) välja Paavo Antila till ersättare i tekniska nämndens sektion för enskilda vägar för återstoden av mandattiden 2017–2021.

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

7 § **Detaljplaneändring 002350 samt tomtindelning och ändring av tomtindelningen, 17 Mårtensdal / Kraftverksvägen 5–6**

VD/5740/10.02.04.01/2017
TLA/TKA/JKÖ/MHN/MKU/ET/AV/EA

Fastigheternas byggrätt på Kraftverksvägen 5 och 6 utökas med totalt 11 236 m²-vy för Murata Electronics Oy:s behov. Parkeringen koncentreras till Kraftverksvägen 6, där möjligheten att bygga en stor detaljhandelsenhet upphävs. En del av Kvarnbackastigens gatuområde ändras till Mårtensbytegens närrekreationsområde.

Detaljplaneändringen gäller en del av kvarteren 17105 och 17120 samt rekreations- och gatuområden i stadsdel 17, Mårtensdal.
Ändringen gäller delar av kvarteren 17105 och 17120 samt gatuområden i stadsdel 17, Mårtensdal i den detaljplan som upphävs.

Tomtindelningen och ändringen av tomtindelningen gäller en del av kvarteret 17105 i stadsdel 17, Mårtensdal.

Området ligger i stadsdelen Mårtensdal söder om Ring III på västra sidan om Tyttökumpu småhusområde på fastigheten Kraftverksvägen 5 och 6.

Den som ansöker om detaljplan
Kiinteistö Oy Vantaan Myllynkivenkuja 6, Murata Electronics Oy, Kiinteistö Oy Kvarnbacka samt Vanda stad.

Markägare
Tomten på Kraftverksvägen 6 i kvartersområdet KM i den detaljplan som upphävs ägs av Murata Electronics Oy. Vanda stad äger planändringsområdets gatuområden samt tomten på Kraftverksvägen 5 / Kvarnstensgränden 6 i kvartersområdet KTTY, där Murata Electronics är hyresgäst.

Deltagare i beredningen av planen
Planläggningsarbetet har gjorts som stadens arbete. Utöver stadens egna sakkunniga har Murata Electronics Oy samt NCC Suomi Oy, Optiplan Oy, Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy, Trafix Oy och Helimäki Akustikot Oy som deras konsulter deltagit i beredningen av planförslagets bakgrundsmaterial.

Generalplanen
Detaljplaneändringsområdet utgörs i den av stadsfullmäktige 17.12.2007 godkända generalplanen med rättsverkningar av arbetsplatsområde (TP) som reserverats för sådana kontors-, produktions- och servicearbetsplatser som är arbetskraftsdominerade och inte orsakar störningar i miljön samt av en flygbullerzon LDEN 55–60 dB (m²). På ändringsområdets östra sida finns ett historiskt vägavsnitt (Stora Strandvägen).

Detaljplaneändringen
Fastighetens (KTY) totala byggrätt på Kraftverksvägen 5 / Kvarnstensgränden 6 utökas med 8 977 m²-vy och största delen av fastighetens parkering anvisas till den obebyggda tomten på Kraftverksvägen 6. Kraftverksvägen 6 ändras från kvartersområde för en stor detaljhandelsenhet (KM) till kvartersområde för affärs- och verksamhetsbyggnader (KLTY), vars totala byggrätt utökas med 2 259 m²-vy och

möjligheten att bygga en stor detaljhandelsenhet upphävs. På tomten är det inte heller tillåtet att bygga en dagligvarubutik. Syftet med planändringen är att säkerställa de nuvarande verksamhetsförhållandena och framtida utvecklingsförutsättningarna för Murata Electronics Oy på Kvarnstensgränden 6.
En utbyggnad av kontorsbyggnaderna samt de industri- och lagerbyggnader som inte orsakar störningar i miljön (KTY) på Kraftverksvägen 5 / Kvarnstensgränden 6 (KTY) förutsätter att det uppförs nybyggnader på fastighetens nuvarande parkeringsområde. Till fastigheten fogas en 87 m^2 stor andel av Kvarnbackastigens gatuområde. Den norra delen av Kvarnbackastigens gatuområde ändras till närrekreationsområde (VL), som döps till Mårtensbytegen (på finska Martinkylänsarka).

Planbeteckningarna och -bestämmelserna justeras så att de stämmer överens med de gällande kraven, närmast i fråga om dagvattenhanteringen och konstruktionernas ljudisolering och bestämmelser om minimiantalet cykelplatser läggs till i enlighet med de nya anvisningarna för dimensionering. Den högsta höjden hos fastighetens byggnader anges istället för våningstal som yttertakets maximala höjdnivå (+62.5). I samband med planändringen ändras tomtindelningen på Kraftverksvägen 5 / Kvarnstensgränden 6, varvid tomt 12 bildas i kvarteret 17105.
Planändringsområdet har en areal på omkring 6,5 ha. Den totala byggrätten för den detaljplan som upphävs uppgår till sammanlagt 36 014 m^2-vy. Omfattningen på planändringens totala nya byggrätt är 47 250 m^2-vy (KTY, KLTY) med kvartersexploateringstalet e=0,72.

Förfarande för deltagande och växelverkan
Ett program för deltagande och bedömning i enlighet med MBL 63 § gjordes upp 15.6.2017.

I enlighet med MBL 62 § har man i Vanda stads invånartidning 12.8.2017 meddelat att planen blivit aktuell och intressenterna har beretts möjlighet att uttala sin åsikt om saken. I ärendet inlämnades sammanlagt 11 åsikter och myndighetsställningstaganden, av vilka fem kommer från boende i området. Åsikternas innehåll sammanfattas i planbeskrivningen.

Stadens markpolitiska riktlinjer
Detaljplanearbetet följer stadens markpolitiska riktlinjer (kompletterade och justerade FGE 22.9.2014). Planläggningsarbetet gäller delvis mark som ägs av Vanda stad och omfattar två arbetsplatstomter.

Avtal
Detaljplaneändringen omfattar inte något markanvändningsavtal: Fastigheten Kraftverksvägen 5 / Kvarnstensgränden 6 ägs av Vanda stad, så utökandet av byggrätten förutsätter inte något markanvändningsavtal. Användningsändamålet för fastigheten Kraftverksvägen 6 KM ändras till KLTY och möjligheten att bygga en stor detaljhandelsenhet försvinner, och med anledning av detta resulterar inte en utökning av fastighetens byggrätt med 2 259 m^2-vy till en betydande höjning av fastighetens värde och förutsätter därför inte något markanvändningsavtal.

Stadsplaneringsnämnden 29.1.2018 § 10

Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att

a) det 29.1.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002350 samt förslaget till tomtindelning och förslaget till ändring av tomtindelningen, 17 Mårtensdal / Kraftverksvägen 5–6, läggs fram i enlighet MBF 27 § i 30 dagar,
b) stadsplaneringen berättigas till att begära nödvändiga utlåtanden, och
c) avgiftsklass 3 fastställs och det konstateras att sökanden Murata Electronics Oy betalar ändringskostnaderna, sammanlagt 10 000 €.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsstyrelsen 5.2.2018 § 27

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö:
Styrelsen beslutar att

a) i enlighet med MBF 27 § lägga fram det 29.1.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002350 samt förslaget till tomtindelning och förslaget till ändring av tomtindelningen, 17 Mårtensdal / Kraftverksvägen 5–6,
b) berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden, och
c) fastställa avgiftsklass 3 och konstatera att sökanden Murata Electronics Oy betalar ändringskostnaderna, sammanlagt 10 000 €.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Framläggning
Förslaget till detaljplaneändring samt förslaget till tomtindelning och förslaget till ändring av tomtindelningen hölls framlagt 21.2–22.3.2018 med stöd av MBF 27 §. Under denna tid inlämnades inga anmärkningar.

Planutlåtanden
Stadsstyrelsen beslutade 5.2.2018 berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden. Fyra utlåtanden begärdes (HRM, Mellersta Nylands räddningsverk, Tukes, NTM-centralen i Nyland) och tre stycken inlämnades.
NTM-centralen konstaterar i sitt utlåtande att kriterierna för dagvattenhanteringens dimensionering bör presenteras i planbestämmelserna, bedömningen av konsekvenser i beskrivningen bör kompletteras med en granskning av de gemensamma konsekvenserna av affärslokalerna och granntomtens affärslokaler och av planmaterialet bör det tydligt framgå vilka åtgärder för att förbättra trafiknätet som orsakas av detaljplanens genomförande och under vilken tidpunkt åtgärderna behöver vidtas. HRM konstaterar att det i planbestämmelserna bör anges att fasta eller tunga konstruktioner inte får placeras och att träd eller buskar inte får planteras i ledningsområdet.

Utförda justeringar
Planbestämmelserna om dagvattenhanteringen i kvartersområdena KLTY och KTY samt planbeskrivningens bedömning av de gemensamma konsekvenserna av affärslokalerna på Kraftverksvägen 6 och Starks granntomt på Kraftverksvägen 4 samt planmaterialet om åtgärder för att förbättra trafiknätet har justerats med anledning av NTM-centralens utlåtande. Med anledning av HRM:s utlåtande har det till planbestämmelserna för kvartersområdet KLTY lagts till en bestämmelse om förbud att plantera växter med djupgående rotsystem i området för underjordiska ledningar.
Den felaktiga preliminära planen för vattentjänster i den 29.1.2018 daterade planbeskrivningen som varit framlagd har ersatts med en korrekt version. I detaljplanens uppföljningsblankett har en uppgift om gatuarealen för gång- och cykeltrafik (0,0404 ha) som hamnat i fel kolumn rättats.
Justeringarna är inte väsentliga och därför behövs ingen ny framläggning.

Föravtal om fastighetsaffär
Murata Electronics Oy har efter framläggandet av förslaget till detaljplaneändring uppgett sig vilja köpa tomten på adressen Kraftverksvägen 5 / Kvarnstensgränden 6, som ägs av Vanda stad. Därför omfattas detaljplaneändringen av ett föravtal om fastighetsaffär beträffande tomten ovan.

Stadsplaneringsnämnden 16.4.2018 § 10

Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att

a) utlåtandena ges svar i enlighet med bilagan och de föreslagna justeringarna utförs, och att
b) det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002350 och förslaget till tomtindelning och ändring av tomtindelningen, 17 Mårtensdal / Kraftverksvägen 5–6 förs till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Förslaget till detaljplaneändring 002350 och förslaget till tomtindelning samt förslaget till ändring av tomtindelningen, 17 Mårtensdal / Kraftverksvägen 5–6 verkställs när stadsstyrelsens beslut om detaljplaneändringsförslagets föravtal vunnit laga kraft.

Stadsstyrelsen 23.4.2018 § 17

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö:
Styrelsen beslutar att

a) ge utlåtandena svar i enlighet med bilagan och utföra de föreslagna justeringarna, och
b) föra det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002350 och förslaget till tomtindelning och ändring av tomtindelningen, 17 Mårtensdal / Kraftverksvägen 5-6 till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 7

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar godkänna det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002350 och förslaget till tomtindelning och ändring av tomtindelningen, 17 Mårtensdal / Kraftverksvägen 5–6.
Beslut:
Förslaget godkändes.

Bilagor:
- Beskrivning av detaljplaneändringen 16.4.2018
- Utlåtanden och svar 16.4.2018
- Trafikutredning, daterad 6.4.2018 (Trafix Oy)

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information:
områdesarkitekt Timo Kallaluoto, tfn 050 312 2132; fornamn.efternamn[at]vantaa.fi
detaljplanerare Jukka Köykkä, tfn 050 302 9283; fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

002350 VOIMALANTIE 5 – 6

MARTINLAAKSO

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 16.4.2018 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002350. Kaavoitus on tullut vireille 15.6.2017.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

osat kortteleista 17105 ja 17120 sekä virkistys- ja katualueet kaupunginosassa 17, Martinlaakso (kumoutuvan asemakaavan osat kortteleista 17105 ja 17120 sekä katualueet).

Tonttijako ja tonttijaon muutos:

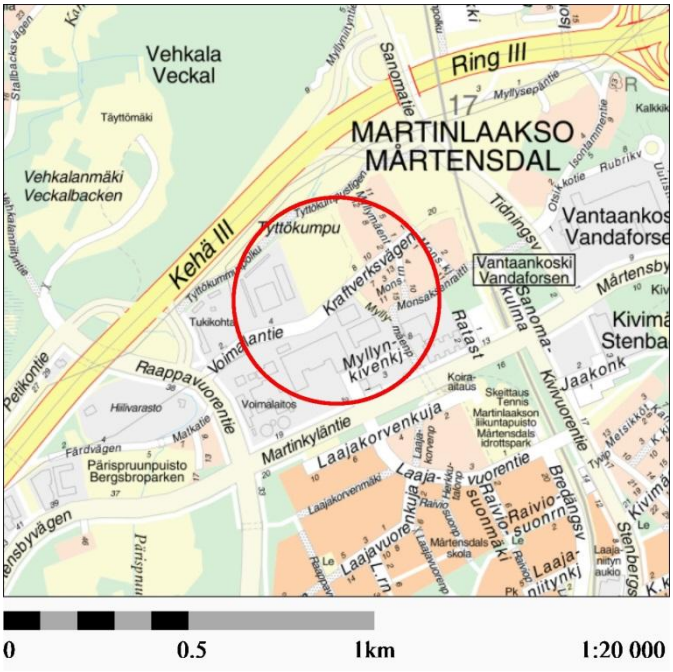
osa korttelissa 17105 kaupunginosassa 17, Martinlaakso.

Kaavamuutoksen keskeinen sisältö: Voimalantie 5 ja 6 toimitilakiinteistöjen rakennusoikeuksia lisätään yhteensä 11 236 k-m^2 Murata Electronics Oy:n tarpeisiin. Pysäköintiä keskitetään Voimalantie 6:en, joka muutetaan vähittäiskaupan suuryksikön tontista liike- ja toimitilarakennusten tontiksi. Osa Myllymäenpolun katualueesta muutetaan Martinkylänsarka-nimiseksi lähivirkistysalueeksi.

Kaavamuutokseen liittyy esisopimus kiinteistökaupasta, koska Murata Electronics Oy on ostamassa Voimalantie 6:n tontin Vantaan kaupungilta. Kaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta.

Kaavan laatija: Jukka Köykkä, kaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki; jukka.koykka@vantaa.fi, puh. 050 302 9283.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Martinlaakson kaupunginosassa Myllynkivenkujan sekä Kehä III:n välissä Tyttökummun lounaispuolella osoitteissa Voimalantie 5 ja 6. Suunniteltavaan alueeseen sisältyvät kortteleiden 17105 ja 17120 itäosat sekä Myllymäenpolun katualue.

Aluetta rajaa pohjoisessa Myllymäenojan suojaviheralue ja etelässä Myllynkivenkuja. Lännessä aluetta rajaavat teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten kortteli 17105 sekä liike- ja toimisto- sekä ympäristöä häiritsemättömien teollisuus- ja varastorakennusten kortteli 17120. Idässä alue rajautuu Myllymäensaran virkistysalueeseen sekä Tyttökummun pientaloasutukseen.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Kiinteistö Oy Vantaan Myllynkivenkuja 6, Kiinteistö Oy Kvarnbacka, Murata Electronics Oy sekä Vantaan kaupunki ovat jättäneet kaavamuutoshakemuksen 5.6.2017.

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 15.6.2017. Siihen liittyvät mielipiteet pyydettiin 28.8.2017 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 11 kappaletta. Kaavoitus ilmoitettiin kaupungin Asukaslehdessä vireille 12.8.2017.
- Hankkeesta järjestettiin 14.8.2017 asukastilaisuus, johon osallistui 21 asukasta.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 sekä kaupunginhallitus 5.2.2018.
- Kaavamuutosehdotus on ollut MRA 27 §:n mukaisesti nähtävillä 21.2.–22.3.2018. Siitä saatiin 3 lausuntoa mutta ei yhtäkään muistutusta. Tarkistettu kaavaehdotus sekä lausuntojen vastineet on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 16.4.2018. Tarkistukset eivät ole merkittäviä eivätkä edellytä uutta nähtävillä oloa.
- Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä 4
2. Lähtökohdat 5
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 5
2.2 Suunnittelutilanne 14
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet 17
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo 17
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö 17
3.3. Asemakaavan tavoitteet 21
3.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot 22
4. Asemakaavan kuvaus 24
4.1 Kaavan rakenne 24
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 26
4.3 Aluevaraukset 26
4.4 Kaavan vaikutukset 28
4.5 Ympäristön häiriötekijät 35
4.6 Nimistö 35
5. Asemakaavan toteutus 35
6. Kaavatyöhön osallistuneet 36
7. Asemakaavan seurantalomake 37
8. Asemakaavakartta ja –määräykset 39

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- Asemakaavamuutos 002350 liikenneselvitys, 17.1.2017, päivitetty 6.4.2018, Trafix Oy
- Meluselvitys, Voimalantie 5-6, 18.1.2018, Helimäki Akustikot Oy
- Hulevesisuunnitelma, hulevesien hallintasuunnitelma, 3.11.2017, Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy

1. TIIVISTELMÄ

Kiinteistö Oy Vantaan Myllynkivenkuja 6, Murata Electronics Oy, Kiinteistö Oy Kvarnbacka sekä Vantaan kaupunki ovat hakeneet asemakaavan muuttamista siten, että Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistön kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 8 977 k-m^2 ja valtaosa sen pysäköinnistä osoitetaan Voimalantie 6 rakentamattomalle tontille. Voimalantie 6 muutetaan vähittäiskaupan suuryksikön korttelialueesta (KM) liike- ja toimitilarakennusten korttelialueeksi (KLTY), jonka kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 2 259 k-m^2 ja vähittäiskaupan suuryksikön rakentamismahdollisuus poistuu. Kaavamuutoksen tavoitteena on Myllynkivenkuja 6:ssa toimivan Murata Electronics Oy:n nykyisten toimintaolosuhteiden ja tulevaisuuden kehittämisedellytysten turvaaminen.

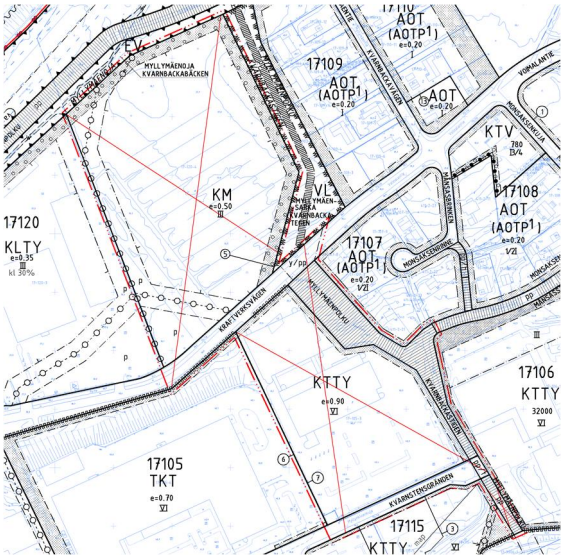
Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6:n toimitilojen laajentaminen edellyttää uudisrakennuksen toteuttamista kiinteistön nykyiselle pysäköintialueelle. Kiinteistö osoitetaan toimitilarakennusten korttelialueeksi (KTY) toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia varten. Kiinteistöön liitetään n. 87 m^2 osuus Myllymäenpolun katualueesta. Myllymäenpolun katualueen pohjoinen osuus muutetaan lähivirkistysalueeksi (VL), jonka nimeksi annetaan Martinkylänsarka (ruots. Mårtensbytegen).

Kaavamerkintöjä ja –määräyksiä tarkistetaan nykyvaatimusten mukaisiksi mm. hulevesien hallinnan ja rakenteiden ääneneristävyyden osalta sekä lisätään määräykset polkupyöräpaikkojen vähimmäismääristä uusien mitoitusohjeiden mukaisesti. Kiinteistöjen rakennusten enimmäiskorkeus osoitetaan kerroslukujen sijaan vesikaton enimmäiskorkeustasona (+62.5). Kaavamuutoksen yhteydessä muutetaan Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tonttijakoa, jolloin kortteliin 17105 muodostuu tontti 12.

Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin 6,55 ha. Kaavamuutosalueen uusi kokonaisrakennusoikeuden määrä on 47 250 k-m^2 (KTY ja KLTY) korttelitehokkuudella e=0,72.

Kaavamuutos 002350

Kumoutuva asemakaava

2. LÄHTÖKOHDAT

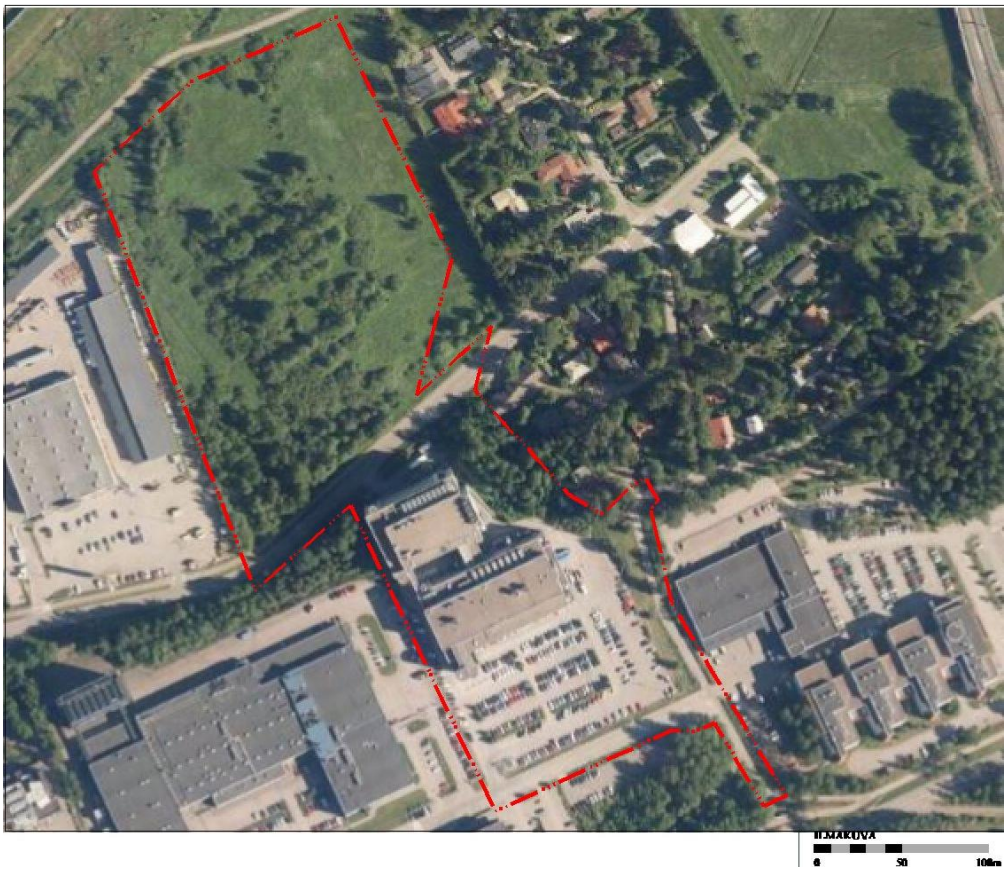
2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaavamuutosalue sijoittuu lähes valmiiksi rakennetun työpaikka-alueen ympäristöön Tyttökummun pientaloalueen länsi- ja lounaispuolelle. Alueen länsi- ja pohjoispuolen kaupunkikuvaa hallitsevat Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson voimalaitos, Kehä III ja sähkön voimajohtolinjat. Voimalantie 6:n rakentamaton vähittäiskaupan suuryksikön tontti on entistä peltoa, jonka metsittyminen on alkanut 1980-luvulla. Vantaankosken juna-asema sijaitsee n. 330 m kaavamuutosalueesta itään.

Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 teollisuus- ja tuotantorakennukset ovat valmistuneet v. 1997. Kiinteistön asemakaavoitetusta kokonaisrakennusoikeudesta 18 273 k-m^2 on käytetty noin 18 000 k-m^2. Rakennukset on vuokrattu Murata Electronics Oy:lle, joka valmistaa kiinteistöllä puhdastilaprosseilla kiihtyvyys-, kallistus- ja kulmanopeusantureita kuljetusvälineisiin sekä terveysteknologian sovelluksiin ja instrumentteihin. Antureiden valmistus perustuu piin syövytykseen ja ohutkalvojen lisäämiseen. Yritys on globaali markkinajohtaja mm. ajonvakautusjärjestelmien ja sydämentahdistimien liikeantureissa. Kiinteistöllä työskentelee noin 940 työntekijää ja henkilöautopaikkoja on yhteensä noin 300. Kiinteistön henkilöauto-, huolto- ja tavaraliikenne hoidetaan Myllynkivenkujan kautta.

Alue liittyy Voimalantien ja Raappavuorentien sekä Myllynkivenkujan ja Martinkyläntien välityksellä Kehä III:en. Tieliikenteestä on tehty vuoden 2011 liikennetiedoilla Vantaan kaupungin ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys 2012. Sen perusteella liikennemelun päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq\ klo\ 7–22}$ kahden metrin laskentakorkeudella on valtaosalla kaavamuutosaluetta 45-55 dB ja Tyttökummunpolkuun rajautuvalla alueen pohjoisosalla 55-60 dB.

2.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Myllynkivenkuja sekä Monsaksenraitti, jonka linjaus on jäänne aluetta itä-länsisuunnassa halkoneesta Suuresta rantatiestä, sijaitsevat itä-länsiuuntaisella selänteellä, joka muodostaa alueen maisemarakenteen selkärangan. Selänteen pohjoispuoleista entistä peltolaaksoa rajaa pohjoisessa Kehä III sekä Vehkalanmäen ja Vehkalan metsäiset mäet. Peltolaakson metsittyminen on alkanut 1980-luvulla.

Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutosalue kuuluu Myllymäenojan valuma-alueeseen. Myllymäenoja laskee vetensä Pitkäjärveen. Pitkäjärvestä vedet virtaavat Espoon halki lounaaseen purkautuen lopulta Espoonlahteen. Myllymäenoja kuuluu Vantaan ympäristökeskuksen pienvesien tutkimusohjelmaan. Myllymäenojalla suoritettiin virtaama- ja sademäärämittauksia syksyllä 2016. Myllymäenoja on Kivistön rakentumisen seurantakohde. Myllymäenojassa on tulvaherkkä kohta Kehä III:n ja Raappavuorentien kohdalla.

Voimalantie 6 tontti on nykyisin metsittynyttä vanhaa peltoaluetta, jonka reunassa virtaa lähialueen kuivatusta palveleva oja. Tämän ojan lisäksi tontilla kulkee vanhoja pelto-ojia, jotka ovat osittain jo kasvaneet umpeen. Myllynkivenkuja 6:n tontti on puolestaan hyvin vahvasti rakennettu, eikä vettä läpäisevää pintaa juurikaan ole. Tontin pinta-alasta suurin osa on katto- ja asfalttipintaa. Kaavamuutosalue ei sijaitse pohjavesialueella.

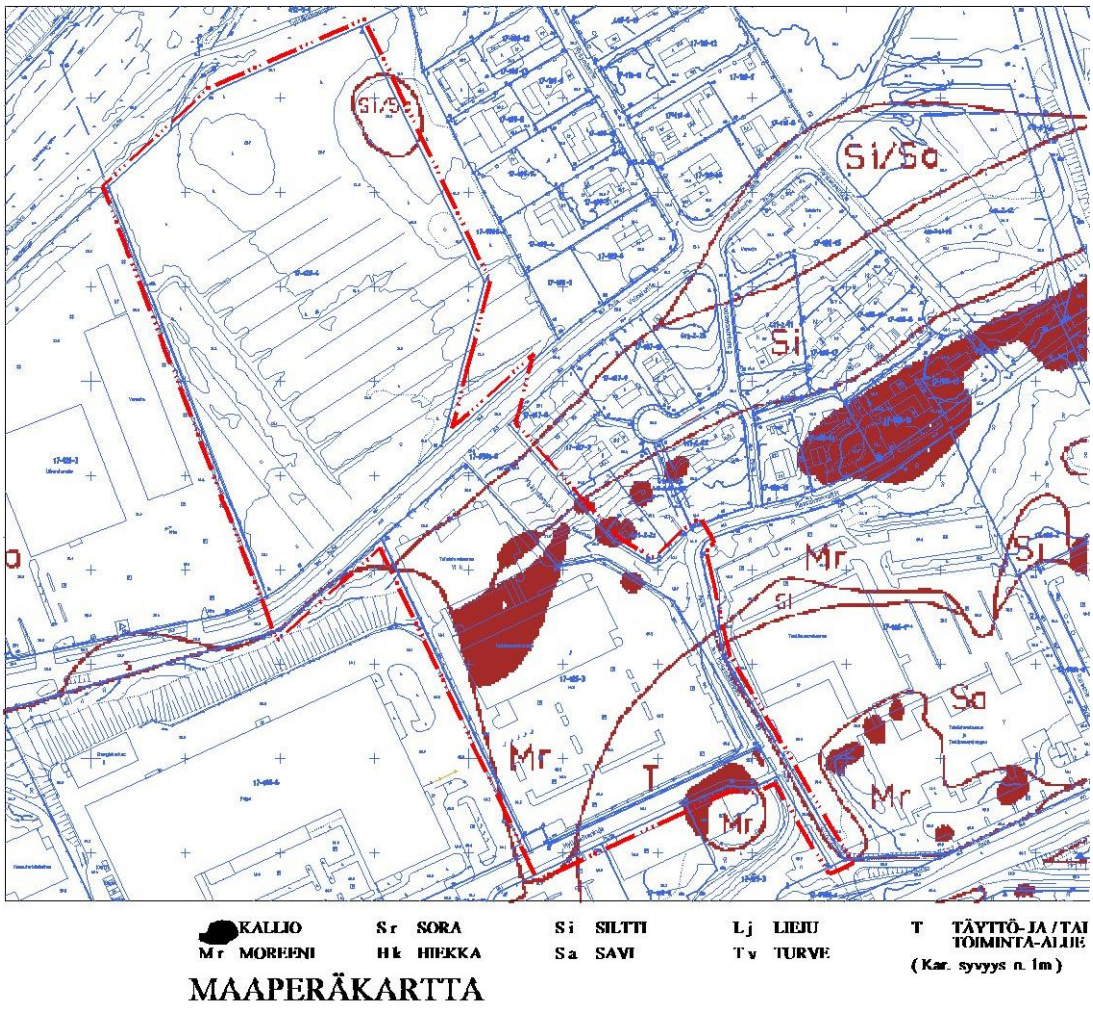
Maaperä

Voimalantie 6 maaperän kantavuus on heikko. Maanpinnan korkeustaso vaihtelee keskimäärin välillä +26…+27. Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy on 10.5.2017 tehnyt tontin eteläosista pohjatutkimuksen (12 painokairausta, 4 siipikairausta) ja alustavan perustamistapasuunnitelman tontin pysäköintialueen suunnittelua ja rakentamista varten. Pinnassa olevan humuskerroksen alla on savea. Saven paksuus vaihtelee 7…9 metrin välillä ja on pehmeämpää alueen länsireunalla. Saven alapuolella on kantavampaa silttiä ja hiekkaa. Tiivis moreeni alkaa noin tasolta +5…+10.

Voimalantie 4:n kiinteistöllä ei piha-alueiden rakentamisessa päävesijohdon päälle ole huomioitu maaperän vahvistamista ja alueella on ollut vesijohtovuotoja 1 kpl 1993, 2 kpl 1996 ja 1 kpl 2002. Voimalantie 6:n kohdalla putkimateriaali (Ø400) on asbestisementtiä ja Voimalantie 4:n kohdalla valurautaa. Asbestisementtiputki on vedenjakelun kannalta valurautaputkea häiriöherkempi tärinälle, painumiselle yms. HSY:n nykykäytännöt edellyttävät päävesijohdon huomiointia. Mikäli johtokujan päälle halutaan sijoittaa liikennöintialueita yms., putket on suojattava painumiselta esim. paalulaatalla. Paalulaatta tulee pystyä siirtämään sivuun mahdollisessa kunnossapitotilanteessa eli varustaa nostokoukuin ja suunnitella laattojen koot siten, että ne ovat nostettavissa.

Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 rakennettu kiinteistö sijaitsee maaperäkartan mukaan moreeniylängöllä, jonka perustamisolosuhteet ovat kaavamuutosalueen pohjoisosan savista peltolaaksoa paremmat.

Uusien rakennusten perustaminen voi edellyttää paalutusta. Rakentamisratkaisujen tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja -suunnitelmiin.

Topografia

Maasto laskee pohjoiseen päin mentäessä. Alueen korkein kohta on Myllymäenpolun ja Monsaksenraitin liittymän ympäristössä. Korkeusasemalla +40 oleva Myllynkivenkuja 6 / Voimalantie 5 kiinteistön eteläpiha muodostaa kaavamuutosalueen korttelialueiden korkeimman selänteen. Kiinteistön pohjoispuolella olevan Voimalantien korkeusasema on kaavamuutosalueella +27. Rakentamattoman Voimalantie 6 kaupan tontin korkeusasema on tontin koillisosassa +29,5 ja länsireunassa +26.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Myyrmäen suuralueeseen kuuluvassa Martinlaaksossa oli vuoden 2017 alussa 11 752 asukasta, jonka väkiluku on noussut vuodesta 2007 noin 560:lla. Martinlaaksossa yli 65-vuotiaiden osuus on 21,2 %, mikä on suurempi kuin Vantaan keskiarvo (15 %).

Asuminen

Kaavamuutosalueen itäpuolella Tyttökummussa on asutusta pientaloissa noin 36 asuinkiinteistöllä. Kaavamuutosalueella ei ole asuntoja.

Palvelut ja työpaikat

Myyrmäen suuralueen työpaikkojen määrä väheni vuosina 2004 - 2014 noin 1 600:lla. Martinlaaksossa oli v. 2014 lopussa yhteensä 5 300 työpaikkaa. Murata Electronics Oy:llä on Martinlaaksossa Myllynkivenkuja 6 toimitiloissa noin 940 työntekijää.

Yhdyskuntarakenne

Tyttökummun asuntoalueen länsipuolella sijaitsevan Murata Electronics Oy:n sekä muut ns. Martinlaakson yritysalueen toimitilat liittyvät Myllynkivenkujan, Martinkyläntien ja Raappavuorentien välityksellä kaavamuutosalueen pohjoispuoleiseen Kehä III:en. Kaavamuutosalueen pohjoisosa kytkeytyy Voimalantien ja Raappavuorentien välityksellä Kehä III:en. Vantaankosken juna-asema sijaitsee kaavamuutosalueesta n. 350 m itään.

Kaavamuutosalueesta noin 230 m länsilounaaseen sijaitsee Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson voimalaitos, joka toimi Vantaan Energian päävoimalaitoksena v. 2014 saakka, jolloin Itä-Vantaan Ojankoon valmistunut suuri jätevoimala otettiin myös käyttöön.

Kaupunkikuva

Alueen kaupunkikuvaa hallitsee Voimalantien ja Raappavuorentien liittymän kaakkoiskulmassa sijaitseva suuri Martinlaakson voimalaitos. Martinlaakson yritysalueen keskellä sijaitsevan Murata Electronics Oy:n toimitilat Myllynkivenkuja 6:ssa on rakennettu v. 1997. Kookkaat mutta linjakkaat rakennukset muodostavat Kehä III:lle näkyvän maamerkin.

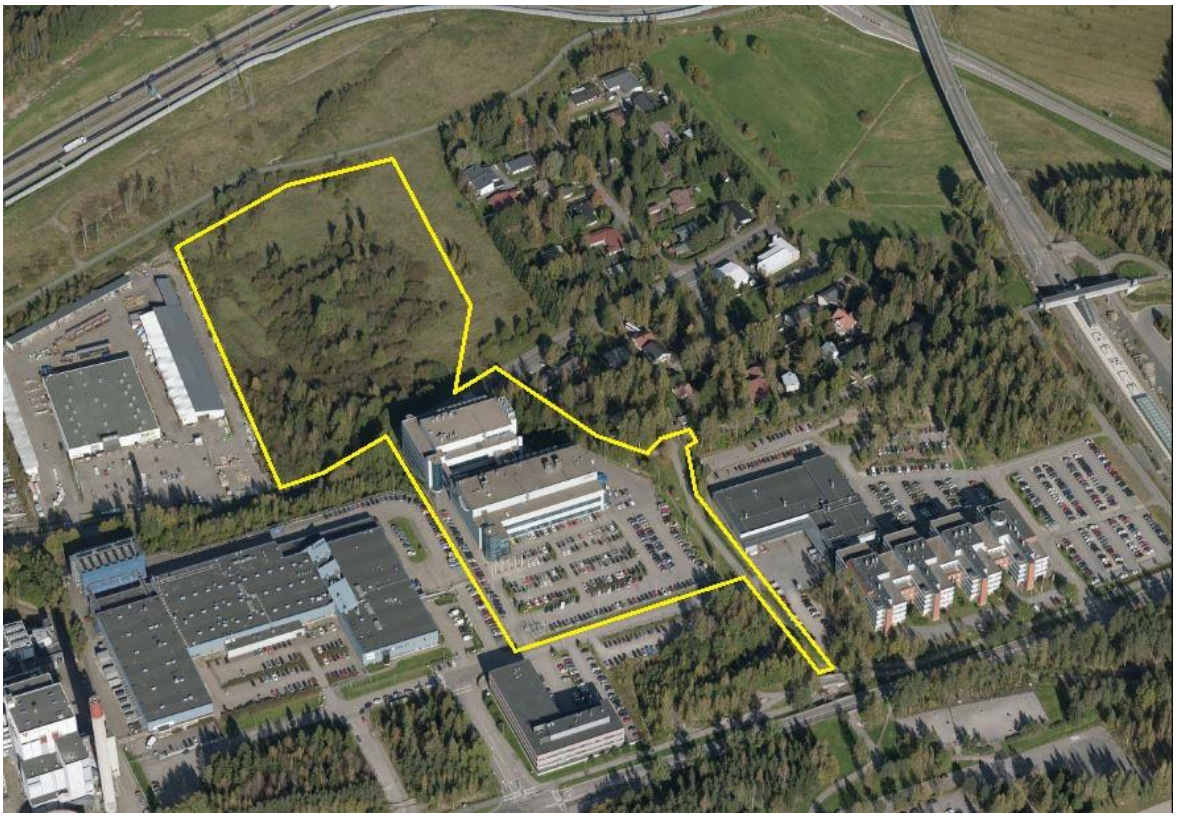
Voimalantie 6:n rakentamaton vähittäiskaupan suuryksikön tontti kaavamuutosalueen pohjoisosassa on metsittyvää peltolaaksoa. Sen länsipuolella Voimalantien ja Kehä III:n välissä sijaitsevat iso rakennustarvikkeiden myymälä sekä kaupungin läntinen aluetukikohta (mm. katu- ja viheralueiden ylläpito yms.) laajoin varikkopihoin.

Kaavamuutosalueen länsipuolella sijaitseva Tyttökummun asuntoalue muodostuu harjakattoisista pientaloista. Rakennusten, puuston ja vaihtelevien maastonmuotojen muodostama kokonaisvaikutelma on ihmisläheinen. Vanhimmat asuinrakennukset ovat 1950-60 –luvuilta. Aluetta on täydennysrakennettu 1980-luvun ensivaiheen jälkeen erityisesti 2000-luvulla.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavamuutosalueen itäpuolella on säilynyt osa keskiajalta peräisin olevaa Turun ja Viipurin linnoja yhdistänyttä Suurta Rantatietä, joka on yksi Suomen historian merkittävimmistä historiallisista maanteistä. Tielinjaus noudattaa alueella Monsaksenraittia, jonka linjauksen ja luonteen säilyminen on turvattava.

Kaavamuutosalueella ei ole Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä.

Viistoilmakuva etelästä (v. 2016), kaavamuutosalueen rajaus keltaisella.

Viistoilmakuva lännestä (v. 2016), Murata Electronics Oy (Voimalantie 5/Myllynkivenkj. 6 oikealla)

Viistoilmakuva idästä (v. 2016), Murata Electronics Oy (Voimalantie 5/Myllynkivenkj. 6 vasemmalla)

Virkistys

Myllymäenpolku sekä sen jatkeena toimiva Voimalantie 6 ja Tyttökummun asutuksen välinen viheralue (nyk. Myllymäensarka) on asemakaavoitettu v. 1998 (Vantaankoski 3 –asemakaava nro 170600) pohjois-eteläsuuntaiseksi Martinlaaksosta Vehkalaan sekä Kehä III:a reunustaville kevyen liikenteen yhteyksille johtavan virkistysalue- ja ulkoilureittiyhteysverkoston osaksi. Myllymäensaran viheraluetta reitteineen ei ole toteutettu.

Liikenne

Kaavamuutosalue sijoittuu Voimalantien varteen, joka on kokoojakatu. Voimalantie sekä Myllynkivenkuja ja Martinkyläntie liittyvät Raappavuorentien välityksellä Kehä III:en. Voimalantie on yleiskaavassa suunniteltu Raappavuorentien ja Sanomatien yhdistäväksi pääkaduksi. Nykytilanteen keskimääräisen arkivuorokausiliikenteen (KAVL) liikennemäärätiedot ovat:

- Voimalantien länsiosuudella noin 1 400 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 20 %, yöliikennettä 10 %
- Voimalantien itäosuudella noin 200 ajon/vrk, josta josta raskasta liikennettä 6 %, yöliikennettä 6 %
- Myllynkivenkujalla noin 700 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 6 %, yöliikennettä 6 %
- Martinkyläntiellä noin 6 450 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 12 %, yöliikennettä 12 %
- Raappavuorentiellä noin 7 550 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 11 %, yöliikennettä 12 %
- Kehä III:lla noin 60 800 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 11 %, yöliikennettä 12 %
- Sanomatiellä noin 4 900 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 6 %, yöliikennettä 12 %

Kaavamuutosta varten Trafix Oy:n laatiman liikenneselvityksen mukaan iltahuipputuntina (liikennelaskenta 13.9.2017 klo 15.30-16.30) Voimalantieltä Raappavuorentielle poistuu 86 ajoneuvoa ja Raappavuorentieltä Voimalantielle liikennöi 56 ajoneuvoa. Murata Electronics Oy:n (Myllynkiven-

kuja 6) työvuoron vaihtumisen iltahuipputuntina (liikennelaskenta 19.9.2017 klo 14.30-15.30) Myllynkivenkujalta Martinkyläntielle poistuu 165 ajoneuvoa (joista arviolta 80 ajoneuvoa liittyy työvuoron vaihtoon) ja Martinkyläntieltä Myllynkivenkujalle liikennöi 22 ajoneuvoa. Iltaruuhkatunnilla (15.30-16.30) liikenne suuntautuu pääosin Kehä III:lle. Lännen suunnasta Kehä III:n rampilta Raappavuorentielle vasemmalle (etelään) kääntyvät liikennevirrat jonoutuvat hetkellisesti mutta viivytykset ovat lyhyitä. Martinkyläntien ja Raappavuorentien valoliittymään syntyy ajoittain lyhytaikaisia ruuhkia; pääsuunnan palvelutaso on välttävä, sivusuunnan tyydyttävä.

Lähimmät bussiyhteydet kulkevat Martinkyläntiellä, jolla liikennöi 15 bussilinjaa. Näillä pääsee mm. Vantaankosken, Martinlaakson ja Myyrmäen asemille, Kivistöön, Linnaisiin, Peijakseen, Tikkurilaan, Mellunmäkeen, Helsingin keskustaan sekä Espoon keskukseen. Lähimmälle pysäkille Martinkyläntielle (Myllynkivenkuja V1736) on Myllymäenkuja 6:sta noin 200 metrin kävelymatka. Vantaankosken juna-asemalle on Myllynkivenkuja 6:sta noin 350 m matka joko Monsaksenraittia tai Martinkyläntietä pitkin.

Voimalantien pohjoisreunassa on kevyen liikenteen väylä, joka on Myllymäenpolun itäpuoleisella osuudella molemmilla reunoilla Voimalantietä. Kuntatekniikan keskus on toteuttanut Voimalantielle katuvalaistuksen v. 2017. Myllynkivenkujan eteläreunassa on jalkakäytävä. Kevyen liikenteen reitistö johtaa mm. Monsaksenraittia pitkin Vantaankosken juna-asemalle. Kehä III:n ja Monsaksenpolun väliin asemakaavoitettua osuutta Myllymäenpolun kevyen liikenteen ja ulkoilureitistön yhteydestä ei ole rakennettu.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin, jonka ylävesisäiliön tilavuus on 4500 m³. Painetasot vaihtelevat alueella arvion mukaan välillä +82…+95. Vedensyöttö Myyrmäen painepiiriin tapahtuu Helsingistä Pitkäkosken puhdistuslaitokselta Kaivokselan ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta.

Luoteis-Vantaan vedenjakelun kannalta merkittävän päävesijohdon (Ø400) putkimateriaali on Voimalantie 6:n kohdalla asbestisementtiä. Asbestisementtiputki on vedenjakelun kannalta häiriöherkkä maaperän tärinöille ja vajoamisille. HSY:n kanta on, että putken päälle ei tule Voimalantie 6 heikosti kantavan maaperän alueella toteuttaa ajoväyliä, pysäköintialueita tms. rakenteita ilman maaperän kantavuutta lisääviä toimia tai putkia suojaavia paalulaattoja tms. Putken päälle mahdollisesti toteutettavien rakenteiden tulee olla sellaisia, että ne voidaan putkien kunnostustoimenpiteitä varten siirtää helposti sivuun.

Jätevesiviemäröinti

Alueen jätevedet johdetaan etelään Martinlaakson jätevedenpumppaamolle, josta ne johdetaan edelleen Myyrmäen, Vapaalan, Hämeenkylän ja Hämevaaran kautta Espoon viemäriverkostoon. Espoossa jätevedet päätyvät lopulta puhdistettavaksi Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Voimalantie 6:n tontille satavat vedet valuvat tontin länsirajalla olevaan ojaan, josta vedet päätyvät tontin pohjoispuolella viheralueella virtaavaan Myllymäenojaan.

Myllynkivenkuja 6:n hulevedet jakautuvat kahteen suuntaan. Tontin pohjoisosassa muodostuvat hulevedet johdetaan Voimalantien avo-ojaan, joka purkaa vedet Voimalantie 6 länsireunan avo-ojaan. Siitä vedet päätyvät edelleen Myllymäenojaan. Tontin eteläosan hulevedet on johdettu Myllynkivenkujan hulevesiviemäriin. Myllynkivenkujan viemärissä vedet johtuvat lounaaseen purkautuen Laajakorvessa avo-ojaan. Avo-ojassa vedet virtaavat takaisin pohjoisen suuntaan päätyen Myllymäenojaan KehäIII:n eteläpuolella.

Kaukolämpö

Myllynkivenkuja 6:n kiinteistö on liitetty kaukolämpöverkkoon, jonka maanalaisten johtojen runkoverkko on Myllymäenpolun katualueen alla. Runkoverkko johtaa Voimalantie 6:ssa sijaitsevan rakentamattoman vähittäiskaupan suuryksikkötontin lounaisosan halki Voimalantie 4:n kiinteistölle.

Sähköverkko

Myllymäenpolun sekä Voimalantien katualueiden alla on Vantaan Energian keskijänniteverkon (20 kV) maakaapeleita. Kaavamuutosalueen ulkopuolella Kehä III:n ja Tyttökummunpolun välissä on Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohto Espoo-Tammisto yhteisellä voimajohtoalueella Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n 2x110 kV voimajohtojen kanssa.

Ympäristöhäiriöt

Kaavamuutosalueen nykytilanteen merkittävin ympäristöhäiriö aiheutuu Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteestä. Kaavamuutosalue on lentomeluvyöhykkeellä, jolla melutaso on L_{DEN} 55-60 dB, mikä aiheuttaa asuin- ja toimistorakennuksien rakenteille ääneneristävyysvaatimuksia. Ulko- ja sisämelun erotuksen (äänitasoero) DL tulee Vantaan ympäristölautakunnan rakennuslupajaoksen 30.10.2007 päätöksen perusteella olla vähintään 32 dB toimistotiloissa ja 35 dB asuintiloissa.

Kehä III:a lähimmillä Tyttökummun asuinkiinteistöillä ylittyvät pihoja koskevat päivä- ja yöajan liikennemelun ohjearvot.

2.1.4 Maanomistus

Kumoutuvan asemakaavan KM-korttelialueen Voimalantie 6 tontin omistaa Murata Electronics Oy. Vantaan kaupunki omistaa kaavamuutosalueen katualueet sekä kumoutuvan asemakaavan KTTY-korttelialueen Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontin, jolla Murata Electronics Oy toimii vuokralaisena.

Tunnus	Maanomistaja	Pinta-ala (ha)
KTTY	Vantaan kaupunki	2,03
Kadut	Vantaan kaupunki	0,97
KM	Murata Electronics Oy	3,55
Yhteensä		6,55

0
75
150m
MAANOMISTUS
(29.1.2018)
Vantaan kaupunki
Kaupungin poisvuokraama

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

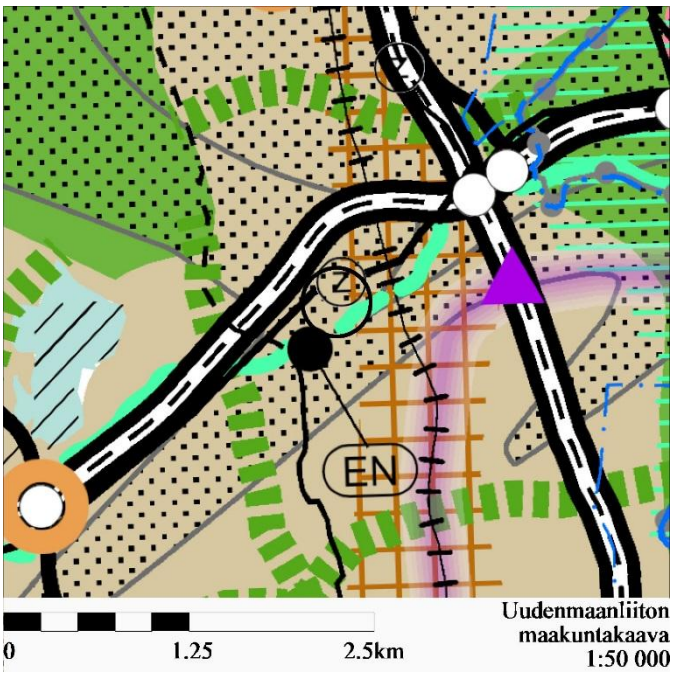
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta olevasta yhdyskuntarakenteesta irralleen. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen osiossa 4.

Maakuntakaava

Asemakaavamuutosalue (musta rinkula) on taajamatoimintojen aluetta ja Helsinki – Vantaan lentoaseman lentomelualuetta 1, jolla melutaso LDEN on 55 – 60 dBA. Muutosalueen itäosa on tiivistettävää ja muuta aluetta tehokkaammin rakennettavaa aluetta. Alueella on osuuksia Suuresta rantatiestä, joka on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde. Alueen pohjoispuolella on 400 kV sähkön voimajohto. Alueen lounaispuolella on energiahuollon alue EN.

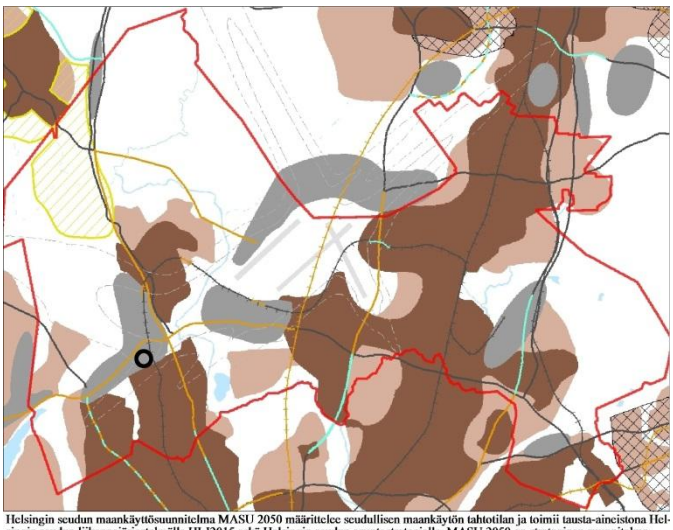
Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006, 1. vaihemaakuntakaavan 22.6.2010, 2. vaihemaakuntakaavan 30.10.2014 ja 3. vaihemaakuntakaavan 14.12.2012.

Kauppa on sidottu osaksi muun yhdyskuntarakenteen kehittämistä ohjaamalla se ensisijaisesti keskusta-alueille. Tavoitteena on, että erityisesti päivittäiset kaupalliset palvelut olisivat saavutettavissa joukkoliikenteellä sekä kävellen ja pyöräillen ja että asiointimatkat olisivat kohtuulliset. Keskustojen ulkopuolelle ohjataan sellaista seudullista kauppaa, joka ei kilpaile keskustakaupan kanssa, kuten tilaa vievää kauppaa. Tällaisia ovat esimerkiksi auto-, huonekalu- ja rautakaupat.

Rakentamattoman Voimalantie 6 säilyttäminen vähittäiskaupan suuryksikön tonttina ei olisi maakuntakaavan mukainen, joten käyttötarkoitus KM-korttelialueena on kaavamuutoksessa poistettu.

Kaavamuutos on maakuntakaavan mukainen.

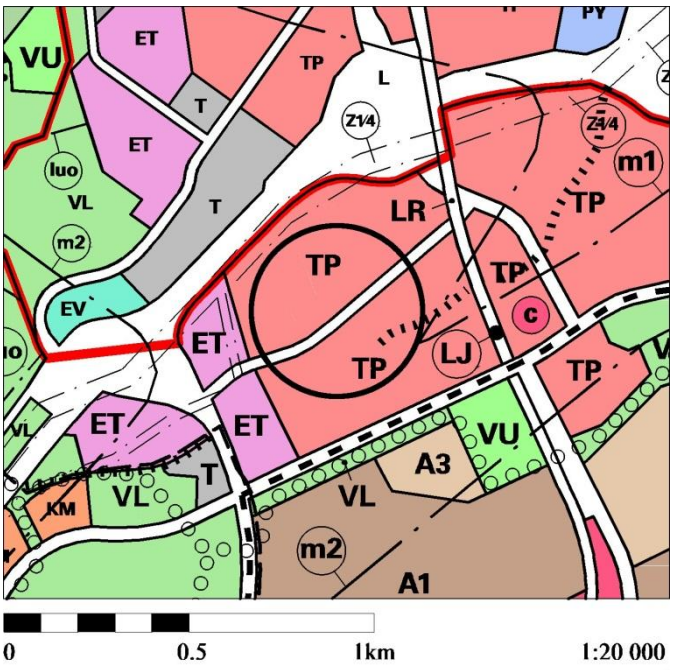
Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettäville vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Seudulliset teollisuus-, varasto- ja logistiikkakeskittymät on soitettu harmaalla ( ). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

Yleiskaava

Asemakaavamuutosalue (musta rinkula) on työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten varattua työpaikka-aluetta (TP). Alue on LDEN 55 – 60 dB lentomeluvyöhykettä 2 (m2). Voimalantie ja Martinkyläntie on osoitettu pääkaduksi. Muutosalueen itä- puolella on osuus historiallista tietä ''''''. Kehä III:n eteläreunassa on 110 kV:n ja 400 kV:n sähkön voimansiirtolinjat (Z1/4).

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009.

Rakentamattoman Voimalantie 6 säilyttäminen vähittäiskaupan suuryksikön tonttina ei olisi yleiskaavan mukainen, joten käyttötarkoitus KM-korttelialueena on kaavamuutoksessa poistettu.

Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen.

Vantaankosken kaavarunko (nro 014600)

Vantaan kaupunki, Rakennusliike SRV, Sanoma-konserni ja VTT järjestivät vuonna 2015 – 2016 ideakilpailun, jossa haettiin tulevaisuuden yrityskampuksen konseptia Vantaankosken alueelle. Kilpailun voitti L Arkkitehdit Oy:n johtama työryhmä. Alueen maankäytön kehittämisen ja asemakaavoituksen linjausperiaatteiden lähtökohdaksi laaditaan kaavarunko ideakilpailun voittajatyön pohjalta. Kaavarunko ei saa lainvoimaa. Kaavarunkotyö on käynnistynyt syksyllä 2017. Sen yhtenä keskeisenä suunnitteluperiaatteena on kehittää Kehä III:a, Martinkyläntietä sekä Kehärataa reu-

nustavien alueiden kaupunki- ja maisemakuvaa. Alueelle halutaan kehittää uusia ratkaisuja työnteon, toimitilojen ja palveluiden järjestämiseksi.

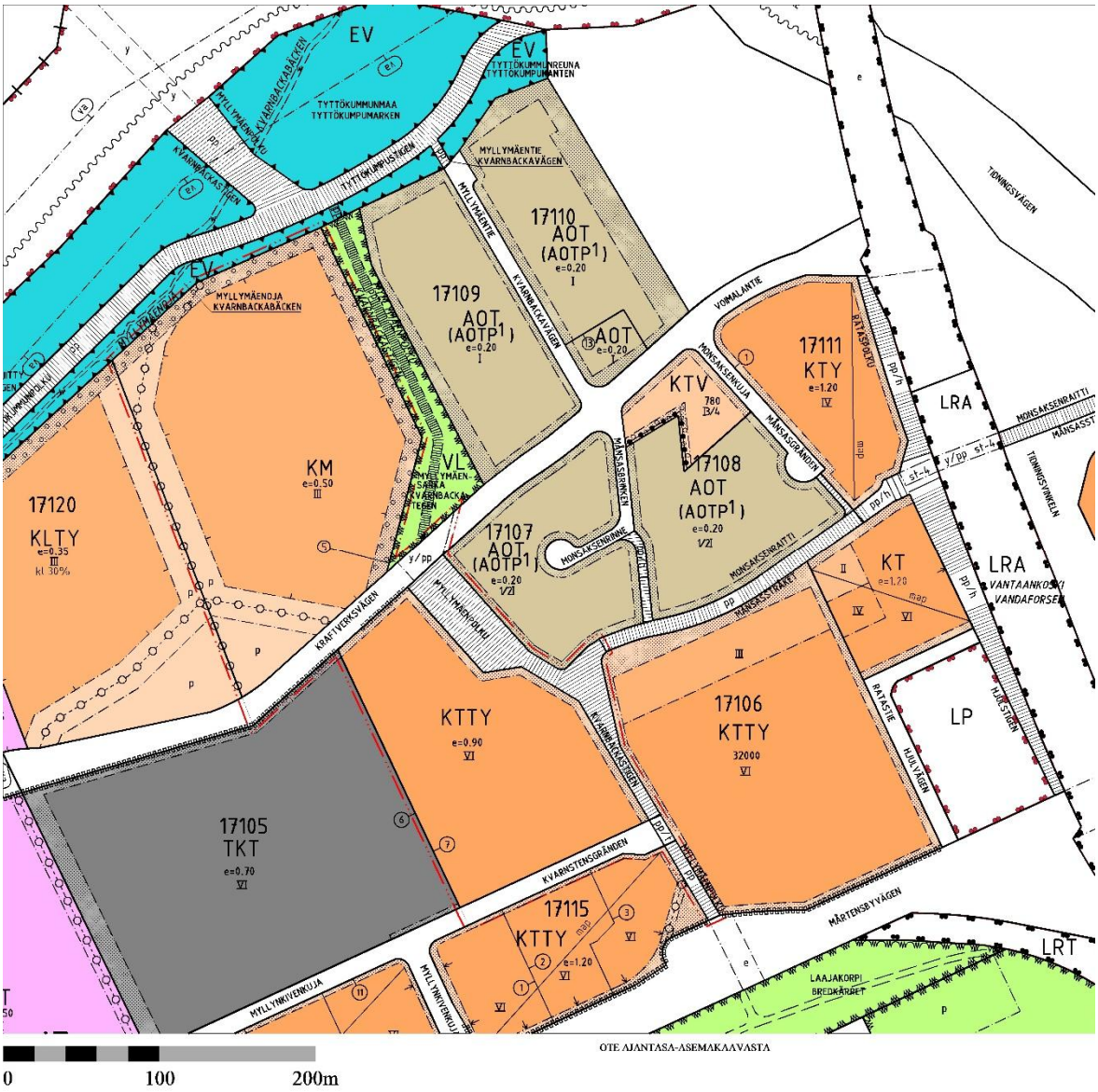
Länsi-Vantaan ratakaupungin visio (Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.4.2017)

Visiossa alueen (Myyrmäki, Martinlaakso, Vantaankoski) suunnittelun kannalta tärkeitä aiheita mm. ovat: keskustojen elinvoimaisuus, vahva paikallisidentiteetti ja paikanhenki, mieleenpainuva kaupunkikuva, viisaasti täydentyvä kaupunki, sujuva ja kestävä liikkuminen, työ ja palvelut lähellä.

Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040 (Kaupunkisuunnittelulautakunta 9.11.2015)

Lähialueen nykyiset suuret kaupan alueet sijaitsevat Petikossa ja Varistossa. Myyrmäen ja Martinlaakson keskusta-alueet ovat kaupan ensisijaisia sijainteja. Vantaankosken asemanseutu on potentiaalinen uuden päivittäistavarakaupan tai lähipalvelujen sijaintipaikka.

Asemakaava

Korttelin 17120 itäosa on osoitettu kaupunginvaltuuston 26.2.2001 hyväksymällä asemakaavan muutoksella nro 001518 liikerakennusten korttelialueeksi (KM), jolle saa sijoittaa enintään kolmi-

kerroksisen (III) ja rakennusoikeudeltaan 17 741 k-m^2 (e=0,50) kokoisen vähittäiskaupan suuryksikön, joka ei saa olla päivittäistavaramyymälä. Tontin pohjois- ja itäreunassa on alueita, jotka tulee istuttaa. Tontin lounaisosassa on pysäköintialue (p) ja alue maanalaisille johdoille (-o-).

Korttelin 17105 itäosa on osoitettu kaupunginvaltuuston 17.6.2002 hyväksymällä asemakaavan muutoksella nro 001676 toimistorakennusten ja/tai ympäristöä häiritsemättömien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (KTTY). Korttelialueen rakennusoikeuden (yht. 18 273 k-m^2) määrittävä tehokkuusluku on e=0,9. Korttelialueelle saa rakentaa enintään kuusikerroksisia (VI) rakennuksia. Myllymäenpolkua vasten on alueen osia, joilla tulee olla istutuksia.

Myllymäenpolku on osoitettu sisäasiainministeriön 21.5.1975 vahvistamalla VANTAANKOSKI 1 – asemakaavalla nro 170400 yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi katualueeksi.

Maisematyölupa (17-1289-17-MAI)

Voimalantie 6:n puiden kaatamiseksi, pintamaan poistamiseksi, kaivuutöille sekä maan stabiloinnille on 16.11.2017 myönnetty maisematyölupa tontille suunnitellun tulevan maantasopysäköintialueen esirakentamistöitä varten.

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa asemakaavan laatimiseksi.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Kiinteistö Oy Vantaan Myllynkivenkuja 6, Kiinteistö Oy Kvarnbacka, Murata Electronics Oy sekä Vantaan kaupunki ovat jättäneet kaavamuutoshakemuksen 5.6.2017 ja kaavamuutokselle on annettu numero 002350. Kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkaistiin ja postitettiin mm. kaavamuutosalueen rajanaapureille 15.6.2017 sekä vireilletulosta ja oas-mielipiteiden kuulemista tiedotettiin Vantaan kaupungin Asukaslehdessä 12.8.2017.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (kiinteistöt ja asuminen, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, Uudenmaan ELY-keskus, HSL, HSY, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on 15.6.2017 tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille ja naapureille sekä sähköposteilla viranomaisille. Vireilletulos-

ta on ilmoitettu Vantaan kaupungin Asukaslehdessä 12.8.2017. Asukastilaisuus järjestettiin Murata Electronics Oy:n tiloissa Myllynkivenkuja 6:ssa 14.8.2017, johon osallistui 21 asukasta.

Alustavat mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavoituksen lähtökohdista pyydettiin toimittamaan 28.8.2017 mennessä. Mielipiteitä ja viranomaiskannanottoja saatiin yhteensä 11 kpl.

Asukasmielipiteissä (5 kpl, 6 allekirjoittajaa) todetaan, että TV-, radio- sekä langattomat datayhteydet Tyttökummun asuinalueella ovat heikentyneet ympärille rakennettujen korkeiden työpaikka- ja voimalarakennusten myötä merkittävästi ja Myllynkivenkuja 6 lisärakentaminen pahentaa ongelmaa. Alueelle, esimerkiksi Myllynkivenkuja 6 katolle, tarvitaan uusi signaalivahvistin. Voimalantien, Kehä 3:n liittymän sekä hiilikentän risteykset Raappavuorentielle ovat liian lähellä toisiaan ja nykyliikennemäärilläkin tukkoisia ja vaarallisia. Kaavamuutoksen hankkeet lisäävät liikennettä, melua ja päästöjä entisestään. Liittymä tulisi muuttaa kiertoliittymäksi tai valo-ohjatuksi ja Voimalantielle tarvitaan katuvalaistus. Myllynkivenkuja 6 käytettävät kemikaalimäärät ja päästöt ilmaan tulevat lisääntymään, Murata Electronics Oy:n tulee minimoida päästöt. Myllymäenpolun ja asuinkiinteistöjen väliin tarvitaan leveä ja korkean kasvuston vyöhyke toimitilakorttelialueiden ja ulkoilureitin häiriöitä vastaan. Lisäksi Voimalantie 6 liikerakennusten korttelialueen ja Myllymäensaran viheralueen väliin tulee toteuttaa aita tai maavalli istutuksineen. Myllymäensarkaan kaavoitettua kevyen liikenteen reittiä ei tulisi toteuttaa, koska se lisää häiriöitä asutukselle. Rakentamattomalla Voimalantie 6 tontilla elää mm. peuroja, fasaaneja, jäniksiä ja kettuja. Voimalantie 6 liikerakennusoikeutta (nyt 17 742 k-m^2) tulisi vähentää 10 000 k-m^2:ön. Voimalantie 6 maaperä on huonoa ja sen paaluttamisen meluhaitta tulisi ajoittaa arkipäiville klo 8-16. Vantaankosken ideakilpailun (kevät 2016) voittajasuunnitelman perusteella Tyttökummun länsipuolelle ehdotetaan puistomaista pientaloasutusta, minkä kanssa kaavamuutos on ristiriidassa.

Vantaan kaupunginmuseo: Kaavamuutosalueen itäpuolella on säilynyt osa keskiajalta peräisin olevaa Turun ja Viipurin linnoja yhdistänyttä Suurta Rantatietä, joka on yksi Suomen historian merkittävimmistä historiallisista maanteistä. Tielinjaus noudattaa alueella Monsaksenraittia, jonka linjauksen ja luonteen säilyminen on turvattava. Kaavamuutosalueella ei ole Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä.

HSY toteaa, että voimassa olevaan asemakaavaan on kortteliin 17120 (Voimalantie 6) merkitty n. 20 m leveä johtokuja kunnallisteknisiä johtoja varten. Johtokujalla sijaitsee kaukolämpöjohtojen lisäksi runkovesijohto, runkoviemäri ja jakeluvesijohto. Runkovesijohto on Luoteis-Vantaan vedenjakelun kannalta kriittinen ja on materiaaliltaan häiriöherkkää asbestisementtiputkea. Putket on perustettu hirsiarinalle, jonka suurin riski on lahoaminen pohjavedenpinnan laskiessa. Rakentaminen ei saa laskea pohjavedenpintaa merkittävästi. Voimalantie 6 maaperäolosuhteet ovat myös kantavuudeltaan haastavat. Mikäli putkien päälle sijoitetaan esimerkiksi ajoyhteyksiä tai pysäköintialueita, ne tulee toteuttaa siten, että putkia ei kuormiteta ja putkien painuminen estetään. Nykyiseen kaavaan merkityt johtokuja-alueet tulee säilyttää asemakaavassa ja osoittaa tontin maankäytössä viheralueeksi tai muuksi häiriötä aiheuttamattomaksi alueeksi.

Fingrid Oyj: Asemakaava-alueen ulkopuolella on Fingrid Oyj:n 400 kV (kilovoltin) voimajohto Espoo - Tammisto yhteisellä voimajohtoalueella Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n 2x110 kV voimajohtojen kanssa.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n 20kV keskijännitekaapelit sekä Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputket sijaitsevat Myllymäenpolun sekä Voimalantien katualueiden alla. Kaukolämpöputkia on myös Voimalantie 6:n tontin lounaisosassa. Mikäli maakaapeleita tai kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Voimalantie 6:n kiinteistö tarvitsee tilavarauksen muuntamolle alueen kehittyessä.

Caruna toteaa, ettei kaavamuutosalueella ole heidän sähköverkkoa. Myöskään Gasumilla ei ollut kommentoitavaa kaavamuutoksesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksesta ei ole ollut tarpeen järjestää viranomaiskokousta.

Kaavamuutos on laadittu Vantaan kaupungin eri organisaatioiden asiantuntijoiden kanssa yhteistyönä. Kaupungin eri asiantuntijaorganisaatioiden edustajista muodostuva Länsi-Vantaan aluetiimi on myös käsitellyt kaavamuutosta 10.1.2018.

Nähtävilläolo ja lausuntojen pyytäminen sekä lausuntojen ja muistutusten huomioiminen.

Asemakaavan muutosehdotus on ollut kaupunginhallituksen 5.2.2018 päätöksellä MRA 27 §:n mukaisesti nähtävillä 21.2.–22.3.2018 ja kaupunkisuunnittelu on pyytänyt siitä lausunnot Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta, Tukesilta, Uudenmaan ELY-keskukselta sekä HSY:ltä.

Muistutuksia ei jätetty.

Lausuntoja saatiin 3 kpl. Lausuntojen huomioiminen on esitetty kunkin lausunnon yhteydessä *kursiivilla ja merkeillä (→)*. Erillinen vastine lausunnoille on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 16.4.2018.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes): Murata Electronics Oy:n toiminta on vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia ja sen toimintaa valvoo Tukes. Laitoksen toiminnalle suunniteltu muutos edellyttää Tukesille tehtävää muutosilmoitusta, jonka käsittelyn yhteydessä Tukes arvioi tulevan laajennuksen sijoituksen sopivuutta sekä laitoksen teknisiä turvallisuusratkaisuja. Tukesilla ei vielä ole käytettävissään toiminnan laajennusta koskevia asiakirjoja mutta alustavana kannanottonaan Tukes arvioi, ettei muutos aiheuta erityistä vaaraa laitoksen ympäristölle tai asutukselle. Kaavamuutosta suunniteltaessa on syytä huomioida alueella mahdollisesti kulkevien maakaasuputkien aiheuttamat suojaetäisyydet. Kaavamuutosalueen länsipuolella sijaitsevien Gemalto Oy:n pintakäsittelylaitoksen sekä Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson voimalaitoksen toiminnat ovat vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia, minkä ei arvioida aiheuttavan erityistä vaaraa kaavamuutosalueelle.

(→Myllynkivenkujan maakaasuputket on huomioitu kaavamuutoksessa. Myllynkivenkuja 6:ssa sijaitsevan Murata Electronics Oy:n laitokseen suunnitellun muutoksen edellyttämän muutosilmoituksen tekemisestä tarkoin tiedoin ja yksityiskohdin sekä ilmoituksen toimittamisesta Tukesille, mikä ei ole ko. asemakaavamuutoksessa ratkaistava asia, vastaa toiminnanharjoittaja Murata Electronics Oy.)

Uudenmaan ELY-keskus: Kaavan laadinnassa on otettu huomioon valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melun ohjearvot ja meluselvityksessä esitetyt vaatimukset.

Asemakaava-alue on saavutettavissa joukkoliikenteellä kohtalaisesti. Kaavan toteuttaminen edellyttää ajoneuvoliikenteen järjestelyjen parantamistoimia. Raappavuorentiellä sijaitsevan Kehä III:n ramppiliittymän sekä Voimalantien liittymän etäisyys on liian lyhyt, mikä heikentää liittymien toimivuutta jo nykytilanteessa. Kaava-aineistoista ei käy selkeästi ilmi, mitkä siinä esitetyt liikenneverkon parantamistoimet seuraavat asemakaavan toteuttamisesta ja minä ajankohtana toimet on tarpeen toteuttaa. Osa toimenpiteistä kohdistuisi Kehä III:lle eli maantielle, minkä vuoksi Vantaan kaupungin ja Uudenmaan ELY-keskuksen tienpitäjän on tarpeen neuvotella niistä. Kaava-aineistoissa jää epäselväksi, mikä on Sanomatielle suuntautuvan Voimalantien jatkeen toteuttamisen vaikutus Raappavuorentien liikennemääriin ja Raappavuorentien liittymissä, kuten Kehä III:n ramppiliittymässä, tarvittaviin parantamistoimiin. Oheiset asiat tulee selventää kaava-aineistoissa.

(→Kaavamuutosta toteutetaan vaiheittain ja vuoden 2040 ennustetilanteessa kaavamuutoksen edellyttämiksi arvioituja liikenneverkon parantamistoimenpiteitä mahdollisesti tarvitaan vasta

muutaman kymmenen vuoden kuluttua. Ensimmäisessä toteutusvaiheessa Voimalantie 6:en rakennetaan Murata Electronics Oy:n tarvitsemat noin 500 autopaikkaa, joista noin 280 siirretään Myllynkivenkuja 6:sta, jonka kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa 8 977 k-m^2. Ensimmäinen toteutusvaihe ei edellytä katuverkon ja liittymien parantamista. Voimalantiehen tukeutuvan kaavamuutoksen osa-alueen kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa kumoutuvaan asemakaavaan ja nykytilanteeseen verrattuna 2 259 k-m^2 mutta liikennettä tuottavan vähittäiskaupan rakennusoikeuden määrä vähenee 13 741 k-m^2. Kumoutuvaan asemakaavan verrattuna kaavamuutos ei lisää liikennemääriä Voimalantiellä ja siihen liittyvällä liikenneverkolla. Asemakaavamuutoksen mahdollistama kaikki rakentaminen ei myöskään muuta alueen liikenneverkkoa toimimattomattomaksi. Asemakaavamuutoksen mahdollistaman rakennusoikeuden hyödyntäminen Voimalantie 6:n tontilla ei ole Murata Electronics Oy:n suunnitelmissa ja siltä osin kaavavarannon toteutuminen ja siihen liittyvän liikenteen kasvu on epävarmaa. Voimalantien jatkaminen Sanomatielle saakka siirtäisi liikennettä Martinkyläntieltä Voimalantielle mutta myös Voimalantien länsiosan liikennettä tien itäosan jatkeelle ja käyttämään Sanomatietä. Jatke vähentäisi liikennettä Raappavuorentien ja Voimalantien liittymässä ja parantaisi liittymän toimivuutta. Martinlaakson pohjoisosiin Vantaankosken alueelle on 25.8.2017 käynnistynyt kaavarungon nro 014600 laatiminen, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma on toimitettu mm. Uudenmaan ELY-keskukseen. Kaavarungossa, jonka laadinnan osallinen ja yhteistyökumppani mm. Uudenmaan ELY-keskus on, tutkitaan ja määritellään Kehä III:n liittymä- ja kaistajärjestelyihin sekä alueen katuverkkoon, kuten esimerkiksi Voimalantien jatkeen, tulevaisuudessa v. 2040 ennustetilanteessa tarvittavat parannustoimenpiteet. Kaavamuutoksen liikenneselvitystä sekä kaavaselostusta on tarkistettu ja täydennetty em. asioiden osalta.)

Asemakaavaselostuksen vaikutusten arviointia tulee täydentää tarkastelulla liiketilojen yhteisvaikutuksista naapuritontin liiketilojen kanssa.

(→Asemakaavaselostuksen vaikutusten arviointia kohdassa 4.4.1 ”Palvelut, kaupan sijoittuminen ja työpaikat” on täydennetty em. asioilla. Voimalantie 5:n sekä Voimalantie 4:n liiketilat eivät yhdessä tai erikseen muodosta merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.)

Kaava-alueen alapuolisen Myllymäenojan rannat ovat paikoin hyvin tulvaherkkiä alueita, joten virtaamien äärevöitymisen ehkäisemiseksi on hulevesien viivytykseen kiinnitettävä erityistä huomiota. Alapuolisen uomaston virtaamatilanne voi oikein mitoitetuilla viivytysratkaisuilla jopa parantua nykyisestä. Hulevesisuunnitelmassa esitetyt viivytystilavuuden alueelliset mitoituskriteerit on syytä esittää kaavamääräyksissä.

(→Asemakaava ohjaa alueen maankäyttöä pitkälle tulevaisuuteen ja hulevesien hallinnan mitoituskriteerit voivat siinä välissä muuttua ja tiukentua. Kriteerien kirjaaminen tarkkoina numeraalisina kaavamääräyksinä johtaisi tällöin siihen, että ne ja kaava vanhenisivat hulevesien osalta liian pian. Vantaalla on rakennuslupaprosessissa aina noudatettava kaupungissa voimassaolevaa viimeisintä hulevesiohjelmaa, joka sisältää hulevesien kokonaisvaltaiseen hallintaan liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja hulevesien käsittelyn prioriteettijärjestyksen. Ohjelman keskeinen tavoite on, että veden kiertokulku rakentamisen jälkeenkin on mahdollisimman paljon luonnontilaisen kaltainen. Kaavamuutos ei nykytilanteeseen verrattuna äärevöitä hulevesivirtaamia eikä lisää alueen ojien tulvimista. Kaavamääräyksiä kuitenkin tarkistetaan hulevesien hallinnan osalta muotoon ”Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Hulevedet tulee viivyttää tontilla.”, mikä sitoo hulevesien hallintaa koskevat viimeisimmät ja lopputuloksen kannalta parhaat kriteerit tonttien rakentamiseen.)

HSY: Lausunnon sisältö vastaa heidän aiempaa (s. 19) kannanottoaan. Sen lisäksi todetaan, että putkien päälle johtokuja-alueelle ei voida antaa lupaa perustaa pysäköintialuetta ilman putkien suojaamista paalulaatalla tai kevennyksellä. Kaavamääräyksissä tulee mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita. Jatkosuun-

nittelussa ja toteutuksessa tulee esittää myös HSY:lle mm. suunnitelma putkilinjan suojauksesta sekä pohjaveden hallintasuunnitelma tarkkailuohjelmineen soveltaen rakennusjärjestyksen 55 §:ä.

(→Asemakaavamuutoksen johtokujat on osoitettu kumoutuvan asemakaavan mukaisina. Kaavamerkintä "Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa." johtaa rakentamisen luvituksessa siihen, että johtokujalle ei voi rakentaa rakennuksia tms. kiinteitä rakennelmia. Kaavamääräys "Maanalaisia johtoja varten varatulle alueen osalle ei maaperän heikosta kantavuudesta johtuen saa ilman johdon omistajan lupaa rakentaa ajoyhteyksiä, pysäköintialueita yms. Mikäli rakentaminen on mahdollista, putket on suojattava painumiselta sellaisella ratkaisulla, joka mahdollistaa putkien helpon kunnossapidon." puolestaan edellyttää, että mahdollisuudet ja edellytykset rakentaa johtokujalle on ensiksi selvitettävä johtojen omistajilta, kuten esim. HSY:ltä. Lisäksi merkintä ja määräykset varmistavat, että maanalaiset putket on suojattava painumiselta esimerkiksi lausunnossa mainituilla paalulaatalla tai kevennyksellä tms. tarkoitukseen parhaiten sopivalla ratkaisulla ja siten, että putkien kunnossapito on helppoa. Tällöin em. rakenteiden tulee tarvittaessa myös olla siirrettävissä putkien päältä pois. Koska paalulaatta on kiinteä rakenne, jollaisia johtokujalle ei toisaalta myöskään haluta, ei nimenomaisesti sellaisen rakenteen vaatimista ole syytä lisätä kaavamääräyksiin. Syväjuuriset istutukset on kuitenkin tarkoituksenmukaista kieltää KLTY-korttelialueen johtokujalla, mikä on lisätty kaavamääräyksiin.)

Nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset kaavakarttaan ja -määräyksiin

KLTY- sekä KTY -korttelialueiden hulevesien hallinnan kaavamääräyksiä sekä kaavaselostuksen vaikutusten arviointia Voimalantie 6:n ja sen naapuritontin Starkin liiketilojen yhteisvaikutuksista sekä liikenneverkon parantamistoimia koskevia kaava-aineistoja on tarkistettu ELY-keskuksen lausunnon johdosta. KLTY-korttelialueen kaavamääräyksiin on HSY:n lausunnosta johtuen lisätty määräys syväjuuristen kasvien istuttamiskiellosta maanalaisten johtojen alueelle.

Kaavaselostuksen väärä vesihuollon esisuunnitelma on korvattu oikealla versiolla. Asemakaavan seurantalomakkeessa väärään sarakkeeseen päätynyt ja siten huomioimatta jäänyt kevyen liikenteen katujen pinta-alatieto (0,0404 ha) on korjattu.

Tehdyt tarkistukset eivät ole merkittäviä, eivätkä ne edellytä kaavaehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

MAL-tavoitteet:

Maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää ohjataan kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestävää liikkumista edistäen. Maankäyttö suunnitellaan siten, että se ei heikennä seudullisesti keskeisiä luontoarvoja.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

- Kaupungin omistaman maan kaavoittaminen on etusijalla.

- Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

Vantaan tavoitteena on vahvistaa kaupungin elinvoimaa mm. edistämällä elinkeinoelämän kehittämistä ja korkean jalostusarvon työpaikkojen lisäämistä sekä täydennysrakentamista. Hulevesien hallinnassa on noudatettava Vantaan kaupungin hulevesiohjelmaa (Kh 11.5.2009).

3.3.2 Muut tavoitteet

Murata Electronics OY:n tavoitteena on heidän kiinteistönsä nykyisten toimintaolosuhteiden ja tulevaisuuden kehittämisedellytysten turvaaminen.

Asukasmielipiteiden tavoitteissa (kts. 3.2.2) korostuvat lisääntyvästä liikenteestä, melusta ja päästöistä erityisesti lähialueen asutukselle kohdistuvien ympäristöhäiriöiden minimoiminen.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Asemakaavamuutoksessa ei kumoutuvan asemakaavaratkaisun, eli alueen asemakaavan säilyminen ennallaan, lisäksi ole tutkittu muita vaihtoehtoja kuin asemakaavamuutoksen mukainen ratkaisuvaihtoehto.

Kaavamuutoksen perusteltuna lähtökohtana on Murata Electronics Oy:n toimitilojen laajentaminen Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistöllä ja sen toimintojen laajenemisen mahdollistaminen rakentamattomalle Voimalantie 6 tontille Voimalantien yli.

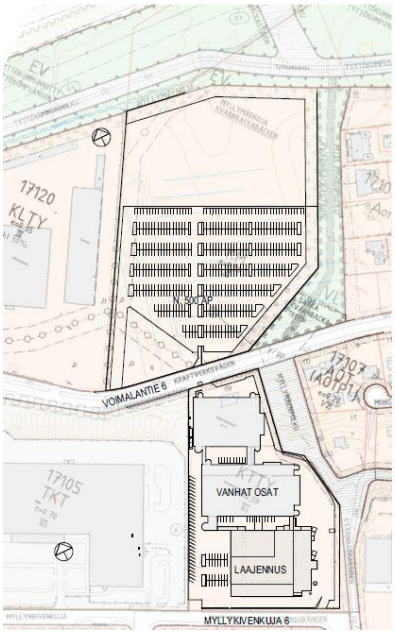
3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

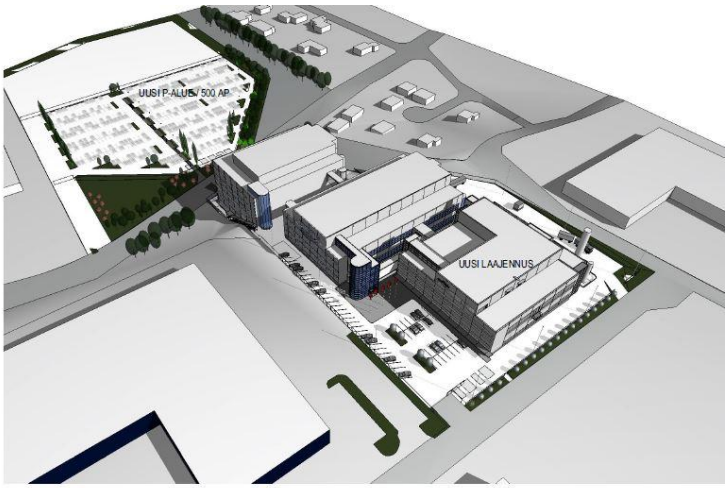
Kaavamuutoksen keskeisenä lähtökohtana on Murata Electronics Oy:n nykyisten ja kehittämistä edellyttävien toimintojen sijoittaminen ja mitoittaminen Tyttökummun asuinalueen läheisyyteen Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien toimitilojen tontille sen nykyisiä rakennuksia laajentaen ja huomioiden lähialueen asutus sekä virkistysalueiden toimivuus siten, että kokonaisuudesta saadaan toimiva ja kokonaistaloudellisesti toteuttamiskelpoinen. Toimitilojen laajentaminen ei ole mahdollista ilman, että valtaosa toimitilojen pysäköinnistä siirretään ja toteutetaan Voimalantie 6 tontille. Ensimmäisessä laajennusvaiheessa pysäköintipaikat toteutetaan maantasoratkaisuna eikä Voimalantie 6 tontille rakenneta rakennuksia. Monsaksenrinteen asuinkiinteistöjen ja Myllynkivenkuja 6 toimitilakiinteistön välinen osuus puustoisesta ja rakentamattomasta Myllymäenpolun katualueesta muutetaan Martinkylänsaran lähivirkistysalueeksi, joka jää suojavyöhykkeeksi asutuksen ja toimitilojen väliin.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttaminen rakentamattomalle kumoutuvan asemakaavan KM-korttelialueelle Voimalantie 6 tontille ei ole nykyisen maakuntakaavan, yleiskaavan ja kaupan sijoittumista ohjaavan lainsäädännön mukaista, joten tontin KM-käyttötarkoitus on poistettu ja tontin kokonaisrakennusoikeudesta sallitaan liiketilojen osuudeksi enää enintään 4 000 k-m^2. Kumoutuvan asemakaavan kielto päivittäistavarakaupan tilojen rakentamisesta tontille säilyy. Tontti on osoitettu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (KLTY), mikä tarvittaessa mahdollistaa Murata Electronics Oy:n toimitilojen laajentamisen tontille Voimalantien yli. Ratkaisu lisää yrityksen kehittämismahdollisuuksia Voimalantien molemmilla puolilla sijaitsevilla kiinteistöillä merkittävästi. Kumoutuvassa asemakaavassa tontin itäosaan Myllymäensaran lähivirkistysaluetta ja Tyttökummun asuinaluetta sekä pohjoisosaan Myllymäenojaa vasten osoitetut 10 m levyiset suojavihervyöhykkeet säilytetään asemakaavamuutoksessa.

Kumoutuvassa asemakaavassa oleva varaus kevyen liikenteen yhteydelle ja ulkoilureitille, joka yhdistää Martinkyläntien eteläpuoleiset virkistysalueet Kehä III:n pohjoispuoleisiin virkistysalueisiin, säilyy asemakaavamuutoksessa. Kumoutuvan asemakaavan mukainen Myllymäenpolun kevyen liikenteen siltavaraus Voimalantien yli poistetaan. Voimalantien eteläpuoleinen Martinkylänsaran VL-alue on enimmillään n. 13 m korkeammalla kuin tien pohjoispuoleinen Myllymäensarka. Riittävän korkeaksi Voimalantien yli rakennettava silta johtaisi pitkään, korkeaan ja erittäin kalliiseen ratkaisuun.

Kaavamuutosehdotuksen mukainen maankäyttöratkaisu sovittaa parhaiten yhteen lähtökohdista johdetut ja eri tahojen mielipiteiden ja kannanottojen asettamat tavoitteet asemakaavan muutokselle.

-LAAJENNUKSEN KOKO N. 8900 m2 KERROSALAA

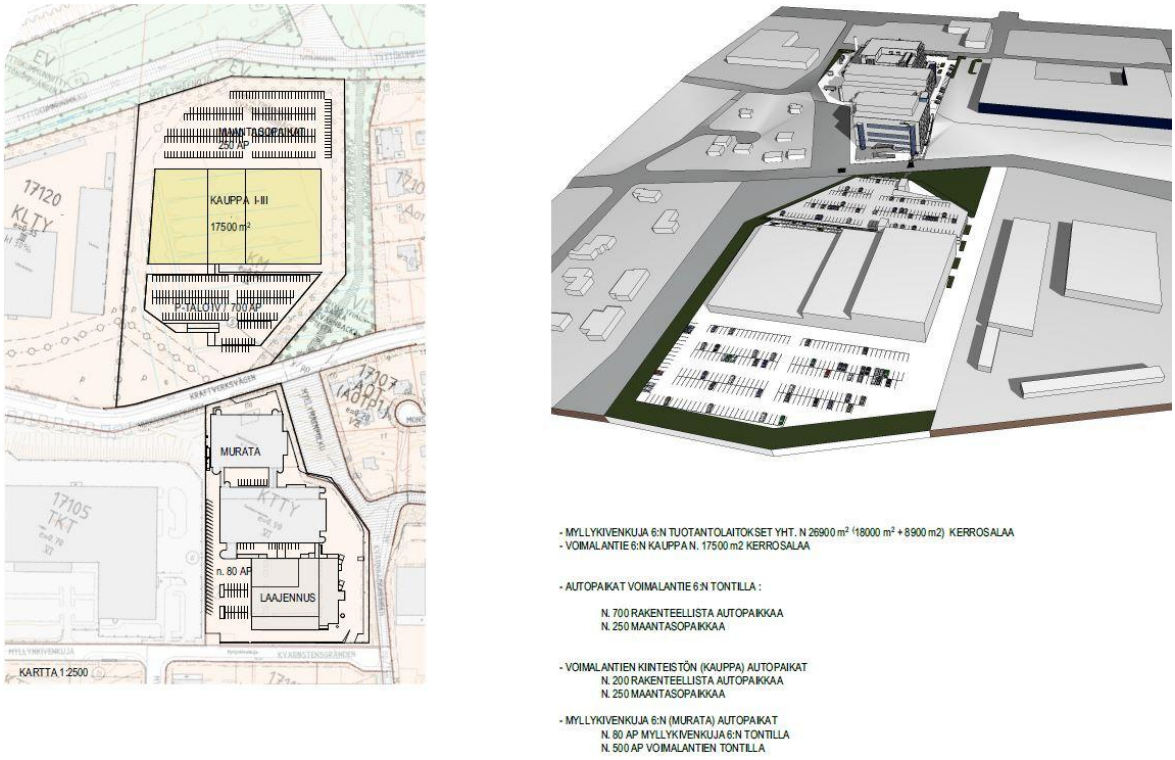
- AUTOPAIKAT
N. 80 AP MYLLYKIVENKUJA 6:N TONTILLA
N. 500 AP MAANTASOSSA VOIMALANTIE 6:N TONTILLA

Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6, hankkeen 1. laajennusvaihe (Optiplan Oy)

Voimalantie 6, luonnos 1. laajennusvaiheen tarvitsemasta maantason p-alueesta (Optiplan Oy)

Voimalantie 6, hankkeen 2. laajennusvaihe (Optiplan Oy)

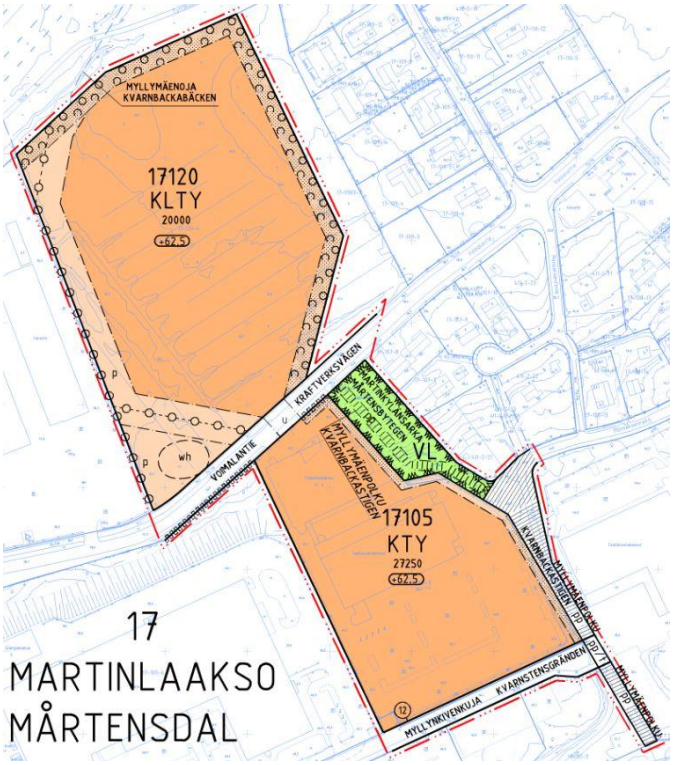
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Myllymäenpolun pohjoisosan katualueesta liitetään 87 m^2 osa kortteliin 17105 muodostettavaan tonttiin 12, joka osoitetaan toimitilarakennusten korttelialueeksi (KTY). Tontin kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 8 977 k-m^2. Rakennusten enimmäiskorkeus rajoitetaan vastaamaan nykyisiä rakennuksia ja korttelialueen itäreunoille osoitetaan istutusvyöhykkeet Martinkylänsaran

uutta lähivirkistysaluetta ja Myllymäenpolun katualuetta vasten. Uudisrakennus toteutetaan nykyisten rakennusten eteläpuolella olevan pysäköintialueen päälle ja valtaosa kiinteistön pysäköinnistä siirtyy Voimalantie 6 tontille. Kiinteistölle on tonttiliittymät Myllynkivenkujalta ja Voimalantieltä.

Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 itäpuolelle muodostetaan rakentamattomasta ja puustoisesta Myllymäenpolun katualueen pohjoisesta osuudesta Monsaksenrinteen asutuksen suuntaan suojavyöhykkeeksi Martinkylänsarka-niminen lähivirkistysalue ja sen halki kevyen liikenteen väylä.

Voimalantie 6 rakentamaton vähittäiskaupan suuryksikön tontti (KM) korttelissa 17120 muutetaan liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (KLTY), jonka kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 2 259 k-m^2. Mahdollisuus vähittäiskaupan suuryksikön (17 742 k-m^2) toteuttamisesta poistuu ja tontilla voi kokonaisrakennusoikeudesta käyttää enintään 4 000 k-m^2 osuuden liiketiloja varten. Kumoutuvan asemakaavan mukainen määräys, että tontille ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää, säilyy.

Martinkylänsaran lähivirkistysalue (VL) sekä Myllymäenpolun kevyen liikenteen yhteys liittävät alueen osaksi kaupungin virkistysaluevekostoa.

4.1.1 Mitoitus

Murata Electronics Oy:n kiinteistöllä Voimalantie 5/Myllynkivenkuja 6 on nykyisin n. 940 työpaikkaa. Kaavamuutoksen myötä kiinteistölle on mahdollista sijoittaa yhteensä n. 1 140 työpaikkaa.

Kumoutuvan asemakaavan kokonaisrakennusoikeus on yhteensä 36 014 k-m^2, josta 18 273 k-m^2 on osoitettu pinta-alaltaan n. 2,03 ha laajuiselle Murata Electronics Oy:n toimitilarakennusten korttelialueelle (KTTY) ja 17 741 k-m^2 n. 3,55 ha laajuiselle vähittäiskaupan suuryksikön mahdollistavalle liikerakennusten korttelialueelle (KM).

Kaavamuutoksen jälkeen toimitilarakennusten korttelialueen (KTY) uusi kokonaisrakennusoikeuden määrä on yhteensä 27 250 k-m^2 ja pinta-ala n. 2,04 ha. Korttelialueen uuden kokonaisrakennusoikeuden suhteen tontin pinta-alaan ilmoittava laskennallinen tehokkuusluku e=1,34. Liikerakennusten korttelialue (KM) on muutettu liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (KLTY), jonka uusi kokonaisrakennusoikeuden määrä on yhteensä 20 000 k-m^2 ja pinta-ala (n. 3,55 ha) säilyy ennallaan. Korttelialueen uuden kokonaisrakennusoikeuden suhteen tontin pinta-alaan ilmoittava laskennallinen tehokkuusluku e= 0,56.

KTY-korttelialueen sekä KLTY-korttelialueen tarvitsemat pysäköintilaitokset ja maantason pysäköintialueet on mitoitettu noin 950 henkilöautolle ja ne on osoitettu KLTY-korttelialueelle Voimalantie 6:en. Myllynkivenkuja 6:n KTY-tontille jää n. 80 autopaikkaa. Ensimmäisessä vaiheessa KLTY-korttelialueelle toteutetaan Murata Electronics Oy:n tarvitsemat 500 autopaikkaa. Auto- ja polkupyöräpaikkojen määrä korttelialueilla on:

-	toimistot	1 ap / 60 k-m^2	1 pp / 50 k-m^2
-	tuotantotilat	1 ap / 100 k-m^2	1 pp / 240 k-m^2
-	varastot	1 ap / 150 k-m^2	1 pp / 240 k-m^2
-	liiketilat	1 ap / 80 k-m^2	1 pp / 50 k-m^2
-	rautakauppa	1 ap / 100 k-m²	1 pp / 180 k-m²
-	noutopiha	ei auto-/pp-paikkavaatimusta	
-	näyttelytilat	1 ap / 30 k-m^2	ei pp-paikkavaatimusta

Myllymäenpolun katualueesta on muutettu 0,27 ha:n osa Martinkylänsarka-nimiseksi lähivirkistysalueeksi.

Asemakaavan muutosalueen pinta-ala on n. 6,55 ha. Kaavamuutosalueen rakennusoikeuden laskennallinen tehokkuusluku on e=0,72.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Korttelialueiden rakennusten laajennukset noudattavat Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 nykyisten rakennusten mittakaavaa. Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua ja julkisivumateriaalien laatua koskevia määräyksiä. Rakennusten vaikutusta arvokkaaseen maisemaan vähennetään mm. korttelialueiden reunoille muodostetuilla istutusvyöhykkeillä sekä niiden itäpuolelle muodostetuilla lähivirkistysalueilla. Kaavamuutoksessa on hulevesien käsittelyä, koskevat kaavamerkinnät ja –määräykset.

4.3 ALUEVARAUKSET

Kaavamuutosalueen eteläosa on Murata Electronics Oy:n toimitilarakennusten korttelialuetta (KTY), jolle saa rakentaa toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia. Korttelialueen itäpuolella ovat Martinkylänsarka-niminen lähivirkistysalue (VL) sekä Martinkylänpolku-niminen yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katualue. Voimalantien pohjoispuolella on liike- ja toimistorakennusten korttelialue (KLTY) työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten.

4.3.1 Korttelialueet

Voimalantie 6 (KLTY) ja Voimalantie 5 (KTY) korttelialueiden yhdistäminen toisiinsa mahdollistetaan sallimalla korttelit yhdistävän ulokkeen rakentaminen Voimalantien yli siten, että alikulkuaukon vapaan korkeuden on oltava vähintään 4,7 m. Ulokkeen mahdolliset pilarit tai muut rakenteet eivät saa ulottua katualueen puolelle vaan ne on toteutettava tontille.

KTY, toimitilarakennusten korttelialue

Asemakaavamuutoksella sekä tonttijaolla ja tonttijaon muutoksella on muodostettu kortteliin 17105 toimitilarakennusten korttelialue (KTY) ja tontti nro 12. Korttelialueelle on osoitettu kokonaisrakennusoikeudeltaan 27 250 k-m^2 kokoiselle toimistorakennuksille sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille teollisuus- ja varastorakennuksille rakennusala, mikä mahdollistaa nykyisten rakennusten kehittämisen ja tarvittavat laajennukset. Rakennusten vesikattojen enimmäiskorkeus (+62.5; korkeusjärjestelmä N2000) noudattaa tontille jo rakennettuja rakennuksia. Rakennusten muodostamaa kaupunkikuvaa ohjataan julkisivujen materiaalien korkeatasoisuutta koskevalla vaatimuksella. Rakennuksista on järjestettävä luonteva ja turvallinen kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Tontille ajetaan Myllynkivenkujan tonttiliittymän kautta. Lisäksi tontin pohjoisosan huoltopihalle on tonttiliittymä Voimalantieltä. Henkilökunnan henkilöautojen pysäköintialue maantasossa (p) sijoittuu tontin länsi- ja eteläosaan ja on mitoitettu noin 80 autolle. Loput tarvittavista autopaikoista saa sijoittaa Voimalantie 6 KLTY-tontille. Auto- ja polkupyöräpaikoille on asetettu rakennuksiin to-

teutettavien käyttötarkoituksien kerrosneliömääriin perustuvat vähimmäismäärät. Tontin itäreunaan on virkistysaluetta ja kevyen liikenteen väylää vasten ja asutuksen suuntaan muodostettu noin 5 m levyinen reunavyöhyke, joka on istutettava. Maisemointia myös tuetaan edellyttämällä, että tontille on istutettava kasvillisuutta, puita ja pensaita alueille, joita ei tarvita muihin toimintoihin. Ulkovarastointi pihoilla on kielletty.

Toimistotilojen sekä vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuorien rakenteet on äänieristettävä alueella mitoittavana melulähteenä olevaa lentomelua vastaan.

Hulevesiä on viivytettävä ja hallittava ennen kuin ne voidaan johtaa yleiseen hulevesijärjestelmään.

KLTY, liike- ja toimitilarakennusten korttelialue

Kortteliin 17120 on muodostettu liike- ja toimitilarakennusten korttelialue (KLTY). Korttelialueelle on osoitettu kokonaisrakennusoikeudeltaan 20 000 k-m^2 kokoiselle toimisto- sekä työvoimavaltaisille ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille teollisuus-, varasto- ja liikerakennuksille rakennusala. Liiketilojen enimmäismäärä on kaupan ohjauksen lainsäädännön ja ylempien kaavatasojen perusteella rajoitettu yhteensä 4 000 k-m^2:in eikä tontille saa rakentaa päivittäistavarakauppaa. Rakennusten vesikattojen enimmäiskorkeus (+62.5; korkeusjärjestelmä N2000) noudattaa Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontille jo rakennettuja rakennuksia. Rakennuksista on järjestettävä luonteva ja turvallinen kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Tontille ajetaan Voimalantien tonttiliittymän kautta. Ne Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 KTY-tontin tarvitsemat autopaikat, jotka eivät mahdu KTY-tontille, on toteutettava Voimalantie 6 KLTY-tontille. Tontille toteutetaan Myllynkivenkuja 6:n KTY-tontin ensimmäisen laajennusvaiheen tarvitsemat n. 500 autopaikkaa maantasoon. Auto- ja polkupyöräpaikoille on asetettu rakennuksiin toteutettavien käyttötarkoituksien kerrosneliömääriin perustuvat vähimmäismäärät. Polkupyöräpaikat on sijoitettava pääsisäänkäyntien yhteyteen. Tontin itäreunaan on virkistysaluetta vasten ja asutuksen suuntaan muodostettu noin 10 m levyinen reunavyöhyke, jolle on vähintään 1,5 m korkealle maavallille istutettava havupuita ja pensaita tiheäksi kasvustoksi. Maisemointia myös tuetaan edellyttämällä, että tontille on istutettava kasvillisuutta, puita ja pensaita alueille, joita ei tarvita muihin toimintoihin. Ulkovarastointi on toteutettava siten, etteivät varastoitavat materiaalit yms. näy haitallisesti kadulle tai lähiympäristöön.

Tontin lounaisosaan on osoitettu alueen osat maanalaisia johtoja ja yleisiä putkiverkostoja (kaukolämpö-, viemäri-, vesijohtoverkosto) varten. Maaperän kantavuus on heikkoa ja em. verkostot ovat vanhoja eivätkä kestä ulkopuolista rasitusta. Siksi em. verkostot on suojattava painumiselta, mikäli niiden yli tai päälle halutaan rakentaa ajoyhteyksiä tai maantason pysäköintialueita. Verkostojen on oltava tarvittaessa helposti huollettavissa tms. ylläpidettävissä, mikä on huomioitava niiden yli tai päälle toteutettavissa rakenteissa ja suojausratkaisuissa. Johtokujalle ei myöskään saa ilman johtojen omistajien lupaa istuttaa syväjuurisia kasveja. Tontilta on varattava maantasoon tila tai paikka yleisen sähkönjakelun tarvitsemalle muuntamolle.

Toimistotilojen sekä vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuorien rakenteet on äänieristettävä alueella mitoittavana melulähteenä olevaa lentomelua vastaan.

Hulevesiä on viivytettävä ja hallittava voimassa olevien hulevesien viimeisimpien käsittelyvaatimusten mukaan ja ajankohdan parasta tekniikkaa käyttäen tontilla ennen kuin ne voidaan johtaa yleiseen hulevesijärjestelmään. Tontin lounaisosaan on osoitettu alue hulevesien käsittelylle.

4.3.2 Muut alueet

VL, lähivirkistysalueet

Kumoutuvan asemakaavan mukainen Myllymäenpolun katualueen puustoinen ja rakentamaton pohjoinen osuus (n. 0,27 ha) muutetaan Martinkylänsarka-nimiseksi lähivirkistysalueeksi. Myllymäenpolku jatkuu virkistysalueen läpi Voimalantien pohjoispuoleiselle Myllymäensarka-nimiselle lähivirkistysalueelle osaksi kaupungin virkistysyhteysverkostoa.

Katualueet

Kaavamuutosalueella on osuuksia autoliikenteelle tarkoitetuista Myllynkivenkujan ja Voimalantien katualueista sekä kevyelle liikenteelle tarkoitetusta Myllymäenpolun katualueesta, jonka kaavamerkintä, joka sallii myös polkupyöräilyn, päivitetään nykykäytännön mukaiseksi (pp). Myllynkivenkujan itäpään kääntöpaikalta Myllymäenpolun kevyen liikenteen väylän yli oleva kumoutuvan asemakaavan mukainen tonttiajoyhteys (pp/t) korttelin 17106 tontille 1 (Myllynkivenkuja 8) säilyy

Voimalantie on osa yleiskaavan mukaista pääkatuverkostoa, joka yhdistää Raappavuorentien ja Sanomatien. Voimalantie 5 ja 6 tonttien rakennusten yhdistäminen toisiinsa mahdollistetaan sallimalla ne yhdistävän ulokkeen rakentaminen Voimalantien yli. Voimalantie on tulevaisuudessa mahdollinen erikoiskuljetusreitti. Katualueen ylittävän ulokkeen, joka yhdistää Voimalantie 6 (KLTY) ja Voimalantie 5 (KTY) korttelialueet, alikulkuaukon vapaan korkeuden on oltava vähintään 4,7 m.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista. Kaavamuutosta varten on laadittu selvitykset liikenteestä, liikennemelusta sekä hulevesien hallinnasta.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle tai rakennettavaksi asemakaavoitetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Alue on saavutettavissa joukkoliikenteellä kohtalaisesti. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

Vaikutusten arviointi on ollut osa kaavan laadintaa ja vaikutusten arviointia on tehty kaavoituksen eri vaiheissa. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa kaavamuutoksen mahdollistaman maankäytön ja siihen liittyvien toimintojen merkittävät vaikutukset. Asemakaavamuutoksen vaikutukset on arvioitu kaupungin omana työnä. Viranomaisten lausunnot ja muiden osallisten kannanotot ovat osa vaikutusten arviointia.

Mikäli tonttien asemakaavoja ei muutettaisi, niiden nykyiset käyttötarkoitukset ja kokonaisrakennusoikeudet säilyisivät ennallaan. Tällöin Murata Electronics Oy ei voisi kehittää toimintojaan eikä toteuttaa tarpeellisia tilojensa uudelleenjärjestelyjä ja laajennuksia. Yritys joutuisi kehittämään ja laajentamaan muita tehtaitaan mm. Euroopassa ja Aasiassa. Se voisi johtaa Vantaan toimintojen alasajoon ja siirtämiseen pois Suomesta. Myös nykyisen kumoutuvan asemakaavan mukaisen 17 742 k-m^2 kokoisen vähittäiskaupan suuryksikön rakentamismahdollisuus Voimalantie 6:n tontille säilyisi ilman kaavamuutosta ennallaan eikä kaupan liiketilojen kokonaismäärä vähenisi 4 000 kerrosneliömetriin.

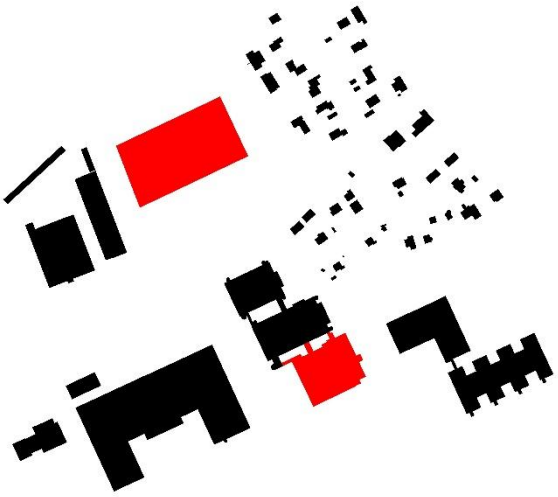
4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutos ei sisällä asuntorakentamista, joten sillä ei ole suoraa vaikutusta alueen väestön rakenteeseen ja kehitykseen. Murata Electronics Oy:n toimitilojen laajennuksen lisäys työpaikkojen

määrään voi välillisesti vähäisessä määrin vaikuttaa alueen tai Vantaan väestön rakenteeseen ja kehitykseen positiivisesti.

Yhdyskuntarakenne

Murata Electronics Oy:n Myllynkivenkuja 6 laajentuva kiinteistö sijoittuu Martinlaakson yritysalueelle Tyttökummun pientaloalueen länsipuolelle. Toimitilojen laajennus monipuolistaa ja täydentää alueen yhdyskuntarakennetta.

Voimalantie 6 liike- ja toimistorakennusten kiinteistö, jolle ei saa toteuttaa päivittäistavarakauppaa eikä vähittäistavarakaupan suuryksikköä, sijaitsee olevassa yhdyskuntarakenteessa siihen tukeutuen ja on henkilöautolla ja joukkoliikenteellä (alle 500 m) eri väestöryhmien saavutettavissa.

Uudet rakennukset on esitetty punaisella.

Kaupunkikuva

KTY- ja KM -korttelialueiden rakennusten arkkitehtuuri, materiaalivalinnat ja yksityiskohtaisempi suunnittelu ratkaistaan rakennuslupavaiheessa, mitä kaavamääräykset ohjaavat. Kaavamääräyksillä rakennusten julkisivuilta edellytetään korkealuokkaisia materiaaleja, rajoitetaan ulkovarastointialueiden näkymistä ympäristöön sekä edellytetään istutusvyöhykkeitä tonteille. Korttelialueiden täydennysrakentaminen ja uudet istutukset kohentavat alueen kaupunkikuvaa.

Asuminen

Kaavamuutos ei sisällä asumiselle tarkoitettuja alueita ja rakennuksia, minkä osalta vaikutus asumiseen on vähäinen. Voimalantie 6 sekä Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 toimitilojen laajennukset ja niihin sisältyvä lisäliikenne eivät nosta liikennemelun tasoa Tyttökummun asuntoalueen asuinkiinteistöillä yli Valtioneuvoston ohjearvojen.

Voimalantie 6 sekä Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tonttien itäreunoihin osoitetut istutusvyöhykkeet sekä niiden itäpuolella olevat lähivirkistysalueet muodostavat toimitilatonttien ja Tyttökummun asutukseen väliin asumista suojaavan vyöhykkeen. Voimalantie 6:n itäreunaan on toteutettava vähintään 1,5 m korkea maavalli istutuksineen. Kaavamuutoksen mukaisista laajentuvista toiminnoista asumiselle aiheutuvien haittojen ei katsota olevan merkittäviä.

Asukasmielipiteissä on todettu, että TV-, radio- sekä langattomat datayhteydet Tyttökummun asuinalueella ovat heikentyneet ympärille rakennettujen korkeiden työpaikka- ja voimalarakennusten myötä merkittävästi ja Myllynkivenkuja 6 lisärakentamisen katsotaan pahentavan ongelmaa. Alueelle, esimerkiksi Myllynkivenkuja 6 katolle, tarvitaan asukasmielipiteen mukaan uusi signaalivahvistin. Ko. langattomien datayhteyksien toiminta ja ominaisuudet, kuten esimerkiksi laajakaistaliittymän nopeus, määritellään asiakkaan ja operaattorin hyväksymässä liittymäsopimuksessa. Operaattorin on toteutettava yleiset viestintäpalvelunsa niin, että ne ovat tekniseltä laadultaan

hyviä. Asemakaavamuutoksen ratkaisut eivät estä operaattoreita tarvittaessa toteuttamasta ko. yhteyksien edellyttämiä tukiasemia yms. kiinteistönomistajan suostumuksella esimerkiksi Murata Electronics Oy:n kiinteistöille.

Palvelut, kaupan sijoittuminen ja työpaikat

Asemakaavamuutos lisää Murata Electronics Oy:n kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla mahdollistamalla Murata Electronics Oy:n nykyisten työpaikkojen säilymisen, kehittämisen ja lisäämisen alueella. Myllynkivenkuja 6:en arvioidaan muodostuvan n. 150-200 uutta työpaikkaa.

Voimalantie 6 on nykyisin voimassa olevassa mutta kaavamuutoksen myötä kumoutuvassa asemakaavassa liikerakennusten korttelialuetta KM, jolle on saanut sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön mutta ei päivittäistavaramyymälää. Kumoutuvan asemakaavan liiketilojen määrä 17 742 k-m^2 vähenee yhteensä 4 000 kerrosneliömetriin mutta tontin kokonaisrakennusoikeuden nosto yhteensä 20 000 kerrosneliömetriin ja käyttötarkoituksen muuttuminen työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkojen rakennuksia varten kompensoi muutoksen vaikutuksia alueen palveluiden ja työpaikkojen määrään. Käyttötarkoituksen muutos työvoimavaltaisiksi toiminnoiksi lisää alueen työpaikkojen ja palveluiden määrää kumoutuvan nykyisen asemakaavan tilanteeseen verrattuna.

Koska uusi asemakaava sisältää kumoutuvaan asemakaavan verrattuna huomattavasti vähemmän liiketilaa eikä salli Voimalantie 6:en päivittäistavaramyymälää, eivät kaavamuutoksen mahdollistamat liiketilat juurikaan vaikuta muiden lähikauppojen toimintaedellytyksiin. Kaavamuutoksen mukaisten liiketilojen toteuttaminen vaikuttaa muun kuin päivittäisvarakaupan myynnin myymälöihin (vaatetus, urheilu, taloustavara, sisustus, rakentaminen yms.), jotka ovat pääkaupunkiseudulla ja Vantaalla keskittyneet aluekeskuksiin, tavarataloihin sekä mm. Petikko-Varistoon, Vantaanportti-Jumbo-Tammistoon ja Porttipuisto-Hakkilaan. Uudet liiketilat voivat vähäisessä määrin ohentaa em. alueiden potentiaalia ko. tuoteryhmien myynnissä. Uusi myymälä joutuu toisaalta myös kilpailemaan em. kaupan alueiden myymälöiden kanssa. Suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen. Alueelle sijoittuvat palvelut ovat saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä. Suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset siten mahdollisimman vähäiset. Kaavamuutoksen vaikutukset kaupan palveluverkkoon yms. ovat kumoutuvaan asemakaavan verrattuna vähäisemmät.

Vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan MRL:ssä yli 4 000 k-m2 suuruista vähittäiskaupan myymälää. Voimalantie 6:en saa rakentaa liiketiloja enintään 4 000 k-m^2. Sen naapurikiinteistö Voimalantie 4 on asemakaavoitettu liike- ja toimistorakennusten ja/tai ympäristöä häiritsemättömien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi, jonka kokonaisrakennusoikeuden määrä on 9 707 k-m^2. Rakennusoikeudesta saa toteuttaa enintään 30 % liiketiloiksi mutta ei päivittäistavarakaupan tiloiksi. Kaavamuutoksen myötä Voimalantie 4 ja 6 liiketilojen yhteenlaskettu pinta-ala vähenee yhteensä 13 742 k-m^2.

Merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden koon alaraja auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskaupalle, jotka voivat perustelluista syistä kaupan laatu huomioiden sijoittua Vantaalla myös keskusta-alueiden ulkopuolelle, on maakuntakaavan mukaan 30 000 k-m^2. Voimalantie 4:ssä sijaitseva rautakauppa (Starkki) muodostuu 3 943 k-m^2 liikerakennuksesta sekä yhteensä 3 899 k-m^2 laajuisista varastorakennuksista. Voimalantie 4 ja 6 liikekiinteistöjen rakennusten yhteenlaskettukaan koko ei ylitä em. seudullisen merkittävyyden rajaa. Maakuntakaavan mukaan muun erikoistavaran kaupan, jollainen Voimalantie 4 ei nyt ole, osalta seudullisen merkittävyyden koon alaraja on 10 000 k-m^2. Voimalantie 6 tai Voimalantie 6 ja 4 yhdessä eivät myöskään muodosta erikoistavaran kaupan osalta merkitykseltään seudullista vähittäiskaupan suuryksikköä tai myymäläkeskittymää. Mikäli Voimalantie 4:n kaupan laatua halutaan tulevaisuudessa

muuttaa tai tiloja laajentaa, on sitä koskevassa lupaharkinnassa ja ratkaisuissa, joita MRL sekä maakunta- ja yleiskaavat ohjaavat, huomioitava myös Voimalantie 6:n kaupan laatu ja koko.

Kaavamuutoksen myötä Martinlaakson asuntoalueen työpaikkaomavaraisuus lisääntyy.

Hanke on VAT:n mukainen.

Taloudelliset vaikutukset

Kaupunki ei peri omistamansa Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistön rakennusoikeuden lisäyksestä itseltään maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaista korvausta siitä, että maanomistajalla on velvollisuus osallistua yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin. Kiinteistön maapohjan omistava Vantaan kaupunki tulee lisärakennusoikeuden myötä nostamaan tontista perittävää maanvuokraa, jolla osaltaan katetaan yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvia kustannuksia. Mikäli Murata Electronics Oy ostaa Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontin Vantaan kaupungilta vuokraamiseen sijaan, kaavamuutoksesta aiheutuvia kustannuksia katetaan tontista maksettavalla hinnalla.

Voimalantie 5 /Myllynkivenkuja 6 sekä Voimalantie 6 tonttien rakennusoikeuksien lisäykset nostavat niistä maksettavia kiinteistöveroja, joista kunkin tontin maanomistaja vastaa itse. Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontin omistava Vantaan kaupunki kattaa lisääntyviä kustannuksia mm. tontinvuokralla.

Kaavamuutoksen mahdollistaman kokonaisrakennusoikeuden mukaisten toimitilojen, rakennusten, pihojen, liikennejärjestelyjen yms. rakentamisesta aiheutuu niiden rakennuttajalle (Murata Electronics Oy) kustannuksia, jotka yritys kuitenkin on katsonut toimintansa kannalta välttämättömiksi ja on siten valmis maksamaan ne.

Raappavuorentien liittymät sekä Voimalantielle että Kehä III:lle toimivat nykytilanteen iltapäivän huipputunnin liikennemäärillä tyydyttävästi tai välttävästi. Voimalantien ja Kehä III liittymien välinen etäisyys Raappavuorentiellä on nykyisinkin niin lyhyt, etteivät liittymät ole toimivuudeltaan ja sujuvuudeltaan optimaalisia. Kun kaavamuutoksen sallima kokonaisrakennusoikeus toteutetaan Voimalantie 6:en, on em. liittymien järjestelyjä muutettava, jotta liikenne ei jonoudu katuverkolla haitallisesti. Tällöin toteutettavista liikenneverkon parannustoimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista vastaa Vantaan kaupunki.

Hankkeen katsotaan pitkällä aikavälillä olevan kaupungille taloudellisesti kannattava.

Sosiaalinen ympäristö

Kaavamuutoksen sisältämä rakentaminen ja toimitilojen laajentaminen eivät ole Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 sekä Voimalantie 6 lähimpien asuinkiinteistöjen asukkaiden ensisijaisesti toivoma ratkaisu ja se muuttaa heidän suhdettaan lähiympäristöönsä ja kokemustaan siitä.

Myllynkivenkuja 6 toimitilojen ja Voimalantie 6 liike- ja toimitilarakennusten tontin sekä Tyttökummun pientaloasutuksen väliin jää suojavyöhykkeeksi nykyinen Myllymäensaran lähivirkistysalue ja uusi Martinkylänsaran lähivirkistysalue. Virkistysalueita ei ole toteutettu eivätkä ne ole lähialueen asukkaiden aktiivisimmassa käytössä olevaa keskeistä sosiaalista ympäristöä. Toimitilojen ja kaupan tontin itäreunoihin asutusta vasten muodostetut reunavyöhykkeet, joille on istutettava puita ja pensaita, toimivat näköesteinä yms. suojavyöhykkeinä asutuksen suuntaan. Kaavamuutos ei poista alueen sosiaalisen ympäristön keskeisiä osatekijöitä ja vaikutukset sosiaaliseen ympäristöön ovat siltä osin vähäisiä. Nykyisille ja uusille asukkaille muodostuu ajan myötä uusi side ja suhde lähiympäristöönsä alueen istutusten kasvettua ja alueen rakennuttua valmiiksi.

Kaupan rakenne on keskittynyt isoihin kokonaisuuksiin kulutusvoimaisten asiakkaiden ehdoilla, jotka haluavat laajoja ja monipuolisia tuotevalikoimia, jollaisia mm. pienet lähikaupat eivät pysty kilpailukykyisesti tarjoamaan. Nykytrendien mukainen myymäläverkoston harveneminen, joka on

tapahtunut ja tästä kaavamuutoksesta huolimatta tulee jatkumaan, lisää asiointimatkojen pituutta sekä niihin kuluvaa aikaa ja kustannuksia erityisesti autottomille. Lähikauppojen korkeampi hintataso ja rajoittunut tuotevalikoima heikentää vanhusten, työttömien yms. asemaa. Voimalantie 6 liiketiloihin ei kuitenkaan ole mahdollista toteuttaa lähipalveluverkkoon vaikuttavaa päivittäistavarakauppaa, joten liiketilojen toteuttamisen vaikutukset sosiaaliseen toimivuuteen ja eriytymiseen eivät ole merkittäviä.

Virkistys

Myllymäenpolun kevyen liikenteen katualueen rakentamaton ja puita kasvava pohjoinen osuus muuttuu Martinkylänsarka-nimiseksi lähivirkistysalueeksi, mikä lisää virkistysalueiden pinta-alaa n. 0,27 ha. Kumoutuvan asemakaavan kevyenliikenteen reitin siltavarauksesta Voimalantien yli luovutaan, koska suunnitellun sillan rakentamiselle aiheutuisi maaston huomattavista korkeuseroista johtuen merkittäviä lisäkustannuksia. Virkistysalueita ei ole rakennettu reitteineen valmiiksi eivätkä ne siten ole alueen asukkaiden aktiivisessa virkistysaluekäytössä. Muutokset eivät ole merkittäviä Martinlaakson virkistysalueiden laajuuden ja virkistysalueverkoston rakenteen ja käytettävyyden kannalta. Kaavamuutos ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Murata Electronics Oy:n Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistöllä on nykytilanteessa maantasossa pysäköintikentällä noin 280 autopaikkaa. Myllynkivenkujan toimitilojen 8 977 k-m^2 laajennus on asemakaavamuutoksen toteuttamisen ensimmäinen vaihe. Sen myötä Myllynkivenkujan kiinteistölle jää n. 80 autopaikkaa ja 280 autopaikkaa siirtyy Voimalantie 6:n tontille, jolle toteutetaan yhteensä n. 500 autopaikkaa. Kaavamuutoksen mahdollistamassa lopputilanteessa, jolloin myös Voimalantie 6:n rakennusoikeus toteutettaisiin, tontille tarvittaisiin Myllynkivenkujalta siirtyneet autopaikat huomioiden autopaikoitus yhteensä lähes tuhannelle autolle.

Murata Electronics Oy:n tuotantotiloissa työskennellään arkisin kolmessa työvuorossa (ma–pe: 6.30–14.45, 14.30–22.45, 22.30–6.45) ja viikonloppuina kahdessa työvuorossa (la–su: 10.30–22.45, 22.30–10.45). Työvuorojen työntekijöiden ajoneuvoliikenne keskittyy työvuorojen vaihtumishetkiin. Kaavamuutoksen myötä työntekijöiden määrä ja työntekijäliikenne kasvavat.

Oheisen taulukon perusteena ovat Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskuksen antamat tiedot keskiarkivuorokausiliikenteestä (KAVL):

LIIKENNEMÄÄRÄT (KAVL, ajon./vrk)	**v. 2017** lähtö-tilanne	**raskasta** liiken-nettä	**v. 2017** 1. hankevaihe, ei Voimalan-tien jatketta	**v. 2040** ei kaavaa, ei Voimalan-tien jatketta	**v. 2040** uusi kaava, ei Voimalan-tien jatketta	**v. 2040** ei kaavaa, Voimalan-tien jatke	**v. 2040** uusi kaava, Voimalan-tien jatke
Voimalantie länsipuoli	1 500	20 %	3 300	2 530	7 530	4 000	5 030
Voimalantie itäpuoli	200	6 %	200	200	200	4 000	2 700
Voimalantie 6 (p-alue)	-	-	1 900	-	5 000	-	5 000
Myllynkivenkuja	700	6 %	700	800	800	800	800
Martinkyläntie	6 450	12 %	6 450	7 460	11 000	8 000	8 400
Raappavuorentie	7 550	11 %	7 550	10 330	13 000	13 000	13 000
Kehä III	60 800	11 %	60 800	67 050	67 050	67 050	67 050
Sanomatie	4 900	6 %	4 900	5 400	6 900	6 400	8 400

V. 2040 ennustetilanteessa, kun Voimalantien jatke Sanomatielle on valmis, raskasta liikennettä on Voimalantien länsipuolella 10 %.

Trafix Oy on laatinut kaavamuutosta varten erillisen liikenneselvityksen.

Kaavamuutoksen myötä valtaosa Muratan liikenteestä siirtyy Myllynkivenkujalta Voimalantielle. Kaavamuutoksen mahdollistamat toimitilojen laajennukset vaikuttavat liikenteellisesti merkittävimmin Voimalantien liikennemäärään sekä Voimalantien ja Raappavuorentien liittymän toimivuuteen. Voimalantien länsiosan liikennemäärä (KAVL) kasvaa nykytilanteeseen verrattuna ilman

yleiskaavan mukaista Voimalantien jatketta Sanomatielle Muratan hankkeen 1. toteutusvaiheessa noin 2,4 kertaiseksi. Voimalantien länsiosan liikenne kasvaa ilman Voimalantien jatketta vuoden 2040 liikennemäärien ennustetilanteessa ja kaavamuutoksen mahdollistama kaikki rakennusoikeus huomioiden noin 5 000 ajoneuvolla (KAVL) eli noin 5,4 kertaiseksi. Ennustetilanteen liikennemäärien arviointia ja toteutumista heikentää se, että Voimalantie 6:n kaiken rakennusoikeuden toteuttaminen ei ole Murata Electronics Oy:n suunnitelmissa.

Myös yleiskaavan mahdollistaman Voimalantien jatkeen toteuttamiseen Sanomatielle saakka liittyy runsaasti epävarmuustekijöitä, mikä heikentää oleellisesti sen vaikutusten realistista arvioimista vuoden 2040 ennustetilanteessa. Voimalantien jatkaminen Sanomatielle saakka siirtäisi liikennettä Martinkyläntieltä Voimalantielle mutta myös Voimalantien länsiosan liikennettä tien itäosan jatkeelle ja käyttämään Sanomatietä. Jatke vähentäisi liikennettä Raappavuorentien ja Voimalantien liittymässä ja parantaisi liittymän toimivuutta. Voimalantiehen tukeutuvan kaavamuutoksen osa-alueen kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa kumoutuvaan asemakaavaan ja nykytilanteeseen verrattuna 2 259 k-m^2 mutta liikennettä tuottavan vähittäiskaupan rakennusoikeuden määrä vähenee 13 741 k-m^2. Kumoutuvaan asemakaavan verrattuna kaavamuutos ei lisää liikennemääriä Voimalantiellä ja siihen liittyvällä liikenneverkolla.

Murata Electronics Oy:n Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistön työntekijöiden pysäköinnin siirtyminen Voimalantie 6:n tontille ei hankkeen 1. vaiheessa edellytä katuverkon ja sen liittymien parantamista. Kun myös Voimalantie 6:n kiinteistölle toteutetaan kaikki kaavamuutoksen mukaisen kokonaisrakennusoikeuden mahdollistamat liike- ja toimitilat, ja liikenneverkolla on v. 2040 ennustetilanteen liikennemäärät, on Raappavuorentien liittymiä Voimalantielle sekä Kehä III:lle parannettava. Asemakaavamuutoksen mahdollistama kaikki rakentaminen ei kuitenkaan muuta alueen liikenneverkkoa toimimattomattomaksi.

Martinlaakson pohjoisosien, ml. Vantaankosken alue ja Kehä III, liikenneverkon parannustoimenpiteiden tarpeita ja toteuttamisajankohtia ratkotaan mm. Vantaan kaupungin 25.8.2017 käynnistämässä kaavarungossa nro 014600, jonka laadinnan osallisena ja yhteistyökumppanina on mm. Uudenmaan ELY-keskus.

Vesihuolto

Kaavaa varten ei ole tarvetta laajentaa nykyisiä vesihuoltoverkostoja. Voimalantie 6:n johtorasitealueella varaudutaan rakentamaan tulevaisuudessa uusi runkovesijohto ja runkojätevesiviemäri palvelemaan Luoteis-Vantaan tarpeita. Voimalantie 6:n maaperä on kantavuudeltaan hyvin heikkoa eikä tontilla olevia putkia ole suunniteltu kestämään päälle tulevaa kuormitusta. Mikäli putkien päälle sijoitetaan esimerkiksi ajoyhteyksiä tai pysäköintialueita, ne tulee toteuttaa siten, että putkia ei kuormiteta ja putkien painuminen estetään. Ajoyhteys tulee vesihuollon kohdalla rakentaa esimerkiksi paalulaatan tms. päälle, siten että laatat ovat siirrettävissä vesihuollon päältä pois putkien mahdollista huoltamista varten.

Voimalantie 6:n länsirajalla virtaa avo-oja, joka säilytetään ennallaan, sillä se palvelee alueen kuivatusta laajemminkin. Oja perataan tontin rakentamisen yhteydessä. Hulevesien hallinnasta on laadittu kaavatyön yhteydessä hulevesien hallintasuunnitelma. Hulevesien hallinnan ja viivytyksen rakenteet on mitoitettu siten, että järjestelmän viivytystilavuus vastaa rakennetun tontin hulevesikertymää ja tontilta poistuva virtaama vastaa nykyisen rakentamattoman alueen tilannetta. Hulevesien hallinnassa on noudatettava kaupungin hulevesiohjelmaa ja rakentamisajankohdan viimeisimpiä vaatimuksia sekä parasta mahdollista tekniikkaa ja hallintajärjestelmiä. Voimalantie 6:n osalta suunnitelma on laadittu kahdelle vaiheelle. Ensimmäinen vaihe kuvaa tilannetta, jossa tontti on ainoastaan pysäköintikäytössä ja toinen vaihe tilannetta, jossa pysäköinnin lisäksi tontilla on Muratan toimintaa palveleva lisärakennus tai liikerakennus. Kaavamuutos ei nykytilanteeseen verrattuna äärevöitä hulevesivirtaamia eikä lisää Myllymäenojan tulvimista.

Myllynkivenkuja 6:n tontilla hulevesiä tulee viivyttää niiltä osin kuin tontilla tehdään muutoksia. Siten lisärakennuksen alueeksi muuttuvan nykyisen asvaltoidun pysäköintialueen hulevesien viivytysvaatimuksien lähtökohtana onkin alueen virtaamien vertaaminen luonnontilaan. Siltä osin Myllynkivenkuja 6:n tontilta tulevaisuudessa poistuva huippuvirtaama pienentyy nykyiseen verrattuna.

Ympäristöhäiriöt

Alueella mitoittavana melulähteenä nykytilanteessa on lentomelu, mikä on huomioitu tarvittavina toimistotilojen ja vastaavien ns. hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristysvaatimuksina.

Trafix Oy on laatinut kaavamuutosta varten liikenneselvityksen ja Helimäki Akustikot Oy meluselvityksen. Murata Electronics Oy:n laajennuksen myötä lisääntyvän liikennemäärän muutokset ilmanlaatuun jäävät pieniksi.

Meluselvityksen sisältämän laskennallisen tarkastelun perusteella melu lisääntyy kaavamuutoksen ensimmäisen vaiheen (Myllynkivenkujan toimitilojen laajennukset, pysäköinnin keskittäminen Voimalantie 6:en maantasoratkaisuna) myötä kaavamuutosalueen lähimmillä asuinkiinteistöillä alle 2,5 dB. Myös vuoden 2040 ennustetilanteessa, ilman yleiskaavan mukaista Voimalantien jatketta Sanomatielle, kaavamuutoksen kaikki laajennukset ja niiden sisältämä lisäliikenne nostavat kaavamuutosalueen lähimmillä asuinkiinteistöillä melua alle 2,5 dB.

Voimalantie 6:n tontille rakennettava asvaltoitu pysäköintialue ei vaimenna Kehä III:lta Tyttökumpuun ulottuvaa liikennemelua vaan heijastaa sitä siten, että melun päiväohjearvo ylittyy meluselvityksen mallinnuksen perusteella Voimalantie 7:n asuinkiinteistön pohjoispihalla 0,1–1,1 dB. Voimalantie 6 on jo nykyisessä asemakaavassa liikerakennusten korttelialueen tontti, jolle voidaan ilman nyt laadittavana olevaa asemakaavamuutosta rakentaa Kehä III:lta kantautuvaa liikennemelua voimistavia asvalttipintoja, parkkipaikkoja ja rakennuksia. Kaavamuutoksen kaavamääräyksillä edellytetään, että Myllymäensarkaa vasten on muodostettava reunavyöhyke tiheään istutetuista havupuista ja –pensaista ja reunavyöhykkeelle on toteutettava yläreunaltaan vähintään 1,5 m korttelialueen maanpinnantasoa korkeammalla oleva maavalli tai melueste.

Murata Electronics Oy:n tuotannon ja toiminnan laajentaminen sekä aloittaminen edellyttää asemakaavan muutoksen lisäksi myös uutta ympäristölupaa, jossa määritellään tarvittavat ehdot toiminnalle ja rajoitukset mm. olennaisten päästöjen ja jätteiden osalta.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavamuutosalueella ei ole arvokkaiksi luokiteltuja luontokohteita.

Murata Electronics Oy:n Voimalantie 5 /Myllynkivenkuja 6 kiinteistöä lisärakennetaan jo rakennetuille osille tonttia. Rakentamaton Voimalantie 6 tontti on ollut metsittyvää peltoa, jonka eteläosista on poistettu puusto ja pintamaat 16.11.2017 myönnetyn maisematyöluvan (17-1289-17-MAI) mukaisesti.

Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy on laatinut kaavamuutosta varten erillisen hulevesiselvityksen ja hulevesien alustavan hallintasuunnitelman.

Myllynkivenkuja 6:n osalta läpäisemättömän pinnan osuus tontilla ei juuri muutu, sillä lisärakennus sijoittuu nykyisen pysäköintialueen paikalle. Kaavamuutoksen myötä hulevesiä tulee kuitenkin viivyttää niiltä osin kuin muutoksia tontilla tehdään, joten virtaaman tontilta tulisi pienentyä nykyiseen tilanteeseen nähden.

Voimalantie 6 on nykytilanteessa rakentamatonta metsittynyttä peltoa mutta jo kumoutuvassa asemakaavassa osoitettu rakennettavaksi tontiksi. Kaavamuutoksen mahdollistaman rakentamisen myötä tontti muuttuu asfaltoiduksi pysäköintialueeksi ja kattopinnaksi, joten tontin virtaamaolosuhteet tulevat muuttumaan. Hulevesiä edellytetään viivytettävän tontilla hulevesien hallinnan viimeisimpien käsittelyvaatimusten mukaisesti ennen niiden johtamista eteenpäin, joten huippuvirtaamat tontilta eivät juurikaan kasva nykytilanteeseen verrattuna eivätkä äärevöitä Myllymäenojan luontaista tulvimista.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentaminen lisää kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Uudet rakennukset ovat kuitenkin energiataloudellisempia kuin vanhat. Alueen rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Alueen lisärakentaminen nykyistä yhdyskuntarakennetta täydentäen luo edellytyksiä ilmastonmuutoksen kannalta haitallisten vaikutusten hillitsemiselle.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Lento- ja tieliikenteen melu on käsitelty kohdassa 4.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on otettu huomioon VAT:n mukaisesti.

4.6 NIMISTÖ

Kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmä on 4.9.2017 hyväksynyt kaavamuutosalueelle oheiset nimet:

Martinkylänsarka, Mårtensbytegen

Osa Myllymäenpolun katualuetta muuttuu Martinkylänsarka-nimiseksi virkistysalueeksi (VL). Voimalantien pohjoispuolella on Myllymäensarka, Kvarnbackategen. Myllymäen ja Martinkylän vanha kylänraja kulkee Voimalantien kohdalla. Nimipari ilmentää kylärajaa.

Myllymäenpolku, *Kvarnbackastigen*

Martinkylänsarka-nimiselle VL-alueelle tulee myös vanha ulkoilureitin nimi (virkistysalueelle kursiivilla). Reitti menee pohjoisempana sillalla Kehä III:n yli Myllymäen kaupunginosaan.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kiinteistön Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 omistaa Vantaan kaupunki, joten sen rakennusoikeuden 8 977 k-m^2 lisäys ei edellytä maankäyttösopimusta. Kiinteistön Voimalantie 6 käyttötarkoitus KM muuttuu KLTY:ksi ja mahdollisuus vähittäiskaupan suuryksikön toteuttamiselle poistuu, minkä johdosta kiinteistön 2 258 k-m^2 rakennusoikeuden määrän lisäys ei johda kiinteistön merkittävään arvonnousuun eikä siten maankäyttösopimukseen. Murata Electronics Oy neuvottelee Vantaan kaupungin omistaman Myllynkivenkuja 6:n tontin ostamisesta.

Murata Electronics Oy:n tavoitteena on aloittaa rakentaminen toimitilojensa laajentamiseksi Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja kiinteistöllä välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen. Tässä ensimmäisessä rakennusvaiheessa toteutetaan Voimalantie 6:n KLTY-tontille Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 KTY-tontin ensimmäisen laajennusvaiheen tarvitsemat n. 500 autopaikkaa maantasoon. Liiketilojen toteuttamiseksi Voimalantie 6:en ei vielä ole ilmaantunut hanketta.

Asemakaavan muutosalueelle on rakennettu vesihuolto kohdan 2.1.3 mukaan ja siihen kaavamuutoksesta aiheutuvat muutokset ovat kohdassa 4.4.1.

Murata Electronics Oy:n tuotannon ja toiminnan laajentaminen sekä aloittaminen edellyttää asemakaavan muutoksen lisäksi myös uutta ympäristölupaa, jossa määritellään tarvittavat ehdot toiminnalle ja rajoitukset mm. olennaisten päästöjen ja jätteiden osalta.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Murata Electronics Oy:	Bach Nguyen	
NCC Finland Oy:	Jenni Ijäs	
	Jari Harapainen	
Optiplan Oy:	Jouni Mäkinen	
Trafix Oy:	Jouni Ikäheimo	
Helimäki Akustikot Oy	Anttoni Kananen	
	Miikka Valtonen	
Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy:	Seppo Rämö	
	Svetlana Fedorova	
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Timo Kallaluoto	alue-arkkitehti
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Marko Hoffrén	suunnitteluavustaja
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
Kuntatekniikan keskus :	Elina Kettunen	vesihuollon suunnittelu
	Satu Nätynki	viheraluesuunnittelija
	Pirjo Salo	liikenneinsinööri
	Pirjo Suni	liikenneinsinööri
Ympäristökeskus:	Saara Juopperi	johtava ympäristötarkastaja
	Ari Pietilä	ympäristösuunnittelija
Kiinteistöt ja asuminen:	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Jukka Köykkä	kaavasuunnittelija

VANTAAN KAUPUNKI, Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 16. päivänä huhtikuuta 2018,

Jukka Köykkä	Timo Kallaluoto
kaavasuunnittelija	aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	30.01.2018
Kaavan nimi	002350 17 Martinlaakso Voimalantie 5-6		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	15.06.2017
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002350
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	6,5473	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	6,5473

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

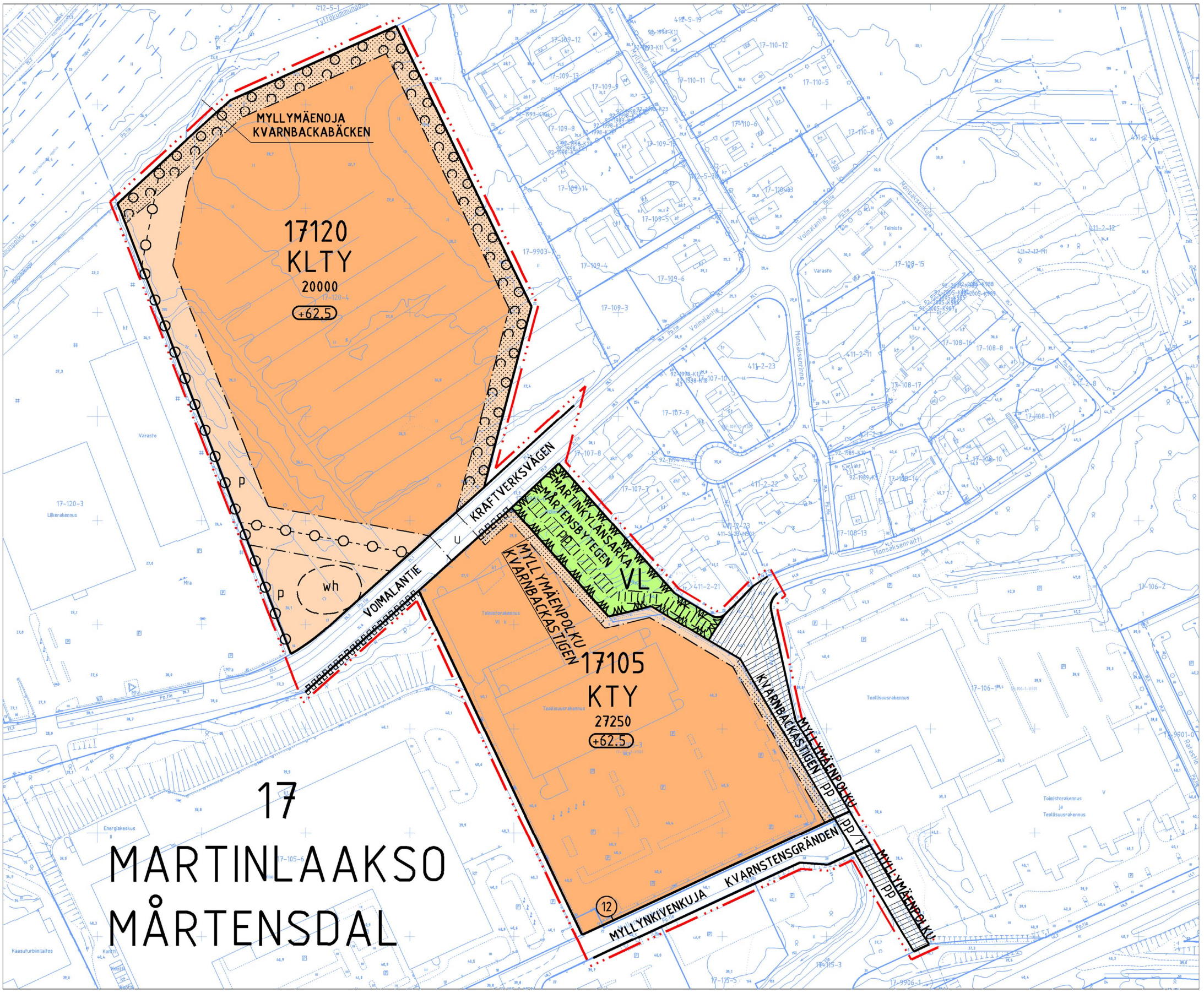
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**6,5473**	**100,0**	**47250**	**0,72**	**0,0000**	**11236**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	5,5871	85,3	47250	0,85	0,0087	11236
T yhteensä						
V yhteensä	0,2734	4,2	0		0,2734	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,6868	10,5	0		-0,2821	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

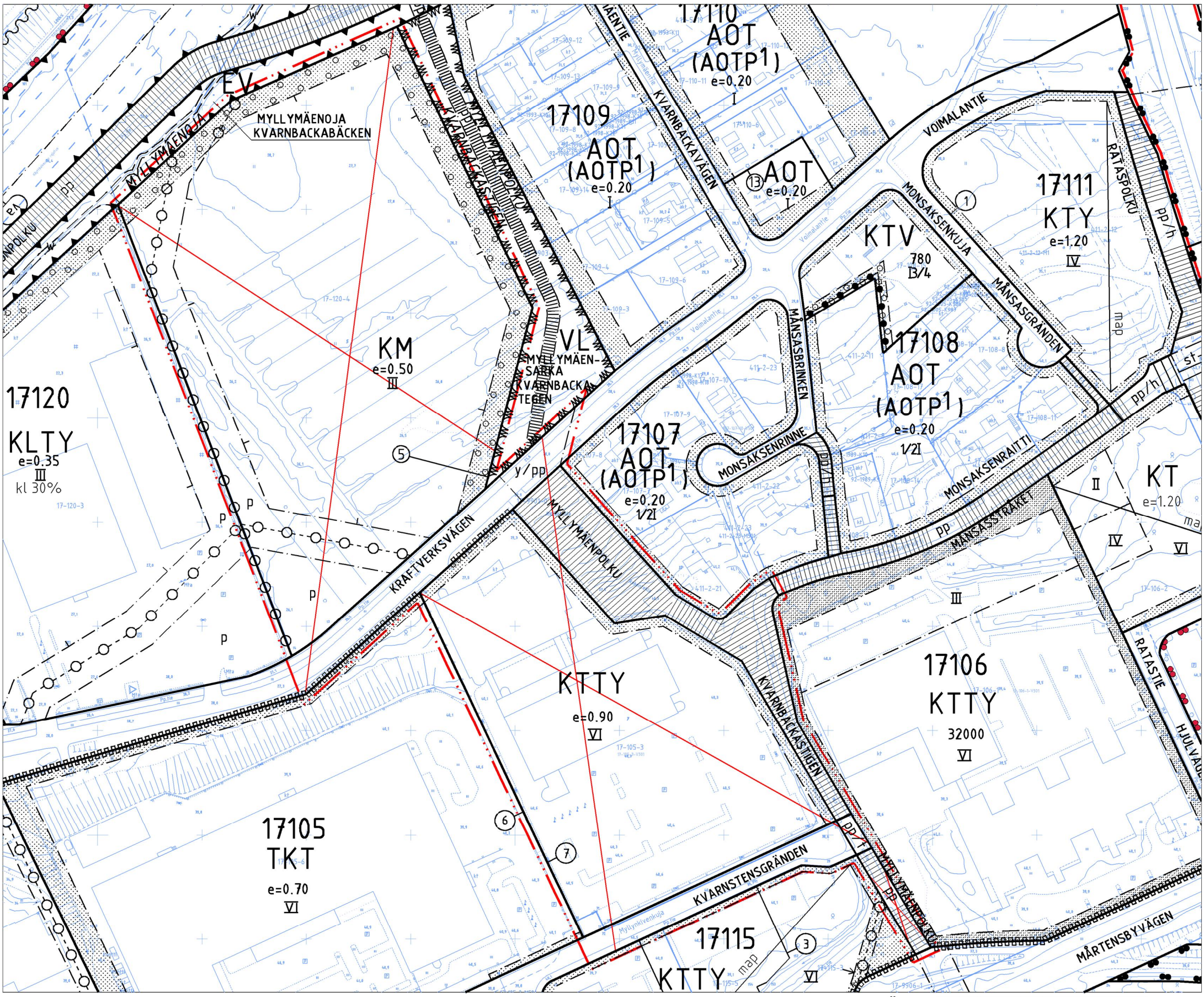
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**6,5473**	**100,0**	**47250**	**0,72**	**0,0000**	**11236**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	5,5871	85,3	47250	0,85	0,0087	11236
KM	0,0000		0		-3,5482	-17741
KTY	2,0389	36,5	27250	1,34	2,0389	27250
KLTY	3,5482	63,5	20000	0,56	3,5482	20000
KTTY	0,0000		0		-2,0302	-18273
T yhteensä						
V yhteensä	0,2734	4,2	0		0,2734	0
VL	0,2734	100,0	0		0,2734	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,6868	10,5	0		-0,2821	0
Kadut	0,4583	66,7	0		0,0000	0
Kev.liik.kadut	0,2285	33,3	0		-0,2821	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

MYLLYMÄENOJA
KVARNBACKABÄCKEN
17120
KLTY
20000
+62.5
KRAFTVERKSVÄGEN
VOIMALANTIE
MYLLYMÄENPOLKU
KVARNBACKASTIGEN
VL
17105
KTY
27250
+62.5
KVARNBACKASTIGEN
MYLLYMÄENPOLKU
KVARNSTENSGRÄNDEN
MYLLYNKIVENKUJA
MYLLYMÄENPOLKU
17
MARTINLAAKSO
MÅRTENSDAL
ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS
0
75
150m

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 7 §

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer	1 / 3
002350	16.4.2018	685491, 686491	

Vantaan kaupunki

VOIMALANTIE 5 - 6

Kaupunginosa 17, Martinlaakso

Asemakaavan muutos

Osat kortteleista 17105 ja 17120 sekä virkistys- ja katualueet.

Tonttijako ja tonttijaon muutos

Osa korttelissa 17105.

1:2000

Vanda stad

KRAFTVERKSVÄGEN 5 - 6

Stadsdel 17, Mårtensdal

Ändring av detaljplanen

Delar av kvarteren 17105 och 17120 samt rekreations- och gatuområden.

Tomtindelning och ändring av tomtindelningen

Del av kvarteret 17105.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

KLTY **Liike- ja toimitilarakennusten korttelialue.**

Alue varataan työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten.

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää.

Rakennusoikeudesta enintään 4 000 k-m² saa olla liiketilaa.

Teknisiä tiloja ja IV-konehuoneita saa sijoittaa vesikaton yläpuolelle.

Noutopiha tulee kattaa.

Korttelialueelle tulee varata maantasoon tila muuntamolle, joka on helposti huollettavissa. Muuntamon saa rakentaa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Rakennuksista tulee järjestää luonteva ja turvallinen kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Ulkovarastointialueet ja katokset on rajattava niin, että varastoitava materiaali ei haitallisesti näy kadulle tai naapuritontin käyttöpihoille. Ulkovarastointi ei saa aiheuttaa maisemallista tai muuta haittaa ympäristölle.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för affärs- och verksamhetsbyggnader.

Området reserveras för arbetsintensiva kontors-, produktions och servicearbetsplatser som inte orsakar olägenheter för miljön.

På området får inte placeras någon dagligvaruaffär.

Högst 4 000 m²-vy av byggrätten får utgöras av affärslokaler.

Tekniska utrymmen och maskinrum för ventilation får placeras ovanom yttertaket.

Avhämtningslagret ska ha tak.

I kvartersområdet ska i markplanet reserveras utrymme för transformator som är lätt att underhålla. Transformatorn får byggas utöver den anvisade våningsytan.

I kontorslokaler och motsvarande tysta arbetsrum ska ljudisolering ΔL mot flyg- och trafikbuller i ytterhöljet vara minst 32 dB.

Från byggnaderna ska en smidig och trygg gångförbindelse till hållplatser för kollektivtrafik ordnas.

Områdena och skärmtaken för upplagring utomhus ska avgränsas så att det material som lagras inte syns på ett iögonenfallande sätt från gatan eller grannfastighetens gårdsplaner. Upplagringen utomhus får inte inverka negativt på landskapet eller på annat vis vara till skada för miljön.

2 / 3

Korttelialueelle tulee istuttaa kasvillisuusvyöhykkeitä alueen osille, jotka eivät ole muun toiminnan kannalta välttämättömiä.

Rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja suunnitelma sen torjumisesta.

Myllymäensarkaa vasten on muodostettava reunavyöhyke tiheään istutetuista havupuista ja -pensaista. Reunavyöhykkeelle on toteutettava yläreunaltaan vähintään 1,5 m korttelialueen maanpinnantasoa korkeammalla oleva maavalli tai melueste.

Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Hulevedet tulee viivyttää tontilla.

Maanalaisia johtoja varten varatulle alueen osalle ei maaperän heikosta kantavuudesta johtuen saa ilman johdon omistajan lupaa istuttaa syväjuurisia kasveja eikä rakentaa ajoyhteyksiä, pysäköintialueita yms. Mikäli rakentaminen on mahdollista, putket on suojattava painumiselta sellaisella ratkaisulla, joka mahdollistaa putkien helpon kunnossapidon.

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat	1 ap / 80 k-m²
	1 pp / 50 k-m²
Toimistot	1 ap / 60 k-m²
	1 pp / 50 k-m²
Tuotantotilat	1 ap / 100 k-m²
	1 pp / 240 k-m²
Varastot	1 ap / 150 k-m²
	1 pp / 240 k-m²
Rautakauppa	1 ap / 100 k-m²
	1 pp / 180 k-m²
Noutopiha	ei auto-/pp-paikkavaatimusta

Polkupyöräpaikat sijoitetaan pääsisäänkäyntien yhteyteen.

Korttelialueelle on toteutettava ne tontin 17105/12 autopaikat, jotka eivät mahdu ko. tontille.

KTY

Toimitilarakennusten korttelialue.

Alueelle saa rakentaa toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia tai niiden yhdistelmiä.

Teknisiä tiloja ja IV-konehuoneita saa sijoittaa vesikaton yläpuolelle.

Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Rakennusten julkisivuissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja.

Rakennuksista tulee järjestää luonteva ja turvallinen kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Lastaukseen käytettävä tontin osa on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla reunavyöhykkeellä.

Tontille on istutettava puita ja pensaita. Korttelialueelle tulee istuttaa kasvillisuusvyöhykkeitä alueen osille, jotka eivät ole muun toiminnan kannalta välttämättömiä.

Tontteja ei saa käyttää ulkovarastointiin.

Pysäköintiin varatut alueet on erotettava muista pihaalueista rakentein ja istutuksin.

Tontille saa rakennusoikeiden lisäksi rakentaa auton säilytykseen tarkoitettuja tiloja.

Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Hulevedet tulee viivyttää tontilla.

På kvartersområdet ska planteras zoner med växtlighet på de områdesdelar vilka inte är nödvändiga med tanke på den övriga verksamheten.

Till bygglovet ska bifogas en utredning över bullret och en plan för hur det bekämpas.

Mot Kvarnbackategen ska en randzon skapas av tätt planterade barrträd och -buskar. På randzonen ska förverkligas en jordvall eller ett bullerhinder vars översida ligger på minst 1,5 m höjd över kvartersområdets marknivå.

För bygglovet ska en tomtvis dagvattenplan utarbetas i enlighet med de gällande kraven för hantering av dagvatten. Dagvattnet ska fördröjas på tomten.

På den del av området som reserverats för underjordiska rör och ledningar får man på grund av markgrundens dåliga bärighet inte, utan tillstånd av den som äger ledningen, plantera djuprotade växter eller bygga körförbindelser, parkeringsområden osv. Ifall byggande är möjligt ska rören skyddas från förkastningar i markgrunden genom sådana lösningar som underlättar rörens och ledningarnas underhåll.

Minimiantalet bil- och cykelplatser:

Affärslokaler	1 bp / 80 m²-vy
	1 cp / 50 m²-vy
Kontor	1 bp / 60 m²-vy
	1 cp / 50 m²-vy
Produktionslokaler	1 bp / 100 m²-vy
	1 cp / 240 m²-vy
Lager	1 bp / 150 m²-vy
	1 cp / 240 m²-vy
Järnaffär	1 bp / 100 m²-vy
	1 cp / 180 m²-vy
Avhämtningslager	inget bil-/cykelplatskrav

Cykelplatser ska placeras vid huvudingångarna.

I kvartersområdet ska de parkeringsplatser förverkligas som hör till tomt 17105/12 och inte får plats på tomten i fråga.

Kvartersområde för verksamhetsbyggnader.

På området får byggas kontorshus samt industri- och lagerbyggnader som inte orsakar miljöstörningar, eller kombinationer av dessa.

Tekniska utrymmen och maskinrum för ventilation får placeras ovanom yttertaket.

I kontorslokaler och motsvarande tysta arbetsrum ska ljudisolering ΔL mot flyg- och trafikbuller i ytterhöljet vara minst 32 dB.

Högklassiga material ska användas för byggnadernas fasader.

Från byggnaderna ska en smidig och trygg gångförbindelse till hållplatser för kollektivtrafik ordnas.

Del av tomt för lastning som ska avgränsas med ett minst två meter högt sikthindrande staket eller med en av träd och buskar bestående planteringszon.

På tomten skall planteras träd och buskar. På kvartersområdet ska planteras zoner med växtlighet på de områdesdelar vilka inte är nödvändiga med tanke på den övriga verksamheten.

Tomterna får inte användas för upplagring utomhus.

De områden som reserveras för parkering ska avskiljas från de övriga gårdsplanerna med konstruktioner och planteringar.

På tomten får byggas förvaringsplatser för bilar utan hinder av byggnadsrätten.

För bygglovet ska en tomtvis dagvattenplan utarbetas i enlighet med de gällande kraven för hantering av dagvatten. Dagvattnet ska fördröjas på tomten.

3 / 3

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:		Minimiantalet bil- och cykelplatser:	
Toimistot	1 ap / 60 k-m² 1 pp / 50 k-m²	Kontor	1 bp / 60 m²-vy 1 cp / 50 m²-vy
Tuotantotilat	1 ap / 100 k-m² 1 pp / 240 k -m²	Produktionslokaler	1 bp / 100 m²-vy 1 cp / 240 m²-vy
Varastot	1 ap / 150 k-m² 1 pp / 240 k-m²	Lager	1 bp / 150 m²-vy 1 cp / 240 m²-vy
Näyttelytilat	1 ap / 30 k-m²	Utställningslokaler	1 bp / 30 m²-vy
Tontin 17105/12 autopaikkoja saa sijoittaa KLTY-tontille 17120/5.		Bilplatserna för tomt 17105/12 får placeras på KLTY-tomt 17120/5.	

VL	Lähivirkistysalue.	Område för närrekreation.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
17	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
MART	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
(12)	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
17105	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
VOIMALANTIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
MYLLYMÄEN	Korttelin, korttelinosan, alueen tai alueen osan nimi.	Namn på kvarteret, del av kvarteret, området eller del av området.
27250	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
+62,5	Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.	Högsta höjd för byggnads vattentak.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
u	Uloke. Alikulkukorkeuden on oltava vähintään 4,7 metriä.	Utsprång. Höjden ska vara minst 4,7 meter.
wh	Ohjeellinen hulevesialue.	Riktgivande dagvattenområde.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
	Alueen osa, jolle on kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke.	Del av område där träd och buskar skall bilda en tät avgränsande zon.
	Katu.	Gata.
pp	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata.
pp/t	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla tontille ajo on sallittu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata där infart till tomt är tillåten.
pp	Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.	För allmän gång- och cykeltrafik reserverad del av område.
p	Pysäköimispaikka.	Parkeringsplats.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

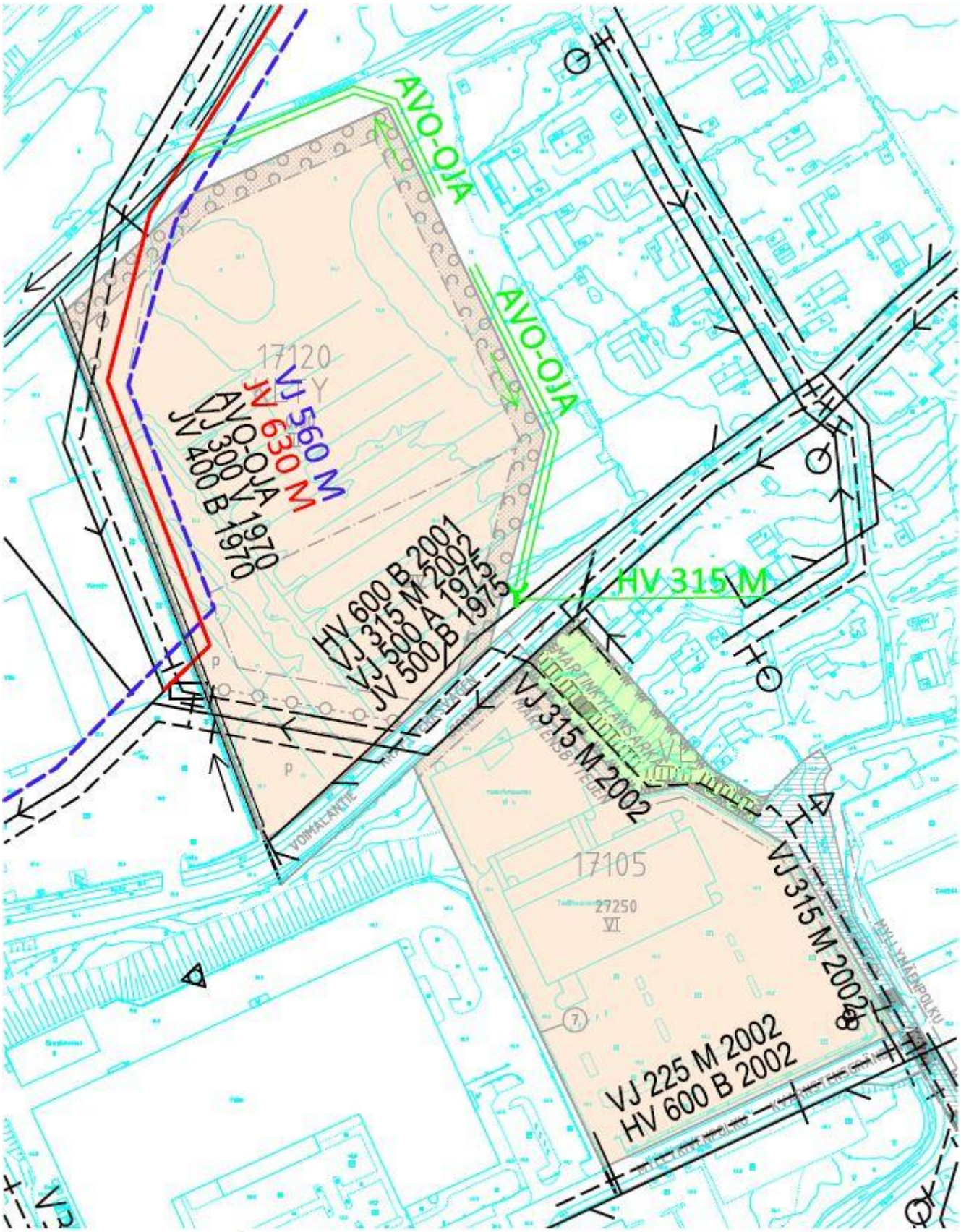
Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Vantaan kaupunki copyright Elina Kettunen tulosteen laatija 13.11.2017 päiväys	**Vesihuollon esisuunnitelma** 002350 Voimalantie 5-6 0 40 200 m	ETRS-GK25 tasokoordinaattijärjestelmä N2000 korkeusjärjestelmä 1:2000 mittakaava

VANTAAN KAUPUNKI

Asemakaavamuutosehdotus nro 002350
Voimalantie 5 – 6
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / 16.4.2018

Kaupunginhallitus 5.2.2018 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **nro 002350**. Lausuntoja pyydettiin 4 kpl ja saatiin 3 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 Uudenmaan ELY-keskus	Hulevesien hallinnan mitoituskriteerit tulisi esittää kaavamääräyksissä. Selostuksen vaikutusten arviointia tulisi täydentää tarkastelulla liiketilojen yhteisvaikutuksista naapuritontin liiketilojen kanssa. Kaava-aineistoista ei ilmene selkeästi, mitkä liikenneverkon parantamistoimet aiheutuvat asemakaavan toteuttamisesta ja minä ajankohtana toimet on tarpeen toteuttaa.	KLTY- sekä KTY -korttelialueiden hulevesien hallinnan kaavamääräyksiä sekä kaavaselostuksen vaikutusten arviointia Voimalantie 6:n ja sen naapuritontin Starkin liiketilojen yhteisvaikutuksista sekä liikenneverkon parantamistoimia koskevia kaava-aineistoja on tarkistettu.
NRO 2 Tukes	Murata Electronics Oy:n toimintaa valvoo Tukes, jonka alustava arvio on, ettei muutos aiheuta erityistä vaaraa laitoksen ympäristölle tai asutukselle.	-
NRO 3 HSY	Kaavamääräyksissä tulisi mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita.	Lisätään kaavamääräys, jolla kielletään syväjuuriset istutukset KLTY-korttelialueen johtokujalla.
NRO 4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	-	-

NRO
1

Lausunto:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Saapunut:	19.3.2018
Dn:o	VD/5740/10.02.04.01/2017
Lausunto	UUDELY/5957/2017
19.03.2018	Julkinen

kirjaamo@vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Asematie 7
01300 VANTAA

Viite: lausuntopyyntö 6.2.2018

Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta, Vantaa, 17. Martinlaakso, Voimalantie, nro 002350

Vantaan kaupunki on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa Voimalantie 5-6 asemakaavan muutosehdotuksesta (kaava nro 002350).

Melu

Kaava-alue rajoittuu Kehä III:een, sen eteläpuolelle. Kaava-alueen itäpuolella on asuinalue, jonka itäpuolella sijaitsee Kehärata. Kohde sijaitsee lentomelualueella M2 (Lden 55-60 dB). Kaava-alueen 18.1.2018 päivätyssä meluselvityksessä on tutkittu, millaisin meluntorjuntatoimenpitein asemakaavaan suunnitellut muutokset voidaan toteuttaa siten, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melunohjearvot toteutuisivat.

Kaavakartassa määrätään, että KLTY ja KTY-kortteleissa toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB. Lisäksi KLTY-korttelin osalta määrätään, että rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja suunnitelma sen torjumisesta ja että Myllymäensarkaa vasten on muodostettava reunavyöhyke tiheään istutetuista havupuista ja -pensaista. Reunavyöhykkeelle on toteutettava yläreunaltaan vähintään 1,5 m korttelialueen maanpinnantasoa korkeammalla oleva maavalli tai melueste. Kaavan laadinnassa on otettu huomioon meluselvityksessä esitetyt vaatimukset.

Liiketilat

Liike- ja toimistorakennusten korttelialueelle sallitaan muuta kuin päivittäistavarakauppaa 4000 k-m^2. Asemakaavaselostuksen vaikutusten arviointia tulee täydentää tarkastelulla liiketilojen yhteisvaikutuksista naapuritontin liiketilojen kanssa.

Hulevedet

Kaava-alueen alapuolisen Myllymäenojan rannat ovat paikoin hyvin tulvaherkkiä alueita. Virtaamien äärevöitymisen ehkäisemiseksi hulevesien viivytykseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Hulevesisuunnitelmassa esitetyt viivytystilavuuden alueelliset mitoituskriteerit on syytä esittää kaavamääräyksissä. Oikein mitoitetuilla viivytysratkaisuilla alapuolisen uomaston virtaamatilanne voi jopa parantua nykyisestä.

Liikenne

Asemakaava-alue on saavutettavissa joukkoliikenteellä kohtalaisesti. Kaavan toteuttaminen edellyttää ajoneuvoliikenteen järjestelyjen parantamistoimia. Raappavuorentiellä sijaitsevan Kehä III:n ramppiliittymän sekä Voimalantien liittymän etäisyys on liian lyhyt, mikä heikentää liittymien toimivuutta jo nykytilanteessa. Asemakaava-aineistossa esitetään parantamistoimenpiteinä Kehä III:n

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
Puhelin 0295 021 000 PL 36
http://www.ely-keskus.fi/uusimaa 00521 HELSINKI

ramppiliittymän ja Voimalantien liittymän liikennevalojen yhteen kytkemistä sekä muun muassa Kehä III:n rampin vasemmalle kääntyvän ryhmityskaistan pidentämistä.

Kaava-aineistosta ei käy selkeästi ilmi, mitkä siinä esitetyt liikenneverkon parantamistarpeet seuraavat asemakaavan toteuttamisesta, eikä myöskään se, minä ajankohtana mitkäkin toimenpiteet on tarpeen toteuttaa. Lisäksi Kaava-aineistossa jää epäselväksi, mikä on Sanomatielle suuntautuvan Voimalantien jatkeen toteuttamisen vaikutus Raappavuorentien liikennemääriin ja sen myötä Raappavuorentien liittymissä, kuten Kehä III:n ramppiliittymässä, tarvittaviin parantamistoimiin. Oheiset asiat tulee selventää kaava-aineistossa.

Osa toimenpiteistä kohdistuisi Kehä III:lle eli maantielle, minkä vuoksi Vantaan kaupungin ja Uudenmaan ELY-keskuksen tienpitäjän on tarpeen neuvotella yhdessä liikenneverkon parantamistoimista. Kaava-aineistoon sisältyvässä liikenneselvityksessä esitetään lisäksi yleisestä liikenteen kasvusta johtuen ideoita Kehä III:n raappavuorentien eritasoliittymän parantamiseksi. Niistäkin kannattaa keskustella yhdessä.

Vastine:
Asemakaavamuutosselostuksen vaikutusten arviointia kohdassa 4.4.1 ”Palvelut, kaupan sijoittuminen ja työpaikat” on täydennetty tarkastelulla asemakaavamuutoksen mukaisen Voimalantie 6:n sekä sen naapurikiinteistöllä Voimalantie 4:ssa sijaitsevan naapuritontin liiketilojen yhteisvaikutuksista. Liiketilat eivät yhdessä tai erikseen muodosta merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Asemakaava ohjaa alueen maankäyttöä pitkälle tulevaisuuteen ja hulevesien hallinnan mitoituskriteerit voivat siinä välissä muuttua ja tiukentua. Kriteerien kirjaaminen tarkkoina numeraalisina kaavamääräyksinä johtaisi tällöin siihen, että ne ja kaava vanhenisivat hulevesien osalta liian pian. Vantaalla on rakennuslupaprosessissa aina noudatettava kaupungissa voimassaolevaa viimeisintä hulevesiohjelmaa, joka sisältää hulevesien kokonaisvaltaiseen hallintaan liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja hulevesien käsittelyn prioriteettijärjestyksen. Ohjelman keskeinen tavoite on, että veden kiertokulku rakentamisen jälkeenkin on mahdollisimman paljon luonnontilaisen kaltainen. Kaavamuutos ei nykytilanteeseen verrattuna äärevöitä hulevesivirtaamia eikä lisää alueen ojien tulvimista. Kaavamääräyksiä kuitenkin tarkistetaan hulevesien

hallinnan osalta muotoon *”Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Hulevedet tulee viivyttää tontilla.”* , mikä sitoo hulevesien hallintaa koskevat viimeisimmät ja lopputuloksen kannalta parhaat kriteerit tonttien rakentamiseen.

Asemakaavamuutoksen mahdollistamaa rakentamista toteutetaan vaiheittain pitkän ajan kuluessa, joten vuoden 2040 ennustetilanteessa asemakaavamuutoksen edellyttämiksi arvioituja liikenneverkon parantamistoimenpiteitä mahdollisesti tarvitaan vasta muutaman kymmenen vuoden kuluttua. Ensimmäisessä toteutusvaiheessa Voimalantie 6:en rakennetaan Murata Electronics Oy:n tarvitsemat yhteensä noin 500 autopaikkaa, joista noin 280 siirretään Myllynkivenkuja 6:sta, jonka kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa 8 977 k-m^2. Ensimmäinen toteutusvaihe ei edellytä katuverkon ja liittymien parantamista. Voimalantiehen tukeutuvan asemakaavamuutoksen osa-alueen kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa kumoutuvaan asemakaavaan ja nykytilanteeseen verrattuna 2259 k-m^2 mutta liikennettä tuottavan vähittäiskaupan rakennusoikeuden määrä vähenee 13 741 k-m^2. Kumoutuvaan asemakaavan verrattuna asemakaavamuutos ei lisää liikennemääriä Voimalantiellä ja siihen liittyvällä liikenneverkolla. Asemakaavamuutoksen mahdollistama kaikki rakentaminen ei myöskään muuta alueen liikenneverkkoa toimimattomattomaksi. Asemakaavamuutoksen mahdollistaman rakennusoikeuden hyödyntäminen Voimalantie 6:n tontilla ei ole Murata Electronics Oy:n suunnitelmissa ja siltä osin asemakaavavarannon toteutuminen ja siihen liittyvän liikenteen kasvu on epävarmaa. Voimalantien jatkaminen yleiskaavan mukaisesti Sanomatielle saakka siirtäisi liikennettä Martinkyläntieltä Voimalantielle mutta myös Voimalantien länsiosan liikennettä tien itäosan jatkeelle ja käyttämään Sanomatietä. Jatke vähentäisi liikennettä Raappavuorentien ja Voimalantien liittymässä ja parantaisi liittymän toimivuutta.

Vantaan kaupunki on 25.8.2017 käynnistänyt kaavarungon nro 014600 laatimisen Martinlaakson pohjoisosiin Vantaankosken alueelle, minkä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on toimitettu mm. Uudenmaan ELY-keskukseen. Kaavarungossa, jonka laadinnan osallinen ja yhteistyökumppani mm. Uudenmaan ELY-keskus on, tutkitaan ja määritellään Kehä III:n liittymä- ja kaistajärjestelyihin sekä alueen katuverkkoon tulevaisuudessa ja vuoden 2040 ennustetilanteessa tarvittavat parannustoimenpiteet, ml. Voimalantien jatke. Asemakaavamuutoksen liikenneselvitystä sekä kaavaselostusta on tarkistettu ja täydennetty em. asioiden osalta.

Tarkistukset:
KLTY- sekä KTY -korttelialueiden hulevesien hallinnan kaavamääräyksiä sekä kaavaselostuksen vaikutusten arviointia Voimalantie 6:n ja sen naapuritontin Starkin liiketilojen yhteisvaikutuksista sekä liikenneverkon parantamistoimia koskevia kaava-aineistoja on tarkistettu vastineessa esitetyllä tavalla.

NRO
2

Lausunto:

tukes
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

LAUSUNTO

13.2.2018 807/36/2018

Vantaan kaupunki / Kirjaamo
(Kaupunkisuunnittelu)
Asematie 7
01300 VANTAA

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 19. 02. 2018
Dn:o VD/5740/10.02.04.01/2017

Lausuntopyyntö 6.2.2018 (asianumero VD/5740/10.02.04.01/2017)

Asia **Lausunto Vantaan kaupungin asemakaavaehdotuksesta 002350**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on vastaanottanut Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelun lausuntopyynnön, joka koskee Vantaan kaupungin Martinlaakson kaupunginosassa Myllykivenkujan sekä Kehä III:n välissä Tyttökummun lounaispuolella osoitteissa Voimalantie 5 ja 6 sijaitsevaa aluetta.

Vantaan kaupungin tavoitteena on mahdollistaa alueella sijaitsevan Murata Electronics Oy:n toiminnan laajeneminen. Tällöin voidaan mahdollistaa työpaikkojen säilyminen ja lisääminen yrityksen Vantaan tuotantotiloissa.

Murata Electronics Oy:n toiminta on vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia ja sen toimintaa valvoo Tukes. Laitokselle suunniteltu muutos edellyttää Tukesille tehtävää muutosilmoitusta. Ilmoituksen käsittelyn yhteydessä Tukes arvioi tulevan laajennuksen sijoituksen sopivuutta sekä laitoksen teknisiä turvallisuusratkaisuja. Tukesilla ei vielä ole käytettävissään yrityksen laajennusta koskevia asiakirjoja. Alustavana kannanottona Tukes arvioi, ettei muutos aiheuta erityistä vaaraa laitoksen ympäristölle tai asutukselle. Kaavamuutosta suunniteltaessa on syytä huomioida alueella mahdollisesti kulkevien maakaasuputkien aiheuttamat suojaetäisyydet.

Laitoksen länsipuolella sijaitsevat Gemalto Oy:n pintakäsittelylaitos sekä Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson voimalaitos, joiden toiminta on vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia. Laitosten ei arvioida aiheuttavan erityistä vaaraa kaavamuutosalueelle.

Tukesilla ei ole muuta huomautettavaa lausuntopyynnön johdosta.

Vastine:
Myllynkivenkujan maakaasuputket on huomioitu kaavamuutoksessa.

Myllynkivenkuja 6:ssa sijaitsevan Murata Electronics Oy:n laitokseen suunnitellun muutoksen edellyttämän muutosilmoituksen tekemisestä tarkoin tiedoin ja yksityiskohdin sekä ilmoituksen toimittamisesta Tukesille, mikä ei ole ko. asemakaavamuutoksessa ratkaistava asia, vastaa toiminnanharjoittaja Murata Electronics Oy.
Tarkistukset:

-

NRO
3

Lausunto:

HSY

Lausunto 1 (1)

764/00.02.022.0220/2017

22.3.2018

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 22.3.2018
Dn:o VD/5740/10.02.04.01/2017

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunkisuunnittelu
Asematie 7
01300 Vantaa

VD/5740/10.02.04.01/2017

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS NRO 002350, VOIMALANTIE 5-6, 17. KAUPUNGINOSA, MARTINLAAKSO

Kaavamuutosalue sijaitsee Martinlaakson kaupunginosassa Myllykivenkujan sekä Kehä III:n välissä Tyttökummun lounaispuolella osoitteissa Voimalantie 5 ja 6. Siihen sisältyvät kortteleiden 17105 ja 17120 itäosat sekä Myllymäenpolun katualue. Murata Electronics Oy:llä on tarve laajentaa Vantaan tehtaansa tuotanto- ja tuotekehityslinjoja, jolloin rakennusoikeutta on tarve lisätä noin 8500 – 10 000 k-m^2. Laajennusosan tulisi olla valmiina v. 2019 syksyllä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi.

Asemakaavan muutosalueella on voimassa olevaan asemakaavaan kortteliin 17120 merkitty n. 20 m leveä johtokuja kunnallisteknisiä johtoja varten. Johtokujalla sijaitsee kaukolämpöjohtojen lisäksi runkovesijohto, runkoviemäri ja jakeluvesijohto. Runkovesijohto on Luoteis-Vantaan vedenjakelun kannalta kriittinen ja materiaaliltaan häiriöherkkää asbestisementtiputkea. Maaperäolosuhteet parkkialueeksi suunnitellulla tontilla osoitteessa Voimalantie 6 ovat kantavuudeltaan haastavat.

Putkien päälle johtokuja-alueelle ei voida antaa lupaa perustaa parkkialuetta ilman putkien suojausta paalulaatalla tai kevennyksellä. Nykyiseen kaavaan merkityt johtokuja-alueet tulee säilyttää asemakaavassa. Johtokuja-alue tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksenä tulee lisäksi mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita. Lisäksi ehtona parkkialueen rakentamiselle on, ettei pohjavedenpintaa tule laskea merkittävästi. Putket on perustettu hirsiarinalle, jonka suurin riski on lahoaminen pohjavedenpinnan laskiessa.

Hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee noudattaa Vantaan kaupungin rakennusjärjestystä. Jatkosuunnittelussa tulee esittää mm. suunnitelma putkilinjan suojauksesta sekä pohjaveden hallintasuunnitelma tarkkailuohjelmineen soveltaen rakennusjärjestyksen 55§:ää. Kyseiset suunnitelmat tulee esittää HSY:lle.

Vastine:
Asemakaavamuutoksen johtokujat on osoitettu kumoutuvan asemakaavan mukaisina. Niitä koskeva kaavamerkintä *”Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.”* johtaa rakentamisen luvituksessa siihen, että johtokujalle ei voi rakentaa rakennuksia tms. kiinteitä rakennelmia. Kaavamääräys *”Maanalaisia johtoja varten varatulle alueen osalle ei maaperän heikosta kantavuudesta johtuen saa ilman johdon omistajan lupaa rakentaa ajoyhteyksiä, pysäköintialueita yms. Mikäli rakentaminen on mahdollista, putket on suojattava painumiselta sellaisella ratkaisulla, joka mahdollistaa putkien helpon kunnossapidon.”* puolestaan edellyttää, että mahdollisuudet ja edellytykset rakentaa johtokujalle on ensiksi selvitettävä johtojen omistajilta, kuten esim. HSY:ltä. Lisäksi merkintä ja määräykset varmistavat, että maanalaiset putket on suojattava painumiselta esimerkiksi lausunnossa mainituilla paalulaatalla tai kevennyksellä tms.

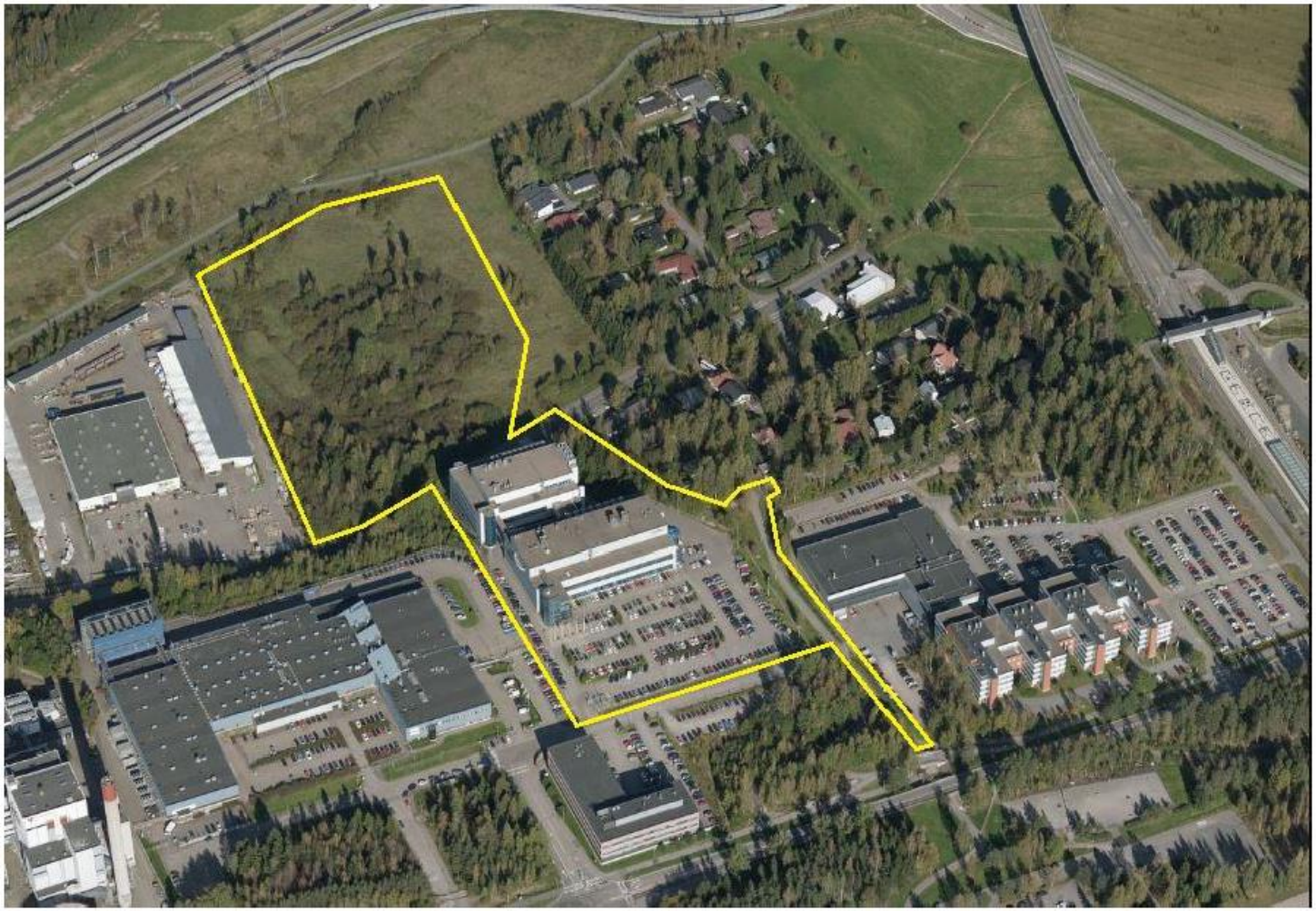
tarkoitukseen parhaiten sopivalla ratkaisulla ja siten, että putkien kunnossapito on helppoa. Tällöin em. rakenteiden tulee tarvittaessa myös olla siirrettävissä putkien päältä pois. Koska paalulaatta on kiinteä rakenne, jollaisia johtokujalle ei toisaalta myöskään haluta, ei nimenomaisesti sellaisen rakenteen vaatimista ole syytä lisätä kaavamääräyksiin. Syväjuuriset istutukset on kuitenkin tarkoituksenmukaista kieltää KLTY-korttelialueen johtokujalla, mikä on lisätty kaavamääräyksiin.

Tarkistukset:
Lisätään vastineessa esitetyllä tavalla kaavamääräys, jolla kielletään syväjuuriset istutukset KLTY-korttelialueen johtokujalla.

LIIKENNE 17.1.2018

(päivitys 4.4.2018)

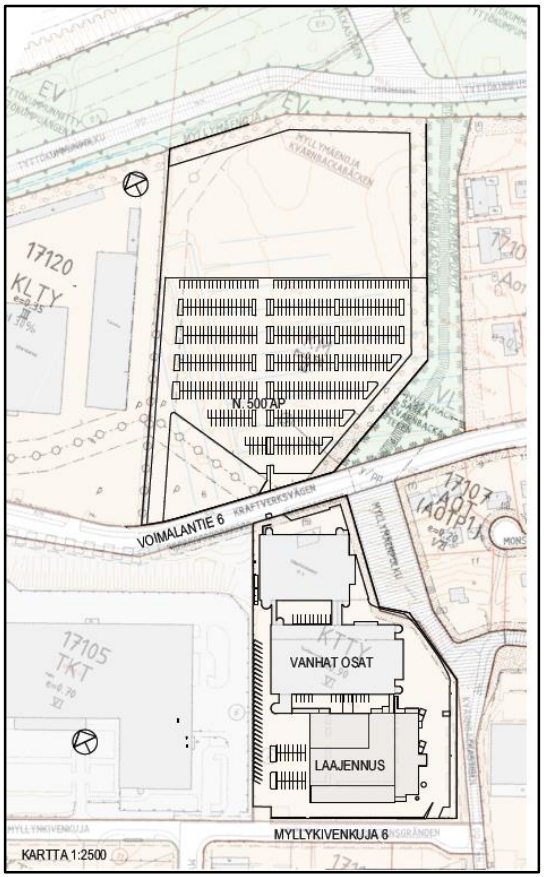
SUUNNITTELUALUE

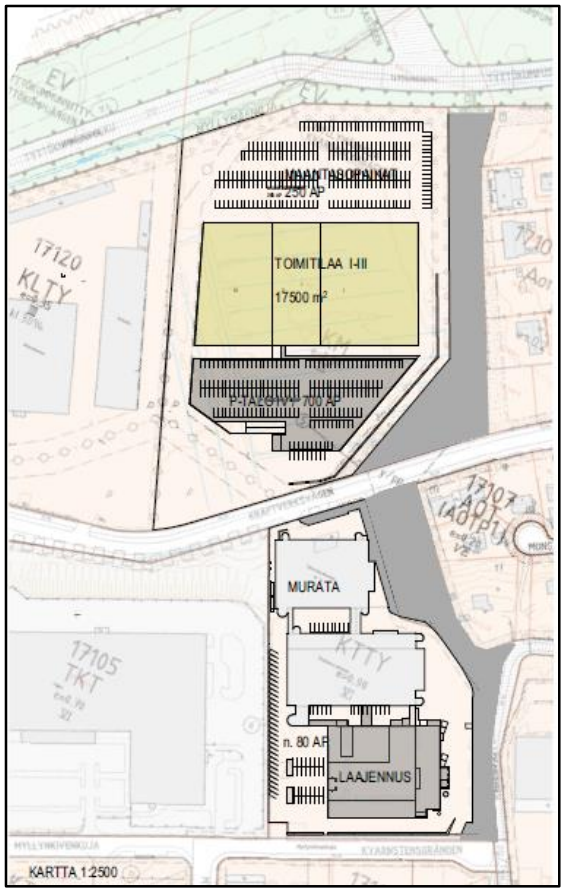
Viistoilmakuva v. 2016 etelästä katsottuna. Kaavatyön alustava likimääräinen aluerajaus on osoitettu keltaisella viivalla.

LIIKENNE 17.1.2018

MAANKÄYTTÖSUUNNITELMAT

MURATA - KAAVAMUUTOSHAKEMUKSEN VIITEKUVA / VAIHE 1
LUONNOS 20.10.2017 JOUNI MÄKINEN ARKKITEHTI

MURATA - KAAVAMUUTOSHAKEMUKSEN VIITEKUVA / VOIMALANTIE 6:N TONTINKÄYTTÖVISIO
LUONNOS 28.12.2017 JOUNI MÄKINEN ARKKITEHTI

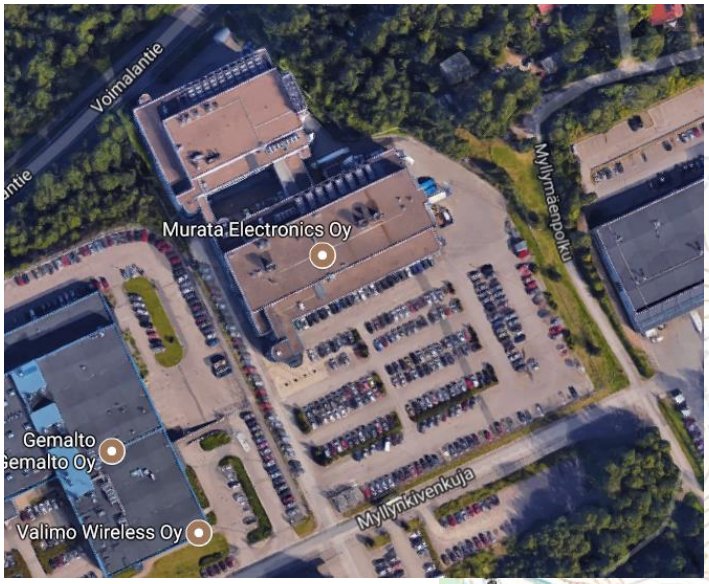
1.VAIHE

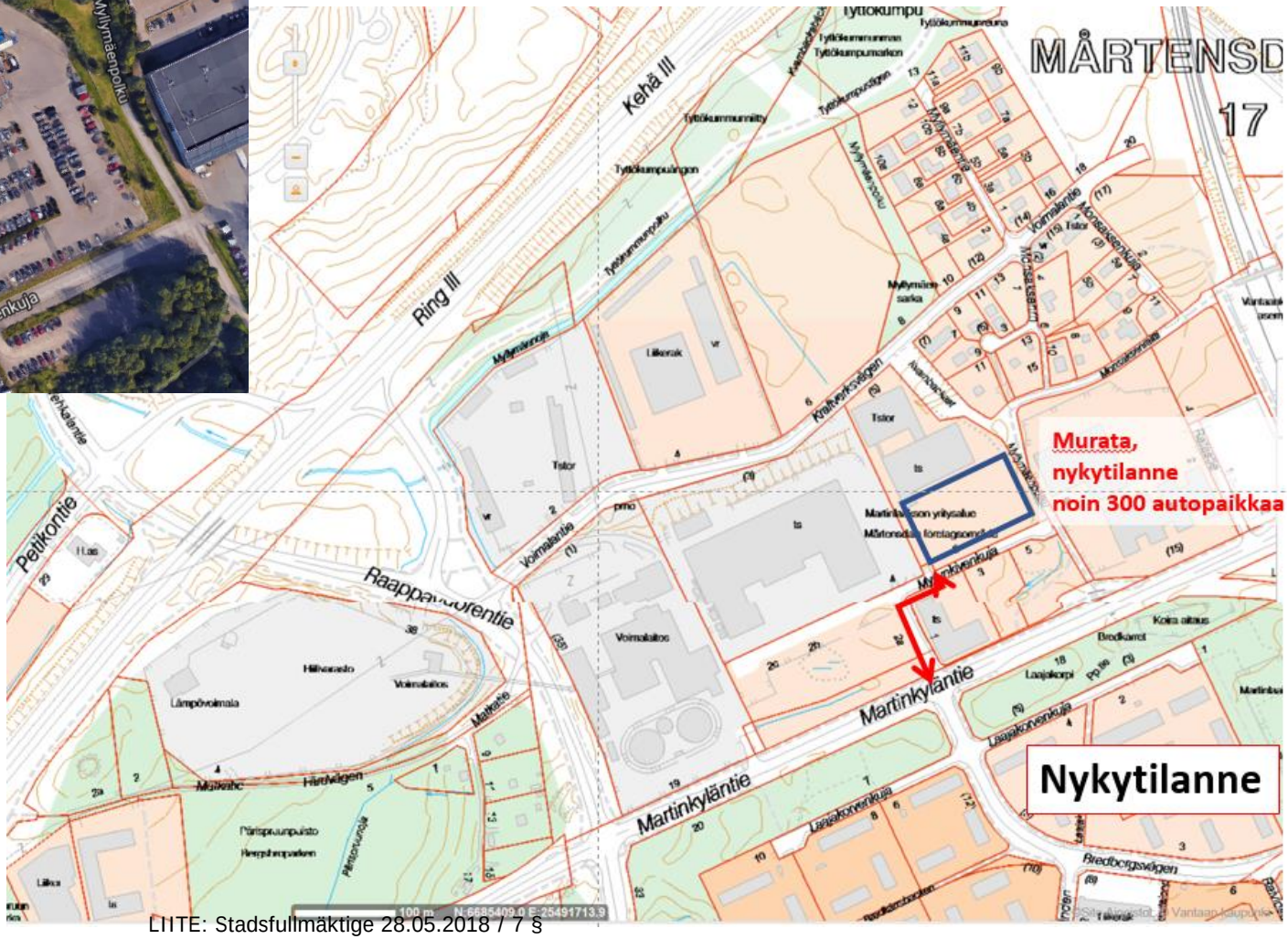
- Murata Electronics Oy:n laajennus noin 8500 kem2
- Voimalantie 6:n alueelle Muratan työntekijöiden pysäköinti, noin 500 autopaikkaa.
- Nykyisin autopaikkoja on Myllykivenkujan pohjoispuolisella alueella noin 300 autopaikkaa. Laajennuksen toteutuessa autopaikkoja jää em. alueelle noin 100 kpl.

LOPPUTILANNE

- Voimalantien 6:n alueelle toteutetaan noin 17500 kem2 liikerakennus. Rakennus ei saa sisältää päivittäistavarakauppaa.
- Pysäköintiä Voimalantien pohjoispuoliselle alueelle on esitetty noin 950 autopaikkaa.

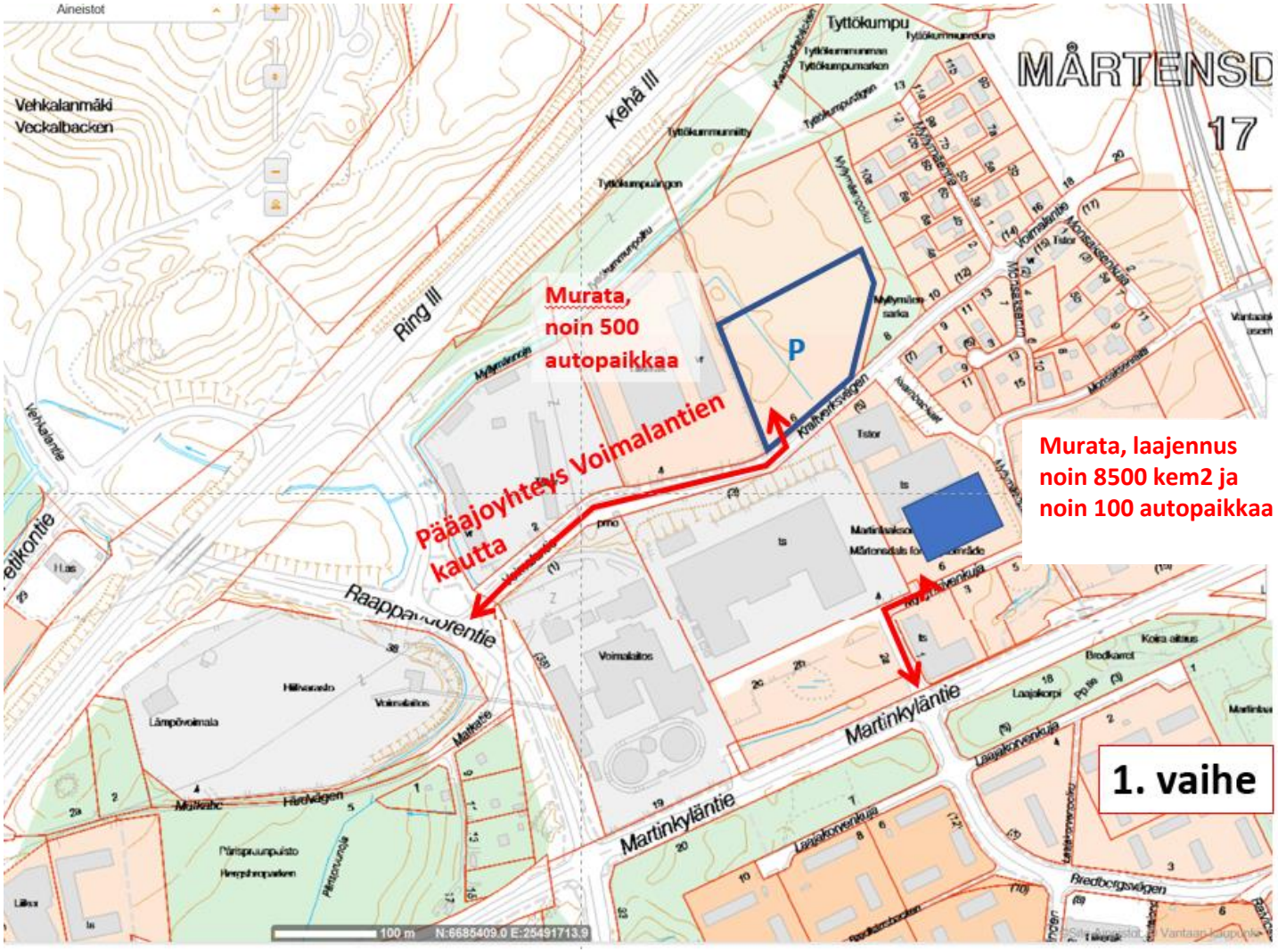
Nykytilanteen liikenteen periaatteet

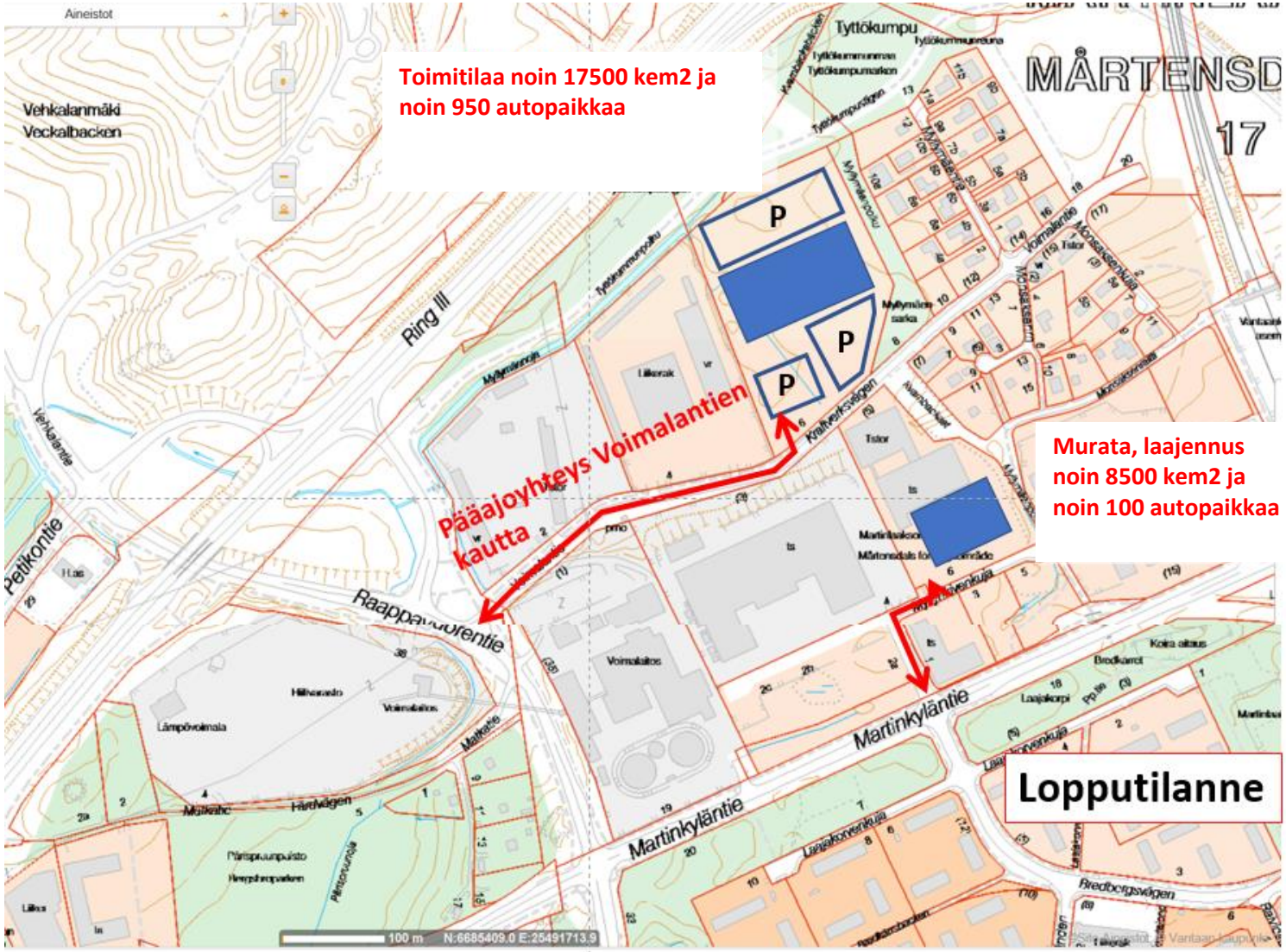

VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350 **LIIKENNE 17.1.2018**

1.VAIHE, PERIAATE

2.VAIHE, PERIAATE

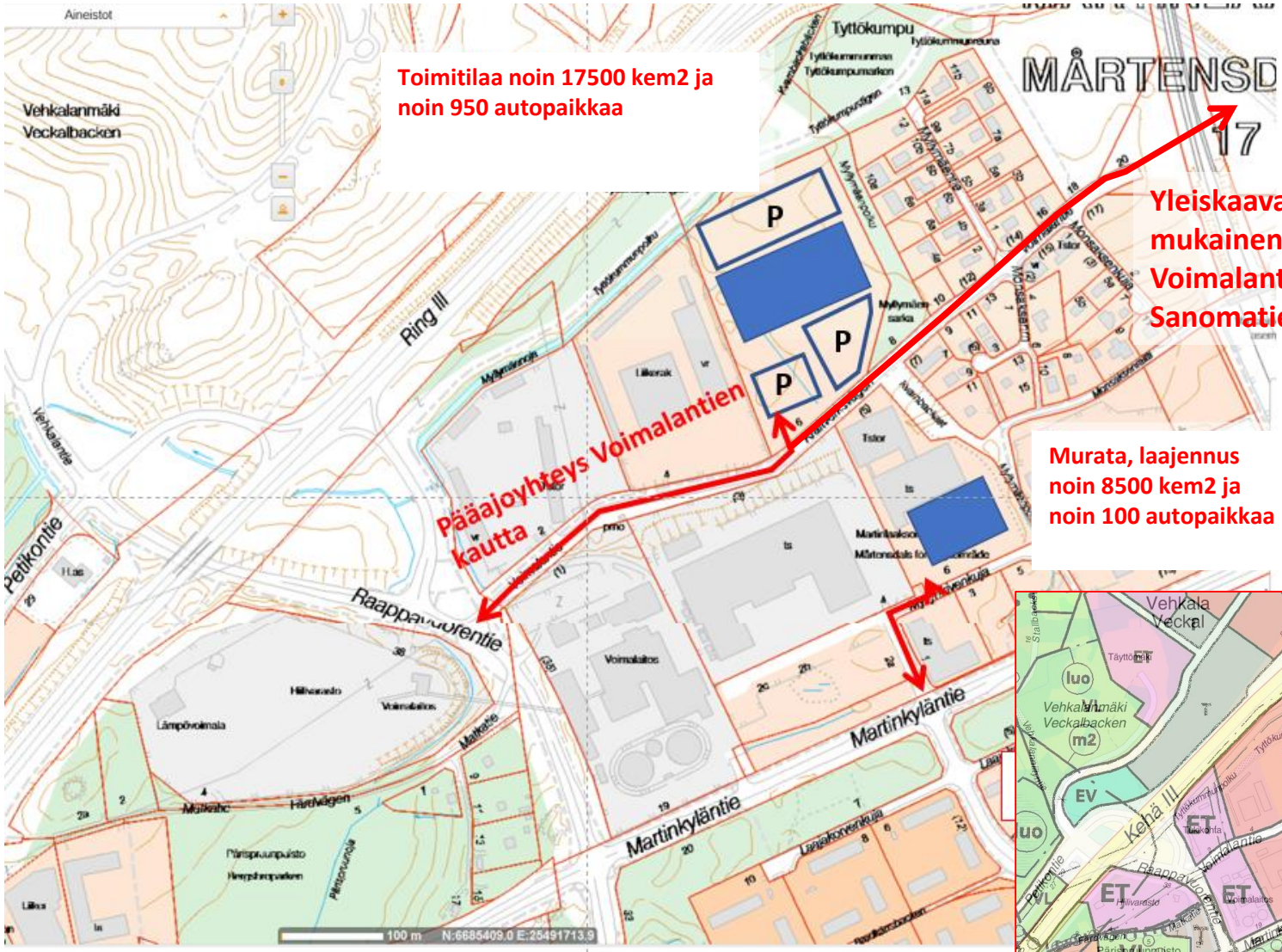

VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350

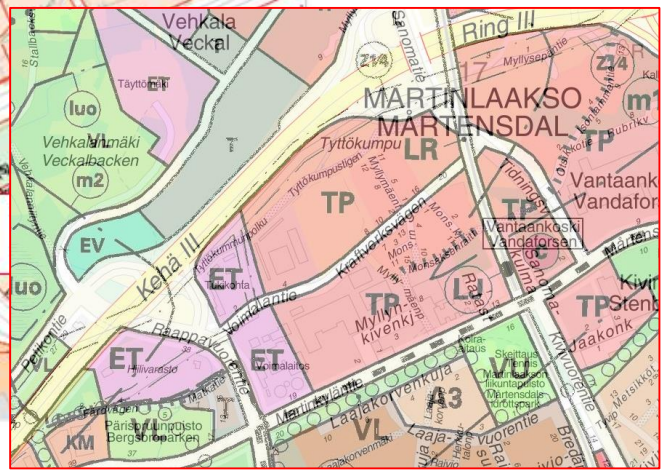
LIIKENNE 17.1.2018

trafix

LOPPUTILANNE, PERIAATE

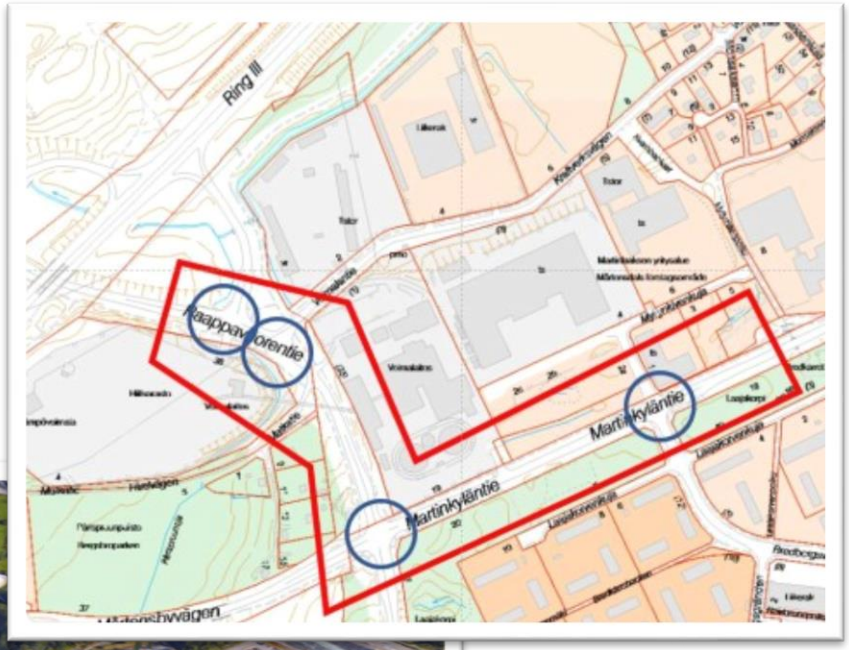

Ote yleiskaavasta

Nykyiset liikennemäärät

Liikennelaskennat ja liikenteen simuloinnin alue

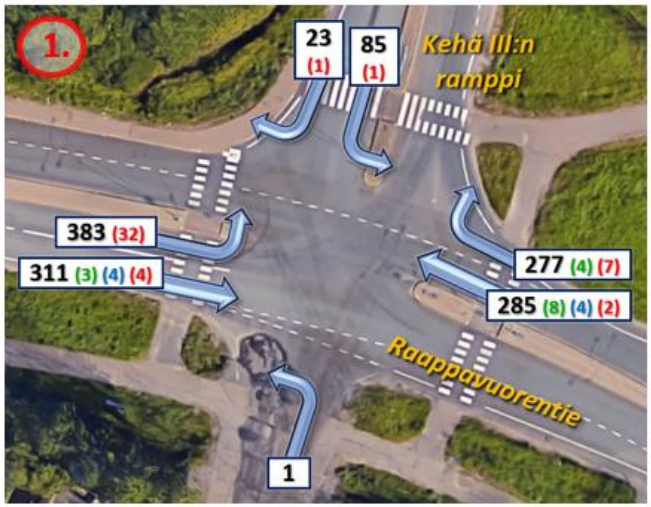

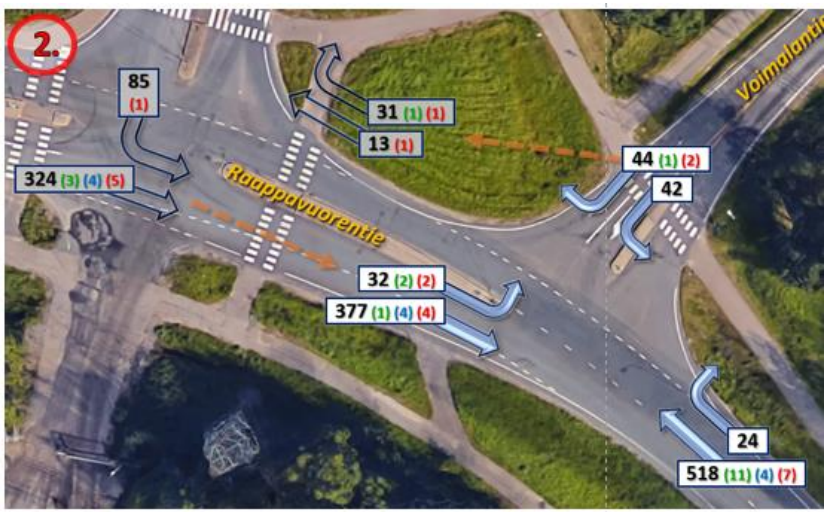

trafix

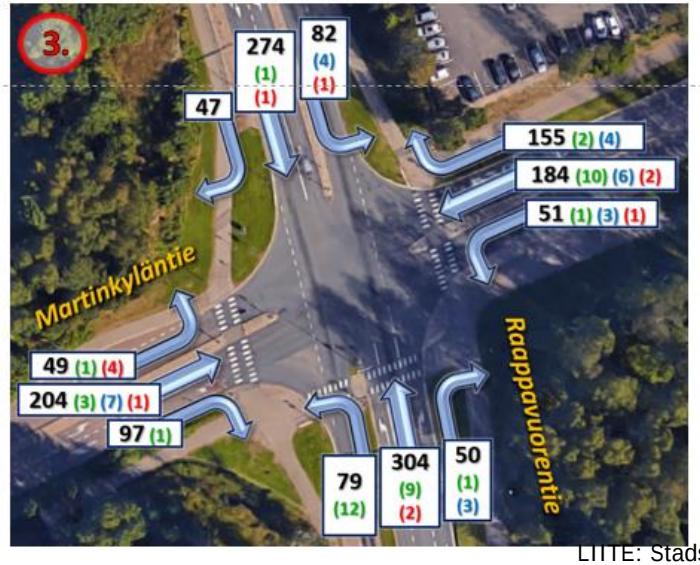
Nykyiset liikennemäärät (laskennat)

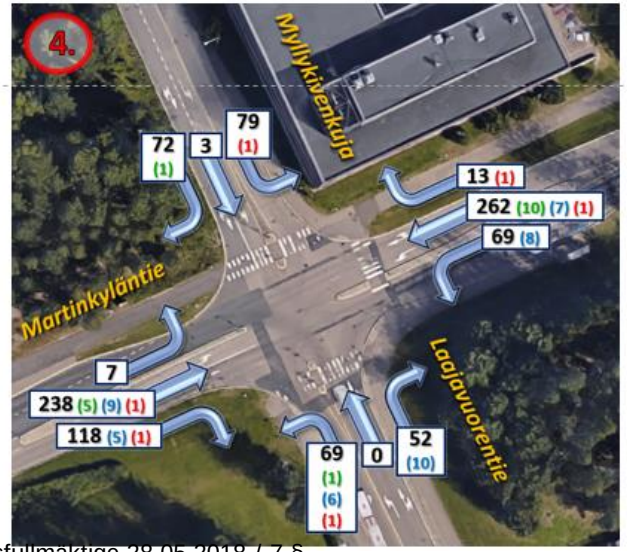
LIITTYMÄT

- Iltahuipputunti
  13.9.2017 klo
  15:30 – 16:30

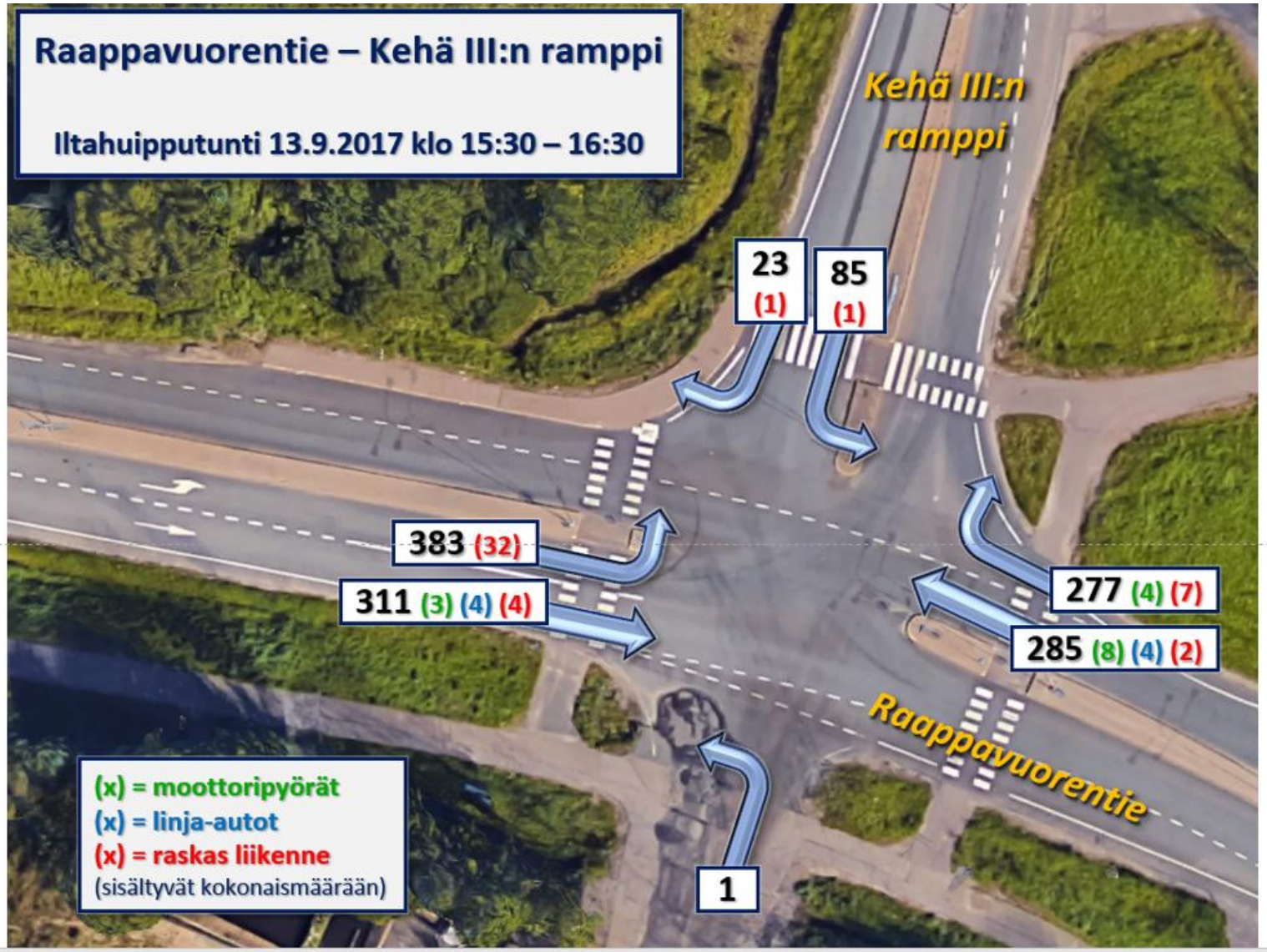

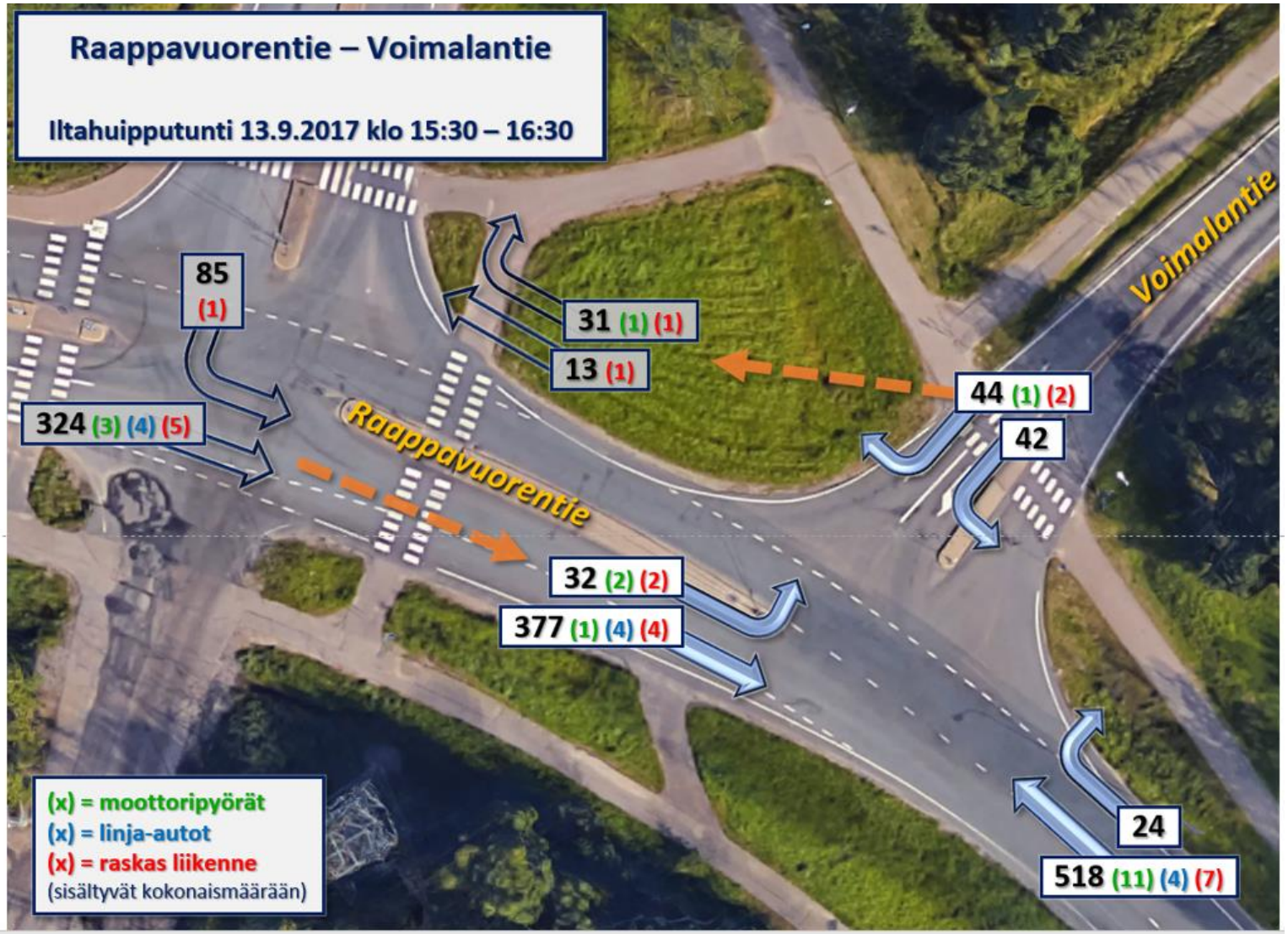

(x) = moottoripyörät
(x) = linja-autot
(x) = raskas liikenne
(sisältyvät kokonaismäärään)

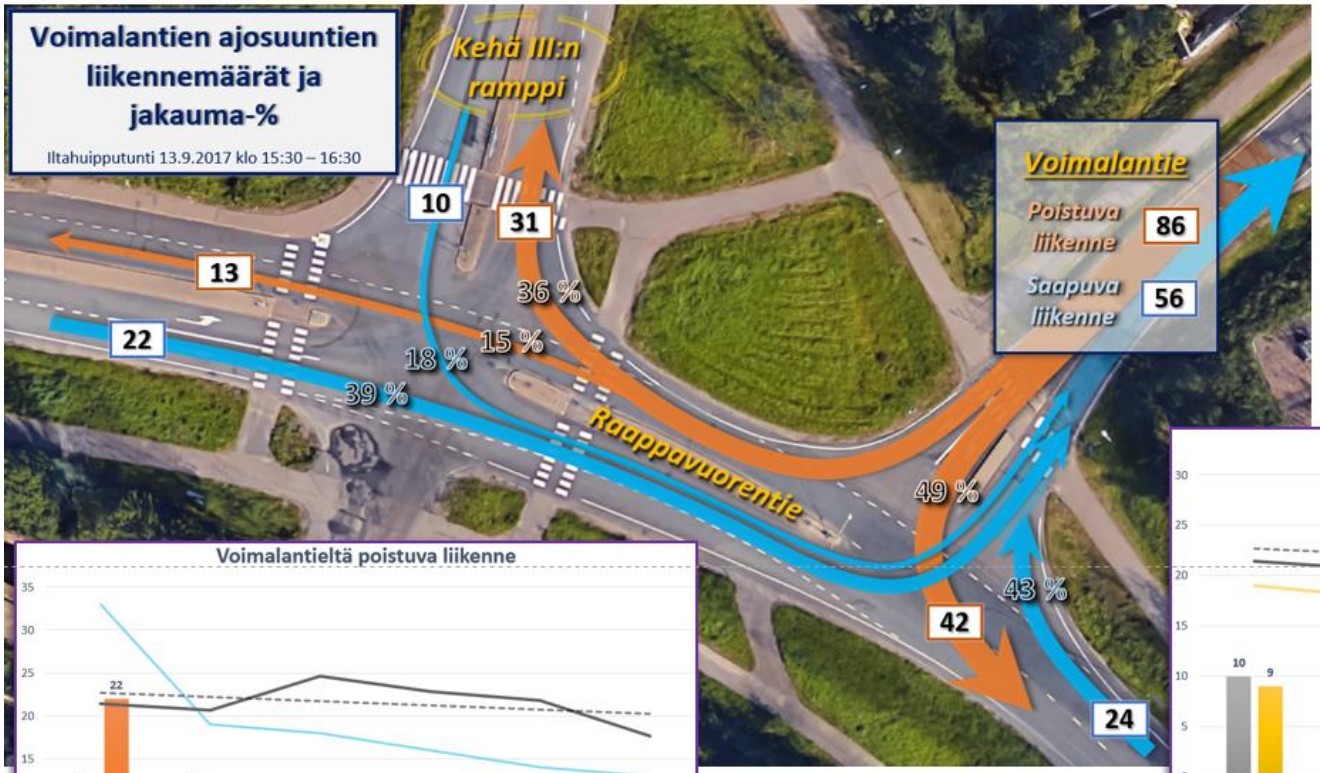
Nykyiset liikennemäärät (laskennat)

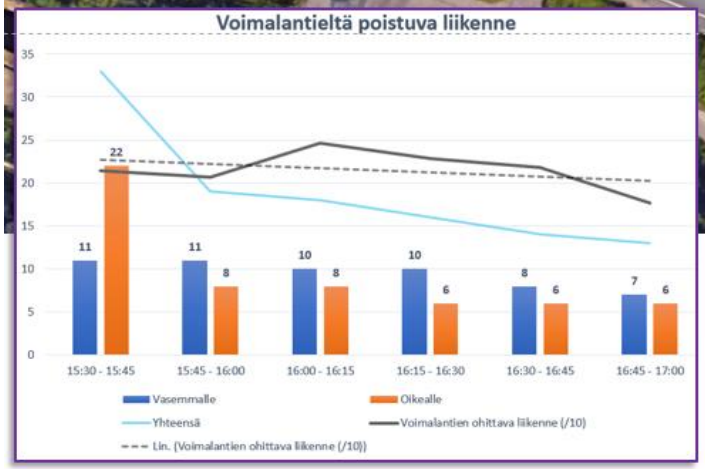

Nykyiset liikennemäärät (laskennat)

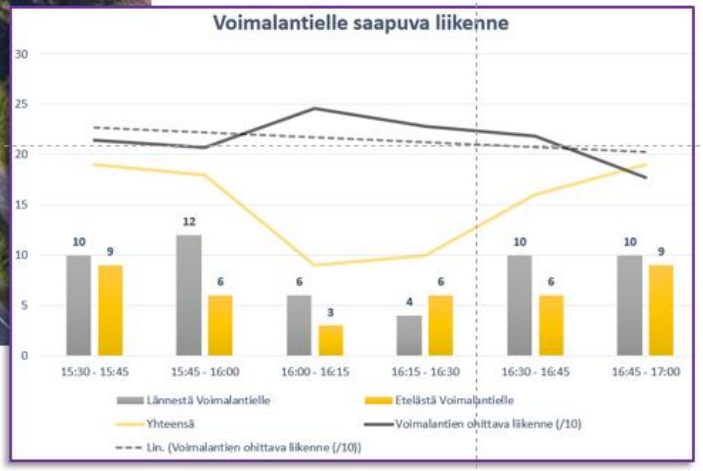

Nykyiset liikennemäärät (laskennat)

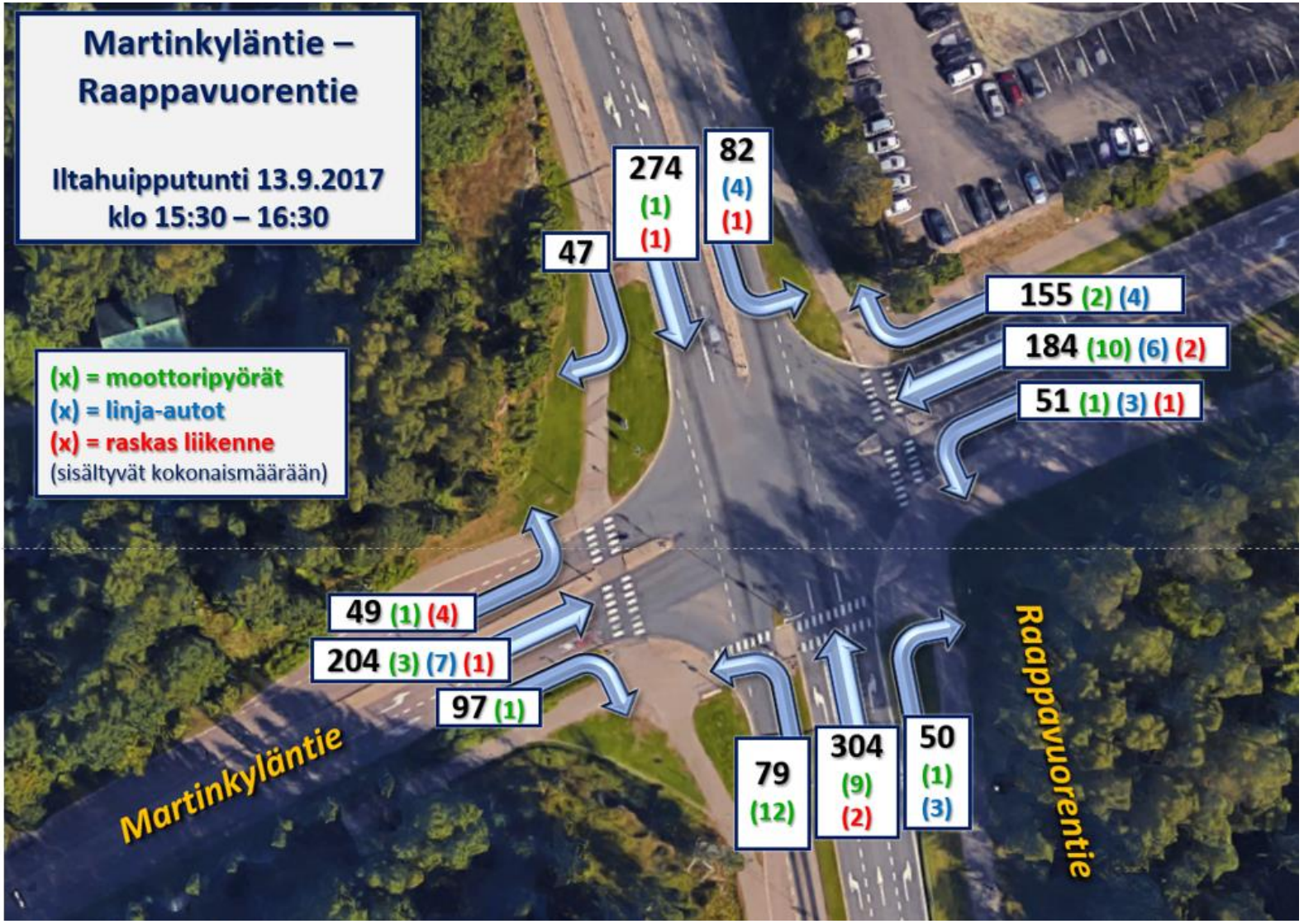

- Voimalantieltä Kehä III:lle poistuva liikennevirta painottuu tarkastelujakson alkuun: iltahipputunnin aikana 58 % ajoneuvoista on liikkeellä ensimmäisen 15 minuutin aikana

- Saapuvan liikennevirran huippu on jakautunut tarkastelujakson alkuun ja loppuun
- Työmatkaliikenteen ja kaupan liikenteen huippuajankohdat

Nykyiset liikennemäärät

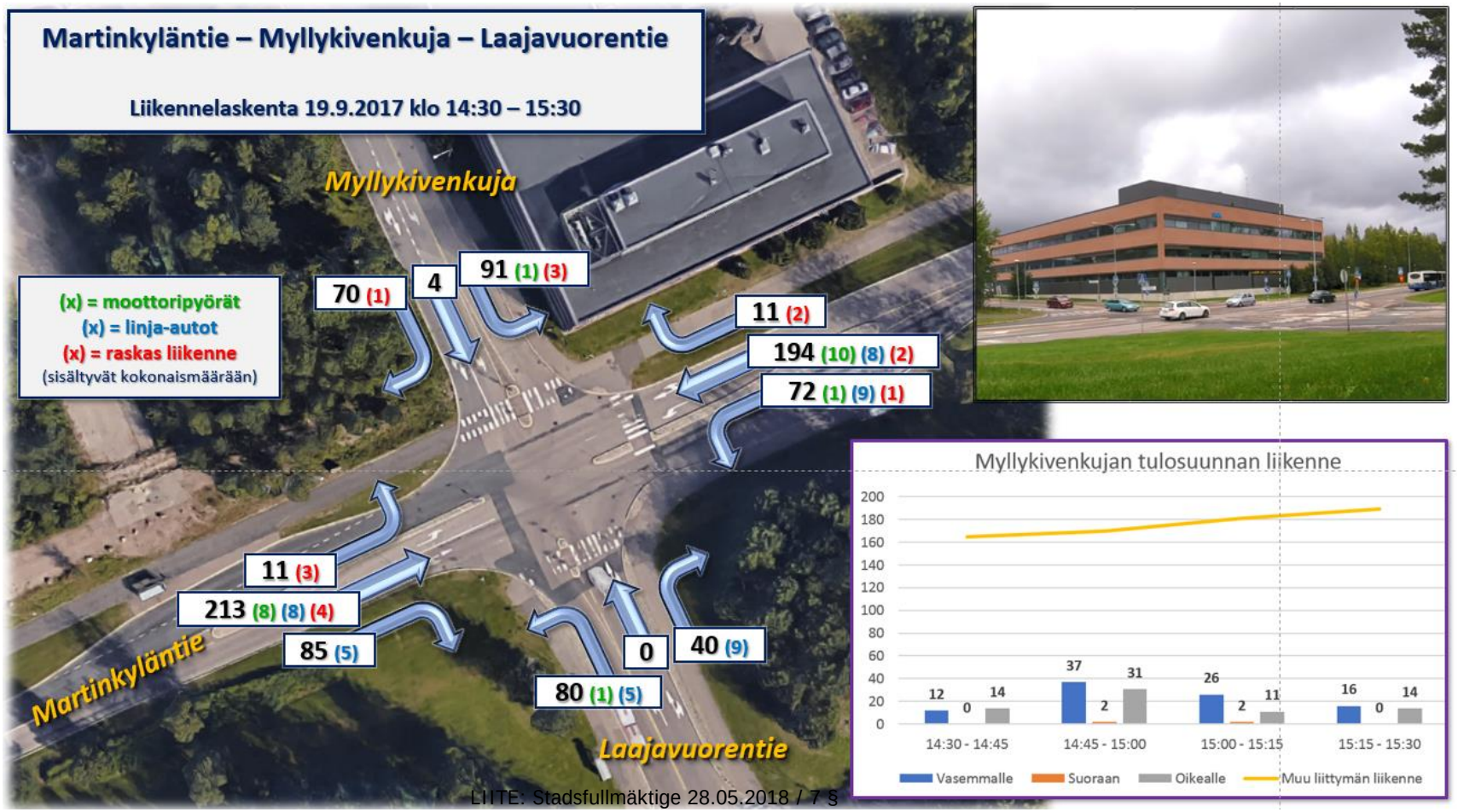

Nykyiset liikennemäärät

Nykytilanteen liikennemäärät, MURATAN työvuoron vaihtumisen aikainen liikenne

- → **Klo 14.45-15.15 yhteensä 105 ajoneuvoa ulos, näistä arviolta 75-80 ajoneuvoa työvuoron vaihdosta syntyvää.**
- → **Pysäköinnin siirtyessä Voimalantien puolelle, tämä liikenne pääosin poistuu Myllykivenkujan liittymästä ja siirtyy Voimalantielle.**

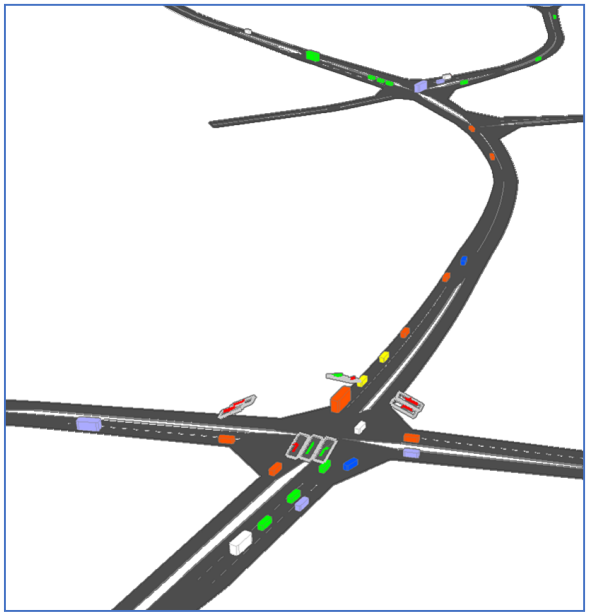
Nykytilanteen liikenteen toimivuus

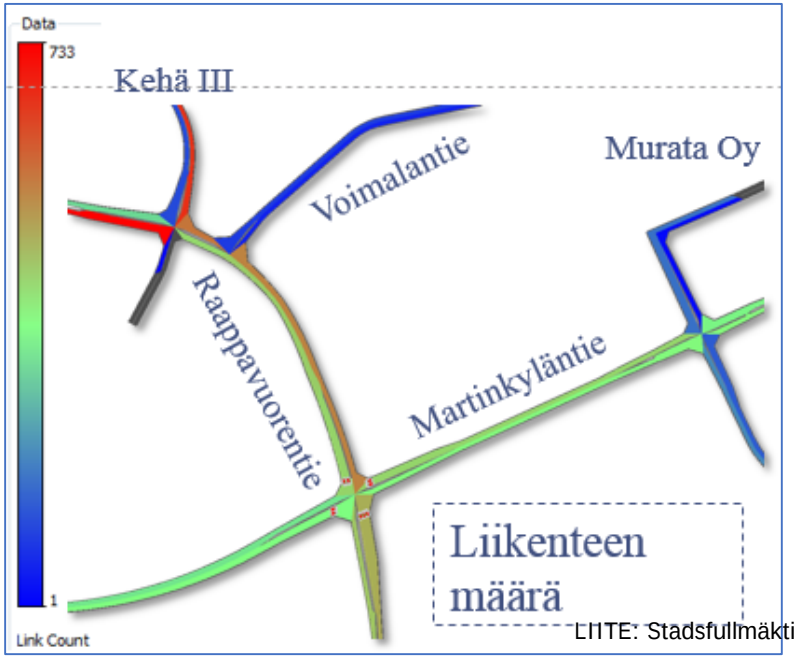
Iltaruuhkatunnilla (15:30-16:30) liikenne suuntautuu pääosin Kehä III:lle.

Kehä III:n rampin liittymästä rampilta vasemmalle kääntyvät liikennevirrat jonoutuvat hetkellisesti; viivytykset ovat lyhyitä.

Martinkyläntien ja Raappavuorentien valoliittymään syntyy ajoittain lyhytaikaisia ruuhkia; pääsuunnan palvelutaso on välttävä, sivusuunnan tyydyttävä.

Muilta osin liikenteen toimivuus on hyvä.

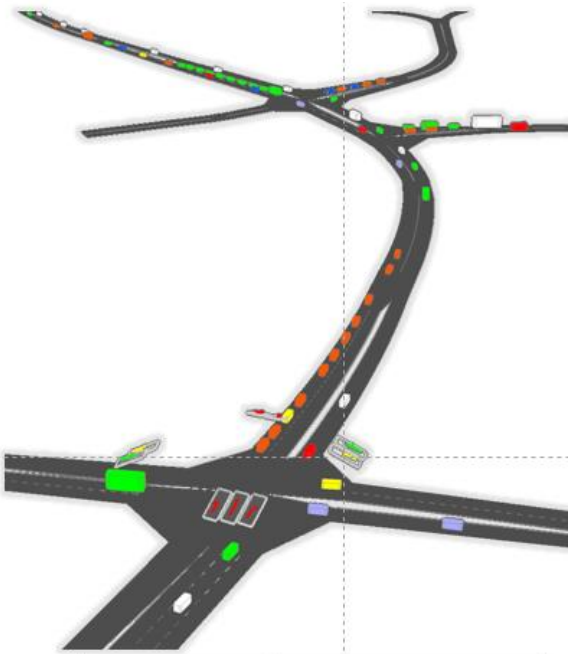

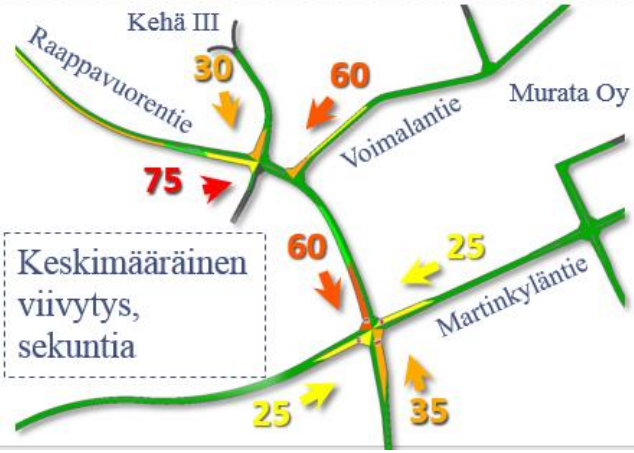

Kaavamuutoksen mukainen lisäliikenne ja koko liikenneverkon liikenteen kasvu noin 20 %, liikenteen toimivuus

Muratan kaavamuutos lisää Voimalantielle liikennettä noin 5000 ajon/vrk:ssa. Kaavamuutoksen toteutumisesta ei ole tarkkaa tietoa, mutta tässä tarkastelussa on oletettu alueen muun liikenteen kasvavan toteutusajankohtaan mennessä vähintään 20 %. Tuo liikenteen lisäys 20 % ja Muratan kaavamuutoksen lisäliikenne Voimalantiellä aiheuttaa tarpeen liikenneverkon parannuksiin Raappavuorentiellä Kehä III:n ja Voimalantien liittymissä. *HUOM ! 1.vaiheessa Muratan pysäköinnin siirtyessä pääosin Voimalantien pohjoispuolelle, liikenneverkko ei tarvitse parantamistoimenpiteitä.*

	Palvelutaso	Keskimäär. viivytys (s/ajon.)
	A (erittäin hyvä)	≤ 5,0
	B (hyvä)	5,1 – 15,0
	C (tyydyttävä)	15,1 - 25,0
	D (välttävä)	25,1 - 40,0
	E (huono)	40,1 - 60,0
	F (erittäin huono)	> 60,0

Kaavamuutoksen mukainen lisäliikenne ja koko liikenneverkon liikenteen kasvu noin 20 %, liikenteen toimivuus

PIENET PARANNUSTOIMENPITEET ?

- Ryhmittymiskaistojen pidennykset Raappavuorentielle pohjoisesta Kehä III:lle vasemmalle kääntyville sekä Kehä III:n ja Voimalantien tulosuunnille
- Martinkyläntien ja Raappavuorentien liikennevaloliittymän valo-ohjelman säätö (kiertoaika 100 s).

→ Pitkät jonot ja viivytykset poistuvat Voimalantieltä ja Martinkyläntien ja Raappavuorentien liittymästä.

→ Raappavuorentiellä lännen tulosuunnalla vasemmalle kääntyvien kaistapituus ei edelleenkään riitä, suunta ruuhkautuu hetkittäin koko matkalta

→ Ratkaisuna yhteen kytketyt liikennevalot nykyisiin liittymiin tai jokin isompi muutos (liittymävälin kasvattaminen yms.).

VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350

LIIKENNE 17.1.2018 (päivitys 4.4.2018)

Kaavamuutoksen mukainen lisäliikenne ja koko liikenneverkon liikenteen kasvu noin 20 %, liikenteen toimivuus

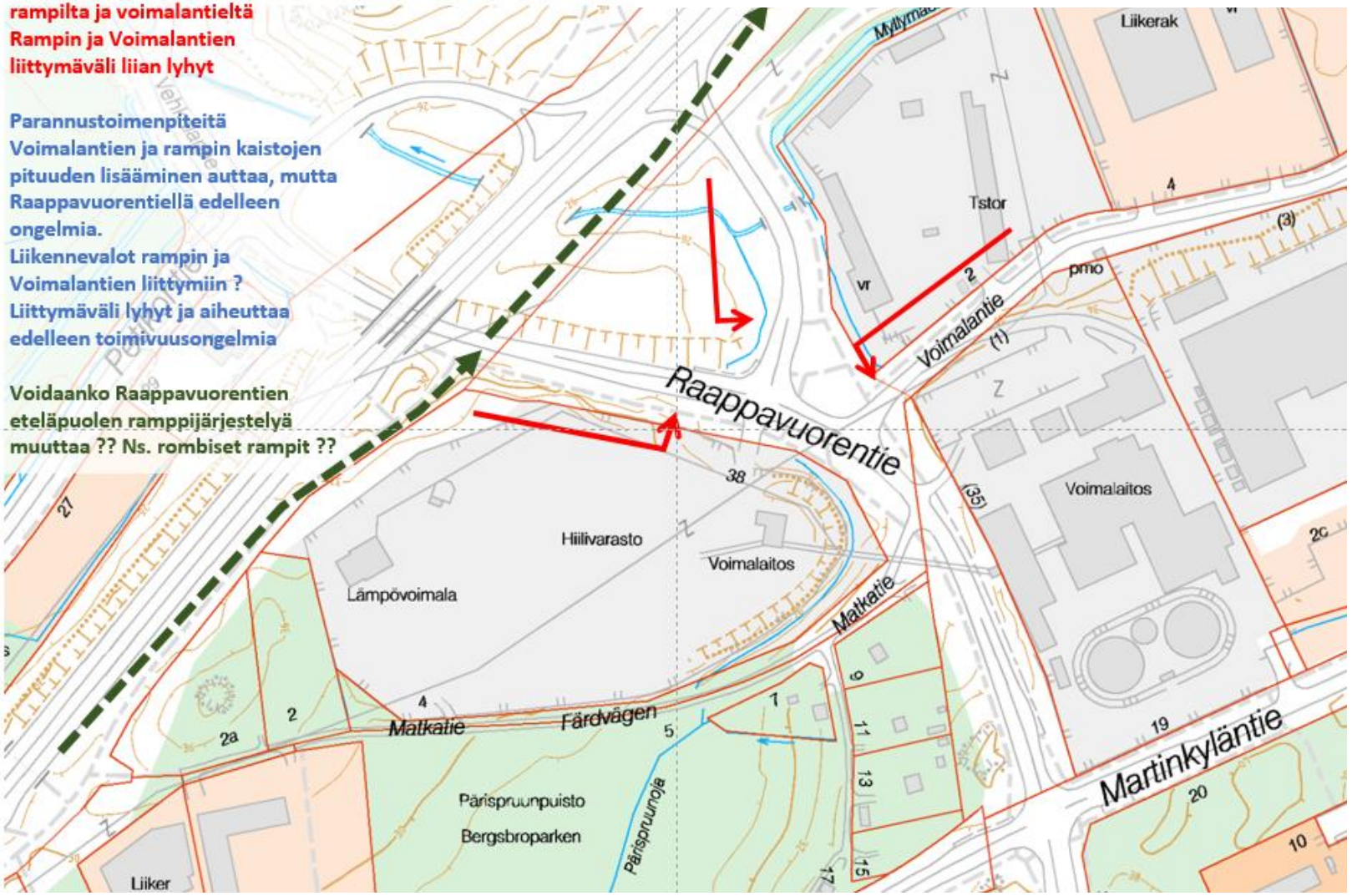
Ongelma nykytilanteessa ja tulevaisuudessa (ilman toimenpiteitä):

- **Vasemmalle kääntymisen kaistat Raappavuorentieltä rampille, rampilta ja voimalantieltä**
- **Rampin ja Voimalantien liittymäväli liian lyhyt**

→ **Parannustoimenpiteitä Voimalantien ja rampin kaistojen pituuden lisääminen auttaa, mutta Raappavuorentiellä edelleen ongelmia.**

→ **Liikennevalot rampin ja Voimalantien liittymiin ? Liittymäväli lyhyt ja aiheuttaa edelleen toimivuusongelmia**

→ **Voidaanko Raappavuorentien eteläpuolen ramppijärjestelyä muuttaa ?? Ns. rombiset rampit ??**

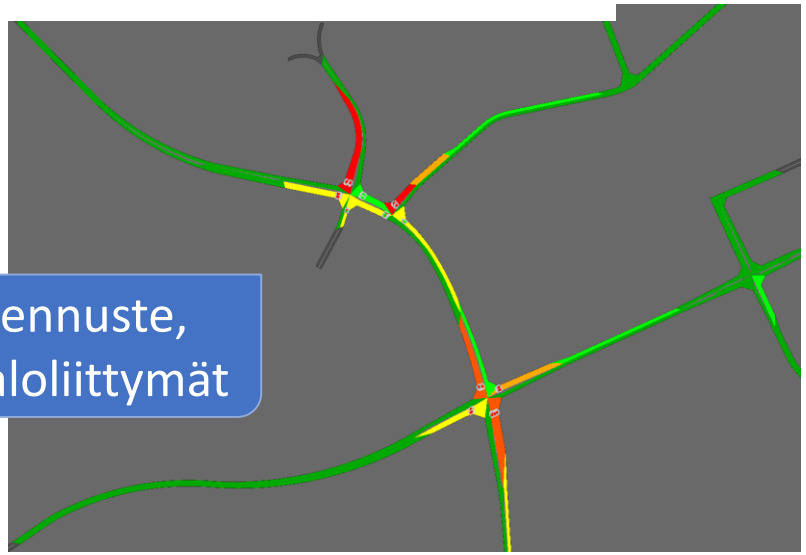

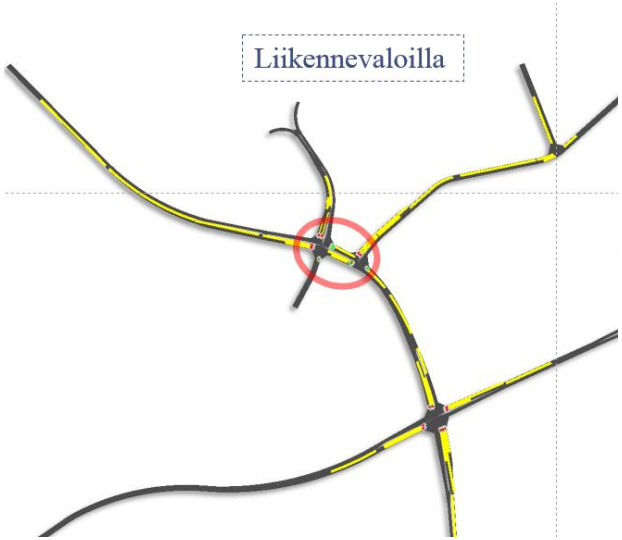
VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350

LIIKENNE 17.1.2018 (päivitys 6.4.2018)

Kaavamuutoksen mukainen lisäliikenne ja koko liikenneverkon liikenteen kasvu noin 20 %, liikenteen toimivuus NYKYISIIN LIITTYMIIN LIIKENNEVALOT ?

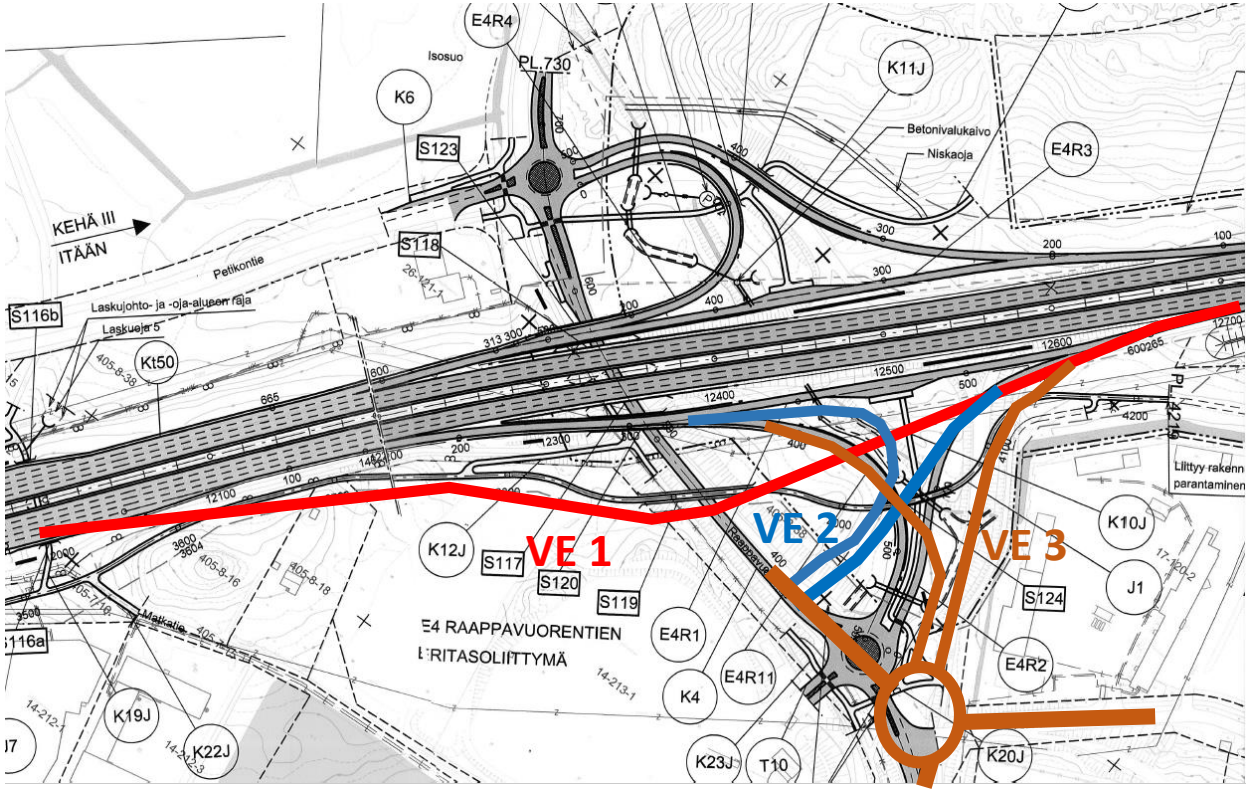
→ LIIKENTEEN TOIMIVUUS HUONO. RAMPPILIITTYMÄN JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄVÄLI LIIAN LYHYT ! JOKO LIITTYMÄVÄLIÄ KASVATETTAVA JOTTA SAADAAN RIITTÄVÄN PITKÄ VASEMALLE KÄÄNTYVIEN KAISTA POHJOISESTA VOIMALANTIELLE TAI LIITTYMÄT KYTKETTÄVÄ JOTENKIN YHDEKSI LIITTYMÄKSI.

Palvelutaso	Keskimäär. viivytys (s/ajon.)
A (erittäin hyvä)	≤ 5,0
B (hyvä)	5,1 – 15,0
C (tyydyttävä)	15,1 - 25,0
D (välttävä)	25,1 - 40,0
E (huono)	40,1 - 60,0
F (erittäin huono)	> 60,0

KEHÄ III:N PARANTAMISSUUNNITELMA, RAAPPAVUORENTIEN ERITASOLIITTYMÄ TOIMIVUUDEN PARANTAMINEN, IDEOITA

Vaihtoehto 1 (VE1), Kehä III:n eteläpuolen rampit ns. rombisiksi. Ramppiliittymän ja Voimalantien väli kasvaa ja liikenne saadaan toimivaksi. Ongelmana länsipuolella Petikon eritasoliittymän läheisyys ja siksi tämä ratkaisumalli on mahdoton ilman jotain rinnakkaisramppi yms ratkaisua.

Vaihtoehto 2 (VE2), eteläpuolen silmukkarampin geometriaa 'tiukennetaan' jolloin ramppiliittymän ja Voimalantien väli kasvaa ja Voimalantielle vasemmalle kääntyville saadaan vähintään noin 60 m pitkä kääntymiskaista.

Vaihtoehto 3 (VE3), Kehä III:n eteläpuolen ramppiliittymä ja Voimalantien liittymä yhdistetään yhdeksi laajaksi kiertoliittymäksi.

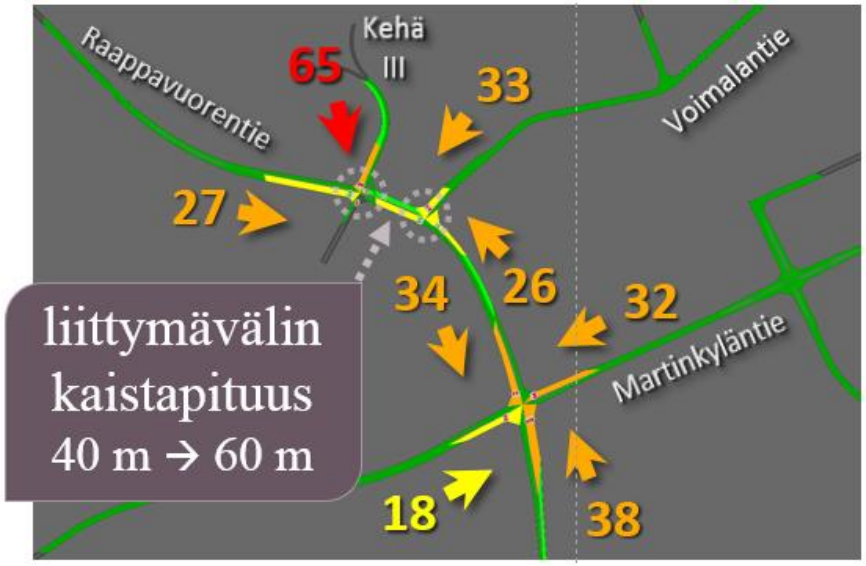
LIIKENTEEN TOIMIVUUS, LIIKENNE-ENNUSTE, RAAPPAVUORENTIEN JA KEHÄ III:N RAMPPIEN JA VOIMALANTIEN IDEOIDEN TOIMIVUUS ?

→ **VE 1 (ROMBISET RAMPIT).** LIITTYMIEN TOIMIVUUS HYVÄ MUTTA RATKAISU KEHÄ III:LLA LÄHES MAHDOTON.

→ **VE2 (RAMPPILIITTYMÄN SIIRTO POHJOISEMMAKSI JA LIIKENNEVALOT).** TOIMIVUUS SAADAAN HUONOSTA VÄLTTÄVÄKSI MIKÄ HYVÄKSYTTÄVÄ TASO.

→ **VE 3 (LAAJA KIERTOLIITTYMÄ).** TOIMIVUUS HUONO KOSKA RAAPPAVUORENTIELTÄ POHJOISESTA ITÄÄN SUUNTAUTUVA LIIKENNEVIRTA JONOUTTAA ETELÄSTÄ JA VOIMALANTIELTÄ SAAPUVAT LIIKENNEVIRRAT.

Liikenteen toimivuus vaihtoehdossa 2.

Palvelutaso	Keskimäär. viivytys (s/ajon.)
A (erittäin hyvä)	≤ 5,0
B (hyvä)	5,1 – 15,0
C (tyydyttävä)	15,1 - 25,0
D (välttävä)	25,1 - 40,0
E (huono)	40,1 - 60,0
F (erittäin huono)	> 60,0

LIIKENNEMÄÄRÄT ALUEEN KATUVERKOLLA

Oheisessa taulukossa on esitetty katuverkon ja Voimalan pysäköintialueen liikennemäärät (ajoneuvoa vuorokaudessa)
Lähde: Vantaan kaupunki

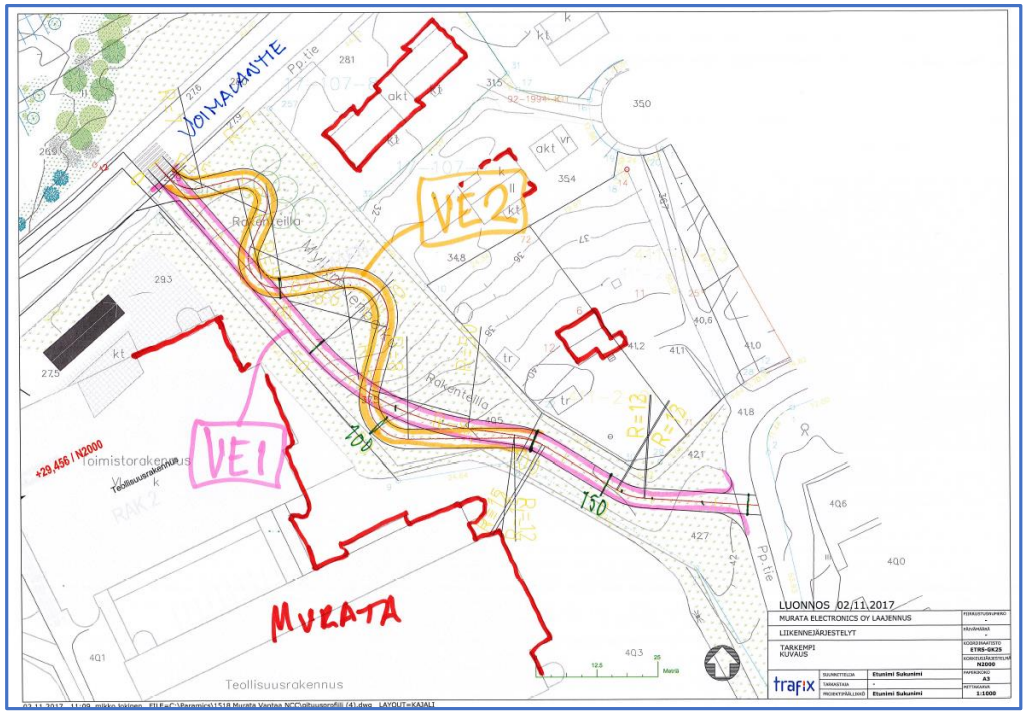
Väylä	KAVL 2017 ilman kaavamuutosta, ei Voimalantien jatketta [ajon./vrk]	**KAVL 2017, Muratan pysäköinnin toteutus Voimalantien pohjoispuolelle (ajon.vrk)**	KAVL 2040 ilman kaavamuutosta ja Voimalantien jatketta [ajon./vrk]	KAVL 2040 kaavamuutoksella, ei Voimalantien jatketta [ajon./vrk]	KAVL 2040 ilman kaavamuutosta, Voimalantien jatke [ajon./vrk]	KAVL 2040 kaavamuutoksella ja Voimalantien jatkeella [ajon/vrk]
Kehä III	60800	60800	67050	67050	67050	67050
Sanomatie	4900	4900	5400	6900	6400	8400
Martinkyläntie	6450	6450	7460	11000	8000	8400
Raappavuorentie	7550	7550	10330	13000	13000	13000
Myllykivenkuja	700	700	800	800	800	800
Voimalantie, suunnitellusta parkkialueesta länteen	1400	3300	2530	7530	4000	5030
Voimalantie, suunnitellusta parkkialueesta itään	200	200	200	200	4000	2700
Suunniteltu parkkipaikka	-	1900	-	5000	-	5000

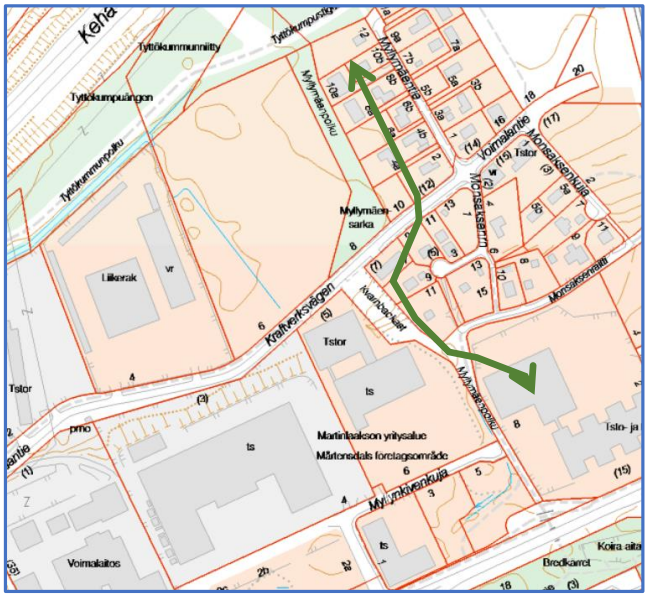
→ Merkittävimmin hanke vaikuttaa Voimalantien liikennemääriin. Ilman yleiskaavan mukaista Voimalantien jatketta Sanomatielle liikennemäärä kasvaisi kaavan toteuduttua Voimalantien länsiosassa 5000:lla autolla. Jos Voimalantien jatke on toteutettu, vähentää se Voimalantien länsiosan liikennettä vuoden 2040 ennusteessa noin 3500 ajoneuvoa vuorokaudessa ja lisää itäosalle noin 2500 ajoneuvoa vuorokaudessa.

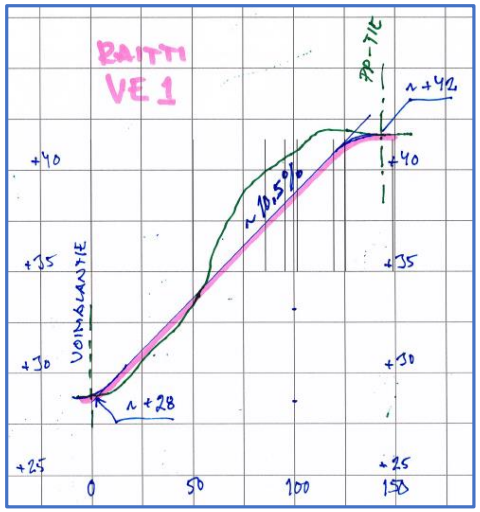
VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350

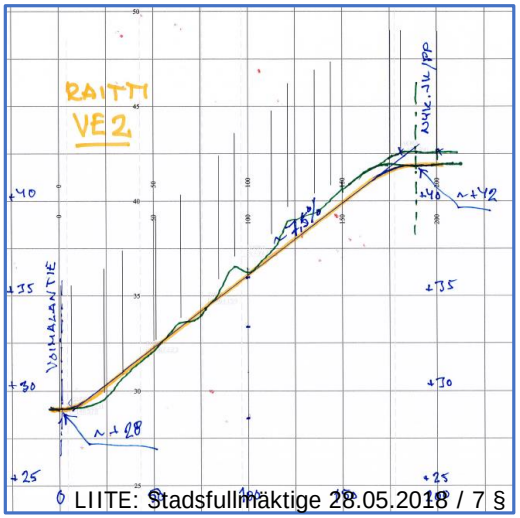
LIIKENNE 17.1.2018

MYLLYMÄENPOLKU

Myllymäenpolun jatkaminen etelästä Voimalantielle ?

Muratan itäpuolella on kaavallinen varaus Myllymäenpolun jatkamiselle Voimalantielle ja edelleen pohjoiseen Kehä III:n suuntaan. Maastollisesti paikka on erittäin haastava. Nykyinen Myllymäenpolku on noin tasolla +42 ja Voimalantien noin tasolla +28. Eli korkeuseroa on 14 m. Jos polku linjataan suorana (VE1), niin raitin pituuskaltevuus on noin 10-11 % mikä ei täytä mitään esteettömyysvaatimuksia. Jos raitti linjataan mutkitellen (VE2), niin pituuskaltevuus saadaan noin 7-8 %:iin, mikä on juuri ja juri hyväksyttävä kaltevuus. Raitin mutkittelussa suuri osa metsäsaarekkeen puustosta poistuu.

YHTEENVETO:

MURATAN KAAVAMUUTOS VAIKUTTAA LIIKENTEELLISESTI VAIN VOIMALALANTIEN LIIKENNEMÄÄRÄÄN JA RAAPPAVUORENTIEN JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄN TOIMIVUUTEEN.

- → **1. VAIHEESSA MURATAN TYÖNTEKIJÖIDEN PYSÄKÖINNIN SIIRTYMINEN VOIMALANTIEN POHJOISPUOLELLE EI VIELÄ EDELLYTÄ KATUVERKON JA LIITTYMIEN PARANTAMISTA.**
- → **TÄSSÄ LIIKENNESELVITYKSESSÄ ON OLETETTUKAAVAMUUTOKSEN MUKAISEN TOIMITILARAKENNUKSEN TOTEUTUVAN AIKAISINTAAN NOIN VUONNA 2025 , JOLLOIN SEUDUN LIIKENNEVERKON LIIKENNEMÄÄRIEN ON OLETETTU KASVAVAN NOIN 20 %. EM. LIIKENTEEN YLEINEN KASVU JA KAAVAMUUTOKSEN AIHEUTTAMA LISÄLIIKENNE EDELLYTTÄVÄT JO PARANNUKSIA RAAPPAVUORENTIELLÄ KEHÄ III:N JA VOIMALANTIEN LIITTYMISSÄ.**

KEHÄ III:STA ON LAADITTU PARANTAMISSUUNNITELMA, JOSSA KEHÄ III:N ETELÄPUOLISETN RAMPPIEN LIITTYMÄSSÄ ON KIERTOLIITTYMÄ JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄ TAVALLISENA TASOLIITTYMÄNÄ. KYSEINEN JÄRJESTELY EI OLE TOIMIVA, VAAN EDELLYTTÄÄ RAMPPILIITTYMÄN JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄN VÄLIMATKAN KASVATTAMISTA TAI LIITTYMÄJÄRJESTELYN KOKONAA UUDELLEEN POHTIMISTA.

YLEISKAAVASSA ESITETTY VOIMALANTIEN JATKAMINEN SANOMATIELLE SIIRTÄÄ LIIKENNETTÄ MARTINKYLÄNTIELTÄ VOIMALANTIELLE MUTTA MYÖS SIIRTÄÄ VOIMALANTIEN LÄNSIOSAN LIIKENNETTÄ ITÄOSAAN ELI KÄYTTÄMÄÄN SANOMATIETÄ. JOTTA VOIMALANTIESTÄ EI TULISI LÄPIAJOKATUA, TULEE SE SUUNNITELLA HITAASTI LIIKENNÖIDYKSI. TÄMÄ TARKOITTAA MM. HIDASTEITA KADUN KESKIVAIHEILLE MYLLYMÄENPOLUN KOHDALLE. VOIMALANTIEN JATKE SANOMATIELLE VÄHENTÄÄ LIIKENNETTÄ RAAPPAVUORENTIEN JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄSTÄ MIKÄ PARANTAA KYSEISEN LIITTYMÄN TOIMIVUUTTA.

MYLLYMÄENPOLUN JATKAMINEN VOIMALANTIELLE ON PYSTYGEOMETRIAN VUOKSI HAASTAVAA JA EDELLYYTTÄÄ JATKOSSA VIELÄ TARKEMPAA SUUNNITTELUA.

HUOM ! VANTAAN KAUPUNKI ON PARHAILLAAN KÄYNNISTÄMÄSSÄ KOKO VANTAANKOSKEN SEUDUN LIIKENNEVERKKOSUUNNITELMAA. TÄMÄN SELVITYKSEN YHTEYDESSÄ TUTKITAAN MYÖS KEHÄ III:N, RAAPPAVUORENTIEN JA VOIMALANTIEN LIIKENNEJÄRJESTELYJEN PARANTAMISTARVETTA TÄTÄ SELVITYSTÄ TARKEMMIN !

8 § **Detaljplaneändring nr 002120 och tomtindelning, 13 Friherrs / Friherrsvägen 10**

KA/3872/10.02.04.01/2010
TLA/TKA/SRU/ET/MKU/ET/AV,HY-L/EA

Vid Friherrsvägen 10c planläggs sex egnahemstomter på platsen för parken och det omotiverat breda gatuområdet. Planändringen överensstämmer med generalplanen, de markpolitiska riktlinjerna och planeringsprinciperna för småhusområdet i Friherrs. På östra sidan om Friherrsvägen finns den större Ilpolaparken.

Detaljplaneändringen gäller en del av kvarteret 13005 i stadsdel 13, Friherrs.
Ändringen gäller park- och gatuområden i den detaljplan som upphävs.

Tomtindelningen gäller en del av kvarteret 13005.

Områdets läge
Friherrsvägen 10c

Den som ansöker om planändring
Vanda stad, fastigheter och boende

Markägare
Vanda stad

Deltagare i beredningen av planen
Planen har gjorts som stadens eget arbete.

Generalplanen
I den generalplan med rättsverkningar som godkänts av stadsfullmäktige 17.12.2007 är området ett småhusområde A3. Det är fråga om ett kompletterande byggnadsprojekt enligt generalplanen. I målsättningen för generalplanen ingår att bygga tätare, komplettera och harmonisera.

Stadsstyrelsen godkände 11.12.2017 planeringsprinciperna för småhusområdet i Friherrs, i vilka man bedömt att denna park inte bildar en viktig del av grönområdesnätverket och att det är möjligt att bygga med beaktande av specialvillkoren. Som exploateringstal har e = 0,25 föreslagits. I planeringsprinciperna har byggandet och parkernas tillräcklighet granskats ur perspektivet för hela stadsdelen.

I området finns berghällar och blandskog. Till markbeskaffenheten består området av berg och morän. På granntomterna finns småhus, förutom den södra sidan där det finns flervåningshus. Mittemot finns en större park, Ilpolaparken.

I den gällande detaljplanen är området park- och gatuområde.

Detaljplaneändringen
I detaljplaneändringen ändras park- och gatuområdena till kvartersområde för fristående småhus AO. Friherrsvägens gatuområde är omotiverat brett.

Byggrätt beviljas för sex egnahemshus i storlekarna 120–170 m²-vy, totalt 950 m²-vy. Sålunda blir exploateringstalet i snitt e = 0,27 (varierar mellan e = 0,23 … 0,36), vilket är samma som på de tidigare planlagda tomterna mellan Ilpolavägen och Skruvgängsvägen (FGE 20.5.2013). På granntomterna är exploateringstalen e = 0,20 och e = 0,29. På södra sidan finns också en tomt för flervåningshus (e = 0,65).

Som största tillåtna våningstal anges två, förutom på den nordligaste tomten där det är ett.

Byggnaderna följer gatusträckningen och de ramar in bergsbranten mittemot. Byggnaderna utgörs av tegelhus, såsom också husen bredvid.

På respektive tomt får högst en bostad byggas. Detaljplanen tillåter också sådana affärs-, kontors- och arbetslokaler som inte stör boendet, högst 25 % av byggrätten.

Samtliga tomter ansluter till en färdig gata. Vardera änden av området har färdig kommunalteknik, men anläggandet av tomter förutsätter att det i viss mån byggs ny kommunalteknik och en trottoar som ännu fattas.

I området växer *getväppling (*Anthyllis vulneraria*)*, som är en fridlyst växt enligt 42 § i naturvårdslagen och 29 § i naturvårdsförordningen, men enligt 48 § i naturvårdslagen hindrar detta inte att området används för byggverksamhet. De fridlysta växterna kan också förflyttas till en ny växtplats före tomtförsäljningen.

Området ansluter till gatan och passar bra för småhustomter. Mittemot finns ett större rekreationsområde, Ilpolaparken.

Deltagande och växelverkan
Ett program för deltagande och bedömning gjordes upp 20.9.2010.
Man begärde att få in åsikter före 27.10.2010.
Utkastet till detaljplaneändring hölls framlagt 3.10–1.11.2011 i enlighet med MBF 62 §.
Planmöten hölls på platsen 4.10.2010 och på skolan Rajatorpan koulu 5.10.2011.

I åsikterna bl.a.
- motsatte man sig byggande i parken,
- föreslog man att byggandet ska ske i mindre skala och vara lägre,
- anmärkte man att det växer en fridlyst växt i område (getväppling),
- anmärkte man om parkeringsarrangemangen,
- Asunto Oy Vantaan Viveka med boende meddelade att de hade sålts bostäder intill en park,
- en granne meddelade att hen hade skött parken.

Samtliga åsikter med svar presenteras i planbeskrivningen.

Med anledning av åsikterna har planen preciserats så att det nordligaste huset är mindre och har en våning och att bilarna kan vända på tomten. Antalet tomter har dock inte minskats eftersom tomterna inte är särskilt små för att vara stadstomter och de ansluter till en färdig gata utan servitut.

Behandlingar
Stadsplaneringsnämnden bordlade ärendet 12.11.2012.
Ärendet ströks ur stadsplaneringsnämndens lista 26.11.2012.

Stadsstyrelsen godkände 11.12.2017 planeringsprinciperna för småhusområdet i Friherrs, om vilket separat deltagande och växelverkan ordnats.

Stadens markpolitiska riktlinjer
Planen överensstämmer med stadens markpolitiska riktlinjer (FGE 22.9.2014) enligt vilka man i första hand planlägger stadsägd mark och där man beslutat öka antalet småhustomter som överlåts. Planen ger 950 m²-vy bostadsvåningsyta på stadens mark, sammanlagt sex småhustomter. Granntomternas exploateringstal är e = 0,20 och e = 0,29.

Avtal
Detaljplaneändringen omfattar inte något markanvändningsavtal.

Stadsplaneringsnämnden 18.12.2017 § 19

Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar att
a) det 18.12.2017 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002120 och förslaget till tomtindelning, 13 Friherrs / Friherrsvägen 10, läggs fram i 30 dagar i enlighet med MBF 27 §,
b) stadsplaneringen berättigas till till att begära nödvändiga utlåtanden.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Framläggning
Förslaget till detaljplaneändring och förslaget till tomtindelning hölls framlagt 24.1–22.2.2018 med stöd av MBF 27 §. Under denna tid inlämnades sex anmärkningar i vilka man motsatte sig byggandet och exploateringstalen.

Det är fråga om ett kompletterande byggnadsprojekt i enlighet med generalplanen. Det genomsnittliga exploateringstalet e = 0,27 motsvarar byggandet i kompletteringsbyggnadsområdet mellan Ilpolavägen och Stämjärnsvägen i samma kvarter.
Dessutom ligger detta kompletteringsområde närmast tjänsterna i Friherrs.

Anmärkningarna och svaren ingår som bilaga.

Planutlåtanden
Stadsplaneringsnämnden beslutade berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden.
Utlåtanden begärdes och 1 st. lämnades in.
HRM meddelade samma sak som i planbeskrivningen och hade ingenting att anmärka.

Utförda justeringar
Ett område med berghällar och ett planteringsområde mittemot granntomterna har fogats till planen.
Bestämmelsen om ett trästaket har strukits, förutom mot Vichtisvägen.
Ett anslutningsförbud från Friherrsvägens och Skruvgängsvägens korsning har lagts till på tomt 22.
Planbeskrivningen har justerats.
Justeringarna är inte väsentliga och därför behövs ingen ny framläggning.

Staten äger ca 120 m² av området, varav staden har inlösningsrätt till den tomtdel som har mindre värde.

Stadsplaneringsnämnden 16.4.2018 § 13

Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att

a) anmärkningarna och utlåtandena ges svar i enlighet med bilagan och att de föreslagna justeringarna utförs,
b) det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002120 och förslaget till tomtindelning, 13 Friherrs / Friherrsvägen 10, förs till stadsfullmäktige för godkännande.

Behandling:
Vice ordförande Raja-Aho föreslog att ärendet förkastas. Ledamot Lehmuskallio understödde det föreslagna förkastningsförslaget. Ledamot Räsänen understödde stadsplaneringsdirektörens förslag.

Ordföranden konstaterade att man måste hålla omröstning om saken och gav följande förslag till omröstning: de som understöder stadsplaneringsdirektörens förslag röstar ja, och de som understöder vice ordförande Raja-Ahos förkastningsförslag röstar nej.

Vid omröstningen gavs 9 ja-röster (Eklund, Forsberg, Merelä, Mäkelä, Räsänen, Silvennoinen-Hiisku, Valtanen, Vanhanen, Ala-Kapee-Hakulinen) och 7 nej-röster (Kärki, Lehmuskallio, Lind, Nguyen, Päärni, Raja-Aho, Åstrand). Ordföranden konstaterade att ändringsförslaget blivit förkastat.

Beslut:
Stadsplaneringsdirektörens förslag godkändes.

———

Stadsstyrelsen 23.4.2018 § 21

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö:
Styrelsen beslutar att

a) ge anmärkningarna och utlåtandena svar i enlighet med bilagan och utföra de föreslagna justeringarna,
b) föra det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002120 och förslaget till tomtindelning, 13 Friherrs / Friherrsvägen 10, till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 8

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar att godkänna det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002120 och förslaget till tomtindelning, 13 Friherrs / Friherrsvägen 10.

Behandling:
Ledamoten Irja Ansalehto-Salmi föreslog under behandlingen av ärendet med understöd av ledamoten Jouko Jääskeläinen att ärendet återremitteras för ny beredning.

Ordföranden konstaterade att man måste rösta om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: de som understöder fortsatt behandling av ärendet röstar ja, medan de som understöder återremittering röstar nej.
Omröstningsförslaget godkändes.

Vid omröstningen gavs 44 ja-röster och 20 nej-röster, varför ordföranden konstaterade att remitteringsförslaget förkastats.
Beslut:
Förslaget godkändes.

Bilagor:
- Beskrivning av detaljplaneändringen 16.4.2018
- Anmärkningar och svar 16.4.2018
- Utlåtanden och svar 16.4.2018
- Utredning om kompletteringsbyggande i Friherrs småhusområde, 014300, (12.9.2016) justerad 2.10.2017
- Omröstningsprotokoll 28.5.2018 § 8

Anvisningar för sökande av ändring: 1. Besvärsanvisning

Närmare information:
områdesarkitekt Timo Kallaluoto, tfn 050 312 2132, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

002120 VAPAALANTIE 10

VAPAALA

Timo ja Heini Kallaluoto

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavan muutoksen selostus sekä tonttijako,
joka koskee 16.4.2018 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002120

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Vapaalantie 10:n kohdalle kaavoitetaan kuusi omakotitonttia puiston ja katualueen paikalle. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen. Vapaalantie 4:n kohdalle kaavoitetaan Lidl.

Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin kaupunginosa 13 Vapaala
osa korttelia 13005
(Kumoutuvan asemakaavan puisto- ja katualueita.)

Tonttijako

osa korttelia 13005

Kaava-alueen sijainti

Vapaalantie 10

Kaavaprosessin vaiheet

- Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nyt kiinteistöt ja asuminen) haki kaavamuutosta 8.9.2010.
- Osallistuminen MRL 62 § mukaisesti 20.9. - 27.10.2010.
- Kaavaluonnos oli nähtävillä MRL 62 § mukaisesti 3.10. – 1.11.2011.
- Kaavatilaisuudet pidettiin paikalla 4.10.2010 ja Rajatorpan koululla 5.10.2011.
- Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan suunnitteluperiaatteet.
- Kaavaehdotus nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 24.1. – 22.2.2018.

1. TIIVISTELMÄ

Kierretien ja Vapaalantien risteyksestä pohjoiseen. Kaava-alue vasemmalla. TKa 2010.

Vapaalantieltä Kierretie 1:n suuntaan. TKa 2010.

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen (aiemmin yrityspalvelut) hakee asemakaavamuutosta asuintonttien muodostamiseksi Vapaalantie 10:ssä sijaitsevan puiston kohdalle.

Alueella on avokalliota ja sekametsää. Maaperältään alue on kalliota ja moreenia. Naapuritonteilla on pientaloja, paitsi eteläpuolella kerrostaloja. Vastapäätä on Ilpolanpuisto.

Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että alue ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja rakentaminen on reunaehdot huomioiden mahdollista.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puisto- ja katualueita. Vapaalantien katualuevaraus on tarpeettoman leveä. Paikalle voidaan muodostaa kuusi omakotitonttia.

Asemakaavamuutoksessa puisto- ja katualueita muutetaan erillispientalojen korttelialueeksi AO. Rakennusoikeutta annetaan kuudelle 120 – 170 k-m2:n suuruiselle omakotitalolle, yhteensä 950 k-m2. Tällöin tonttitehokkuudeksi muodostuu keskimäärin e = 0,27 (vaihtelee e = 0,23 ... 0,36). Suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi annetaan kaksi, paitsi pohjoisimmalla tontilla yksi.

Rakennukset kaartuvat kadun mukaan ja ne kehystävät vastapäistä kalliomäkeä. Rakennukset ovat tiilitaloja, kuten viereisetkin talot.

Asemakaava sallii myös sellaisia liike-, toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista, enintään 25 % rakennusoikeudesta.

Kaikki tontit liittyvät valmiiseen katuun. Alueen molemmissa päissä on valmis kunnallistekniikka, mutta tontitus edellyttää jonkin verran uuden kunnallistekniikan ja puuttuvan jalkakäytävän rakentamista.

Alueella kasvaa *masmalo* (Anthyllis vulneraria), joka on luonnonsuojelulain 42 §:n ja -asetuksen 29 §:n mukaisesti rauhoitettu kasvi, mutta luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan tämä ei estä alueen käyttämistä rakentamiseen. Rauhoitetut kasvit voidaan myös siirtää uuteen kasvupaikkaan.

2. LÄHTÖKOHDAT

Ilmakuva etelästä 2016.

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Vapaala on 1930-luvulta alkaen rakennettua pientaloaluetta, osin kerrostaloaluetta.

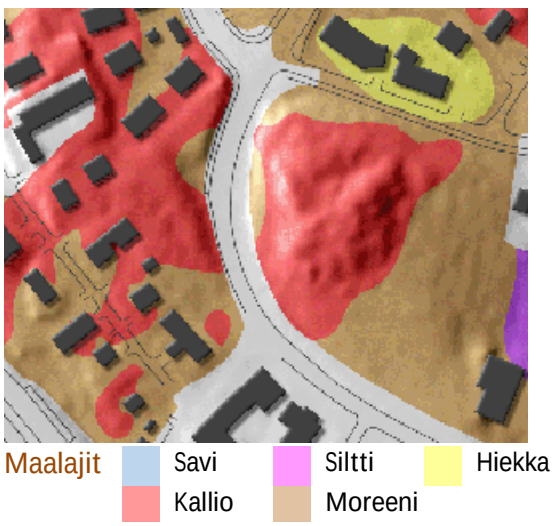
2.1.2 Luonnonympäristö

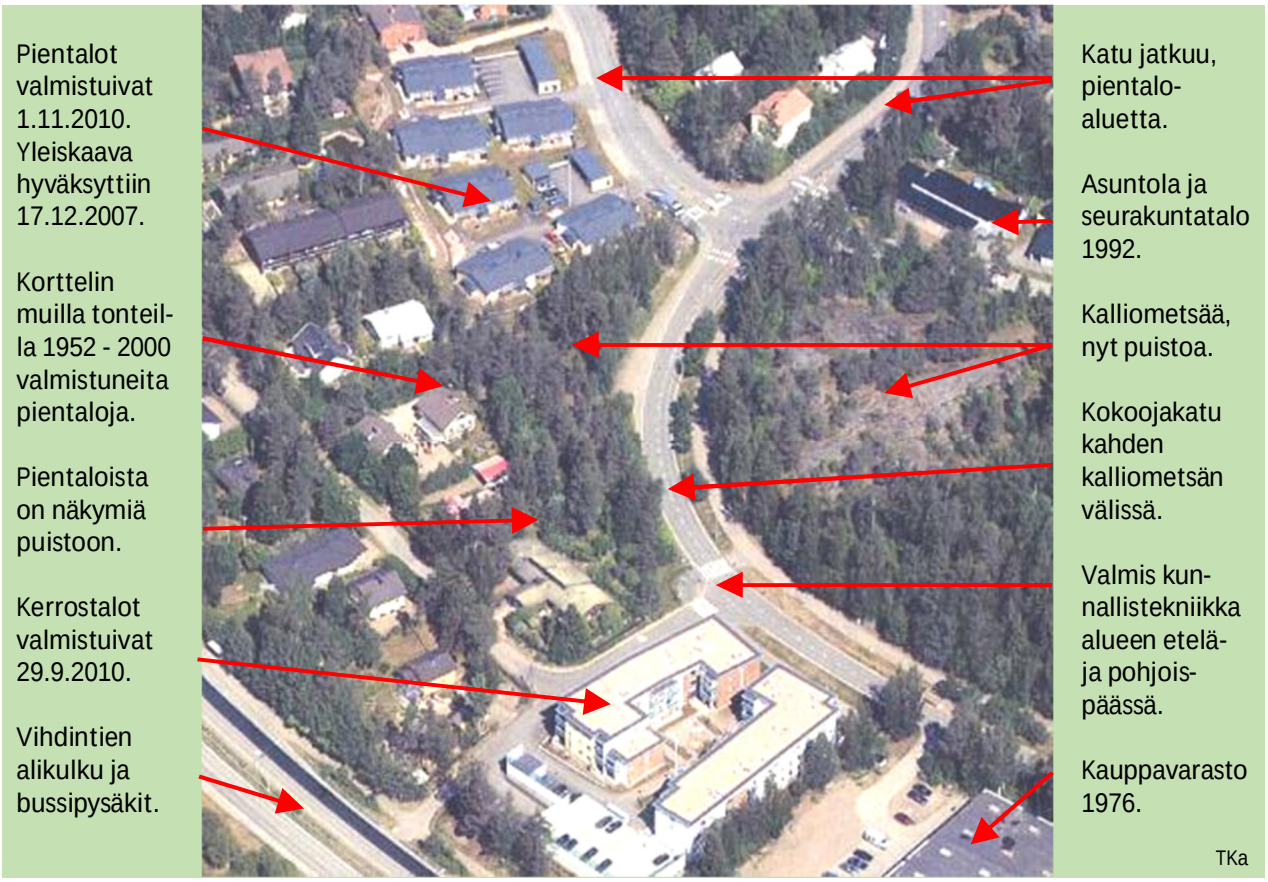
Puusto on mäntyvaltaista, myös kuusia, koivuja ja haapoja. Maaperä on kalliota ja moreenia. Alueen merkitys on maisemallinen ja pääasiassa naapureihin kohdistuva.

Alueella kasvaa *masmalo* (Anthyllis vulneraria), joka on luonnonsuojelulain 42 §:n ja -asetuksen 29 §:n mukaisesti rauhoitettu. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan tämä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Ilmakuva v. 1976.

Lähiympäristön analyysi.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Alue on rakentamaton. Naapuritonteilla on omakoti- ja paritaloja ja eteläpuolella kerrostalo. Pohjoispuolinen pientaloyhtiö *Asunto Oy Vantaan Viveka* on valmistunut 1.11.2010.

Palvelut

Vapaalassa on koulu, päiväkoteja ja ostoskeskus. Vapaalantielle on kaavoitteilla Lidlin kauppa (asemakaavamuutos 002345). Myyrmäen aluekeskukseen Paalutorille on 2,2 km.

Virkistys

Alue on nyt puistoa, joka rajoittuu viiteen tonttiin ja katuun. Puistolla ei ole erityistä merkitystä viherverkoston osana. Vapaalantien itäpuolella on isompi Ilpolanpuisto.

Liikenne

Autoliikenne: Vihdintien liikennemäärä on tällä kohdalla 24 970 ajon/vrk (2016). Vapaalantie on tällä osuudella Vihdintien rinnakkaistie ja kokoojakatu, mutta ei yleiskaavan pääkatu. Vapaalantien liikennemäärä Nuijatiestä pohjoiseen on 2 800 ajon/vrk (2016).

Joukkoliikenne: Tämä alue kuuluu joukkoliikenteen runkovyöhykkeeseen. Bussit Vapaalantieltä Myyrmäkeen ja Helsinkiin, Vihdintieltä Helsinkiin.

Kevyt liikenne: Vapaalantien itäreunassa kulkee kevyen liikenteen raitti. Länsireunassa on 2,5 m leveä jalkakäytävä entisen bussipysäkin kohdalla.

Kulttuurihistorialliset kohteet

Alueella ei ole kulttuurihistoriallisia kohteita eikä tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Vapaalantie, kaarteen keskikohtaa. TKa 2010.

Vapaalantie, kaava-alueen pohjoisosa. TKa 2010.

Tekninen huolto

Alueelle on valmis kunnallistekniikka alueen molemmissa päissä. Näitä yhdistävä osuus on rakennettava. Alueen eteläpäässä on myös kaukolämpö. Vapaalantiellä kulkee 20 kV sähköjohto.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

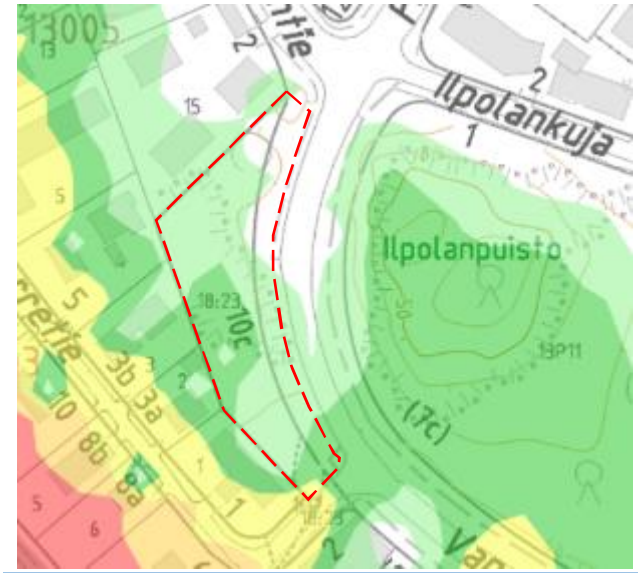
Lentomelu

Alueen lentomelutaso Lden 50 - 55 dB edellyttää asunnoilta 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja muilta hiljaisilta työtiloilta 28 dB ääneneristävyyttä. Alue soveltuu asumiseen.

Ilmailulaitos 4.12.2002: Vuosien 2003 - 2020 ennusteiden melualueiden verhokäyrä; Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tiemelu

Alue soveltuu asumiseen. Ääneneristävyysvaatimus lentomelua vastaan on merkitsevä.

Tiemelutilanne 2016, päivällä klo 7-22.

45-50 50-55 55-60 60-65
65-70 70-75 75- dB

Vantaan ympäristökeskus 2016

Tiemelun huomioon ottaminen		
Tieliikennemelu-vyöhyke Aeq (dB)	Äänitasoero asunnoissa ΔL (dB)	Äänitasoero toimistoissa ΔL (dB)
65...100	erillinen selvitys	erillinen selvitys
60...64,9	35	30
55...59,9	30	25
50...54,9	30	–

Maanomistus

Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteena on mm., että suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä. (14.12.2017)

– Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) Varisto on taajamatoimintojen aluetta. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (YM 30.10.2014) alue on tiivistettävää aluetta. Muissa vaihemaakuntakaavoissa alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita.

– Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

Taajamatoimintojen alue.
Tiivistettävä alue.
Keskustatoimintojen alue.
Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
Työpaikka-alue.
Virkistysalue.
Luonnonsuojelualue.
Viheryhteystarve.
Seutuliikenteen rata.
-(K)- Maakaasun runkoputki.
Lentomelualue.
Kaavamuutosalueen sijainti.

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma 2050 (MASU 2050)

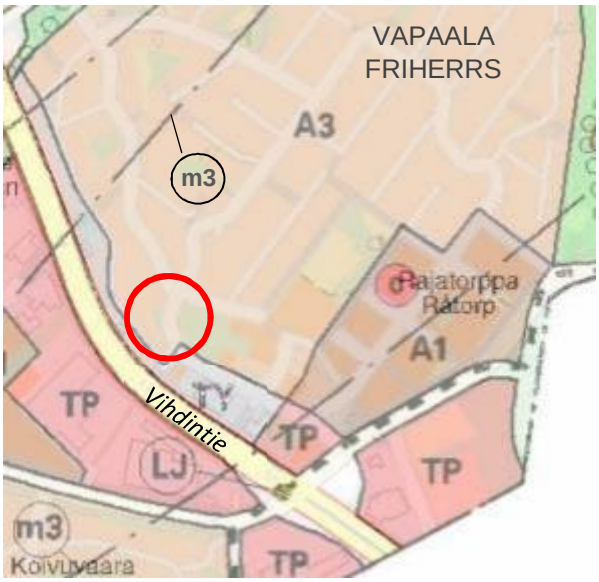
Maankäyttö täydentää ensi sijassa olemassa olevaa kaupunkirakennetta. (Kv 11.5.2015)

Seudun ensisijaisesti kehitettävät vyöhykkeet 2016-50.
Kuntien muut kehittämisalueet 2016-50.
Seudun teollisuus-, varasto- ja logistiikkakeskittymät.
Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde (selostuksen s. 67, kuva 8.4, katso kartta jäljempänä). Yleiskaavaan ja sen selostukseen voi tutustua internetissä http://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/yleiskaavoitus/yleiskaava_2007
Yleiskaavaa voi katsoa myös *kartta.vantaa.fi*

– Kaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

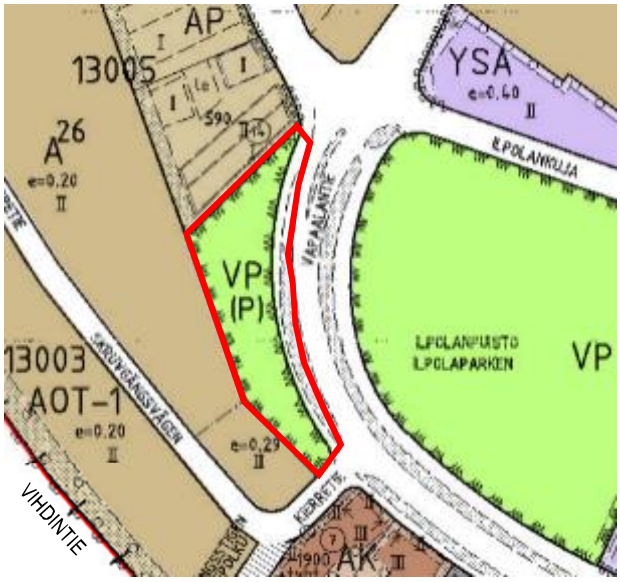

Vantaan yleiskaava.

A1	Tehokas asuntoalue.
A3	Pientaloalue.
c	Keskustatoimintojen alakeskus.
TP	Työpaikka-alue.
TY	Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.
VL	Lähivirkistysalue.
(m3)-	Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50 – 55 dB).
o o o o	Ohjeellinen ulkoilureitti.
▪ ▪ ▪ ▪	Ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyht.
○	Kaavamuutosalueen sijainti.

Asemakaava

Alueella on voimassa seuraavat asemakaavat

- 130200, Vapaala, vahvistettu sisäasiainministeriössä 16.5.1980, jossa alue on puistoaluetta P.
- 000007, vahvistettu SM 13.1.1972, jossa alue on puistoaluetta P ja katualuetta.

Ajantasa-asemakaava.

A26	Asuntorakennusten korttelialue.
AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.
AOT-1	Yhdistettyjen pientalojen ja teollisuus-rakennusten korttelialue.
AP	Asuinpientalojen korttelialue.
VP(P)	Puisto (puistoalue).
YSA	Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden korttelialue.
13005	Korttelin numero.
590	Kerrosala.
e=0,20	Tonttitehokkuus eli kerrosalan suhde tontin alaan.
II	Suurin kerrosluku room. numeroin.
:·:·:·:·:·:·:	Istutettava alueen osa.
	Kaavamuutosalueen rajaus.

A26-korttelialueella tontin vähimmäispinta-ala on 400 m2 / asunto ja tontin peittoprosentti saa olla enintään 15 %.

Vantaan karttoja, kaavoja, ilmakuvia ja paikkatietoja voi katsoa tarkemmin: *kartta.vantaa.fi*

Poikkeamisluvat

Vapaalassa on myönnetty poikkeamislupia pientalotonteille tonttitehokkuudella e = 0,25. Sama tonttitehokkuus on esitetty myös Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017). Poikkeamisia on myönnetty myös tontin vähimmäispinta-alasta (400 m2 / asunto) ja tontin peittoprosentista (15 %).

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet

Vapaalan viheralueet: 1. Ilpolanpuisto. 2. Vapaalantie 10. 3. Kairapuisto. 4. Kierremetsikkö. 5. Kierrepuisto. 6. Hohtimet. 7. Solmupuisto. 8. Nikkarinaukee. 9. Hamarapuisto (osa). 10. Nikkarinaukee. 11. Uurrepuisto. 12. Talttapuisto. 13. Kaavintie 26. 14. Vuolutie 9b. 15. Vuolupuisto. 16. Naulatie 16.

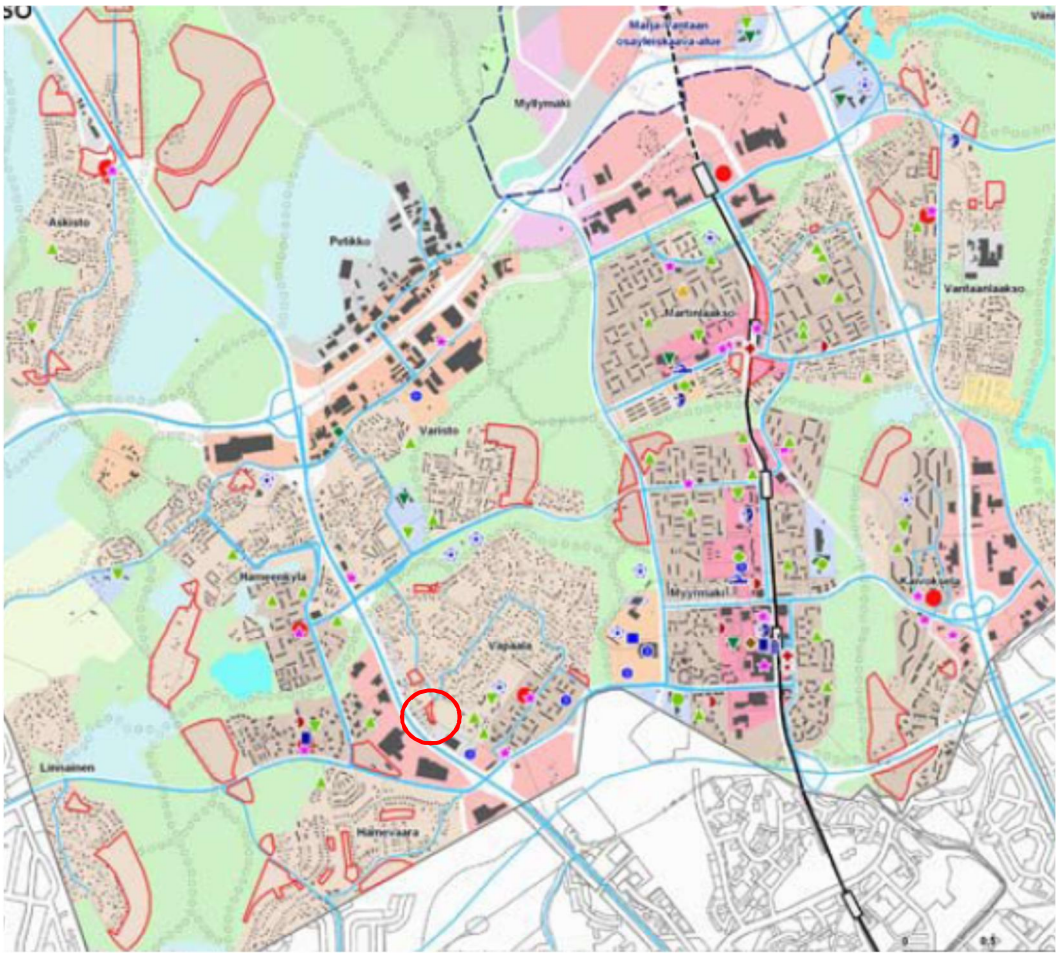
Viheralueita koskevat kehittämisehdotukset kartalla.

Kehittämisehdotukset

- Soveltuu rakennetuksi puistoksi.
- Soveltuu luonnonmukaiseksi puistoksi.
- Ei merkittävä osa viheralueverkostoa, reunaehdot huomioiden rakentaminen mahdollista.
- Soveltuu suojaviheralueeksi tai rakentamiseen työpaikka- ja teollisuustoiminnoille.
- Selvitysalueen ulkopuolinen viheralue.

Selvityksessä tehdyllä tarkastelulla on nostettu esiin Vapaalan pientaloalueen sisäisistä virkistysalueista viheralueverkoston keskeisimpänä säilytettävät kohteet ja toisaalta mahdolliseen täydennysrakentamiseen soveltuvat alueet. Mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset viheralueille edellyttävät asemakaavamuutosta. Selvitysalueen viheralueille ei ympäristökeskuksen mukaan sijoitu luonnonarvoiltaan merkittäviä, suojelua vaativia kohteita. Virkistysalueiden saavutettavuus 300 metrin etäisyydellä toteutuu myös viheralueverkostoon ehdotettujen muutosten myötä. Omakotitonttien tonttitehokkuudeksi esitetään e = 0,25.

Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet, jotka ovat kaavoitusta valmistelevaa tausta-aineistoa. Suunnitteluperiaatteissa esitetty rakentaminen ratkaistaan erillisin kaavamuutoksin ja poikkeamisluvin.

Täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Yleiskaavan selostus s. 67, kuva 8.4.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaavoitetaan ensisijassa kaupungin maata, keskustoja ja joukkoliikennevyöhykkeitä. Luovutetaan keskimäärin 100 pientalotonttia vuodessa. (Kv 22.9.2014)

Vantaan kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2018

Varmistetaan 320 000 k-m2 asuntokaavoitus esisijaisesti kaupungin maalle, keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeille.

– Kaava kuuluu joukkoliikenteen runkovyöhykkeeseen ja tuottaa kaupungin maalle kuusi pientalotonttia, asumista yhteensä 950 k-m2.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön. (Kv 11.5.2015)

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

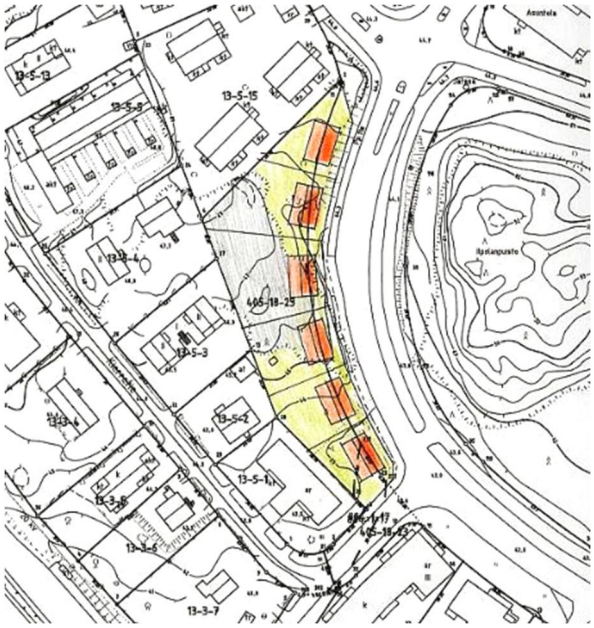
Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nyt kiinteistöt ja asuminen) haki asemakaavamuutosta 8.9.2010 siten, että puistoalue muutetaan yleiskaavan mukaisesti omakotitonteiksi. Kaupungin tavoitteena oli tuolloin 50 omakotitontin luovuttaminen vuosittain.

Vantaan yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) alue on pientaloaluetta. Kaupungin maapoliittisissa linjauksissa (Kv 22.9.2014) ensisijaista on kaupungin maan kaavoitus ja luovutettavien pientalotonttien lukumäärää päätettiin lisätä vuosittain 100 tonttiin.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

Osallisia kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan liikenne-, elinkeino- ja ympäristökeskus ELY, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Helsingin seudun liikenne HSL, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty alustava luonnos mahdollisesta rakentamisesta.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

● Ensimmäinen osallistuminen ja vuorovaikutus

- *Osallistumis- ja arviointisuunnitelma* laadittiin 20.9.2010, jolloin se lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä.
- *Vireille tulosta* ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 25.9.2010. Alueella järjestettiin paikalla käynti 4.10.2010 klo 16.30, paikalla oli sijaisena arkkitehti Asta Tirkkonen. Lisäksi aluearkkitehti oli tavattavissa puhelimitse. Ruotsinkielinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 9.10.2010. Mielipiteet, kannanotot ja tavoitteet kaavoitukselle pyydettiin 27.10.2010 mennessä.

Ensimmäisessä osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. *Paikalla käynnillä* 4.10.2010 klo 16.30 oli läsnä 27 osallista ja aluearkkitehdin sijaisena arkkitehti Asta Tirkkonen:
- v. 2007 tehty kaavamuutos täydennysrakentamiseen; kun on ostettu asunnot, on sanottu, että alue on puistoa ja rakentamisessa on vaadittu, että puistoon ei kosketa; alueella on rauhoitettu kasvi (masmalo), talot ahtaasti; metsäiset (asunnot) myyty, puuston poistuminen, Kierretien talosta sanottiin, että tulee kaksikerroksinen, mutta tulikin kolmekerroksinen.

=> Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Masmaloesiintymä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan (luonnonsuojelulain 48 §), mutta rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan (Stefan Skog 28.10.2010).

2. *Yksitoista asukasta (1 – 11)*, 6.10.2010:
Vastustamme yllämainittua kaavamuutosta useammastakin syystä. Em. kaavamuutos tulee lisäämään alueen liikennettä, puisto ja viheralueen määrä supistuu merkittävästi ja alueen viihtyvyys kärsii.

=> Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Laajemmat liikenteelliset vaikutukset ja suhde viheralueisiin on tutkittu yleiskaavan laatimisen yhteydessä. Myös Vapaalan suunnittelu-periaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että tämän alueen voi rakentaa.

3. *Asukas 12*, 6.10.2010: vastustan kyseessä olevaa kaavamuutosta.

4. *Asukkaat 13 ja 14*, 6.10.2010: Vastustamme kyseessä olevaa kaavamuutosta.

5. *Helsingin seudun liikenne HSL*, 11.10.2010: Ei huomautettavaa. Nykyiset pysäkinpaikat palvelevat ko. alueita ja asutuksen lisäys tukee joukkoliikenteen järjestämistä.

6. *Asukkaat 15 ja 16*, 16.10.2010:
Olemme ostaneet asunnon rakenteilla olevasta Asunto Oy Vantaan Vivekasta osoitteesta ---. Tonttimme rajoittuu asemakaavamuutoksen kohteena olevaan tonttiin. Myyntitilanteessa ei meille kerrottu mitään suunnitellusta kaavamuutoksesta. Nykyinen kapea puistoalue tonttimme reunalla vaikutti ostopäätökseemme, koska näkymä ikkunoistamme on virkistävän luonnonmukainen. Olemme nyt pettyneitä ostokseemme, koska näkymämme ikkunoistamme muuttuu ratkaisevasti. Tunnemme olomme petetyiksi, koska asiasta ei ostovaiheessa meille informoitu. Kummeksun myös asiaa, että tontin Asunto Oy:lle myynyt Vantaan kaupungin yrityspalvelut on se, joka hakee nyt kaavamuutosta. Olen varma että ko. kaupungin yrityspalvelut, eli siis Vantaan kaupunki on jo myyntivaiheessa tiennyt kaavamuutoksen suunnittelusta. Näinkö Vantaan kaupunki kohtelee asukkaitaan, kun kyseessä on tonteilla rahastaminen. Kiinteistömme arvo laskee jo siitä, jos näkyvyys estyy, sekä siitä että vehreys tontista ja ympäristöstä vähenee. Emmekä ole vielä asuneet asunnossamme päivääkään.

Jos kaavamuutos toteutuu, niin Vapaalantie 10[c:hen] tulisi 6 kpl ilmeisesti 2-kerroksisia omakotitaloja. Liikenne muutenkin vilkkaalla tiellä vielä lisääntyisi. Vapaalantien ja Vanhan Hämeenkyläntien risteyskohdan ollessa vieressä. Tiellä on ennestään kova läpiajoliikenne Rajatorpantieltä sekä Variston suunnasta. Tontin muodosta ja koosta johtuen taloja tulisi todella tiheästi, tontti on niin kapea koko matkaltaan Vapaalantien suuntaisesti. Lisäksi pientaloalueellakin pitäisi olla viheralueita aina välissä. Kaavamuutosta haetaan myös läheiseen metsäpalaan Kierretien ja Vanhan Hämeenkyläntien väliin (muutoshanke no: 002111?) johon myös kaavoitetaan omakotitalotontteja. Jos sekin toteutuu, viheralueet vähenevät Vapaalassa huomattavasti.

Jos kumminkin kaava päätetään toteuttaa, esittäisimme seuraavaa. Kaksi pohjoisinta tonttia voisi jättää viheralueeksi, jolloin rakennuksetkaan ei niin varjostaisi tonttiamme ja haittaisi näkyvyyttä. Rakennukset pitäisi olla yksikerroksisia, kuten naapurirakennuksetkin. Tonttien määrää vähentämällä saisi asumisväljyyttä, joka sopisi Vapaalan vanhaan asuntokantaan.

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan (2007) keskeinen tavoite. Asemakaavamuutos on tullut vireille 8.9.2010. Keskimääräinen tonttitehokkuus on e = 0,27, joka on sama kuin Ilpolantien tonteilla. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä. Myös Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (2017) on katsottu, että tämän alueen voi rakentaa.

7. *Asukkaat 17 ja 18*, 17.10.2010, vertaa nro 26:
Perusteluja sille, että vastustamme ehdottomasti ko. suunnitteluvaiheessa olevaa asemakaavamuutosta:
1. Tuntuu aivan käsittämättömälle, että Vantaan kaupungilla ei olisi muualla parempia, suurempia tontteja.
2. Tontti on erittäin ahdas, pienikokoinen ja kolmion muotoinen, johon on vaikea saada mahtumaan omakotitaloja ja niille paikoitustiloja (liittymät autoille)
3. Olimme pitkään hakeneet Vapaalan alueelta sopivaa asuntoa ja innostuimme kovasti As Oy Vivekasta pääasiassa siksi, että asuntomme vieressä on rauhallinen metsikkö / puisto. Ostimme asunnon ---, joka on puiston vieressä kauniin kallion ja metsikön vastapäätä.
4. Talot tulisivat olemaan aivan tien vieressä, joten liikennejärjestelyt tuntuvat aivan mahdottomilta.
5. Autoliikenne lähellä risteystä tulisi kasvamaan huomattavasti.
6. Puistotontilla kasvaa rauhoitettua kasvia nimeltään masmalo.
7. Vapaalasta tulisi häviämään kaikki viheralueet, jos jokaiselle pienellekin puistotontille rakennetaan taloja.

=> 1. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Täydennysrakentamiskohteita on eri puolilla kaupunkia. 2. Havainnekuvien mukaisesti talot ja autopaikat mahtuvat tonteille. 3. Kyseessä on yleiskaavan (Kv 17.12.2007) täydennysrakentamiskohde. 4. Kyse on tavanomaisesta kaupunkirakentamisesta. Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. 5. Rakentamisen vuoksi liikenne ei lisäänny merkittävästi. 6. Masmaloesiintymä ei estä alueen rakentamista (luonnonsuojelulain 48 §), rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan (Stefan Skog 28.10.2010). 7. Yleiskaavassa ja Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (2017) on arvioitu myös virkistysalueiden riittävyys. Kadun toisella puolella on Ilpolanpuisto.

8. *Asukkaat 19 ja 20*, 20.10.2010, vertaa nro 27:
Olemme asuneet Vapaalassa 39 vuotta. RakennusPetäjältä tuli sopivia asuntoja myyntiin yhdessä tasossa, ja vielä puiston reunaan mainostivat. Ja varasimme asunnon ---, koska meille sanottiin että tämä puistoalue säilyy, niin luotimme RakennusPetäjään. Nämä puistoon rajoittuvat talot olivat vielä kalliimpia kuin toiset talot. Olihan se niin kapea tästä meidän kohdalta että ilman muuta emme voineet uskoa, että siihen rakennetaan taloja. Olisimme ilman muuta valinneet toisen kohteen, jos olisimme tienneet tästä rakentamisesta aivan talomme eteen. Ei mitään omaa rauhaa, kun pihamme ovat aivan vastakkain. Olitte varmasti tietoisia, että siihen on tulossa taloja, ja vielä 2-tasoon 6-taloa.

Meidän kantamme on, että jos on pakko rakentaa, niin korkeintaan 3 - 4 asuntoa ja ainoastaan yhteen tasoon. Koska meidän muiden talot ovat yhdessä tasossa, meille siitä on eniten haittaa kun olemme siinä rajalla.

Puiston olisi säilyttävä siinä Vivekan rajalla, sehän estää melua ja muuta häiriötä, ja pitäähän viheralueita ja puistoja olla jaettuna vähän joka puolella, niin se luo viihtyisyyttä asuinalueelle.

Liikenne lisääntyy ja muuttuu vaarallisemmaksi koululaisille, siinä on 2 koulua, pikkuisten päiväkotia, kehitysvammaisten hoitokoti, ja toinen kehitysvammaisten asuintalo Ilpolanpuiston vieressä. Vapaalasta tulisi häviämään kaikki viheralueet, jos jokaiselle pienellekin puistontontille rakennetaan taloja. Autoliikenne lähellä risteystä tulisi kasvamaan. Tontilla kasvaa rauhoitettua kasvia nimeltään masmalo.

=> Kyseessä on yleiskaavan (2007) täydennysrakentamiskohde. Asemakaavamuutos on tullut vireille 8.9.2010. Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. Rakentamisen vuoksi liikenne ei lisäänny merkittävästi. Masmaloesiintymä ei estä tontin rakentamista. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

9. *Asunto Oy Vantaan Viveka*, 22.10.2010, vertaa nro 30:
Vantaan kaupungin Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö on 20.9.2010 antamallaan ilmoituksella tiedottanut asianosaisia vireille pannusta kaavamuutoksesta sekä asianosaisten mahdollisuudesta osallistua kaavoitukseen. Lähettämässään osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asemakaavayksikkö on ilmoittanut Vantaan kaupungin yrityspalveluiden hakevan kaavamuutosta siten, että Vapaalantie 10 [c:n] kohdalle kaavoitettaisiin pientalotontteja ja perustellut hakemusta sillä, että kyseessä olisi yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde. Hankkeen johdosta on järjestetty 4.10.2010 ko. alueella tilaisuus, jossa aluearkkitehdin olisi pitänyt olla tavattavissa ja haastateltavissa. Paikalla ollut sijainen ei ollut perehtynyt asiaan.

Rakennuspetäjä Oy on Asunto Oy Vantaan Vivekan pääurakoitsijana ostanut yhtiölle 16.12.2009 tehdyllä kaupalla Vantaan kaupungilta korttelin 13005 tontit 15 ja 16 osoitteessa Vanha Hämeenkyläntie 4a ja 4b [nyt Ilpolantie 2 ja 4]. Näistä tontti 15 (4a) rajoittuu nyt vireille pantuun asemakaavan muutosalueeseen. Asunto Oy Vantaan Vivakan rakennusaikainen hallitus ilmoittaa Asunto Oy Vantaan Vivekan, pääurakoitsijan sekä osakkeenomistajien puolesta vastustavansa aiottua asemakaavamuutosta.

Kauppakirja Asunto Oy Vantaan Vivekan ja Vantaan kaupungin kesken allekirjoitettiin 16.12.2009 ja se perustui Vantaan kaupungin 21.5.2008 tekemään varauspäätökseen. Ostajan käsityksen mukaan myyjän eli Vantaan kaupungin on jo kaupantekoaikaan pitänyt tehdä naapuritonttiin liittyviä kaavamuutosvalmisteluja ja sen olisi tullut näistä suunnitelmista kertoa ostajalle, jota se ei ole tehnyt. Maakaaren säännösten mukaan myyjän tulee kertoa ostajalle myös naapurikiinteistön osalta muun muassa tiedossaan olevat viranomaisten päätökset, jotka voivat vaikuttaa kaupan kohteena olevan kiinteistön käyttöön tai arvoon. Asunto Oy Vantaan Vivekan omistamat rakennukset on nyt suunniteltu ja rakennettu lähtien siitä olettamasta, että nykyisen asemakaavan mukainen tilanne säilyy ja naapurissa on puistoa. Jos yhtiö olisi saanut tiedon siitä, että myyjä suunnitteleekin naapurikiinteistön osalta muutosta myös asuntokäyttöön, olisi tämä vaikuttanut yhtiön rakennussuunnitelmiin ja myös asuntojen hinnoitteluun ja sitä kautta koko kiinteistön arvoon. Erityisesti ne osakkeenomistajat, jotka ovat hankkineet huoneistonsa puiston puoleiselta sivulta, tuntevat olonsa kovin pettyneiksi, koska myös hinnoittelussa on puistonäkymä ollut vahvasti vaikuttamassa. On huomattava, että nyt käynnistetyn kaavamuutoksen hakija on sama kuin edellä mainittu myyjä, eli Vantaan kaupungin yrityspalvelut. Yhtiö katsookin, että jos kaavamuutos suunnitellussa muodossa toteutuu, on sen ostamassa kiinteistössä virhe, joka oikeuttaa sen saamaan hinnanalennusta.

Nyt käynnistetyn kaavamuutoksen alainen alue on vahvistetussa asemakaavassa määritelty puistoksi (P). Asemakaavamuutoksen perusteluna on esitetty toimenpiteen olevan "yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde". Esitetyssä aineistossa on mukana ote yleiskaavasta, jossa ko. alue on määritelty pientaloalueeksi (A3). Tällä määrittelyllä on käsityksemme mukaan tarkoitus kertoa alueen pääkäyttötarkoitus, joka on pientaloalue. Sen sisällä on pääkäyttötarkoituksen lisäksi sitä palvelevia alueita, kuten liikennealueet, puistoalueet, mahdollisesti

palvelutoimintojen alueet, kuten päiväkodit, ym. Yleiskaavassa voidaan ohjata täydennysrakentamista, kuten tässä tapauksessa mahdollisesti on tapahtunut, mutta sen tulisi normaalisti tapahtua mm. vanhoja asuintontteja tiivistämällä eikä, kuten tässä tapauksessa, muuttamalla vahvistetun asemakaavan mukainen puistoalue asuntotonteiksi.

Siinä tapauksessa, että kaupunkisuunnittelulautakunta kuitenkin, edellä esitetyistä perusteluista huolimatta, päättäisi edetä asemakaavan muutoshankkeessa, tulee Asunto Oy Vantaan Viveka esittämään, että suunniteltuja rakennuksia ei toteutettaisi kaksikerroksisina, kuten nyt ilmeisesti on suunniteltu, vaan yksikerroksisina, kuten naapuritontinkin rakennukset. Tällöin rakennusten varjostava vaikutus olisi vähäisempi kuin nyt suunnitellussa tapauksessa. Samoin tulisi alueen väljyyttä lisätä vähentämällä tonttien määrää kuudesta esim. neljään tai viiteen jättämällä esim. kaksi pohjoisenpuoleista tonttia viheralueeksi tai puistoksi.

=> Pidetty toinen asukastilaisuus 5.10.2011. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde (Kv 17.12.2007, yleiskaavan selostus s. 67). Yleiskaava ja sen selostus ovat nähtävissä internetissä kaupungin sivuilla. Asemakaavamuutoksen valmistelu alkoi 8.9.2010. Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. Myös Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että tämän alueen voi rakentaa.

Kuva Asunto Oy Vantaan Vivekan myyntiesitteestä. Julkisivut ovat pääosin tiiliverhoiltuja, osin puupaneelia, katot harmaata betonikattotiiltä. / www.huoneistokeskus.fi 29.12.2010

10. *Asukkaat 21 ja 22*, 25.10.2010, vertaa nro 24 ja 34:
Olemme ostaneet Asunto Oy Vantaan Vivekalta asunnon, joka valmistuu marraskuun lopulla. Teimme asuntokaupat vuoden 2010 alussa pian sen jälkeen kun asuntoja ruvettiin myymään. Ainoa ehtomme ostamiselle oli ostaa asunto puiston vierestä ---. Halusimme puistonäkymän, muut asunnot eivät olisi tulleet kyseeseen. Missään vaiheessa meille ei kerrottu, että viereiseen puistoon suunnitellaan asuntorakentamista.

Nyt lokakuussa ilmeni, että puistoksi ilmoitetulle pienelle alueelle ollaan tekemässä asemakaavan muutosta ja että alueelle tulisi sen mukaan kuusi pientaloa. Jos suunnitelma toteutuu, katsomme tulleemme petetyksi. Petoksen tekijä ei ole rakennuttaja vaan Vantaan kaupunki, joka ilmoittaa kaavamuutoksesta siinä vaiheessa, kun Vivekan asunnot ovat valmistumassa, vajaa vuosi rakennuttajan tontin ostamisen jälkeen. Tuntuu siltä, että muutosta on suunniteltu jo ennen kaupantekoa.

Jos suunnitelma toteutuu, aiheutuu siitä meille suurta haittaa. Vastaostetun asuntomme arvo heikkenee, jos puistonäköala heti ikkunoidemme edessä muuttuu mahdollisesti 2-kerroksisiksi taloiksi, oman pihamme rauha häiriintyy lähelle tulevien rakennusten vuoksi, liikenne lisääntyy kadulla ja sen aiheuttama melu kuuluu selvemmin, jos suojaava puusto ja kallio häviävät. Onko Vantaan kaupunki valmis korvaamaan meille asuntomme arvonalennuksen?

Muutosten alaisena oleva alue on puistoksikin pieni suunnitelluille kuudelle talolle. Tontin kapeuden vuoksi jokainen talo tarvitsee oman katuyhteyden Vapaalantielle, mikä nykyisillä liikennemäärillä aiheuttaa paljon vaaratilanteita. Tietääksemme nykyään suositaan tonttikatuja, jolloin liittymät isommille teille vähenevät ja liikenneturvallisuus paranee.

Jos kuitenkin lähiympäristön vastustuksesta huolimatta Vantaan kaupunki itsepintaisesti muuttaa puiston asuntoalueeksi, toivomme, että ko. alueelle saa rakentaa vain yksikerroksisia rakennuksia ja että tonttien määrää vähennetään puoleen eli kolmeen. Toivottavaa on, että oma piha-alueemme ei jää isojen, etelän puolella olevien rakennusten varjoon ja ettei näkymämme muutu karsina-aidaksi.

4.10.2010 tilaisuudessa Vapaalantiellä ilmeni, että ko. puistossa kasvaa rauhoitettu kasvi. Se on tärkeä huomioonotettava asia.

Olisimme toivoneet, että asiaa valmistellut viranhaltija olisi ollut itse paikalla kuulemistilaisuudessa 4.10.2010. Pikakomennuksen saanut asiaan perehtymätön henkilö ei pystynyt antamaan sitä tietoa, mitä olimme hakemassa.

Toivomme, että meidän ja muiden alueen asukkaiden valitukset huomioidaan, niin että voimme muuttaa tyytyväisin mielin uuteen asuntoomme ja jatkaa asumista Vantaalla, jossa olemme viihtyneet yli 40 vuotta.

=> Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde (Kv 17.12.2007, yleiskaavan selostus s. 67). Asemakaavamuutoksen valmistelu alkoi 8.9.2010. Puut eivät merkittävästi suojaa melulta kuten rakennukset. Naapurikiinteistöille ei korvata kaavoituksen tuottamaa hyötyä eikä haittaa. Rakentamisen vuoksi liikenne ei lisäänny merkittävästi. Vapaalantie ei ole yleiskaavan pääkatu, joten sille voidaan osoittaa tonttiliittymiä, joita kadulla jo onkin. Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. Rauhoitettu masmalo ei lain mukaan estä rakentamista ja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. Pidetty toinen asukastilaisuus 5.10.2011.

11. *Vapaalan omakotiyhdistys ry*, 24.10.2010, vertaa nro 31:

Suunnitellut asemakaavamuutokset merkitsevät Vapaalan puistoalueiden supistumista. Kaavoitusalue 002120 toimii lähiasukkaiden suoja-alueena Vapaalantien liikennettä ajatellen, Kaavoitusalue 002111, joka kattaa Hohtimet-puiston, toimii asukkaiden ulkoilualueena ja vaimentaa Vihdintien liikenteen melua. Asutuksen tiivistyessä ja liikenteen lisääntyessä Vapaalan sisäiset puistot ovat entistä tärkeämpiä eikä niitä omakotiyhdistyksen mielestä pidä vähentää.

Yllä mainitut kaavoitusalueet on kuitenkin yleiskaavassa merkitty täydennysrakentamiskohteiksi ja aiotaan nyt kaavoittaa omakotitonteiksi. Vapaalan Omakotiyhdistys haluaa esittää kaavoitukselle seuraavia tavoitteita.

Alustavien luonnosten mukaan pyritään hyvin tiiviiseen rakentamiseen. Vapaalantien alue on kapea suikale lähitalojen ja tiealueen välissä. Kuuden asunnon sijoittaminen tälle kaistaleelle vaikuttaa liian suurelta määrältä. Kaava-alueen viereen, Vanhan Hämeenkyläntien [nyt Ilpolantien] puolelle on juuri valmistumassa pientaloja. Uusia omakotitaloja suunniteltaessa on otettava huomioon viereisellä tontilla tehdyt kallioleikkaukset ja maansiirrot ja pyrittävä muutenkin alueen yhtenäiseen yleisilmeeseen. Vapaalantie on alueen liikenteen valtaväylä, joten uusien tonttien katuliittymät on suunniteltava huolellisesti.

Alustavassa luonnoksessa Hohtimien alueelle on sijoitettu 22 omakotitonttia. Määrä on liian suuri ja tontteja on vähennettävä, koska alueelle täytyy rakentaa myös sisäisiä teitä ja on huomi-

oitava mm. autopaikat, jätehuolto ja talvisin tarvittavat lumenkasauspaikat. Vanha Hämeenkyläntie [nyt Ilpolantie] on vilkkaasti liikennöity ja vaarallinen, joten katuliittymät on suunniteltava huolellisesti. Alueen suurien korkeuserojen vuoksi on kiinnitettävä huomiota hulevesien imeyttämiseen maaperään. Hohtimien läpi kulkeva kevyen liikenteen väylä muodostaa yhteyden Vapaalasta Pähkinärinteeseen ja Lammaslammen ulkoilualueille ja kaavoituksessa on nämä yhteydet turvattava.

Vapaalan asemakaavassa pientaloille asetettujen tehokkuusmääräysten tulee olla suunnittelun lähtökohtana, mutta koska kaava ei sisällä yksityiskohtaisia rakentamismääräyksiä, Hohtimien alueella on ohjeistettava rakentajia niin, että alueesta tulee yhtenäinen ja tasapainoinen kokonaisuus.

Vapaalan Omakotiyhdistys on jo pitkään esittänyt melusuojausta Vihdintien varteen. Molemmat kaavoitettaviksi suunnitellut alueet sijaitsevat melualueella kuten koko Vapaalan läntinen osa. Yhdistys esittää melusuojauksen pikaista rakentamista.

=> Ilpolantien – Hohtimien kaava on jo voimassa ja rakenteilla. Puut eivät suojaa merkittävästi melulta kuten rakennukset. Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 on sama kuin Ilpolantiellä. Kaavassa annetaan määräyksiä rakennustavasta. Vihdintien melusuojaus kuuluu valtiolle.

12. *Asukas 23*, 25.10.2010:

Asiani koskee asemakaavamuutoksia nro 002111 ja 002120 Vapaalassa ja molemmilla kaavoituskohteilla maanantaina 4.10.2010 järjestetyissä paikallakäynneissä esiin nousseita huomioita. On ikävää, ettette päässeet henkilökohtaisesti paikalle, tällä kertaa joitakin asukkaiden kysymyksiä jäi epäselväksi, te olisitte varmasti voineet antaa vastauksia niihin. Tässä esittämäni näkökohdat koskevat molempia em. kaavamuutoksia ellei toisin mainita.

Paikallakäynneissä jaossa olleiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmien luonnoksista käy ilmi, että kaavamuutoksella ei tavoitella ainoastaan puistojen muuttamista asuinkäyttöön, vaan pyrkimys on myös kohti entistä tiiviimmän asuinalueen rakentamista. Voimassaolevan yleiskaavan tavoitteet pientaloalueen tiivistämisestä ja täydentämisestä täyttyvät hyvin, mutta kyseenalaiseksi jää tavoite eheyttämisestä. Nykyisellään Vapaala on perinteistä pientaloaluetta, jonka luonne on varsin vihreä. Kaavaluonnoksissa tontit ovat kuitenkin varsin pieniä ja talot lähellä toisiaan, mikä ei jätä tilaa alueelle tyypillisen luonnonläheisyyden säilymiselle rakentamisaikana tai puutarhamaisuuden syntymiselle myöhemminkään.

Kyse ei ole siitä, etteikö näille puistoalueille voisi rakentaa mitään, päinvastoin. Uusi rakentaminen kyseisille alueille todella eheyttäisi kaupunkikuvaa, mutta se ei saa tapahtua niin, että uusi rakennettu alue poikkeaa oleellisesti vanhasta ympäristöstään. Esitetyt kaavaluonnokset ovat aivan liian tiiviisti rakennettuja, jotta luonnonläheinen ilme voisi säilyä. Hyvänä esimerkkinä käyvät muutamat uudisrakennuskohteet kaavamuutosalueiden välisellä osalla Vanhaa Hämeenkyläntietä [nyt Ilpolantietä]. Uudisrakennusten rakentaminen on vaatinut kaiken tontilla olevan kasvillisuuden hävittämisen ja kaupunkikuvan repimisen. Viimeaikainen kehitys alueella on ollut huolestuttavaa, pahimpana esimerkkinä täysin paikalleen sopimattoman kerrostalon rakentaminen nyt kaavoituksen kohteena olevan Vapaalantie 10 [c:n] naapuritontilla. Oletan, että aluearkkitehtina tunnette alueen riittävän hyvin, jotta ymmärrätte huoleni sen kaupunkikuvasta. Toivoisin, että tehdyistä virheistä voisi ottaa opiksi ja siten estää uusien syntyminen.

Puuston merkitystä kummassakaan kohteessa ei tule aliarvioida myöskään meluntorjumisen näkökulmasta. Metsävyöhykkeet ovat edullisia ratkaisuja liikennemelun suodattamiseen, sillä ne vähentävät äänien leviämistä ympäristöön, toisin kuin kalliit meluaitaratkaisut, joiden periaate nojaa äänen heijastamiseen toisaalle. Puuston hävittäminen kaavoituskohteissa vaikuttaisi oleellisesti Vihdintien liikennemelun leviämiseen koko Vapaalan alueelle.

Kierretie 2 – 4:n kerrostalot valmistuivat 2010. Julkisivut ovat pääasiassa ohutrappausta ja osin tiililaattaa. Optiplan Arkkitehdit. TKa 26.2.2018

Uusiin kaavoihin olisi siis vähintäänkin saatava maininta olemassaolevan puuston säilyttämisestä ja istutusten vähimmäismäärästä tontin pinta-alaan suhteutettuna. Luonnollisesti rakennuslupien saamisen edellytyksenä tulisi olla selvitys toimenpiteistä puuston suojelemiseksi ja uusien kasvien istuttamisesta. Hyvänä esimerkkinä perusteista tälle on erään asukkaan tilaisuudessa esittämä näkemys siitä, että hänen täytyy hankkia kaupungilta lupa omalla tontillaan olevan yksittäisen puun kaatamiseen, mutta uusilla tonteilla näyttää olevan mahdollista kaataa surutta kaikki puusto. Kyseisessä tapauksessa lupaa edes yhden puun kaatamiseen ei ollut myönnetty.

Jonkinasteinen suhteellisuudentaju kaavoituksessa olisi myös pidettävä mielessä, sillä tuntuu epätarkoituksenmukaiselta tuottaa vanhalle asuinalueelle sopimatonta rakentamista vain parin sinne sopivan lisätontin takia. Täysin uusien asuinalueiden sisälle sen sijaan saadaan luotua kymmenenkin lisätonttia alueen yhtenäistä ilmettä rikkomatta. Esitetyt luonnokset muuttuisivat jo oleellisesti paremmiksi jos uusia tontteja kaavoitettaisiin edes kuudesosa vähemmän, mikä tarkoittaisi kaikkiaan neljää tai viittä tonttia esitettyä vähemmän. Silloinkin tonttitehokkuus säilyisi nykyistä rakennuskantaa suurempana, eikä riski huonon rakennusten suunnittelun asuinoloja pilaavasta vaikutuksesta olisi niin suuri kuin tiiviisti kaavoitetulla alueella. Koko Vantaan asuntotilanne tuskin kaatuu siihen, että edellä mainituille täydennysrakentamispaikoille kaavoitetaan 28 tontin asemesta 23.

=> Hyvä tehokkuus johtuu erityisesti alueen pitkulaisesta muodosta. Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 on sama kuin Ilpolantiellä. Naapuritonttien tonttitehokkuudet ovat e = 0,20, 0,29 ja kerrostalon osalta e = 0,89. Vapaalaa on rakennettu 1930-luvulta alkaen. Nykyisin alueen sijainti on keskeisempi kuin ennen, kaupungin ja erityisesti Myyrmäen kehittymisen vuoksi. Puut eivät suojaa melulta kuten rakennukset. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

13. *Vantaan Energia*, 25.10.2010, vertaa nro 29:

- *Sähköverkko:* Vantaan Energia Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat alueella karttaliitteiden mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

- *Kaukolämpöverkko:* Asemakaavan muutosalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöjohtoja liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

=> Johdot näkyvät kaupungin johtokartalla. Alue voidaan liittää kaukolämpöön.

14. *Asukkaat 24 ja 25*, 26.10.2010:

1. Taustaa

Vantaan kaupungin Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö on 20.9.2010 antamallaan ilmoituksella tiedottanut asianosaisia vireille pannusta kaavamuutoksesta sekä asianosaisten mahdollisuudesta osallistua kaavoitukseen. Lähettämässään osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asemakaavayksikkö on ilmoittanut Vantaan kaupungin yrityspalveluiden hakevan kaavamuutosta siten, että Vapaalantie 10[c:n] kohdalle kaavoitettaisiin pientalotontteja ja perustellut hakemusta sillä, että kyseessä olisi yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde.

2. Yleiskaavan käyttötarkoitus

Nyt käynnistetyn kaavamuutoksen alainen alue on vahvistetussa asemakaavassa määritetty puistoksi (P). Asemakaavamuutoksen perusteluna on esitetty toimenpiteen olevan ”yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde”. Esitetyssä aineistossa on mukana ote yleiskaavasta, jossa ko. alue on määritelty pientaloalueeksi (A3). Tällä määrittelyllä on käsityksemme mukaan tarkoitus kertoa alueen pääkäyttötarkoitus, joka on pientaloalue. Sen sisällä on pääkäyttötarkoituksen lisäksi sitä palvelevia alueita, kuten liikennealueet, puistoalueet, mahdollisesti palvelutoimintojen alueet, kuten päiväkodit, ym. Yleiskaavassa voidaan ohjeistaa täydennysrakentamista, kuten tässä tapauksessa mahdollisesti on tapahtunut, mutta sen tulisi normaalisti tapahtua mm. vanhoja asuntontteja tiivistämällä eikä, kuten tässä tapauksessa, muuttamalla vahvistetun asemakaavan mukainen puistoalue asuntotonteiksi.

3. Liikennejärjestelyt ja rakentaminen

Kyseinen puistoalue on erittäin pienikokoinen ja kolmion muotoinen, johon on vaikea saada mahtumaan suunniteltuja kuutta omakotitaloa. Nykyiselle puistoalueelle rakentaminen on vaikeaa, sillä tiivisti rakennetulla pientaloalueella perustusten tekeminen, vaatii rakennuttajalta ja rakentajalta erityistä osaamista ja varovaisuutta varsinkin louhimisessa. Kyseisen puistoalueen välittömässä läheisyydessä on uusi paritaloyhtiö Asunto Oy Vantaan Viveka sekä useita omakotitaloja ja muita pientaloja, jotka kärsivät helposti tärinä- tai räjäytysvahinkoja. Myös tonteille on erittäin vaativaa ja kallista rakentaa toimivaa liikennejärjestelyä, sillä nyt suunnitelluilta tonteilta ajettaisiin suoraan erittäin vilkasliikenteiselle Vapaalantielle, joka on kyseisen Vapaalan alueen läpi menevä pääväylä.

4. Rauhoitettu kasvi

Kyseisellä puistoalueella kasvaa rauhoitettu kasvi nimeltään masmalo. Masmalo on jääkauden jälkeisen arovaiheen kasveja, joka nykyisessä havumetsiä suosivassa ilmastossamme joutuu tyytymään harjujen ja kuivien ketojen tarjoamiin vähiin aromaisiin laikkuihin. Heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa. Masmalo on maassamme hyvin harvinainen, mutta sitäkin monimuotoisempi. Kyseisen puistoalueen nykyisen rajanaapurin Asunto Oy Vantaan Vivekan rakentamiseen liittyvissä rakennuslupa ja muissa kaavavaiheissa masmalon on todettu säilyvän kyseisellä puistoalueella. Nyt suunniteltu kaavamuutos ja sen seurauksena rakentaminen tuhoaisi rauhoitetun ja harvinaisen masmalon esiintymisalueen.

5. Viheralueet

Kyseinen kaavamuutos muiden samaan aikaan suunniteltujen kaavamuutosten kanssa hävittäisi vehreydestä tunnetun Vapaalan viimeisimmätkin puistoalueet. Vantaan kaupungin tulisi huolehtia kaupunkilaisten viihtyvyydestä säilyttämällä vähäiset virkistysalueet. Muita kommentteja Hankkeen johdosta on järjestetty 4.10.2010 ko. alueella tilaisuus, jossa aluearkkitehdin olisi pitänyt olla tavattavissa ja haastateltavissa. Paikalla ollut sijainen ei ollut perehtynyt asiaan. Vantaan kaupunki on käyttänyt osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa vanhentunutta ilmakuvaa, josta kyseisen alueen tiivisrakentaminen ei käy ilmi. Kyseisessä kuvassa ei näy kyseisen puisto-alueen viereiselle tontille rakennettu paritaloyhtiö Asunto Oy Vantaan Viveka.

6. Yhteenveto

Kaikilla edellä mainituilla perusteilla ilmoitamme, että vastustamme asemakaavan n:o 002120 muuttamista. Mikäli vastoin näkemystämme kaupunkisuunnittelulautakunta päättäisi edetä asemakaavan muutoshankkeessa, esitämme, että rakennukset tehdään yksi kerroksina ja tonttien määrä tulisi pudottaa neljään tai kolmeen. Tällöin kyseisen alueen kaksi tai kolme pohjoisen-puoleista tonttia jäisi viheralueeksi tai puistoksi.

=> 1 – 2. Täydennysrakentamiskohde on esitetty yleiskaavan selostuksessa s. 67. Myös Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että tämän alueen voi rakentaa. 3. Alueelle mahtuu kuusi omakotitaloa. Liikenne ei lisäänny merkittävästi. Rakentaminen onnistuu varovaisella louhinnalla (ns. etanadynamiitilla). 4. Masmalo ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan (luonnonsuojelulain 48 §), kasvit voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. 5.Yleiskaavassa ja Vapaalan suunnitteluperiaatteissa on tarkasteltu sekä rakentamisalueet että viheralueiden riittävyys. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa oli esitetty tuorein ilmakuva vuodelta 2009. Pidetty toinen asukastilaisuus 5.10.2011. 6 Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

15. *Asukas 26*, 26.10.2010, vertaa nro 19, 32 ja 36:

1. Puisto-alue, johon omakotitalotontit on suunniteltu, on hankalan muotoinen, kokonaan kalliota ja erittäin ahdas kuudelle omakotitalolle.
2. Liikennejärjestelyt tonteille olisivat liittymineen vaikeat. Tontin molemmin puolin on risteykset.
3. Vantaan kaupunki ei näköjään arvosta vanhoja paikallisia asukkaita lainkaan. Olemme uskoneet ja luottaneet, että vähäiset puistot ainakin säilyvät ilonamme ja säästyvät tehorakentamiselta.
4. Olemme jo saaneet tänä syksynä viereemme kerrostalot, jotka eivät sovi omakotitaloalueelle ollenkaan ja tuovat rauhattomuutta ja valtavasti lisää liikennettä.
5. Miksi Vapaalan tämä osa täytyy tehorakentaa aivan täyteen, kaikki pienet puistokaistaleetkin? Puisto-alueen puut olisivat todella hyvät saasteen suodattajat lento- ja Vihdintien liikenteelle.
6. Monta kertaa suunniteltu ja luvattu meluaita Vihdintien varteen viipyy edelleen…
7. Olen istuttanut kaupungin luvalla edessäni olevalle puisto-alueelle puita ja pensaita. Olen pitänyt puistoa kunnossa yli 20 vuotta. Olen leikannut nurmikkoa monta kertaa kesässä ja kustantanut itse bensat leikkuriin. Lisäksi olen omakustanteisesti ostanut puistoon lisää pensaita, puita ja kukkasipuleita sekä lannoitteet joka kevät ja syksy. Puistossa kasvaa paljon tulppaaneja ja narsisseja, joita tullaan ihailemaan kauempaakin. Kauniit kukat ovat tuottaneet monelle myös mielihyvää, kun he ovat siitä ohi kävelleet. Tässäkö on siis kaupungin kiitos minulle pitkäaikaisesta työstäni puiston hoitamisen ja kauneuden eteen??? Ei kun talo vaan siihen, johon se ei mielestäni edes tule mahtumaan. Älytöntä.

=> 1. Alueelle sopii kuusi omakotitaloa. Maaperä on samanlaista kuin korttelissa muutenkin. 2. Tonteille tulee tavanomaiset tonttiliittymät. Auto voidaan kääntää tontilla. 3. Kasvavassa

kaupungissa tarvitaan lisää tonttimaata. Kyseessä on yleiskaavan (2007) täydennysrakentamisalue. Viereen jää isompi Ilpolanpuisto. 4. Kerrostalot sijoittuivat yleiskaavan teollisuusalueelle. 5. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. 6. Vihdintie on valtion maantie. Valtion tulee rakentaa meluaita vasta tien parantamisen yhteydessä. 7. Kaupungin puiston omatoiminen kunnossapito ja ehostus eivät estä asemakaavan muuttamista.

16. *Neljä asukasta (27 – 30)*, 26.10.2010, vertaa nro 35:
Vastustamme molempien alueiden nykyisen asemakaavan mukaisen puistoalueen muuttamisen miksikään muuksi. Käytämme jatkuvasti molempia puistoalueita. Tarvitsemme nämä pienet puistoalueet omaksi ja muiden asukkaiden lähivirkistysalueeksi.

=> Kasvavassa kaupungissa tarvitaan lisää tonttimaata. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Viereen jää isompi Ilpolanpuisto.

17. *Asukkaat 31 ja 32*, 26.10.2010:
Vastustamme aiottua asemakaavamuutosta. Olemme ostaneet huoneiston Asunto Oy Vantaan Vivekasta, jonka rakennukset on suunniteltu ja rakennettu sen mukaan, että asemakaavaan merkitty puistoalue säilyy. Huoneistokeskus ei ole informoinut missään vaiheessa asunnon ostajille, että ko. tontille on suunnitteilla muutoksia. Tällä perusteella ostajille ei ole mielestämme kerrottu kaikkea tarpeellista tietoa, jota asunnon ostopäätöstä tehtäessä pitäisi olla. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi tulisi negatiivisia vaikutuksia mm. liikennejärjestelyihin ja läheinen puistoalueen häviäminen. Vastustamme aiottua asemakaavamuutosta.

=> Kyseessä on yleiskaavan (Kv 17.12.2007) ja Vapaalan suunnitteluperiaatteiden (Kh 11.12.2017) mukainen täydennysrakentamiskohde. Asemakaavamuutos on tullut vireille vasta 8.9.2010.

18. *Asukas 33*, 26.10.2010, vertaa nro 33:
Vastustan kyseistä asemakaavan muutosehdotusta. Ainakin seuraavat seikat näyttävät varsin ongelmallisilta (vielä sen paremmin perehtymättä asiaa sivuavaan juridiikkaan):

1. Kyseinen alue on voimassa olevan asemakaavan mukaan puistoaluetta. Täydennysrakentaminen ei saa tuhota korttelin viimeistä puistoa. Jo kaupungilla on tavoitteena saada myyntiin määrätty määrä tontteja niin on huomattavasti helpompaa kaavoittaa kaavoittamattomia alueita eikä väkisin tärvellä jo aiemmin kaavoitettuja viihtyisiä alueita niiden viimeisiä puistoalueita kaavoittamalla ne muuhun käyttöön.
2. Muutosalue on molemmista päistään hyvin kapea joten ainakaan ehdotetun kaltainen tiivis rakentaminen ei ole edes järkevää saati sitten perusteltua.
3. Kyseisen puistoalueen muuttaminen rakennusmaaksi alentaa naapurikiinteistöjen arvoja runsaasti etenkin kun ko. alue on ahdas ja se on tarkoitus rakentaa todella tiiviisti.
4. Kaikki naapurikiinteistöt on rakennettu olettaen että voimassa oleva asemakaava takaa puistomaisen ympäristön. Tämä on otettu huomioon rakennuksia suunniteltaessa. Kiinteistön ostajan on voitava luottaa siihen että asemakaava on sitova ja kaupungin (=kaavoittajan) tulisi huomioida nykyisten asukkaiden etu. Asemakaavassa naapuritontilla olevalla puistolla on aina tontin arvoa korottava vaikutus. Tiiviisti rakennettujen alueiden arvo on selvästi alempi kuin väljästi rakennettujen. Lisäksi jos asemakaavaa muutetaan esitetyllä tavalla jälkikäteen niin jo rakennettujen kiinteistöjen suunnittelussa lähtökohtina olleet maasto ja etenkin valoisuus tuhoutuvat.
5. Toisaalta ko. puistoalueen omistaja saa selkeää taloudellista hyötyä ehdotetusta muutoksesta eli toiset hyötyvät muutoksesta taloudellisti kun taas toisille siitä on selkeää taloudellista haittaa. Tämä sotii tasapuolisen kohtelun periaatetta vastaan. Kaupunki käyttää kaavoitusmonopoliaan oman etunsa tavoitteluun naapuruston kustannuksella.

Mikäli Vantaan kaupunki jatkaa muutosehdotuksen eteenpäinviemistä varaan itselleni mahdollisuuden täydentää yllä olevaa valitustani kunhan olen ehtinyt paremmin perehtyä asiaan eli mitkä seikat yllä mainittujen lisäksi puoltavat sitä, että ko. alue säilyy puistona kuten se nykyisessä voimassa olevassa asemakaavassa on.

=> 1. Yleiskaavan tavoitteena on täydennysrakentaminen, ei kaupunkirakenteen laajentaminen. Rakentaminen on edullisinta olevan katuverkon ja kunnallistekniikan yhteyteen ja valmiiden palvelujen luokse. Viereen jää virkistysalueeksi Ilpolanpuisto. 2. Alueelle mahtuu kuusi taloa.
3. Keskimääräinen tonttitehokkuus on e = 0,27, kun naapuritonteilla on e = 0,20 ja 0,29.
4. Asemakaavaa on voitava myös muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Kaavoituksella ja kaupungin kehityksen myötä kiinteistöjen arvot voivat nousta tai laskea, mitä ei korvata.
5. Kasvavassa kaupungissa pientalotonteille on jatkuva kysyntä.

19. *Asukas 26*, puhelu 2.11.2010, vertaa nro 15, 32 ja 36:
Kierretien ja Vapaalantien risteys on kokonaan kalliota, kuutta taloa ei saada mahtumaan, ei ajatella vanhoja asukkaita, olen hoitanut aluetta, en ole kunnalta saanut apua, kunta voisi alueen myydä tai lahjoittaa, kaikki käyvät katsomassa, tukala ja hankala paikka, kokonaan kalliota, saatiin jo kerrostalot riesaksi, joista kauhea liikennehaitta, meilläkin portin edusta autoja täynnä, talolla vain pari kolme vieraspaikkaa, maksullisia, joten ei viedä sinne, todella hankala, kovaa maata vain pieni pala, kulkee lapsia paljon, kulku tonteille, kallioiset pahat tontit.

=> Alueelle mahtuu kuusi taloa. Puiston omatoiminen hoito ei merkitse, että alue pitäisi jättää rakentamatta. Liikenne ei kasva merkittävästi. Kaupungin kasvaessa kaupunki tiivistyy, mistä aiheutuu myös haittoja. Uusi rakentaminen sijoittuu entistä vaikeammin rakennettaville paikoille.

20. *Keski-Uudenmaan pelastuslaitos*, 2.10.2010, vertaa nro 37:
Olemme tutustuneet osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja pyydämme huomioimaan jatkosuunnittelussa seuraavat seikat:
- Rakennusten sijoittelussa tulee huomioida lähelle rakentamisen paloturvallisuudelle asettamat vaatimukset.

=> Rakentamisessa noudatetaan yleisiä rakentamismääräyksiä.

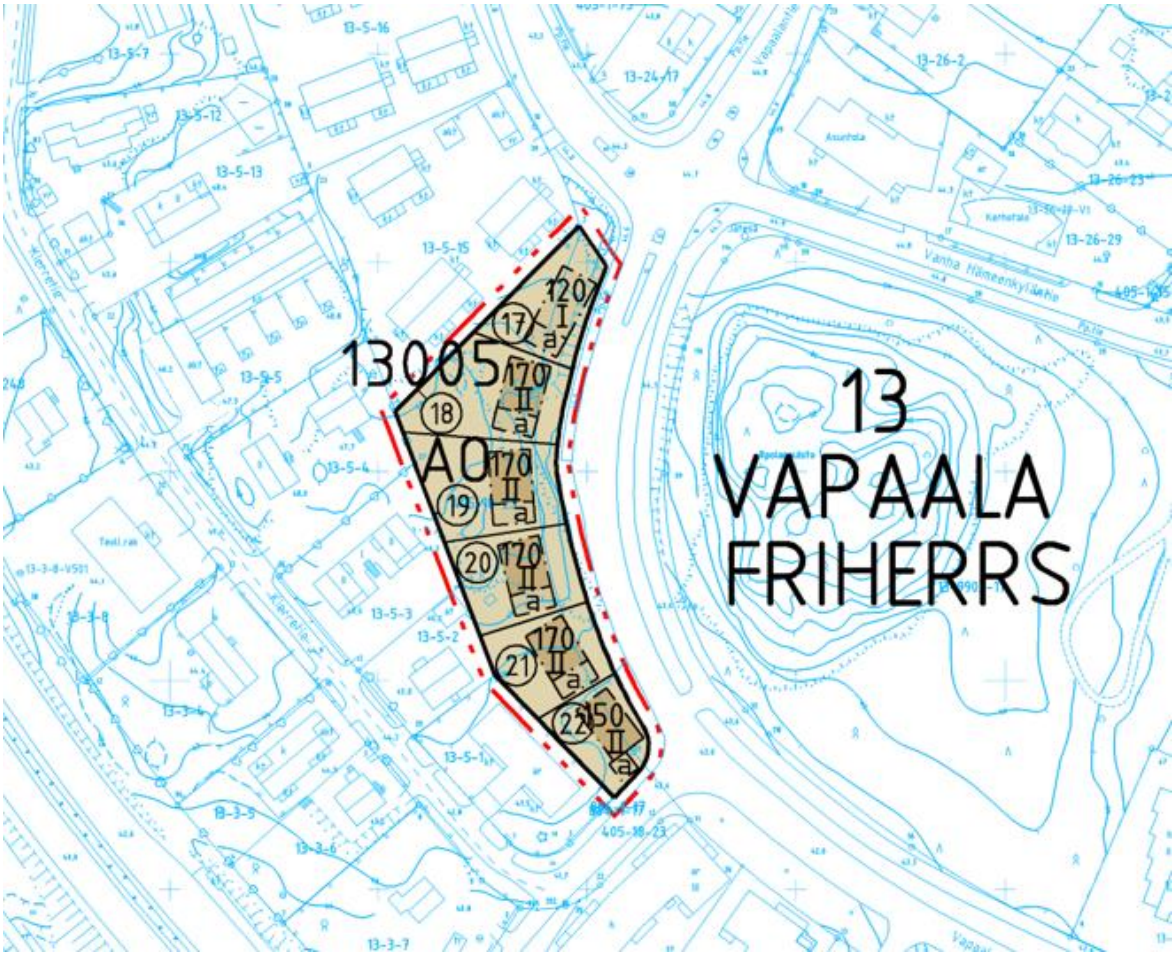
21. *Myyrmäen aluetoimikunta* 9.11.2010 merkitsi kaavoituskatsauksen tiedoksi. Vertaa nro 38.

22. Lisäksi tontteja kysyttiin puhelimitse rakentamiseen.

● Toinen osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen luonnos päivättiin ja postitettiin osallisille 23.9.2011 ja julkaistiin internetissä 26.9.2011. Luonnos oli nähtävillä 3.10. – 1.11.2011 maankäytön asiakaspalvelussa (Kielotie 28) ja Myyrmäen yhteispalvelupisteessä (Kilterinraitti 6). Mielipiteet pyydettiin 1.11.2011 mennessä.

Yleisötilaisuus pidettiin Rajatorpan koulussa 5.10.2011 klo 17 – 19, josta ilmoitettiin kirjeessä 23.9.2011 ja Vantaan Sanomissa 1.10.2011. Läsnä oli 99 osallista. Aluearkkitehti oli tavattavissa myös puhelimitse 5.10.2011.

Asemakaavamuutoksen luonnos, joka oli nähtävillä MRL 62 § mukaisesti 3.10. – 1.11.2011.

Toisessa osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

23. *Asukasillassa* 5.10.2011 kaavaluonnokseen saatiin seuraavat kommentit:
1. kaupunki on pettänyt, koska alueen piti olla puistoa.
2. nyt kuusi tonttia, vähemmän taloja, vain neljä taloa
3. kaksikerroksiset liian korkeita, ei kellareita, korkeus rajoitettava
4. kaksi pohjoisinta taloa pois
5. pohjoisimman talon kohdalla tilaa on vain 10 metriä
6. eteläisin talo pois
7. tulee hollantilaistyyppistä slummia
8. liikennemäärät?
9. liittymät?
10. liikenne on ongelmallinen, kadulla esiintyy myös pysäköintiä (ajorataa ei kavenneta)
11. tarvitaan jalkakäytävä Vapaalantien länsipuolelle.
12. masmalo siirretään - uskomatonta
13. rakennusliike Petäjä ja kiinteistömyyjä Huoneistokeskus ovat jättäneet kirjeen

=> 1 – 4 ja 6. Alue on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde ja sijaitsee kokoojakadun varrella. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä. 5. Talon päädyssä noin 13,9 metriä. 7. Vapaalassa ja Varistossa on yhtä pieniä tontteja. 8. Vapaalantiellä 2 800 ajon/vrk. 9. Omakotitonteille tulee omat tonttiliittymät. 10. Pysäköintiä esiintyy pysäkkisyvennyksen kohdalla. 11. Luonnoksessa on esitetty jalkakäytävä. 12. Masmalo ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan (luonnonsuojelulain 48 §), rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. 13. As. Oy Vantaan Vivekan

kirje on tullut (mielipide nro 9, katso myös jäljempänä nro 30, jossa liitteenä Rakennuspetäjä Oy:n kirje). Huoneistokeskus ei ole jättänyt kirjettä.

24. *Asukkaat 21 ja 22*, 17.10.2011, vertaa nro 10 ja 34:
Ostimme Huoneistokeskuksen kautta vuoden 2010 alussa Vapaalaan rakennettavasta asunto-osakeyhtiöstä asunnon, rakentajana Rakennuspetäjä Oy. Rakennukset valmistuivat marraskuussa 2010. Ostopäätökseen vaikutti mahdollisuus saada asunto puiston vierestä. Missään vaiheessa ei Huoneistokeskus tai Rakennuspetäjä kertonut, että ikkunoidemme eteen, muutaman metrin päähän suunnitellaan omakotitaloja. Koimme siis suuren yllätyksen syyskuussa 2010, kun Vantaan asemakaavayksikkö ilmoitti, että viereiseen pieneen metsikköön suunnitellaan kuuden omakotitalon täydennysrakentamista. Lähetimme silloin aluearkkitehti Timo Kallaluodolle valituksemme asiasta. Valituksen lähetti myös Asunto Oy Vantaan Viveka, jota silloin vielä hallinnoi Rakennuspetäjä Oy. Valituksen allekirjoittaja on Antti Paavola. Tässä valituksessa Rakennuspetäjä väittää, ettei tiennyt kaavamuutosvalmisteluista, vaikka niistä maakaaren säännösten mukaan myyjän (Vantaan kaupungin yrityspalvelut) olisi pitänyt kertoa ostajalle.

Asemakaavaluonnos on nähtävillä 3.10 – 1.11.2011 ja asiasta järjestettiin yleisötilaisuus 5.10.2011. Asiaa koskevat mielipiteet tulee ilmoittaa aluearkkitehdille 1.11.2011 mennessä.

Nykyisen luonnoksen mukaan tontit 17 ja 18 rajoittuvat pihaamme. Ne ovat pienen pihamme etelä- ja kaakkoispuolella ja suunnitellut rakennukset tulevat varjostamaan pihaamme sekä ennen kaikkea pilaamaan puistonäkymämme. Tarkoittaako täydennysrakentaminen sitä, että pienet puistot poistetaan? Se vähentää alueella asuvien viihtyisyyttä ja esimerkiksi pienten lasten oppimista luonnossa liikkumiseen.

Luonnoksessa mainitaan "Masmaloesiintymä (Anthyllis vulneraria), joka sijaitsee tonteilla 13005/17 ja 18, on siirrettävä toiseen kasvupaikkaan ennen kuin rakennuslupa voidaan myöntää." Ihmettelemme rauhoitetun kasvin siirtämistä. Eikö rauhoitetun kasvin juurineen ottaminen ole kiellettyä ja mistä sille löytyy paikka, jossa se pystyy elämään? Mainitut kaksi tonttia ovat ne, jotka ennen kaikkea toivomme säilyvän puistona. Muut neljä tonttia ovat tosi ahtaalla ja talot on suunniteltu lähes kiinni vilkkaaseen katuun.

Olemme myös huolissamme liikenteen lisääntymisestä, sillä ko. omakotitaloista kuten myös hiukan pohjoisemmaksi suunnitellun muutosalueen (002111) taloista tulee suora yhteys jo nyt vilkkaasti liikennöidyille Vapaalan ja Vanha Hämeenkyläntielle [nyt Ilpolantie]. Tietääksemme nykyään suositaan ns. tonttikatuja, mutta näihin kohteisiin niitä ei ole suunniteltu, ilmeisesti ahtaiden alueiden vuoksi.

Asuimme yli 40 vuotta Tikkurilassa, josta halusimme muuttaa tyttäremme lähelle Vapaalaan. Etsimme kauan 1-kerroksista asuntoa ja tämä asunto miellytti meitä, tärkeänä viihtyisyystekijänä viereinen puisto. Katsomme tulleemme petetyiksi, jos tämä asemakaavamuutos toteutuu. Silloin myös asuntomme arvo laskee, sillä puistonäköala vaikutti asuntojen hinnoitteluun.

Toivomme, että arvoisa lautakunta ko. asemakaavamuutosta käsitellessään ottaisi huomioon meidät, jotka olemme ostaneet asunnot puistonäkymällä. Ehdottomasti toivomme tonttien 17 ja 18 rakentamisen perumista, mutta alueen ahtauden vuoksi koko suunnitelman voisi peruuttaa. Vapaalassakin näyttää olevan useita rakentamattomia tontteja uusien omakotitalojen rakentamiseen.

=> Kyseessä on yleiskaavan (2007) ja Vapaalan suunnitteluperiaatteiden (2017) mukainen täydennysrakentamisalue. Molemmissa on arvioitu sekä rakentaminen että viheralueiden riittävyys. Asemakaavamuutos tuli vireille vasta 8.9.2010. Alueelle mahtuu kuusi tonttia. Tontille 17 tulee muita pienempi ja matalampi talo. Viereen jää Ilpolanpuisto. Masmalo ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan (luonnonsuojelulain 48 §). Rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. Uudet tontit liittyvät valmiiseen katuun. Kasvavassa kaupungissa

pientalotonteille on jatkuva kysyntä. Kaavoitus voi nostaa tai laskea eri kiinteistöjen arvoja eikä arvonmuutoksia korvata naapureille.

25. *Asukas 27*, 17.10.2011:
Nykyinen kaava kyseisellä tontilla on puisto. Olemme ostaneet asunnon viereiseltä tontilta noin vuosi sitten metsämaisemalla. Nyt siihen ollaan suunnittelemassa kuutta omakotitaloa. Tontti on hyvin pieni ja kallioinen ja lisäksi tontilla on kaksi rahoitettua kasvia.

Onko tarkoituksen mukaista suunnitella tällaiselle tontille niin tiheää rakentamista, kun Vantaalla kuitenkin on maata.

On ikävää jos suunniteltu luonnos toteutuu ja pilaa meidän ihanan metsämaiseman, jos on pakko rakentaa, voisi ainakin harkita esim. 3-4 taloa, 6 taloa on aivan liikaa niin pienelle tontille.

=> Kyseessä on yleiskaavan (2007) täydennysrakentamisalue, joita on muuallakin kaupungissa. Masmalo ei estä alueen rakentamista. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

26. *Asukkaat 17 ja 18*, 12.10.2011, saapunut 18.10.2011, vertaa nro 7:
Tässä perusteluja sille, että vastustamme ehdottomasti ko. suunnitteluvaiheessa olevaa asemakaavamuutosta.

Perusteluja tähän ovat:

- kyseinen tontti ei ole niin iso kuin kartassa näkyy, Rakennuspetäjän edustaja sanoi meille, että kalliota on räjäytetty Vapaalantien puolelta metri enemmän kuin oli alun perin suunniteltu. Eli tonttimme raja on Vapaalantien puolelta lähempänä Vapaalantietä kuin kartasta ilmenee
- tuntuu aivan käsittämättömältä, että näin pienelle puistotontille suunnitellaan kuutta taloa, kuka edes ostaisi tonttia, jonka pinta-ala on 400 m2!??
- tontti on erittäin pieni, kolmionmuotoinen, johon on varmasti mahdoton saada mahtumaan 6 taloa ja niille paikoitustilat
- olimme pitkään hakeneet Vapaalan alueelta sopivaa asuntoa ja innostuimme kovasti As Oy Vantaan Vivekasta nimenomaan siksi, että asuntomme vieressä on rauhallinen metsikkö / puisto. Ostimme asunnon ---, joka on puiston vieressä vastapäätä kaunista kalliota ja metsikköä
- asuntomme edessä olevaa kalliota ei voi räjäyttää, koska se on niin lähellä taloa ---
- talot tulisivat olemaan aivan tien vieressä, joten liikennejärjestelyt tuntuvat aivan mahdottomilta
- autoliikenne tulisi kasvamaan lähellä risteystä huomattavasti
- puistotontilla kasvaa rauhoitettua kasvia nimeltä masmalo
- Vapaalasta tulisi häviämään kaikki viheralueet, jos jokaiselle pienellekin tontille rakennetaan taloja
- tämä kaikki on aiheuttanut inhimillistä tragediaa ja unettomia öitä, koska me nimenomaan teimme päätöksen ostaa asunto --- suojaisan puistonäkymän ansiosta, meitä on petetty asiassa ja haluaisimme keskittyä muihin asioihin. Tämä on vienyt jo suhteettoman paljon aikaa ja haluaisimme siirtyä elämään normaalia elämää.

Liite: Lausuma, luonnos edellä mielipiteessä 9 esitetystä Asunto Oy Vantaan Vivekan lausumasta 22.10.2010, paitsi luonnoksen lause "...vähentämällä tonttien määrää kuudesta esim. neljään tai viiteen jättämällä..." on päällekorjattu liitteessä "...vähentämällä tonttien määrää kuudesta esim. 1 - 3 jättämällä...".

=> Kallion räjäyttely kaupungin puistosta ei laajenna tonttia. Helsingissä pienimmät tontit ovat alle 200 m2. As. Oy Vantaan Vivekalla on tonttia 457 m2 / asunto. Kaikki eivät halua hoitaa isoa pihaa. Havainnekuva osoittaa, että alueelle mahtuu kuusi taloa autopaikkoineen (2 ap / tontti). Alue on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde (Kv 17.12.2007, selostuksen s. 67). Varovaisella louhintatekniikalla voidaan louhia jopa aivan toisen talon viereen kuten kaupunkikeskustoissa.

Kaupungeissa taloja rakennetaan myös aivan katurajaan kiinni. Rakentaminen lisää liikennettä vain noin 18 ajoneuvoa / vrk. Masmalo ei estä alueen rakentamista (luonnonsuojelulain 48 §), rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. Viereinen isompi Ilpolanpuisto säilyy viheralueena. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

27. *Asukkaat 19 ja 20*, 24.10.2011, vertaa nro 8:
Olimme yleisötilaisuudessa Rajatorpan koululla 5.10.2011. Meidän kantamme on, että Vapaalantie 10[c - 10h] tontille ei rakenneta. Olemme ostaneet Asunto Oy Vantaan Vivekalta asunnon puistonreunasta, näin ollen meitä on petetty, jos siihen rakennetaan. Tälläkin hetkellä ihailen ihanaa ruskamaisemaa, mikä näkyy meidän ikkunasta. Olisin tosi pettynyt, jos tulevaisuudessa se poistuu, ja tuijottelisin toista taloa. Yöunet tässä ovat menneet, kun asia pyörii koko ajan mielessä. Puistonäkymä poistuu, mikä on meille tosi tärkeä, kun valitsimme asunnon, emme olisi ostaneet, jos olisimme tienneet, että siihen on tulossa taloja. Onhan se niin kapea tästä pohjoispäästä, ilman muuta uskoimme Rakennus Petäjää, kun he sanoivat, että puisto säilyy. Nämä puiston reunassa olivat vielä kalliimpia. Talomme ovat aivan vastakkain, terassilla ei ole mitään omaa rauhaa, yksityisyys häiriintyy, koska olemme niin lähekkäin. Mutta jos on pakko rakentaa, niin tontin N:o 17 ja 18 pitää poistaa meidän edestä. Toivoisin teidän miettivän sitä, kumpi ratkaisu teistä olisi parempi, jos itse olisitte samassa tilanteessa kuin me nyt, ei kaikkea voi mitata rahassa. Kyllä Vantaalla riittää maata muuallakin. Kyllä pitäisi ajatella myös ihmisten viihtyvyyttä, ei se näin pienestä palasta pitäisi olla kiinni.

=> Kyseessä on yleiskaavan (2007) täydennysrakennuskohde, joita on muuallakin kaupungissa. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

28. *Vantaan kaupunginmuseo*, 28.10.2011:
Kaupunginmuseo huomauttaa, että kaavan osallisiin tulee lisätä Museovirasto. Vantaan kaupunginmuseon ja Museoviraston välisen yhteistyösopimuksen perusteella Museovirasto toimii arkeologisen kulttuuriperinnön toimivaltaisena viranomaisena Vantaan kaupungin alueella. Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta kaavamuutoksen luonnoksesta.

=> Arkeologiasta vastaa nykyisin kaupunginmuseo. Alueella ei ole tunnettuja muinaismuistoja.

29. *Vantaan Energia*, 25.10.2011, saapunut 28.10.2011, vertaa nro 13:
Mielipide on saman sisältöinen kuin aiempi mielipide nro 13, katso se.

30. *Asunto Oy Vantaan Viveka*, 28.10.2011, vertaa nro 9:
1. Taustaa
Vantaan kaupungin Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö on 23.9.2011 antamallaan asemakaavan muutoksen luonnoksella tiedottanut asianosaisia vireillä olevasta kaavamuutoksesta sekä varannut asianosaisille tilaisuuden lausua mielipiteensä. Lähettämässään asemakaavamuutoksen luonnoksessa asemakaavayksikkö on ilmoittanut Vantaan kaupungin yrityspalveluiden hakevan kaavamuutosta siten, että Vapaalantie 10[c:n – 10 h:n] kohdalle kaavoitettaisiin pientalotontteja. Asemakaavayksikkö on perustellut kaavamuutosta sillä, että kyseessä olisi yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde

2. Yleiskaavan käyttötarkoitus
Nyt kaavamuutos luonnoksen alainen alue on vahvistetussa asemakaavassa määritetty puistoksi (P). Asemakaavamuutoksen perusteluna on esitetty toimenpiteen olevan ”yleiskaavan mukainen ”täydennysrakentamis -kohde”. Yleiskaavasta Vapaalan alue on määritelty pientaloalueeksi (A3).

Tällä määrittelyllä on Asunto Oy Vantaan Vivekan mukaan tarkoitus kertoa alueen pääkäyttötarkoitus, joka on pientaloalue. Sen sisällä on pääkäyttötarkoituksen lisäksi sitä palvelevia alueita, kuten liikennealueet, puistoalueet, mahdollisesti palvelutoimintojen alueet, kuten päiväkodit, ym. Yleiskaavassa voidaan ohjeistaa täydennysrakentamista, kuten tässä tapauksessa mahdollisesti on tapahtunut, mutta sen tulisi normaalisti tapahtua mm. vanhoja asuntontteja tiivistämällä eikä, kuten tässä tapauksessa, muuttamalla vahvistetun asemakaavan mukainen pieni puistoalue asuntotonteiksi.

3. Kauppahinnanalennusta Vantaan kaupungilta

Yleisötilaisuudessa 5.10.2011 aluearkkitehti Timo Kallaluoto kertoi, että Vantaan kaupungilla on ollut jo vuodesta 2007 tieto ja alustavat suunnitelmat kyseisen puistoalueen asemankaavan muuttamiseksi pientalotonteiksi. Vantaan kaupunki on myynyt 16.12.2009 tehdyllä kiinteistökaupalla kaksi tonttia Asunto Oy Vantaan Vivekalle. Vain noin 10 kuukauden kuluttua kyseisestä kaupasta syyskuussa 2010 kaupungilla on ollut jo valmiina asemakaavamuutosehdotus, josta on tiedotettu asianosaisia ja on pyydetty mahdollisia lausumia muutosehdotukseen. Edellä mainittu lyhyt aika kiinteistökaupasta muutosehdotukseen osoittaa myös sen, että Vantaan kaupungilla on ollut kiinteistökauppoja tehtäessä suunnitelmat kyseisen puistoalueen asemakaavan muuttamiseksi.

Asunto Oy Vantaan Viveka on 16.12.2009 ostanut tontit 92-13-5-16 ja 92-13-5-15 Vantaan kaupungilta. Asunto Oy Vantaan Vivekan rakennettujana toimineen Rakennuspetäjä Oy:n toimitusjohtaja Ari Hernesniemen mukaan silloisia Asunto Oy Vantaan Vivekan edustajia ei ole informoitu kiinteistökauppoja tehtäessä suunnitellusta asemakaavamuutoksesta, jossa Asunto Oy Vantaan Vivekan rajanaapurina oleva alue muutetaan puistoalueesta pientalotonteiksi. Kyseessä on sellainen tieto, joka on ollut edellä mainitun tiedon perusteella myyjän tiedossa ja josta myyjän eli Vantaan kaupungin olisi pitänyt ilmoittaa ostajalle. Kyseinen tieto olisi vaikuttanut maksettuun kauppahintaan sekä rakennusten sijoitteluun.

Asunto Oy Vantaan Viveka ilmoittaa, että se tulee vaatimaan Vantaan kaupungilta maakaaren 2 luvun myyjän virhevastuuta koskevien säännösten perusteella kauppahinnanalennusta, mikäli asemakaavaa muutetaan ehdotuksen mukaisesti. Kauppahinnanalennuksen suuruus tarkentuu myöhemmin saatuamme kiinteistövälittäjän arvion sen suuruudesta.

4. Tonttien rakentaminen

Kyseinen puistoalue on erittäin pienikokoinen ja kolmion muotoinen, johon on vaikea saada mahtumaan suunniteltuja kuutta omakotitaloa. Nykyiselle puistoalueelle rakentaminen on vaikeaa, sillä tiivisti rakennetulla pientaloalueella perustusten tekeminen, vaatii rakennuttajalta ja rakentajalta erityistä osaamista ja varovaisuutta varsinkin louhimisessa. Kyseisen puistoalueen välittömässä läheisyydessä on uusi paritaloyhtiö Asunto Oy Vantaan Viveka sekä useita omakotitaloja ja muita pientaloja, jotka kärsivät helposti tärinä- tai räjäytysvahinkoja.

Louhinta- ja räjäytystöiden tekijät ovat ankarassa vastuussa aiheuttamistaan vahingoista. Lisäksi kiinteistön omistajat voivat joutua helposti korvausvastuuseen urakoitsijoiden teoista. Kiinteistön omistajan vastuusta tarkemmin esimerkiksi korkeimman oikeuden tuomiossa KKO:1996:59. Asunto Oy Vantaan Viveka korostaa, että tulevat tontin omistajat voivat joutua louhinta- ja räjäytystöiden tilaajina korvaamaan louhinta- ja räjäytystöiden aiheuttamat vahingot yhteisvastuullisesti louhinta- ja räjäytystöiden tekijöiden kanssa.

5. Liikennejärjestelyt

Tonteille on erittäin vaativaa ja kallista rakentaa toimivaa liikennejärjestelyä, sillä nyt suunnitelluilta tonteilta ajettaisiin suoraan erittäin vilkasliikenteiselle Vapaalantielle, joka on kyseisen Vapaalan alueen läpi menevä pääväylä.

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa ei ole millään tavalla ratkaistu liikennejärjestelyihin liittyviä ongelmia. Tämä liikennejärjestelyjen hoitamattomuus tulee aiheuttamaan huomattavasti vaaratilanteita ja pahimmassa tapauksessa onnettomuuksia erittäin vilkasliikenteisellä Vapaalantiellä.

Lisäksi varsinkin tontit 17 ja 18 ovat pinta-alaltaan hyvin pieniä, jolloin talvella lumen kasaus tonteille ei ole mahdollinen. Tätä kiinteistön hoitoon talvisin olennaisesti kuuluvaa asiaa ei ole huomioitu ollenkaan asemakaavassa.

6. Rauhoitettu kasvi

Kyseisellä puistoalueella kasvaa rauhoitettu kasvi nimeltään masmalo. Masmalo on jääkauden jälkeisen arovaiheen kasveja, joka nykyisessä havumetsiä suosivassa ilmastossamme joutuu tyytymään harjujen ja kuivien ketojen tarjoamiin vähiin aromaisiin laikkuihin. Heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa. Masmalo on maassamme hyvin harvinainen, mutta sitäkin monimuotoisempi.
(http://www.luontoportti.com/suomi/fi/kukkakasvit/masmalo) Kyseisen puistoalueen nykyisen rajanaapurin Asunto Oy Vantaan Vivekan rakentamiseen liittyvissä rakennuslupa ja muissa kaavavaiheissa masmalon on todettu säilyvän kyseisellä puistoalueella. Nyt suunniteltu kaavamuutos ja sen seurauksena rakentaminen tuhoaisi rauhoitetun ja harvinaisen masmalon esiintymisalueen.

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa todetaan, että masmaloesiintymä on siirrettävä toiseen kasvupaikkaan ennen kuin rakennuslupa voidaan myöntää. Masmalon siirtäminen asemakaavaluonnoksen mukaisesti uuteen kasvupaikkaan ei turvaa masmalon säilymistä, sillä heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa ja uudessa kasvupaikassa ei ole mitään takeita masmalon selviämisestä. Masmalo on kyseisellä puistoalueella löytänyt luonnollisen kasvupaikkansa.

Asunto Oy Vantaan Viveka katsoo, että asemakaavaluonnoksessa ei ole huomioitu riittävällä tavalla luontoarvoja. Lisäksi luonnonsuojelulain 48 §:n perusteella masmalon siirtämiseen tarvitaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa, jolloin pelkkä maininta masmalon siirrosta rakennusluvassa ei ole riittävä toimenpide.

7. Viheralueet

Kyseinen kaavamuutos muiden samaan aikaan suunniteltujen kaavamuutosten kanssa hävittäisi vehreydestä tunnetun Vapaalan viimeisimmätkin puistoalueet. Kuitenkin asutuksen tiivistyessä ja liikenteen lisääntyessä Vapaalan sisäiset puistot ovat entistä tärkeämpiä. Vantaan kaupungin tulisi huolehtia kaupunkilaisten viihtyvyydestä säilyttämällä vähäiset virkistysalueet.

8. Katselmus alueella

Viveka pyytää, että poikkeuksellisesti kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenet tekisivät kyseisessä kohteessa katselmuksen, jotta lautakunnan jäsenet saisivat kuvan kyseisestä alueesta ja siihen liittyvistä liikenteellisistä ongelmista sekä rakennusteknisistä haasteista.

Katselmuksesta pyydämme olemaan yhteydessä Asunto Oy Vantaan Vivekan hallituksen puheenjohtaja Juho Koikkalaiseen.

9. Yhteenveto

Kaikilla edellä mainituilla perusteilla Asunto Oy Vantaan Viveka ilmoittaa, että vastustaa asemakaavan nro 002120 muuttamista.

Mikäli vastoin Asunto Oy Vantaan Vivekan näkemystä kaupunkisuunnittelulautakunta päättäisi edetä asemakaavan muutoshankkeessa, esitämme, että rakennukset tehdään yksi kerroksina ja tonttien määrä tulisi pudottaa neljään tai kolmeen. Tällöin kyseisen alueen kaksi tai kolme pohjoisenpuoleista tonttia eli tontit 17 - 19 jäisivät viheralueeksi tai puistoksi.

=> 1 – 2. Yleiskaavan tavoitteena on, että "kaupunkirakennetta täydennetään, tiivistetään ja uudistetaan" (kaavaselostuksen s. 21). 3. Maakaupan aikaan suunnitelmana on ollut vain yleiskaava, jossa alue on pientaloaluetta, ja yleiskaavan selostus, jossa alue on esitetty täydennysrakentamisen mahdollisuutena (s. 67). Asemakaavamuutos on tullut vireille vasta 8.9.2010.
4. Alueelle mahtuu kuusi omakotitaloa. Varovaisella louhintatekniikalla voidaan louhia jopa aivan toisen talon viereen kuten kaupunkikeskustoissa. Myös Asunto Oy Vantaan Viveka on toteutettu samanlaiseen kalliomaastoon. 5. Vapaalantiellä on muitakin tonttiliittymiä. Tontit 17 ja 18 eivät ole erityisen pieniä (525 ja 754 m2). 6. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan "Mitä 39 §:ssä ja 42 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustointaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia." Tällöin ELY-keskuksen lupaa ei tarvita ja kaavaluonnoksessa esitetty sidonnaisuus rakennuslupaan voidaan tarpeettomana poistaa. Rauhoitettuja kasveja voidaan ennen rakentamista siirtää uuteen kasvupaikkaan. 7. Yleiskaavassa ja Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on arvioitu myös viheralueiden riittävyys. Vieressä on Ilpolanpuisto. 8. Lautakunta harkitsee itse, pitääkö katselmuksen. 9. Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 on päättänyt lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

Liite edelliseen:
Rakennuspetäjä Oy, 18.10.2011:
As. Oy Vantaan Vivekan hallitukselle

Koska Rakennuspetäjä Oy:öön on oltu yhteydessä ja on annettu ymmärtää, että Rakennuspetäjä Oy olisi ollut tietoinen, tai sen olisi pitänyt olla tietoinen valmisteilla olleesta kaavamuutoksesta, joka koskee As. Oy Vantaan Vivekan omistaman alueen eteläpuolella olevan puistoalueen muuttamista omakotitonteiksi, ilmoitamme seuraavaa:

Kohteen rakennusvaiheen loppupuolella saimme Vantaan kaupungilta tiedon vireillä olevasta kaavamuutoksesta. Ilmoituksen mukaan asunto-osakeyhtiön viereiselle tontille suunnitellaan kaavamuutosta, jonka myötä sille voitaisiin rakentaa omakotitaloja. Ilmoitimme muutosaloitteesta viipymättä kaikille osakkeenomistajille ja olemme yhteistyössä pyrkineet vaikuttamaan siihen, että alue säilyisi nykyisessä käytössä.

Vantaan kaupungin kaavamuutoksesta järjestämän tiedotustilaisuuden mukaan viereisen tontin kaavamuutos perustuu yleiskaavaan. Selvityksemme mukaan kyseinen yleiskaava on tullut voimaan vasta tammikuussa 2010. Muutoksesta ei ole tiedotettu yhtiötämme, eikä siitä myöskään ole mainintaa taloyhtiön kauppakirjassa. Tontti on ostettu Vantaan kaupungilta. Yleiskaavan muutos on siten tullut myös meille uutena tietona kohteen rakentamisvaiheessa. Alue on ollut siihen saakka, ja on edelleen merkitty asemakaavaan merkinnällä P eli puisto.

Luonnollisesti sekä meidän yhtiönä, että alueen asukkaiden tulee varautua siihen, että millä tahansa alueella voidaan tehdä kaavamuutoksia. Yleisenä periaatteena emme tästä syystä esimerkiksi asuntojemme markkinoinnista lähtökohtaisesti käytä lupauksia naapuritonttien myöhemmästä käytöstä.

Pyrimme kuitenkin yhteistyössä kanssanne edelleen vaikuttamaan siihen, että asunto-osakeyhtiön naapuritontti jäisi puistoksi, joksi se nykyisessä asemakaavassa on merkitty.

=> Vuoden 2007 yleiskaava tältä osin kuulutettu voimaan 25.2.2009, mutta kaava-alue on ollut pientaloaluetta myös vuosien 1983 ja 1992 yleiskaavoissa. As Oy Vantaan Vivekan asemakaavamuutos 001700 kuulutettiin voimaan 13.6.2007.

31. *Vapaalan omakotiyhdistys ry*, 27.10.211, saapunut 29.10.2011, vertaa nro 11:
Vapaalan Omakotiyhdistys otti jo vuosi sitten, 24.10.2010, kantaa Vapaalantie 10:een suunniteltuihin pientaloihin. Sen jälkeen suunnittelutyötä on jatkettu, mutta edelleenkin alueelle halutaan

rakentaa kuusi pientaloa. Määräyksissä esitetään tonteille varattavan kaksi autopaikkaa kullekin, mutta se näyttää vaikeasti toteutettavalta. Myös jäteastiat ja talvisin satava lumi täytyy pystyä sijoittamaan pienille tonteille.

Suunniteltu tonttien määrä on omakotiyhdistyksen mielestä liian korkea. Kaavoitettava alue on suikalemainen, kummastakin päästä hyvin kapea ja varsinkin lähellä Vanhan Hämeenkyläntien [Ilpolantien] risteystä kallioinen alue, ja siksi yhdistys esittää tonttien määrän rajoittamista neljään.

Luonnoksen mukaan kultakin tontilta olisi katuliittymä Vapaalantielle. Vapaalantie on kuitenkin alueen kokoojakatu, jolla on runsaasti liikennettä. Omakotiyhdistys esittää tonttien käyttöä suunniteltavan niin, että katuliittymien määrää voidaan vähentää.

=> Tontit eivät ole erityisen pieniä. Pieninkin tontti on 415 m2. Juuri alueen suikalemaisuus mahdollistaa alueen jakamisen kuuteen tonttiin. Autopaikat ym. mahtuvat tonteille.

32. *Asukas 26*, 29.10.2011, vertaa nro 15, 19 ja 36:

1. Uusi kaavaluonnos ei ole ottanut yhtään huomioon valituksia aikaisemmasta luonnoksesta
2. Onko tosiaan Vantaan etu tarjota näin hankalia, pieniä ja vaikeasti rakennettavia tontteja kun Vantaalta löytyy rakennusmaata riittävästi muualtakin.
3. Liikennejärjestelyt tonteille ovat vaikeat. Risteykset ovat molemmin puolin tonttia, sekä paljon liittymiä pienelle alueelle. Tontin numero 22 liittymä on suoraan risteysalueelta. Jo nyt kerrostalojen myötä pysäköinti on mennyt aivan villiksi Kierretiellä. Pelastusajoneuvot eivät mahdu kulkemaan siitä.
4. Kerrostalojen myötä katuosuudelle luvattiin jalankulkutie joka oli piirretty luonnoksiin, mihin jäänyt näistä luonnoksista?
5. Rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvin osin rauhoitetun kasvin siemeniä. Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096 § 42. Kaava- alueella kasvaa suojeltu kasvi.
6. Miksi Vapaalan tämä osa täytyy tehorakentaa, kaikki pienetkin puistokaistaleet ja puut ovat hyviä ilmansuodattajia lentoliikenteen ja Vihdintien melulle ja saasteille.
7. Saimme jo kerrostalot, jotka eivät sovi maisemaan ollenkaan tänne omakotitalojen keskelle. Olemme aikaisemmin muuttaneet alueelle puistomaisen ja väljemmän rakentamisen houkuttelemana. Vapaala on alkujaan huvilakaupunginosa joka tulisi sellaisena säilyttää.
8. Kaavaluonnoksessa tontit 17 ja 22 tulisi jättää rakentamatta myös siitä syystä että niille on käynti suoraan risteysalueelta, sekä myöskin tontilla 22 on pintavesiviemäri.
9. Olen laittanut Vapaalantien ja Kierretien kulma-alueen puistosta kuntoon kaupungin luvalla. Olen istuttanut puut ja pensaat sekä paljon kukkasipuleita. Leikkaan nurmikon ja lannoitan istutukset. Paikan kukkaloistoa tullaan ihastelemaan ja katselemaan kauempaakin. Tässäkö kiitos 25 vuoden työstä kaupungin hyväksi!!

=> 1. Pysäköinnin helpottamiseksi etupihoja on isonnettu. 2. Täydennysrakentamiskohteita on muuallakin kaupungissa. Rakennuspaikka ei ole erityisen vaikea. 3. Tontin 22 liittymä on Kierretien puolelta, ei risteyksestä. Kierretien leveys on tällä kohdalla yli 11 m, josta ajorata 5,5 m, mikä on riittävä kahden ajoneuvon kohtaamiseen. 4. Kerrostalojen kohdalle on rakennettu jalkakäytävä. 5. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan rauhoitus ei estä alueen käyttämistä rakentamiseen. 6. Yleiskaavan laatimisen yhteydessä on tarkasteltu sekä rakentamis- että viheralueiden riittävyys. Vantaan kaupungin alueesta kolmasosa on varattu luonnonsuojelu- ja virkistysalueiksi. 7. Vapaalan alku on 1930-luvulla. Kaupunki on siitä kehittynyt ja väestömäärä kasvaa, jolloin tarvitaan uusia asuntoja. 8. Tonttiliittymät eivät ole risteyksessä. Johtoja voidaan siirtää. Kadulle rakennetaan hulevesiviemäri. Rakentaminen ei poikkea tavanomaisesta kaupunkirakentamisesta. 9. Puiston hoitaminen on kiitettävää, mutta se ei voi estää alueen kaavoitusta asuintonteiksi.

33. *Asukas 33*, 31.10.2011, vertaa nro 18:

Nyt vireillä olevassa kaavamuutosehdotuksessa on kaksi perustavaa laatua olevaa epäkohtaa:

A. Kaupunki haluaa ottaa korttelin viimeisetkin puistot asuinkäyttöön ja heikentää olemassa-olevan asutuksen asemaa oleellisesti.

B. Menetelmä, jolla kaupunki tähän pyrkii, on maankäyttö- ja rakennuslain vastainen.

Vantaan kaupunki on tekemässä kaavamuutosta MKR:n hengen vastaisesti osayleiskaava-prosessia käyttäen jolloin naapuritonttien omistajien vaikutusmahdollisuudet ovat käytännössä olemattomat. Naapureita kuulematta Vantaa on hyväksynyt alueelle osayleiskaavan muutoksen minkä jälkeen tätä vastaavan asemakaavan hyväksyminen on käytännössä pelkkä muodollisuus eikä naapureilla ole minkäänlaisia todellisia vaikutusmahdollisuuksia kaavoitukseen. Toisaalta näin pienessä ja rajallisessa kohteessa ei osayleiskaavan laatimisprosessin käyttö ole edes mitenkään perusteltua. Yleiskaavan tarkoitus on ohjata kunnan maankäyttöä (lähinnä kaavoittamattomien alueiden). Vantaan kaupungilla on suunnitteilla todella mittavassa määrin uusia asuinalueita joten tällaisen todella pienen puistoalueen ottaminen asuinkäyttöön ei ole tässäkään mielessä perusteltua. Maankäyttö- ja rakennuslain perusperiaatteiden mukaan yleiskaavan tai asemakaavan muuttamisesta ei saisi koitua haittaa muutosalueen tai sen rajalla olevien kiinteistöjen omistajille.

Alla lyhyt selvitys miten Vantaan kaupunki on jättänyt oleellisilta osin ainakin seuraavat MKR:n säädökset huomioimatta:

1) 4§ Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä

"Kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa."

Nyt Vantaa yrittää yleiskaavamuutoksen avulla toteuttaa asemakaavaprosessiin kuuluvaa suunnittelua ja muuttaa voimassa olevaa asemakaavaa siten että naapureille ei jää käytännössä mahdollisuutta vaikuttaa asioiden käsittelyyn. Ko. muutosalue on todella pieni joten kyseessä ei voi olla "alueiden käytön pääpiirteistä kunnassa". Eli näin pienien alueiden muuttaminen ei ole yleiskaavaan kuuluvaa suunnittelua.

2) 5§ Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet

"Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää: .... 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista; 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;"

Sekä rakennetun ympäristön että luontoarvojen säilyminen on jätetty vaille riittävää huomiota. Olemassa oleva rakennuskanta on suuniteltu siten että kortelissa on pieni puistoalue. Tätä tosiasiaa ei ole kaavoituksessa mitenkään huomioitu.

3) 6§ Vuorovaikutus ja kaavoituksesta tiedottaminen

"Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen."

Vantaan kaupunki on lähtenyt muuttamaan voimassa olevaa asemakaavaa muuttamalla ensin yleiskaavaa. Yleiskaavamuutoksen saatua lain voiman on asemakaavan muuttaminen enää pelkästään muodollisuus eikä muutosalueen naapureilla ole mitään käytännön mahdollisuutta vaikuttaa siihen säilyykö esimerkiksi aiemmin rakennettujen kiinteistöjen rajalla oleva puisto puistona vai rakennetaanko se tupaten täyteen ympäristöä korkeampia rakennuksia.

Tilanteessa, jossa alueella on voimassa oleva asemakaava, ei kaavottajalla MKR:n 6§:n hengen mukaan ole oikeutta laatia uutta yleiskaavaa joka on ristiriidassa asemakaavan kanssa ilman että naapurustoa informoidaan kuten asemakaavaa muutettaessa eli tiedottamalla jo tässä vaiheessa naapuritonttien omistajia suunnitteilla olevista muutoksista. Vain tällainen menettely takaa naapuritonttien omistajille edes teoreettiset mahdollisuudet vaikuttaa elinympäristön muutoksiin.

Tämä on ollut lainlaatijan tarkoitus eikä se että annetaan mahdollisuus sanoa mielipide vasta sen jälkeen kun se käytännössä on jo liian myöhäistä.

Kansalaisten vaikutusmahdollisuudet yleiskaavan saatua lain voiman ovat käytännössä olemattomat. Kaavoittaja voi vedota voimassa olevaan yleiskaavaan, joka kävelee voimassa olevan vanhemman asemakaavan yli, onhan kunnalla kaavoitusmonopoli. On kohtuutonta vaatia muutosalueen naapureilta että he seuraavat kaupungin suunnitteluprosesseja tällaisella tarkuudella.

Vantaan kaupunki on käyttänyt väärin ja tarkoitushakuisesti osayleiskaavaa eikä normaalia asemakaavan muutosprosessia, joka takaa kuntalaisille (muutosalueen naapureille) todellisen mahdollisuuden vaikuttaa kaavoitusprosessiin lain tarkoittamalla tavalla.

Tiedoitustilaisuuksien järjestäminen sekä naapuruston kuuleminen tässä vaiheessa tapahtuu aivan liian myöhään koska asia päätetään käytännössä osayleskaavaa laadittaessa. Tiedottaminen pitäisi keskittää suunnitteluprosessin siihen vaiheeseen jolloin suunnitteluun on mahdollista vielä vaikuttaa.

Asianosaisia, joiden kiinteistöjen naapurustoon ollaan tekemässä oleellisia muutoksia olevaan asemakaavaan, pitäisi tiedottaa tässä vaiheessa (ei sitten kun kaikki on käytännössä sovittu eli yleiskaava vahvistettu). Osayleiskaavan laatiminen tapahtuu "varkain" ilman että kuntalaisilla on käytännössä mahdollisuuksia vaikuttaa yleiskaavan suunnitteluun millään tavoin. Yleiskaavan valmistuttua naapuritonttien kuulemismenettely on lähinnä muodollisuus eikä sillä ole enään mitään todellisia käytännön vaikutusmahdollisuuksia kaupungin suunnittelukoneistoa vastaan.

4) 39 § Yleiskaavan sisältövaatimukset

"yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. seuraavaa 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Lisäksi: Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa."

Yleiskaavaa muutettaessa ei ole riittävässä määrin otettu huomioon rakennettua ympäristöä, luonnonarvojen vaalimista eikä viheralueiden riittävyyttä.

5) 54 § Asemakaavan sisältövaatimukset

"Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää."

Kaupunki on sivuuttanut olemassa olevan asutuksen edut ja on aiheuttamassa naapurustolle kohtuutonta haittaa. Myös moni muu tämän pykälän tavoite on unohtunut kaavaehdotuksen laatijoilta. Kyseinen puistoalue on molemmista päistään niin kapea että on tällaisia alueita ei tiettävästi missään muualla ole kaavoitettu asuinkäyttöön. Myöskään jalankulun ja paikoituksen järjestäminen ei täytä hyvälle suunnittelulle asetettavia vaatimuksia.

6) 106 § Asemakaavan toteuttamisesta maksettava korvaus

"Jos asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu maanomistajalle erityistä haittaa tai vahinkoa, kunta tai, jos alue on tarkoitettu tai osoitettu valtion tarpeisiin, tämä on velvollinen korvaamaan tästä johtuvan vahingon, jollei sitä ole pidettävä vähäisenä."

Kaupunki ei ole millään tavoin ilmaissut että se on korvausvelvollinen mikäli asemakaava saisi lain voiman.

Pyydän että Vantaan kaupunki peruuttaa tätä asiaa koskevat aiemmat päätöksensä ja jättää kaavamuutosehdotuksen nro 002120 tekemättä säilyttäen ko. alueen puistona kuten voimassa olevassa asemakaavassa on vahvistettu. Vantaan kaupunki on kaavoittamassa suuria alueita mm. asuinkäyttöön ns. Marja-radan varteen joten tällaisten todella pienten alueiden muuttamiselle ei pitäisi olla mitään tarvetta.

Lopuksi haluan liittää aiemmin lähettämäni kannanoton vaatimuksineen tämän valituksen osaksi.

=> Yleiskaavaa (2007) ja Vapaalan suunnitteluperiaatteita (2017) laadittaessa on tutkittu sekä rakentamis- että viheralueiden riittävyys. Yleiskaavaan on sisältynyt oma kaavaprosessinsa. Yleiskaavan keskeinen periaate on täydennysrakentaminen. 1. Yleiskaavassa alue on pientalo-aluetta. 2. Puistoa muutetaan korttelialueeksi, koska se liittyy katuun ja kunnallistekniikkaan ja kasvavassa kaupungissa on pulaa pientalotonteista. 3. Yleis- ja asemakaavoja on voitava muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Sekä yleiskaavaan että asemakaavamuutokseen on sisältynyt lain mukainen osallistuminen ja vuorovaikutus. 4. Yleiskaavaan on sisältynyt sekä luontoarvojen että viheralueiden riittävyyden arvioinnit. Laissa tavoitteena on myös riittävät asuntotuotannon edellytykset. 5. Kaavoja laadittaessa on otettava huomioon myös kaupungin kasvu ja tonttitarpeet. Kaupungeissa on pienempiäkin tontteja. 6. Alueen omistaa kaupunki. Kaavoituksen tuomia arvonnousuja ja -laskuja ei korvata naapureille. Täydennysrakentaminen on kestävän kehityksen mukaista.

34. *Asukkaat 21 ja 22*, 31.10.2011, vertaa nro 10 ja 24:
Mielipide on saman sisältöinen kuin nro 24, lukuun ottamatta seuraavia lisäyksiä:

--- Mahdollinen rakentamisvaihe aiheuttaa myös elämiseemme suurta haittaa räjäytyksineen ja meteleineen.

Ympäristöministeriön ylitarkastajan mukaan on vältettävä vahingoittamasta rauhoitettuja kasveja ja masmalon siirtämiseen tarvitaan lupa (Luonnonsuojelulaki 48 §), joten kasvin siirtäminen ei tapahdu helpolla, pelkästään lapioon tarttumalla.

=> Varovaisella louhintatavalla louhinta on mahdollista jopa aivan toisen talon viereen kuten kaupunkikeskustoissa. Masmalo ei estä rakentamista ja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan.

35. *Asukkaat 27 ja 30*, 31.10.2011, vertaa nro 16:
Vaadimme, että asemakaava säilyy ennallaan ja alue pysyy puistona. Haluamme, että Vantaan kaupunki peruuttaa tätä asiaa koskevat aiemmat päätöksensä ja jättää kaavamuutosehdotuksen nro 002120 tekemättä säilyttäen ko. alueen puistona kuten voimassa olevassa asemakaavassa on vahvistettu.

Asemakaavamuutosehdotus ja havainnekuva ovat tässä vaiheessa liian summittaisia. *Tontin tehokkuuslukua ei ole ilmoitettu ymmärrettävästi.* Rakennuspaikkojen sekä autopaikkojen (2 kpl per tontti) sijainti rajoista ei tule selkeästi ilmi kaavamuutoksesta.

Kaavan valmistelussa ei ole otettu mitään kantaa liikennejärjestelyihin, jotka tälläkin hetkellä ovat puutteellisia jalkakäytävän osalta. Myöskään Kierretien alun liikennejärjestelyjä ei ole hoidettu luvatulla tavalla.

Nykyiset puistoalueella sijaitsevat rauhoitetut kasvit tulee säilyttää nykyisellä, puistoksi kaavoitetulla luonnollisella kasvupaikalla, eikä niitä tule siirtää.

Nykyistä asemakaavaa ei tule muuttaa, koska se vie viimeisen puistoalueen korttelista.

Tonttimme on ostettu nimenomaan sen vuoksi, että takana tontti rajoittuu puistoon. Nyt jos asemakaavaa muutetaan, niin tonttimme arvo tulee laskemaan.

Nyt vireillä olevassa kaavamuutosehdotuksessa on kaksi perustavaa laatua olevaa epäkohtaa:

A. Kaupunki haluaa ottaa korttelin viimeisetkin rakentamattomat alueet (=puistot) asuinkäyttöön ja heikentää nykyisen asutuksen asemaa oleellisesti.

B. Menetelmä, jolla kaupunki tähän pyrkii, on selvästi maankäyttö- ja rakennuslain (tai ainakin sen hengen) vastainen.

Kaavamuutosta ollaan tekemässä MKR:n hengen vastaisesti osayleiskaavaprosessia käyttäen ja näin rajoittaen naapuritonttien omistajien vaikutusmahdollisuuksia oleellisesti. Näin pienessä ja rajallisessa kohteessa ei osayleiskaavan laatimisprosessin käyttö ole mitenkään perusteltua. Yleiskaavan tarkoitus on ohjata kunnan maankäyttöä (lähinnä kaavoittamattomien alueiden). Vantaan kaupungilla on suunnitteilla todella mittavassa määrin uusia asuinalueita joten tällaisen todella pienen puistoalueen ottaminen asuinkäyttöön ei ole tässäkään mielessä perusteltua. Yleiskaavan tai asemakaavan muuttamisesta ei saisi koitua haittaa muutosalueen tai sen rajalla olevien kiinteistöjen omistajille.

Alla lyhyt selvitys miten Vantaan kaupunki on jättänyt oleellisilta osin ainakin seuraavat MKR:n säädökset huomioimatta:

1) 4 § *Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä*

"Kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa."

Nyt Vantaa yrittää yleiskaavamuutoksen avulla toteuttaa asemakaavaprosessiin kuuluvaa suunnittelua ja muuttaa voimassa olevaa asemakaavaa siten että naapureille ei jää käytännössä mahdollisuutta vaikuttaa asioiden käsittelyyn. Ko. muutosalue on todella pieni joten kyseessä ei voi olla "alueiden käytön pääpiirteistä kunnassa". Eli näin *pienien alueiden muuttaminen ei ole yleiskaavaan kuuluvaa suunnittelua.*

2) 5 § *Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet*

"Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;

4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;"

Sekä rakennetun ympäristön että luontoarvojen säilyminen on jätetty vaille riittävää huomiota. Olemassa oleva rakennuskanta on suunniteltu siten että korttelissa on pieni puistoalue. Tätä tosiasiaa ei ole kaavoituksessa mitenkään huomioitu.

3) 6 § *Vuorovaikutus ja kaavoituksesta tiedottaminen*

"Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen."

Vantaan kaupunki on lähtenyt muuttamaan voimassa olevaa asemakaavaa muuttamalla ensin yleiskaavaa. Yleiskaavamuutoksen saatua lain voiman on asemakaavan muuttaminen enää pelkästään muodollisuus eikä muutosalueen naapureilla ole mitään käytännön mahdollisuutta vaikuttaa siihen säilyykö esimerkiksi aiemmin rakennettujen kiinteistöjen rajalla oleva puisto puistona vai rakennetaanko se tupaten täyteen ympäristöä korkeampia rakennuksia.

Tilanteessa, jossa alueella on voimassa oleva asemakaava, ei kaavoittajalla MKR:n 6§:n hengen mukaan oikeutta laatia uutta yleiskaavaa joka on ristiriidassa asemakaavan kanssa ilman että naapurustoa informoidaan kuten asemakaavaa muutettaessa eli tiedottamalla jo tässä vaiheessa naapuritonttien omistajia suunnitteilla olevista muutoksista. Vain tällainen menettely takaa naapuritonttien omistajille edes teoreettiset mahdollisuudet vaikuttaa elinympäristön muutoksiin. Tämä on ollut lainlaatijan tarkoitus eikä se että annetaan mahdollisuus sanoa mielipide vasta sen jälkeen kun se käytännössä on jo liian myöhäistä.

Kansalaisten vaikutusmahdollisuudet yleiskaavan saatua lain voiman ovat käytännössä olemattomat. Kaavoittaja voi vedota voimassa olevaan yleiskaavaan, joka kävelee voimassa olevan vanhemman asemakaavan yli, onhan kunnalla kaavoitusmonopoli. *On kohtuutonta vaatia muutosalueen naapureilta että he seuraavat kaupungin suunnitteluprosesseja tällaisella tarkkuudella.*

Vantaan kaupunki on käyttänyt väärin ja tarkoitushakuisesti osayleiskaavaa eikä normaalia asemakaavan muutosprosessia, joka takaa kuntalaisille (muutosalueen naapureille) todellisen mahdollisuuden vaikuttaa kaavoitusprosessiin lain tarkoittamalla tavalla.

Tiedotus tilaisuuksien järjestäminen sekä naapuruston kuuleminen tässä vaiheessa tapahtuu aivan liian myöhään koska asia päätetään käytännössä osayleskaavaa laadittaessa. Tiedottaminen pitäisi keskittää suunnitteluprosessin siihen vaiheeseen jolloin suunnitteluun on mahdollista vielä vaikuttaa. Asianosaisia, joiden kiinteistöjen naapurustoon ollaan tekemässä oleellisia muutoksia olevaan asemakaavaan, pitäisi tiedottaa tässä vaiheessa (ei sitten kun kaikki on käytännössä sovittu eli yleiskaava vahvistettu). Osayleiskaavan laatiminen tapahtuu "varkain" ilman että kuntalaisilla on käytännössä mahdollisuuksia vaikuttaa yleiskaavan suunnitteluun millään tavoin.

Yleiskaavan valmistuttua naapuritonttien kuulemismenettely on lähinnä muodollisuus eikä sillä ole enää mitään todellisia käytännön vaikutusmahdollisuuksia kaupungin suunnittelukoneistoa vastaan.

4) 39 § *Yleiskaavan sisältövaatimukset*

"yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. seuraavaa

8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä

9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Lisäksi:

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Yleiskaavaa muutettaessa ei ole riittävässä määrin otettu huomioon rakennettua ympäristöä, luonnonarvojen vaalimista eikä viheralueiden riittävyyttä.

5) 54 § *Asemakaavan sisältövaatimukset*

"Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää."

Kaupunki on sivuuttanut olemassa olevan asutuksen edut ja on aiheuttamassa naapurustolle kohtuutonta haittaa. Myös moni muu tämän pykälän tavoite on unohtunut kaavaehdotuksen laatijoilta.

6) 106 § *Asemakaavan toteuttamisesta maksettava korvaus*

"Jos asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu maanomistajalle erityistä haittaa tai vahinkoa, kunta tai, jos alue on tarkoitettu tai osoitettu valtion tarpeisiin, tämä on velvollinen korvaamaan tästä johtuvan vahingon, jollei sitä ole pidettävä vähäisenä."

Kaupunki ei ole millään tavoin ilmaissut että se on korvausvelvollinen mikäli asemakaava saisi lain voiman.

=> Kaavakartalla esitetään rakennusalat ja kerrosalat. Tehokkuusluvut tonteittain ja autopaikat on esitetty jäljempänä. Rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää. Kaavoitus ja kaupungin kehitys nostavat ja laskevat eri tonttien arvoja eikä arvonmuutoksia korvata naapureille. Vapaalantien toiselle puolelle jää Ilpolanpuisto. Yleiskaavassa on tutkittu sekä rakentamistarpeet että virkistysalueiden riittävyys. Yleiskaavaan on sisältynyt oma kaavaprosessinsa. Yleiskaava on ohjeena asemakaavoja muutettaessa. Tavoitteena on myös riittävä asuntotuotanto. Täydennysrakentaminen olevan katuverkon ja kunnallistekniikan yhteyteen on kestävän kehityksen mukaista ja edullisempaa kuin uusien alueiden rakentaminen. Alue on pientaloaluetta myös vuosien 1983 ja 1992 yleiskaavoissa. Yleis- ja asemakaavoja on voitava muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Asemakaavamuutoksesta on tiedotettu naapureille maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

36. *Asukas 26 ja 110 allekirjoittanutta*, 31.10.2011, vertaa nro 15, 19 ja 32:
Kuten mielipide nro 32 (29.10.2011) seuraavalla lisäyksellä: Vastustetaan --- (kohdat 1 - 9) ---
Alueella on suuri vastustus pienen puistoalueen rakentamista kohtaan. Ohessa liitteenä nimilista.

=> Katso vastine mielipiteeseen nro 32.

37. *Keski-Uudenmaan pelastuslaitos*, 14.11.2011, vertaa nro 20:
pyydämme huomioimaan jatkosuunnittelussa seuraavat seikat:
- Katujen ja tonttiliittymien suunnittelun yhteydessä huomioitava osoitteiden selkeys ja loogisuus. Tonttiliittymän tulee sijaita osoitteen mukaisessa kohdassa.
- Rakennusten sijoittelussa tulee huomioida lähelle rakentamisen paloturvallisuudelle asettamat vaatimukset. Pientalojen alueella on asuinrakennusten lisäksi kiinnitettävä huomiota avoimien autokatosten ja piharakennusten paloturvalliseen sijoitteluun. Luonnoksessa on esitetty autosuoja kytkettäväksi asuinrakennuksen kylkeen. Autosuojan etäisyys naapuritontilla olevaan rakennukseen tulee olla väh. 8 metriä ilman erityisiä rakenteellisia paloturvallisuusmääräyksiä. Mikäli naapuritonteilla olevat rakennukset sijoitetaan lähemmäksi kuin 8 metrin päähän toisistaan, on huomioitava palomääräysten vaikutukset seinärakenteisiin (palo-osastoivat ulkoseinät tai palomuuri).

=> Rakentamisessa noudatetaan yleisiä rakentamismääräyksiä.

38. *Myyrmäen aluetoimikunta*, 15.11.2011, vertaa nro 21:
Päätettiin
a) hyväksyä rakentamisluonnos ja
b) todeta, että liittymien määrää on pienennettävä Vapaalantien varrella.

=> Jokainen omakotitontti tarvitsee tonttiliittymän. Niitä tulee Vapaalantielle vain viisi. Liittymien yhdistäminen ei vähentäisi liikennettä, mutta edellyttäisi, että naapuritonttien ajopihat rakennettaisiin samaan tasoon, ja muuttaisi kaavan rakenteen, joka antaa vaikutelman omakotitaloista.

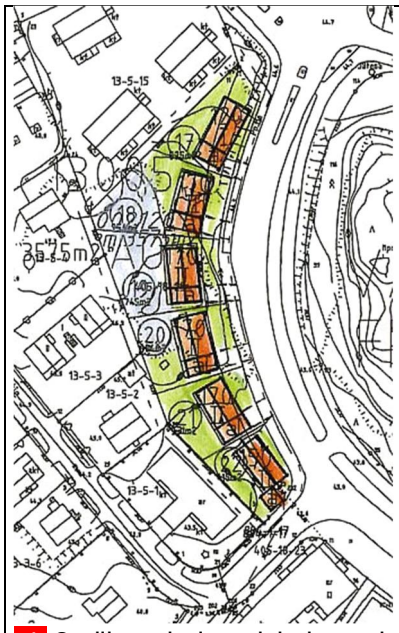
● Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin järjestetty osallistuminen

Vapaalan asemakaavamuutoksia ja poikkeamislupia varten on laadittu koko kaupunginosan pientaloalueen kattava täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet.
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetettiin 5.11.2015 ja mielipiteet pyydettiin 6.12.2015 mennessä. Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 hyväksyi suunnitteluperiaatteet nähtäville ja ne olivat nähtävillä MRA 30 §:n mukaisesti 9.11. – 8.12.2016. Suunnitteluperiaatteita selostettiin Rajatorpan koulussa 18.10.2016, jolloin paikalla oli noin 40 henkilöä. Suunnitteluperiaatteista annettiin neljä mielipidettä, jotka olivat Vapaalan omakotiyhdistys ry:ltä ja kuudelta asukkaalta. Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitteluperiaatteet 11.12.2017.

3.3 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN TAVOITTEET

Tavoitteena on kaavoittaa yleiskaavan täydennysrakentamisalue pientalotonteiksi. Rakentamistavasta annetaan kaavamääräyksiä.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukainen ratkaisu. Kadun varteen saadaan kuusi tonttia, joista päissä olevat ovat pieniä sekä pinta-alaltaan että rakennusoikeudeltaan, mutta rakennettavissa.

2. Eteläisin tontti rakentamatta. Sen paikalle saataisiin pysäköintialue. Alue voitaisiin toteuttaa yhtiömuotoisesti, mutta kaikki talot sijaitsevat kuitenkin kadun vieressä. Vain viisi taloa.

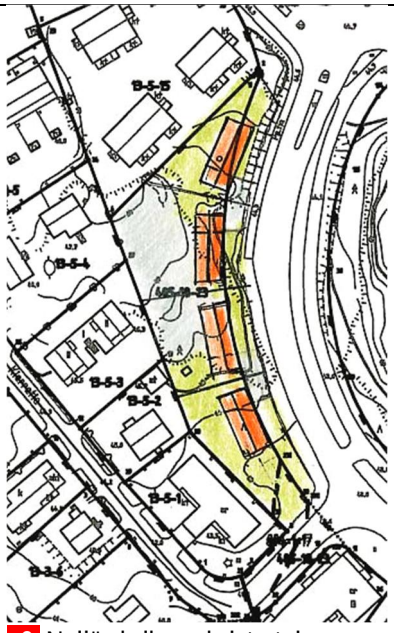
3. Kaksi pohjoisinta tonttia rakentamatta ja ne jäisivät puistoksi. Rakentamaton alue toimisi lähinnä muutaman talon pihan laajennuksena. Yleistä merkitystä puistolla ei olisi. Vain neljä taloa.

4. Vaihtoehtojen 2 ja 3 yhdistelmä. Saadaan vain kolme tonttia, mutta yhtenäinen puisto kuitenkin menetetään. Alhaisin tehokkuus.

5. Pienimmät tontit molemmista päistä jätetään rakentamatta tai liitetään seuraaviin tontteihin. Jäljelle jäisi neljä taloa. Katso => 6.

6. Neljä yksikerroksista taloa. Koko alue tulisi kuitenkin rakennetuksi kuten vaihtoehdossa 1, mutta taloja olisi vähemmän.

Uusin ilmakuva. / Google maps 2017. Internetissä ilmakuvaa voi tarkastella neljästä eri suunnasta.

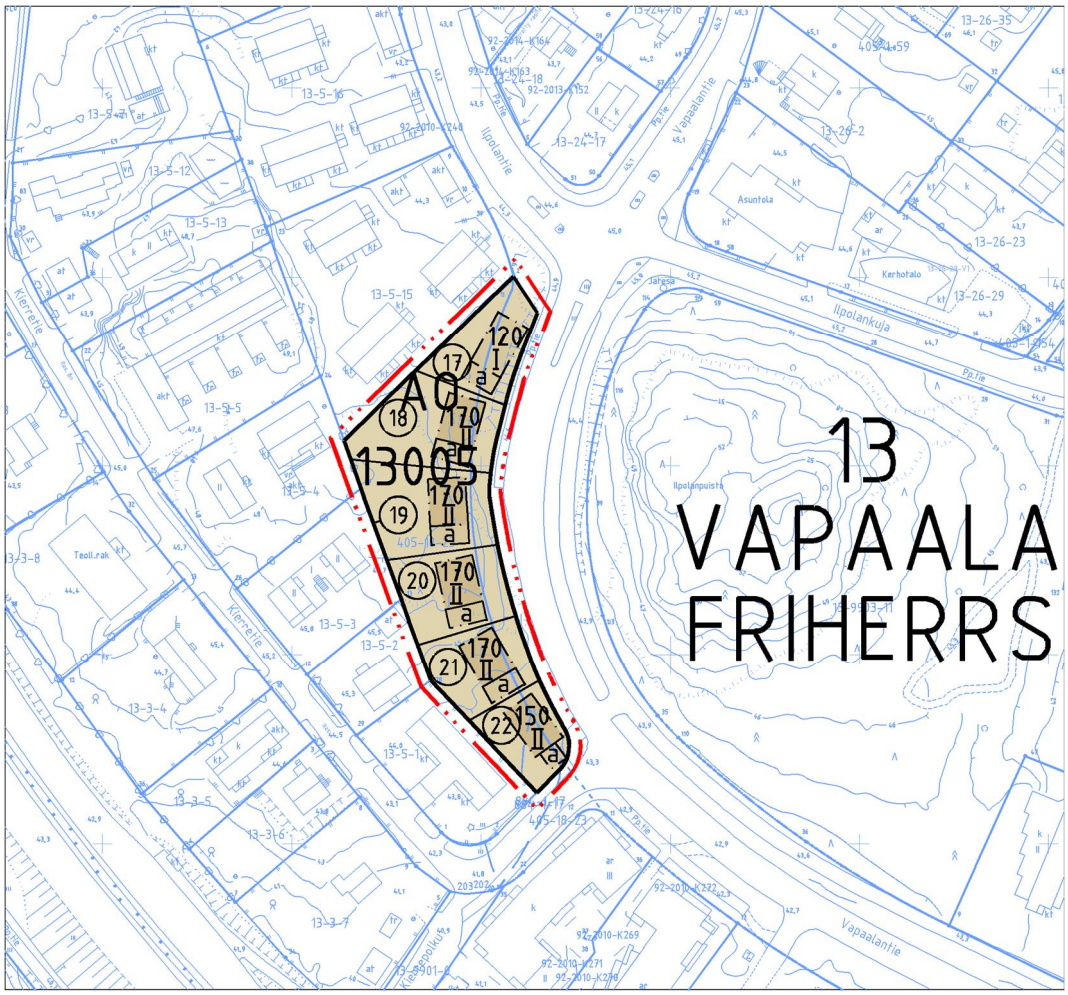
Yksikerroksisina rakennusoikeus putoaisi noin 33 %, koska kaavan rakennusalat on suunniteltu 1,5 – 2-kerroksista rakentamista varten. Omakotitaloista tulisi pieniä (100 – 130 k-m2). Kaksikerroksisuutta perustelee myös Vapaalantien varrella oleva muu rakentaminen.

Kaavoitusta on jatkettu vaihtoehdon 1 mukaisesti, jolloin saadaan kuusi rasitteetonta tonttia.

Kaavoitettavat tontit eivät ole erityisen pieniä (415 – 754 m2), Vapaalan asemakaava sallii 400 m2:n tontteja esim. A26-alueilla. Rakennusoikeudet vastaavat kysynnän huippuun (120 – 170 k-m2). Tonttitehokkuuskin on pientalorakentamiseen tavanomainen (e = 0,23 – 0,36). Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 on sama kuin samassa korttelissa Ilpolantien ja Kierretien uusilla tonteilla (Kv 20.5.2013). Kierretie 1 on e = 0,29. Esimerkiksi Helsingissä on myös alle 200 m2:n tontteja ja Kivistössä Kvartsijuonenkujalla tonttitehokkuus on jopa e = 0,85.

Tässä tapauksessa rakentamisen tehokkuutta ja määrää perustelee myös läheiset palvelut (koulu, päiväkodit, joukkoliikenne ja lähelle kaavoitettava Lidl) sekä Myyrmäen aluekeskuksen läheisyys. Lisäksi tonttitehokkuutta parantaa alueen pitkulainen muoto.

Jos kaavamuutosta ei tehdä, niin yleiskaavan täydennysrakentamisalue ja kuusi omakotitaloa jäisi toteutumatta. Tällöin alue säilyisi yleisenä puistona, mutta lähinnä vain viiden naapuritontin reviirinä, koska Vapaalantie erottaa alueen Ilpolanpuistosta. Rakentamistarve tulisi toteuttaa jonnekin muualle, kauemmas palveluista.

MRA 27 §:n mukaisesti 24.1. – 22.2.2018 nähtävillä ollut asemakaavan muutosehdotus.

3.2 KAAVAMUUTOKSEN KÄSITTELYT

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 hyväksyi kaavaehdotuksen nähtäville. Kaavamuutosehdotus oli nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 24.1. – 22.2.2018. Tällöin jätettiin kuusi muistutusta, joista on erillinen asiakirja. Muistutusten johdosta kaavaan on lisätty kallio- ja istutusalueet ja liittymäkielto tontille 22 Vapaalantien ja Kierretien risteyksestä sekä poistettu puuaitamääräys paitsi Vihdintietä vastaan. Kaavaselostusta on tarkistettu.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Havainnekuva suunnitellusta rakentamisesta ja suhde ympäristöön. / Timo ja Heini Kallaluoto 2011.

Kaavaratkaisu

Kaavamuutoksella puisto- ja katualueita muutetaan erillispientalojen korttelialueeksi AO. Alueelle muodostetaan kuusi omakotitonttia, joiden rakennusoikeus vaihtelee 120 – 170 k-m2 ja se on yhteensä 950 k-m2. Tonttitehokkuus vaihtelee e = 0,23 ... 0,36. Keskimääräinen tonttitehokkuus on e = 0,27. Suurin sallittu kerrosluku on kaksi, pohjoisimmalla tontilla kuitenkin yksi.

Rakennukset kaartuvat kadun mukaan ja ne kehystävät vastapäistä kalliomäkeä. Ilpolantien kulmauksessa oleva kallio säilyy. Rakennukset ovat tiilitaloja, kuten viereisetkin talot.

Asemakaava sallii myös sellaisia liike-, toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista, enintään 25 % rakennusoikeudesta. Tämä mahdollistaa etätyön ja yritystoiminnan omassa asunnossa.

Kaavaratkaisun perustelut
Kaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan (Kv 17.12.2007) mukainen ja kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Viheralueiden riittävyys on tarkasteltu yleiskaavan laatimisen yhteydessä ja tarkemmin Vapaalan täydennysrakentamisselvityksessä.

Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (Kv 22.9.2014), joiden mukaan kaavoitetaan ensi sijassa kaupungin maata ja luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä.

Vapaalaan on laadittu koko Vapaalan pientaloalueen käsittävä täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet (Kh 11.12.2017), joissa on katsottu, että tämä alue ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja rakentaminen on reunaehdot huomioiden mahdollista. Suunnitteluperiaatteissa Vapaalan pientalotonteille on esitetty tonttitehokkuus e = 0,25. Sen sijaan Vapaalantietä vastapäätä oleva laajempi Ilpolanpuisto on esitetty luonnonmukaiseksi puistoksi.

Vantaalla pientalotonteille on jatkuva kysyntä. Sijaintinsa puolesta paikka on keskeinen (palvelut lähellä, aluekeskukseen 2,2 km) ja alue soveltuu hyvin asumiseen.

Koska alue tulee rakennetuksi, se on tarkoituksenmukaista kaavoittaa riittävän tehokkaasti. Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 on sama kuin samassa korttelissa Ilpolantien ja Kierretien uudella omakotialueella (Kv 20.5.2013). Kaava-alueen hyvä tehokkuus johtuu myös alueen pitkulaisesta muodosta. Tonttitehokkuus vaihtelee e = 0,23 ... 0,36, tehokkain tontti on alueen eteläpäässä kerrostalon naapurissa. Naapuritonttien tonttitehokkuudet ovat e = 0,20, e = 0,29 ja kerrostalotontilla e = 0,89. Vapaalan asemakaavassa pientalotonttien tonttitehokkuus vaihtelee välillä e = 0,20 (yleinen) ... 0,42 (yksittäinen).

Naapurissa Asunto Oy Vantaan Vivekan tontit ovat pinta-alaltaan 2768 m2 ja 2720 m2 ja niillä on yhteensä 12 asuntoa, jolloin tonttialaa on 457 m2 / asunto. Kaavamuutosalueella tonttialaa on keskimäärin 595 m2 / asunto ja pieninkin yksittäinen tontti on 415 m2. Naapurissa A26-korttelialueella tontille saa rakentaa yhden asunnon 400 m2 kohti. Omakotitonteilla koko tontti on omaa asuntokohtaista pihaa.

Vapaalantien katualuevaraus on tarpeettoman leveä, joten katualuetta voidaan liittää tontteihin.

Kaikki tontit liittyvät valmiiseen katuun. Alueen molemmissa päissä on valmis kunnallistekniikka, mutta tontitus edellyttää puuttuvan kunnallistekniikan ja puuttuvan jalkakäytävän rakentamista.

Rakennettu ympäristö
Alueelle voidaan rakentaa kuusi uutta omakotitaloa, jotka liittyvät Vapaalantiehen ja muodostavat Vapaalantien ulkokaarteelle yhtenäisen talorivin. Autokatokset sijoittuvat talojen väleihin eivätkä tällöin hallitse kaupunkinäkymää. Yhden tontin tonttiliittymä on Kierretieltä.

Uusista taloista tulee harmaatiilikattoisia ja julkisivuiltaan vaaleita ja tiilipintaisia. Näin uusi rakentaminen liittyy rakennusrivin molemmin puolin rakennettuun ympäristöön. Yhtenäisestä rakentamistavasta annetaan kaavamääräyksiä.

Rakennusten itäpuolelle muodostuu etupihat. Kadun varteen rakennetaan puuttuva jalkakäytäväosuus ja kadulle jää 1 metrin leveä lumitila.

Havainnekuva suunnitelluista tonteista. / Heini Kallaluoto 2011 + TKa 2018.

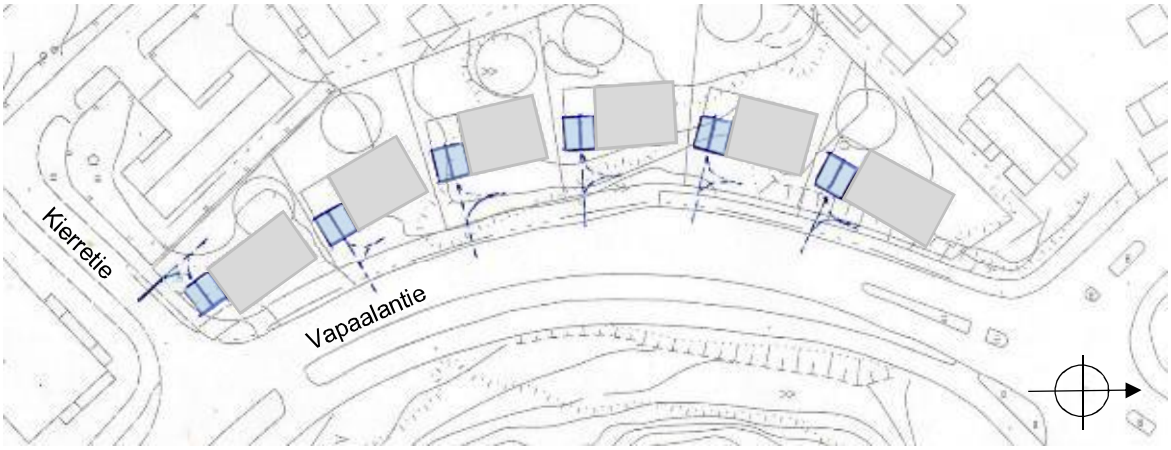

Asemapiirros suunnitellusta rakentamisesta. / TKa 2012.

Kaavamuutosalueella rakennusoikeuteen ja tonttitehokkuuteen vaikuttavat alueen muoto ja sijainti kadun vieressä, katusivun pituus sekä sijainti Kierretien kerrostalotontin naapurissa. Esitetyllä tavalla rakennettuna talot muodostavat kaaren, joka kehystää kadun toisella puolella kohoavaa kalliomäkeä.

Luonnonympäristö

Alueella kasvaa *masmalo* (Anthyllis vulneraria), joka on luonnonsuojelulain 42 §:n ja -asetuksen 29 §:n mukaisesti rauhoitettu kasvi, mutta luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan tämä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Tästä annetaan kaavamääräys. Esiintymä voidaan myös siirtää uuteen kasvupaikkaan ennen kuin tontit rakennetaan.

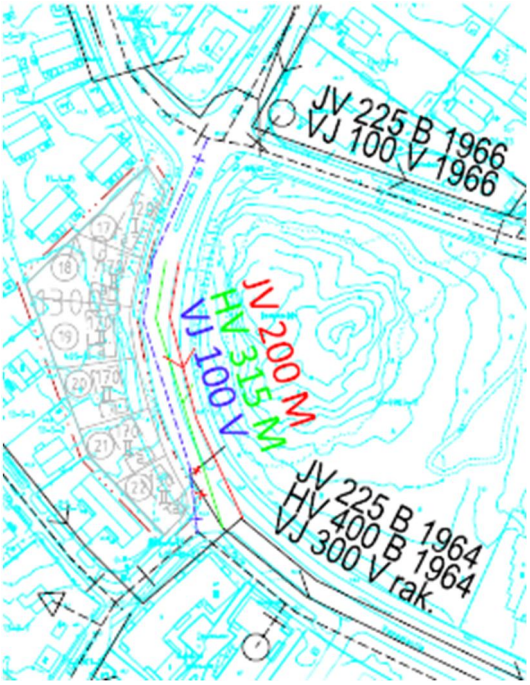

Pysäköintiratkaisu. Jokaisella tontilla on kaksi autopaikkaa. Auto voidaan kääntää tontilla. Viisi tonttia liittyy Vapaalantiehen. Yksi tontti liittyy Kierretiehen. / TKa 2012.

Liikenne

Uudet tonttiliittymät tulevat Vapaalantielle ja Kierretielle. Uusien asuntojen liikennetuotos on noin 18 – 24 ajon/vrk, millä ei ole merkittävää vaikutusta katuverkon toimivuuteen. Liikenteen kokonaissuoritteen kannalta täydennysrakentaminen on edullisempaa kuin hajarakentaminen.

Kaavassa sovelletaan kaupunkisuunnittelulautakunnan 31.3.2004 § 27 hyväksymää Vantaan asuinalueiden pysäköinnin mitoitusohjetta, jonka mukaan autopaikkojen vähimmäismäärä on erillistaloille 2 autopaikkaa / asunto.

Vesihuollon yleissuunnitelma.
Elina Kettunen 8.12.2017

Tekninen huolto

Vapaalantiellä ei ole nyt vesihuoltoa. Kadulle rakennetaan vesijohto, hulevesiviemäri ja jätevesiviemäri. Puhelinjohto ja pienjännitesähköjohto eteläisimmällä tontilla 22 tulee siirtää. Tonteille voidaan rakentaa kaukolämpö yhtä aikaa vesihuollon kanssa.

Vesihuolto

Kaava-alue liitetään Vapaalantien rakennettuun vesihuoltoverkostoon jatkamalla Vapaalantien vesijohtoa, jätevesiviemäriä ja hulevesiviemäriä kattamaan kaavoitettavat tontit. Vesijohto yhdistetään Ilpolantien vesijohtoon, jolloin käyttövarmuus paranee. Vesihuollon suunnittelu- ja rakentamiskustannukset ovat arviolta 120 000 €.

Vedenjakelu

Alue kuuluu vedenjakelujärjestelmässä Myyrmäen painepiiriin, johon vesi johdetaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Helsingistä. Painepiirin vesisäiliönä on Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m^3. Alueen painetaso vaihtelee välillä +86,00 ... +95,00.

Viemäröinti
Kaava-alueen jätevedet johdetaan Vapaalantien jätevesiviemäriin. Vapaalasta jätevedet johdetaan runkoviemärissä Vihdintien ali Hämeenkylään ja sieltä Hämevaaraan. Hämevaarassa runkoviemäri liittyy Espoon viemäriverkostoon, josta ne ohjataan Suomenojan jäteveden-puhdistamolle.

Hulevesi
Pinta- ja perusvedet johdetaan katualueelle rakennettavaan hulevesiviemäriputkeen. Hulevedet tulee kuitenkin käsitellä kiinteistökohtaisesti hyödyntäen maaston muotoiluja ja kerroksellista, monipuolista kasvillisuutta. Hulevettä voidaan varastoida tontilla kastelua varten. Kattovedet voidaan imeyttää tontilla, mikäli maaperä soveltuu imeytykseen ja siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Huleveden käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti. Hulevesien viivyttämisestä määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä.

Tonttijako
Asemakaavaan merkitään sitova tonttijako.

4.1 KAAVAN RAKENNE

Puisto- ja katualueita muutetaan erillispientalojen korttelialueiksi AO. Alueelle muodostuu kuusi omakotitonttia.

Uudet tontit

Tontti	Osoite	Pinta-ala m2	Rakennusoikeus k-m2	Tonttitehokkuus e
17	Vapaalantie 10f	524	120	0,23
18	Vapaalantie 10e	753	170	0,23
19	Vapaalantie 10d	743	170	0,23
20	Vapaalantie 10c	604	170	0,28
21	Vapaalantie 10b	530	170	0,32
22	Vapaalantie 10a	415	150	0,36

Osoitteet tarkistettu. Pinta-alat tarkentuvat tontinmittauksessa.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vapaalantien itäpuolella on laajempi virkistysalue, Ilpolanpuisto.

Rakennusalat on rajattu luonnosten mukaisiksi. Lisäksi asemakaavassa annetaan tarpeelliset määräykset katoista, julkisivuista, aidoista ja istutuksista. Puuaita Vihdintietä vastaan torjuu tie-melua.

Kaavan nähtävillä olon jälkeen tehdyt tarkistukset
- Kaavaan on lisätty kallio- ja istutusalueet.
- Poistettu puuaitamääräys paitsi Vihdintietä vastaan.
- Kaavaan on lisätty autokatoksen toteuttamismahdollisuus autotallina palomääräysten vuoksi.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Luonnonympäristöä muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Tiivistäminen ja täydentäminen ovat kuitenkin yleiskaavan keskeisiä periaatteita ja hajarakentamista edullisempaa. Kaavamuutoksessa menetetään kapea puisto, joka ei ole osa laajempaa viheralueverkostoa. Vapaalantien itäpuolella on laajempi virkistysalue, Ilpolanpuisto. Omakotitonteille sijoittuu myös istutuksia.

Kaavamuutos tuottaa kuusi uutta omakotitonttia, joille on kysyntää ja jotka täyttävät kaupungin tavoitetta asuntorakentamisesta ja omakotitonttien vuosittaisesta luovuttamisesta. Uusien omakotitalojen rakentaminen tuottaa isoja asuntoja ja asunnonvaihtoketjun, mikä parantaa asuinoloja.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen: Rakentaminen sijoittuu nykyisen kaupunkirakenteen sisään sekä olevan kadun, kunnallistekniikan ja palvelujen yhteyteen, mikä on kestävän kehityksen mukaista.

Vaikutukset nykytilanteeseen: Vapaalantien viereiseen kalliometsään rakennetaan kuusi uutta omakotitaloa. Viideltä tontilta poistuu suora yhteys puistoon, mutta Vapaalantien toisella puolella on laajempi puisto.

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön: Uudet tiilipintaiset omakotitalot sijoittuvat Vapaalantiellä rappaus- ja tiilipintaisen kerrostalon (Kierretie 2) ja tiilipintaisen omakotitalon (Vapaalantie 12a) väliin. Saman korttelin naapuritonteilla on tiili- ja puupintaisia erillistaloja. Lähimmillään uudet talot sijoittuvat 8 metrin etäisyydelle nykyisistä taloista, mikä vastaa kaupungin rakennusjärjestystä.

Vaikutukset luonnonympäristöön: Tontilla oleva luonnonympäristö muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Masmalokasvusto voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan ennen tonttien myymistä.

Liikenteelliset vaikutukset: Uusi asuminen tuottaa liikennettä noin 18 – 24 ajon /vrk, millä ei ole merkittävää vaikutusta katuverkon toimivuuteen. Täydennysrakentaminen on liikenteen kokonaissuoritteen kannalta edullisempaa kuin hajarakentaminen ja mahdollistaa joukkoliikenteen käytön.

Sosiaaliset vaikutukset: Kaava vastaa väestönkasvun haasteeseen ja perheasuntojen tarpeeseen. Nyt viiden tontin vieressä olevaa puistoaluetta muuttuu tonteiksi. Naapurit kokevat puiston menetyksen ja uudet talot häiritseviksi. Kuusi perhettä voi rakentaa alueelle omakotitalon, jolloin alueelle muuttaa uusia asukkaita. Liike-, toimisto- ja työtilojen salliminen mahdollistaa etätyön ja yrittäjyyden oman asunnon yhteydessä, mikä voi monipuolistaa alueen palveluja ja katukuvaa. Tämäntapaisten asuntojen tulee nimenomaan sijaita kokoojakadun varrella. Vanhoja asuntoja vapautuu myyntiin. Rakentaminen tarjoaa työtä.

Kaavan laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenneverkkoon, palveluihin ja ilmastoon ovat vähäiset. Kaavamuutos vastaa kaupungistumisen ja väestömäärän lisäyksen haasteeseen. Täydennysrakentaminen tiivistää kaupunkirakennetta, mutta on hajarakentamista edullisempaa.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tonttien Vihdintien puoleiselle sivulle on rakennettava 1,5 m korkea tiivis puuaita.

Rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lentomelua vastaan on oltava asunnoissa vähintään 32 dB sekä liike-, toimisto- ja työtiloissa vähintään 29 dB. Rakennusten ääneneristävyydestä määrätään rakennusjärjestyksessä.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaupunki myy tai vuokraa tontit rakentajille, kun kaava on tullut voimaan, kunnallistekniikka on rakennettu ja Vapaalantien sähkökaapelit on siirretty. Alueella kasvava masmaloesiintymä voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan ennen tonttien myymistä.

Havainnepiirrokset ja asemapiirros osoittavat, kuinka rakentaminen on toteutettavissa. Rakennusluvista ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupungilta

Kaupunkisuunnittelu	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Asta Tirkkonen	asemakaavasuunnittelija (2010)
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
	Marko Hoffren	suunnitteluavustaja
	Eeva Juusela	suunnitteluavustaja
	Tuukka Kaattari	suunnitteluavustaja
	Heini Kallaluoto	TET-harjoittelija (2011)
Kiinteistöt ja asuminen	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Juho Lumme	tontti-insinööri
	Tuula Hurme	asuntotuotannon kehittämisp.
	Tomi Henriksson	asumisasioiden päällikkö
	Petteri Leinonen	lakimies
	Hannes Oksanen	lakimies
Kuntatekniikan keskus	Pekka Haasanen	liikenneinsinööri
	Pirjo Salo	liikenneinsinööri
	Marika Orava	suunnitteluinsinööri
	Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri
Rakennusvalvonta	Matti Kärki	lupa-arkkitehti
	Jorma Suokas	tarkastusrakennusmestari
Ympäristökeskus	Stefan Skog	ympäristöjohtaja

Kaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 2.3.2011 ja 7.3.2018.
MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

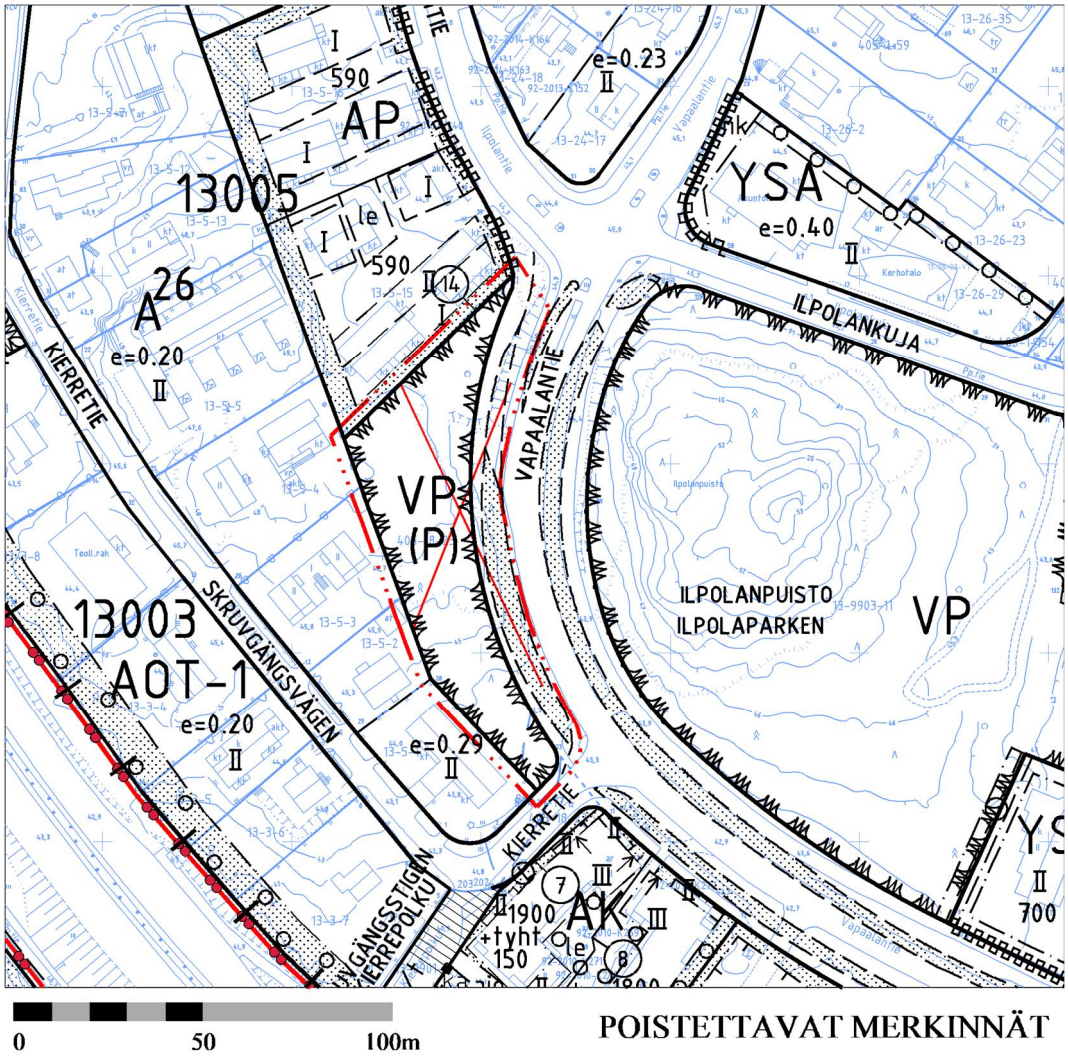
Vantaa 16.4.2018

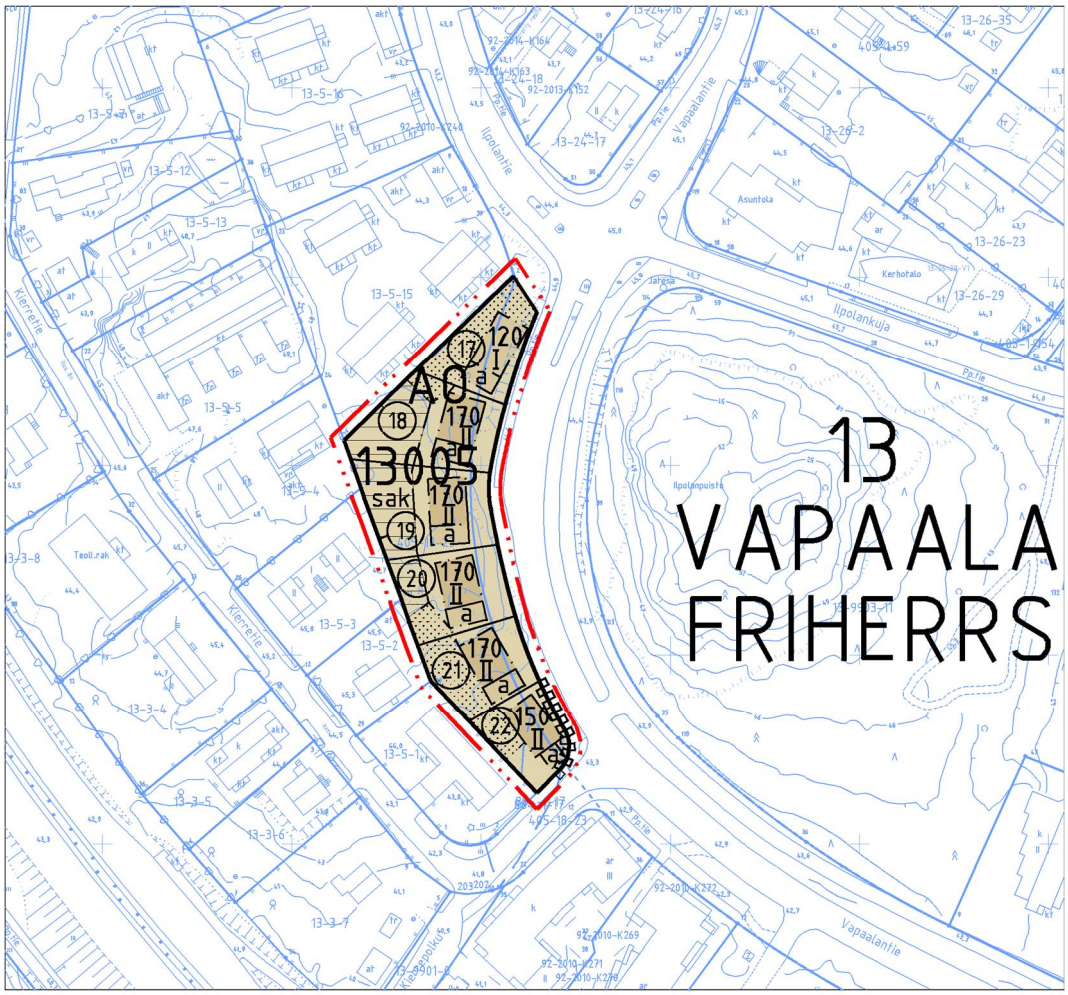
VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu / Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti
timo.kallaluoto@vantaa.fi
p. 050 3122 132
Kielotie 28, 01300 Vantaa

7. ASEMAKAAVAKARTTA JA –MÄÄRÄYKSET

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 2 Baskartbladens nummer
002120	16.4.2018	682489

Vantaan kaupunki

VAPAALANTIE 10

Kaupunginosa 13, Vapaala

Asemakaavan muutos

Osa korttelia 13005.

Tonttijako

Osa korttelia 13005.

1:2000

Vanda stad

FRIHERRSVÄGEN 10

Stadsdel 13, Friherrs

Ändring av detaljplanen

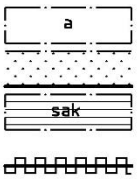
Del av kvarteret 13005.

Tomtindelning

Del av kvarteret 13005.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
AO	Erillispientalojen korttelialue.	Kvartersområde för fristående småhus.
	Jokaiselle tontille saa rakentaa enintään yhden asunnon.	På varje tomten får byggas i högst en bostad.
	Tontille saa sijoittaa sellaisia liike-, toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista, yhteensä enintään 25 % rakennusoikeudesta.	På tomten får placeras sådana affärs-, kontors- och arbetslokaliteter som inte stör boendet, sammanlagt högst 25 % av byggnadsrätten.
	Rakennuksissa on käytettävä harjakattoa.	I byggnaderna ska användas åstak.
	Kattomateriaalin tulee olla harmaa kattotiili.	Takmaterialet ska vara av grå taktegel.
	Kattokaltevuuden tulee olla 1:2.	Taklutningen ska vara 1:2.
	Rakennuksissa tulee olla vaaleat avoräystäät.	Byggnaderna ska ha ljusa och öppna takfötter.
	Julkisivumateriaalin tulee olla paikalla muurattu keltainen savitiili tiilenvärisin saumoin.	Fasadmaterialet ska bestå av på platsen murad gul lertegel med tegelfärgade fogar.
	Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan.	Bostadsbyggnad ska byggas invid byggnadsgränsens gatusidan.
	Kuistin ja terassin saa rakentaa rakennusalan ulkopuolelle, ei kuitenkaan 4,0 metriä lähemmäksi naapuritontin rajaa eikä 1,5 metriä lähemmäksi katualueen rajaa.	Kvisten och terrassen får byggas utom byggnadsgränsen, men dock inte närmare än 4,0 meter granntomtens gräns och närmare än 1,5 meter gatuområdets gräns.
	Kadun puolella on oltava istutuksia.	På gatusidan ska vara planteringar.
	Kadun puoleiset ajo- ja kävelyalueet ja autopaikat on päällystettävä harmain kivetyksin tai laatoituksin.	Kör- och gångområdena på gatusidan och bilplatserna ska beläggas med gråa stenar eller plattor.
	Tonteilla 13-005-17 ja -18 sijaitsee masmaloesiintymä (Anthullis vulneraria), joka luonnonsuojelulain 48 §:n 1. momentin mukaan ei estä rakennustoimintaa eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä, mutta jota on vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.	På tomterna 13-005-17 och -18 ligger getväpplingsförekomst (Anthullis vulneraria) som enligt naturvårdslagets 48 § 1. momentet hindrar inte att marken används för byggande, inte heller ändamålsenlig användning av en byggnad eller anordning, men då ska det emellertid undvikas att fridlysta växter skadas eller störs, om detta är möjligt utan avsevärda merkostnader.
	Tontit on rajattava Vihdintien suuntaan 1,5 metriä korkealla tiiviillä puuaidalla.	Tomterna ska gränsas mot Vichtisvägen med 1,5 meter högt tätt staket av trä.
	Tontti tulee aidata toista tonttia vastaan pensasaidalla tai kivimuurilla.	Tomten ska inhägnas mot andra tomterna med häck eller stenmur.
	Vähintään 1 autopaikka / asunto tulee sijoittaa autokatokseen tai autotalliin, jonka saa rakentaa auton säilytyspaikan rakennusalalle rakennusoikeuden lisäksi.	Minst 1 bilplats / bostad ska placeras i bilskydd eller i garage som får byggas på byggnadsytan för förvaringsplats för bil utöver byggnadsytan.
	Autopaikkoja on varattava 2 kpl / tontti.	Bilplatser ska reserveras 2 st / tomt.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
⑰	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
13	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VAP	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
13005	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
170	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.

Auton säilytyspaikan rakennusala.

Istutettava alueen osa.

Maisemallisesti merkittävä avokallio.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Byggnadsyta för förvaringsplats för bil.

Del av område som bör planteras.

Berghäll viktig ur landskapsmässig synpunkt.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Stadsmätning

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	27.02.2018
Kaavan nimi	002120 Vapaala 13 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	23.09.2011
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002120
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,3570	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,3570

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Lomarakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,3570**	**100,0**	**950**	**0,27**	**0,0000**	**950**
A yhteensä	0,3570	100,0	950	0,27	0,3570	950
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,2733	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0000		0		-0,0837	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,3570**	**100,0**	**950**	**0,27**	**0,0000**	**950**
A yhteensä	0,3570	100,0	950	0,27	0,3570	950
AO	0,3570	100,0	950	0,27	0,3570	950
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,2733	0
VL	0,0000		0		-0,2733	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0000		0		-0,0837	0
Kadut	0,0000		0		-0,0837	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Asemakaavan muutosehdotus 002120 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 24.1. – 22.2.2018. Tällöin jätettiin kuusi muistutusta.

Muistuttaja	Muistutuksen tiivistelmä	Tarkistukset
Nro 1 **Muistuttajat** **A ja B**	Vastustamme hanketta. Jos meille olisi kerrottu täydennysrakennushankkeesta, emme olisi ostaneet asuntoa. Asuntomme arvo tulee laskemaan. Tiivistäminen voidaan hoitaa jossakin muualla. Lidl lisää liikennettä. Tontti on erittäin ahdas.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet.
Nro 2 **Asunto Oy** **Vantaan Viveka**	Alue on asemakaavassa puistoa ja yleiskaavassa pientaloaluetta, joka on pääkäyttötarkoitus ja voi sisältää puistojakin. Täydennysrakentaminen tulisi tapahtua tontteja tiivistämällä. Vaadimme kauppahinnan alennusta, koska kiinteistökauppaa tehtäessä ei informoitu asemakaavamuutoksesta. Puistoalueen rakentaminen on vaikeaa ja edellyttää louhintaa. Tontille liikennejärjestely on vaativa ja kallis. Tonteilta ajettaisiin suoraan Vapaalantielle. Liikenne lisääntyy Lidlin valmistuessa. Puistossa kasvaa rauhoitettu masmalo. Vapaalan puusto ja vehreys on vähentynyt. Kaavamuutos poistaisi puistoa. Rakennukset tulisi tehdä yksikerroksisina ja tonttien määrä pudottaa neljään tai kolme yksikerroksista paritaloa.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet. Havainnekuvia tarkistettu.
Nro 3 **Muistuttaja C**	Ei ole huomioitu valituksia. Tontit pieniä ja vaikeasti rakennettavia. Liikennejärjestelyt vaikeat. Kerrostalojen kohdalle luvattiin jalkakäytävä. Rauhoitetun kasvin poimiminen ja hävittäminen on kielletty. Miksi Vapaalan tämä osa täytyy tehorakentaa? Saimme jo kerrostalot, jotka eivät sovi tänne. Tontit 17 ja 22 tulisi jättää rakentamatta. Olen hoitanut puistoa. Alueella on suuri vastustus. Liitteenä vanha nimilista (110 allekirjoitusta).	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet. Tontille 22 liittymäkielto risteyksestä.
Nro 4 **Vapaalan omakotiyhdistys ry**	Omakotiyhdistys vastustaa erityisesti tonttitehokkuutta e = 0.27. Täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteita ei ole noudatettu. Maanpäällistä kellaria ei tule sallia. Määräys rakentamisesta kiinni rakennusalan rajaan on ristiriidassa muiden määräysten kanssa. Puuaitamääräys ei sisälly suunnitteluperiaatteisiin. Vapaalantien liikenne lisääntyy ja kaventaminen vähentää näkyvyyttä. Masmaloesiintymä tulisi säilyttää.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet. Poistettu puuaita paitsi Vihdintietä vastaan.
Nro 5 **Muistuttajat** **D ja E**	Puisto on kallioinen ja erittäin ahdas, rakentaminen vaikeaa. Tonteille pitää mahtua autopaikat, roskakatokset ja lumi. Pysäköinti heikkenee, estetään vieraiden käynti. Rakentaminen vaatii varovaista louhintaa. Kuuden omakotitalon mahduttaminen on vaikeaa. Tontin 22 rakennusoikeus 0,36 on Vantaan ennätys. Kaksikerroksiset talot yksikerroksisten eteen ei ole viihtyisää. Päivittäinen näkymä estetään. Yleisnäkymä Vapaalaan tullessa heikkenee. Vastustamme asemakaavan muuttamista.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet.
Nro 6 **Muistuttajat** **F ja G**	Ostimme asunnon puiston vierestä. Kaava ei vastaa täydennysrakentamisselvitystä, erityisesti vehreys. Huomioitava kalliomäkien säilyttäminen. Liikenne lisääntyy. Kannattaako rakentaminen? Haluamme säilyttää puistonäkymän.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet.

NRO 1

Muistuttajat A ja B

Muistutus

Luonnollisesti vastustamme näin älytöntä Vantaan kaupungin täydennysrakennushanketta, joka on vaivannut meitä jo 8 vuoden ajan.

Jos meille olisi kerrottu täydennysrakennushankkeesta kun olimme ostamassa puisto-alueeseen rajoittuvaa paritaloa emme tietenkään olisi ostaneet ko. asuntoa ! Koemme että meitä on petetty.

Jos hanke toteutuu niin asuntomme arvo tulee huomattavasti laskemaan. Tuskin kukaan tulee ostamaan tätä asuntoa jos hanke toteutuu.

Tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen voidaan hoitaa aivan jossakin muualla. Liikenne tulee lisääntymään merkittävästi, koska lähelle valmistuu Lidl. Tontti on erittäin ahdas, siihen ei millään mahdu 6 eikä 4 taloa. Kaikki ne valtuuston ja lautakunnan jäsenet, jotka ovat käyneet paikan päällä ovat olleet tyrmistyneitä, että eihän tällaiselle paikalle voida mitään rakentaa. Meidän olennaisin tekijä asunnon ostopäätökselle oli alueen luonnon-läheisyys ja erityisesti terassiltamme aukeava näkymä tälle pienelle puistoalueelle jonka Vantaan kaupunki nyt haluaa raiskata. Mittamme on täynnä.

Vastine

Vantaan karttapalvelussa on ollut ja on yhä nähtävillä asemakaava- ja yleiskaavatilanne. Yleiskaava 2007 ja sen kaavaselostus on ollut ja on yhä nähtävillä internetissä kaupunki-suunnittelun sivuilla. Yleiskaavan pientaloalueelle voidaan kaavoittaa pientaloja.

Kaupungin kasvun, kehityksen ja kaavoituksen myötä asuntojen arvot voivat nousta tai laskea eikä arvonmuutoksia korvata. Kehittyvissä kaupungeissa asuntojen arvot yleisesti nousevat, taantuvissa laskevat.

Lidlin kaavamuutoksen 002345 liikenneselvityksessä todetaan, että nykytilanteeseen nähden Lidlin rakentuminen ei heikennä liikenteen toimivuutta.

Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 päätti lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää. Kaupunginvaltuuston 11.5.2015 hyväksymässä Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmassa 2050 Vapaala kuuluu seudun ensisijaisesti kehitettäviin vyöhykkeisiin.

Kasvavassa kaupungissa tarvitaan jatkuvasti rakennusmaata. Täydennysrakentamiskohteita on myös muissa kaupunginosissa. Vapaalan suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin kaupungin-hallituksessa 11.12.2017 ja niiden täydennysrakentamisselvityksessä katsotaan, että tämä puisto ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja reunaehdot huomioiden rakentaminen on mahdollista.

Kaavakartta ja havainnepiirros osoittavat, että rakentaminen mahtuu tonteille. Pientalo-tontteja kaavoitetaan tehokkaamminkin. Virkistysalueeksi jää isompia puistoja kuten Ilpolanpuisto.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.

NRO 2

Asunto Oy Vantaan Viveka

Muistutus

”Asunto Oy Vantaan Vivekan lausuma koskien asemakaavan muutoshanketta n:o 002120

1.
Kuulutuksessa haivatut epäkohdat

Kaavakartta ja määräykset

- Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan. Kuvissa kuitenkin piirretty selvästi irti rajasta.

Selostuksessa

- Sivu 37/51 3.4 asemakaavaratkaisun vaihtoehdot kuva 2 asuntoihin piirretty autokatokset, vaikka tontilla on pysäköinnille varattu alue. Tällä on saatu tontti näyttämään ahtaammalta.

- Sivu 41/51 havainnekuvassa myös vasemman puoleisen päätytontin talo piirretty yksikerroksisena, vaikka se on ehdotuksessa kaksikerroksinen. Kyseisen tontin tehokkuus on nostettu arvoon e36, joka on pientalo tontille uusi Vantaan ennätys. 415m tontille saisi rakentaa 150m2 asunnon.

2.
Taustaa

Vantaan kaupungin Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö on 23.9.2010 antamallaan asemakaavan muutoksen luonnoksella tiedottanut asianosaisia vireillä olevasta kaavamuutoksesta sekä varannut asianosaisille tilaisuuden lausua mielipiteensä. Lähettämässään asemakaavamuutoksen luonnoksessa asemakaavayksikkö on ilmoittanut Vantaan kaupungin yrityspalveluiden hakevan kaavamuutosta siten, että Vapaalantie 10cn – 10 h:n kohdalle kaavoitettaisiin pientalotontteja. Ilmoitusvaiheessa asemakaavayksikkö on perustellut kaavamuutosta sillä, että kyseessä olisi yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde.

3.
Yleiskaavan käyttötarkoitus

Nyt kaavamuutos luonnoksen alainen alue on vahvistetussa asemakaavassa määritetty puistoksi (P). Asemakaavamuutoksen perusteluna on esitetty toimenpiteen olevan ”yleiskaavan mukainen ”täydennysrakentamis -kohde”. Yleiskaavassa Vapaalan alue on määritelty pientaloalueeksi (A3). Tällä määrittelyllä on käsityksemme mukaan tarkoitus kertoa alueen pääkäyttötarkoitus, joka on pientaloalue. Sen sisällä on pääkäyttötarkoituksen lisäksi sitä palvelevia alueita, kuten liikennealueet, puistoalueet, mahdollisesti palvelutoimintojen alueet, kuten päiväkodit, ym. Yleiskaavassa voidaan ohjeistaa täydennysrakentamista, kuten tässä tapauksessa mahdollisesti on tapahtunut, mutta sen tulisi normaalisti tapahtua mm. vanhoja asuntontteja tiivistämällä eikä, kuten tässä tapauksessa, muuttamalla vahvistetun asemakaavan mukainen pieni puistoalue asuntotonteiksi.

4.
Kauppahinnanalennusta Vantaan kaupungilta

Yleisötilaisuudessa 5.10.2011 aluearkkitehti Timo Kallaluoto kertoi, että Vantaan kaupungilla on ollut jo vuodesta 2007 tieto ja alustavat suunnitelmat kyseisen puistoalueen asemakaavan muuttamiseksi pientalotonteiksi.

5.
Asunto Oy Vantaan Viveka on 16.12.2009 ostanut tontit 92-13-5-16 ja 92-13-5-15 Vantaan kaupungilta. Asunto Oy Vantaan [Vivekan] rakennuttajana toimineen Rakennuspetäjä Oy:n toimitusjohtaja Ari Hernesniemen mukaan silloisia Asunto Oy Vantaan Vivekan edustajia ei ole informoitus kiinteistökauppoja tehtäessä suunnitellusta asemakaavamuutoksesta, jossa Asunto Oy Vantaan Vivekan rajanaapurina oleva alue muutetaan puistoalueesta pientalo-tonteiksi. Kyseessä on sellainen tieto, joka on ollut myyjän tiedossa ja josta myyjän eli Vantaan kaupungin olisi pitänyt ilmoittaa ostajalle. Kyseinen tieto olisi vaikuttanut maksettuun kauppahintaan sekä rakennusten sijoitteluun.

6.
Asunto Oy Vantaan Viveka ilmoittaa, että se tulee vaatimaan Vantaan kaupungilta maakaaren 2 luvun myyjän virhevastuuta koskevien säännösten perusteella kauppahinnan alennusta, mikäli asemakaavaa muutetaan ehdotuksen mukaisesti.

7.
Tonttien rakentaminen

Kyseinen puistoalue on kallioinen ja päistä erittäin kapea. Nykyiselle puistoalueelle rakentaminen on vaikeaa, sillä tiiviisti rakennetulla pientaloalueella perustusten tekeminen, vaatii rakennuttajalta ja rakentajalta erityistä osaamista ja varovaisuuttaa varsinkin louhimisessa. Kyseisen puistoalueen välittömässä läheisyydessä on marraskuussa 2010 valmistunut paritaloyhtiö Asunto Oy Vantaan Viveka sekä useita omakotitaloja ja muita pientaloja, jotka kärsivät helposti tärinä- tai räjäytysvahinkoja.

Louhinta- ja räjäytystöiden tekijät ovat ankarassa vastuussa aiheuttamistaan vahingoista. Korostamme, että tulevat tontin omistajat voivat joutua louhinta- ja räjäytystöiden tilaajina korvaamaan louhinta- ja räjäytystöiden aiheuttamat vahingot yhteisvastuullisesti louhinta- ja räjäytystöiden tekijöiden kanssa. Kiinteistön omistajan vastuusta tarkemmin esimerkiksi korkeimman oikeuden tuomiossa KKO:1996:59.

8.
Liikennejärjestelyt

Tontille on erittäin vaativaa ja kallista rakentaa toimivaa liikennejärjestelyä, sillä nyt suunnitelluilta tonteilta ajettaisiin suoraan erittäin vilkasliikenteiselle Vapaalantielle, joka on kyseisen Vapaalan alueen läpi menevä pääväylä. Liikenne tulee jatkossa lisääntymään merkittävästi tällä väylällä Lidlin valmistuessa.

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa ei ole millään tavalla ratkaistu liikennejärjestelyihin liittyviä ongelmia. Tämä liikennejärjestelyjen hoitamattomuus tulee aiheuttamaan huomattavasti vaaratilanteita ja pahimmassa tapauksessa onnettomuuksia erittäin vilkasliikenteisellä Vapaalantiellä, joka sijaitsee Rajatorpan koulun läheisyydessä ja näin monen ala-asteikäisen koulureitillä. Asukkaiden ja vieraiden pysäköintiin ei ole osoitettu pysäköintilevennyksen korvaavaa ratkaisua.

9.
Rauhoitettu kasvi

Kyseisellä puistoalueella kasvaa rauhoitettu kasvi nimeltään masmalo. Masmalo on jääkauden jälkeisen arovaiheen kasveja, joka nykyisessä havumetsiä suosivassa ilmastossamme joutuu tyytymään harjujen ja kuivien ketojen tarjoamiin vähiin aromaisiin laikkuihin. Heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa. Masmalo on maassamme hyvin harvinainen, mutta sitäkin monimuotoisempi.[1] Kyseisen puistoalueen nykyisen rajanaapurin Asunto Oy Vantaan Vivekan rakentamiseen liittyvissä rakennuslupa ja muissa kaavavaiheissa masmalon on todettu säilyvän kyseisellä puistoalueella. Nyt suunniteltu kaavamuutos ja sen seurauksena rakentaminen tuhoaisi rauhoitetun ja harvinaisen masmalon esiintymisalueen.
[1] http://www.luontoportti.com/suomi/fi/kukkakasvit/masmalo

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa todetaan, että masmaloesiintymä on siirrettävä toiseen kasvupaikkaan ennen kuin rakennuslupa voidaan myöntää. Masmalon siirtäminen asemakaavaluonnoksen mukaisesti uuteen kasvupaikkaan ei turvaa masmalon säilymistä, sillä heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa ja uudessa kasvupaikassa ei ole mitään takeita masmalon selviämisestä. Masmalon on kyseisellä puistoalueella löytänyt luonnollisen kasvupaikkansa.

10.
Viheralueet

Alueella äskettäin tapahtuneiden kaavamuutosten (Ilpolantie ja Hohtimet-alue sekä Vapaalantie-Vapaalanpolku) ja rakentamisen vuoksi on Vapaalan puusto ja vehreys huomattavasti vähentynyt. Kyseinen Vapaalantie 10 C -kaavamuutos poistaisi osan Ilpolanpuistosta ja näin pienentäisi huomattavasti virkistysalueen kokoa. Vantaan kaupungin tulisi huolehtia kaupunkilaisten viihtyvyydestä säilyttämällä vähäiset virkistysalueet.

11.
Yhteenveto

Kaikilla mainituilla perusteilla Asunto Oy Vantaan Viveka ilmoittaa, että vastustamme asemakaavan n:o 002120 muuttamista.

Mikäli vastoin Asunto Oy Vivekan näkemystä kaupunkisuunnittelulautakunta päättäisi edetä asemakaavan muutoshankkeessa, esitämme, että rakennukset tehdään yksikerroksisina ja tonttien määrä tulisi pudottaa neljään ja pohjoisen puoleista kapeaa tonttia ei otettaisi käyttöön. Vaihtoehtoisesti voitaisiin toteuttaa yhtiömuotoisena 3 yksikerroksista paritaloa, jolloin 6 asuntoa toteutuisi. Tällöinkin kyseisen alueen pohjoisenpuoleinen tontti jäisi viheralueeksi tai puistoksi.

Vaihtoehtoisen kaavoituksen toteutumisesta huolimatta, taloyhtiö ei tule luopumaan tontin kauppahinnan alennusvaatimuksesta.”

Vastine

1.
Kuulutuksessa haivatut epäkohdat
Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan, ei kiinni kadun rajaan. Rakennusala on kaavakartalla tummanruskea alue, jolla on rakennusoikeusluku. Rakennusalan ja kadun väliin jää rakentamaton alue ja kadun puolelle vielä noin 1 m leveä lumitila ja jalkakäytävä. Havainnekuvat vastaavat kaavaa.

Tarkistetaan sivun 37 kuva 2 ja sivun 41 havainnekuva esitetyllä tavalla.

Asemakaavamuutoksissa kukin alue suunnitellaan kaupunginosan yleisiä suunnitteluperiaatteita tarkemmin. Kun alue tulee rakennetuksi, se kannattaa rakentaa riittävän tehokkaasti.

Tonttitehokkuus voi vaihdella eri tonteilla. Vapaalassa esiintyy pientalotonteilla myös e = 0,35 (Sahatie 9), e = 0,36 (Kaavintie 24) ja e = 0,42 (Höylätie 20) tonttitehokkuuksia. Varistossa Sirppikujan omakotitonteilla esiintyy e = 0,30 … 0,37 tonttitehokkuuksia. Pakkalaan Pitotielle on kaavoitettu pientaloja e = 0,40 ja 0,60 tonttitehokkuuksilla sekä Kivistöön Kvartsijuonenkujalle jopa e = 0,85 tonttitehokkuudella. Siten e = 0,36 tehokkuus ei ole Vantaallakaan tavaton, ottaen vielä huomioon, että kyse on kulmatontista kerrostalon (e = 0,89) naapurissa. Muilla tonteilla tehokkuus on vastaavasti alempi.

Asunto Oy Vantaan Vivekan naapuritonteilla tonttitehokkuus on vain e = 0,23(**!**), joten kaavassa on otettu yhtiön mielipide huomioon. Kaava-alueen keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa rakentamista samassa korttelissa Ilpolantien ja Kierretien välisillä uusilla tonteilla. Lisäksi naapurissa Kierretie 1 on tonttitehokkuus e = 0,29. Hyvä tonttitehokkuus johtuu erityisesti myös alueen pitkulaisesta muodosta. Tämä alue sijaitsee myös joukkoliikennevyöhykkeellä sekä lähinnä Vapaalan palveluja ja kaavoitettavaa uutta isoa Lidlin päivittäistavarakauppaa.

Vapaalan asemakaavassa (esimerkiksi A26-alueilla) tontin vähimmäiskoko on 400 m2.

2.
Taustaa
–

3.
Yleiskaavan käyttötarkoitus
Oikeusvaikutteisen yleiskaavan pientaloalueelle voidaan asemakaavoittaa pientalotontteja. Täydennysrakentamisalueita on määritelty tarkemmin yleiskaavan selostuksessa (s. 67). Lisäksi yleiskaavaa on tarkennettu Vapaalan suunnitteluperiaatteilla kaupunginhallituksessa 11.12.2017. Tavoitteena on kaavoittaa tontteja ensi sijassa kaupungin maalle.

4.
Kauppahinnanalennusta Vantaan kaupungilta
Mainittu tieto ja suunnitelma vuonna 2007 on ollut vain yleiskaava, jossa puistoalue on pientaloaluetta A3, ja yleiskaavan selostuksessa esitetty täydennysrakentamisalue (s. 67 kuva 8.4). Muuta tarkempaa suunnitelmaa ei vielä tuolloin ole ollut. Asemakaavamuutosta on haettu vasta 8.9.2010. Varhaisin rakentamisluonnos on kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa vasta 20.9.2010.

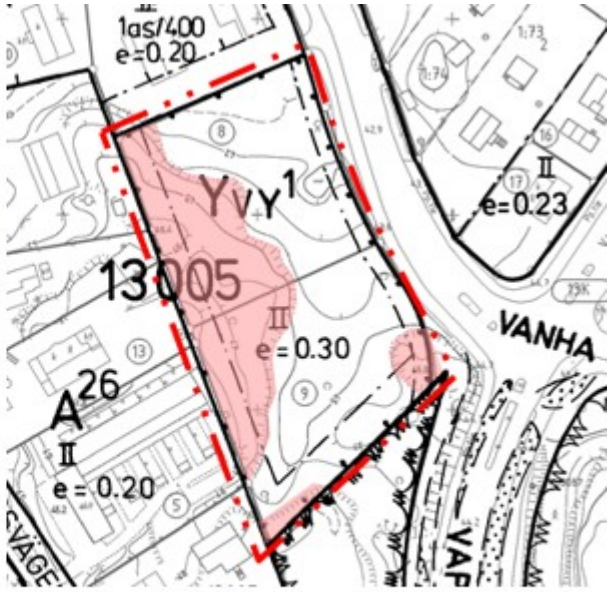
5.
Vantaan kaupungin ja Asunto Oy Vantaan Vivekan c/o Rakennuspetäjä Oy välisessä kauppakirjassa 16.12.2009 todetaan, että ostaja on tutustunut kaupan kohteita koskeviin asiakirjoihin, joita ovat muun muassa kaavakartat ja -määräykset ja että ostaja on tutustunut myös naapuritontteja koskeviin kaavakarttoihin ja -määräyksiin. Yleiskaavamääräyksen mukaan alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Kaavat ovat yleisesti nähtävillä kaupungin karttapalvelussa ***kartta.vantaa.fi*** ja yleiskaavasta on kaupungin verkkosivuilla ollut silloin ja on yhä nähtävissä kaavakartta, kaavamääräykset, kaavaselostus ja selvitykset, http://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/yleiskaavoitus/yleiskaava_2007

6.
Kaupungilla on oikeus muuttaa asemakaavaa. Perustetta kauppahinnan alennukselle ei ole. Tontti 92-13-5-16 ei rajoitu puistoalueeseen. Sitä paitsi alue on yhä puistoa, vielä 8 vuotta maakaupan jälkeen.

7.
Tonttien rakentaminen
Asunto Oy Vantaan Viveka on rakennettu samanlaiseen kallio- ja moreenimaastoon. Taloja rakennetaan vaikeampaankin maastoon ja voidaan rakentaa jopa kaupunkien keskustoihin aivan toisen talon viereen varovaisella louhintatekniikalla (etanadynamiitilla), mikä on tänä päivänä yleistä.

Maalajit (1 m syvyydessä).
Kallio. Moreeni. Siltti.

Asemakaavatilanne Asunto Oy Vantaan Vivekan tontilla 21.3.2007. Pohjakartalla näkyvät tonteilla olleet avokalliot (tehostus puneella), joita on louhittu.

8.
Liikennejärjestelyt
Lidlin kaavamuutoksen 002345 liikenneselvityksessä todetaan, että nykytilanteeseen nähden Lidlin rakentuminen (Vapaalantie 4) lisää liikennettä erityisesti Rajatorpantien suuntaan, mutta ei heikennä liikenteen toimivuutta. Vapaalantiellä on jo nyt tonttiliittymiä. Omakotitontin liittymää käytetään vain muutaman kerran päivässä. Tonttiliittymiä esiintyy Vantaalla myös kaduilla, joiden liikennemäärä on yli 8 000 ajon/vrk. Rakentaminen ei heikennä kouluteiden turvallisuutta, koska Vapaalantiellä ei ole nyt tonttien kohdalla jalkakäytävää vaan se on kadun toisella puolella. Vapaalantiellä on 40 km/h nopeusrajoitus.

Asemakaavassa vaaditaan jokaiselle tontille 2 autopaikkaa / asunto, joka on Vantaalla tavanomainen omakotitontin pysäköintinormi, ja käytössä myös Asunto Oy Vantaan Vivekan tontilla. Asemakaavaan on varattu nykyinen pysäköintilevennyksen tila. Ilpolankujalla ei ole pysäköintikieltoa, joten siellä saa pysäköidä.

9.
Rauhoitettu kasvi
Asunto Oy Vantaan Vivekan tontilla voimassa olevassa asemakaavassa 001700 ja sen kaavaselostuksessa (21.3.2007) ei todeta masmaloesiintymää. Kaavassa määrätään vain, että rakennustöiden aikana puiston puoleista kasvillisuutta on suojattava, mikä on luonnollista, koska rakentamisen tulee pysyä oman tontin puolella.

Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan masmaloesiintymä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Vantaan ympäristökeskuksen mukaan rauhoitettuja kasveja voidaan myös siirtää uuteen kasvupaikkaan (ympäristöjohtaja Stefan Skog 28.10.2010).

10.
Viheralueet
Kasvavassa kaupungissa tonteille on jatkuva kysyntä. Täydennysrakentaminen on hajarakentamista edullisempaa ja kestävän kehityksen mukaista. Asemakaavaa on voitava muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Vapaala on Myyrmäen aluekeskuksen läheinen pientaloalue, jonka tiivistäminen ja täydentäminen on perusteltua ja ylemmänasteisen kaavoituksen mukaista.

Nyt käsiteltävä nimetön puistoalue ei kuulu Ilpolanpuistoon, joka sijaitsee Vapaalantien toisella puolella. Kaupunginhallituksen 11.12.2017 hyväksymiin Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin liittyvässä täydennysrakentamisselvityksessä on todettu, että tämä puistoalue ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja reunaehdot huomioiden rakentaminen on mahdollista. Vapaalassa säilyy isompia puistoja, kuten Ilpolanpuisto, Sahapuisto sekä Vapaalaa ympäröivä laaja yhtenäinen virkistysalue, johon kuuluvat Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä, Myyrmäenmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto.

11.
Yhteenveto
Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 asetti tavoitteeksi kaavoittaa ensi sijassa kaupungin omaa maata ja päätti lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää (100 kpl/vuosi). Tavoitteellista on ensi sijassa rasitteettomien omakotitonttien kaavoitus, mikä on tässä mahdollista ilman uuden kadun rakentamista. Yhtiön naapuritonteilla tonttitehokkuus on suunnitteluperiaatteita alempi, e = 0,23. Pohjoisimmalla tontilla on muita pienempi yksikerroksinen talo. Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet Asunto Oy Vantaan Vivekan tonttia vastaan.

Kauppahinnan alennusvaatimusta, joka on perusteeton, ei käsitellä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavaprosessissa.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet Asunto Oy Vantaan Vivekan tonttia vastaan.
Tarkistetaan kaavaselostukseen sivun 37 kuva 2 ja sivun 41 havainnekuva.

NRO 3
Muistuttaja C

Muistutus

1 Uusi kaavaluonnos ei ole ottanut yhtään huomioon valituksia aikaisemmasta luonnoksesta.
2 Onko tosiaan Vantaan etu tarjota näin hankalia, pieniä ja vaikeasti rakennettavia tontteja kun Vantaalta löytyy rakennusmaata riittävästi muualtakin.
3 Liikennejärjestelyt tonteille ovat vaikeat. Risteykset ovat molemmin puolin tonttia, sekä paljon liittymiä pienelle alueelle. Tontin numero 22 liittymä on suoraan risteysalueelta. Jo nyt kerrostalojen myötä pysäköinti on mennyt aivan villiksi Kierretiellä. Pelastusajoneuvot eivät mahdu kulkemaan siitä.
4 Kerrostalojen myötä katuosuudelle luvattiin jalankulkutie joka oli piirretty luonnoksiin, mihin jäänyt näistä luonnoksista?
5 Rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvin osin rauhoitetun kasvin siemeniä. Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096 § 42. Kaava-alueella kasvaa suojeltu kasvi.
6 Miksi Vapaalan tämä osa täytyy tehorakentaa, kun pienetkin puistokaistaleet ja puut ovat hyviä ilmansuodattajia lentoliikenteen ja Vihdintien melulle ja saasteille.
7 Saimme jo kerrostalot, jotka eivät sovi maisemaan ollenkaan tänne omakotitalojen keskelle. Olemme aikaisemmin muuttaneet alueelle puistomaisen ja väljemmän rakentamisen houkuttelemana. Vapaala on alkuaan huvila kaupunginosa joka tulisi sellaisena säilyttää.
8 Kaavaluonnoksessa tontit 17 ja 22 tulisi jättää rakentamatta myös siitä syystä että niille on käynti suoraan risteysalueelta, sekä myöskin tontilla 22 on pintavesiviemäri.

Olen laittanut Vapaalantien ja Kierretien kulma-alueen puistosta kuntoon kaupungin luvalla. Olen istuttanut puut ja pensaat sekä paljon kukkasipuleita. Leikkaan nurmikon ja lannoitan istutukset. Paikan kukkaloistoa tullaan ihastelemaan ja katselemaan kauempaankin. Tässäkö kiitos 25 vuoden työstä kaupungin hyväksi!!

Alueella on suuri vastustus pienen puistoalueen rakentamista kohtaan. Ohessa liitteenä nimilista.

Liite
Nimilista asemakaavamuutos nro 002120. vastaan
[110 allekirjoitusta]

Vastine

1 Kaavaehdotus perustuu yleiskaavaan, jossa alue on pientaloaluetta. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue.
2 Vapaalan asemakaava sallii 400 m2:n tontit muun muassa A26-alueilla. Myös Kierretie 1:n paritalotontti on 1054 m2 eli 527 m2/asunto. Maaperä on vankkaa kalliota ja moreenia kuten naapuritonteilla. Täydennysrakentamisalueita on muissakin kaupunginosissa.
3 Liikennejärjestely on tavanomainen, Vapaalantielle on muitakin tonttiliittymiä. Tontin 22 liittymä ei ole risteysalueelta, vaan Kierretieltä, kuten kaavaselostuksessa (s. 42) on esitetty. Kierretien ajorata on tavanomainen, 5,4 m leveä ja riittävä henkilöauton ja paloauton tai jopa kahden kuorma-auton kohtaamiseen. Kierretiellä on nyt pysäköintikielto.
4 Kerrostalon kohdalla on jalkakäytävä. Tälle kaava-alueelle se tehdään tämän kaavamuutoksen myötä.

5 Luonnonsuojelulain 20.12.1996/1096 § 48:n mukaan masmaloesiintymä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laiteen tarkoituksenmukaista käyttämistä.
6 Kaupunginhallituksen 11.12.2017 hyväksymiin Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin liittyvässä täydennysrakentamisselvityksessä on todettu, että tämä puistoalue ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja reunaehdot huomioiden rakentaminen on mahdollista. Vapaalassa säilyy isompia puistoja, kuten viereinen Ilpolanpuisto sekä Vapaalaa ympäröivä laaja yhtenäinen virkistysalue, johon kuuluvat Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä, Myyrmäenmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto.
7 Kerrostalot on rakennettu omakotialueen ja teollisuusalueen väliin, lähelle Vapaalan palveluita. Vapaala rakennettiin 1930-luvulla Hämeenkylän maantien (Ilpolantien) varrella sijaitsevaksi syrjäiseksi omakotialueeksi, kauas Pitäjänmäen asemalta. Vuoden 1980 asemakaavassa rakennusoikeuksia nostettiin ja alueelle kaavoitettiin uusia tontteja. Nykyisin Vapaala on Myyrmäen aluekeskuksen läheinen pientaloalue, jonka tiivistäminen ja täydentäminen on perusteltua ja yleiskaavan mukaista. Kasvavassa kaupungissa tarvitaan jatkuvasti uutta tonttimaata. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate.
8 Tonteille 17 ja 22 ei kuljeta risteysalueelta. Vapaalantielle rakennetaan hulevesiviemäri.

Kaupunki kasvaa, joten kaavoitustavoitteita on lisätty. Tavoitteena on ensi sijassa kaupungin maiden kaavoittaminen ja erityisesti pientalotonttien lisääminen. Alueen hoitaminen ei merkitse, että yleiskaavan täydennysrakentamisalue tulisi jättää kaavoittamatta ja rakentamatta.

Muistutukseen on liitetty yli kuusi vuotta vanha nimilista, joka liittyy kaavaselostuksen mielipiteeseen nro 36 / 31.10.2011. Useiden allekirjoittajien osoitteena on Vanha Hämeenkyläntie, joka on muuttunut Ilpolantieksi 1.4.2014. Listan allekirjoittaessaan allekirjoittajat eivät ole tutustuneet kaavaehdotukseen 18.12.2017 ja sen kaavaselostukseen perusteluineen, jotka ovat olleet nähtävillä 24.1. – 22.2.2018.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.
Tontille 22 merkitään liittymäkielto Vapaalantien ja Kierretien risteyksestä.

NRO 4
Vapaalan omakotiyhdistys ry

Muistutus

1.
Vapaalantie 10:n kaavamuutos on ollut pitkään vireillä. Vapaalan omakotiyhdistys otti asiaan kantaa jo 2010. Tontti oli yleiskaavassa merkitty täydennysrakentamiskohteeksi, mutta omakotiyhdistys vastusti erityisesti suunniteltua tonttitehokkuutta, jonka perusteella tontille ehdotettiin kuutta omakotitaloa. Silloisten suunnitelmien mukaan tonttitehokkuus olisi ollut n. e = 0.27.

2.
Vuonna 2017 kaupunginhallitus hyväksyi Vapaalan täydennysrakentamissuunnitelman, jonka mukaan tavoitteellinen tonttitehokkuus erillispientaloille on e = 0,25. Vapaalantie 10:n kaavamuutoksessa tonttitehokkuus on edelleen keskimäärin e = 0.27, kahdella tontilla jopa yli e = 0.3. Täydennysrakentamisen tueksi laadittiin tarkemmat suunnitteluperiaatteet. Näitä määräyksiä ei ole noudatettu, toisin kuin samaan aikaan nähtävillä olevassa Raspitien ja Vuolutien kaavaehdotuksessa (002275).

3.
Täydennysrakentamissuunnitelman mukaan rakennusten suurin kerrosluku on kaksi, mutta omakotiyhdistys esittää, että Vapaalantie 10:n kaavamääräyksiin otetaan maininta myös siitä, että maanpäällistä kellaria ei sallita.

4.
Vapaalantie 10:n kaavakartassa on määräys: *Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan.* Tämä on käsittämätön määräys ja ristiriidassa sekä kaavamuutoksen muiden määräysten että siihen liittyvien kuvien kanssa.

5.
Kaavakartassa määrätään myös: *Tontit on rajattava Vihdintien suuntaan 1,5 metriä korkealla tiiviillä puuaidalla*. Tällaista määräystä ei sisälly ainakaan suunnitteluperiaatteisiin, päinvastoin esimerkiksi kaavamuutoksessa 002275 määrätään: *Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan istutuksilla.*

6.
Kaavamuutoksen yhteydessä tonttialaa halutaan kasvattaa Vapaalantien katualuetta kaventamalla. Alue sijaitsee risteysalueella, jolla varsinkin ruuhka-aikoina on vilkas liikenne. Lähitulevaisuudessa se lisääntyy lähelle rakennettavan Lidlin päivittäistavarakaupan myötä. Katualueen kaventaminen vähentää näkyvyyttä ja talvisin tarvittavaa lumitilaa.

7.
Suunnitteluperiaatteissa korostetaan maisemallisesti merkittävien puiden säilyttämistä. Saman periaatteen perusteella tulisi myös alueella oleva masmaloesiintymä säilyttää.

8.
Vapaalan omakotiyhdistyksen mielestä on käsittämätöntä, että kaupunki heti täydennysrakentamissuunnitelman hyväksymisen jälkeen haluaa kaavoittaa Vapaalantie 10:n puistoalueen suunnitelmassa päätettyä tehokkaammin eikä noudata siihen sisältyviä suunnitteluperiaatteita. Tämän vuoksi omakotiyhdistys esittää, että asemakaavamuutos 002120 palautetaan uudelleen valmisteluun.”

Vastine

1 – 2.
Asemakaavamuutoksissa kukin alue tutkitaan ja suunnitellaan koko kaupunginosan yleisiä suunnitteluperiaatteita tarkemmin.

Alueen keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa aiemmin samaan kortteliin Ilpolantien ja Kierretien väliin kaavoitettua täydennysrakentamisaluetta. Lisäksi naapurissa Kierretie 1 on tonttitehokkuus e = 0,29. Nyt kaavoitettavalla alueella tonttitehokkuudet ovat 0,23, 0,23, 0,23, 0,28, 0,32 ja 0,36. Näistä kolmella pohjoisimmalla tontilla on suunnitteluperiaatteita alempi tehokkuus. Korkein tehokkuus esiintyy eteläisimmällä kulmatontilla kerrostalon (e = 0,89) naapurissa. Alueen hyvä tehokkuus johtuu erityisesti alueen pitkulaisesta muodosta. Tämä alue sijaitsee myös lähinnä Vapaalan nykyisiä palveluja ja kaavoitettavaa uutta isoa kauppaa. Vapaalan asemakaava sallii yleisesti 400 m2:n tontit. Vain yksi tontti on alle 500 m2. Kerrosalat vastaavat tonttikysynnän huippuun.

3.
Nykylain mukaan maanpäällistä kellaria ei saa rakentaa, joten määräyksen toistaminen nykyisissä asemakaavoissa on tarpeetonta.

4.
Rakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan, ei kadun rajaan. Rakennusala on kaavakartalla tummanruskea alue, jolla on rakennusoikeusluku. Havainnepiirrokset vastaavat kaavamääräystä.

5.
Vihdintien puoleinen puuaita torjuu Vihdintien tiemelua, mikä ei onnistu pensasaidalla. Puuaitamääräys poistetaan muilta rajoilta. Pensasaitaa ei voi istuttaa kalliolle, joten sallitaan myös kivimuuri.

6.
Lidlin kaavamuutoksen 002345 liikenneselvityksessä todetaan, että nykytilanteeseen nähden Lidlin rakentuminen (Vapaalantie 4) lisää liikennettä erityisesti Rajatorpantien suuntaan, mutta ei heikennä liikenteen toimivuutta. Selvityksen perusteella Vapaalantietä ei ole tarpeen leventää. Tontteihin liitetään vain tarpeeton katualue, ei jalkakäytävälle eikä lumitilaksi varattua tilaa. Ajorataa ei kavenneta. Katualuetta kavennetaan ulkokaarteen puolelta, joten näkyvyys kadulla ei heikkene.

7.
Masmalo on hernekasvi, korkeudeltaan vain 10 – 40 cm. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan masmaloesiintymä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä.

8.
Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue, joka sijaitsee joukkoliikennevyöhykkeellä ja lähinnä Vapaalan palveluita ja kaavoitettavaa uutta isoa Lidlin päivittäistavarakauppaa. Asemakaavamuutoksissa kukin alue suunnitellaan kaupunginosan yleisiä suunnitteluperiaatteita tarkemmin. Tonttitehokkuus ja poikkeamat on perusteltu edellä.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.

NRO 5
Muistuttajat D ja E

Muistutus

Tonttien rakentaminen

1.
Kyseinen puistoalue on kallioinen ja erittäin ahdas kolmionmuotoinen tontti, jolle rakentaminen on vaikeaa. Tontille pitää saada mahtumaan kaksi autopaikkaa, autot käännettyä tontilla, roskakatokset mahtumaan ja talvisin lumen mahduttaminen tontille.

2.
Tällä hetkellä Vapaalassa on erittäin heikosti pysäköintipaikkoja, joka mahdollisuus näin ollen vielä heikkenee, eli estetään vieraiden käynti. Asukkaiden sosiaalista kanssakäymistä heikennetään.

3.
Rakentaminen vaatii rakentajalta erityistä osaamista ja varovaisuutta louhimisessa, sekä rakennuttajalla, että louhijalla on ankara vastuu aiheuttamistaan vahingoista.

4.
Kuuden omakotitalon mahduttaminen näin haasteelliselle ja pienelle tontille on erittäin vaikeaa. Tontin n:ro 22 osalta rakennusoikeus 0,36, joka on tontille uusi Vantaan ennätys tehokkuudessa.

5.
Kaksikerroksisten talojen rakentaminen yksikerroksisten eteen ei ole yleisilmeen kannalta viihtyisää. Asukkaan hyvinvointia heikentää huomattavasti, jos päivittäinen näkymä estetään.

6.
Kuuden talon rakentaminen heikentää yleisnäkymää Vapaalaan tullessa. Nyt on vastassa etelästä tullessa hieno vihreä alue kaarteen vasemmalla puolella.

7.
Vastustamme asemakaavan n:o 002120 muuttamista.

Vastine

1.
Koko kortteli on maaperältään samanlaista kallio- ja moreenimaata, joka on rakentamiseen vantaalaisittain hyvää ja vankkaa maaperää. Jo Vapaalan voimassa oleva asemakaava sallii 400 m2:n tontit A26-alueilla, johon nyt kaavoitettava alue rajautuu. Autopaikoitus on esitetty kaavaselostuksen sivulla 42. Tontille mahtuu myös roskasäiliö ja lumet.

2.
Ilpolankujalla ei ole pysäköintikieltoa, joten siellä saa pysäköidä.

3.
Taloja rakennetaan vaikeampaankin maastoon ja voidaan rakentaa jopa kaupunkien keskustoihin aivan toisen talon viereen varovaisella louhintatekniikalla (etanadynamiitilla), mikä on tänä päivänä yleistä.

4.
Kaavakartta ja havainnekuvat osoittavat, että talot mahtuvat tonteille. Tonttitehokkuus voi vaihdella eri tonteilla. Vapaalassa esiintyy pientalotonteilla myös e = 0,35 (Sahatie 9), e = 0,36 (Kaavintie 24) ja e = 0,42 (Höylätie 20) tonttitehokkuuksia. Varistossa Sirppikujan omakotitonteilla esiintyy e = 0,30 ... 0,37 tonttitehokkuuksia. Pakkalaan Pitotielle on kaavoitettu pientaloja e = 0,40 ja 0,60 tonttitehokkuuksilla sekä Kivistöön Kvartsijuonenkujalle jopa e = 0,85 tonttitehokkuudella. Siten e = 0,36 tehokkuus ei ole Vantaallakaan tavaton, ottaen vielä huomioon, että kyse on kulmatontista kerrostalotontin (e = 0,89) naapurissa. Muilla tonteilla tehokkuus on vastaavasti alempi. Kolmella pohjoisimmalla tontilla tehokkuus on e = 0,23. Kaava-alueen keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa rakentamista samassa korttelissa Ilpolantien uusilla tonteilla. Lisäksi naapurissa Kierretie 1 on tonttitehokkuus e = 0,29. Hyvä tonttitehokkuus johtuu erityisesti myös alueen pitkulaisesta muodosta. Tämä alue sijaitsee myös joukkoliikennevyöhykkeellä sekä lähinnä nykyisiä Vapaalan palveluja ja kaavoitettavaa uutta isoa Lidlin päivittäistavarakauppaa.

5.
Vapaalan asemakaava sallii yleisesti kaksikerroksista rakentamista.

6.
Alue on yleiskaavassa pientaloaluetta. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Uudet talot kehystävät vastapäistä Ilpolanpuistoa, joka jää virkistysalueeksi.

7.
–

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.
Poistettu puuaita paitsi Vihdintietä vastaan.

NRO 6
Muistuttajat F ja G

Muistutus

1.
Historiaa

Varasimme Rakennuspetäjä Oy:ltä Asunto Oy Vantaan Vivekan asunnon keväällä 2009. Tärkeä valintakriteeri oli saada asunto puiston vierestä, puistonäkymällä, sillä vieressä oli asemakaavassa vahvistettu pieni puisto. Puistoon rajoittuneet asunnot olivat muita kalliimpia. Yllätys oli suuri, kun ennen asunnon valmistumista, 23.9.3010, meille tiedotettiin, että alueelle haetaan kaavamuutosta kuutta pientaloa varten. Olemme valittaneet kaava-muutoksesta 24.10.2010 ja 31.10.2011. Kaupunkisuunnittelulautakunta jätti muutoksen pöydälle 12.11.2012.

Nyt kaavamuutos on taas vireillä entisillä perusteilla ja suunnitelmilla. Muistutusaika on 22.2.2018 asti.

2.
Asunto Oy Vantaan Viveka vaatii omassa muistutuksessaan kauppahinnan alennusta, jos asemakaavamuutos toteutuu (11.2.2018).

3.
Vapaalan alueen täydennysrakentamisselvitys 014300 (Kh 11.12.2017)

Puistojen erittelystä **Vapaalantie 10 C-puisto** (2720 m2) (s. 29):

Tausta: 1960 – 1970 -luvulla Vapaalantien rakentaminen erotti Ilpolanpuiston metsäalueesta. Viereillä asemakaavamuutos 002120, jossa alueelle ehdotettu asuinrakentamista.

Luonnonolot: Kapea luonnonmukainen kaistale. Kallioinen moreeniselänne, puusto mänty-valtainen. Myös kuusia, koivuja ja haapoja. Rahoitettu masmalo, joka voidaan tarvittaessa siirtää kasvamaan toiseen paikkaan.

Toiminnot: Eteläpäässä tontti levittäytynyt viheralueen puolelle. Rajoittuu katuun. Ilmeisesti ei käytetä juurikaan virkistykseen, merkitys maisemallinen ja pääasiassa lähinaapureihin kohdistuva. Maastonmuotojen puolesta ei ole esteetön kohde. Tiemelu päivällä 45 – 55 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit: Ei rakennettua yhteyttä. Ilmeisesti ympäröiville tonteille kulkemisesta muodostunut polkua.

Kaupunkikuva: Maisemallisesti tärkeä osa Ilpolanpuiston kokonaisuutta, kallioiden ja mäntyjen muodostama reunavyöhyke.

Palaute: Vireillä olevan kaavahankkeen yhteydessä viheraluetta on puolustettu tärkeänä maisemassa. **Rakentamiseen hankala: kapea pieni tila, joka pelkkää kalliota.**

Rakennettavuus: Hankala kohde rakentamiseen, sillä edellyttäisi maastonmuotojen ja ainakin osan avokalliosta ja puustosta säilyttämistä maisemassa. Lisäksi tonttiyhteydet hankala toteuttaa turvallisesti mutkaisessa risteyksessä. Alueelle mahtuisi nämä maiseman erityispiirteet säilyttäen korkeintaan kolme tonttia.

Kehittämispotentiaali viheralueena: Viheralueverkoston osana kohteella ei ole erityistä merkitystä. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.

4.

- Tummalla korostetut kohdat ovat mielestämme reunaehtoja alueen rakentamiselle. Kuitenkin muutoksen monessa perustelukohdassa, mm. useissa vanhojen valitusten päivitetyissä vastineissa, käytetään lausetta ”rakentaminen reunaehdot huomioiden mahdollista.” Jos tummalla merkityt, monen asiantuntijan laatimat kommentit eivät ole reunaehtoja niin mitä ne ehdot ovat?
- Alueelle siis mahtuisi korkeintaan kolme tonttia. Kuitenkin siihen ollaan nyt tunkemassa kuusi tonttia. Suunnitteluperiaatteissa Vapaalan tonttitehokkuudeksi määriteltiin e=0,25. Tässä suunnitelmassa e-luvut ovat 3x 0,23 – 0,28 – 0,32 – 0,36. Siis kolmen tontin tehokkuus ylittää Kalan ja Kh:n hyväksymät luvut. Ehdotetuilla luvuilla alue tulee niin täyteen ahdetuksi, että asumisviihtyvyys heikkenee ja viherrakentamista ei mahdu tonteille. Vapaalassa ei tule sallia tällaista tiivistämistä!
- Vapaalan selvityksessä ehdotetut keskeiset ratkaisut perustuvat toteutettavuuteen, asukkaiden esittämiin toiveisiin sekä alueen yleisilmeen kunnioittamiseen. (Tiivistelmä s. 3)
- Suunnitteluperiaatteet ovat kaavoitusta valmistelevaa aineistoa. Sen käytössä tulee huomioida ja kuunnella asukkaiden mielipiteitä. Vuosina 2010-2011 kaavamuutoksesta annettiin 38 muistutusta. Niistä suurin osa oli asukkailta, jotka kaikki vastustivat puiston muuttamista tonteiksi.

5.

Selvityksessä mainitaan moneen kertaan vehreys, vehreät näkymät, tilan jättäminen vehreydelle. Lisäksi mainitaan ”viheralueilla on merkitystä virkistyksen lisäksi maisemallisesta, ekologisesta sekä pienilmastollisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.” (s.27). Kaupungin omistamien viheralueiden muuttamista tonteiksi pidetään alueen asukkaiden edun vastaisina (s.60).

6.

Selvityksen mukaan jatkosuunnittelussa on huomioitava mm.:

Vapaalassa on runsaasti täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Tärkeätä olisi kuitenkin tiivistämisen vastapainona tukea alueen tunnistettavia piirteitä kuten maastonmuotoja, vehreitä näkymiä, kaupunkikuvan viihtyisyyttä sekä tonttien toimivuutta (s. 18).

6a.

Huomioitavaa: (s.38):

Asemakaavoituksen yhteydessä maisemaa ja viheraluerakennetta koskevia tavoitteita ja ratkaisuja tulee tarkentaa.

Kalliomäet keskeisinä alueen maamerkkeinä ja näköalapaikkoina säilytetään. Myös pienempiä kalliopaljastumia säilytetään.

Viheralueita säilytetään mahdollisimman suurina kokonaisuuksina. Osa Vapaalan pienistä viheralueista voidaan muuttaa rakennettaviksi tonteiksi. Rakennettaessa näille alueille tulee säilyttää maisemakuvan ja maisemarakenteen ominaispiirteitä.

Kun tontteja tai viheralueita täydennysrakennetaan, tulee riittävän viherrakenteen säilyminen varmistaa tontti- ja pihasuunnittelun yhteydessä.

Täydennysrakentamisen yhteydessä tulee säilyttää Vapaalan tärkeää ominaispiirrettä, katujen vehreää maisemakuvaa.

6b.
Selvityksen johtopäätöksiä, mm. (s.69):

Pihasuunnittelu ja hulevesien hallinta

Kasvillisuus on kaupunkikuvan kannalta merkittävä. Se tasaa sääilmiöiden vaikutusta ja luo miellyttävää mikroilmastoa, tarjoaa elinympäristöjä monille lajeille sekä tuottaa terveellistä ympäristöä.

Maastonmuotojen ja avokallioiden säilyminen on myös tärkeää alueen kaupunkikuvan tunnistettavuuden kannalta.

Tontin maastonmuodot ja avokalliot huomioidaan ja maisemallisesti merkittävät puut säilytetään.

6c.
Arkkitehtuuri ja omaleimaiset tekijät
Vapaalan rakennuskanta on ilmeeltään monipuolista ja kerrostunutta. Mittakaavaltaan hillityllä rakentamisella, tontin rajaamisella sekä riittävällä kasvillisuudella ja luonnon-muotojen säilyttämisellä alueen yleisilmettä voidaan vaalia.

- Miten Vapaalan vihreä maisemakuva ja maisemarakenteen ominaispiirteet säilytetään, jos rakennettaessa kaikki puut hävitetään ja kalliot louhitaan pois? Tällaista rakentamista alueella on tapahtunut jo liikaa esimerkiksi oma Viveka-taloyhtiömme, Ilpolantien ja Hohtimet-alue ja viimeisenä Vapaalantie- Vapaalanpolku- luhtitalorakentaminen sekä nyt vireillä olevat suunnitelmat muuttaa Vapaalantien puiston lisäksi viisi muuta puistoa tonteiksi.
- Kalliot eivät kasva uudelleen ja isot kauniit kuuset ja männyt ovat menetettyjä! Vapaalan alueen ”parturointi” voisi loppua!
- Asukkaat korostavat viheralueiden säilymistä, myös luonnontilassa, ja väljyyden säilymistä.

6d.
Liikenteestä Vapaalantiellä

Jos kuusi taloa rakennetaan, arvioidaan liikenteen lisääntyvän vain hiukan. Kuitenkin suurimmassa osassa asuntoja on kaksi autoa, joilla liikutaan päivittäin ja useampaan kertaan.

Lähelle, Vapaalantien toiselle puolelle, rakennetaan parhaillaan 10 luhtitaloasuntoa, joista suuntautuu liikennettä myös pohjoiseen päin. Vapaalassa suunnitellaan tällä hetkellä kuuden puiston muuttamista asuinalueiksi. Vaikka viisi muuta puistoa ovat alueen pohjoisosassa, suuntautuu niiltäkin liikennettä Vapaalantien kokoojakadulle. Vapaalantien eteläpäähän on tulossa LIDL-kauppa, joka lisää myös autojen määrää.

Pohjoisesta tultaessa Vapaalantie Ilpolantien jälkeen kaartaa niin että pihaan meno ja sieltä poistuminen tulevat olemaan näkemäesteen vuoksi hankalia.

Lasten määrä alueella lisääntyy ja läheiseen alakouluun menijät joutuvat vaaraan Vapaalan-tien ja Ilpolantien risteyksessä.

Katualueelta poistuu tällä hetkellä tarpeellisia pysäköintipaikkoja.

6e.
Kannattaako

Onko taloudellisesti kannattavaa tehdä kunnallistekniset muutostyöt pientä tonttimäärää varten? Vesi- ja viemärityöt sekä sähkölinjat, kun niitä joudutaan tuomaan alueelle, ovat tietääksemme aika hintavia.

6f.
Muuta

Vapaalan täydennysrakentamisselvitys on Kala:n 20.11.2017 ja Kh:n 11.12.2017 hyväksymä. Kala nosti samalla alueen rakennusoikeuden 0,22->0,25, joten rakennusoikeus lisääntyi huomattavasti jo olemassa olevilla tonteilla. Näinollen puistoja ei tarvitse haalia tonteiksi.

6g.
Kaavamuutoksessa ei ole noudatettu selvityksen periaatteita. Mitä ja ketä varten selvitys tehtiin, jos sitä ei noudateta edes kaupungin omissa hankkeissa?

6h.
Asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivätty 23.9.2011. Se olisi tullut päivittää laaditun täydennysrakentamissuunnitelman mukaiseksi.

7.
Muistutuksella Vapaalantien kaavamuutoksesta haluamme:

1 säilyttää asuntomme eteläpuoleisen puistonäkymän. Sen vuoksi ostimme asunnon.
2 säilyttää Vapaala vihreänä kaupunginosana, mikä se on ollut aikaisemmin ja viisailla päätöksillä jatkossakin.
3 antaa etelästä Vapaalaan tuleville vehreän näkymän, Vapaalan portin. Ilpolantien puisto Vapaalantien oikealla puolella ei näy tulijalle samalla tavoin kuin Vapaalantie 10 C- puisto ja sen kalliomuodostelmat.
4 tuoda esiin Vapaalan alueen täydennysrakentamisselvityksen asukkaan näkökulmasta. Selvitys oli suuri ponnistus monelle taholle ja ensimmäinen Vantaalla. Sitä tulee hyödyntää mukana olleiden ja alueella asuvien asukkaiden näkökulmasta. Eikä pidä unohtaa niitä monia mainintoja, jotka selvityksessä puolustavat Vapaalan vehreyttä tulevaisuudessakin.

Vastine

1.
Historiaa
Puisto on voimassa olevassa asemakaavassa puistoaluetta, mutta kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pientaloaluetta ja yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde (yleiskaavaselostuksen s. 67 kuva 8.4). Kaavatilanne on ollut ja on yhä nähtävillä kaupungin karttapalvelussa ***kartta.vantaa.fi***. Lisäksi yleiskaava, yleiskaavan selostus ja selvitykset ovat olleet ja ovat yhä nähtävillä kaupunkisuunnittelun internetsivuilla. Kaavoihin on voinut tutustua myös kaupunkisuunnittelun asiakaspalvelussa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 hyväksyi kaavamuutoksen nähtäville, kun Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet oli hyväksytty kaupunginhallituksessa 11.12.2017.

2.
Vantaan kaupungin ja Asunto Oy Vantaan Vivekan c/o Rakennuspetäjä Oy välisessä kauppakirjassa 16.12.2009 todetaan, että ostaja on tutustunut kaupan kohteita koskeviin asiakirjoihin, joita ovat muun muassa kaavakartat ja -määräykset ja että ostaja on tutustunut myös naapuritontteja koskeviin kaavakarttoihin ja -määräyksiin. Yleiskaavamääräyksen mukaan

alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Kaavat ovat yleisesti nähtävillä kaupungin karttapalvelussa ***kartta.vantaa.fi*** ja yleiskaavasta on kaupungin verkkosivuilla ollut silloin ja on yhä nähtävissä kaavakartta, kaavamääräykset, kaavaselostus ja selvitykset, http://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/yleiskaavoitus/yleiskaava_2007

Kauppahinnan alennusvaatimusta, joka on perusteeton, ei käsitellä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavaprosessissa.

3.
Vapaalan alueen täydennysrakentamisselvitys 014300 (Kh 11.12.2017)
Asemakaavamuutoksissa kukin alue tutkitaan ja suunnitellaan koko kaupunginosan yleisiä suunnitteluperiaatteita ja täydennysrakentamisselvitystä tarkemmin.

Tämä alue sijaitsee joukkoliikennevyöhykkeellä sekä lähinnä Vapaalan palveluita ja kaavoitettavaa uutta isoa Lidlin päivittäistavarakauppaa.

Muistuttajat vetoavat täydennysrakentamisselvitykseen, jossa alueesta todetaan: ”Ilmeisesti ei käytetä juurikaan virkistykseen, merkitys maisemallinen ja pääasiassa lähinaapureihin kohdistuva.” Kokoojakatu on rajannut alueen erilleen Ilpolanpuistosta. Maaperältään tontti vastaa Asunto Oy Vantaan Vivekan maaperää, joten tontti on rakennettavissa. Vaikeampiakin kalliotontteja rakennetaan. Tonttiliittymät eivät sijoitu risteyksiin. Kaavakartta, havainnekuvat ja asemapiirros osoittavat, että alueelle mahtuu hyvin kuusi taloa, kun alueeseen sisältyy myös tarpeetonta katualuetta.

Kaavaratkaisu on perusteltu tarkemmin kaavaselostuksessa, jossa on arvioitu myös kaavaratkaisun vaihtoehtoja. Kolmen tontin vaihtoehto on tutkittu kaavaselostuksessa ja siitä todetaan, että ”saadaan vain kolme tonttia, mutta yhtenäinen puisto kuitenkin menetetään”. Täydennysrakentamisselvityksessä ei ole esitetty rakentamisalueesta yhtään piirustusta. Kolme tonttia on virhearvio, sillä kaavoituksessa tontteja on ollut koko ajan kuusi. Myös pinta-ala on 3575 m2 eikä 2720 m2, jossa ei ole huomioitu tarpeetonta katualuetta. Kolme tonttia johtaisi alhaiseen e = 0,13 tehokkuuteen, joka ei ole yleiskaavan tiivistämis- ja täydentämistavoitteiden eikä Vapaalan suunnitteluperiaatteidenkaan mukainen. Täydennysrakentamisselvityksessä rakentamisalueeksi on esitetty koko puisto.

Kuten muistutuksessakin kehittämispotentiaalista todetaan, ”viheralueverkoston osana kohteella ei ole erityistä merkitystä”.

4.
Kyseessä on oikeusvaikutteisen yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Alueen keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa samaan kortteliin Ilpolantien ja Kierretien väliin rakennettuja uusia omakotitontteja. Lisäksi naapurissa Kierretie 1 on tonttitehokkuus e = 0,29. Hyvä tonttitehokkuus johtuu erityisesti alueen pitkulaisesta muodosta. Tämä alue sijaitsee myös lähinnä Vapaalan nykyisiä palveluja ja kaavoitettavaa uutta isoa kauppaa. Kolmella pohjoisimmalla tontilla, Asunto Oy Vantaan Vivekan naapurissa, tehokkuus on vain e = 0,23, kun eteläisimmällä kulmatontilla kerrostalon (e = 0,89) naapurissa tehokkuus on e = 0,36, mikä ei ylitä Vapaalassa jo esiintyviä pientalotonttien tehokkuuksia (Kaavintie 24, e = 0,36; Höylätie 20, e = 0,42). Alueelle on valmiina kunnallistekniikka alueen etelä- ja pohjoispäissä.

Osallistumisvaiheessa tuli 33 asukkaalta 23 mielipidettä ja nimilista. Lisäksi saatiin mielipiteitä asuntoyhtiöltä ja omakotiyhdistykseltä. Nähtävilläolovaiheessa tuli 6 muistutusta.

Asemapiirroksessa ja havainnekuvissa kaikille tonteille on esitetty viherrakentamista. Kaavamääräys edellyttää kadun ja talon väliin istutuksia. Kaavaan merkitään säilytettävä kallio ja istutusalueet naapuritontteja vastaan.

5.
Selvityksessä on esitetty myös viheralueina säilyvät alueet, kuten viereinen Ilpolanpuisto. Lisäksi Vapaalaa ympäröi laaja virkistysalue: Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä, Myyrmäenmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto. Toisaalta kaupungin pientalotonteille on jatkuva kysyntä.

6a.
Selvityksen mukaan jatkosuunnittelussa on huomioitava mm.:
Huomioitavaa: (s.38):
Muistutuksessakin viitataan periaatteeseen, että ”Osa pienistä viheralueista voidaan muuttaa rakennettaviksi tonteiksi.” Kaavaan merkitään säilytettävä avokallio ja istutettavat alueet. Alue kehystää isompaa Ilpolanpuistoa, joka on kadun toisella puolella ja jonka kallio- ja metsäalue säilyy.

6b.
Selvityksen johtopäätöksiä, mm. (s.69):
Pihasuunnittelu ja hulevesien hallinta
Kaava sisältää istutusmääräyksiä ja tonteille jää myös luonnonvaraista pihaa.

6c.
Arkkitehtuuri ja omaleimaiset tekijät
Asemakaavoituksen tulee vastata voimakkaasti kasvavan kaupungin haasteeseen. Kasvavassa kaupungissa tarvitaan jatkuvasti uutta rakennusmaata. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate, ei hajarakentaminen eikä uusien asuinalueiden perustaminen. Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmassa 2050, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 11.5.2015, maankäyttö täydentää ensi sijassa olemassa olevaa kaupunkirakennetta ja Vapaala kuuluu ensisijaisesti kehitettävään vyöhykkeeseen, koska Vapaala on Myyrmäen aluekeskuksen läheinen pientaloalue.

6d.
Liikenteestä Vapaalantiellä
Tämä kaavamuutos lisää liikennettä arviolta 18 – 24 ajon/vrk. Myös bussipysäkit ovat lähellä. Pääosa liikenteestä suuntautuu etelään Rajatorpantien suuntaan. Lidlin tulo ei liikenneselvityksen mukaan heikennä katuverkon toimivuutta. Liikenne mahtuu hyvin katuverkolle. Luhtitien jatkaminen Myyrmäkeen vähentää Vapaalan läpiajoa. Uudet tontit sijaitsevat ulkokaarteella, jolloin näkemäestettä ei ole. Vapaalantien ja Ilpolantien risteyksessä on keskikorokkeet, jolloin jalankulkija ylittää yhden ajosuunnan kerrallaan. Nopeusrajoitus on 40 km/h. Ilpolankujalla ei ole pysäköintikieltoa, joten siellä saa pysäköidä.

6e.
Kannattaako
Asuintonttien kaavoittaminen on hyvin kannattavaa ja kattaa hyvin kulut. Kunnallistekniikka on lähellä. Kalliimpaa on perustaa uusia asuntoalueita.

6f.
Muuta
Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 asetti tavoitteeksi kaavoittaa ensi sijassa kaupungin omaa maata ja päätti lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää (100 kpl/vuosi). Täydennysrakentamisselvityksessä tämä alue on esitetty rakennettavaksi. Asemakaavaehdotus menee

kaupunkisuunnittelulautakunnan, kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksymis-käsittelyihin.

6g.
Rakennusoikeutta nostettiin 0,20 -> 0,25, minkä voi saada poikkeamisluvalla myös yksityisille tonteille. Tämä mahdollistaa uuden talon rakentamisen kotitontille tai tontin myymisen. Täydennysrakentamisselvitys sisälsi myös joidenkin virkistysmerkitykseltään vähäisten pienten puistojen rakentamisen. Kaikki täydentäminen edellyttää joko poikkeamislupaa tai kaavamuutosta, jossa rakentaminen suunnitellaan selvitystä tarkemmin. Samassa korttelissa Ilpolantiellä on jo kaavoitettu keskitehokkuudella 0,27, jota nyt esitetään myös tälle alueelle. Kolmella pohjoisimmalla tontilla, Asunto Oy Vantaan Vivekan naapurissa, tonttitehokkuus on kuitenkin vain e = 0,23(**!**), joten kaavassa on huomioitu naapureiden mielipide. Talttapuiston, Uurrepuiston, Vuolupuiston ja Naulapuiston kaavamuutoksissa sovelletaan tonttitehokkuutta e = 0,25.

6h.
Kaavaprosessi on hoidettu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Kaavaan on järjestetty osallistuminen kaksi kertaa 20.9. – 27.10.2010 ja 23.9. – 1.11.2011, jolloin nähtävillä ollut luonnos vastaa asemakaavaehdotusta. Suunnitteluperiaatteista järjestettiin osallistuminen 5.11. – 6.12.2015. Suunnitteluperiaatteet ja täydennysrakentamisselvitys olivat nähtävillä 9.11. – 8.12.2016. Asemakaavan muutosehdotus oli nähtävillä 24.1. – 22.2.2018, jolloin nähtävillä oli myös kaavaselostus, joka on sisältänyt päivitetyn suunnittelutilanteen kuvauksen ja kaavaratkaisun perustelut.

7.
Alueen tonttitehokkuus on vielä niin alhainen, että tonteille jää runsaasti vehreyttä, kuten kaavan havainnekuvat osoittavat. Tonteista jää rakentamatta noin 75 %, kun otetaan huomioon rakentaminen ainakin osin kahteen kerrokseen, autosuojat ja varastot. Kaavassa annetaan määräyksiä säilytettävästä kallioalueesta ja istutuksista.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS 002120
VAPAALANTIE 10
13. VAPAALA
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

16.4.2018

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosmuutosehdotuksesta 002120. Lausuntoja pyydettiin 1 kpl ja saatiin 1 kpl.

NRO 1
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Lausunto

Vesihuollon järjestäminen on esitetty kaavaselostuksessa olevassa vesihuollon esisuunnitelmassa. Aluetta varten on rakennettava uutta yleistä vesijohtoa 140 metriä sekä jäte- ja hulevesiviemäriä kumpaakin noin 90 metriä. Uuden vesihuollon rakentamiskustannukset ovat kaavaselostuksen mukaan noin 120.000 euroa (alv 0 %). Kustannusarvio tarkentuu jatkosuunnittelun yhteydessä.

Pinta- ja perusvedet johdetaan katualueelle rakennettavaan hulevesiviemäriin. Hulevedet tulee käsitellä myös kiinteistökohtaisesti huomioon ottaen Vantaan kaupungin hulevesistrategia.

Vastine

Asiat on huomioitu kaavaselostuksessa.

Tarkistukset

–

VAPAALAN PIENTALOALUEEN TÄYDENNYSRAKENTAMISSELVITYS

014300

2.10.2017

Vantaa
Vapaala

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

SISÄLLYSLUETTELO

1 Perustiedot 2
2 Tiivistelmä 3
2.1 Tausta 4

3 Työn tarkoitus ja soveltaminen 6

4 Lähtökohdat 7
4.1 Alueen sijainti 7
4.2 Vapaalan kehitys 9
4.3 Vapaalan luonne 11
4.4 Luonnonympäristö 11
4.5 Rakennettu ympäristö 14
4.6 Maanomistus 49

5 Suunnittelutilanne 50
5.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 50
5.2 Maakuntakaava 50
5.3 Yleiskaava 50
5.4 Asemakaava 51

6 Selvitystyön vaiheet 58

7 Vuorovaikutus 59
7.1 Osallistuminen ja yhteistyö 59

8 Johtopäätökset 67
8.1 Tehokkuusluvun arviointi 67
8.2 Suunnitteluperiaatteet 69
8.3 Selvitystyöhön osallistuneet 71

Lähteet 72

Taitto
Kari Tervo

1 PERUSTIEDOT

Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisselvitys, työnumero 014300.
Selvitystyö on tullut vireille 5.11.2015.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

2 TIIVISTELMÄ

Suunnittelualue sijaitsee Myyrmäen suuralueella, Vihdintien ja Myyrmäen urheilupuiston välisellä alueella. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 95 ha ja asukkaita alueella on noin 2200. Tontteja selvitysalueella on noin 600. Pääosalla aluetta voimassa oleva vuoden 1980 asemakaava sallii enintään kaksikerroksisten erillispientalojen rakentamisen pääosin tehokkuudella e=0,20. Asemakaava sallii rakentamista selvitysalueelle yhteensä noin 159 000 k-m^2. Rakennettua kerrosalaa alueella on tällä hetkellä noin 121 380 k-m^2 eli kaavan toteutumisaste on tällä hetkellä noin 76 %.

Alueen kehittäminen on aloitettu Vantaan pientaloalueiden täydennysrakentamisen kehittämishankkeen ensimmäisenä kohteena vuonna 2015. Työn tavoitteena on selvittää täydennysrakentamisen mahdollisuuksia ja reunaehtoja alueella. Samalla tutkitaan, mistä tekijöistä suunnittelualueen rakentamisen luonne koostuu ja missä määrin tätä luonnetta tulee kehittää tai vaalia sekä esittää keinoja näiden mahdollistamiseksi.

Asukasyhteistyö on ollut työssä tärkeässä asemassa. Syksyllä 2015 paikallisilta kerättiin lähtötietoja ja näkemyksiä alueesta. Samalla koottiin aktiiviryhmä, jonka kanssa tulevia suunnitteluperiaatteita työstettiin yhdessä. Selvitystyön yhteydessä on järjestetty kaksi yleisötilaisuutta, kaksi aktiiviryhmän erillistä tapaamista sekä kuusi suunnittelijavastaanottoa paikallisten kanssa. Lisäksi näkemyksiä on saanut ilmaista nettikyselyillä sekä suoraan suunnittelijalle.

Alueelle tyypillistä selvityksen perusteella on mm. vehreys, pienipiirteinen ja moni-ilmeinen rakentaminen ja historian ja rauhallisuuden tuntu. Palautteen pääsisältönä ovat olleet joko puoltavat tai vastustavat näkemykset täydennysrakentamisesta, liikenteen ja kunnallistekniikan ongelmat, kuten katujen kunto sekä tärkeinä koetut virkistysalueet ja paikat alueella. Alueen yleisilmettä on toivottu kohennettavan monessa suhteessa.

Tässä työssä esitettävät jatkosuunnittelun tarpeet pohjautuvat historian ja nykytilanteen kattavaan selvitykseen, sekä maanomistajien mielipiteisiin ja kaupungin asettamiin linjauksiin täydennysrakentamisen edistämisestä. Lähteinä on käytetty pääasiassa kaupungin omia kartta- ja paikkatietoaineistoja ja asiantuntijatietoa, työn yhteydessä toteutettua maanomistajakyselyä ja asukkailta saatua palautetta ja omakotiyhdistykseltä saatua historia-aineistoa. Myös vuonna 2011 tehdyn Omat Kadut OK -hankkeen tuloksia on voitu hyödyntää. Tässä selvityksessä ehdotetut keskeiset ratkaisut perustuvat toteutettavuuteen, asukkaiden esittämiin toiveisiin sekä alueen yleisilmeen kunnioittamiseen.

Selvityksen perusteella alueen rakennustehokkuutta on mahdollista nostaa tonttitehokkuuteen e=0,25, jolloin alueelle tulisi nykyisen lisäksi noin 31100 k-m^2 rakennusoikeutta. Nykyisen jäljellä olevan asemakaavavarannon ja mahdollisen tonttitehokkuuden noston (e=0,25) toteutuminen tarkoittaisi yhteensä noin 1000 uutta asukasta. Selvitykseen perustuvissa suunnitteluperiaatteissa käsitellään mm. tontin rakennusoikeutta, autopaikkojen määrää tonteilla, kasvillisuutta, piha-alueen käsittelyä ja katuun rajautumista. Suunnitteluperiaatteita esitetään sovellettavaksi Vapaalassa yleiskaavan A3-alueella siten, että alueeseen sisältyy korttelin 13076 asuntorakentamisen korttelialue kokonaisuudessaan.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

2.1 TAUSTA

Mitä on täydennysrakentaminen?
Täydennysrakentamisella voidaan tarkoittaa 1) kokonaisen alueen lisärakentamista ja kehitettävien alueiden tunnistamista tai 2) yksittäisen tontin rakentamisen tehostamista laajentamalla olemassa olevan rakennuksen asuinalaa, rakentamalla uudis- tai lisärakennus tai lohkomalla uusi kiinteistö. Toisinaan muutosten yhteydessä saatetaan purkaa vanha, huonokuntoinen rakennus. Täydennysrakentamista voi toteuttaa olemassa olevalla rakennusoikeudella. Mikäli alueen aiempi suunnittelu on perustunut väljempään rakentamiseen, voi kohteen rakentamista asemakaavassa ohjaavaa tehokkuutta (ns. e-luku tai rakennusoikeuden määrä kerrosneliömetreinä) olla tarpeen muuttaa.

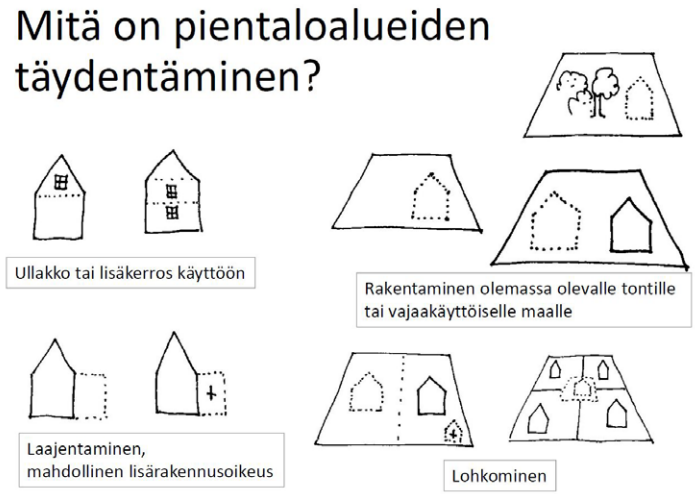
Erilaiset ratkaisut usein rikastuttavat alueen kaupunkikuvaa ja asuntotarjontaa. Pääosin tiivistyvä rakentaminen edellyttää kuitenkin huolellista suunnittelua, rakentamisen korkeampaa laatutasoa sekä naapurien huomioimista. Parhaimmillaan maanomistajat voivat saavuttaa yhteisiä hyötyjä suunnitellessaan ratkaisuja naapureiden kanssa yhteistyössä.

Pientaloalueiden täydennysrakentaminen Vantaalla
Vantaan kaupunkisuunnittelua ohjaavat tällä hetkellä mm. Valtuustokauden strategia 2013–2017 (kv 17.6.2013 ja 15.6.2015), Vantaan arkkitehtuuriohjelma (Kv 11.5.2015) sekä kaupunkisuunnittelun vuosittainen työohjelma. Vantaan tavoitteena on kehittyä kaupunkina, jossa toiminnot sijaitsevat lähellä kotia, joukkoliikenne on kannattavaa sekä keskustoja ja vanhoja asuntoalueita kehitetään, elävöitetään ja täydennetään.

Vantaan 79 pientaloaluetta ovat merkittävä osa kaupunkia ja sen tulevaisuutta. Vantaan asuntokunnista asui 38 % pientaloalueilla vuonna 2014. Kaupungin tavoitteena on tulevina vuosina kasvattaa pientaloasumisen tarjontaa hyvän joukkoliikenteen alueilla. Tämä tarkoittaa täydennysrakentamista eli tiivistämistä nykyisillä pientaloalueilla.

Vantaalla aloitettiin syksyllä 2015 kolmivuotinen kaupunkisuunnittelun ja rakennusvalvonnan kehittämishanke pientaloalueiden täydennysrakentamisen edistämiseksi. Tavoitteena on etsiä uudet työkalut ja yhteistyömallit pientaloalueiden laadukkaaseen tiivistämiseen ja kehittämiseen, sekä selvittää mahdollisimman monen pientaloalueen täydennysrakentamisen mahdollisuudet ja huomioitavat erityistarpeet. Koska pääosa pientaloalueiden maanomistajista on yksityisiä, halutaan selvitystyön ohessa antaa myös tukea ja neuvontaa täydennysrakentamiseen ryhtyville toimijoille. Hanke on osa vuoden 2016 ja 2017 kaupunkisuunnittelun työohjelmaa.

Vastaava kehittämistyötä on mm. Järvenpäässä, Espoossa ja Helsingissä. Leea Riittinen on tehnyt Vantaan Kivistön pientaloalueelle täydennysrakentamisselvityksen diplomityönä vuonna 2013. Tämän työn rakennetta, aineistoa ja teemojen käsittelytapaa on hyödynnetty runsaasti myös tässä selvityksessä.

Työn aikana on jaettu paikallisille tietoa täydennysrakentamisen eri muodoista.

Täydennysrakentamisen työkaluja päätöksenteossa

Poikkeamispäätökset ovat nopea tapa nostaa tonttitehokkuutta tontti kerrallaan. Keveytensä vuoksi prosessissa alueen asukkailla ei ole asemakaavan mukaisia tiedon saannin ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Poikkeamispäätökset eivät myöskään päivity asemakaavaan ilman erillistä kaavamuutosta.

Asemakaavamuutokset yksittäisillä tonteilla ovat laissa vaadittavien selvitysten ja osallistamisen vuoksi melko hitaita. Vantaalla on 79 pientaloaluetta. Tonttikohtaiset kaavamuutokset pientaloaluilla täydennysrakentamisen mahdollistamiseksi tuntuvat raskaalta työkalulta. Tällaisessa ”postimerkkikaavoituksessa” jää myös usein muodostamatta alueellinen kokonaisratkaisu, joka saattaa olla tarpeen laajemman täydennysrakentamisaallon yhteydessä. Kattava, koko alueen asemakaavamuutos sitoo kaikkia kiinteistöjä, mitä osa maanomistajista vastustaa. Mahdollisuutena on toteuttaa alueella myös osittainen kaavamuutos.

Keventäviä malleja asemakaava- ja poikkeamismenetelmien rinnalle on parhaillaan ympäristöhallinnon harkinnassa. Alueellinen poikkeaminen tai vaiheittain päivitettävä asemakaava ovat mahdollisia toimintatapoja tulevaisuudessa, joskin ne edellyttävät vielä lakimuutosta.

Nämä eri päätöksenteon vaihtoehdot on huomioitu suunnitteluperiaatteiden valmistelussa.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

3 TYÖN TARKOITUS JA SOVELTAMINEN

Tarve täydennysrakentamisen linjauksille Vapaalassa
Vapaala on suosittu asuinalue Myyrmäen ja Rajatorpan palveluiden tuntumassa. Omakotialueen tiivistyminen on käynnistynyt yksittäisillä poikkeamisluvilla ja kaavamuutoksilla. Vapaalan pientaloalueen voimassaoleva asemakaava on pääosin vuodelta 1980. Yli 30 vuoden kuluessa niin yhteiskunta, kansalliset tavoitteet kuin lainsäädäntökin ovat muuttuneet. Tämän vuoksi myös asemakaavan ajantasaisuus rakentamista ohjaavana työkaluna on haluttu arvioida ja mahdollisesti päivittää.

Lisärakentamista halutaan myös helpottaa uusilla suunnitteluperiaatteilla ja käytännöillä. Tiivistyvä rakenne tekee suunnittelusta vaativampaa ja se edellyttää rakennusten, rakenteiden ja piha-alueen suunnittelemista kokonaisuutena.

Selvitys
Selvityksen tavoitteena on tehdä aluekohtainen tarkastelu Vapaalan pientaloalueelle täydennysrakentamisesta eli rakennusoikeuden noston mahdollisuuksista ja reunaehdoista. Alueen rakennettua ja luonnonympäristöä, väestöä, maanomistusta ja suunnittelutilannetta koskevat taustatiedot on päivitetty Ympäristöhallinnon asemakaavoitukselle edellytetyllä tarkkuudella. Aluekohtaisessa tarkastelussa voidaan nostaa esiin paikallisia haasteita sekä ratkaisuja niihin. Taustaselvityksessä on painotettu alueen toimijoiden tavoitteiden ja alueen tunnistettavien ominaispiirteiden esiin nostamista. Paikallisilta saatujen tietojen, Vantaan karttapalvelun karttatiedon ja tarkempien paikkatietoaineistojen sekä maastokäyntien perusteella on arvioitu, miten rakentamista ohjaavia reunaehtoja tulisi päivittää. Samalla on noussut esiin lisärakentamisen paikkoja sekä suosituksia jatkotyötä varten.

Selvitystyössä on tehtävänä

1. koota asemakaavatason suunnittelussa tarvittavat lähtötiedot alueelta,
2. koota eri toimijoiden tavoitteet ja kehittämistarpeet yhteen ja
3. luoda jatkosuunnittelua varten kokonaiskäsitys Vapaalan keskeisimmistä piirteistä ja kehittämistarpeista.

Suunnitteluperiaatteet
Selvityksen pohjalta on muodostettu koko alueen kattavat suunnitteluperiaatteet. Suunnitteluperiaatteet ovat tässä hankkeessa kaavarunkoa tai kehityskuvaa vastaava välivaihe ennen tarkempaa suunnittelua. Ne eivät ole maankäyttö- ja rakennuslain mukainen virallinen työkalu, mutta tässä tapauksessa mahdollisten muutosten laajuuden vuoksi vuorovaikutus ja päätöksenteko on haluttu toteuttaa virallista asemakaavaprosessia vastaavalla tavalla.

Suunnitteluperiaatteiden avulla halutaan säilyttää alueen omaleimaisuus ja kehittyminen. Suunnitteluperiaatteita hyödynnetään yksittäisten poikkeamislupien tai tulevien asemakaavamuutosten pohjana. Valmiiksi määriteltyjen reunaehtojen on tarkoitus keventää ja sujuvoittaa alueen täydennysrakentamista

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

4 LÄHTÖKOHDAT

4.1 ALUEEN SIJAINTI

Vantaan kaupunginosajaossa Vapaala (kaupunginosa nro 13) muodostuu kahdesta toisistaan poikkeavasta asuinalueesta: vanhasta Vapaalan omakotitaloalueesta ja Rajatorpan kerrostaloalueesta. Tässä selvityksessä tarkastellaan ainoastaan Vapaalan pientaloaluetta. Selvitysalue kattaa Vihdintien, Luhtitien, Myyrmäen urheilupuiston ja Rajatorpan kerrostaloalueen rajaaman alueen.

Vapaalan pientaloalue sijaitsee Myyrmäen suuralueella, liikenteellisesti keskeisellä paikalla Vihdintien ja Myyrmäen urheilupuiston välissä. Alue on 1 – 2,5 km päässä Myyrmäen keskustan palveluista ja Kehäradan juna-asemasta. Vapaalan eteläpuolelle sijoittuu Rajatorpan kerrostaloalue. Muita lähietäisyydelle sijoittuvia asuinalueita ovat Pähkinärinne, Varisto ja Hämeenkylä.

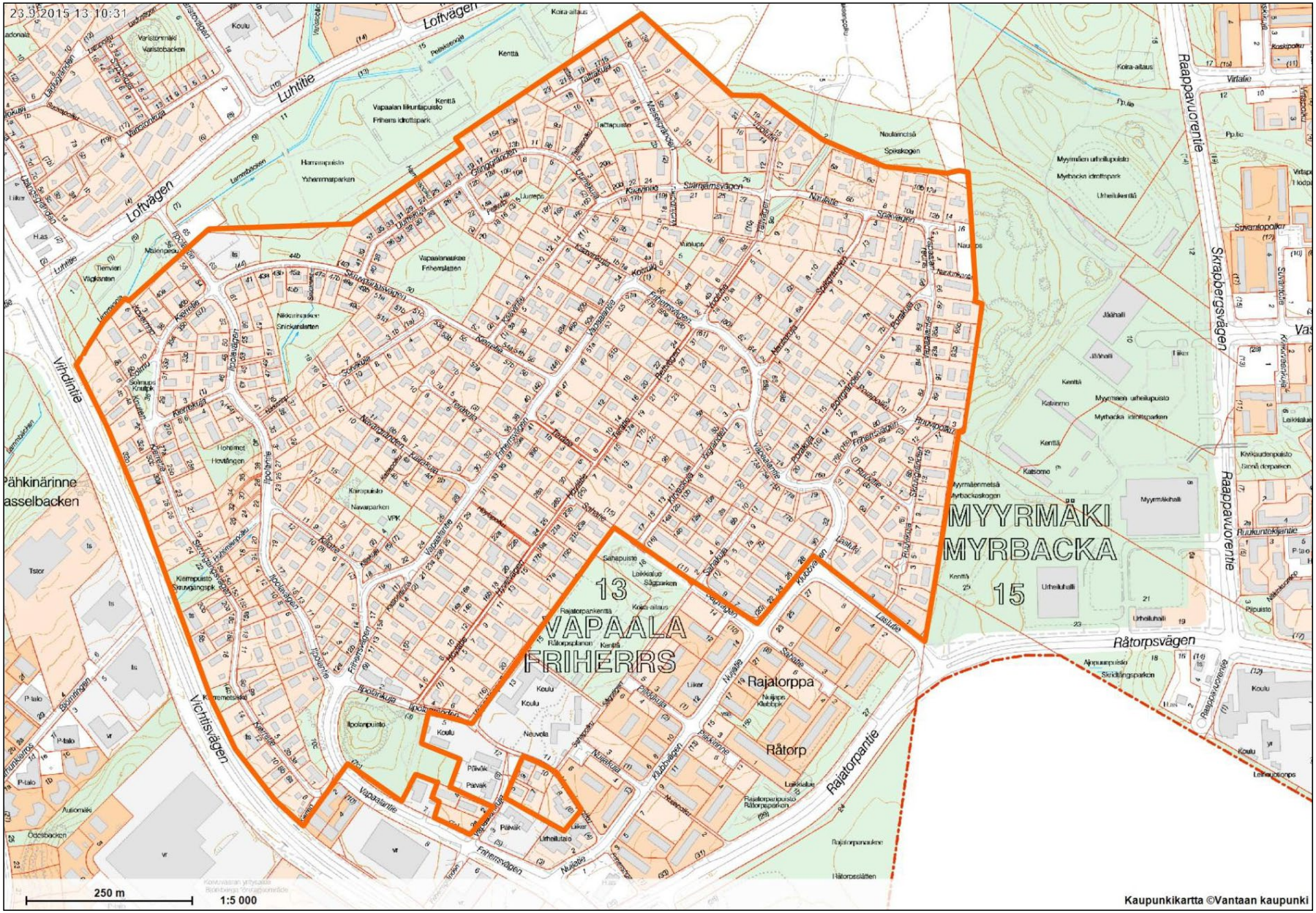
Selvitysalueen kokonaispinta-ala on 95 ha (954 900 m^2). Tontteja alueella on yhteensä 609 kpl. Rakennuskanta koostuu 1930-luvulta lähtien rakentuneesta pientaloasumisesta. Lisäksi selvitysalueeseen sisältyy 16 kpl asemakaavan mukaista virkistysaluetta, joiden roolia viheralueverkostossa tarkastellaan. Selvityksessä huomioidaan myös selvitysalueen ulkopuoliset reitit, palvelut, yhdyskuntarakenne ja suunnittelutilanne.

Selvitysalueen sijainti osoitekartalla osana laajempaa aluetta.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Selvitysalueen rajaus kartalla tarkemmin.

4.2 VAPAALAN KEHITYS

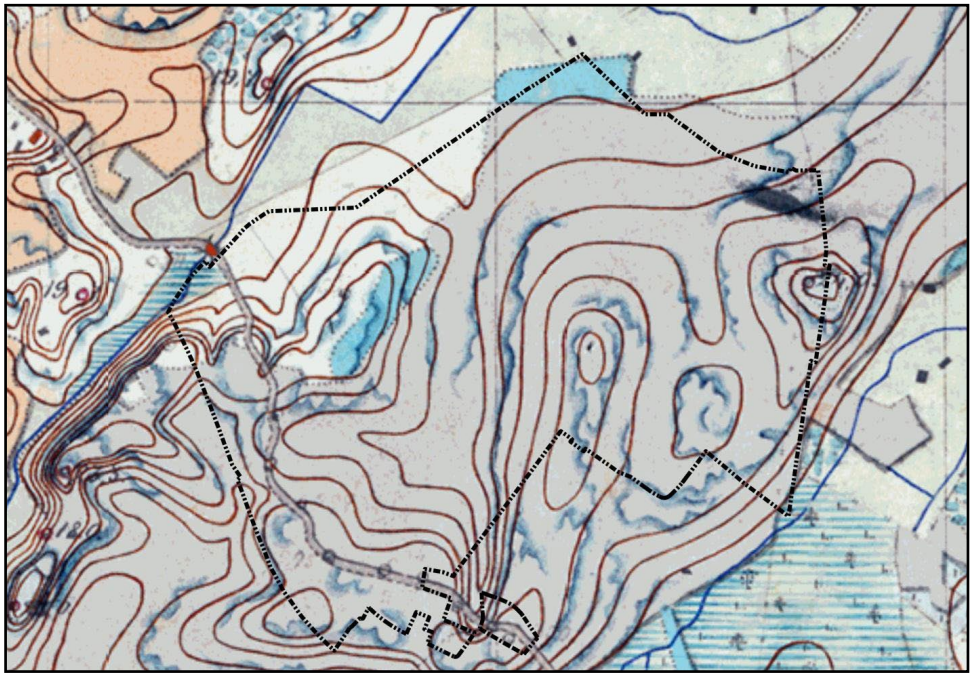
Vapaalan tienoo kuului takametsinä Labbaksen ratsutilaan viimeistään 1500-luvun puolivälistä alkaen. Friherrs (Vapaalan virallinen nimi vuoteen 1967 asti) on syntynyt neljän tilan maista: Övre Labbas, Jussas, Nedre Labbas ja Råtorp. Ylä-Labbaksen ja Jussaksen tilanomistaja Sahlbergit teetättivät v. 1936 mailleen maanmittausinsinööri Einar Rauramolla palstoitussuunnitelman, jonka pohjalta tuli myyntiin yli 200 edullista tonttia. Muodostunut Friherrs oli nykyisen kunnan länsiosassa ensimmäinen taajama. Ennen tonttimyyntiä alueella oli ollut vain kolme pientaloa sekä Råtorpin tila. Råtorpin tilan maille sijoittuivat myöhemmin koulun tontti, urheilukenttä sekä Rajatorpan asuinalue.

1930-luvulla Friherrs oli harvaan asuttua Helsingin maalaiskuntaa. Vanha Hämeenkyläntie tuli etelästä Pitäjänmäen asemalta ja yhtyi Kuninkaantiehen eli Suureen Rantatiehen (Kehä III). Hämeenkylä, Martinkylä ja Kaarela olivat lähimmät naapurialueet. 1930-luvun Friherrsin rakentaminen sijoittui Ilpolantien ja siitä haarautuvien Höylätien (ent. Pitkätie) ja Vapaalantien (ent. Valtatie) koillispään tuntumaan. Friherrs jakautui ”etukylään” ja Friherrsin torpalta (ent. Elannonmäki) itäpuolelle sijoittuvaan ”peräkylään”. Kylän keskusta palveluineen sijoittui Vapaalantien varteen. Friherrsin ensimmäiset tontin ostajat olivat usein työläisiä, joten alue oli alkuun vahvasti työväestön kylä.

1930-luvulla yleistynyttä yksityisten maaomistajien maidensa palstoittamista ei juurikaan kunnan puolesta ohjattu rakentamismääräyksin. Kunnallistekniikkaa ja vesihuoltoa ei tuohon aikaan ollut. Tällä tavoin 1930-luvulla syntyneiden omakotitaloalueiden kehitys olikin pitkälti riippuvaista asukkaidensa omasta aktiivisuudesta.

1940-luvulla Friherrsiin osoitettiin rintamamiestontteja. Vuonna 1946 alueelle tehtiin rakennuskaava ja siihen liittyvät rakentamismääräykset. Rakentaminen tuli luvanvaraiseksi vuonna 1949. 1950-luvun tuntumassa palvelut alkoivat kehittyä, mm. Ilpolan koulu (1948) ja Friherrsin terveystalo (1955) aloittivat toimintansa.

1960- ja 70-lukujen taitteessa uudet kerrostaloalueet nousivat aluerakentamissopimusten myötä Rajatorppaan (rakennusvuodet 1969 – 74) ja Myyrmäkeen (1968 –). Martinlaakson rata avattiin vuonna 1975. Tässä yhteydessä alueen palvelutarjonta siirtyi Vapaalan ulkopuolelle. Vapaalantien, Vapaalankujan, Vihdintien ja Rajatorpantien rajaamalla alueella teollisuuskortteleiden rakentaminen alkoi v. 1973. Myös pientalorakentaminen vilkastui 1970-luvun lopulla.

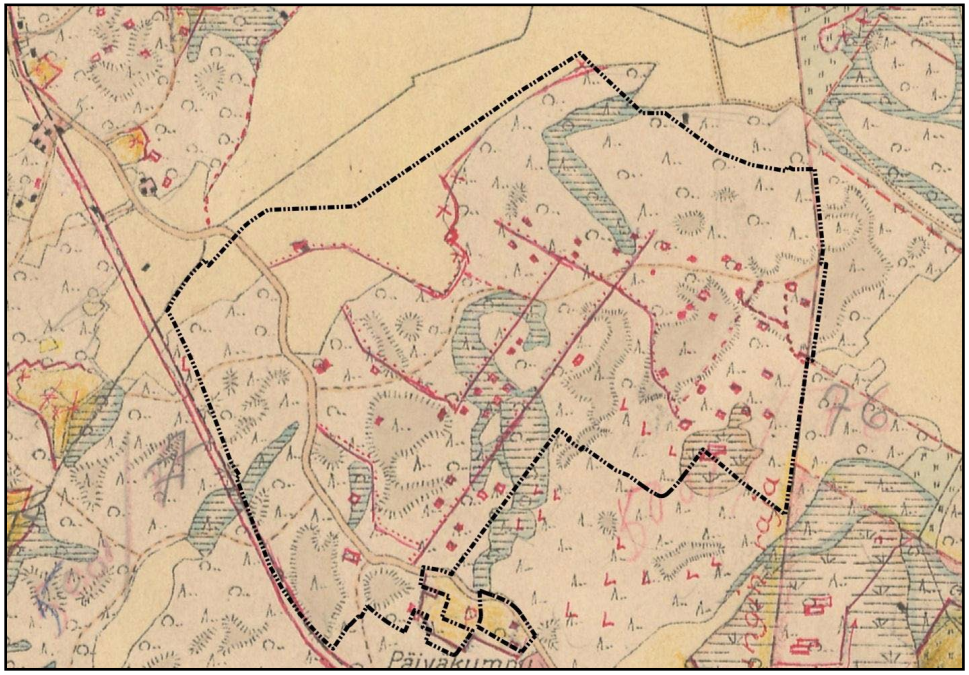
Vapaala rajattuna mustalla katkoviivalla Senaatin kartalle vuodelta 1872. Alueen halki kulki jo tuolloin nykyinen Ilpolantie.

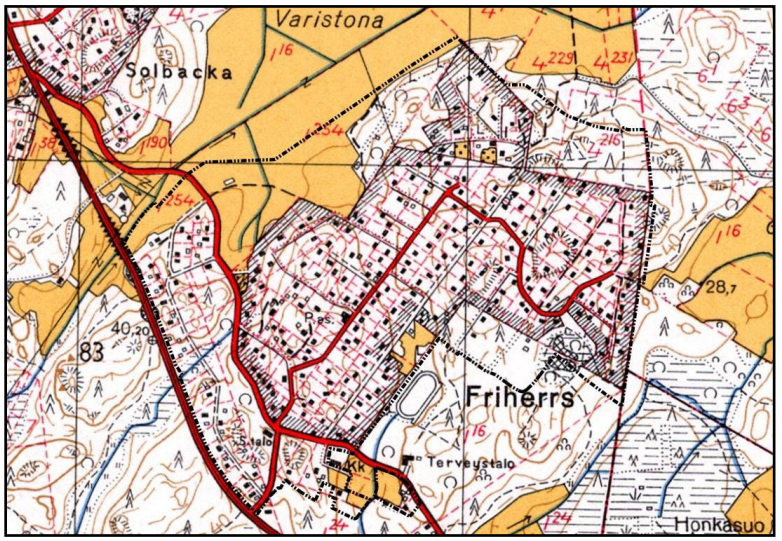
LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Suomenkielinen nimi Vapaala korvasi vuonna 1967 virallisena alueen aiemman nimen Friherrs. Vaihtoehtoja olivat mm. Ilpola, Vapaaherrankylä ja Risu. Monet paikalliset kutsuvat aluetta yhä Friherrsiksi tai Frisuksi.

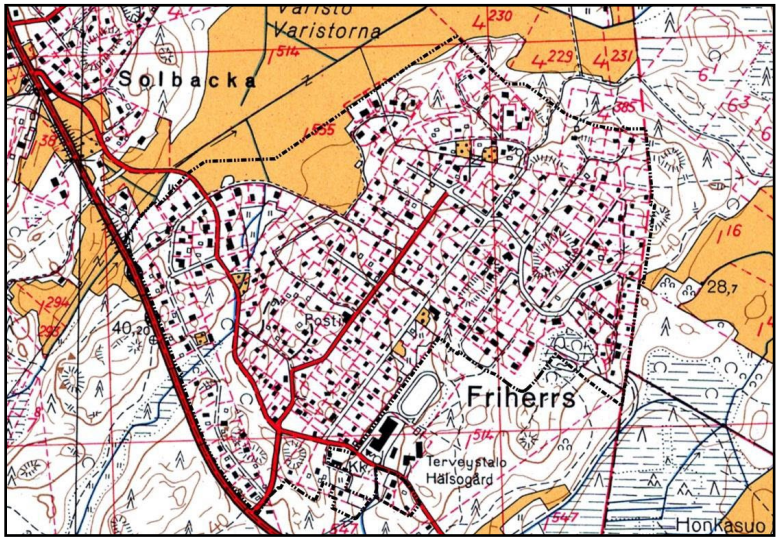
1980-luvulta saatiin lainvoimaiseksi alueen ensimmäinen laajempi asemakaava. Kaavatyö toi muutoksia mm. alueen viheralueverkostoon ja laajensi asutusta Uurrekujalle, Talttakujalle ja Vuolutietä pohjoiseen. Tämän jälkeen keskeisimpiä muutoksia alueen rakenteeseen ovat tuoneet yksittäiset asemakaavamuutokset, poikkeamispäätökset ja tonttien lohkomiset, jotka ovat lisänneet asukasmäärää ja paikoin tiivistäneet Vapaalaa.

Vapaala rajattuna mustalla katkoviivalla Senaatin kartalle vuodelta 1872. Alueen halki kulki jo tuolloin nykyinen Ilpolantie.

Selvitysalue rajattuna mustalla katkoviivalla vuoden 1958 peruskartalle.

Selvitysalue rajattuna mustalla katkoviivalla vuoden 1967 peruskartalle.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

4.3 VAPAALAN LUONNE

Vapaalan erityispiirteitä ovat mm. kumpuilevat pinnanmuodot, vehreys ja omatoimirakentamisen perinne. Selvityksen yhteydessä tehdyssä Harava – nettikyselyssä (7.11.-7.12.2015, noin 150 vastaajaa) Vapaalaa kuvaillaan keskeisellä paikalla kaupunkirakennetta sijaitsevaksi rauhalliseksi, turvalliseksi, viihtyisäksi ja luonnonläheiseksi omakotialueeksi. Erityisesti korostetaan vehreyttä, omakotimaista asumista sekä monimuotoista rakennuskantaa ja alueen pitkää historiaa. Toisaalta osa vastaajista kokee yleisilmeen sekavaksi ja hieman nuukahtaneeksi tai nuhruiseksi. Liikenneturvallisuus tuottaa huolta ja vaaratilanteita. Pääosa vastaajista kokee alueen vielä väljäksi ja moni toivoo väljyyden tunteen säilyvän jatkossakin.

Vastaajien mielestä Vapaalan tekee erityiseksi ennen kaikkea paikan historian tuntu, vahva paikallishenki sekä maastonmuodot ja kaarevat kadut, jotka tuovat alueen yleisilmeeseen vaihtelua ja mieleenpainuvia kohtia. Vapaalaa pidetään idyllisenä, kylämäisenä paikkana.

Sosiaalinen ympäristö

Vapaalassa on vahvat perinteet yhdistystoiminnalle. Vapaapalokunta perustettiin heti 1938. Nykyään Friherrsin VPK toimii Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimuspalokuntana runsaan kymmenen aktiivin voimin.

Omakotiyhdistys perustettiin vuonna 1947 ajamaan yhteisiä asioita. Koulujärjestelyiden lisäksi aktiivisia oltiin erityisesti kaavoituksessa, jonka ympärillä käytiin kiivastakin keskustelua aina 1980-luvulle asti. Tänä päivänä Vapaalan omakotiyhdistys toimii kaavoituksen seuraamisen lisäksi erityisesti Vapaalan asukastoiminnan ja perinteiden vaalijana. Lisäksi esimerkiksi Rajatorpan koululla on vanhempainyhdistys.

Varsinkin vanhempi väestö tuntee VPK:n ympäristön, Friherrsin torpan Vapaalan ”yhteisiksi” paikoiksi ja niiden ympäristöön on liittyy tänäkin päivänä yhteisöllistä toimintaa. Lisäksi seurakuntatalossa on toimintaa lapsille ja ikäihmisille. Myyrmäen metsä- ja urheilualueen lisäksi Ilpolanpuisto, Vapaalanaukee ja Sahapuisto ovat paljon käytettyjä yhteisiä virkistysalueita. Luonnollisesti alueen läpi kulkevat vanhat katureitit ovat pääosalle väestöstä ja lähialueen asukkaillekin tuttuja.

Nykyään Vapaalan yhdistysten lisäksi yhteisöllisyyttä tarjoavat Vapaalan asukkaiden yhteinen Facebook-ryhmä sekä koko Länsi-Vantaalla vaikuttava Myyrmäki-liike. Naapurit vaihtavat aluetta koskevaa tietoa keskenään ja ainakin vanhemmat asukkaat kuvaavat alueen yhteishenkeä vahvaksi. Alueella on useamman polven vapaalalaisia.

4.4 LUONNONYMPÄRISTÖ

Maisemarakenne

Maisema maastonmuotoineen luo alueelle perusluonteen. Maastonmuodot vaikuttavat lisäksi valaistus- ja lämpöoloihin sekä tuulisuuteen. Maaperä vaikuttaa myös rakennuksen perustamisen helppouteen ja veden imeytyvyyteen: savi ja muut hienot materiaalit ovat haasteellisimmat. Kalliolle rakentaminen saattaa edellyttää louhimista.

Maastonmuodot

Vapaalan pientaloalue sijoittuu suurmaisemassa alangon ja toisaalta kallioisten moreeniselänteiden vyöhykkeelle, mikä tekee Vapaalan maaston hyvin kumpuilevaksi. Suhteellinen korkeusero on melko suuri: maaston korko vaihtelee välillä pohjoisosan +27 metristä itäosan +55 metriin merenpinnasta. Selvitysalueen pohjoispuolella on entinen peltolaakso, joka on yli 10 metriä Vapaalan keskiosat kattavaa pohjois-etelä-suuntaista laaksoa alempana. Tämän perustason muodostavat Vapaalan laaksoa lännessä rajaava samansuuntainen selänne sekä idässä erillisten kukkuloiden muodostama kokonaisuus.

”Viherkylä”
”Parasta Vantaata”
”Puutarhakaupunginosa”
”Linnaisten jälkeen Länsi-Vantaan toiseksi paras alue.”
”Pittoreski pientaloyhteisö, joka hengittää ajan muutoksen mukana”
”Luonto ja pientaloasuminen kaikkien aistittavissa.”
”Sillisalaatti taloja sikinsokin”
”Metsittynyt lintukoto”

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Ilpolantie (ent.Vanha Hämeenkyläntie) on ensimmäinen, ainakin 1700-luvulta käytössä ollut maisemaan syntynyt rakenne. Korkeat mäet kiertäen se on antanut lähtökohdan Vapaalan kaupunkirakenteelle. Maastonmuotojen, kasvillisuuden ja rakennuskannan vaihtelevan sijoittumisen vuoksi alueen sisäiset näkymät ovat pääosin melko lyhyitä. Hienoja, pidempiä näkymiä avautuu kuitenkin esimerkiksi Vapaalantiellä, Ilpolanpuistosta ja Sorvikujalta.

Maaperä

Vapaalan maaperä on pohjoisosassa enimmäkseen savea ja keskiosasta pääasiassa moreenia, jonka seasta huuhtoutuneet kalliomäet pistävät esiin. Kukkuloiden ja selänteen lakiosissa onkin runsaasti kalliopaljastumia. Hiekkaa ja silttiä esiintyy mäkien rinteillä. Määräävänä piirteenä alueella on kuitenkin maaperän rehevyys.

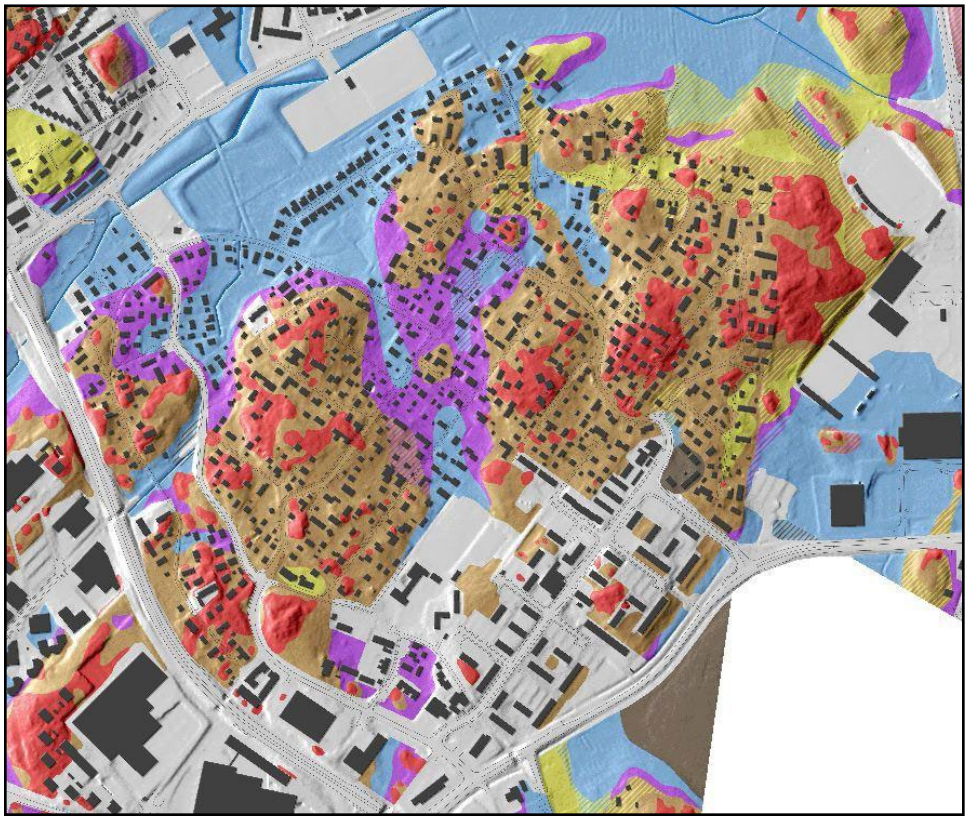
Yleistä periaatetta säilyttää lakialueet rakentamattomina on pääosin noudatettu. Monissa kohdin, varsinkin Porakujan ja Naulakujan sekä Ilpolantien ja Kierretien varrella rakennuksia tosin on aivan lakialueella. Virkistysalueista Ilpolanpuisto, Hohtimet ja Kairapuisto sijoittuvat selänteille.

Palautetta

- Alueella on sijoitettu rakennus keinotekoisen penkereen päälle huomioimatta ympäristön maastonmuotoja. Tällainen kohde pistää korostuneesti esiin maisemassa.
- Jätevedenpumppaamon ympäristö koettiin epäsiistiksi ja nuhjuiseksi
- Valaisemattomia katuja, jotka koettiin turvattomiksi
- Osa viheralueista on hoitamattomina epäsiistejä

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Maastonmuodot, kalliot ja puusto vahvistavat Vapaalan omaleimaista luonnetta. Maastonmuotoja, avokalliota ja pitkiä näkymiä tulee säilyttää ja huomioida ne rakentamisessa.
- Myös muita maiseman erityisiä tunnistettavia luonnon elementtejä, kuten hyväkuntoista kookasta ja rajaavaa puustoa on syytä säilyttää.
- Kalliolaettulee säilyttää rakentamattomina.
- Jatkosuunnittelussa on hyvä selvittää, voisiko matonpesupaikan, kaavoitetun yleisen pysäköimisalueen ja jätevesipumppaamon ympäristön viihtyvyyttä Luhtitien ja Ilpolantien risteyksessä kehittää jotenkin.

Vapaalan pientaloalue maaperäkartalla ja maaston muodot korostettuna. Selänteet ovat pääasiassa moreenia ja kalliota (ruskea ja punainen), laaksot savea ja silttiä (sininen ja violetti).

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Luonnonolot ja -arvot

Kasvillisuus ja metsäalueet

Vapaalan selvitysalueen luontoalueet ovat pääosin kaupungin omistamia viheralueiksi asemakaavoitettuja alueita (yht. noin 8 ha, 8,5 % koko alueesta). Lisäksi pientaloaluetta ympäröi Myyrmäenmetsä, josta on yhteydet muuhun Länsi-Vantaan luontoalueille Petikon, Linnaistenmetsän ja Honkasuon suuntiin. Myös suurilla pihoilla voi olla rakentamattomia luonnonmukaisia osia. Tämän lisäksi pihapiireissä on runsaasti istutettua kasvillisuutta.

Vapaalan sisäisistä metsiköistä suuri osa on mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää, joka kestää hyvin kulutusta. Siitä huolimatta osa metsiköistä on varsin kuluneita. Kalliometsiä on paljon, lehtomaisia kangasmetsiä lähinnä Vapaalan koillisosassa. Alueen pienet soistumat ovat korpia. Alueella esiintyy kaupunkimetsille tyypillistä eläimistöä, kuten jäniksiä ja oravia.

Vesistöt

Vapaalan pientaloalue sijaitsee Pitkäjärven ja Mätäojan valuma-alueiden rajalla. Pohjoisosan vedet päätyvät avo-ojissa ja hulevesiviemäreissä joko Pellaksenojaan tai Lammasojaan, jotka molemmat purkavat vetensä Varistonojaan. Varistonojassa vedet virtaavat pohjoisen suuntaan päätyen Pikkujärven kautta Espoon Pitkäjärveen. Pitkäjärvestä vedet virtaavat Espoon halki Espoonjokea pitkin purkautuen Kurttilassa Suomenojaan. Eteläisempi osa Vapaalasta kuuluu Mätäojan valuma-alueeseen. Vedet johdetaan avo-ojin ja hulevesiviemärein Myyrmäen kautta Mätäojanlaaksoon. Mätäoja virtaa Helsinkiin ja purkaa lopulta Talissa Suomenlahteen.

Lähimmät purot ovat Lammasoja ja Pellaksenoja, jotka sijaitsevat Vapaalan pohjoisreunassa. Nikkarinaukeeta halkoo oja. Selvitysalueella on avo-ojia katujen varsilla. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Arvokkaat luontokohteet

Selvitysalueella ainoa luonnonarvoiltaan merkittäväksi nimetty kohde on Vapaalantie 29:n vuonna 1980 rauhoitettu tammi. Puu kasvaa tontin reunassa aidan vieressä.

Vapaalantie 10:n vireillä olevan kaavamuutoksen yhteydessä asukkailta on tullut havaintoja masmalosta. Rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan, joten masmalo ei estä alueen käyttämistä rakentamiseen (luonnonsuojelulain 48 §).

Selvitysalueen ulkopuolella, Vapaalan pientaloalueen itä- ja koillispuolisella Myyrmäen urheilupuiston alueella Naulametsän ja Myyrmäenmetsän ympäristössä on havaintoja liito-oravasta (2011), varpushaukan pesimäympäristö ja kaksi kallioperän pienkohdetta.

Länsi-Vantaalle on tarkoitus teettää vuonna 2016 liito-oravista kattavampi selvitys, jossa tarkastellaan Espoon esimerkin mukaisesti myös asuttuja alueita. Espoon liito-oravaseurannoissa huomattiin, että liito-oravat voivat liikkua elinalueelta toiselle myös rakennetun ympäristön yksittäisten puiden muodostamia rivejä ja nauhoja pitkin riippumatta kaupunkiympäristön melusta, valaistuksesta tai teiden ylityksistä (Virtanen ym. 2014). Vapaalan pientaloalueella on alustavan karttatarkastelun perusteella runsaasti liito-oravien liikkumiseen soveltuvaa yli kymmenmetristä puustoa. Ekologiset yhteydet ja liikkumisreitit Myyrmäenmetsän liito-oraville ja muulle metsälajistolle sijaitsevat selvitysalueen ulkopuolisella vihervyöhykkeellä. Varpushaukan pesäpuut ovat Myyrmäenmetsän suojaisissa paikoissa. Vantaan ympäristökeskuksen mukaan varpushaukka ei siis vaarannu, vaikka olemassa olevaa Vapaalan asuinaluetta tiivistetään.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Rauhoitetun tammen lisäksi Vapaalan pientaloalueella ei ole ympäristökeskuksen mukaan muita tiedossa muita arvokkaita, suojelua edellyttäviä luontokohteita.
- Suuri osa Vapaalan vehreästä ympäristöstä sijoittuu pihoille. Maastonmuodot, vehreys ja puusto ovat alueen vahvuuksia, ja niitä tulee suosia mahdollisesta uudesta rakentamisesta huolimatta myös tonteilla. Tämän lisäksi laajimpia, keskeisimpiä virkistysalueita tulee vaalia ja kehittää.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

4.5 RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Väestön rakenne ja asuminen

Vapaalaan kuuluu virallisessa kaupungin aluejaossa myös Rajatorppa. Tässä selvityksessä esitetyt väestön määrät on laskettu erikseen selvitysalueen osalta. Vapaalan pientaloalueen selvitysalueella on vuoden 2015 lopussa noin 2240 asukasta.

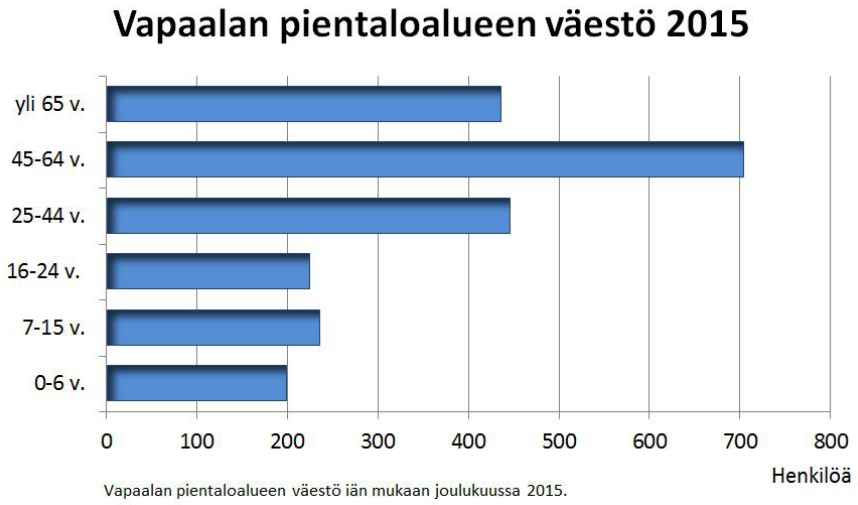
Väestön ikärakenne vaikuttaa alueen palveluntarpeeseen. Se määrittää jonkin verran myös alueen kehitystä ja odotettavissa olevia muutosvaiheita. Vapaalan ikärakenne on vanhoille alueille tyypillinen. Selvitysalueella yli kolmasosa (32 %) asukkaista on 45 – 64–vuotiaita. Yli 65-vuotiaitakin on 18 %, mikä on enemmän kuin Vantaalla keskimäärin. Sen sijaan alle 6-vuotiaiden (8 %) ja 7 – 15 -vuotiaita kouluikäisten osuus (11 %) vastaa Vantaan keskitasoa. Vapaalan kaupunginosan (Rajatorppa mukana) asukkaat ovat tilastojen pohjalta koulutetumpia ja paremmin ansaitsevia kuin vantaalaiset keskimäärin.

Selvitysalueella on ainoastaan pientaloasumista erillispientaloissa, paritaloissa tai rivitaloissa. Rajatorppaan rakennettiin aluksi vain omistusasuntoja, kunnes taas 1990-luvusta eteenpäin on tuotettu vuokra- ja asumisoikeusasuntoja (noin 15 prosenttia/vuosi). Pääosa näistä on ollut rivi- ja paritaloja pientaloalueella tai kerrostaloalueen tuntumassa.

Vuonna 1980 Vapaalan pientaloalueella oli noin 1100 asukasta. Lasten osuus oli pienempi ja yli 60-vuotiaiden osuus suurempi kuin Vantaan kaupungissa keskimäärin. Tuohon aikaan nähden talouksien koko on pienentynyt ja väestö keskimäärin iäkkäämpää.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Täydennysrakentamisella voidaan lisätä Vapaalan asuntojen määrää ja monipuolistaa esimerkiksi keskikokoisten ja pienten omakoti-, pari- ja rivitaloasuntojen saatavuutta. Ikääntyminen saattaa lisätä tarvetta pienemmille, esteettömille asunnoille ja useamman sukupolven ratkaisuille. Samalla perheasuntojen tarve säilynee merkittävänä.
- Täydennysrakentaminen voi aiemmista ennusteista poiketen lisätä väestön kasvua (arviolta 700 – 2300 asukasta) ja ikärakenteen nuorenemista. Tulevat arviot mahdollisen lisärakentamisoikeuden vaikutuksesta asukasmäärään tulisi viedä tiedoksi yrityspalveluille väestöennusteen vuosittaista päivittämistä sekä sosiaali- ja sivistystoimelle palveluiden mitoitusta varten.

Vapaalan pientaloalueen väestö iän mukaan joulukuussa 2015.

Yhdyskuntarakenne

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) uudistuksen yhteydessä vuonna 2000 tulivat voimaan valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet, joissa otetaan kantaa yhdyskuntarakenteen eheyteen. Yhdyskuntarakenteen eheys mahdollistaa mm. joukkoliikenteeseen tukeutumisen. Eheytyvä kaupunkirakennetta on pyritty edistämään jo Vantaan yleiskaavassa (kh 2007). Nykyään se on yksi Vantaan kaupungin valtuustostrategian painopisteistä (kh 2013). Vantaan kaupunki painottaa siis tavoitteissaan nykyisten pientaloalueiden tiivistämistä uusien alueiden rakentamisen sijaan.

Vapaalan pientaloalue rajautuu lännessä Vihdintien väylään. Etelässä alue rajoittuu väljähköön 1970-luvun kerrostaloalueeseen, muutoin selvitysaluetta rajaavat laajat virkistysalueet. Vapaalan pääkatuja ovat vanhastaan mutkittelevat Ilpolantie ja Vapaalantie. Alueelle on kolme sisääntuloväylää, muutoin ajoneuvoliikenne on sisäsyöttöistä. Katuverkko on tiheä, mutta monet reiteistä ovat jalankulun ja pyöräilyn osuuksiin katkeavia tonttikatuja. Vapaala on tyypillinen vanha vantaalainen pientaloalue: rakentamista on usealta vuosikymmeneltä ja rakenne on kehittynyt pikkuhiljaa laajeten.

Alueen rakenteesta on ollut edellinen kokonaistarkastelu vuonna 1970-luvun lopulla edellisen laajemman asemakaavan (130200) yhteydessä. Silloin kaavaan otettiin mukaan uusia puistokaistaleita ja asutusta laajennettiin pohjoiseen päin.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Yhdyskuntarakennetta mahdollisesti tiivistettäessä tulee katuverkon toimivuuteen sekä säilytettävien virkistysalueiden kehittämiseen kiinnittää erityistä huomiota.

Vapaalan sijainti kaupunkirakenteessa viheralueineen.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Rakennustehokkuus

Asemakaavassa tonttitehokkuutta kuvataan kerrosten yhteenlasketun rakennusoikeuden suhteella tontin pinta-alaan (ns. e-luvulla). Rakennusoikeus on voitu merkitä asemakaavaan myös pelkästään kerrosneliömetreinä, jolloin tehokkuusluvun saa selville vain erikseen laskemalla.

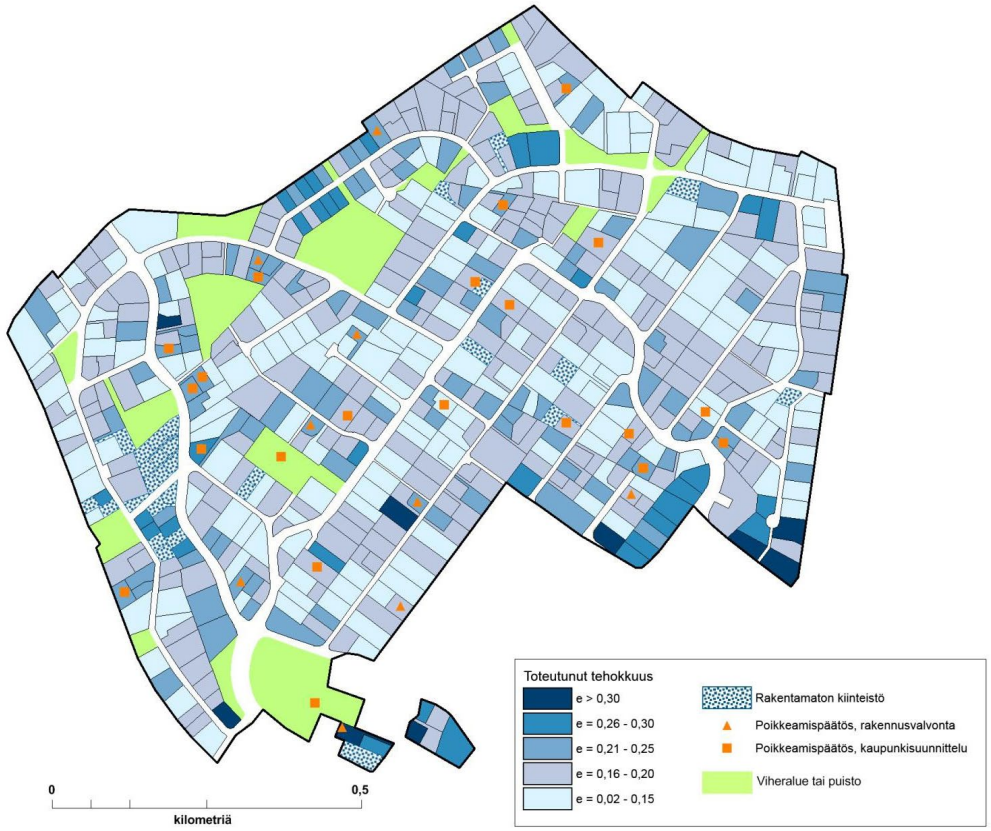
Vapaalan pientaloalueella rakentaminen on Vantaan uusiin pientaloalueisiin nähden väljää. Vanhaksi pientaloalueeksi tiiviys on tyypillinen.

Vapaalan tonteilla on tehokkuus asemakaavan mukaan keskimäärin e= 0,21 ja toteutunut tonttitehokkuus keskimäärin e=0,17. Tehokkuudessa on kuitenkin runsaasti tonttikohtaista vaihtelua, sillä tontteja on muodostettu eri vuosikymmeninä ja lohkottu. Poikkeamispäätöksin on myös toteutettu ympäröivää korttelia tiiviimpiä ratkaisuja.

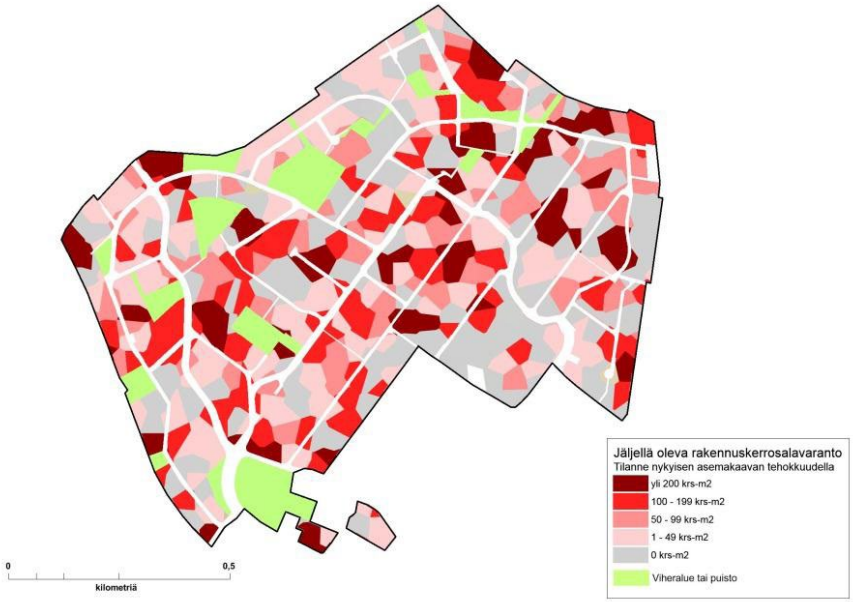
Monilla tonteilla tehokkuus on alle kaavan salliman (kaavassa pääosin e=0,20 eli rakennusoikeutta 20 % tontin pinta-alasta). Osittain saattaa vaikuttaa pääosassa asemakaavassa oleva määräys, jonka mukaan rakennus saa peittää tontin alasta korkeintaan 15 %. Tällöin yli 15 % menevä osuus tulisi rakentaa toiseen kerrokseen. Peittoalaa koskevaan määräykseen on myönnetty useita poikkeamisia 2000-luvulla samoin kuin rakennusoikeuden ylitykseenkin. Peittoalaa koskeva määräys kuitenkin tehostaa tontin maankäyttöä ja tukee vehreiden pihojen muodostumista. Peittoalan määrittelyllä voidaan varmistaa tontin tehokas käyttö siten, että kasvillisuuden lisäksi kulkuyhteyksille, pysäköinnille, lumitilalle ja oleskelulle jää riittävästi tilaa.

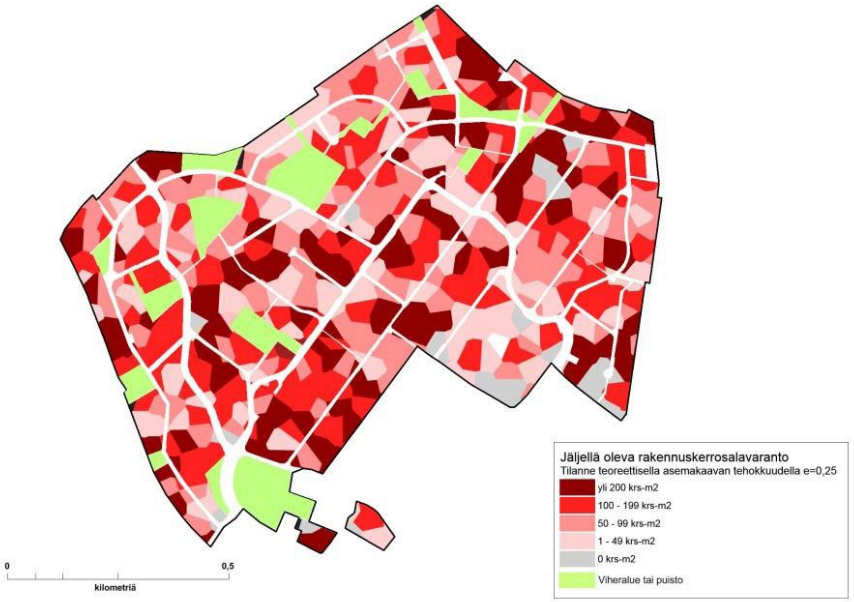
Lukujen valossa poikkeamispäätösten vaikutus alueen tehokkuuteen ei ole merkittävä, mutta paikalliset erottavat tehokkaammat ratkaisut usein katukuvassa. Saman tehokkuuden voi tosin toteuttaa useammalla tavalla. Rakennuksen mittakaava, pihan ja pysäköinnin ratkaisut ja muut kaupunkikuvaan liittyvät tekijät saattavat vaikuttaa ulkoasuun varsinaista tehokkuutta enemmän.

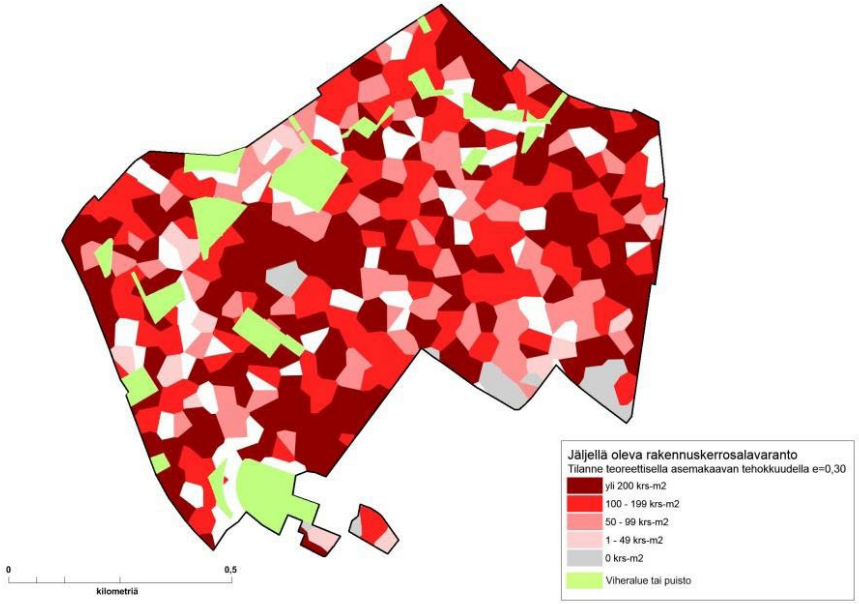
Selvitysalueelle kaupunkisuunnittelun vuosina 2000 – 2015 ja rakennusvalvonnan vuosina 2013 – 2015 myöntämät poikkeamiset merkitty kuvaan.

Peittoalatarkastelu eli tonttien todellinen, toteutunut tehokkuus joulukuussa 2015 sekä poikkeamispäätökset. Mukana myös rakentamattomat tontit. Anna-Karin Kyrönviita, 2016.

Selvitysalueen jäljellä oleva rakennusoikeus, jos tehokkuusluku e= 0,20/0,25/0,30 (rakennusoikeuden suhteella tontin pinta-alaan). Rakennusoikeuksien tarkkaa sijaintia ja kokoa on muokattu.

Voimassa oleva asemakaava sallii rakentamista 159 000 k-m^2, josta rakentamatta on 37650 k-m^2 eli rakennusoikeudesta on vielä käyttämättä noin 24 %. Asumisväljyysluvulla (Vapaalan 38,9 as/m^2) jaettuna ja vain yli 100 m^2 jäljellä oleva rakennusoikeus huomioiden tämä tarkoittaisi noin 700 asukasta.

Mikäli tonttitehokkuus nostettaisiin alueella tasolle e=0,25, nykyisen lisäksi saataisiin noin 31100 k-m^2 rakennusoikeutta. Kuitenkin Vihdintien varrella uusi rakennusoikeus on lähes poikkeuksetta työtilan rakennusoikeutta, ellei melun torjuntaa pystytä järjestämään. Asumisväljyysluvulla jaettuna ja vain yli 100 m^2 jäljellä oleva rakennusoikeus huomioiden tämä tarkoittaisi nykyisen varannon mahdollistaman kasvun lisäksi vielä noin 600 asukkaan kasvua.

Mikäli tonttitehokkuus nostettaisiin alueella tasolle e=0,30, nykyisen lisäksi saataisiin noin 65000 k-m^2 rakennusoikeutta. Asumisväljyysluvulla jaettuna ja vain yli 100 m^2 jäljellä oleva rakennusoikeus huomioiden tämä tarkoittaisi nykyisen varannon mahdollistaman kasvun lisäksi noin 1600 asukkaan kasvua.

Todellisuudessa on epätodennäköistä, että koko alueen rakennusoikeus tulee hyödynnetyksi. Käytännössä rakennusoikeus tulisi ilmeisesti jakautumaan kutakuinkin yhtä epätasaisesti kuin nyt.

1970-luku oli eräänlainen käännekohta alueen tonttien tehokkuudessa. Asemakaavaluonnoksen valmistuttua syksyllä 1970 alueelle toteutettiin rakennuttajien toimesta poikkeus- ja rakennusluvilla useita rivitaloja (kerrosluku I-II ja et= 0,16 – 0,45). Edelleen asemakaavan vahvistuttua tonteille oli sallittua rakentaa hieman korkeammalla tehokkuudella (e=0,20).

Palautetta

- Voimassa olevan asemakaavan mukaan rakennettuja kiinteistöjä tulee kohdella tasapuolisesti.
- Tonttitehokkuuden kaavamainen korottaminen ei saa vaikuttaa kiinteistöveroa korottavasti
- Lisärakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota naapureihin kohdistuviin vaikutuksiin.
- Suunnitelmat ovat perusteelliset ja hyvin tehty. Ehdotettu tehokkuuden nosto 0.25:een on hyvä kompromissi tiivistämisen ja ”luonteen säilyttämisen” välillä.
- Olisi hyvä että rakentamistehokkuudessa kuunneltaisiin tontin omistajia.
- Vapaalassa tehokkuus ei saisi ylittää 0,20. Omakotitontilla pitää olla kunnon kokoinen piha- ja puutarha-alue ja ympärillä viheralueet.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Vapaalassa on runsaasti täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Tärkeätä olisi kuitenkin tiivistämisen vastapainona tukea alueen tunnistettavia piirteitä kuten maastonmuotoja, vehreitä näkymiä, kaupunkikuvan viihtyisyyttä sekä tonttien toimivuutta.
- Jatkosuunnittelussa on suositeltavaa lisätä määräys peittoalasta eli vaatimus 15-20 % tontin pinta-alan ylittävän rakennusoikeuden sijoittamisesta toiseen kerrokseen etenkin pienillä tonteilla.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Tontit

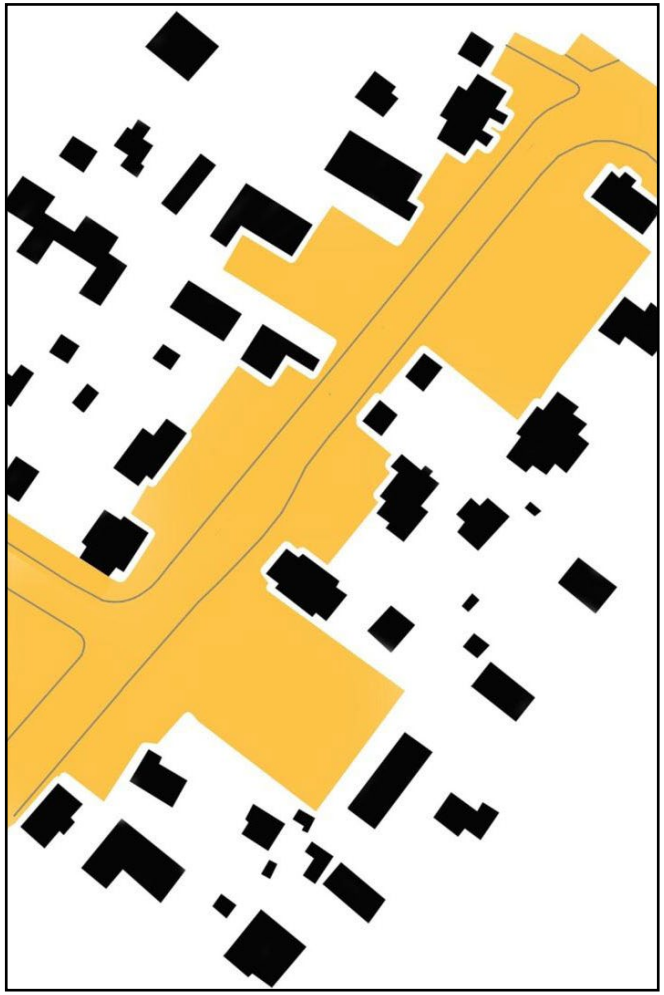
Selvitysalueella on 609 kpl asumiseen tarkoitettua tonttia. Asuin-, liike- ja toimistotontteja on 3 kpl ja yleisille palveluille tarkoitettuja tontteja 2 kpl. Tonttien koko vaihtelee välillä 427–5231 m^2, keskiarvona 1222 m^2. 55 % tonteista on yli 1000 m^2 kokoisia.

Vapaalan rakennusten sijoittelu on kirjavaa, sillä pääosin rakennukselle ei ole asemakaavoissa määritelty tarkkaa sijaintia tai rajattu erillistä rakennusalaa. Pääosin rakennukset eivät muodosta tiiviitä pihapiirejä tai katutiloja, vaan sijaitsevat melko keskellä tonttia tai sen takaosassa.

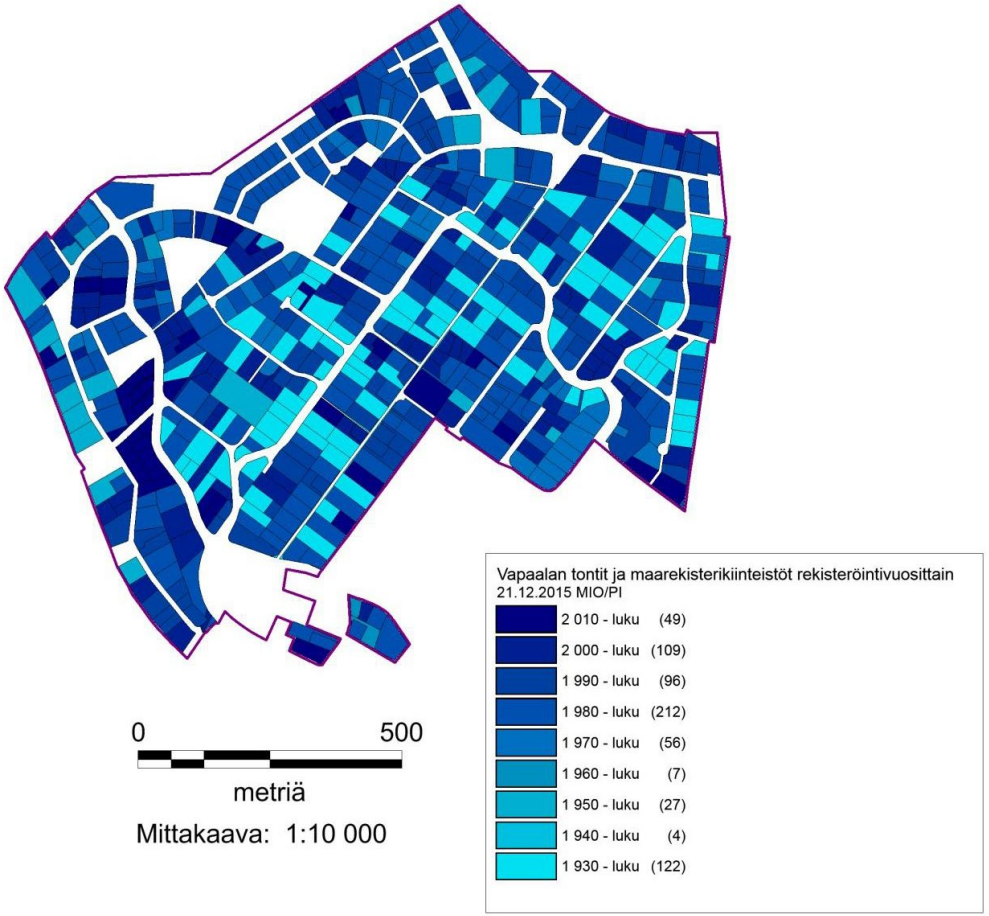
Rakennukset on yleisimmin sijoitettu kohtisuoraan katuun nähden. Muutoin sijoitteluun on saattanut vaikuttaa kadun mutkaisuus tai rinteelle rakentaminen. Olemassa olevista tonteista lohkotuissa täydennysrakentamisen ratkaisuissa rakennus on mitä luultavimmin suunnattu siten, että pakolliset toiminnot sopivat tontin muotoon.

Rakennuskaavassa vuonna 1946 tontit olivat pitkiä ja katua vasten kapeita. Ne reunustivat katuja melko säännöllisen kokoisina. Alkuperäisiä, 1930-luvulla lohkottuja tontteja on jäljellä 122 kpl. Suuri uusien tonttien muodostumisen aalto oli 1980-luvulla, jolloin uusia asemakaavoja lähdettiin toteuttamaan samalla laajentaen asuinrakentamisen sijoittumista alueen laidoille.

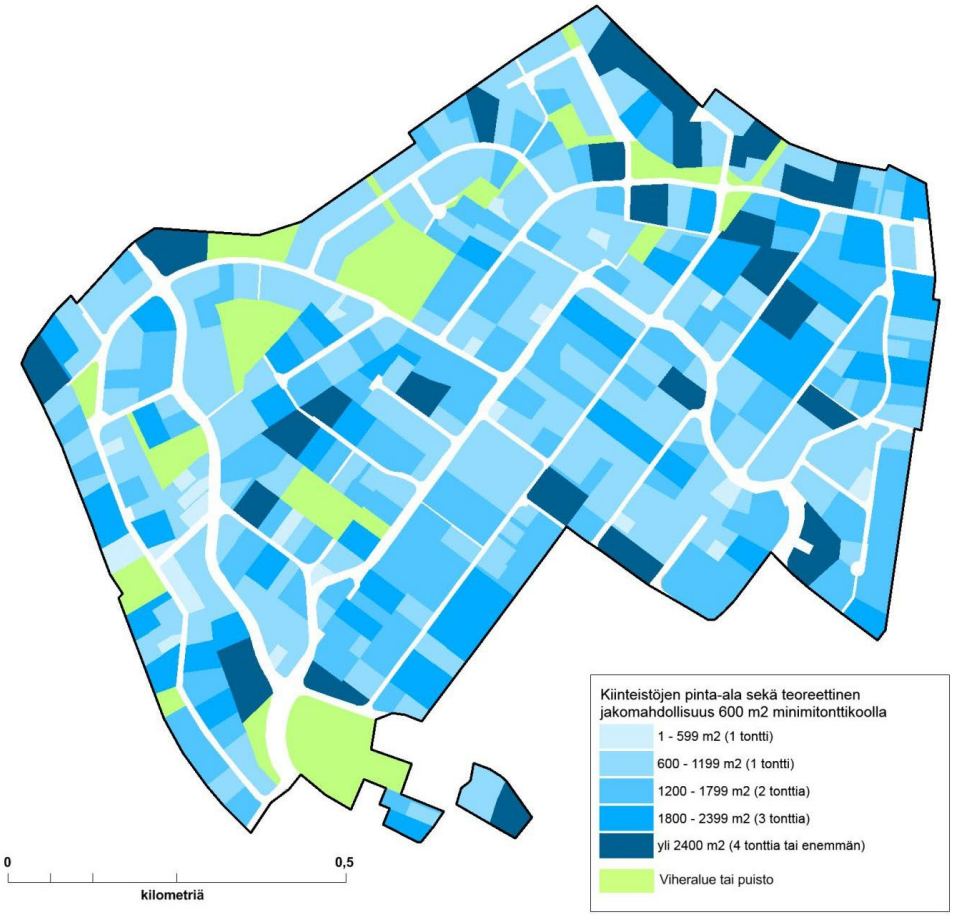
Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentaminen tontteja jakamalla on aloitettu mitä luultavimmin vasta tämän jälkeen. 1990-luvulta alkaen selvitysalueella on muodostettu noin 250 uutta tonttia. Tämä rakentaminen on sijoittunut melko tasaisesti eri puolille aluetta painottuen alueen reunoille. Alueella olemassa olevien tonttien jakamisessa on ollut tyypillistä, että uusi rakennus sijoittuu kadulta katsoen nykyisen taakse. Tämä edellyttää usein ajoyhteyden ratkaisemista olemassa olevan tontin halki.

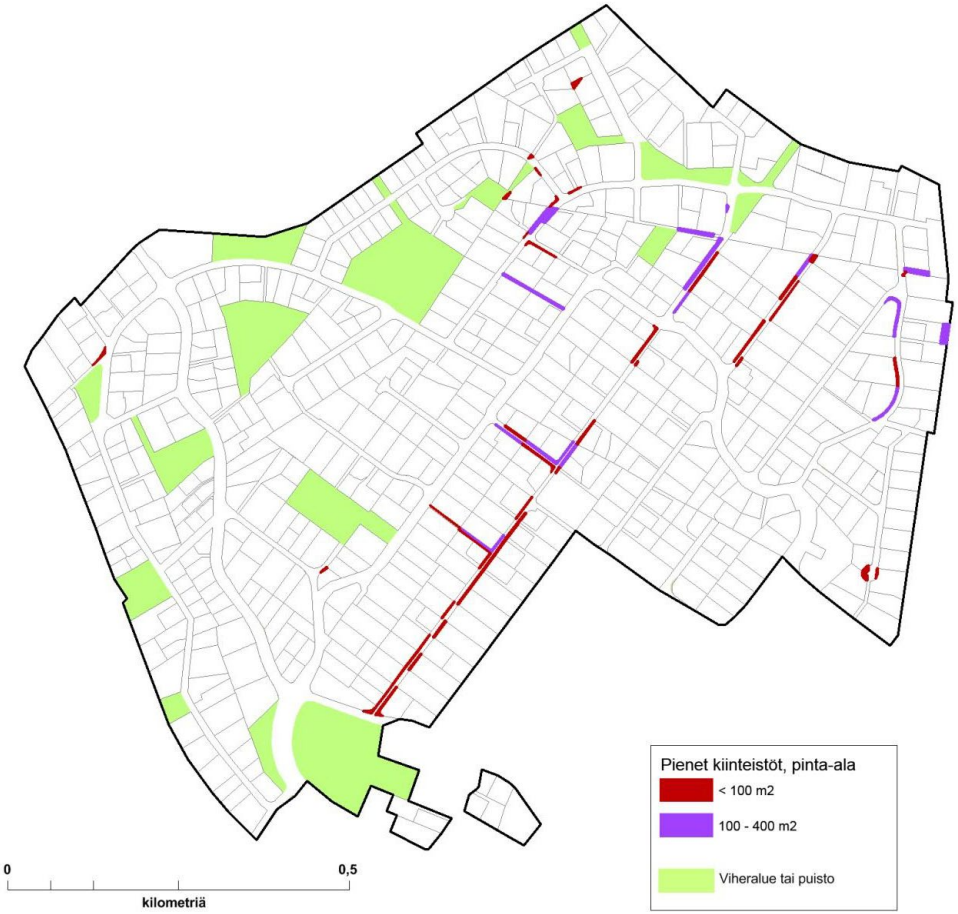
Ote katutilan muodostumisesta rakennusten sijainnin perusteella Vapaalantien kohdalla. Kuvassa ei ole huomioitu aitarakenteita tai kasvillisuutta.

Kartta kuvaa kiinteistöjen rekisteröintipäivämääriä vuosikymmenittäin. Pirjo Ilosalo, 2015.

Tonttien koko ja teoreettinen jakomahdollisuus suunnittelualueella, mikäli tontin minimikooksi otetaan 600 m^2. Anna-Karin Kyrönviita, 2015.

Selvitysalueen pienikokoiset, rakennuskäyttöön sellaisenaan kelpaamattomat kiinteistöt, joiden käyttöä voidaan tarkastella jatkosuunnittelussa. Anna-Karin Kyrönviita, 2015.

Tonttien koko vaihtelee suuresti, sillä osa tonteista on jaettu ja osa ei. Uusien tonttien keskimääräiset koot ovat myös pienentyneet vuosikymmenien aikana. Vuonna 1979 alueen tilojen pinta-alat vaihtelivat välillä 500 m^2 – 4300 m^2 ja keskikoko oli 2200 m^2. Nykyään uudet tontit, esimerkiksi Ilpolantien ja Kierretien välissä ovat kooltaan 470 – 800 m^2. Täydennysrakentamisessa lohkottaessa olemassa olevia tontteja, uuden tontin koko on luonnollisesti korkeintaan puolet alkuperäisestä, usein arviolta 600 m^2 tuntumassa. Jo jaettujen tonttien jakaminen edelleen voi olla hankalaa koon lisäksi muodon ja kulkuyhteyden sijoittumisen puolesta.

Rasitteita on tehty pääosin vesihuollon tarpeisiin, mutta usein olemassa olevasta tontista lohkotuissa kohteissa rasite koskee lisäksi ajoyhteyttä. Vapaalassa kulkuyhteyksiä tonteille on toteutettu myös kirvesvarsitontein.

Palautetta

- Runsaslumisina talvina tonttien lumia kipataan naapurin puolelle tai katualueelle. Tonteille tulisi vaatia riittävä määrä lumitilaa.
- Uusilla pienillä tonteilla ei ole riittävästi tilaa oleskelupihalle. Tämä on ongelma varsinkin tonteilla, joita ei rakenneta omaan käyttöön.
- Liian pienille tonteille ei jää puustoa eikä tilaa kasvillisuudelle, mikä vaikuttaa koko alueen kaupunkikuvaan.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Tonttien mahdollinen lohkominen ja toimintojen kuten kulkuyhteyden toimivuus tulee tarkastella mittaustoimen kanssa tonttikohtaisesti.
- Pienikokoisia, alueen muutoksista tähteeksi jääneitä kiinteistöjä koskevia vaihtoehtoja voidaan tarkastella jatkosuunnittelun yhteydessä.
- Tiivistyvässä rakenteessa tonttien lumitilan ja oleskelupihojen sijoittumista sekä kasvillisuuden määrää tulisi ohjata nykyistä tarkemmin.
- Pienten talousrakennusten rakentaminen tonttien rajalle naapureiden suostumuksella on suositeltavaa yhtenäisten piha-alueiden muodostumiseksi.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Rakennuskanta

Rakentamisen määrä

Vuoden 2015 lopussa Vapaalan pientaloalueella oli 640 asuinrakennusta. Osalla tonteista on piharakennuksia, kuten talousrakennus tai autokatoksia. Vanhoilla tonteilla on mahdollisesti edelleen jäljellä myös pihasaunoja tai alkuperäinen pieni asuinrakennus. Vuoden 2015 lopussa rakenteilla on ollut 11 yhden asunnon taloa.

Vapaalassa rakentamisen vilkkaimmat kaudet olivat ensimmäisten tonttien tultua myyntiin 1930 – 40-lukujen taitteessa sekä 1980-luvulla ensimmäisen laajan asemakaavan valmistuttua. Myös 1970-luvulla rakennettiin suhteellisen paljon uusia asuntoja pientaloalueelle, lisäksi Rajatorpan kerrostaloalue rakennettiin yhtenä kokonaisuutena.

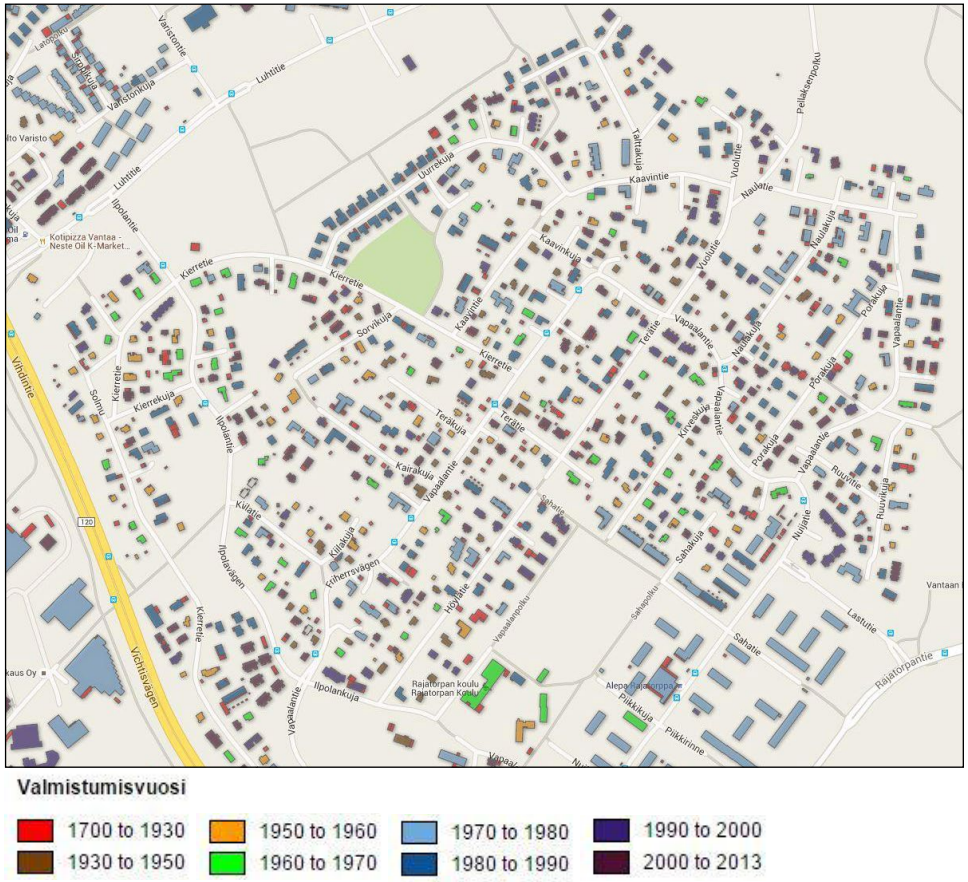
Rakennustyypit ja rakennusten koko

Vapaalan rakennuskanta koostuu useina eri vuosikymmeninä rakennetuista pientaloista, pääasiassa erillispientaloista. Rivitalot yleistyivät Vapaalan pientaloalueella 1980-luvulta alkaen. Vapaalan asuinrakennuksista 76 % on yhden asunnon taloja, 17 % paritaloja ja 6 % rivitaloja. Asuinrakennusten kerrosalan määrä vaihtelee 54 – 821 k-m^2 välillä, keskimääräinen kerrosala on 180 k-m^2. Mukana on myös useampiasuntoisia kiinteistöjä.

Vapaalan rakennusten keskimääräinen koko on kasvanut vuosikymmenien aikana. Osittain tämä liittyy 1980-luvulta alkaneeseen rivitalojen ja yhtiömuotoisen rakentamisen yleistymiseen. Vuonna 2015 Vapaalan asuinrakennuksista 56 % oli kaksikerroksisia ja 44 % yksikerroksisia.

Osalla selvitysaluetta on voimassa peittoalaa koskeva määräys, joka määrää yli 15 % rakennusoikeudesta menevän osuuden toiseen kerrokseen. Peittoalaa koskevaan määräykseen on myönnetty yksikerroksisia rakennuksia varten poikkeuksia. Toteutuneiden tehokkuuksien perusteella (ks. kohta Rakennustehokkuus) toiseen kerrokseen määrätty yli 15 % osuus rakennusoikeudesta on saatettu myös jättää rakentamatta.

Vuonna 1979 pääosa rakennuksista oli 1,5-kerroksisia omakotitaloja. Sittemmin I ja II-kerroksiset asuinrakennukset ovat yleistyneet. Täysimääräinen rakennusoikeuden hyödyntäminen edellyttää usein toiseen kerrokseen rakentamista. Maanpäällisen kellarin salliminen on saattanut mahdollistaa käytännössä lähes kolmikerroksisen rakennuksen.

Vapaalan pientaloalueen rakennuskannan ikä Google Maps-palvelun päällä esitettynä (Helsinki Ragion Infoshare, Jani Hannén, 2013). Punaisella merkityt rakennuksen, jotka on merkitty valmistuneeksi ennen vuotta 1930, ovat pääosin rakennuksia, joiden valmistumisvuosi ei ole tiedossa.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Rakennusten ulkoasu

Vapaalan rakennuskanta koostuu 1930-luvulta lähtien kaikkien eri vuosikymmenien rakentamisesta. Rakennuskanta on moni-ilmeistä ja sen ulkoasu noudattelee pitkälti eri vuosikymmenille tyypillisiä suuntauksia. 1980-luvulle asti Vapaalan rakennuskanta on ollut mittakaavaltaan melko vaatimatonta ja hillittyä. Vuonna 1979 rakennuksista 85 % oli puurakenteisia. Myöhemmin rakennusmateriaalit ovat monipuolistuneet ja vaaleat pinnat ovat yleistyneet. Vapaalan rakennusten väritys on ollut pääosin vapaasti valittavissa, vasta 2000-luvun asemakaavoissa rakennusten väriä on ohjattu tarkemmin.

Yksinkertaiset harjakatot ovat alueella pitkään vallinnut, hallitseva kattomuoto. Vuoden 1946 rakennusjärjestyksen kattomuodon on saanut valita 0-45 asteen väliltä. Noin 1960-luvulta eteenpäin yleistyivät tasakatot, jotka on myöhemmissä asemakaavoissa saatettu kieltää. Lisäksi on jonkin verran auma- ja mansardikattoja. Uudessa rakennuskannassa myös yksi- tai useampilappeiset pulpettikatot ovat yleisiä. Kaiken kaikkiaan vuosikymmenien myötä Vapaalan kattovalikoima on monipuolistunut. Viereisten rakennusten kattojen ulkoasua ei välttämättä ole sovitettu yhteen naapurin tai edes saman tontin rakennusten kesken.

Muiden piirteiden tavoin alueen rakennusten ikkuna-aukkojen koot vaihtelevat runsaasti. Uudessa rakentamisessa on myös aiempaa suurempia, useampaan kerrokseen ulottuvia ikkunapintoja. Rakennuksen mahdollinen mataluus, tummuus tai harjakatto häivyttävät ikkunoiden vaikutusta rakennuksen ulkoasuun. Myös ikkunoiden suuntautumisella on vaikutusta kaupunkikuvaan: kadulle päin suuntautuvat ikkunat ja kuistit antavat rakennuksesta asutun vaikutelman.

Vanhemman rakennuskannan peruskorjaamiselle tai purkamiselle saattaa olla tarvetta. Vanhan rakennuskannan kunnosta antaa viitteitä vuoden 1979 tilanne, jolloin olemassa olevista rakennuksista vain noin 40 prosenttia on luokiteltu hyväkuntoisiksi.

Tonttien rajautuminen

Vapaalan tonttien yleisin rajautumistapa on pensasaita. Piha on usein rajattu kadusta puurakenteisella aidalla tai jättämällä kadun varteen harvaa puustoa. Pihan rajaamiseen on käytetty myös perinteistä kivimuuria, tiili- tai rapattua muuria, verkko- tai muuta metallirakenteista aitaa. Paikoin pihan ja kadun rajaa jäsentää säilytetty kallio.

Varsinkin uudemmalle rakentamiselle on tyypillistä, että rakentamisen jäljiltä tontille jää hyvin vähän luonnonvaraista kasvillisuutta. Istutettu kasvillisuus on usein yhä vähäisempää ja hallitumpaa. Lisäksi autojen pysäköinnille varattu alue ja rakenteet vievät pihapiirin etuosasta suhteellisen suuren osuuden. Kun rakennusten koko keskimäärin on kasvanut, nämä tekijät saattavat rikkoa alueelle tyypillistä pienimittakaavaisuutta.

Palautetta

- Rakennuskannan moni-ilmeisyys koettiin yhdeksi alueen tyypillisimmistä piirteistä. Osa vastaajista koki rakennuskannan monipuolisuuden tuovan myös sekavuutta alueen kaupunkikuvaan. Vapaalan yleisilmeen säilyttämiseen omaleimaisena ja yhtenäisenä täydennysrakentamisesta huolimatta on toivottu toimenpiteitä.
- Hankkeen yhteydessä tehdyssä karttakyselyssä rakennuskannasta mieltyttäviksi piirteiksi nostettiin alueen esiin pientalojen punertavat katot, 80-luvun pienet 1-kerroksiset pientalot sekä vanhat rintamamiestalot.
- Mielipiteet moni-ilmeisen alueen rakennusten ja aitojen ulkoasusta vaihtelevat.
- Vanhoja kivimuureja tulisi säilyttää.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Vapaalan rakennuskannan monipuolisuus olisi hyvä sallia tulevaisuudessakin. Joitakin yhteisiä tekijöitä alueen rakennetulle ympäristölle olisi kuitenkin hyvä löytää, mikäli halutaan säilyttää alueen rauhallisuuden ja harmonian tunnelma.
- Valmiiksi rakennetussa, vuosikymmenien aikana kerrostuneessa ympäristössä yhtenäisyyden tavoittelu rakennusten yksittäisten ominaisuuksien puolesta ei ole välttämättä tarpeen. Rakentamisen hillitty mittakaava, korkeintaan kaksikerroksisuus sekä tilan jättäminen vehreydelle ovat tärkeitä lähtökohtia. Rakennusten sijoittelulla, tontin rajaamisella ja kadun puolelle sijoittuvalla kasvillisuudella alueen tasapainoista vaikutelmaa voidaan vaalia niin, että rakennusten tai aitamateriaalien toteuttamiseen jää vapautta.
- Asuinrakennuksen, piharakennusten ja aidan ulkoasun sovittaminen toisiinsa tukee tasapainoista kaupunkikuvaa. Esimerkiksi harjakatto on yksinkertainen tapa sovittaa uutta rakentamista vanhaan.
- Vanhojen kivimuurien säilyttämistä ja uusien perinteisten kivimuurien rakentamista tulee suosia.
- Kahteen kerrokseen rakentamista tulee suosia, jotta maa-alaa säästyy pihan toiminnoille ja luonnonelementeille.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Rakennuksia suojellaan yleisimmin kaavoituksella. Silloin kun kohde on valtakunnallisesti merkittävä tai kun rakennuksessa on erityisen arvokkaita sisätiloja ja laitteita tai muita piirteitä, kohteita voidaan suojella myös pelkän lain rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) perusteella. Historiallisen ajan muinaisjäännökset, joita ovat mm. linnoitukset, on rauhoitettu muinaismuistolain perusteella.

Vantaalla on tehty rakennuskannan inventointi vuonna 2002. Kaupunginmuseo määrittelee ja tarkistaa ajantasaisen tilanteen merkittävistä, suojelutarpeen vaativista rakennuksista. Vapaalan täydennysrakentamisselvitykseen on saatu Vantaan kaupunginmuseolta virallinen mielipide ja neuvontaa.

Vantaan rakennusinventoinnissa Vapaalassa esitetyistä kuudesta kohteesta kaupunginmuseo on joulukuussa 2015 tehdyn tarkastelun jälkeen nimennyt jatkosuunnittelussa huomioitaviksi neljä kohdetta. Näistä selvitysalueella sijaitsee kaksi: Työväentalo Friherrsin torppa (1938) osoitteessa Vapaalantie 28 ja alueen ensimmäinen koulu, asuinrakennus Villa Björkliden (1938) Naulakuja 7:ssä. Friherrsin torppa on rakennettu vuonna 1938 Elannon myymäläksi. Vuonna 1977 kauppa siirrettiin Rajatorpan ostoskeskukseen ja vuonna 1980 Friherrsin Sosiaalidemokraatit ostivat kiinteistön osuusliike Elannolta. Rakennusta on vuosien saatossa remontoitu perusteellisesti. Talon ulkomuoto on kuitenkin vanhan kaupan mukainen.

Selvitysalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös kaupunginmuseon kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäväksi kohteeksi (R1) määrittämä Ilpolan koulu (1948). Koulu pihapiireineen on edelleen toiminnassa ja suojeltu asemakaavalla. Rajatorpan puolella sijaitsee merkittäväksi kohteeksi (R2) määritetty Vapaalan terveyskeskus (1955). Merkittäviksi mainittuihin kohteisiin kohdistuvista korjaus- ja muutostöistä tulee kuulla kaupunginmuseota. Muiden alueen kohteiden mahdolliset arvot tulevat käsiteltäväksi asemakaavamuutosten tai poikkeamispäätösten yhteydessä.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Ilpolantien eli Vanha Hämeenkyläntie -Vapaalanpolku – Ulkoniitynkujan historiallinen tielinjaus on inventoitu kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäväksi kohteeksi (R1). Ilpolantien linjaus on ollut olemassa ainakin 1700-luvulta lähtien. Kaupunginmuseon mukaan tien luonne on jo muuttunut, mutta sen linjaus tulee jatkossakin säilyttää.

Vapaalassa ei ole merkittäviä, suojelua edellyttäviä rakennettuja aluekokonaisuuksia. Lähin kulttuurihistoriallisesti merkittävä inventoitu kohde on koskee Rajatorppaa.

Kaupunginmuseon mukaan alueella ei sijaitse arkeologista kulttuuriperintöä, joten muinaisjäännöskysymykset eivät rajoita alueen suunnittelua.

Palautetta

- Jälkimmäisen kyselyn vastauksista ilmeni, että Uurrepuistossa sijaitsisi muinaishauta. Kaupunginmuseolla ei kuitenkaan näyttöä paikalla sijainneista muinaisjäännöksistä. Kaupunginmuseon arkeologin mukaan näin korkealta (+ 40 m) ei ole yleensä tavattu vanhoja asuinpaikkoja. Alueen kivikautinen keskus on sijainnut nykyisen Myyrmäen keskustan alueella. Myöskään keskiajalla asutus ei näytä ulottuneen tuonne Uurrepuiston alueelle. On siis hyvin epätodennäköisenä, että Uurrepuiston alueella olisi säilynyt muinaisjäännöksiä.
- Alueen vanhoja kivimuureja toivotaan suojeltavan.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Rakennuskannassa ei kaupunginmuseon mukaan ole mainittuja kohteita lukuun ottamatta suojelua edellyttäviä rakennuksia. Lisäksi koska pientaloalue on luonteeltaan historiallisesti kerroksellinen, ei rakennusten arvoa voida punnita yhtenäisenä kokonaisuutena.
- Yksittäisten kohteiden historialliset arvot tarkastellaan yksitellen poikkeamispäätös- tai asemakaavamuutoshankkeiden yhteydessä.
- Vapaalassa on rakennuskantaa, jonka suojelulle ei ole perusteita, mutta jonka vapaaehtoinen dokumentointi ja säilyttäminen on suositeltavaa. Tällaisia ovat esimerkiksi alkuaikojen pienet asuinrakennukset ja vanhat kivimuurit.
- Valmiiksi kerroksellisen alueen tiivistämisestä ei ole haittaa rakennushistoriallisesta näkökulmasta. Jatkosuunnittelussa on kuitenkin huomioitava alueen nykyinen pienipiirteinen mittakaava.
- Ilpolantien linjaus tulee säilyttää. Vanhoista kivimuurien huomioimista jatkosuunnittelussa tulee tiedustella kaupunginmuseolta.

Työpaikat

Myyrmäen suuralueella työpaikkoja oli vuonna 2008 lähes 24 000, eniten kaupan alalla. Myyrmäen työpaikkaomavaraisuus (90,9 %) oli kuitenkin alhaisempi kuin Vantaalla keskimäärin. Koko Vapaalan kaupunginosan työpaikkamäärä on ollut vuonna 2008 alueella yli tuhat. Rajatorpassa on kymmenittäin pieniä palvelualan yrityksiä. Selvitysalueen lounaispuolella, Vihdintien varrella on yritysalue. Jonkin verran työpaikkoja sijoittuu myös Rajatorpan kouluun, päiväkoteihin sekä alueen asumispalveluihin.

Voimassa oleva asemakaava pääosin sallii tontin rakennusoikeudesta 20 % asumista häiritsemättömiä liike-, työ- ja toimistotiloja. Asumisen yhteydessä on toteutettu yhteensä noin 2300 m^2 toimistotilaa, 700 m^2 varastotilaa ja 760 m^2 muita työtiloja. Työtiloja asumisen yhteydessä on esimerkiksi Kirveskujan varrella. Alueen tietoliikenneverkko vaatisi asukkaiden mukaan lisäkehittämistä ja helpottaisi mm. alueen etätyömahdollisuuksia. Tietoliikenneverkkojen kehittämisestä vastaavat yksityiset yritykset.

Vapaalan lähin palvelutarjonta sijoittuu Rajatorppaan ja Myyrmäkeen. Rajatorpan vuonna 1972 valmistuneessa pienessä ostoskeskuksessa on esimerkiksi kauppa, ravintola ja kampaamo. Terveys- ja sosiaalipalvelut sijoittuvat Myyrmäkeen. Vapaalassa on sijaitsee myös asumispalveluita, mm. Rinnekoti-säätiön Vapaalankoti.

Friherrsin paikallispalveluiden kukoistaessa 1940–70-luvuilla kylän keskus sijaitsi Vapaalantien varressa (noin 41), jossa oli mm. Elannon myymälä nykyisessä Friherrsin torpassa vuodesta 1938 ja posti vuodesta 1955. Palvelut siirtyivät Rajatorpan ostoskeskukseen sen valmistuttua 1970-luvulla. Muita Vapaalan omia palveluita olivat mm. Airaksisen kahvila 1940-luvun puolivälistä 1950-luvun alkuun ja samassa rakennuksessa aina 1970-luvun alkuun asti jatkanut kauppa sekä Vuolutien ja Vapaalantien risteyksessä ollut kioski.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

1970-luvulla Vapaalan käytössä olivat jo Rajatorpan puolella sijaitsevat kaupalliset palvelut sekä kansakoulu, terveystalo ja lastentalo. Ilpolan koulun pohjoispuolella olivat jo urheilukenttä ja lasten leikkikenttä. Vuoden 1980 asemakaavaan merkittiin Friherrsin torppa yleisten palveluiden korttelialueeksi yhdistys- ja viihdetarkoituksia varten ja toinen kaupan paikka asemakaavaan liikerakennusten korttelialueeksi lähimyymälätarpeita varten. Nykyisin Friherrsin torppaa voi vuokrata seurakuntatalon tavoin kokous- ja juhlatilaksi.

Tulevalla täydennysrakentamisella voidaan tukea alueen palveluiden säilymistä tai paranemista. Lisäksi pientaloalueiden ikärakenteen monipuolistuminen väestönkasvun myötä edistää olemassa olevan infrastruktuurin ja palveluiden, kuten koulujen tarkoituksenmukaista käyttöä.

Koulu

Aivan aluksi Friherrsiläiset lapset kävivät koulua Hämeenkylässä noin neljän kilometrin päässä. Vapaalan ensimmäiset omat koulut toimivat vuodesta 1945 kahdessa yksityishuvilassa: alakoulu Sorvikujalla ja yläkoulu nykyisessä Vuolutie 1B:ssä. Ennen Ilpolan koulun valmistumista opetusta oli myös Kansantuvalla. Nykyään Rajatorpan koulu toimii kolmessa rakennuksessa: Ilpolan koulu (1948), pääkoulu (1964) ja paviljonki (1983). Lisäksi Variston koulu on Rajatorpan koulun opetuspisteenä vuodesta 2006. Lähin lukio on Vaskivuoren lukio Myyrmäessä.

Rajatorpan koulun päärakennuksen sekä vanhan suojellun koulun teknisten perusparannustöiden suunnittelu on käynnissä. Rajatorpan koulun pääkoulun ja paviljongin korvaaminen uudisrakennuksella on opetuslautakunnan investointisuunnitelmissa (ola 14.9.2015). Sivistystoimen mukaan koulun suunnittelussa voidaan huomioida Vapaalan mahdollisen täydennysrakentamisen myötä kasvava oppilasmäärä.

Päivähoito

Vapaalan pientaloalueen lähistöllä on tarjolla ainakin seuraavia julkisia päivähoitopalveluita

- Vapaalan päiväkoti, Vapaalanpolku 11, 12 (myös esiopetus)
- Ruotsinkielinen ryhmäperhepäiväkoti Kardemumma, Riikkirinne 1
- Nikkarin päiväkoti, Vapaalankuja 3 (myös esiopetus ja erityisryhmä).
- Variston päiväkoti, Luhtimäki 2
- Pähkinärinteessä seitsemän päivähoitopistettä (myös esiopetus ja erityisryhmä). Lammaslammentie 3:ssa avoin päiväkoti.

Nykyisen ennusteen mukaan lasten määrä säilyy ennallaan, joten mahdollinen kasvu vaikuttaa suuralueen päivähoitopaikkatilanteeseen. Sivistystoimen mukaan muutosta voi osittain huomioida Rajatorpan uudisrakennuksessa.

Huomioitavaa palveluiden jatkosuunnittelussa

- Palvelutarpeet eivät edellytä muutoksia asemakaavaan.
- Täydennysrakentaminen ei edellytä sosiaali- ja terveystoimelle uusia toimipisteitä tai palveluita.
- Sivistystoimelle tulee viedä tiedoksi ajantasaiset arviot tulevasta asukasmäärästä, jotta ne voidaan huomioida koulupalveluiden suunnittelussa.
- Mikäli väestö kasvaa, päivähoitopalveluihin tarvitaan lisäkapasiteettia.
- Koulujen ja päiväkotien osalta saattoliikenteen reittien huomioiminen jatkosuunnittelussa on oleellista. Myös lasten omatoimisen koulumatkan turvallisuus tulee huomioida, mikäli liikennejärjestelyt muuttuvat ja liikenne alueella lisääntyy.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Virkistys

Tavoitteena Vantaalla on kattava ja yhtenäinen viheralueverkosto, joka perustuu virkistysreitein toisiinsa kytkettyihin laaja-alaisiin luonnonalueisiin ja virkistyspalveluihin. Laajojen luontoalueiden väliset viherkäytävät toimivat pääasiallisina ekologisina yhteyksinä eläimille ja kasveille. Lisäksi asuinalueiden yhteydessä on pienempiä paikalliseen käyttöön tarkoitettuja viheralueita.

Viheralueohjelma 2011 – 2020 ohjaa Vantaan viheralueiden suunnittelua. Viher- ja liikunta-alueiden rakentamisohjelmassa määritetään vuosittain käytettävät investoinnit, joiden pohjalta toteutetaan kohteittain puistosuunnitelmat. Kaupungin virkistyksen pääpanos kohdistuu laajempiin virkistysalueisiin ja toiminnallisiin alueisiin. Pientaloalueiden sisäisten pienten puistometsien kunnossapidon resurssit ovat hyvin rajoitetut.

Viheralueverkosto

Selvitysalueella on noin 16 alueen sisäistä asemakaavassa viheralueeksi merkittyä aluetta (yht. noin 8 ha, 8,5 % koko alueesta). Näistä yksi on ns. toimintapuisto, joissa on puistorakenteita. Vihdintien varressa asemakaavassa puistoksi varatuista alueista kolme toimii enemmänkin suojaviheralueena. Loput ovat asutuksen välissä säilyneitä luonnonmukaisia metsiköitä, joista seitsemän on kooltaan yli 3000 m^2. Vapaalan viheralueet sijoittuvat karuille kallioisille lakialueille tai savisiin laaksonpohjiin.

Selvitysalueeseen rajautuu Sahapuisto, joka on toinen Vapaalan pientaloalueeseen liittyvistä rakennetuista ja valaistuista, pääosin esteettömistä toimintapuistoista. Sahapuiston yhteydessä on Rajatorpan koulun urheilukenttä sekä leikkipaikka ja koira-aitaus. Puisto on aktiivisessa virkistyskäytössä, jossa se on tärkeää säilyttää jatkossakin. Sahapuistoa perusparannetaan parhaillaan.

Vapaalan itäpuolella sijaitsee yleiskaavan mukaisen seudullisen viheralueverkoston pohjois- ja eteläsuuntainen reitti, jonka varrella lähimpinä sijaitsevat mm. Vapaalan liikuntapuisto, Myyrmäen urheilupuisto, Naulametsä, Myyrmäenmetsä, Raappavuortenmetsä ja Honkasuo. Selvitysalueen eteläpuolella on Rajatorpanpuisto. Lisäksi Rajatorpassa on sisäurheilutiloja. Vapaalan alueen virkistystä tukee myös esitteeksi koostettu kotikaupunkipolku (2009).

Vuonna 1979 Vapaalan puistot olivat koulujen yhteyteen rakennettuja urheilu- ja leikkikenttiä (nykyinen Sahapuisto) lukuun ottamatta luonnonmukaisia. Ne olivat maastoltaan vaihtelevia kallioisia, mäntyjä kasvavia kukkuloiden lakiosia ja peltoaukeita sekä reheviä pähkinäpensaita ja koivuja kasvavia metsiköitä. Vapaalan pohjoisosan muodosti viljelemätön peltoalue, joka liittyi Variston urheilualueeseen, nykyiseen Myyrmäen urheilupuistoon.

1980-luvun alussa hyväksytyissä asemakaavamuutosten yhteydessä kortteleihin sijoitettiin ajan tavan mukaisesti useita uusia puistoja. Asemakaavaprosessiin liittyikin liki 10 vuoden pituinen kiivas keskustelu, jossa asukkaat vastustivat yksityisten omistamien maa-alueiden lunastamista yleisiksi puistoiksi. Pääosin näitä puistoja ei ole rakennettu virkistyskäyttöön eikä niille ole rakennettu huolto- ja kunnossapidon ja jalankulun ja pyöräilyn mahdollistavia puistokäytäviä vielä nyt 35 vuotta myöhemminkään. Ilmeisesti ne vaikeasti löydettävinä palvelevat pääosin vain lähinaapuruston käyttöä. Selvitysalueen kaikilla asukkailla on alle 300 metrin matka lähimmälle virkistysalueelle.

Viheralueiden kehittäminen jatkossa

Viheralueilla on merkitystä virkistyksen lisäksi maisemallisesta, ekologisesta, pienilmastollisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.

Selvitysalueen tuntumassa olevista virkistysalueista vain Sahapuistolle, Vapaalanaukeelle ja Rajatorpanpuistolle on tehty puistosuunnitelmat. Vapaalanaukee on perusparannettu pari vuotta sitten ja Sahapuistoa kunnostetaan parhaillaan. Selvitysalueelle ei ole tehty metsäsuunnitelmia. Viheralueista on luonnonhoitosuunnitelmat. Metsä- ja luonnonhoitosuunnitelmia uudistetaan parhaillaan.

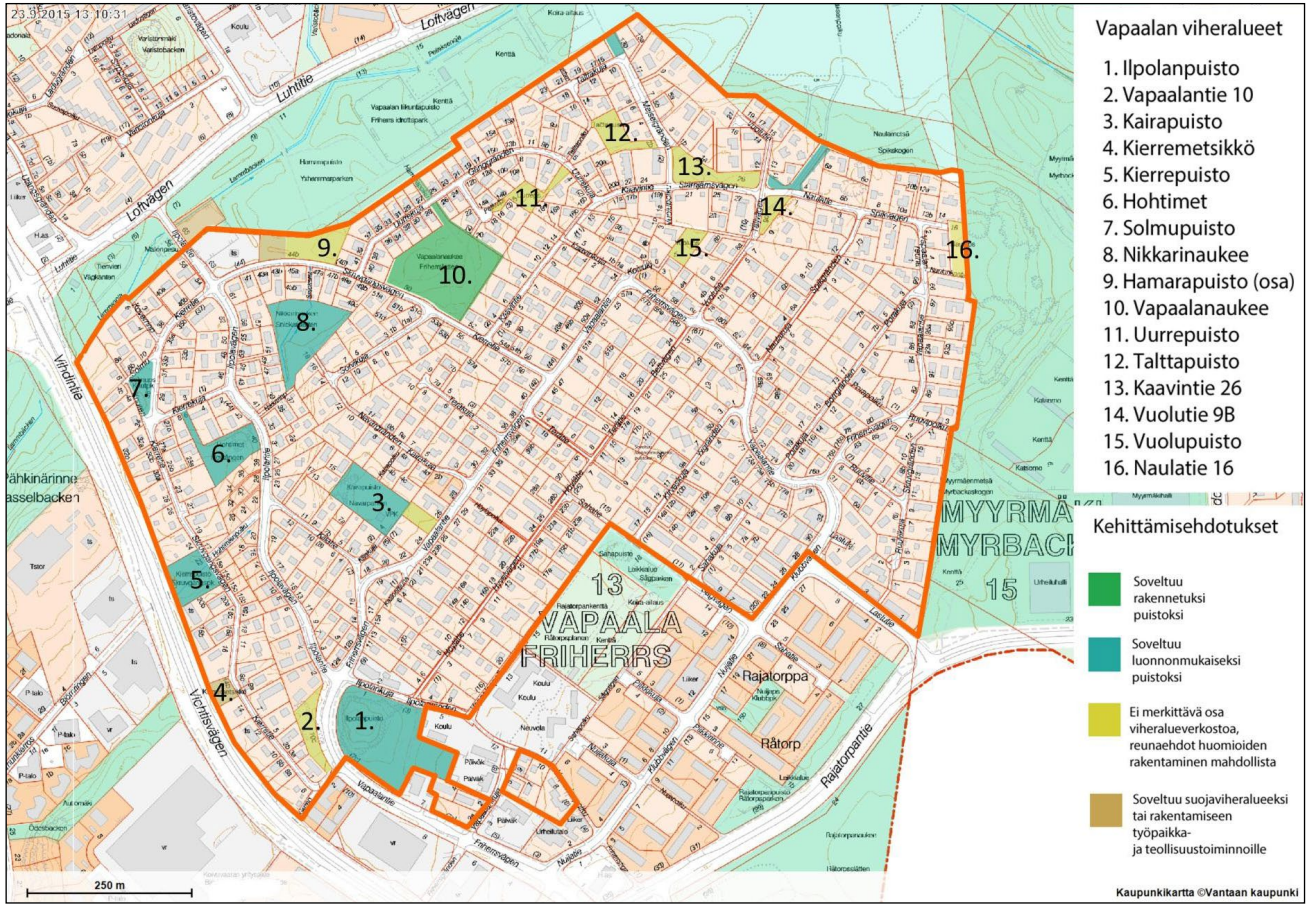
Selvitysalueen ulkopuoliselle Myyrmäen urheilupuiston alueelle laaditaan yleissuunnitelma, jossa lähtökohtana on pysäköintijärjestelyjen, kevyen liikenteen reittiyhteyksien, toimintojen ja kaupunkikuvan kehittäminen. Rajatorpanpuiston kunnostaminen sisältyi vuoden 2015 rakentamisohjelmaan.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Osa puistometsiköistä on sellaisia, että työkoneilla kuten traktorihakkurilla risujen haketusta tai koneellista puutavaran poistoa ei ole mahdollista suorittaa. Syynä on joko se, että kohteeseen ei ole soveltuvaa kulkuyhteyttä, maa kantavuus on heikko tai kohde on maastomuodoltaan konetyöhön soveltumaton. Kallioalueiden hoito sen sijaan on kohtuullisen helppoa.

Tässä selvityksessä tehdyllä tarkastelulla on tarkoitus nostaa esiin Vapaalan pientaloalueen sisäisistä virkistysalueista viheralueverkoston keskeisimpänä säilytettävät kohteet ja toisaalta mahdolliseen täydennysrakentamiseen soveltuvat alueet. Mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset viheralueille edellyttävät asemakaavamuutosta. Selvitysalueen viheralueille ei ympäristökeskuksen mukaan sijoitu luonnonarvoiltaan merkittäviä, suojelua vaativia kohteita. Virkistysalueiden saavutettavuus 300 metrin etäisyydellä toteutuu myös viheralueverkostoon ehdotettujen muutosten myötä.

Vapaalan viheralueita koskevat kehittämisehdotukset kartalla. Selvitysalueen ulkopuoliset viheralueet on merkitty vaaleanvihertävällä.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

1. Ilpolanpuisto (17 845 m²)

Tausta
Säilynyt luonnonmukaisena alueena Ilpolan koulun (1948) ja 1960-1970-luvulla rakennetun Vapaalantien välissä.

Luonnonolot
Mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää, puustossa myös mäntyä ja katajaa. Jyrkkä moreenirinteinen, laella runsaasti kalliopaljastumia. Alavammalla osalla maaperä silttiä.

Toiminnot
Lähimetsänä Ilpolanpuistoa hyödyntävät koululaisten lisäksi läheiset päiväkodit ja asukkaat. Puiston itäreunassa kulkee kaukolämpöputkisto. Maastonmuotojen puolesta ei ole esteetön kohde. Osin melualueella: tiemelu päivällä 45 – 60 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Vapaalantieltä Ilpolanpolulle kulkemisesta muodostunutta polkua käyttävät ulkoilijat ja Vihdintien pysäkeille kulkevat jalankulkijat. Ei rakennettua yhteyttä. Yhteyden rakentaminen todennäköisesti vaurioittaisi nykyistä kasvillisuutta.

Kaupunkikuva
Historiallisen Ilpolantien linjauksen maisemassa puustoineen maamerkkinä erottuva kalliomäki.

Palaute
Paikalliset toivovat alueen säilymistä virkistyskäytössä sekä reitin kehittämistä ja valaisemista. Paljon koululaisten ja päiväkotien lapsille käytössä. Luonnonvaraisuudessaan ainutlaatuinen paikka. Omakotiyhdistys on järjestänyt puistossa keväisin siivoustalkoita. Nuoriso ilmeisesti aiheuttaa toisinaan häiriötä virkistysalueen ympäristössä.

Rakennettavuus
Ilpolanpuisto tulee kokonaisuudessaan säilyttää rakentamattomana.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään luonnonmukaisena viheralueena. On aktiivisessa käytössä koulun ja päiväkotien lähimetsänä ja kävelyreittinä. Tärkeä osa Sahapuistoon asti ulottuvaa virkistysalueiden, urheilukenttien ja koulun ulkoiluympäristöä. Harvoja isoja luonnonmukaisia alueita pientaloalueen sisällä.

2. Vapaalantie 10 (2720 m²)

Tausta
1960 – 1970-luvulla Vapaalantien rakentaminen erotti Ilpolanpuiston metsäalueesta. Vireillä asemakaavamuutos 002120, jossa alueelle ehdotettu asuinrakentamista.

Luonnonolot
Kapea luonnonmukainen kaistale. Kallioinen moreenirinne, puusto mäntyvaltainen. Myös kuusia, koivuja ja haapoja. Rauhoitettu masmalo, joka voidaan tarvittaessa siirtää kasvamaan toiseen paikkaan.

Toiminnot
Eteläpäässä tontti levittäytynyt viheralueen puolelle. Rajoittuu katuun. Ilmeisesti käytetä juurikaan virkistykseen, merkitys maisemallinen ja pääasiassa lähinaapureihin kohdistuva. Maastonmuotojen puolesta ei ole esteetön kohde. Tiemelu päivällä 45 – 55 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Ilmeisesti ympäröiville tonteille kulkemisesta muodostunut polkua.

Kaupunkikuva
Maisemallisesti tärkeä osa Ilpolanpuiston kokonaisuutta, kallioiden ja mäntyjen muodostama reunavyöhyke.

Palaute
Vireillä olevan kaavahankkeen yhteydessä viheraluetta on puolustettu tärkeänä maisemassa. Rakentamiseen hankala: kapea pieni tila, joka pelkkää kalliota.

Rakennettavuus
Hankala kohde rakentamiseen, sillä edellyttäisi maastonmuotojen ja ainakin osan avokalliosta ja puustosta säilyttämistä maisemassa. Lisäksi tonttiyhteydet hankala toteuttaa turvallisesti mutkaisessa risteyksessä. Alueelle mahtuisi nämä maiseman erityispiirteet säilyttäen korkeintaan kolme tonttia.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Viheralueverkoston osana kohteella ei ole erityistä merkitystä. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

3. Kairapuisto (7715 m², josta Friherrsin VPK:n omistuksessa 6460 m², kaupungin omistuksessa 1260 m²)

Tausta
Vapaapalokunta sai alueen lahjoituksena palokunnan käyttöön maanomistaja Sahlbergeilta vuonna 1944. Ensin sille nousi vaatimaton paloliiteri sekä tanssilava kyläläisten talkoovoimin. Paloasema valmistui 1950-luvulla. Rakennuskaavan aikaan alueelta oli Vapaalantielle suora ajoyhteys, Palokunnantie.

Luonnonolot
Moreenipeitteisen mäen kallioinen lakialue. Kaupungin omistama alue moreenimaata. Ilmeisesti Kairakujan rakentamisesta jääneistä maamassoista tehtyjä pengerryksiä. Mäntyvaltainen, rinteellä myös kuusia, koivuja, pihlajia.

Toiminnot
Etuosa viheralueesta on VPK:n urheilukäytössä (mm. rantalentopallokenttä), VPK:n mukaan avoin paikallisille. Silti paikallisten vähäisessä käytössä, sillä kulku puistoon on piilossa ja pihan kautta. Vapaalantien varteen sijoittuva kaupungin omistuksessa oleva alue on pusikoituneena vaikeakulkuinen. Viheralueen läpi Kiilakujalta Kairakujalle suunniteltuja jalankulun ja pyöräilyn reittejä ei ole toteutettu. Friherrsin VPK on alustavasti harkinnut mahdollisuutta hakea asemakaavamuutosta sijoittaakseen asuintontteja Kairapuiston hoitamattomaan pohjoiseen takaosan metsään. Tiemelu päivällä alle 55 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Voisi olla läpikulkureitti jalankulkijoille ja pyöräilijöille, jos puistokäytävä rakennettaisiin. Ei kuitenkaan viheralueverkostossa merkittävän tärkeä. Yhteyden mahdollinen katkaiseminen Vapaalantielle rakentamalla ei rajoittaisi kulkua merkittävästi.

Kaupunkikuva
Kadunvarren pientä kaistaletta lukuun ottamatta näkyy vain ympäröiville pihoille.

Palaute
Pidetty paikka ja ”kylän yhteiseksi” koettu, mutta tällä hetkellä hankalapääsyinen ja vaikeasti käytettävä. Kadunvarsitontti ei merkittävä osa puistoa. Moni on toivonut puiston läpi täydennysrakentamista varten ajoyhteyttä. VPK:n toiminnalle tärkeä. VPK on kiinnostunut kehittämään aluetta aktiivisempaan käyttöön paikallisten kanssa.

Rakennettavuus
Vapaalantien varrella sijaitseva kaupungin omistama alue ei ole keskeinen verkoston kannalta, se voidaan muuttaa asuinkäyttöön. VPK:n omistaman maa-alueen takaosa ei välttämättä ole viheralueverkostossa merkittävä, mutta kalliomäkenä suositeltavaa säilyttää rakentamattomana. Haasteena on myös ajoyhteyden toteuttaminen muun kuin rakentamattoman Kiilapolun kautta. Useilla naapureilla toiveita lisärakentamisesta: nykyisen puistoalueen pirstominen ajoyhteyksin estäisi alueen jatkokehittämisen virkistyskäyttöön.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Nykyisin yksityisessä omistuksessa oleva alue sopii myös viheralueverkoston osaksi, jos läpikulku mahdollistetaan ja alue tulee kaupungin haltuun. Puisto ei välttämättä ole sopiva kaavamerkintä paloaseman toiminnoille ja pysäköinnille. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.

4. Kierremetsikkö (1255 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt kaistale Vihdintien varrella.

Luonnonolot
Luonnonmukainen kaistale. Maaperä morenia.

Toiminnot
Ilmeisesti ei juurikaan virkistyskäytössä, merkitys suojaviheralueena. Vihdintien heikentämä ilmanlaatu ja melu vaikeuttavat virkistyskäyttöä ja rakentamista asumiseen. Melualueella: tiemelu päivällä 65 – 75 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Näkyy metsäisenä ympäristönä lähialueille. Lähellä Vihdintietä keventänee liikennealueen vaikutusta.

Palaute -w

Rakennettavuus
Toistaiseksi ei sovellu melun takia asuinrakentamiseen, soveltuisi muuhun rakentamiseen. Puusto rajaa asutusta Vihdintiestä, minkä takia rakentaminen edellyttäisi puuston säilyttämistä osana maisemaa.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään suojaviheralueena.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

5. Kierrepuisto (1230 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt kaistale Vihdintien varrella.

Luonnonolot
Metsäinen, märkä alue. Puusto koivua.

Toiminnot
Alueen halki kulkee tärkeä jalankulun ja pyöräilyn yhteys pysäkille ja Pähkinärinteeseen. Ilmeisesti ei juurikaan muussa virkistyskäytössä, merkitys suojaviheralueena ja läpikulkupaikkana. Puusto saattaa pidättää pienhiukkasia. Puiston reunoilla ja reitin varrella kunnallistekniikan johtoja. Melualueella: tiemelu päivällä 60 – 70 dB, lentomelu osittain 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Osa keskeistä jalankulun ja pyöräilyn reittiä.

Kaupunkikuva
Näkyy metsäisenä ympäristönä lähialueille. Lähellä Vihdintietä keventänee liikennealueen vaikutusta.

Palaute -

Rakennettavuus
Maaperän, johtojen, melun sekä pyöräilyn ja jalankulun reitin takia ei sovellu rakentamiseen.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään suojaviheralueena. Tärkeä jalankulun ja pyöräilyn kulkureitti. Vihdintiestä rajaava suojaviheralue.

6. Hohtimet (5175 m²)

Tausta
Rakentamattomaksi jätetty kalliomäki, jonka lähiympäristö oli pitkään selvitysalueen suurimpia yhtenäisiä metsäalueita. Rinteen alaosa muutettu tonteiksi asemakaavamuutoksella (2013).

Luonnonolot
Korkea mäki, jonka laella kalliopaljastuma. Rinteet tuoretta mustikkatyypin metsää. Puusto vaatii hoitoa.

Toiminnot
Vehreä maamerkki ja maisemallisesti tärkeä paikka: mäeltä avautuu näkymä historialliselle tielle. Merkitys virkistysalueena kohdistuu ilmeisesti pääasiassa lähinaapureihin. Puistoalue jatkuu Kierrekujalle asti, mutta asemakaavaan sinne ei ole merkitty kulkuyhteyttä. Maastonmuotojen puolesta ei ole esteetön kohde. Tiemelu päivällä 45 – 55 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Näkyy metsäisenä kalliomäkenä keskeisellä paikalla ja uuden tiiviin rakenteen vieressä. Ylläpitää Ilpolantien historiallista ilmettä.

Palaute
Metsän kaataminen asuinrakentamisen tieltä harmittaa paikallisia.

Rakennettavuus
Maisemallisesti tärkeänä kalliomäkenä suositeltavaa säilyttää rakentamattomana. Sopimaton kohde rakentamiselle myös korkeuserojen ja tonttiyhteyksien puolesta.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään luonnonmukaisena viheralueena. Virkistyskäyttöä voisi lisätä puistokäytävän toteuttaminen Kierrekujalle ja puuston kunnostus. Melun takia haasteellinen kohde oleskeluun.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

7. Solmupuisto (2000 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt kaistale Vihdintien läheisyydessä.

Luonnonolot
Pohjoiseen viettävä moreenirinne. Puusto kuusta, puusto voi kaatuessaan aiheuttaa vaurioita läheisille tonteille.

Toiminnot
Luonnonmukainen kaistale. Ilmeisesti ei juurikaan virkistyskäytössä, merkitys ennemminkin suojaviheralueena. Puiston reunoilla kunnallistekniikan johtoja. Melualueella: Tiemelu päivällä 50 – 60 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Näkyy metsäisenä ympäristönä. Lähellä Vihdintietä keventänee liikennealueen vaikutusta.

Palaute -

Rakennettavuus
Tonttijohdot vaikeuttavat rakentamista. Soveltuisi rakentamiseen, mikäli huomioidaan vehreys maisemassa sekä tonttiyhteyksien turvallisuus mutkaisessa risteyksessä. Melun takia ei sovellu asuinrakentamiseen. Tarjoaa arviolta kaksi tonttipaikkaa.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään suojaviheralueena.

8. Nikkarinaukee (9060m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt entinen peltoalue. 1960-luvulla ympärille alkoi rakentua asutusta Sorvikujan varrelle sekä Ilpolantien ja Kierretien varteen. Tuolloin Variston pellot alkoivat heti Kierretien toiselta puolen eikä tonttien väliin ollut vielä jätetty kulkuyhteyksiä. Kaakosta päin on kasvanut vähitellen 1980-luvulta lähtien puustoa, länsiosasta Nikkarinaukee on edelleen pitkälti avointa aluetta.

Luonnonolot
Luonnonmukainen, osin umpeen kasvanutta entistä peltomaata, jonka halki virtaa oja. Alavaa savikkoa, itäpuoli silttiä. Kerää hulevesiä kaakosta ja luoteesta tulevilta rinteiltä.

Toiminnot
Paikallisten itse rakentamia ojan ylittäviä rakenteita. Alueella runsaasti vesihuollon putkia. Tiemelu päivällä alle 50 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Nyt ainoa, jyrkkä kulku ainoastaan Sorvikujan päästä. Kaksi muuta, keskeisemmin asemakaavaan sijoitettua toteuttamatta. Mikäli loput yhteydet rakennettaisiin, toisi reitin seudulliselle virkistysyhteydelle Myyrmäen urheilupuistoon.

Kaupunkikuva
Näkyy ympäröiville pihoille. Katualueilta vaikea löytää kulkua viheralueelle.

Palaute
Puiston kehittämistä on toivottu. Tällä hetkellä puisto on aktiiviseen käyttöön hankalapääsyinen ja rämettyneenä vaikeakulkuinen. Upea lintukanta.

Rakennettavuus
Ei sovellu rakentamiseen maaperän, vaikeiden tonttiyhteyksien ja vesihuollon putkien takia.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään luonnonmukaisena puistona. Virkistyskäyttö edellyttää kaupungilta puistosuunnitelmaa ja katusuunnitelmaa puistokäytävän, ojan mahdollisen vesiaiheen ja ojan ylittävän sillan toteuttamista sekä puuston hoitoa. Länsireunan niittyalueen säilyminen avoimena tarvitsee hoitoa.

9. Osa Hamarapuistoa (noin 5000 m²)

Tausta
Kierretien varteen sijoittuva osa Hamarapuistoa, yleiskaavassa pientaloalueeksi määriteltyä aluetta. Alue on säilynyt rakentamattomana entisistä Variston pelloista. Jätevedenpumppaamo sijoitettiin virkistysalueeseen rajautuvalle yleiselle alueelle asemakaavan 130300 yhteydessä.

Luonnonolot
Osin puustoinen, osin avoin alue urheilupuiston ja asutuksen välillä. Alavaa savimaata, jossa avo-ojia.

Toiminnot
Toiselta puolelta rajoittuu katuun. Alueen halki kulkee kunnallistekniikan johtoja. Täyttömaavalleja. Maastonmuotojen puolesta esteetön kohde. Sijaitsee 35 – 170 metrin päässä jätevedenpumppaamosta, josta HSY:n suositusetäisyys asutukseen on 50 m. Rekkaparkiksi varattu, toteuttamaton korttelialue 60-180 metrin päässä. Matonpesupaikka noin 150 m päässä. Tiemelu päivällä 45 – 50 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Alueen halki kulkee valaistu jalankulun ja pyöräilyn yhteys Myyrmäen urheilupuiston suuntaan. Alueen pohjoispuolelta kulkevat talvisin hiihtoladut.

Kaupunkikuva
Näkyy urheilupuistoon ja Kierretien varteen.

Palaute
Jalankulun ja pyöräilyn reitti tärkeää säilyttää. Ilpolantien alkupään ympäristön viihtyvyydestä, hoidosta ja jätevesipumppaamon hajuhaitoista tullut paljon negatiivista palautetta. Toisaalta aluetta on ehdotettu täydennysrakentamisen kohteeksi. Naapurikiinteistön asukkaat toivovat rakentamisen sijoittuvan jalankulku –ja pyörätien länsipuolelle.

Rakennettavuus
Hankala kohde asuinrakentamiseen. Jalankulun ja pyöräilyn tärkeä yhteys, maaperä, kunnallistekniikan johdot ja jätevedenpumppaamon ja mahdollisen rekkaparkin läheisyys rajaavat rakentamiseen soveltuvaa aluetta. Myös maavallit ja avo-ojat hankaloittavat rakentamista. Tonttiyhteydet mahdollista liittää suoraan katuun. Rakentaminen luultavasti nostaisi paineita Ilpolantien alkupään tienvieren kohentamiselle. Ulkoilureitin varrella huomioitava vehreys maisemassa.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Jalankulun ja pyöräilyn yhteys tärkeää säilyttää. Ei ole itsessään merkittävä osa viheralueverkostoa, mutta osa Vapaalan liikuntapuiston ja yleiskaavan mukaisten seudullisten virkistysalueiden kokonaisuutta.

10. Vapaalanaukee (15 300 m²)

Tausta
Entistä peltomaata, joka on vuoden 1981 asemakaavalla 130300 muutettu puistoksi. Nykyään toinen Vapaalan toiminnalliseksi rakennetuista puistoista. Vapaalanaukee on kunnostettu aivan lähivuosina.

Luonnonolot
Nurmi- ja niittyaluetta, jossa on sekä luontaisesti kasvanutta että istutettua puustoa. Alavaa savikkoa, koillisosassa silttiä.

Toiminnot
Hoidettu ja valaistu puisto, jossa on leikki- ja liikuntavälineitä eri ikäisille. Maastonmuotojen puolesta esteetön kohde. Noin 100 m etäisyys Vapaalan liikuntapuistoon, jossa on useita jalkapallokenttiä, koripallokenttä, beach volley –kenttä sekä kolme tenniskenttää, koira-aitaus ja talvisin luistelumahdollisuus. Vapaalan urheilupuiston kautta on pääsy Myyrmäen urheilupuistoon ja seudulliselle virkistysyhteydelle. Tiemelu päivällä alle 50 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Rakennetut puistokäytävät alueen halki ja edelleen seudulliselle virkistysyhteydelle Vapaalan liikuntapuiston kautta.

Kaupunkikuva
Näkyy kadulle ja lähialueen pihoille, tärkeä läpikulkureitti jalankulkijoille ja pyöräilijöille.

Palaute
Alueen kooltaan, palveluiltaan ja kunnoltaan kiitelty ja kehuttu kohde, tärkeimpiä yhteisessä käytössä olevia kohteita alueella. Sekä lasten että aikuisten oleskeluun soveltuva.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Aktiivisessa virkistyskäytössä, säilytetään rakennettuna puistona.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

11. Uurrepuisto (2190 m²)

Tausta
Aikanaan asuintontteihin kuulunutta metsäaluetta, joka otettiin vuonna 1983 erillisen asemakaava (00262) yhteydessä yleiseen virkistyskäyttöön.

Luonnonolot
Moreenimaata, länsiosa silttiä. Metsikkö melko harvaa lehtomaista käenkaali-mustikkatyyppiä. Luoteisrinnettä.

Toiminnot
Ilmeisesti ei juurikaan yleistä käyttöä. Merkitys viheralueena pääosin lähinaapureihin kohdistuva. Osa alueesta muodoltaan huomattavan kapea. Yhteys Kierretielle sivuttain erittäin kaltevassa rinteessä. Kaivuukielto. Tiemelu päivällä alle 50 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Kaavan mukainen jalankulun ja pyöräilyn läpikulun reitti toteuttamatta, mikä vaikeuttaa virkistyskäyttöä. Reitti helpottaisi kulkua seudulliselle virkistysyhteydelle. Maastonmuotojen puolesta ei täysin esteetön kohde. Kulkuyhteyden rakentaminen Kierretien puolelta voi olla hyvin haasteellista.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä viereisille tonteille. Katualueilta vaikea löytää kulkua viheralueelle.

Palaute
Alueen halki on toivottu rakennettavan kävely-yhteys. Alueen ottamisesta yleisen virkistyksen käyttöön vastoin paikallisten tahtoa ollaan vielä pahoillaan. Lähikiinteistöillä toivotaan tonttien välisen alueen säilyvän vehreänä ja rauhallisena. Kunnossapidon mukaan huono kantavuus, vaikeasti hoidettava hakkuumateriaalin poisto. Palautteen mukaan alueella olisi muinaishauta, mikä on kaupunginmuseon mukaan hyvin epätodennäköistä.

Rakennettavuus
Soveltuisi myös rakentamiseen, mikäli maaperän kantavuus ja ajoyhteydet saadaan järjestymään. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta neljä tonttia, mutta samalla menetettäisiin mahdollisuus viheryhteyteen. Rakennettaessa huomioitava vehreyden säilyminen naapuritonttien rajalla.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi. Viheralueverkoston osana merkitys läpikulkuyhteytenä, mikäli puistokäytävä rakennettaisiin.

12. Talttapuisto (2830 m²)

Tausta
Aikanaan asuintontteihin kuulunutta metsäaluetta, joka otettiin asemakaavan 130300 (1981) yhteydessä yleiseen virkistyskäyttöön.

Luonnonolot
Savimaata, jossa kapea kaistale moreenia ja kalliota. Melko harvapuustoista lehtokorpea. Pohjoisrinnettä.

Toiminnot
Ilmeisesti ei juurikaan yleistä käyttöä. Merkitys viheralueena pääosin lähinaapureihin kohdistuva. Pääosin kapea alue. Maastonmuotojen puolesta ei nykyisellään täysin esteetön kohde. Tiemelu päivällä alle 45 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Kaavan mukainen jalankulun ja pyöräilyn läpikulun reitti toteuttamatta, mikä vaikeuttaa virkistyskäyttöä. Reitti helpottaisi kulkua seudulliselle virkistysyhteydelle. Katualueilta vaikea löytää kulkua viheralueelle.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä viereisille tonteille.

Palaute
Alueen halki on toivottu rakennettavan kävely-yhteys. Tärkeä varsinkin naapuruston lapsille. Kunnossapidon mukaan metsikön kunto ja kantavuus huono, vaikeasti hoidettava hakkuumateriaalin poisto.

Rakennettavuus
Soveltuisi myös rakentamiseen, mikäli maaperän kantavuus ja ajoyhteydet saadaan järjestymään. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta neljä tonttia, mutta samalla menetettäisiin mahdollisuus viheryhteyteen. Rakennettaessa huomioitava vehreyden säilyminen naapuritonttien rajalla.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.Viheralueverkoston osana merkitys läpikulkuyhteytenä, mikäli puistokäytävä rakennettaisiin.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

13. Kaavintie 26 (3860 m²)

Tausta
Asuinrakennusten väliin jäänyttä puistometsää, joka on ollut ennen asemakaavamuutosta 130200 (1980) tiealuetta (Asematie). Vireillä asemakaavamuutos (002272).

Luonnonolot
Lehtipuuvaltainen moreenirinne, jonka juurella maaperä hiekkaa ja savea. Alavalta osaltaan kosteaa.

Toiminnot
Vireillä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä alueen halki kulkevat saneerausterpeessa olevat putket on ollut tarkoitus siirtää katualueelle. Ilmeisesti ei juurikaan yleistä käyttöä. Merkitys viheralueena pääosin lähinaapureihin kohdistuva. Yleinen merkitys puistoalueena siten pääasiassa maisemallinen. Sijaitsee 100 m päässä Myyrmäen urheilupuistosta ja seudullisesta virkistysyhteydestä. Alueen halki saattaa kulkea rasitteita. Tiemelu päivällä alle 45 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä viereiselle kadulle ja ympäröiville tonteille.

Palaute
Koetaan tärkeänä, ainakin maisemalliselta merkitykseltään. Toisaalta koetaan epäsiistinä metsikkönä.

Rakennettavuus
Soveltuu rakentamiseen, mikäli huomioidaan maaperä, vehreys maisemassa sekä tonttiyhteyksien turvallisuus risteyksen tuntumassa. Mahdollista avokallioaluetta tulee säilyttää näkyvissä. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta neljä tonttia.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Ei merkittävä osa viheralueverkostoa, merkitys pääosin maisemallinen. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.

14. Vuolutie 9b (1380 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt kaistale Vuolutien varressa.

Luonnonolot
Jyrkkä kalliorinne, maaperässä myös moreenia ja hiekkaa. Puusto kuusia ja haapoja. Pohjoisrinnettä.

Toiminnot
Viheralueen läpi kulkee rakentamaton kävelyreitti ja kadun varressa sijaitsee muuntamo. Ilmeisesti ei yleistä käyttöä, merkitys viheralueena maisemallinen ja läpikulkuun kohdistuva. Sijaitsee 100 m päässä Myyrmäen urheilupuistosta ja seudullisesta virkistysyhteydestä. Alueella on Vantaan Energian muuntaja ja alueen halki kulkee vesijohto ja sähkökaapeleita. Tiemelu päivällä alle 45 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Kulku mahdollista myös viereisen Vuolutien kautta.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä viereiselle kadulle ja ympäröiville tonteille.

Palaute
Koetaan tärkeänä, ainakin maisemalliselta merkitykseltään. Naulatien pohjoispuoli ehdotetaan kunnostettavan siistiksi tai täydennysrakennettavan. Naulatien pohjoispuolelta kulkeva reitti tärkeä kävellen metsän läpi Myyrmäkeen mentäessä. Vuolutie valaisematon ja turvaton, sillä ei jalkakäytävää.

Rakennettavuus
Soveltuu rakentamiseen, mikäli huomioidaan rinnemaisema ja vehreys maisemassa. Rakentamista vaikeuttavat johdot ja turvallisten tonttiyhteyksien järjestäminen risteyksen tuntumassa. Maastonmuodot ja avokallioalueet tulee pääpiirteissään säilyttää. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta kaksi tonttia.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Ei merkittävä osa viheralueverkostoa, merkitys pääosin maisemallinen. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi. Naulatien pohjoispuolinen alue tärkeää säilyttää luonnonmukaisena puistoalueena ja yhteytenä seudulliseen virkistysyhteyteen.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

15. Vuolupuisto (1700 m²)

Tausta
Asuinrakennusten väliin jäänyttä metsämaata. Kulkuyhteys pohjoisesta yhä yksityisessä omistuksessa.

Luonnonolot
Loiva moreeni- ja kalliorinne. Harvapuustoista mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää.

Toiminnot
Ilmeisesti ei yleistä käyttöä, merkitys puistoalueena pääosin lähinaapureihin kohdistuva. Tiemelu päivällä alle 45 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Asemakaavan mukainen puistokäytävä ja maa-alueen lunastaminen puistokäytävän osalta kaupungin haltuun toteuttamatta. Katualueilta vaikea löytää kulkua viheralueelle.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä ympäröiville tonteille.

Palaute
Puistoon johtava kävelytien paikka turha asemakaavassa, sillä ei johda oikein mihinkään.

Rakennettavuus
Soveltuu rakentamiseen, mikäli tonttiyhteydet saadaan järjestymään ja maastonmuodot huomioitua. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta kaksi–kolme tonttia, mutta samalla menetettäisiin mahdollisuus viheryhteyteen. Rakennettaessa tulee huomioida vehreyden säilyminen naapuritonttien rajalla.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi. Viheralueverkoston osana ei erityistä merkitystä, vaikka rakennettaisiin puistokäytävä. Puistokäytävän rakentaminen edellyttäisi kulkureitin alueiden hankkimista kaupungille.

16. Naulatie 16 (2160 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt alue osana Myyrmäenmetsää.

Luonnonolot
Luonnonmukainen metsänreuna jonka puusto mäntyvaltainen. Kallioinen moreenirinne.

Toiminnot
Metsäaluetta. Maastonmuotojen vuoksi ei esteetön kohde. Tiemelu päivällä 45 – 50 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Kulkemisesta muodostunut polku Myyrmäenmetsän suuntaan ja seudulliseen virkistysyhteyteen. Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Metsäaluetta, joka liittyy Myyrmäenmetsään. Näkyy metsäisenä ympäristönä ympäröiville tonteille.

Palaute
Toivottu rakennettua puistokäytävää Myyrmäenmetsän ja urheilupuiston suuntaan. Naapuri toivonut mahdollisuutta hankkia Naulankanta-katualuetta osaksi tonttia.

Rakennettavuus
Soveltuu rakentamiseen, mutta jalankulun reitin säilyttäminen tärkeää.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi. Kulku tärkeätä säilyttää Myyrmäenmetsään ja urheilupuistoon. Ei ole itsessään merkittävä osa viheralueverkostoa, mutta osa Myyrmäenmetsään ja yleiskaavan mukaisten seudullisten virkistysalueiden kokonaisuutta.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Selvitysalueen puistoja, numerointi vastaa kartan ja kohdetaulukoiden numerointia.

Lisäksi selvitysaluetta ympäröiviin viheralueisiin kytkeytyvät katualueiden reunoissa sijaitsevat viheralueeksi asemakaavassa merkityt alueet Hamarapolulla, Talttakujalla ja Naulatien pohjoispuolella tulee säilyttää nykyisessä käytössä.

Hamarapuiston kehittämisen yhteydessä Ilpolantien alun varren maisemallista kehittämistä tulisi tarkastella. Alueen rakentamista tosin vaikeuttavat jätevesipumppaamon ja Lammasojan läheisyys sekä heikko maaperä. Voidaan tarkastella esimerkiksi pysäköinnin ja jätevesipumppaamon toimintojen yhdistämisen mahdollisuuksia.

Palaute

- Viheralueista saatiin palautetta sekä säilyttämisen että täydennysrakentamisen puolesta.
- Viheralueiden määrästä riippumatta olemassa olevia puistoja haluttaisiin kehitettävän, mielellään paikallisten kanssa yhteistyössä.
- Puistoihin toivottiin opasteita, jotta ne olisi helpommin löydettävissä.
- Mahdollisten virkistysalueista tonteiksi muutettavien alueiden naapurit toivovat etuosto-oikeutta kaupungin maan hankkimiseen tonttiinsa rajautuvalta osalta.
- Kyselyssä kartalle saadut maininnat on esitetty kohdassa ”Vuorovaikutus”
- Vapaalan alueella on säilytettävä mm. metsiä ja kallioita.
- Nykyrakentamisessa suositaan kaiken puuston kaatamista tontilta. Kaupungin olisi hyvä antaa määräyksiä vanhojen, hyväkuntoisten puiden säästämisestä.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Asemakaavoituksen yhteydessä maisemaa ja viheraluerakennetta koskevia tavoitteita ja ratkaisuja tulee tarkentaa.
- Yleiskaavan määrittelemät laajemmat viheralueet Vapaalan pohjois- ja itäpuolella säilytetään. Myyrmäen urheilupuiston yleissuunnitelman yhteydessä tutkitaan Vapaalan liittyminen tähän suunnittelualueeseen ja erityisesti ulkoilureittiyhteydet.
- Kalliomäet keskeisinä alueen maamerkkeinä ja näköalapaikkoina säilytetään. Myös pienempiä kalliopaljastumia säilytetään.
- Viheralueita säilytetään mahdollisimman suurina kokonaisuuksina.
- Osa Vapaalan sisäisistä pienistä viheralueista voidaan muuttaa rakennettaviksi tonteiksi. Rakennettaessa näille alueille tulee säilyttää maisemakuvan ja maisemarakenteen ominaispiirteitä.
- Kun tontteja tai viheralueita täydennysrakennetaan, tulee riittävän viherrakenteen säilyminen varmistaa tontti- ja pihasuunnittelun yhteydessä.
- Kun rakennuksia ja väestöä tulee alueelle lisää, tarvitaan myös entistä parempia viheralueiden palveluita ja kulutuskestäviä viheralueita. Täydennysrakentamiseen tuleekin liittää viheralueiden palveluiden kehittämistä.
- Täydennysrakentamisen yhteydessä tulee säilyttää Vapaalan tärkeää ominaispiirrettä, katujen vehreää maisemakuvaa.

Liikenne

Vantaan tulevien vuosien kasvu ohjautuu joukkoliikenteeseen tukeutuville vyöhykkeille mm. valtuustostrategian, Joukkoliikennekaupunki-selvityksen (2015) ja kaupunkisuunnittelun työohjelman (2016) ohjaamana. Arkkitehtuuriohjelman (Kv 11.5.2015) liikenteellisenä tavoitteena on mm. eri liikennemuotojen tarpeiden huomioon ottaminen. Vapaala sijoittuu Vantaan joukkoliikenneselvityksen perusteella yhdyskuntarakenteeltaan osin joukkoliikenteen ja osin autokaupungin vyöhykkeelle.

Vapaalan pientaloalue sijaitsee Vihdintien varrella ja Kehä III:n tuntumassa. Vihdintie on merkittävä yhteys pohjoisen suuntaan sekä Helsingin keskustaan päin. Vapaalan pientaloalueen sisääntulokatuja ovat Vapaalantie ja Lastutie etelästä Rajatorpantieltä sekä Ilpolantie pohjoisesta Luhtitieltä. Lisäksi alueelle on jalankulku- ja pyöräily-yhteyksiä Vihdintien, Nuijatien sekä Myyrmäen urheilupuiston ja Vapaalan liikuntapuistojen suunnista. Vanhoine tielinjauksineen mutkittelevat Ilpolantie ja Vapaalantie toimivat alueen kokoojakatuina.

Katuverkon kehittyminen

Friherrsin ensimmäiset tiet on rakennettu pääosin talkoovoimin. Näitä ensimmäisiä katuja olivat mm. entiset Vanha Hämeenkyläntie (nyk. Ilpolantie), Valtatie (nykynimeltään Vapaalantie) ja Pitkäkatu (nyk. Höylätie). Vuonna 1979 alueen tiet olivat Vapaalantietä ja Vanhaa Hämeenkyläntietä lukuun ottamatta sorapäällysteisiä yksityisteitä, joiden tiealue vaihteli 5 – 10 metrin välillä. Alueen katuverkko on jäsentymätön.

Edellisessä laajemmassa asemakaavassa (v. 1979) on pääosin noudatettu olevia teitä: Vapaalantie ja Vanha Hämeenkyläntie säilytettiin kokoojakatuina. Samalla verkostoa on laajennettu. Kävelyn ja pyöräilyn väylästö muodostettiin Rajatorpan liikekeskukseen ja kouluille johtavista sekä viheralueita yhdistävistä jalankulku- ja pyöräteistä tai asuntokaduista. Pitkillä jatkuvilla tonttikaduilla on esitetty rakennettavaksi jalankulkukäytävät. Tonttikadut tehtiin jatkuvina jalkakäytävällä varustettuina lenkkeinä, päättyvinä pussikatuina tai lyhyinä läpiajettavina linkkeinä, joille ei ole ohjattu läpiajoliikennettä.

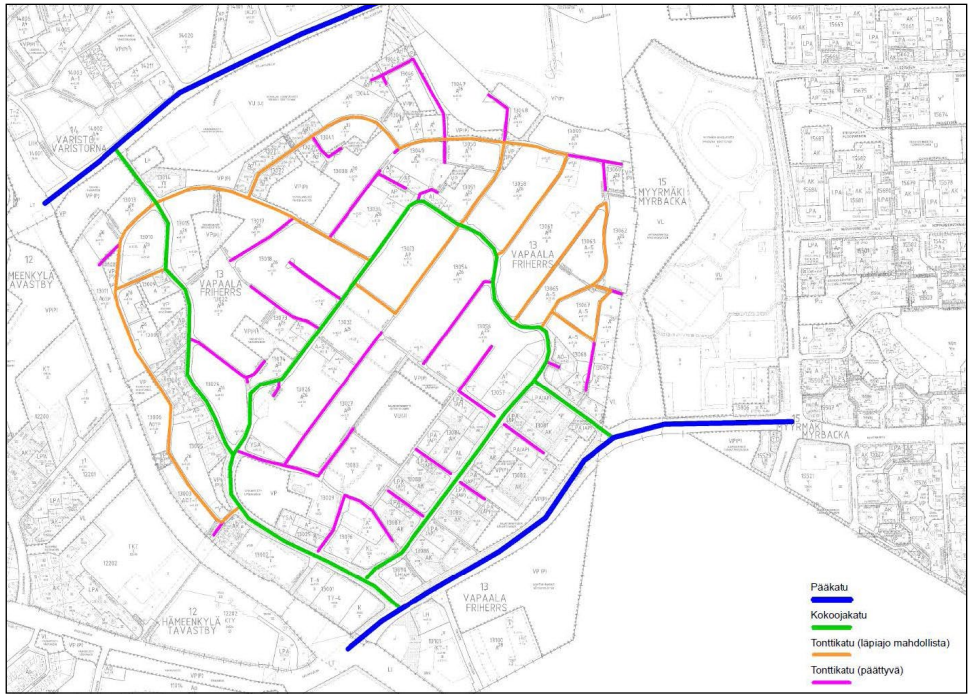
Vapaalan nykyinen liikenneverkko ja sen toiminnallinen luokitus. Vihervaara, 2016.

Katuverkon nykytila ja tulevaisuus

Vapaala on katuverkon toteutuneisuuden suhteen hyvin tyypillinen vantaalainen pientaloalue – alueella on useita saneeraustarpeessa olevia katuja.

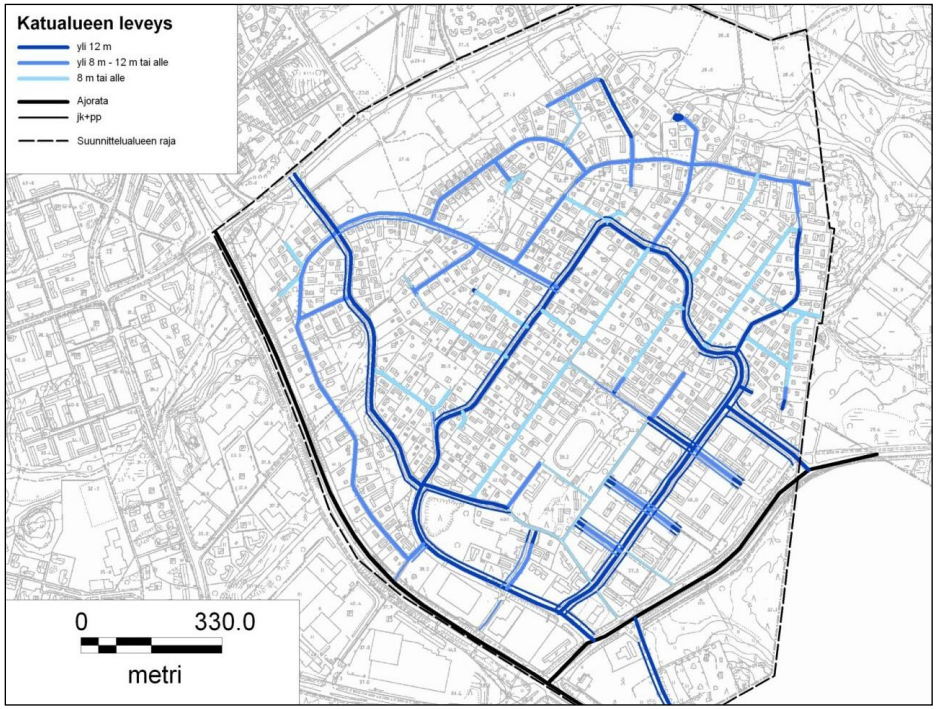
Vapaalan katuverkon ja muun kunnallistekniikan tilaa selvitettiin vuonna 2011 Omat kadut OK- hankkeen yhteydessä. Tuolloin tehtiin asukaskysely ja katualueen inventointi. HSY:n hankkeessa määrittelemät tärkeimmässä saneeraustarpeessa olevat kadut olivat Höylätie (450 m), Ilpolantie välillä Vapaalanpolku – Kierretie sekä Vuolutie (210 m). Toissijainen HSY:n ehdottama saneerauskohde oli Vapaalanpolku (140 m). Välillä Ruuvikuja-Ruuvipolku on toteuttamaton asemakaavan mukainen kadun katkaisu. Kaavintiellä taas on asemakaavan vastainen kadun katkaisu.

Tulevaisuudessa Vapaalan liikenneolosuhteisiin vaikuttavat Luhtitien mahdollinen avaaminen läpikulkuliikenteelle sekä Vihdintien liikennemäärien osalta suunnitelmat Kehä II:n rakentamisesta.

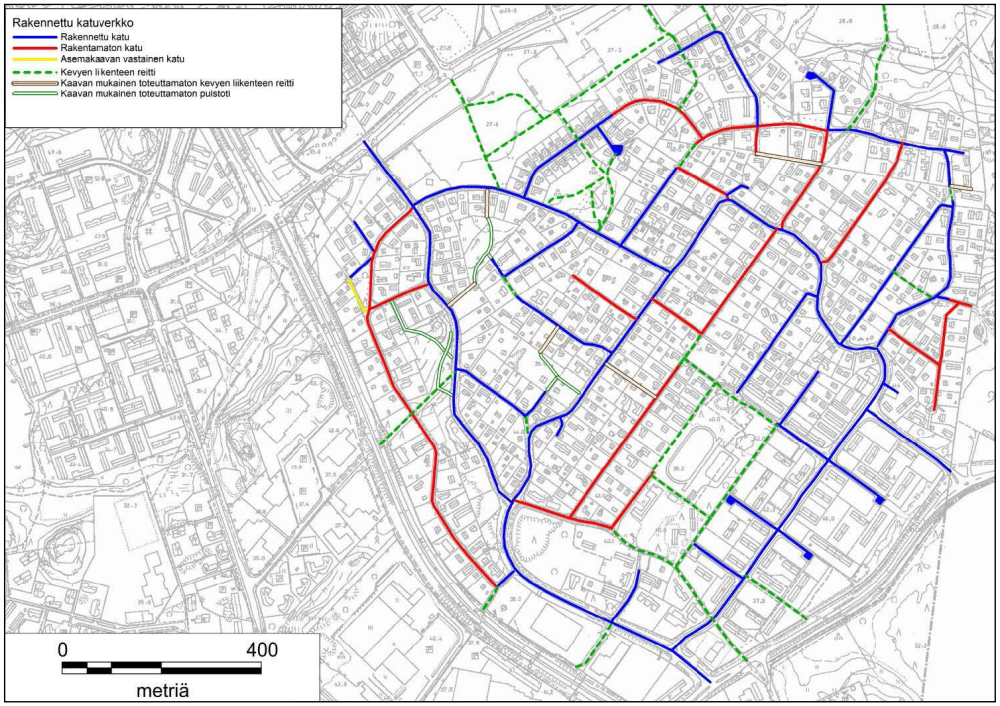

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Katutilan leveys Vapaalassa. Omat kadut OK-hanke, 2011.

Rakennettu ja rakentamaton katuverkko. Omat kadut OK-hanke, 2011. Päivitykset Vihervaara, 2016.

Autoliikenne

Vapaalan autoliikenteen määrät vuonna 2014

- Vihdintie 25 300 ajoneuvoa/arkivrk (11 250 ajoneuvoa/arkivrk v. 1975)
- Rajatorpantie 16 000 ajoneuvoa/arkivrk
- Luhtitie 4 200 ajoneuvoa/arkivrk
- Vapaalantie Ilpolantien länsipuolella 2000 ajoneuvoa/arkivrk
- Vapaalantien itäpää 500 ajoneuvoa/arkivrk.

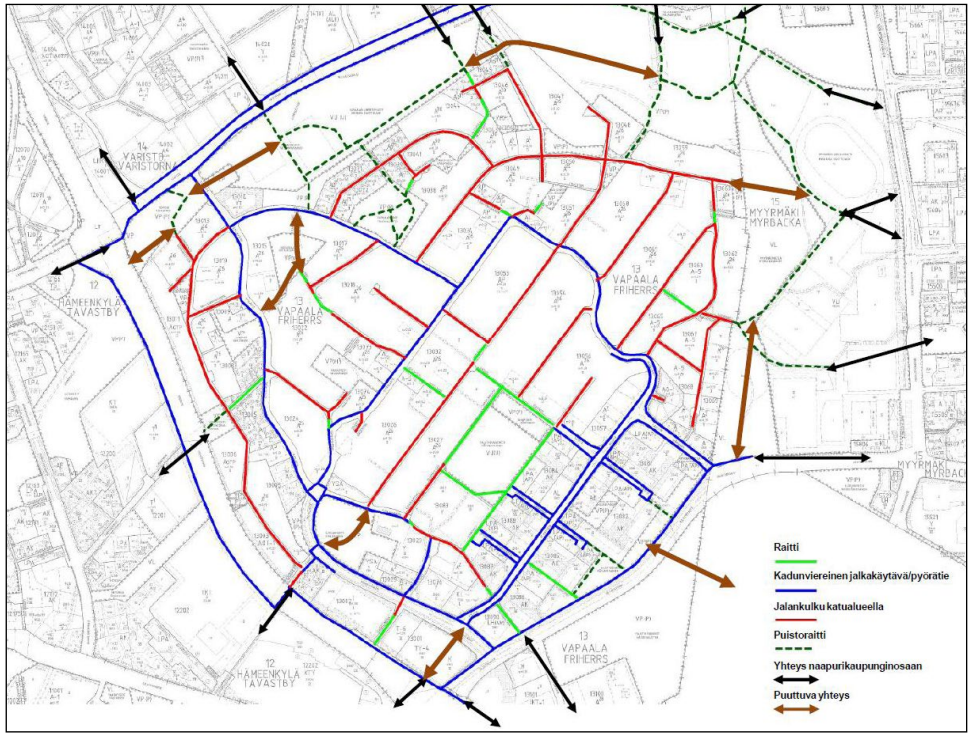
Pysäköinti

Alueen voimassa olevassa asemakaavassa on erilaisia tonttikohtaisia pysäköintimääräyksiä, jotka on kuvattu tarkemmin taulukossa kohdassa Vapaalan aiempi suunnittelu.

Vanhempien rakennusten pihoilla autot sijoittuvat yhä usein kulkuyhteyden varrelle. 1970-luvulta lähtien on rakennettu autokatoksia, joista osa on kytketty asuinrakennukseen. Uusissa pihoissa pysäköintijärjestelyt vievät tontin kadun puoleisesta osasta usein melko suuren alan. Tontin etuosa on myös saatettu päällystää pysäköintijärjestelyitä varten.

Kävely ja pyöräily

Kokoojakatujen varsille on järjestetty yhdistetyt jalankulku- ja pyörätiet. Vapaalassa on myös moottoriliikenteestä erillisiä raitteja ja aluetta ympäröivillä viheralueilla on ulkoiluteitä. Lisäksi vanhat palokujat muodostavat yhä oikopolkuja Vapaalan pitkien kortteleiden läpi. Tonttikaduilla jalankulkijat ja pyöräilijät kulkevat pääosin ajoradalla.

Nykyinen jalankulun ja pyöräilyn verkosto yhteyspuutteineen. Vihervaara, 2016.

Joukkoliikenne

Vapaala sijaitsee noin kahden kilometrin etäisyydellä Myyrmäen asemalta, joka on alueen lähin Kehäradan asema. Kehäradan valmistuminen kesällä 2015 paransi yhteyksiä lentokentälle ja itäpuolelle Vantaata. Samalla se kuitenkin vähensi jonkin verran Vapaalaa palvelleita bussiliikenteen vuoroja. Vapaalantien kautta kulkee kaksi bussilinjaa, joilla pääsee mm. Myyrmäkeen ja Helsingin keskustaan. Näillä linjoilla on yhteys myös Martinlaaksoon, Askistoon ja Linnaisiin. Yhteensä vuoroja kulkee arkena noin 60 vuoroa päivässä. Lisäksi arkisin liikennöi palvelulinja. Alueen tuntumasta Luhtitien, Vihdintien ja Rajatorpantien kautta kulkee useita seutuliikenteen joukkoliikenneyhteyksiä Vantaan muille alueille sekä Vihdin, Klaukkalan, Espoon ja Helsingin suuntaan.

Selvitysalue sijoittuu alle 200 m etäisyydelle yleiskaavassa (kh 2007) linjatusta pikaraitiotiestä, joka alustavasti kulkisi Rajatorpantietä pitkin Myyrmäen suuntaan. Tässä täydennysrakentamisen selvitystyössä eikä sen tuomilla suunnitteluperiaatteilla muuteta julkisen liikenteen reittejä tai aikatauluja. Katusuunnittelun mahdolliset tilavaraukset ja pidemmällä aikavälillä alueen väestömäärän muutokset saattavat kuitenkin vaikuttaa joukkoliikennereittien ja aikataulujen suunnitteluun. Vuonna 1979 Vapaalan kautta kulki viitisenkymmentä bussivuoroa päivässä. Lisäksi Vihdintietä ja Rajatorpantietä pääsi Helsinkiin ja Martinkyläntietä Varistoon. Myyrmäen juna-asema on avattu vuonna 1975.

Palautetta alueen liikenteestä

- Huonokuntoisia, valaisemattomia katuja tulisi kehittää (mm. Vuolutie,
- Höylätie)
- Liikenneturvallisuuden kannalta haasteellisia paikkoja, jalankulkuväyliä ja valaistuja osuuksia puuttuu, heikkoja näkemiä (mm. Terätie, Kierretien/
- Kaavintien risteys) ja ylinopeutta ajavia autoja
- Pohjoisosan liikennemäärät jakautuvat epätasaisesti katuverkon katkaisevien jalankulun ja pyöräilyn pätkien takia. Toisaalta naapurit vastustivat läpiajon avaamista.
- Toivottu, että liikenne alueella ei kasva nykyistä suuremmaksi
- Toivottu, että suunnitelmissa otetaan huomioon myös lumitalvien auraus-
- paikat
- Virkistysalueiden läpi kulkemista helpottavia puistokäytäviä
- Toivottu, että tulevassa suunnittelussa tonteille huomioidaan riittävät pysäköintipaikat. Tiedusteluja kadunvarsipysäköinnin mahdollisuuksista.
- Toivottu pihakatujen lisäämistä.
- Vapaalan katutilat koetaan samalla miellyttäväksi – alueella käy ulkoilemassa myös lähialueen asukkaita.
- HSL: joukkoliikenteen reittiä ei saa kaventaa, ajoyhteys jo nyt ahdas.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Vantaan kaupungin liikennesuunnittelu on arvioinut, että mahdollinen rakennusoikeuden lisääminen ei lisää liikennemääriä niin paljon, että se aiheuttaisi ongelmia Vapaalan katuverkolla. Suunniteltu katuverkon saneeraus helpottaisi nykyisen liikenneverkon toimivuutta. Täydennysrakentamisessa pääosa liikenteen haasteista tulee tonttien sisäisistä järjestelyistä.
- Tonttien pysäköintiratkaisuja tulee tarkastella tarkemmin jatkosuunnittelun yhteydessä huomioiden erilaiset tilaa säästävät pysäköintiratkaisut
- Katujen kuntoa ja mahdollisten saneerausten kiireellisyysjärjestyksiä on hyvä päivittää maastokäynnillä lumettomana kautena.
- Alueella tulisi olla vähintään pysäköintinormi 2 autopaikkaa/asunto
- Katujen katkaisujen tarve tulee ajantasaistaa kaavaan
- Havaittujen kävelyn ja pyöräilyn yhteyspuutteiden toteuttaminen
- Risteysalueilla tulee parantaa turvallisuutta

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Kunnallistekniikka

HSY vastaa olemassa olevan vesihuoltoverkon saneeraamisesta ja kustannuksista, kaupunki katuverkon rakentamisesta ja ylläpidosta, vesihuollon rakentamisesta ja katu- ja viheralueiden avo-ojista. Maanomistajat vastaavat omiin tarpeisiinsa vaadittavista johtosiirroista ja tontillaan olevista avo-ojista. Kaukolämmön ja sähkön osalta verkostosta vastaa Vantaan Energia. Tietoliikenneyhteyksien toteuttamisesta vastaavat teleoperaattorit.

Hulevesien hallinta

Vapaala jakautuu kahteen valuma-alueeseen. Pohjoisosan vedet päätyvät avo-ojissa ja hulevesiviemäreissä Pellaksenojaan tai Lammasojaan. Eteläisen osan vedet johdetaan avo-ojin ja hulevesiviemärein Myyrmäkeen, josta vedet päätyvät Mätäojanlaaksoon.

Vapaalan katualueiden kuivatus on hoidettu pääasiassa hulevesiviemäreillä. Lähes kaikilla rakennetuilla kaduilla on hulevesiviemäröinti. Avo-ojakuivatus on käytössä rakentamattomilla kaduilla sekä viher- ja virkistysalueilla. Pisin yhtenäinen avo-ojilla kuivatettu katualue Vapaalassa sijaitsee Kierretiellä. Paikoin rakentamattomilta kaduilta puuttuu sekä hulevesiviemäröinti että avo-ojat. Näiden katujen kuivatuksen järjestämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen jatkokehittämisessä. Asemakaavassa ei ennestään ole ollut hulevesimääräyksiä, vaan hulevesien hallinta tonteilla on toteutettu pääasiassa rakennusjärjestyksen pohjalta. Paikoitellen rakennuksia on rakennettu alueelle ilman toimivaa hulevesien johtamisreittiä. Vapaalassa varsinkin alavilla tonteilla esiintyy hulevesiongelmia.

Kunnossapidetty oja on asuinalueen maisemaelementti, joka lisää luonnonmukaisuutta tiiviisti rakennetuilla alueilla. Tonttien rajaojat toimivat osana alueen kuivatusjärjestelmää ja ne toimivat myös tarpeellisena tulvareittinä, jolloin mahdollisten rankkasateiden aiheuttamat haitat vähenevät. Myös hulevesiviemäröidyillä alueilla on tulvatilanteen varalta hyvä pitää vanhat rajaojat kunnossa, vaikka ne eivät päivittäisessä käytössä olisikaan. Rajaojien kunnossapito on kunkin kiinteistön omalla vastuulla. Rajaojan putkitukseen on pyydettävä naapurin lupa ja putkituksessa on huomioitava naapurin vesienjohtamistarpeet. Kunkin kiinteistönomistajan on pidettävä huolta, että rajaoja pysyy avoinna eikä veden juoksu pääse ojassa estymään.

Alueen hulevesiverkostoja mitoitettaessa ei ole ollut tiedossa alueen rakennusoikeuden kasvaminen. Täydennysrakentamisessa keskeistä onkin pyrkiä vähentämään rakentamisen vaikutuksia tontilta poistuvaan virtaamaan. Täydennysrakentamisen yhteydessä tulee tontilla muodostuvat hulevedet ohjata imeytys- tai viivytysrakenteisiin ennen johtamista yleiseen hulevesiverkostoon. Hulevesien muodostumista voidaan minimoida suosimalla runsasta ja monikerroksellista kasvillisuutta ja välttämällä vettä läpäisemättömiä pintamateriaaleja. Katoilta valuvia vesiä voidaan myös kerätä talteen ja hyödyntää tontilla esimerkiksi kastelua varten. Hulevesiä voidaan imeyttää tontilla, mikäli maaperä soveltuu imeytykseen ja siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Haasteellisinta hulevesien hallinta on kallioisilla tonteilla ja alavilla savimailla, varsinkin jos yleistä avo-ojia tai hulevesiviemäreitä ei ole käytettävissä. Täydennysrakentamista suunniteltaessa on myös muistettava varmistaa, että vesien johtamisreitti tontilta yleiseen hulevesiverkostoon on toimiva eikä rakentamisella tukita nykyisiä johtamisreitteinä toimivia avo-ojia.

Hulevesien hallinnan tarve on kasvanut entisestään ilmastonmuutokseen varautumisen myötä. vantaan kaupunki kehittää parhaillaan tehokkaampia keinoja hulevesien hallintaan. Yleisillä alueilla tämä käsittää esimerkiksi luonnonmukaisia hulevesialtaita. Tonteilla uutena työkaluna voidaan ottaa käyttöön esimerkiksi viherkerroin, jonka avulla kuvataan painotettua viherpinta-alaa suhteessa tontin kokonaispinta-alaan.

Palautetta

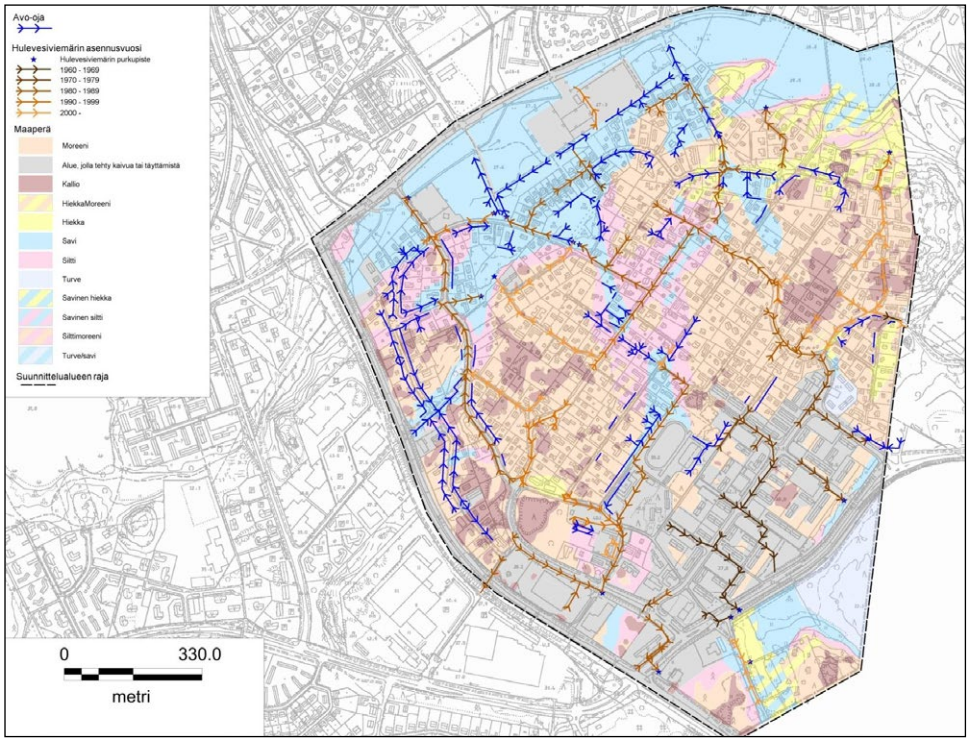
- Hulevesien hallinnassa osoitettiin useita ongelmakohtia.
- Yleiset avo-ojat ovat paikoin tukossa. Ongelmia on varsinkin rakentamattomien katuosuuksien varsilla olevilla tonteilla.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Huleveden käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti. Suunnittelussa tulee tarkastella hulevesien purkureitti eli onko kadulla ojia tai hulevesiviemäriä, johon vedet voidaan tontilta johtaa.
- Ajantasainen tieto avo-ojien kunnosta edellyttää maastokäyntejä sulaan aikaan.
- Katujen saneerauksen ja hulevesiviemäriverkoston laajentamisen myötä saadaan helpotettua tonttien hulevesien hallintaa.
- Viherkertoimen soveltuvuutta alueelle tulee tarkastella jatkosuunnittelussa.
- Maanalaisia johtoja varten varatut alueet on tarpeen määrittää asemakaavaan.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Hulevesiverkoston asennusvuodet kartalla. Omat kadut OK-hanke, 2011. Päivitykset Kettunen, 2016.

Vesihuolto

Alueen vesihuollon putkien kunto voidaan Vapaalan laajuisella arvioida karkeasti iän perusteella. Vapaalan vesihuoltoverkostossa on paljon 1960-luvulla asennettuja putkia. HSY seuraa verkoston kuntoa ja pitää kirjaa vuotokohdista. Näiden tietojen perusteella HSY laatii saneerausohjelman. Vesijohtoverkoston putkista valtaosan muodostavat valurautaiset johdot. Vanhoissa jätevesiputkissa on materiaalina käytetty yleisesti betonia, kun taas uudet putket ovat muoviputkia. Vanhoja vesijohtoja ja jätevesiviemäreitä on paikoin saneerattu sujuttamalla 2000-luvulla, mutta osa saneerauksista tehdään myös rakentamalla uudet putket vanhojen viereen. Suurin osa vanhoista 1960-luvulla rakennetuista putkista on Rajatorpassa sekä Vapaalan keski- ja länsiosissa. Itäosassa verkosto on pääasiassa uudempaa, joskin sieltäkin löytyy 1960-luvun putkia.

Alue kuuluu vedenjakelujärjestelmässä Myyrmäen painepiiriin, johon vesi johdetaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Helsingistä. Painepiirin vesisäiliönä toimii Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m³. Alueen painetasot vaihtelevat välillä +86.00 … +95.00.

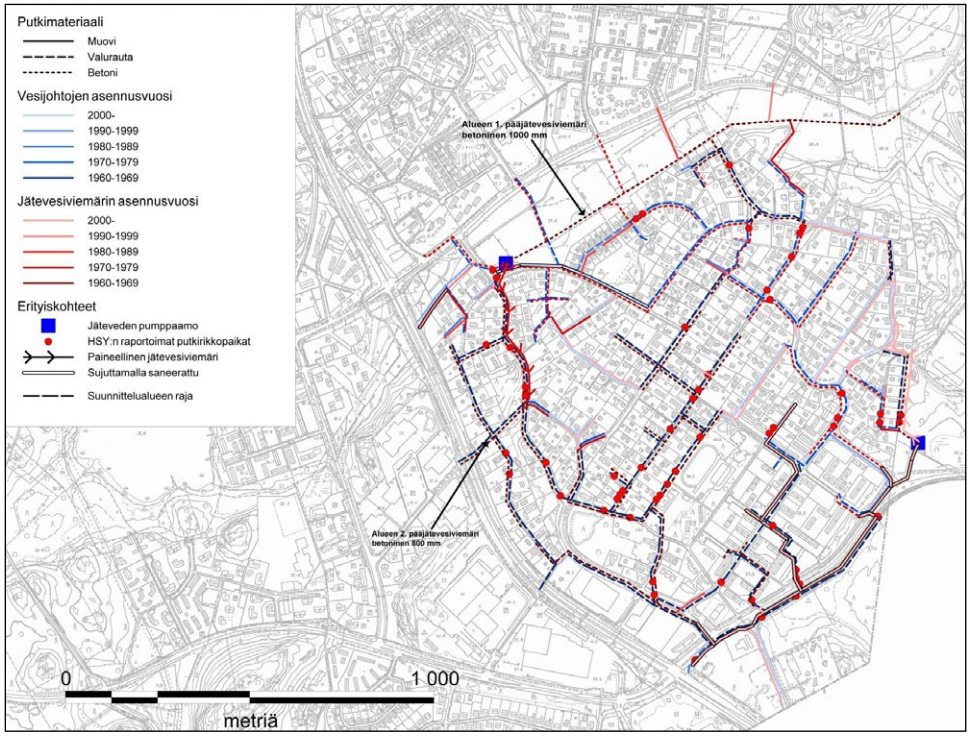
Vapaalan jätevedet johdetaan Rajatorpan ja vapaalan jätevesipumppaamoiden kautta runkoviemärissä Vihdintien alitse Hämeenkylään ja sieltä Hämevaaraan. Hämevaarassa runkoviemäri liittyy Espoon viemäriverkostoon, josta jätevedet ohjataan Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Vesijohtovuotoja oli vuoden 2011 tarkatelussa ollut Vapaalan alueella noin 60 kpl. HSY:n saneerauslistalla on tällä hetkellä Höylätie, Vapaalanpolku, osa Vuolutiestä, Ruuvikuja, Ruuvitie ja Ilpolantie.

Ilpolantien varrella sijaitsee HSY:n jätevedenpumppaamo. HSY:n suositus on, että asumista ei kannata kaavoittaa 50 metriä lähemmäksi Vapaalassa sijaitsevan kaltaista isoa jätevedenpumppaamoa.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Vesijohtoverkoston asennusvuodet kartalla. Omat kadut OK-hanke, 2011. Päivitykset Kettunen, 2016.

Sähkö ja lämpö

Osa Vapaalan pientaloista on kytketty kaukolämpöverkkoon, joka ulottuu alueelle Luhtitien, Rajatorpantien ja Vihdintien suunnista. Vantaan Energialla ei ole erityisiä suunnitelmia alueen kaukolämpöverkon suhteen, mutta alue saattaa olla mahdollista tehojen ja lämmöntoimituksen suhteen liittää kaukolämpöön laajemmaltikin. Rakennusjärjestyksen mukaan ilmalämpöpumpun, maalämpöpumpun ja aurinkokeräimen sijoittaminen rakennukseen, rakennelmaan tai pihamaalle ei edellytä toimenpideluvan hakemista. Maalämpökaivolle tulee hakea rakennuslupa.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Lähitulevaisuudessa saattaa olla mahdollista kehittää myös muita alueellisen energian mahdollisuuksia, kuten aurinkolämmön tai lämpövoimaloiden hyödyntämistä. Paikallisten on hyvä selvittää mahdollisesti toivomiaan tulevia energian- ja lämmöntuotannon mahdollisuuksia ja tarpeita jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
- Valaistuksen, sähkö- ja tietoliikenneverkon muutosten yhdistämistä toteutettaviin kaivuutöihin on hyvä selvittää.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Ilmanlaatu

HSY (2015) on määritellyt eri liikennemääriin nähden suositusetäisyyksiä, joita lähemmäksi ei ilmanlaadun perusteella tulisi kaavoittaa asutusta tai herkkiä kohteita. Minimietäisyys on tarkoitettu sovellettavaksi kaavoja muutettaessa jo rakennetuilla alueilla ja täydennysrakentamisessa. Ilmanlaatuvyöhykkeet kuvaavat riskiä ilmansaasteiden haitoille avoimessa ympäristössä.

Yksittäisten kohteiden suunnittelussa voidaan hyödyntää edellä esitetyn HSY:n ilmanlaatuvyöhykkeiden etäisyyssuosituksia. Esimerkiksi Vihdintien ennustevuoden 2030 keskimääräinen arkivuorokausiliikenne (KAVL), noin 40 000 ajon/vrk, jonka mukaan saadaan seuraavanlaiset etäisyydet Vihdintien lähimmän ajoradan reunasta:

- asuinrakennusten minimietäisyys 28 m
- asuinrakennusten suositusetäisyys ja herkän kohteen minimietäisyys 80 m
- herkän kohteen suositusetäisyys 160 m

Ajoneuvoa	Asuinrakennukset / metriä		Herkkä kohde / metriä	
arki-vrk	minimietäisyys	suositusetäisyys	minimietäisyys	suositusetäisyys
5 000		10	10	20
10 000	7	20	20	40
20 000	14	40	40	80
30 000	21	60	60	120
40 000	28	80	80	160
50 000	35	100	100	200
60 000	42	120	120	200
70 000	49	140	140	200
80 000	56	150	150	200
90 000	63	150	150	200

HSY:n (2015) ilmanlaatuvyöhykkeiden suositusetäisyydet eri liikennemäärille.

Tieliikenne- ja lentomelu

Maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa ja rakentamisen lupamenettelyssä käytetään Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisia melutason ohjearvoja. Vantaan kaupungin rakennusvalvonnan rakentamisohjeessa (2007) on esitetty erityisesti rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyydelle asetettavia vaatimuksia lentoliikenteen sekä tie- ja raideliikenteen aiheuttamalta melulta suojaamiseksi. Vantaan kaupungin rakennusjärjestyksessä (2011) on melun- ja tärinäntorjunnassa noudatettavia määräyksiä (57 §). Rakennusjärjestyksen mukaan suunniteltaessa rakentamista alueelle, jolla esiintyy liikenne- tai muuta erityistä melua, rakennusvalvonnalle on esitettävä selvitys siitä, miten vaadittava rakenteiden ääneneristävyys saavutetaan.

Vantaan rakennusjärjestyksen ja rakentamisohjeen lento-, tie- ja raideliikennemelun meluvyöhykkeiden äänitasoerotaulukko koskee vain rakennusten ääneneristävyyttä ja sitä varten vaadittavan selvityksen tarpeellisuutta. Piha-alueiden, terassien ja parvekkeiden osalta meluselvitys on tehtävä, jos melutason päiväajan keskiäänitaso LAeq 7–22 on yli 55 dB ja yöajan keskiäänitaso LAeq 22–7 on yli 50 dB, uusilla alueilla yli 45 dB.

Melulle altistumista voidaan kaavoituksessa torjua eri keinoin, ensisijaisesti estämällä ongelman syntymistä toiminnan sijoittelulla, liikennetarpeen minimoinnilla ja suojaviheralueilla. Melun leviämistä ympäristöön voidaan estää rakennusten ja rakenteiden sijoittelulla ja meluesteillä. Jalankulku- ja pyörätiet pyritään sijoittamaan mahdollisimman hyvän ilmanlaadun alueelle.

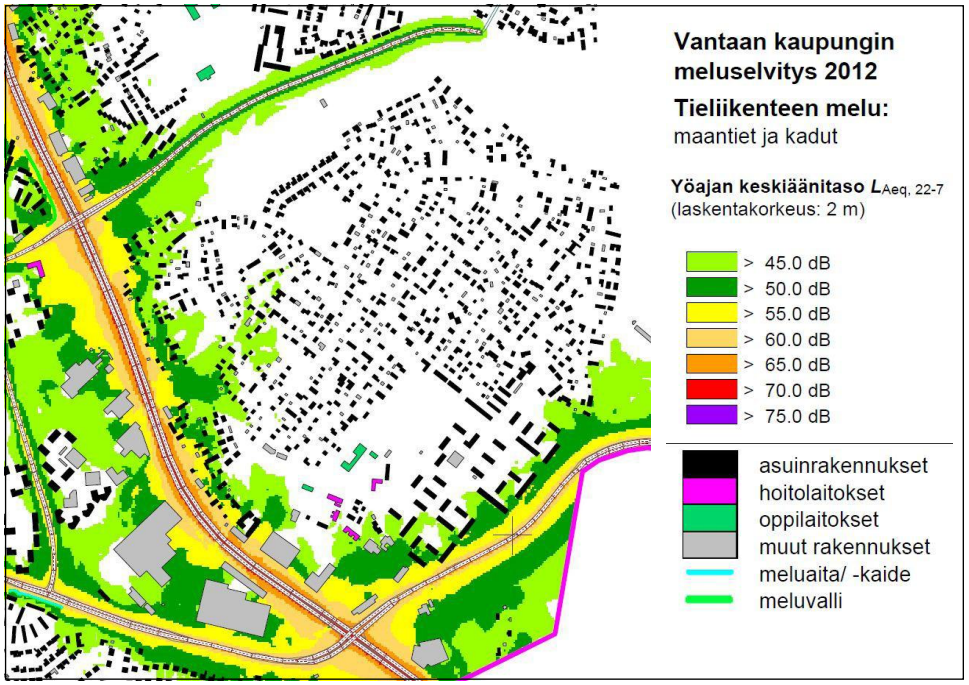
Vapaalan pientaloalueen länsiosa sijaitsee Vihdintien liikenteen aiheuttamalla melualueella. Myös aluetta rajaavien Luhtitien ja Rajatorpantien sekä alueen sisäisten katujen liikenne aiheuttaa alueella liikennemelua.

Tulevaisuudessa liikennemäärien on ennustettu kasvavan alueen tie- ja katuverkolla. Vapaalan pientaloalueella myös sisäisten katujen liikenteen aiheuttama melu vaikuttaa erityisesti ulkona oleskelualueilla melutasoon ja viihtyisyyteen. Alueen täydennysrakentamista suunniteltaessa ja lupia myönnettäessä on selvitettävä myös alueen sisäisten katujen ennusteliikenne ja arvioitava meluselvitysten tarve hankekohtaisesti.

Vantaan yleiskaavan meluselvityksessä 2007 (Vantaan kaupungin Kuntatekniikan keskus) ennustevuoden 2030 melulaskennoissa Vihdintiellä otettiin mukaan Maantien 120 (Vihdintie) tiesuunnitelmassa (2006) esitetyt meluaidat Vapaalan kohdalla. Vihdintien meluesteiden rakentamiselle ei ole rahoitusta eikä niiden rakentamisesta ole tietoa. Tiemeluennustetta 2030 eikä Vihdintielle rakennettuja meluesteitä voi käyttää Vapaalan kohdalla Vihdintien tieliikenteen melun vaikutuksia arvioitaessa. Täydennysrakentamisessa meluntorjunta on hoidettava tonteilla.

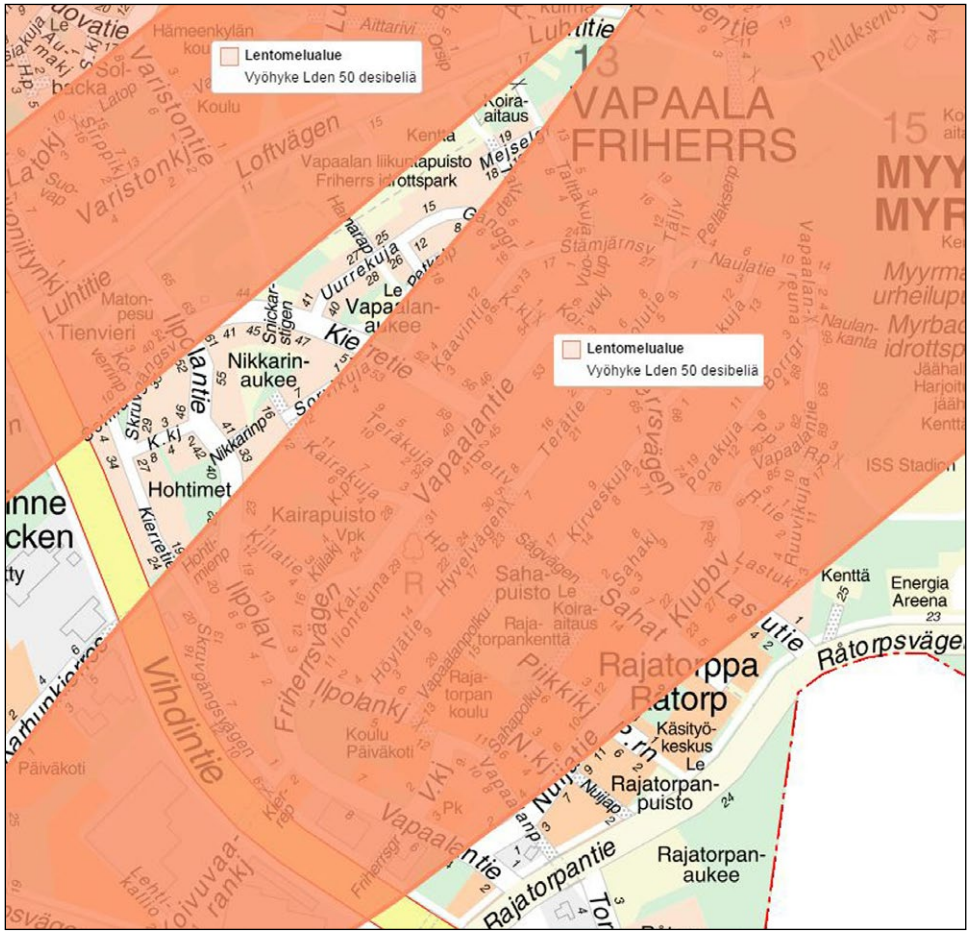

Vihdintien, Rajatorpantien ja Luhtitien liikenteen aiheuttamat päiväajan keskiäänitason LAeq 7–22 meluvyöhykkeet Vapaalan alueella vuoden 2011 liikennetiedoilla, laskentakorkeus 2 metriä.

Vihdintien, Rajatorpantien ja Luhtitien liikenteen aiheuttamat yöajan keskiäänitason LAeq 22–7 meluvyöhykkeet Vapaalan alueella vuoden 2011 liikennetiedoilla, laskentakorkeus 2 metriä.

Suurin osa Vapaalan pientaloalueesta sijoittuu yleiskaavan mukaiselle lentomeluvyöhykkeelle m3, vuorokauden painotettu keskiäänitaso Lden 50–55 dB. Vantaan kaupungin rakennusvalvonnan rakentamisohjeen ja rakennusjärjestyksen mukaan ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lentomelua vastaan tulee meluvyöhykkeellä 50–55 dB asuin- potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa olla 32 dB ja toimistotiloissa 28 dB.

Yleiskaavan mukainen lentomeluvyöhyke m³, L_{den} 50–55 dB Vapaalan alueella merkittynä punaisella.

Palautetta

- Lentoliikenteen ja Vihdintien autoliikenteen melun määriin ja hallintaan rakentamisessa vaadittiin huomiota.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Jatkosuunnittelussa on tehtävä kaavamuutos-/hankekohtaisesti/koko pientaloalueelle ilmanlaatuarvio, jossa ilmanlaatuvaikutuksia voidaan tarkastella käyttäen ensin HSY:n ilmanlaatuvyöhykkeitä (avoin ympäristö), ilmanlaadun mittaustuloksia sekä leviämislaskelmia.
- Piha-alueiden, terassien ja parvekkeiden osalta meluselvitys on tehtävä, jos melutason päiväajan keskiäänitaso LAeq 7–22 on yli 55 dB ja yöajan keskiäänitaso LAeq 22–7 on yli 50 dB, uusilla alueilla yli 45 dB. Muualla meluselvitysten tarve on arvioitava hankekohtaisesti.
- Alueen täydennysrakentamista suunniteltaessa ja lupia myönnettäessä on selvitettävä alueen sisäisten katujen ennusteliikenne.
- Pientaloalueella tie- ja katuliikenteen aiheuttama melu ja meluntorjunnan tarve on tutkittava meluselvityksissä kaavamuutos- ja hankekohtaisesti. Meluselvityksissä melulaskennat tehdään keskimääräisellä arkivuorokausiliikenteellä (KAVL). Meluntorjunta on hoidettava tonteilla. Vihdintien tiesuunnitelman mukaisia meluesteitä (tiemeluennuste 2030) ei voi ottaa huomioon Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisessa, sillä Vihdintien meluesteiden rakentamiseen ei ole rahoitusta.
- Vihdintien varrella Kierretien länsipuolella sijaitsevat tontit ovat ilmanlaadun ja liikenteen aiheuttaman melun vuoksi asumiseen huonosti soveltuvaa aluetta, jossa rakennusoikeutta ei ole tarkoituksenmukaista korottaa. Tämä vastaa yleiskaavassa 2007 esitettyä työpaikka-alueen (TP) rajausta.
- Vihdintien varrella sijaitseville puistoille sopisi kaavamerkinnäksi paremmin suojaviheralue, sillä niiden merkitys on liikenteen maisemalliselta vaikutukselta suojaava, mutta ne eivät sovellu oleskeluun.
- Alueen tonttien suunnittelussa pihoille tulisi osoittaa poikkeamispäätöksen tai asemakaavan yhteydessä leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

Pilaantuneet maat

Kierretie 27:ssä on havaittu öljyvahingon ja Höylätie 11-15:ssa autokorjaamon likaamia maita. Tilanne tulee selvittää tonttikohtaisesti. Ennen uusiin rakentamishankkeisiin ryhtymistä tulee puhdistamattomien alueiden maaperä tutkia ja tarvittaessa kunnostaa.

4.6 MAANOMISTUS

Pääosa selvitysalueen maa-alueista on yksityisessä omistuksessa. Kaupunki omistaa yleisiä alueita kuten viheralueita, katuja ja yleisten rakennusten tontteja. Ilpolantien ja Kierretien välisellä alueella kaupungin omistuksessa on vielä asuintontteja.

Maanomistus selvitysalueella ja sen lähiympäristössä. Kaupungin omistuksessa olevat maa-alueet merkitty harmaalla.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

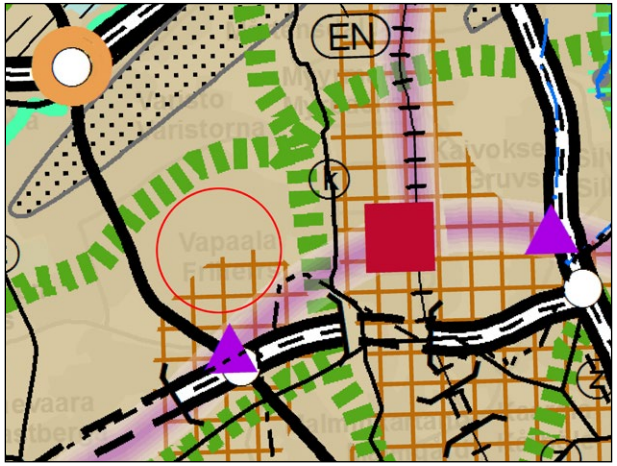
5 SUUNNITTELUTILANNE

5.1 VALTAKUNNALLISET ALUEIDEN KÄYTTÖTAVOITTEET

Valtioneuvoston valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet vuodelta 2000 (tarkistettu 13.11.2008) koskevat Vapaalan pientaloalueen osalta erityisesti eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua. Selvityksen tavoitteena oleva täydennysrakentamisen edistäminen vastaa valtakunnallisia aluidenkäyttötavoitteita.

5.2 MAAKUNTAKAAVA

Maakuntakaavassa (YM 8.11.2006, 30.10.2014) alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi, osin tiivistettäväksi. Vapaalan pohjois- ja itäpuolella kulkee viheryhteystarve. Etelä puolella on Kehä II:n moottoriväylälinjaus, jota pitkin on merkitty pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli. Kehä II:n ja valtatie/kantatieksi merkityn Vihdintien risteykseen on merkitty vaihtopaikka. Vapaala sijaitsee aivan Helsingin rajan tuntumassa.

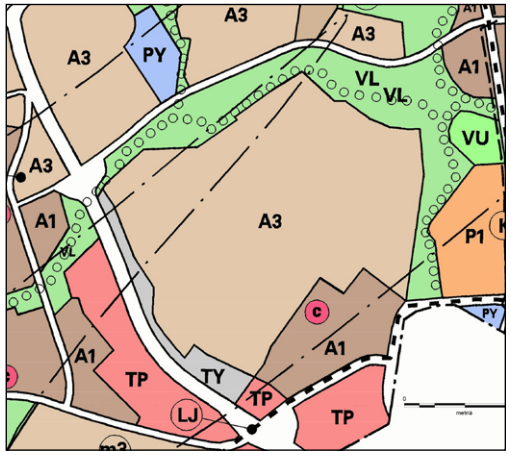

Ote maakuntakaavasta. Vapaalan sijainti osoitettuna punaisella ympyrällä.

5.3 YLEISKAAVA

Yleiskaavassa (KV 17.12.2007) alue on osoitettu pientaloalueeksi (A3), jolle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja, myös asuinympäristöön soveltuvia työtiloja voidaan sallia. Pientaloalueen pohjoispuolella on lähivirkistysalue, jonka poikki kulkee ohjeellinen ulkoilureitti. Vihdintien varsi on teollisuusaluetta ympäristöä häiritsemättömille tuotanto- ja varastotiloille (TY), jolla voidaan sallia myös toimistotiloja. Alue on osin lentomeluvyöhykkeellä m3 (yli 50 dB). Rajatorpantielle on merkitty ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys, joka voidaan toteuttaa raitiotienä. Rajatorppaan sijoittuu keskustatoimintoja.

Vuonna hyväksyttyä asemakaavaa 130200 (1980) ohjasi Vantaan yleiskaavaehdotus (kh 5.9.1978). Yleiskaavaehdotuksessa 1978 suunnittelualue oli osoitettu pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi, jolla voitiin sallia myös ympäristöä häiritsemättömiä työtiloja. Hieman nykyistä laajempi osa alueesta oli merkitty ulkoilu- ja metsätalousalueeksi. Vihdintien varrelta vain osa oli osoitettu asumiselle soveltuvaksi.

Ote yleiskaavasta.

Vuoden 1980 kaavassa huomioitu tilanne yleiskaavan ehdotuksessa vuodelta 1978.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

5.4 ASEMAKAAVA

Tarkastelualueella on voimassa useita asemakaavoja eri vuosikymmeniltä, vuodesta 1972 lähtien. Viimeisin voimaan tullut asemakaavamuutos on vuodelta 2014. Pääosaltaan asemakaava on ollut voimassa vuodesta 1980 eli 35 vuotta.

Alue on merkitty asemakaavaan pientalorakentamisen alueeksi (A, AO, A26, AOTP, A3C, A30, AL, A-5). Lisäksi Vapaalaan on merkitty virkistysalueita (U, VP, VL, VU, P, P1) ja yleisten palveluiden alueita (Y, YT, YSA). Tonttitehokkuus on pääosin e=0,20, mutta joillakin tonteilla korkeampi. Monin paikoin rakennusalasta saa käyttää vain 15 % ja 400 m^2 maa-alaa kohti rakentaa yhden asunnon. Pääosin korkein sallittu kerrosmäärä on II. Pääosin on sallittu mahdollisuus rakentaa 20 % asumista häiritsemättömiä työtiloja. Tarkemmin kaavoja koskevista määräyksistä sivulla kohdassa Vapaalan aiempi suunnittelu.

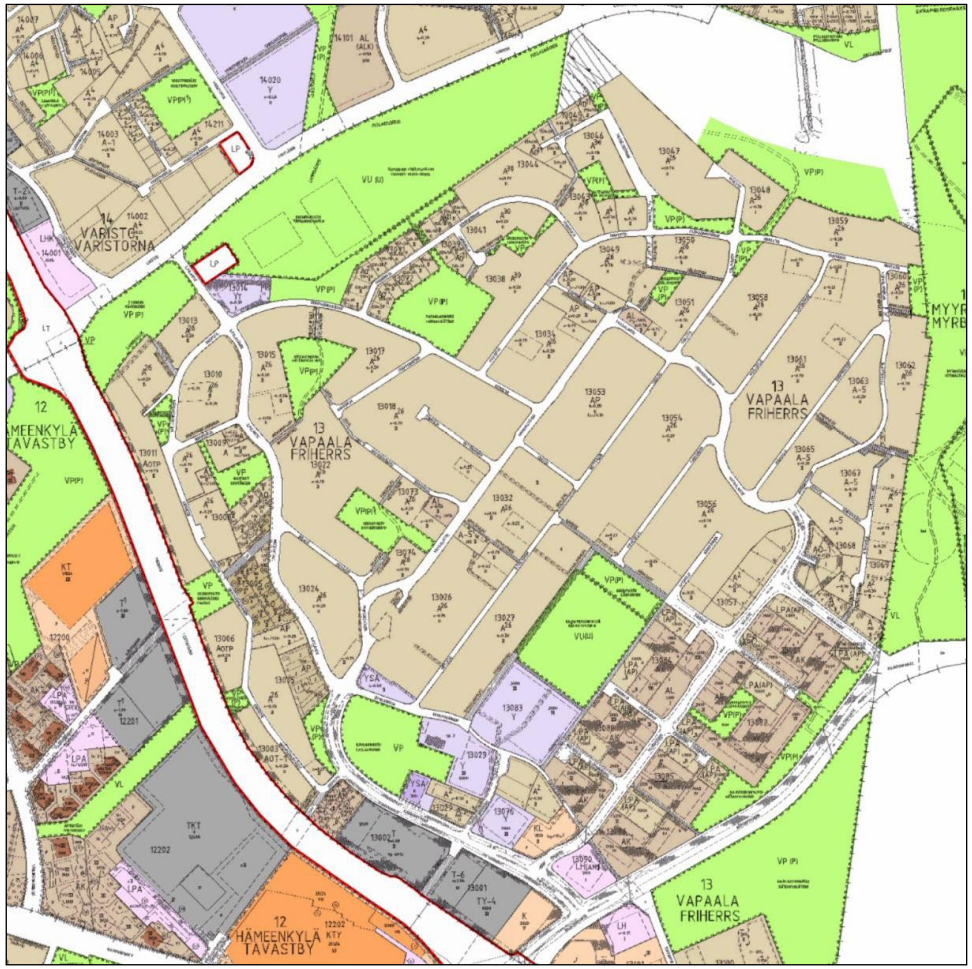
Voimassa oleva asemakaava sallii selvitysalueelle 159 000 k-m^2 rakentamista. Rakentamatta on noin 37649 k-m^2 eli rakennusoikeudesta on käyttämättä 24 %.

Vireillä olevia asemakaavoja

Parhaillaan selvitysalueella on vireillä kaksi virkistysaluetta koskevaa kaavamuutosta: Ilpolanpuistoa vastapäätä Vapaalantie 10:ssä (työnro 002120, jätetty pöydälle 12.11.2012) sekä Kaavintien varrella olevalla puistoalueella (työ nro 002275 Kaavintie, alustava kuuleminen ollut 10.9.2015 asti).

Näiden kaavamuutosten ratkaisut on tarkoitus tehdä tämän selvityksen ja suunnitteluperiaatteiden määrittelemisen jälkeen.

Selvitysalueen lähiympäristössä on vireillä Luhtitien ratkaisu (työ Varisto nro 141100). Vuonna 2009 aloitettu kaava on palautettu valmisteluun ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä. Kaavan jatko edellyttää tarkastelua Raappavuorentietä koskevien asemakaavaehdotusten (002156 ja 002049) yhteydessä. Rajatorpan ostoskeskuksesta (työ nro 002048) on ollut alustava kuuleminen marraskuussa 2011.

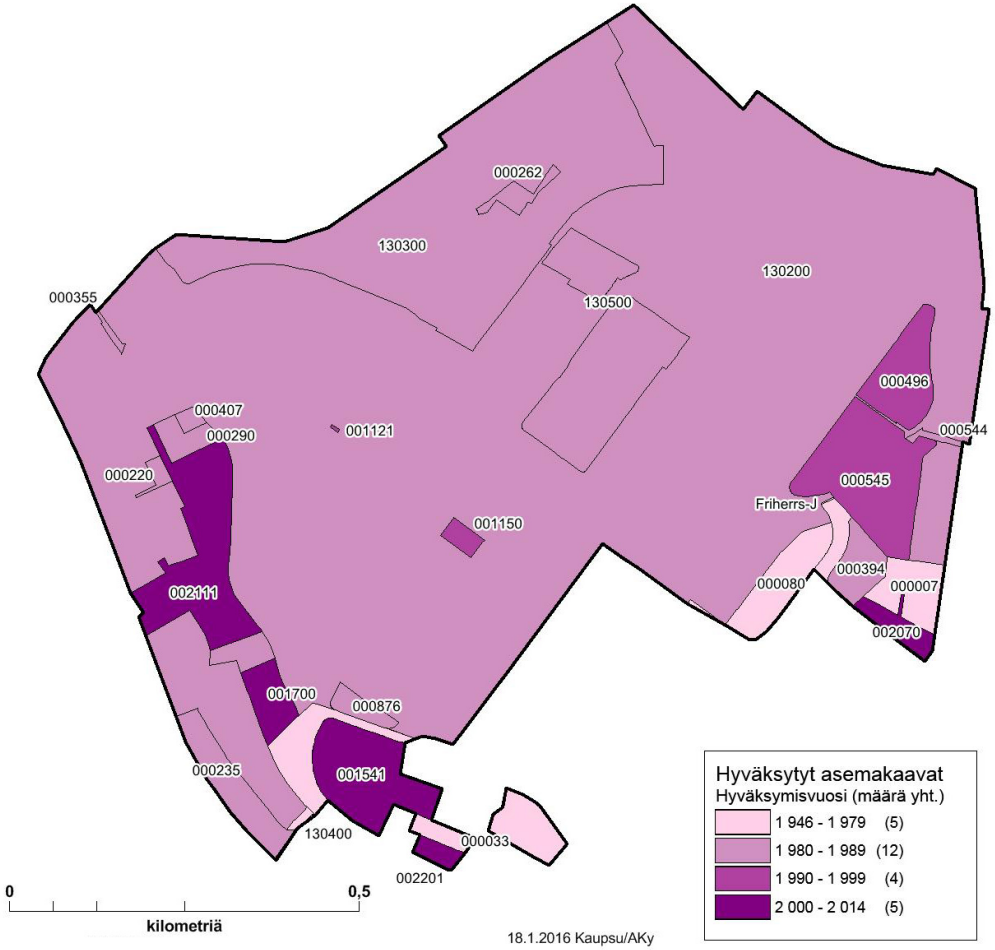

Ote voimassa olevasta asemakaavasta.

Vapaalan aiempi suunnittelu ja asemakaavoitus

Ensimmäinen Vapaalaa koskenut suunnitelma oli maanomistaja Sahlbergien teettämä palstoitussuunnitelma, jolla Vapaalan alueelle määriteltiin yli 200 erillispientalotontin paikat. Vuonna 1946 alueelle saatiin vahvistettu Friherrs-Jussas rakennuskaava, johon liittyvä rakentamisjärjestys ohjasi rakentamistapaa. Rakennuskaavalla ei varsinaisesti suunniteltu uutta, vaan päivitettiin olemassa oleva tilanne kartalle.

Kunnanvaltuusto päätti vuonna 1969, että alueelle tarvittaisiin asemakaava, koska asutus oli levinnyt vahvistetun rakennuskaavan alueen ulkopuolelle. Vesihuollon rakentamisen aloittaminen vuonna 1964 mahdollisti alueen tiiviimmän rakentamisen. Tavoitteena asemakaavassa (työnro 130200) oli alueen säilyttäminen pientaloalueena sen aikaisen kiinteistöjaon mukaisesti, turvallisten jalankulkuyhteyksien järjestäminen ja alueella olevan kasvillisuuden säilyttäminen. Asukkaiden mukaan (1970) Vapaala piti säilyttää puistomaisena ja tonttitehokkuutta e= 0,3 pidettiin suotavana. Kaupunki halusi varata alueelle ajan tavan mukaan korttelipuistoja, mutta pieniä, yksityiseltä maalta hankittavia puistoja kohtaan oli suuri vastustus. Kaavaluonnos oli nähtävillä 1970 ja vuosina 1970 – 1973 käsiteltiin kaavan eri vaihtoehtoja. Luonnoksen tultua hyväksytyksi rakennettiin jonkin verran myös poikkeamispäätöksin. Kaavaehdotus saatiin nähtäville vuonna 1977, mutta vuonna 1978 valtuusto palautti kaavan valmisteltavaksi tarkennetuin ehdoin (e=0,20, 15 % peittoala, 1 asunto/400 m^2). Kaavaehdotus oli uudelleen nähtävillä 1979 ja hyväksyttiin vuonna 1980. Rakennuskielto oli ollut kaava-alueella voimassa vuosina 1969 – 1976.

Selvitysalueella voimassa olevat asemakaavat ja niiden hyväksymisajankohdat. Anna-Karin Kyrönviita, 2016.

Selvitysalueella voimassa olevat asemakaavat – kooste käytetyistä määräyksistä

Asemakaava/vuosi	Tehokkuus	Toiminnot	Rajautuminen	Muuta	Asumista koskevat autopaikat
Friherrs-Jussas rakennuskaavan rakentamisjärjestys (1946)	Rakennuspaikasta sai käyttää rakentamiseen 1/5 (20%). tontin oltava vähintään 1000 m2. Viemärilliset tontit saivat olla kooltaan 600 m2.	yksi asuinrakennus/tontti, poikkeuksena yli 2000 m^2 tontit, joilla sallittiin kaksi asuinrakennusta. II-kerroksisen asuinrakennuksen tontille sai sijoittaa asunto- ja liikehuoneistoja.	Päärakennus oli sijoitettava kiinni tie- tai rakennusrajaan, lukuun ottamatta viljelystontteja. Samalla tontilla olevien rakennusten välimatka ei saanut olla 6 m pidempi.	Rakennusten ulkoasu: Kattokaltevuus 0-45 astetta.	
130200 Vapaala 2 (1980)	e=0,20, paikoin e=0,35 asti, mm. poikkeamispäätöksellä jo rakentuneille kiinteistöille. AL e=0,50. Suurin sallittu kerrosluku II. Kaupunkikuvallisista syistä peittoala 15 %.	Asumista sekä yhdistettyjen pientalojen ja pienteollisuusrakennusten korttelialue (AOTP). 1 asunto/400 m^2 (jottei pitkille kapeille tonteille rakennettaisi yhtä pitkää rakennusta vastoin aiempaa rakennustapaa). Yleisiä alueita: liikerakennusten korttelialue, seurakuntakeskus ja Friherrsin torppa (Yvy), viheralueita. Mahdollisuus rakentaa 20 % häiriötä aiheuttamattomia työ- ja toimistotiloja.	Istutettavia alueita ainoastaan Vihdintiehen rajautuvilla tonteilla.	Määräyksiä puiden istuttamisesta. Merkitty avo-ojia.	Autopaikkoja 1,5 /asunto, jos asuntoja oli enintään kaksi. Muutoin 1/75 m^2, joista yksi keskitetysti järjestettynä.
130300 Uurrekuja (1981)	Tehokkuus määritelty Uurrekujalla kerrosaloina 150 + 30 k-m^2 (noin e=0,17 – 0,29), lisäksi e=0,20 – 0,36. Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/400 m^2 tai enintään kaksi asuntoa. Mahdollisuus rakentaa 20 % liike-, työ- ja toimistotiloja. Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä. Vapaalanaukeen ja Talttapuiston viheralueet sekä yleinen alue jätevedenpumppaamoa varten. Jalankulun ja pyöräilyn osuuksia.	Rakennusalan raja on sijoitettu 2 – 4 metrin päähän tontin rajasta. Tontti rajattava yleisistä alueista pensasaidalla.	Määräyksiä puiden säilyttämisestä ja istuttamisesta. Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa merkitty.	1 ap/85 m^2
130500 Vapaalantien ja Terätien välinen kortteli (1984)	e=0,20. Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/400 m^2. Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä. Mahdollisuus rakentaa 20 % toimisto- ja niihin verrattavia työtiloja. Merkitty Kaavinkujan jalankululle ja pyöräilylle varattu katu.	–	–	1,5 ap/asunto
000007 Rajatorpan asemakaava (1972)	e= 0,30. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 40%.	Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä.	Vähimmäisetäisyyksiä rakennusten sijoittumiselle. Sallittiin yksikerroksinen rakentaminen tontin rajaan kiinni ilman naapurin lupaa.	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa merkitty. Määräyksiä puiden säilyttämisestä ja istuttamisesta.	1,5 ap/asunto
000080 Nuijatie (1977)	e= 0,30. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 40%.	Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä.	Vähimmäisetäisyyksiä rakennusten sijoittumiselle. Sallittiin yksikerroksinen rakentaminen tontin rajaan kiinni ilman naapurin lupaa.	Määräyksiä puiden istuttamisesta.	1,5 ap/asunto
000033 Vapaalankuja (1974)	e= 0,30. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 40%.	Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä.	Vähimmäisetäisyyksiä rakennusten sijoittumiselle. Sallittiin yksikerroksinen rakentaminen tontin rajaan kiinni ilman naapurin lupaa.	Määräyksiä puiden istuttamisesta. Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa merkitty.	1 ap/70 k-m^2 vähintään 1 ap/asunto

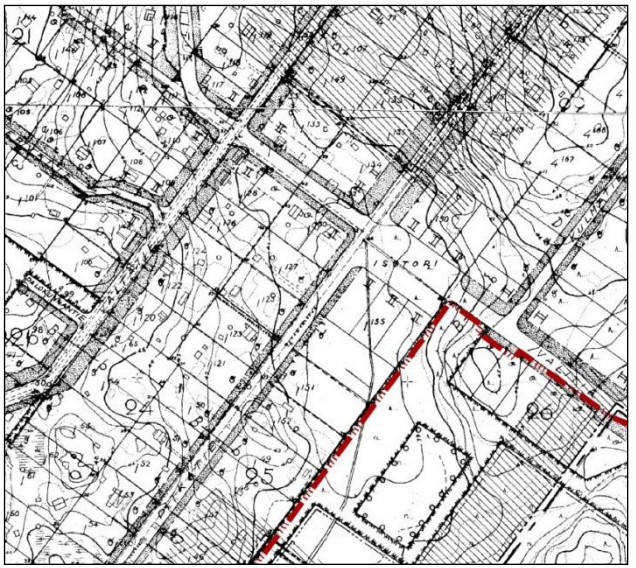
000220 Kierretie (1982)	e=0,23. Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % toimisto- ja niihin verrattavia työtiloja.	–	Määräyksiä puiden istuttamisesta.	1,5 ap /asunto, jos asuntoja oli enintään kaksi. Muutoin 1/75 m^2, joista yksi keskitetysti järjestettynä.
000235 Kierrepolun ja kierretien risteys (1982)	E=0,20. Suurin sallittu kerrosluku II.	Yhdistettyjen pientalojen ja teollisuusrakennusten korttelialue. Enintään 2 asuntoa/tontti. Kierremetsikön puisto.	Suojavyöhykkeeksi istutettava alue Vihdintien reunassa.	Melumääräys Vihdintien puoleisille rakenteille.	1,5 ap/asunto, jos asuntoja oli enintään kaksi. Muutoin 1 ap/75 m2.
000290 Kierrekuja (1983)	e=0,20. Ei peittoalaa koskevaa määräystä. Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % toimisto- ja niihin verrattavia työtiloja.	–	Merkitty avo-ojia. Määräyksiä puiden istuttamisesta.	1 ap/75 m^2
00394 Lastutien ja Nuijatien risteys (1988)	e=0,20. Lisäksi saa rakentaa 40 m^2 taloustilaa. Suurin sallittu kerrosluku I.	Asumisen lisäksi Lastukujan katualue.	Istutettava alueen osa katuun ja olemassa oleviin naapuritontteihin rajautuvalla reunalla.	Määräyksiä puiden istuttamisesta ja säilyttämisestä.	1,5 ap /asunto.
000407 Ilpolantien ja Kierrekujan risteys (1984)	E=0,23. Suurin sallittu kerrosluku III.	1 asunto/400 m^2. Rakennusoikeudesta 27% saa käyttää ympäristöä häiritsemättömän teollisuuden käyttöön	–	Merkitty avo-ojia. Määräyksiä puiden istuttamisesta.	
000496 Porakujan ja Vapaalantien välillä (1990)	e=0,20. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 15 %.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % liike-, työ- ja toimistotiloja.	–	–	1,5 ap/asunto
000545Porakujan ja Ruuvikujan välillä (1992)	e=0,20. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 15 %.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % liike-, työ- ja toimistotiloja.	–	–	1,5 ap/asunto
000876 Ilpolankujan ja Vapaalantien risteys(1989)	e=0,40. Suurin sallittu kerrosluku II.	Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden korttelialue. Saa rakentaa myös kerho- ja kokoontumistiloja ja henkilökunnan asuntoja.	Puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke muihin tontteihin rajautuvassa reunassa. Näkemäaluetta koskeva merkintä ja määräys.	–	Asuntola 1 ap/100 k-m^2, 15 ap/ henkilökunnan asunto
001150 Vapaalantien ja Höyläpolun risteys(1993)	Rakennusoikeus 302 k-m^2 (e=0,19). Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 15 %.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % toimistotiloja ja asumista häiritsemättömiä työtiloja. Jalankululle varattu katu, Höyläpolun palokuja.	–	Alueen osa, jossa suojeltuja puuyksilöitä, vain maisemanhoidolliset toimenpiteet mahdollisia.	2 ap/asunto
Ilpolantien ja Vapaalantien risteyksessä 00170 (2007)	Rakennusoikeus 590 k-$m2^2$ (e=0,21). Suurin sallittu kerrosluku I. Rakennusoikeuden lisäksi enintään 5 m^2/asunto taloustiloja + 1 autokatos/asunto.		Muihin tontteihin rajautuvassa reunassa istutettava alueen osa, jolla tulee olla puita ja pensaita. Pysäköinti- ja leikkipaikat tulee rajata istutuksin. Rakennusalat rajattu. Pihatiet jäsennettävä pintamateriaalein.	Rakennusten ulkoasu: Tasakatto ei sallittu, julkisivumateriaali savitiili. Ohjeellinen leikki- ja oleskelupihan paikka. Virkistysalueen puoleista kasvillisuutta suojattava rakennusaikana. Melua koskevia määräyksiä.	2 ap/asunto

002070 Lastutie (2012)	Rakennusoikeus 605/700 + 25 k-m^2 (e=0,39 – 0,43). Suurin sallittu kerrosluku II.	Saa sijoittaa erityisasuntoja ja 20 % toimistotiloja ja asumista häiritsemättömiä työtiloja. Ruuvikujan jalankululle ja pyöräilylle varattu katu.	Istutettavia alueen osia, osa puista ja pensaista tiheää reunavyöhykettä. Tontit on rajattava virkistysaluetta vastaan pensasaidalla ja rakennettavalla aidalla, katua vastaan muurilla. Merkitty rakennusalat. Osoitettu rakennusalan sivu, johon rakennus tulee rakentaa kiinni.	Melua koskevia määräyksiä. Rakennusten ulkoasu: Julkisivumateriaali vaalea paikalla muurattu tiili. Julkisivut sävyltään vaaleita, tiilen värinen saumaus. Rakennukset tulee suunnitella maaston muotoihin mukautuvasti.	1 ap/asunto, erityisasunnot 1 ap/ 150 k-m^2. Merkitty pysäköimispaikkoja.
002111 Ilpolantien ja Kierretien välinen alue (2013)	Rakennusoikeus 120 – 180 k-m^2/tontti (noin e=0,23 – 0,31). Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/tontti. Mahdollisuus rakentaa 20 % liike-, työ- ja toimistotiloja. Hohtimienpolun jalankululle ja pyöräilylle varattu katu.	Tontit tulee aidata naapuritontteja, katua ja virkistysaluetta vastaan pensasaidalla. Istutettavat alueen osa merkitty olemassa olevan rakentamisen puolelle.	Asfalttipäällystettä ei saa käyttää. Autopaikat ja kadun puoleiset kävelyalueet päällystettävä kiveyksin tai laatoituksin. Osa piha-alueista tulee korottaa. Avo-ojia merkitty. Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa merkitty. Melua koskevia määräyksiä. Rakennusten ulkoasu: Julkisivujen tulee olla vaaleita. Harmaa kattotiili. Kattokaltevuus 1:2.	2 ap/asunto. Vähintään 1 autopaikoista tulee sijoittaa katokseen. Merkitty ajoyhteyksiä.
002201 Vapaalankuja (2014)	Rakennusoikeus 600 k-m^2 (e = 0,32). Suurin sallittu kerrosluku II.		Rakennusala rajattu. Osoitettu rakennusalan sivu, johon rakennus tulee rakentaa kiinni. Tulee rajata naapuriin rajautuvalla reunalla 1,8 m korkealla tiiviillä puuaidalla, muita tontteja ja katua vasten pensasaidalla. Istutettavalle alueen osa, jolle istutettava rehevästi puita ja pensaita ja säilytettävä puita.	Terassi tai parveke lounaaseen vähimmäismittoineen. Hulevedet viivytettävä tontilla. Laadittava hulevesien hallintasuunnitelma. Melua koskevia määräyksiä. Rakennusten ulkoasu: Julkisivujen tulee olla paikalla muurattua keltatiiltä tiilenvärisin saumoin. Kattomateriaali kattotiili. Tulee olla avoräystäät.	Kerrostalot 1 ap/asunto, pientalot 1,5 ap/asunto. Vähintään 1 autopaikoista tulee sijoittaa katokseen. Auton säilytyspaikan rakennusala merkitty.

Lisäksi suunnittelualueella ovat voimassa seuraavat asemakaavat, joille ei sijoitu asumista

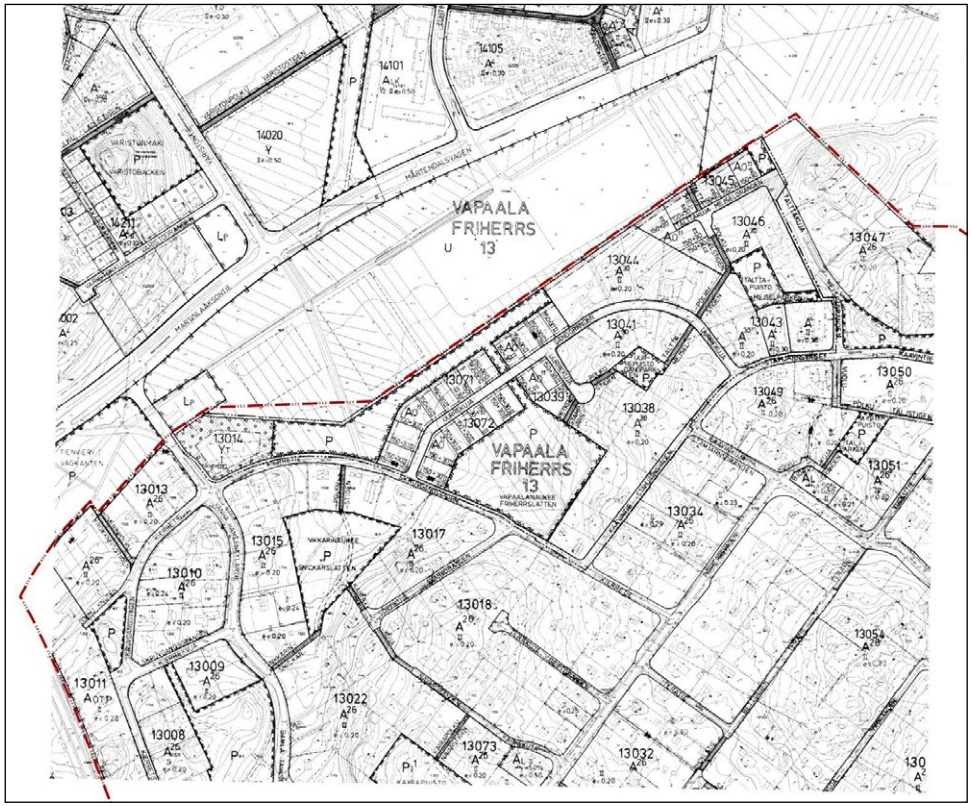
- 000544 Ruuvipolun katualue (1987)
- 001121 Osa Kairakujan jalankululle ja pyöräilylle varatusta katualueesta, ei asumista.
- 001541 Ilpolan koulun ja puiston ympäristö (2000) Ilpolanpuisto, suojeltava Ilpolan koulun pihapiiri ja rakennus, ei asumista.
- 000355 Koverrinpolun jalankululle ja pyöräilylle varattu katualue, ei asumista.
- 000262 Uurrepuisto (1983), ei asumista

Ote Vapaalantien (ent. Valtatie) ja Ilpolantien risteyksen kohdalta rakennuskaavasta vuodelta 1946. Kaavakartta on rasteroitu myöhempien kaavamuutosten yhteydessä. Jatkosuunnittelussa on suositeltavaa tarkastella rakennuskaavan mukaisia ratkaisuja tarkemmin.

Selvitysalue rajattuna punaisella katkoviivalla vuoden 1980 asemakaavan 130200 kartalle.

Selvitysalueen rajaa punaisella katkoviivalla vuoden 1981 asemakaavan 130300 kartalla.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

Vanhentuneet kaavat vaikeuttavat rakennusvalvonnan lupaharkintaa ja aiheuttaa kiinteistönomistajille epäselvyyttä tontin käyttömahdollisuuksista.

Muuttuneet olosuhteet

- Asukasluku on kasvanut 1100:sta 2240:en vuosina 1980 – 2014
- Maanomistajilla uusia lohkomistarpeita, tämän tiivistämisen vaikutus tulisi huomioida rakentamista koskevassa ohjauksessa.
    - Tonttien koon pienentyessä paikallisten ominaispiirteiden säilyttäminen vaatii ohjausta.
    - Tiivistyvässä ympäristössä vaikutukset naapureihin ovat entistä merkittävämpiä, mikä edellyttää jatkostyössä yhteistyötä paikallisten kanssa.
- Rakennuskanta on yhä ikääntyneempää, pääosin ei suojeltua. Mahdollisen purkamisen myötä rakentamisen ilme tulee uudistumaan. Paikallista ilmettä tukevia elementtejä tulee vaalia rakennusten väliin jäävillä alueilla.
- Autoliikenteen määrä on kasvanut vuosina 1980 – 2014. Pysäköintipaikkojen, alueen pohjoisosaan vievien reittien sekä meluntorjunnan tarve on lisääntynyt.
- Vettä läpäisemättömän pinnan (asfaltti, rakennusten katot ym.) osuus kasvanut. Myös ilmastonmuutos lisää tarvetta hulevesien hallinnalle.
- Viheralueverkoston kehittämisessä tavoitteena suosia suurempia kokonaisuuksia ja niihin luontevasti kytkeytyviä verkoston osia.
- Maankäyttö- ja rakennuslain (2000, 2008) myötä tulleet vaatimukset, jotka sisältävät mm. valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet (VAT)

Nykyiseen kaavaan nähden selvitysalueella toteutumatta on jäänyt

- Rakentamatta on noin 37649 k-m^2 eli rakennusoikeudesta on käyttämättä 24 %
- 5 kpl asemakaavan mukaisia jalankulun ja pyöräilyn reittejä
- 17 kpl rakentamattomia katuja
- 1/16 viheralueista rakennettuja/puistosuunnitelma tehty
- 29/609 (alle 5%) tonteista rakentamattomia
- ELY ei ole toteuttanut Vihdintien varrelle meluaitaa: melu ja pienhiukkaset tällä hetkellä suuret (esim. yli 55 dB vyöhyke ulottuu noin 50 – 200 m etäisyydelle Vihdintiestä). Melualueella sijaitsevat kohteet vaativat oman melusuojauksen. Asuinrakentamista ei tule suosia Vihdintien varrella.
- Kaupunki ei ole lunastanut kaikkia yleisiä alueita itselleen.
- Työtilat liikerakentamisen korttelialueella (AL) tai 20% osuutena rakennusoikeudesta ovat toteutuneet vain paikoin. Mahdollisuus työtilojen sijoittamiseen asumisen yhteydessä tärkeätä säilyttää, sillä tukee alueen elävyyttä.
- Puiden määrää koskevaa määräystä ei enää ole vaadittu toteutettavan.
- Kaavoissa ei ole määräyksiä maastonmuotojen, katutilan ja vehreyden muodostumisesta, rakennusten ulkoasusta eikä mittakaavan huomioimisesta lähiympäristön kanssa.

Poikkeamispäätökset

Kaupunkisuunnittelu on tehnyt vuosina 2008–2015 Vapaalassa 17 kpl poikkeamispäätöksiä. Yleisimpiä poikkeamia ovat olleet 15% peittoala ja rakennusoikeus. Mukana on myös käyttötarkoituksen pieniä muutoksia. Vuodesta 2013 on ollut voimassa kokeilulaki, jonka perusteella kaupunkisuunnittelun lisäksi rakennusvalvonta voi myöntää vähäisiä poikkeamisia ilman kaupunkisuunnittelun lausuntoa tai muuta ilmoitusta kaupunkisuunnittelulle.

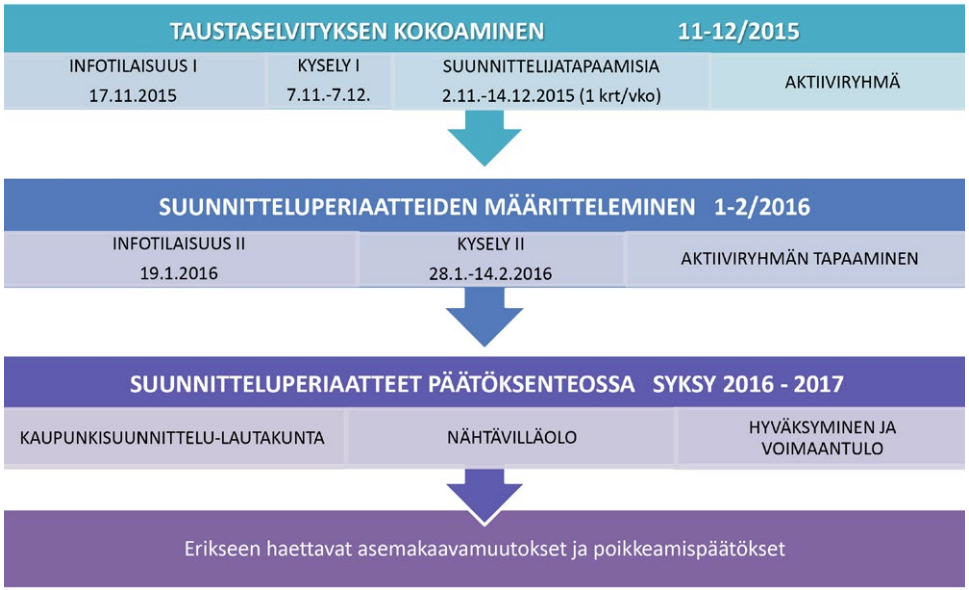

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

6 SELVITYSTYÖN VAIHEET

- Selvitystyö käynnistyi 31.10.2015 työnumerolla 014300.
- Tieto hankkeen alkamisesta lähetettiin 5.11. 2015 postitse Vapaalan talouk siin osallistumis- ja arviointisuunnitelmana. Selvitystyön alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin asukaslehdessä 7. – 8.11.2015 sekä 05.11.2015 kirjeitse maanomistajille, naapureille ja viranomaisille (MRL 62§).
- Selvitystyön (loka-joulukuu/2015) pohjalta tammi-helmikuussa 2016 muodostettiin suunnitteluperiaatteiden luonnos jatkosuunnittelun pohjaksi.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta asetti 10.10.2016 Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet ja täydennysrakentamisselvityksen 014300 nähtäville MRA 30ß mukaisesti. Kaupunkisuunnittelu järjesti 10.10.2016 lautakunnan jäsenille ja sen kokousvirkamiehille tutustumiskäynnin alueelle.
- Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisselvitys ja Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet ovat olleet nähtävillä 9.11.-8.12.2016. Suunnitteluperiaatteita selostettiin asukkaille 18.10.2016 Rajatorpan koulussa. Paikalla oli noin 40 henkilöä. Suunnitteluperiaatteista annettiin neljä mielipidettä, jotka olivat Vapaalan omakotiyhdistys ry:ltä ja kuudelta asukkaalta.
- Kaupunginhallitus hyväksyy Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet ja antaa vastineen mielipiteisiin.

TYÖN VAIHEET JA ALUSTAVA AIKATAULU

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

7 VUOROVAIKUTUS

7.1 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

Osalliset

Selvitys syntyy eri toimijoiden tavoitteiden yhteensovittamisen ja valintojen tuloksena. Osallisilla on mahdollisuus osallistua tämän selvityksen valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Osallisia ovat

- maanomistajien lisäksi kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin määritettävät suunnitteluperiaatteet saattaa huomattavasti vaikuttaa.
- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukasym. yhdistykset, mm.
- Vapaalan omakotiyhdistys ry. ja Myyrmäki-liike
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia

Viranomaisyhteistyö järjestetään lausuntopyynnöin ja tarvittaessa erillisin neuvotteluin. Viranomaiset ja yhteisöt ovat osallisia silloin, kun suunnittelu koskee niiden toimialaa

- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset sekä valtion viranomaiset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Museovirasto
- Muut: Uudenmaan liitto, HSY, HSL ja mm. infraverkkoja ylläpitävät yhtiöt.

Vapaalan täydennysrakentamisselvityksessä on ollut mukana arviolta ainakin 150 ihmistä. Marraskuun yleisötilaisuudessa oli noin 70 ja tammikuun tilaisuudessa noin 40 paikallista. Selvitysvaiheen aikana paikallisista on koottu noin 65 henkilön aktiiviryhmä, jolle ajankohtaisista asioista on tiedotettu sähköpostitse. Aktiiviryhmän kanssa on sovittu myös erillisiä tapaamisia. Paikallisia on käynyt myös kirjastossa järjestetyissä suunnittelijatapaamisissa sekä vastaamassa nettikyselyihin.

Suunnitteluyhteistyö

Selvitystyötä on valmisteltu yhteistyössä alueen maanomistajien, omakotiyhdistyksen ja Vantaan kaupungin asiantuntijoiden kanssa.

Prosessissa on haluttu lisätä paikallisten tietoisuutta täydennysrakentamisesta ilmiönä. Tavoitteena on ollut vaikuttaa siihen, että asukkaat kokevat alueen omakseen myös mahdollisten tulevien muutosten jälkeen.

Lähtötietoja on ollut koostamassa tilaisuuksissa arviolta yli 150 vapaalalaista. Virallisten mielipiteiden lisäksi palautetta saatiin puhelimitse ja sähköpostilla, tilaisuuksissa sekä ensimmäisellä kyselyllä noin 150 henkilöltä ja toisella kyselyllä 49 henkilöltä.

Vireilletulon mielipiteet
Ilmoitus selvitystyön vireille tulosta on annettu 05.11.2015 työnumerolla 014300. Selvitystyön osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin määräaikaan 6.12.2015 mennessä kahdeksan mielipidettä. Vantaan Energia Oy toimitti mielipiteen vielä 15.12.2015. Oheiset mielipiteet huomioidaan osana jatkotyöskentelyä.

Museoviraston mielipide saapunut sähköpostitse 12.11.2015: rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta hankkeesta lausuu Vantaan kaupunginmuseo.

1. Vantaan kaupunginmuseo saapunut sähköpostitse 2.12.2105: Vapaalaan ei sijoitu rakennuskannaltaan merkittäviä kokonaisuuksia. Rakennuskannan kohteet on ajantasaistettu karttapalveluun. Yksittäisten rakennusten arvoja tarkastellaan kaavamuutosten yhteydessä.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

2. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) mielipide saapunut sähköpostitse 26.11.2015: HSL pitää vanhojen asuinalueiden täydennysrakentamista järkevänä, jotta olemassa oleville palveluille saadaan lisää käyttäjiä. Samalla HSL pitää tärkeänä, että täydennysrakentamisen yhteydessä katuverkon olosuhteet eivät enää heikenny: Vapaalantien ja Ilpolantien ajokaistat ovat jo nyt kapeat, pysäkkitaskut pienet ja paikoin teiden toiselta puolelta puuttuu jalkakäytävä. Julkiselle liikenteelle varattu tila on säilytettävä vähintään nykyisellä tasolla, ehdotetaan myös bussiliikenteen toimintaedellytysten parantamista pienillä infratoimenpiteillä.

3. Caruna mielipide saapunut 30.11.2015 sähköpostitse: ei huomautettavaa.

4. Vantaan Energia Oy, mielipide saapunut 15.12.2015 sähköpostitse: ei huomautettavaa

Lisäksi mielipiteet saatiin neljältä yksityiseltä maanomistajalta (6.11./12.11./25.11/29.11.2015)

5. Mielipiteessä esitettiin työssä huomioitavan tarkoin Vihdintien aiheuttamat meluhaittavaikutukset lähialueen asuinympäristöön. Tämän ongelman poistamiseksi tulisi Vihdintien ja vieressä olevien asuinalueiden väliin toteuttaa toimiva melusuojaus. > Melutilannetta kuvattu selvityksessä.

6. Mielipiteessä kritisoitiin heikkoja tietoliikenneyhteyksiä ja kaupungin vaativan yksityisiä tietoliikenneyhtiöitä toteuttamaan ajantasaiset verkot. Lisäksi ehdotettu kevyen kävelytien rakentamista Naulatien päästä Jäähallin pohjoisnurkalle, jotta saataisiin kouluille, urheilupuistoon ja Myyrmäen linja-autopysäkeille ja palveluihin kunnollinen reitti. Samalla hillittäisiin Myyrmäen urheilupuistoon vievien metsäpolkujen kulumista. Kaupungilta toivottiin myös piennaralueiden rakentamista valmiiksi ja mahdollisuutta vieraspysäköintiin näille piennaralueille. Piennaralueiden hoidosta, asukkaiden hoitovelvoitteesta, postilaatikkojen ja jätesäiliöiden sijoittamisesta toivotaan annettavan paikallisille ohjeistusta. > Viety tiedoksi kuntatekniikan keskukselle.

7. Maaston muodoltaan kallioiseen Vapaalaan ehdotettiin sopivan korkeaa pientalo rakentamista ja rinnerakentamisen ratkaisuja. > Ehdotettu jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

8. Mielipiteessä korostettiin vehreyden merkitystä omakotiasumisessa ja tiivistämistä esteenä mm. puuston sijoittumiselle ja riittävälle etäisyydelle naapureista. Samalla on tuotu esiin, että rakennusoikeuden nostaminen palvelisi niitä, jotka aikovat muuttaa pois ja myydä tonttinsa eikä niitä, jotka aikovat pysyä alueella. Kaupungin omistamien viheralueiden muuttamista tonteiksi pidetään alueen asukkaiden edun vastaisena. > Viheralueverkostoa tarkasteltu osana selvitystyötä.

Infotilaisuus I (17.11.2015)
Yleisöillasta tehty kooste on ollut joulukuun 2015 alusta asti nähtävillä selvityshankkeen verkkosivuilla. Rajatorpankoululla pidetyssä tilaisuudessa oli paikalla arviolta 70 henkilöä. Osallistujat toivat tilaisuuden aikana esille erityisesti liikenteen ja hulevesien hallintaan ja kaupunkikuvaan liittyviä huomioita.

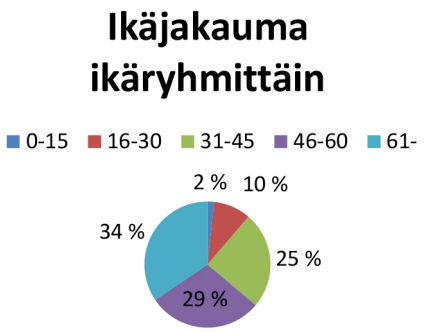
Suunnittelijatapaamiset
Myyrmäen kirjastossa 2.11. – 14.12.2015 vieraili vajaat parikymmentä henkilöä kyselemässä hankkeesta ja kertomassa näkemyksiään.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Nettikysely lähtötiedoista

Nettikyselyyn (7.11. – 7.12.2015) saatiin 157 vastaajaa, joista 120 (76 %) oli Vapaalan asukkaita, 12 (8 %) lähialueen asukkaita ja 25 (16 %) vastaajista Vapaalassa työskentelevä tai harrastava, poliittinen päättäjä tai muulla tavoin kiinnostunut Vapaalasta. Suurimmat ikäryhmät vastaajissa olivat yli 60 -vuotiaat ja yli 45 -vuotiaat. 37 % vastaajista oli tätä nuorempia.

Kyselyssä pyydettiin vastaajia merkitsemään Vapaalasta kartalle

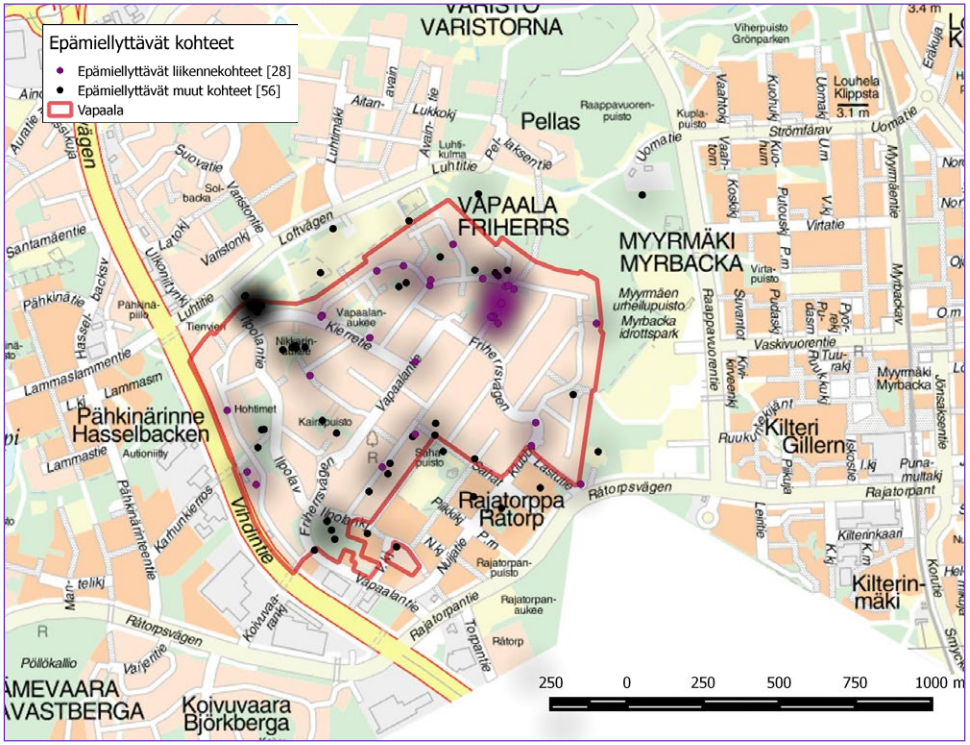
- Tärkeiksi, miellyttäviksi tai säilyttämisen arvoisiksi koettuja paikkoja (virkistysalueet eriteltyinä): Virkistysalueet ja muut tärkeät paikat olivat käytännössä samoja pisteitä. Siksi ne on tässä koostettu tärkeiksi virkistysalueiksi. Erityisen tärkeiksi koetaan toimintapuistot Vapaalanaukee ja Sahapuisto sekä lisäksi Ilpolanpuiston mäki ja Myyrmäen urheilupuisto. Vastauksissa painottunee myös vireillä olevat kaavahankkeet, joissa viheralueetta on ollut tarkoitus muuttaa tonttimaaksi.

- Epämiellyttäviä tai kehittämistä vaativia tai epäsiistejä ja levottomia paikkoja: Epämiellyttäviksi tai kehittämistä vaativista paikoista eriteltiin manuaalisesti liikennettäkoskevat maininnat. Liikenteen hankaluudet sijoitettiin pääasiassa alueen pohjoisosaan. Muut kehittämistä vaativat kohteet olivat pääasiassa alueella.

- Mahdollisia täydennysrakentamisen paikkoja: Täydennysrakentamisen ehdotukset osuivat luonnollisesti yleisille rakentamattomille alueille, jotka ovat viheralueina. Pisteet sijoittuvat alueen tällä hetkellä luonnonmukaisiin puistoihin sekä selvitysalueen pohjoispuoleiselle metsäalueelle, joihin ei tällä hetkellä sijoitu asuinrakentamista. Tärkeiden ja täydennysrakentamisen kohteiden päällekkäiset merkinnät kuvaavat asukkaiden vastakkaisia näkemyksiä alueella.

Ohessa yleistetyt tulokset karttamerkinnöistä. Karttamerkintöihin liitetyt kommentit on viety tiedoksi selvitystyössä mukana olleille kaupungin asiantuntijoille. Lisäksi ne on huomioitu tämän selvityksen eri teemoja koskevissa koosteissa.

Miten toivot Vapaalan kehittyvän tulevaisuudessa?

48 vastaajaa oli ottanut kantaa Vapaalan tulevaisuuteen. Ohessa koostetta vastauksista:

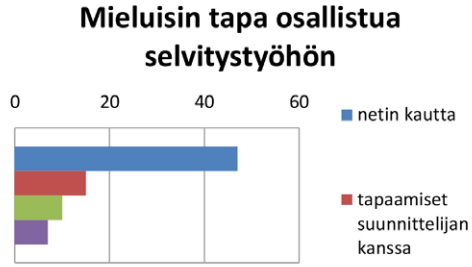
- Pientaloalueena säilyminen, rivitaloista ollaan puolesta ja vastaan.
- Vehreyden ja viheralueiden säilyttäminen: osa viheralueista saa olla luonnontilassa luonnonkukkineen. Isojen puutarhamaisten pihojen toivottiin säilyvän. Myös lisää vantaalaista perinnemaisemaa.
- Väljyyden säilymistä pidettiin tärkeänä.
- Vanhaa henkeä säilyttäen ja kaavaa noudattaen.
- Uudisrakentamista vain vanhojen rakennusten korvaamiseksi.
- Lisärakentaminen tulisi toteuttaa omakotitalojen rakentamisena hyödyntäen jo nykyistä rakennustehokkuutta.
- Kannattaisi suosia mieluummin enemmän kahteen kerrokseen rakentamista.
- Ylijäämäalueille voi täydennysrakentaa.
- Kunkin asukkaan vapaaehtoinen laajentamismahdollisuus on hyvä ratkaisu.
- Lisää rakennusoikeutta sekä uutta pienimittakaavaista, erikokoista ja siten eri elämänvaiheisille soveltuvaa, laadukasta, kaunista ja rakennustyyliltään hillittyä pientalorakentamista.
- Mallia alueen kehittämiseen ehdotettiin otettavan esim. Hollannista, jossa alueet on rakennettu tiiviisti, mutta lähelle katua ja asukkaiden ehdoilla.
- Tiivistämisessä keskeistä, että asukkaille löytyy jatkossakin luontevia tapaamispaikkoja ja yhteisiä paikkoja virkistymiseen.
  yhteisöllisyyttä toivottiin lisää. Uusien asukkaiden uskottiin virittävän alueelle uutta toimintaa.
- Nykyisten palveluiden toivotaan säilyvän.
- Uusina vapaa-ajantoimintoina toivottiin kahvilaa, jossa olisi kunnon piha ja pomppulinna, kivistä pingispöytää ja lentopalloverkkoa yleiseen käyttöön sekä katujen varsille penkkejä.
- Katuja ja virkistysalueita toivottiin hoidettavan nykyistä paremmin.
- Tärkeätä olisi ympäröivien alueiden palvelutason parantaminen, erityisesti Rajatorpassa.

Oma halukkuus täydennysrakentamiseen

Vastaajasta 62 oli vastannut kysymykseen, jossa tiedusteltiin halukkuutta täydennysrakentamiseen omalla tontilla. Näistä 17 ilmaisi kiinnostuksensa täydennysrakentamiseen oman tontin yhteydessä. Pääosa halukkaista haluaisi lohkoa tontistaan täydennysrakentamiselle erillisen osan. Kuusi vastaajista ei ollut vielä varma halukkuudestaan täydennysrakentaa. Osa täydennysrakentamisesta ei-kiinnostuneista perusteli asiaa tonttinsa liian vähäisellä rakennusoikeudella tai tilalla.

Mieluisin tapa osallistua Vapaalan selvitystyöhön

61 vastaajaa oli ottanut kantaa itselleen mielekkääseen tapaan osallistua. Internetin, suunnittelijan kanssa järjestettävien tai työpajamaisten tapaamisten sekä ohjatun kävelykierroksen lisäksi muita mainittuja tapoja osallistua olivat sähköpostilista, Vapaalan FB-sivujen tai paikallislehden kautta. Tätä tietoa on hyödynnetty selvitystyön vuorovaikutuksen toteuttamisessa.

Infotilaisuus II (19.1.2016)

Yleisöillasta tehty kooste on ollut tammikuun 2016 lopusta asti nähtävillä selvityshankkeen verkkosivuilla. Rajatorpankoululla pidetyssä tilaisuudessa oli paikalla noin 40 henkilöä. Yhteistyötä paikallisten kanssa jatkettiin helmikuussa 2016 suunnitteluperiaatteiden muodostamisen yhteydessä. Tapaamiset on sovittu pääasiassa aktiiviryhmän jäsenten kanssa.

Aktiiviryhmän kanssa järjestetty kaavakävely 4.2.2016

Vapaalan infotilaisuus II Rajatorpan koululla 19.1.2016.

Nettikysely suunnitteluperiaatteista 28.1. – 14.2. 2016

Kyselyssä tiedusteltiin näkemyksiä suunnitteluperiaatteiden alustavista eli tontteja koskevista suunnittelun ja rakentamisen reunaehdoista. Lisäksi oli avoimia kysymyksiä koskien julkaisun selvitysluonnoksen sisältöä. Kyselyn 49 vastaajasta pääosa oli Vapaalan asukkaita.

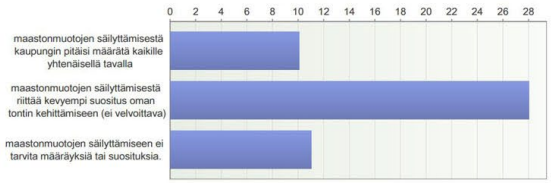
Tulokset osoittivat, että näkemykset ohjaustarpeesta vaihtelevat huomattavasti. Pääosin toivottiin väljää ohjausta, toisaalta vaadittiin kaupungilta huomattavasti nykyistä tiukempia kaupunkikuvaa koskevia määräyksiä. Kyselyssä teemoja, joille oli osoitettu eniten ohjaustarvetta, otettiin mukaan suunnitteluperiaatteisiin. Vapaaehtoisesti toteutettavia tavoitteita työstettiin omakotiyhdistyksen kanssa mahdollisiksi paikallisessa tiedottamisessa käytettäviksi vapaalalaista rakentamistapaa kuvaaviksi suosituksiksi. Selvitystä koskevaa palautetta on huomioitu selvityksen sisällössä sekä koostettu jatkotyötä varten.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

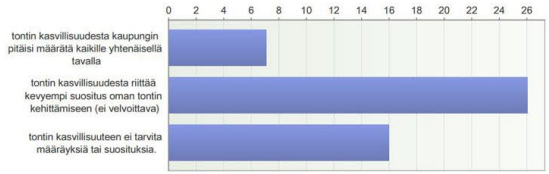
3. Vapaalassa on kumpuileva maasto. Miten tärkeitä maastonmuodot ovat mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 49

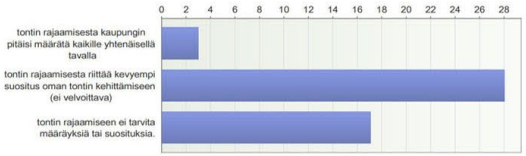

4. Vapaalan erityispiirteiksi on mainittu vehreys ja puutarhamaisuus. Miten tärkeä tekijä tonttien vehreys on mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 49

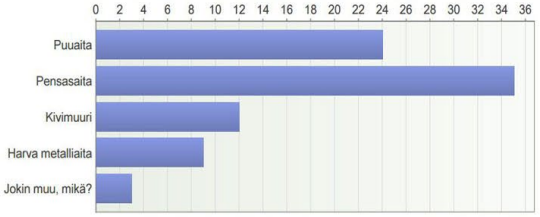

5. Miten tärkeää tonttien rajaaminen kadusta aidalla, rakennuksella tai kasvillisuudella on mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 48

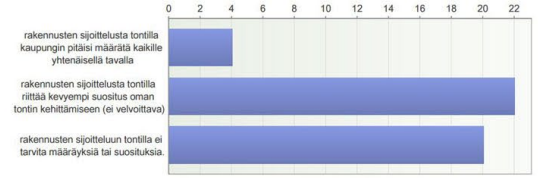

6. Mitkä vaihtoehdot sopisivat mielestäsi Vapaalaan tontteja rajaaviksi elementeiksi?

Vastaajien määrä: 39

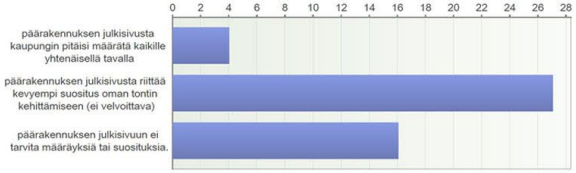

7. Miten tärkeää rakennusten sijoittuminen tontille on mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 46

9. Miten tärkeänä tekijänä näet rakennuksen julkisivun (materiaali ja väri) alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 47

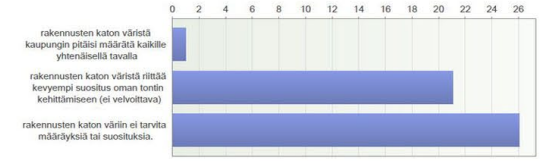

10. Miten tärkeänä tekijänä näet rakennuksen kattomuodon alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 48

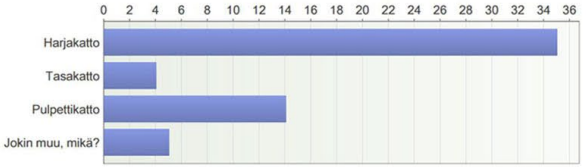

12. Miten tärkeänä näet rakennusten katon värin alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 48

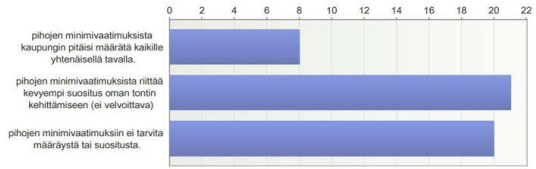

11. Vapaalaan sopivimpia kattomuotoja ovat

Vastaajien määrä: 37

14. Miten tärkeää pihojen laadun (esim. lumitilan ja oleskelutilan sijoittumisen) ohjaaminen on mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 49

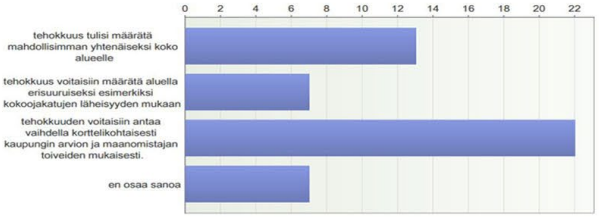

15. Kuvissa esitetty esimerkkejä pientaloalueiden tonttitehokkuuksista. Mikä olisi kuvien perusteella mielestäsi sopiva tehokkuus Vapaalan pientalotonteille?

Vastaajien määrä: 38

16. Miten rakentamisen tiiviyttä tulisi mielestäsi ohjata alueella?

Vastaajien määrä: 49

Ohessa koosteena osa vastauksista:

Liikenne ja kunnallistekniikka

- Kapeiden katujen ja hyvän tehokkuuden takia tulisi kiinnittää ”luovasti” huomiota vieraspysäköintiin
- Riittävän suuret autopaikat tulisi voida osoittaa omalta tontilta.
- Tällä hetkellä suurin puute Vapaalassa on katujen huono kunto.
- Alueella on paljon pätkittäisiä kadunnimiä / osoitteita jotka aiheuttavat päänvaivaa mm. pelastushenkilöstölle
- Toivon kaupungin sijoittavan enemmän määrärahaa kunnallistekniikan ylläpitoon
- Jokaisen tontinomistajan tulisi osoittaa, minne aikoo lumisina talvina luoda lumet kulkuväyliltään. Oleskelutilastaan saa rakentaja ja asunnonomistaja itse päättää.

Rakentaminen

- Jatkossa yhtenäisempää rakennustyyliä / Vierastamme voimakasta ohjausta
- Alueen yhtenäisyyden ja siisteyden kannalta olisi hyvä antaa määräyksiä kadunvarren rakentamista, aitauksesta ja hoidosta sekä mahdollisesti myös piha-alueista.
- Aluetta on vuosien mittaan uudelleenrakennettu vähitellen. Aluetta ei saada yhtenäiseksi eikä siihen tule pyrkiäkään.
- Maanpäällisten kellareiden mahdollisuus poistettava.
- Vapaala on jo täyteen rakennettu koostuen erilaisista omakotitaloista ja muutamista rivitaloista. Ei siinä talojen väreillä, katon muodolla ja aidoilla ole mitään merkitystä. Nykyisen puuston ja viheralueiden säilyttäminen olisi tärkeintä.
- Alueella ei tulisi suosia rivitaloja.
  15% minimipeittoalavaatimuksesta olisi hyvä saada poiketa, jos toteutus on hyvä.
- Kokonaisuuksien yhteensovittaminen kaupunkikuvan vaalimiseksi on mielestäni välttämätöntä ja on kaupungin tehtävä pitää siitä huolta, yksittäinen rakentaja tai rakennuttaja ei siitä yleensä ole kiinnostunut.

Viheralueet

- Nykyiset viheralueet tulee säilyttää, puistot olennainen osa Vapaalaa.
- Haluaisin lisäselvitystä puistojen muuttamisesta rakennustonteiksi, esim. kunnallistekniikka ja kulkuyhteydet.
- Olisin toivonut kyselyyn kysymyksiä kaavoitettaviksi ja rakennettaviksi aiotuista kohteista.
- Aina ei tarvitse jokaiseen puistoon päästä kävelemään vaan ne toimivat maisemallisesti rauhoittavana ja viihtyvyyttä edistävänä.

Aktiiviryhmä

- Helmikuuhun 2016 mennessä tiedotuslistalle on ilmoittautunut mukaan 65 henkilöä
- Työn vaiheista on lähetetty sähköpostitse väliaikatietoa.
- Järjestetty erillinen tapaaminen liikenteen ja huleveden tarpeiden tarkentamiseksi 7.12.2015, mukana noin 20 osallistujaa.
- Maastokävely ja siihen liittyvä työpaja suunnitteluperiaatteista 4.2.2016, 12 – 17 osallistujaa.
- Aktiiviryhmälle kannattaa tiedottaa prosessin etenemisestä, kunnes suunnitteluperiaatteet ovat tulleet voimaan.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Maanomistajissa on selkeästi sekä täydennysrakentamista toivovia että sitä vastustavia tai sen hallintaa kaipaavia. Mahdollisesti täydennysrakentavien olisi hyvä saada neuvontaa alueen piirteitä tukevan täydennysrakentamisen toteuttamiseksi.
- Friherrsin VPK on ilmaissut kiinnostuksensa pohtia Kairapuiston alueen kehittämistä yhdessä paikallisten kanssa.
- Paikallisilta on saatu runsaasti palautetta koskien alueen nykytilannetta ja kehittämisen tavoitteita. Palautetta on koostettu teemoittain selvitykseen sekä tarkemmin teemaa koskeville selvitystyössä mukana olleille kaupungin edustajille tiedoksi jatkotyötä varten.
- Paikalliset haluavat osallistua jatkossa varsinkin viheralueita koskevaan suunnitteluun sekä poikkeamispäätöstyöhön.

Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Selvitysalueen suunnitteluperiaatteiden määrittelyssä huomioidaan varsinkin

- Rakennetun ja luonnonympäristön arvokkaiden ominaisuuksien säilyttämisen tavoitteet: tavoitteiden toteutumista valvovat Vantaan kaupungin ympäristökeskus, Vantaan kaupunginmuseo, Museovirasto ja ELY.
- Kunnallistekniikan verkon kehittäminen: tavoitteiden toteutumista valvovat Vantaan kaupungin kunnallistekniikan keskus ja HSY.
- Ympäristöhäiriöiden poistamista tai vähentämistä koskevat tavoitteet: tavoitteiden toteutumista valvoo Vantaan kaupungin ympäristökeskus ja ELY.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vapaalalla on vahva identiteetti ja tunnistettavia piirteitä, joita tulisi tukea jatkossakin: 30-luvulta asti ulottuva historia, moni-ilmeinen rakennuskanta, pienipiirteinen mittakaava sekä vaihtelevat maastonmuodot, vehreys ja rauhallisuus. Alueen rakennusten sijoittelu ja ulkoasu eivät ole yhtenäisiä eikä niitä juurikaan ole säädelty asemakaavalla tai rakennustapaohjeilla. Alueen rakenne on jäsentymätön. Vuosikymmenien saatossa kaupunkikuva on jo kerrostunut. Alueella on vain kaksi museon suojeltavaksi ehdottamaa kohdetta.

Selvityksen ja kyselyn perusteella juuri moninaisuus ja luovuus oman tontin kehittämisessä koettiin alueelle ominaiseksi säilytettäväksi piirteeksi.

Tämän selvityksen perusteella Vapaalassa on tavoiteltavaa yhdistää mahdollisuudet täydennysrakentamiseen ja uudistumiseen, mutta säilyttää edellä mainitut ominaispiirteet osana alueen näkyvää luonnetta. Haasteita alueen suunnittelulle asettavat Vihdintien liikennemelu, alueen katuverkon ja hulevesien hallinnan ja liikenteen pala palalta toteutettu kokonaisuus sekä vaihtelevat maastonmuodot. Jatkosuunnittelussa huomioitavat tarpeet on koostettu teemoittain selvitykseen.

Vapaalan suunnitteluperiaatteissa otetaan kantaa siihen, millä tavalla alueen tunnistettavuus ja rauhallinen yleisilme saavutetaan uudistuksissakin.

8.1 TEHOKKUUSLUVUN ARVIOINTI

Nykyinen rakentamisen tonttitehokkuus (kerrosneliömäärän ja tontin pinta-ala suhde) on asemakaavassa keskimäärin e= 0,21, toteutunut tehokkuus on keskimäärin e=0,17. Nykyistä rakennusoikeutta alueella on vielä käyttämättä yhteensä 24 %. Asumisväljyyden perusteella laskettuna väestö voisi nykyisillä rakennusoikeuksilla kasvaa teoriassa vielä noin 700 asukkaalla. Todellisuudessa kaikkea rakennusoikeutta ei tonteilla voida hyödyntää mm. tonttijärjestelyiden puolesta. Lisäksi joillakin tonteilla rakennusoikeus ei riitä erillisen asuinrakennuksen toteuttamiseen. Kaikilla ei ole myöskään tarvetta ottaa tontin koko rakennusoikeutta käyttöön.

Kasvu mahdollistaisi Vapaalaan tonttien kehittämisen jatkossakin, mikä tarkoittaisi uutta rakentamista, uusia erikokoisia asuntoja eri elämävaiheissa oleville ja palveluita tukevaa lisäväestöä. Selvityksen perusteella tonttitehokkuuden nostaminen e=0,25 ei ole ristiriidassa muiden Vapaalan kehittämistavoitteiden kanssa. Tämä tehokkuus auttaisi säilyttämään ja vahvistamaankin alueen luonnetta, mikäli ominaispiirteitä vaalitaan kaupunkikuvaa tukevin periaattein.

Tehokkuus e= 0,30 voi sopia joillekin alueen osa-alueille – joillakin osa-alueilla tämä tehokkuus on jo nykyisellään, mm. Uurrekuja. Koko alueen kattavana se uudistaisi alueen identiteettiä merkittävästi nykyisestä poikkeavaksi. Tämä keino voisi sopia alueelle, joka tarvitsisi erityistä identiteetin tai rakennuskannan piristysruisketta. Vapaalassa sen sijaan on olemassa olevia vaalittavia piirteitä, kuten vehreys ja pienimittakaavainen rakentaminen.

Jatkotyössä selvitettäväksi jää, toteutetaanko tehokkuus mahdollisimman yhtenäisenä koko alueella, vai nostetaanko se suuremmaksi esimerkiksi kokoojakatujen läheisyyden mukaan vai annetaanko tehokkuuden vaihdella korttelikohtaisesti maanomistajan toiveiden mukaisesti. Tähän vaikuttaa myös jatkotyön ohjausväline: asemakaava, yksittäiset poikkeamispäätökset tai muut, kaavaprosessia keventävät menettelyt. Lisärakentamisen mahdollisuuksiin vaikuttavat myös linjaukset mm. talousrakennusten pihapiiriin sijoittumisesta.

Tiivistymisessä on tärkeää tarjota asukkaille jatkossakin vehreätä ympäristöä ja paikkoja virkist äytymiseen sekä hoitaa tehokkaammassa käytössä olevia katuja ja viheralueita entistä paremmin. Asukkailla tulisi olla mahdollisuus ottaa kantaa alueen tulevaan kehitykseen, tapahtui se sitten tontti- tai aluekohtaisin hankkein.

Totetus

Hyväksymisen ja voimaantulon jälkeen suunnitteluperiaatteita ja taustaselvitystä voidaan hyödyntää jatkotyössä joko yksittäisten poikkeamispäätösten, asemakaavamuutosten ja muiden kaavaprosessia keventävien menettelyiden perusteena. Mahdolliset viheralueiden käyttötarkoituksen muutokset edellyttävät asemakaavamuutosta. Poikkeamislupa on määräaikainen, kun taas asemakaavalla voidaan myöntää pysyvä rakennusoikeus.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Kuvassa on esitetty sinisellä mahdollinen täydennysrakentaminen olemassa olevalle rakennusmaavarannolle, kun tonttitehokkuus on noin e=0,25. Nykyiset rakennukset ovat valkoisia. Jatkosuunnittelussa jokainen tontti on tarkasteltava erikseen.

8.2 SUUNNITTELUPERIAATTEET

Kaupunkisuunnittelulautakunta 2.10.2017

Tonttitehokkuus ja rakentamistapa

Rakennusoikeuden lisääminen Vapaalan alueella tukee täydennysrakentamista ja vahvistaa väestöpohjaa. Esitettävä tehokkuus e=0,25 tekee Vapaalan rakenteesta nykyistä intensiivisemmän. Rakennusoikeuden noston tavoite ei ole lisätä luhti- tai rivitaloja alueella. Aiempi asemakaavassa määritelty tontin peittoarvo 15% on tonttikoon pienetessä tarpeeton. Pienikokoisten rakennusten toteuttamista suositaan, mikä tukee myös alueen pienimittakaavaista yleisilmettä ja monipuolistaa asuntotarjontaa. Niiden vaikutukset naapuritonteille ovat myös yleensä vähäisemmät kuin suurien rakennusmassojen. Asumiseen liittyvillä työtiloilla voidaan myös elävöittää ja monipuolistaa asuinaluetta.

1. Alueen tavoitteellinen tonttitehokkuus erillispientaloille on e= 0,25. Nykyisiä rakennusoikeuksia, jotka ovat suurempia kuin tonttitehokkuus e=0,25, ei pienennetä.
2. Alueen tavoitteellinen autopaikkanormi pientaloille on 2 autopaikkaa/asunto ja alle 70 k-m2 asunnoille 1 ap/asunto + osoitettava tilavaraus toiselle autopaikalle.
3. Tontilta osoitetaan riittävä lumitila ja leikki- ja oleskelupiha.
4. Meluntorjunta toteutetaan tarvittaessa tonttikohtaisesti.
5. Asumisen yhteyteen voi sijoittaa 20 % rakennusoikeudesta liike-, työ- tai toimistotiloja, jotka eivät häiritse asumista.

Rajautuminen katuun ja puistoon

Tontin rajautuminen katualueesta selkeyttää Vapaalan rakennuskannaltaan moni-ilmeistä ja kodikasta kaupunkikuvaa. Tontin selkeä rajaaminen ympäristöstään myös tehostaa tontin käyttöä.

6. Tontit rajataan katua vasten istutuksilla, aidalla tai rakenteilla. Katuun rajautuvat tai kadunsuuntaiset yli 6 metriä pitkät julkisivut kevennetään ikkunalla tai aukotuksilla.
7. Tontin katuun rajautuvalla reunalle jätetään vähintään 3 metrin levyinen kasvillisuuden, puuston tai avokallion alue.
8. Tontit rajataan viheralueesta pensasaidoin. Tällä tontinosalla tulee olla vähintään 4 metrin levyinen kasvillisuuden peittämä alue, jolle ei sijoitu asuinrakennuksia tai autopaikkoja.

Pihasuunnittelu ja hulevesien hallinta

Kasvillisuus on kaupunkikuvan kannalta merkittävä. Se tasaa sääilmiöiden vaikutusta ja luo miellyttävää mikroilmastoa, tarjoaa elinympäristöjä monille lajeille sekä tuottaa terveellistä ympäristöä. Maaston-muotojen ja avokallioiden säilyminen on myös tärkeää alueen kaupunkikuvan tunnistettavuuden kannalta. Lisärakentaminen ja alueen rakenteen tiivistäminen luovat tarpeen hulevesien viivyttämiseen tonteilla ja kortteleissa.

9. Vettä läpäisevää pintaa tulee olla tontilla vähintään yhtä paljon kuin vettä läpäisemätöntä pintaa. Tonteilla edellytetään hulevesien viivytystä.
10. Tontin maastonmuodot ja avokalliot huomioidaan ja maisemallisesti merkittävät puut säilytetään.

Arkkitehtuuri ja omaleimaiset tekijät

Vapaalan rakennuskanta on ilmeeltään monipuolista ja kerrostunutta. Mittakaavaltaan hillityllä rakentamisella, tontin rajaamisella sekä riittävällä kasvillisuudella ja luonnonmuotojen säilyttämisellä alueen yleisilmettä voidaan vaalia. Kun alueen rakennetta tiivistetään, yhteensovittamisen tarve lisääntyy.

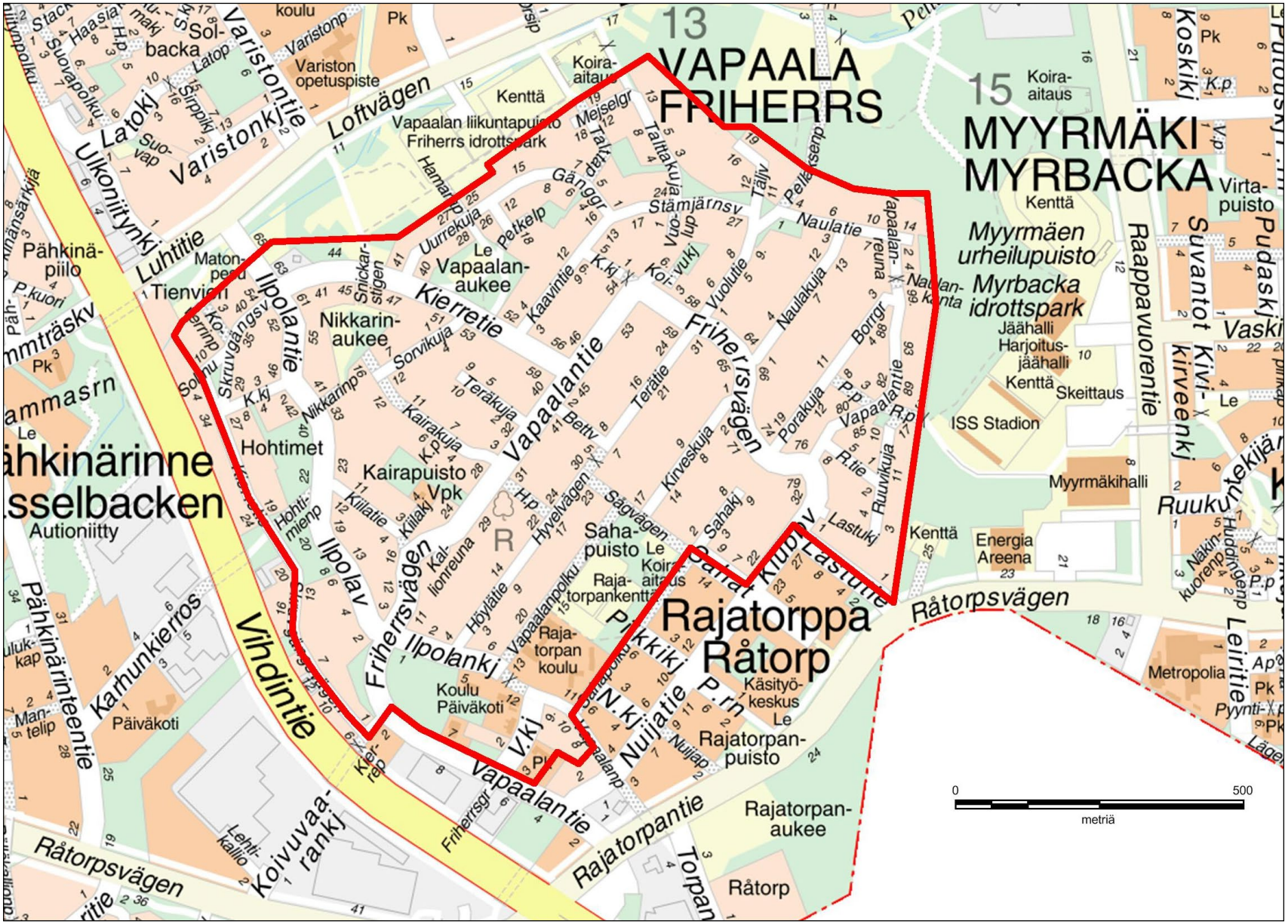
11. Asuinrakennusten suurin sallittu kerrosluku on II ja rakennukset jäsennellään pienimittakaavaisiksi. Maanpäällistä kellaria ei sallita alueella. Asuinrakennusten tulee olla omakoti- tai paritaloja.
12. Alueella toteutetaan hyvää ja laadukasta arkkitehtuuria, joka edellyttää rakennusten, rakenteiden ja piha-alueen suunnittelemista kokonaisuutena.

Miten toimitaan, jos tulee tarve poiketa asemakaavan osoittamasta rakennusoikeudesta:

- Rakennusvalvonta myöntää rakennusluvan yhteydessä vähäiset poikkeamiset.
- Kaupunkisuunnittelu voi poikkeamispäätöksellä myöntää rakennusoikeutta enintään tonttitehokkuuteen e = 0,25 asemakaavoista.
- Näitä suuremmat tonttitehokkuuksien nostot edellyttävät asemakaavamuutosta.
- Poikkeamislupaa haettaessa on esitettävä asemapiirros, jossa osoitetaan kuinka rakennusoikeus käytetään tämän ohjeen mukaisesti.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Rajaus alueesta, johon suunnitteluperiaatteita sovelletaan.

8.3 SELVITYSTYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupunki

Kaupunkisuunnittelu

Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
Satu Onnela	asemakaavasuunnittelija
Anitta Pentinmikko	kehittämispäällikkö
Maria Hyövälti	pientalokoordinaattori, kaupsu/rava
Katja Masjagutova	maisema-arkkitehti, 3D-mallinnus, kaupsu/rava
Laura Muukka	maisema-arkkitehti
Marko Hoffrén	suunnitteluavustaja
Anna-Karin Kyröviita	kaavoitusinsinööri, paikkatiedot
Antti Kairus	paikkatietoinsinööri, kyselytyökalut
Anne Olkkola	asemakaavasuunnittelija (1.8.2016 lähtien)

Kuntatekniikan keskus

Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri, vesihuolto
Teemu Vihervaara	liikenneinsinööri
Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
Satu Nätynki	viheraluesuunnittelija
Hanna Keskinen	puistosuunnittelupäällikkö

Mittausosasto

Riikka Pirinen	kiinteistöinsinööri
Markus Kalso	paikkatietoinsinööri, puustoanalyysit

Rakennusvalvonta

Jorma Suokas	tarkastusrakennusmestari
Susanna Pyhälä	lupa-arkkitehti

Kaupunginmuseo

Susanna Paavola	rakennustutkija
Andreas Koivisto	arkeologi

Ympäristökeskus

Jarmo Honkanen	ympäristöinsinööri

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Asta Mellais	erityisasiantuntija

Sivistystoimi

Laura Malinen	strategia-asiantuntija
Päivi Riehunkangas	varhaiskasvatuksen suunnittelija

Lisäksi yhteyshenkilöinä

Liisa Rajamäki	Vapaalan omakotiyhdistys
Petteri Niskanen	Myyrmäki-liike
Päivi Kuutti	Myyrmäen kirjasto
Ville Linnola	Friherrsin VPK

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu, asemakaavoitus
Vantaalla 2.10.2017

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti

Satu Onnela
Asemakaavasuunnittelija

Anne Olkkola
Asemakaavasuunnittelija

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

LÄHTEET

Vantaan kaupunki

- Asemakaavaselostukset kaavoihin 130200 ja 130300
- Liikenteen kehitys Vantaalla vuonna 2013, Vantaan kaupunki.
- Omat kadut Ok-hankkeen materiaalit, 2011.
- Opetuslautakunnan päätös 14.9.2015 Rajatorpan koulun uudisrakennuksista
- Vantaan kaupungin rakennusjärjestys, 2011.
- Vantaa alueittain, 2010, tilastot 2014.
- Vantaan autoliikenne, 2014.
- Vantaan kaupungin ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys. Sito Oy, 2012.
- Vantaan kaupungin rakennusvalvonnan rakentamisohje 30.10.2007
- Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930 – 1979. Amanda Eskola, 2002.
- Vantaan väestöraportti 2014/2015.
- Vantaan yleiskaavan meluselvitys. Ramboll Finland Oy, 2007.
- Vapaalan viheralueet – selvitys alueiden rakenteesta ja nykytilanteesta. Laura Muukka, 2001.
- Viheralueohjelma 2011 – 2020
- Viher-, liikunta- ja liikennealueet/Rakentamisohjelma, 2015.
- Väestöennuste, 2015.
- Vantaan yleiskaava 2007

Muut lähteet

- Länsi-Vantaan ensimmäinen taajama. Törrönen ja Hako, 1989.
- Länsi-Vantaan kaupunkipolut
- Maantien 120 (Vihdintie) välillä Huopalahdentie–Kehä III (Kt 50) tiesuunnitelma. ELY, 2006.
- Melun- ja tärinäntorjunta maankäytön suunnittelussa, Opas 02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/Hannu Airola, 2013.
- Selvitys liito-oravien ja maankäytön suunnittelun yhteensovituksesta
- Espoonlahden ja Matinkylän alueilla. Kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisuja 5/2014. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus, Ramboll Finland Oy ja
- Ympäristötutkimus Yrjölä Oy, 2014.
- Vantaan keskiaikaisten teiden inventointi. Suhonen, Museovirasto/RHO 2007)
- Vapaalan omakotiyhdistyksen verkkosivut, historiikkejä.

LIITE: Stadsfullmäktige 28.05.2018 / 8 §

Kokousraportti

Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018

Asialista

28.5.2018 Asia 8
19:26 Asemakaavamuutos nro 002120 ja tonttijako, 13 Vapaala / Vapaalantie 10

Aika	Aihe	Jaa	Ei	Tyhjä	DNPV
19:41	Asian käsittelyn jatkaminen = jaa, palautus=ei	44	20	0	0

Kokousraportti

Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018

Äänestyksen tiedot

Kokous:	Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018
Agendan nimi:	Asia 8
Äänestyksen nimi:	Asian käsittelyn jatkaminen = jaa, palautus=ei
Äänestyksen aihe:	Asemakaava, Vapaala
Äänestys alkoi:	28.5.2018 19:41:50
Äänestys päättyi:	28.5.2018 19:43:07

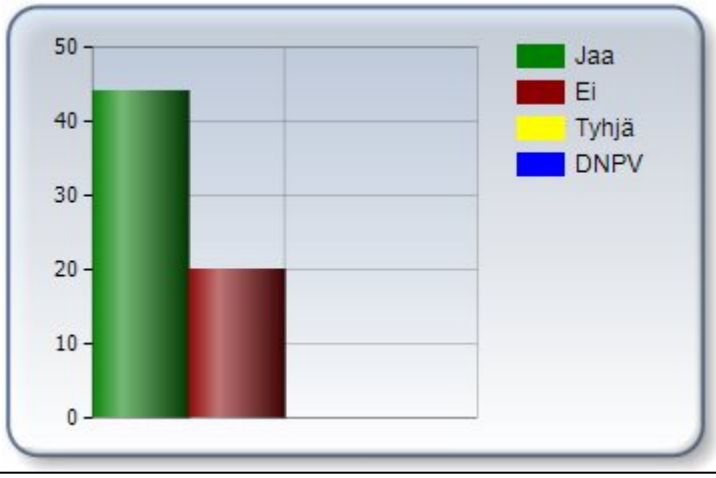
Äänestystulokset

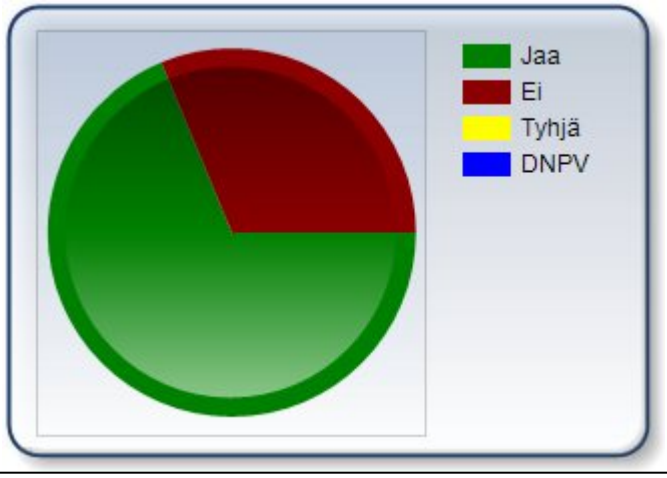
Osallistujat:

Paikalla	64	

Äänet:

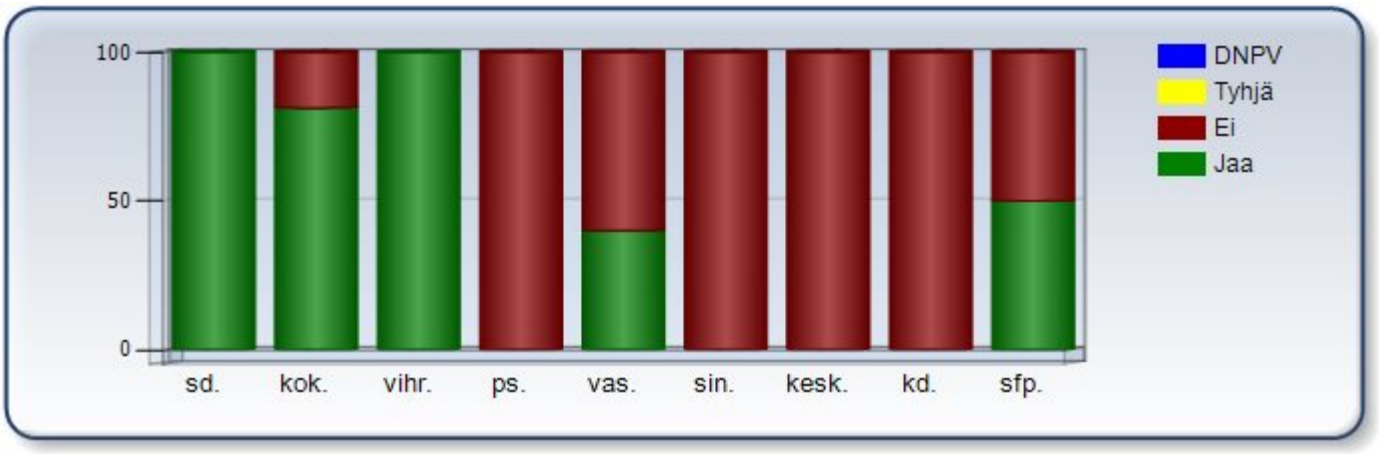
Jaa	44	68,7%
Ei	20	31,3%
Tyhjä	0	0%
DNPV	0	0%

Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018

Joukkoäänestys

kd.

Jaa	0
Ei	2
Tyhjä	0
DNPV	0

kesk.

Jaa	0
Ei	3
Tyhjä	0
DNPV	0

kok.

Jaa	13
Ei	3
Tyhjä	0
DNPV	0

ps.

Jaa	0
Ei	5
Tyhjä	0
DNPV	0

sd.	
Jaa	17
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

sfp.	
Jaa	1
Ei	1
Tyhjä	0
DNPV	0

sin.	
Jaa	0
Ei	3
Tyhjä	0
DNPV	0

vas.	
Jaa	2
Ei	3
Tyhjä	0
DNPV	0

vihr.	
Jaa	11
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

Kokousraportti

Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018

Yksilölliset äänestystulokset

Jaa	
Ala-Kapee-Hakulinen	sd.
Atiye	vihr.
Bruun	sd.
Bulut	vihr.
Edelmann	kok.
Eklund	sd.
Eskelinen	sd.
Heiskanen	sd.
Juurikkala	vihr.
Kanerva	kok.
Karlsson	sfp.
Kasonen	kok.
Kaukola	sd.
Kauppinen	vihr.
Kiljunen	sd.
Kortesalmi	kok.
Kostilainen	vihr.
Kurki	kok.
Kuusela	vihr.
Kähärä	sd.
Laakso	sd.
Laakso	vihr.
Lepistö	kok.
Letto	sd.
Lindblad-Palo	sd.
Lindtman	sd.
Lyyra	kok.
Multala	kok.
Mölsä	sd.
Norrena	vihr.
Orlando	kok.
Orpana	kok.
Rautavaara	vihr.
Rokkanen	kok.
Rämö	vihr.
Räsänen	sd.
Sainio	sd.
Sillanpää	vas.

Silvennoinen	vihr.
Särkelä	sd.
Tahvanainen	sd.
Tyystjärvi	vas.
Weckman	kok.
Virta	kok.

Ei	
Ansalehto-Salmi	kesk.
Auvinen	sin.
Eerola	vas.
Hirvonen	kesk.
Jääskeläinen	vas.
Jääskeläinen	kd.
Jääskeläinen	sin.
Kaira	kok.
Kärki	ps.
Lehmuskallio	kok.
Lundell	ps.
Malmi	sin.
Mäkilaine	ps.
Niikko	ps.
Raja-Aho	kok.
Saramo	vas.
Tuomela	kd.
Vahvelainen	ps.
Vähäkangas	kesk.
Åstrand	sfp.

9 § **Detaljplaneändring 002360 och tomtindelning, 11 Tavastberga / Björkbergaparken**

VD/8382/10.02.04.01/2017
TLA/TKA/MKU/ET/AV/EA

Vanda stads fastigheter och boende ansöker om planläggning av en tomt för offentliga byggnader för ett daghem och planläggning av fyra egnahemstomter i Björkbergaparken i anslutning till nuvarande gator och kommunalteknik. I generalplanen är området småhusområde. Största delen av Björkbergaparken kvarstår som park.

Detaljplaneändringen gäller en del av kvarteren 11016 och 11017 samt rekreations- och gatuområden i stadsdel 11, Tavastberga.
Ändringen gäller park- och gatuområden i den detaljplan som upphävs.

Tomtindelningen gäller en del av kvarteren 11016 och 11017.

Området ligger i Björkbergaparken på Visarvägen 23b, Vågvägen 12b och Stakvägen 7b.

Den som ansöker om detaljplan
Vanda stad / fastigheter och boende.

Markägare
Vanda stad.

Deltagare i beredningen av planen
Planen har gjorts upp inom staden.

Generalplanen
I den generalplan med rättsverkningar som godkänts av stadsfullmäktige 17.12.2007 är området småhusområde A3.
För Y-tomtens del är det frågan om ett kompletteringsbyggnadsområde i generalplanen.

I den gällande detaljplanen är området parkområde P och delvis gatuområde.

Detaljplaneändringen
Idag utgörs området av skog. I området finns ett kattugglerevir, men fågeln observerades inte längre år 2015, ett fridlyst naturminnesmärke (ett skogslindsområde), berghällar, en upplyst friluftsled och en transformatorstation.

Den växande staden förutsätter brådskande byggande av nya daghem och det finns inte alternativa tomter som lämpar sig för daghem i generalplanens byggnadsområden i Vichtisvägens riktning. Lieparkens daghem omfattas av detaljplaneändring 002358 som kommer att behandlas i ett senare skede.

För daghemmet ändras en del av parkområdet i detaljplaneändringen till kvartersområde för offentliga byggnader Y med exploateringstalet e = 0,30. För tomten planeras en areal på 7 061 m² och en byggrätt på 2 118 m²-vy. Gatuförbindelsen ordnas via Visarvägen, som är en matarled, men till övre delen av tomten ordnas en gatuförbindelse också från Stakgränden.

Dessutom planläggs fyra nya egnahemshustomter med exploateringstalet e = 0,25, varvid det bildas 679 m²-vy byggrätt för bostäder. Det största tillåtna våningstalet är två. I planen ges bestämmelser om byggande som lämpar sig för området.

Förbindelserna till rekreationsområdet bevaras. Till rekreationsområdet märks det ut en slingrande riktgivande friluftsled som visar terrängen, bl.a. det fridlysta skogslindsområdet och berghällarna.

Förfarande för deltagande och växelverkan
Ett program för deltagande och bedömning gjordes upp 21.9.2017.
I Vantaan Sanomat meddelades 23.9.2017 om planens anhängiggörande.
Ett möte om planen hölls på platsen 5.10.2017.

Om ärendet lämnades 19 åsikter in, varav 12 st. inlämnades av invånare.
I åsikterna tog man framförallt upp
- att man motsätter sig byggande i parken
- hellre bostadsbyggande istället för ett daghem; daghem och skola till Lieparken
- den intensiva trafiken på Visarvägen

Det finns ett verkligt behov av daghem. Det är fråga om ett kompletterande byggnadsprojekt enligt generalplanen. Också till Lieparken planläggs ett daghem. Trafiken till daghemmet får plats på Visarvägen som också har en gång- och cykelled.

Åsikterna med svar presenteras i sin helhet i planbeskrivningen.

Stadens markpolitiska riktlinjer
I första hand planläggs centrumområden och kollektivtrafikzoner. Stadsfullmäktige har beslutat utöka antalet småhustomter som överlåts. (FGE 22.9.2014).

Planen berör en kollektivtrafikzon på stadsägd mark och producerar en daghemstomt (2 118 m²-vy) och fyra egnahemshustomter (679 m²-vy).

Avtal
Detaljplaneändringen omfattar inte något markanvändningsavtal.

Stadsplaneringsnämnden 29.1.2018 § 12

Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar att

a) lägga fram det 29.1.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002360 samt förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga / Björkbergaparken i 30 dagar i enlighet med MBF 27 §,
b) berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Framläggning

Förslaget till detaljplaneändring och förslaget till tomtindelning hölls framlagt 21.2–22.3.2018 med stöd av MBF 27 §. Under denna tid inlämnades en anmärkning.

En granne anmärkte om tillägsbyggande i parken, men önskade tilläggsbyggande på tomterna. – Den största och vackraste delen av Björkbergaparken kvarstår som rekreationsområde. Daghemmet är brådskande. Tilläggsbyggande placeras inte framför den tomt som ägs av den som lämnat in anmärkningen. Tilläggsbyggande kan fås till tomten med ett undantagslov.

Utlåtanden
Stadsplaneringsnämnden beslutade 29.1.2018 berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden. Det begärdes utlåtanden och ett utlåtande lämnades in.

Vanda Energi Elnät Ab gav ett utlåtande om att man tvingas flytta elkablar. Reserveringen för en transformatorstation på Y-tomten kvarstår.

Det fanns inget behov av att justera planförslaget.

Stadsplaneringsnämnden 16.4.2018 § 12

Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar föreslå för stadsstyrelsen att

a) svar ges på anmärkningen och utlåtandet i enlighet med bilagan,
b) det 29.1.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002360 och förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga / Björkbergaparken förs till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsstyrelsen 23.4.2018 § 20

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö:
Styrelsen beslutar att
a) ge svar på anmärkningen och utlåtandet i enlighet med bilagan, och
b) föra det 29.1.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002360 och förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga / Björkbergaparken till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 9

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar godkänna det 29.1.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002360 och förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga / Björkbergaparken.

Beslut:
Förslaget godkändes.

Bilagor:
– Beskrivning av detaljplaneändringen 29.1.2018
– Anmärkningar och svar 16.4.2018
– Utlåtanden och svar 16.4.2018

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information:
områdesarkitekt Timo Kallaluoto, tfn 050 3122132, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

Vantaa
Myyrmäki

002360 KOIVUVAARANPUISTO

HÄMEVAARA

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavan muutoksen selostus sekä tonttijako,
joka koskee 29.1.2018 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002360

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen hakee Koivuvaaranpuistoon yleisten rakennusten tontin kaavoittamista päiväkotia varten ja neljän omakotitontin kaavoittamista nykyisten katujen ja kunnallistekniikan yhteyteen. Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta. Enin osa Koivuvaaranpuistoa jää puistoksi.

Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin kaupunginosa 11 Hämevaara
osa kortteleita 11016 ja 11017 sekä virkistys- ja katualueita
(Kumoutuvan asemakaavan puisto- ja katualueita.)

Tonttijako

Osa kortteleita 11016 ja 11017

Kaava-alueen sijainti

Koivuvaaranpuisto, Viisaritie 23b, Vaakatie 12b ja Viittatie 7b.

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

Kaavaprosessin vaiheet

- Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen haki kaavamuutosta 18.9.2017.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 21.9.2017
- Mielipiteet pyydettiin 23.10.2017 mennessä.
- Kaavatilaisuus pidettiin paikalla 5.10.2017.

Sisällysluettelo

1	Tiivistelmä	3
2	Lähtökohdat	4
3	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	11
4	Asemakaavan kuvaus	24
5	Asemakaavan toteutus	28

1. TIIVISTELMÄ

Viistoilmakuva etelästä (2016).

Vantaan kaupunki / kiinteistöt ja asuminen hakee Koivuvaaranpuistoon yleisten rakennusten tontin ja pientalojen kaavoittamista nykyisten katujen ja kunnallistekniikan yhteyteen. Enin osa Koivuvaaranpuistoa jää puistoksi. Kaupungin kasvu edellyttää uusien päiväkotien rakentamista.

Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Y-tontin osalta kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puistoaluetta P ja osin katualuetta.

Alue on nyt metsää. Alueella on lehtopöllön elinpiiri, mutta lintua ei tavattu enää 2015, rauhoitettu luonnonmuistomerkki (metsälehmusryhmä), kallioita, valaistu ulkoilureitti ja muuntaja.

Asemakaavamuutoksessa puistoaluetta muuttuu päiväkotia varten yleisten rakennusten korttelialueeksi Y tonttitehokkuudella e = 0,30. Tontin pinta-alaksi tulisi 7061 m2 ja rakennusoikeudeksi 2118 k-m2. Katuyhteys järjestyy Viisaritieltä, joka on kokoojakatu, mutta tontin yläosaan järjestetään katuyhteys myös Viittakujalta. Lisäksi kaavoitetaan neljä uutta omakotitonttia tonttitehokkuudella e = 0,25, jolloin asuinrakennusoikeutta syntyy 679 k-m2. Suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Yhteydet virkistysalueelle säilyvät. Virkistysalueelle merkitään kiemurteleva ohjeellinen ulkoilureitti, joka esittelee maastoa, mm. rauhoitetun metsälehmusryhmän ja kallioita.

2. LÄHTÖKOHDAT

Koivuvaaranpuistoa suunnitellun yleisten rakennusten tontin kohdalla. Ulkoilutie on valaistu.

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

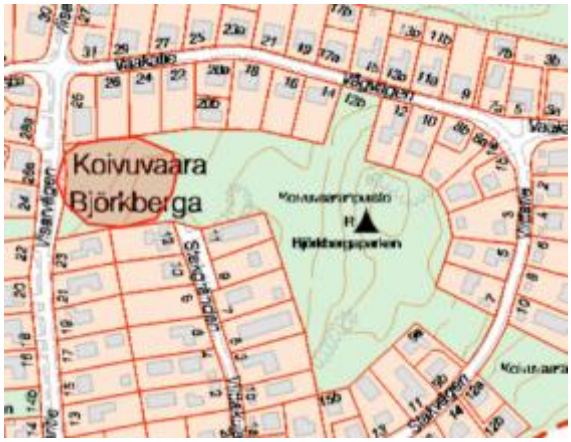
2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Hämevaara on pääosin pientaloaluetta.

2.1.2 Luonnonympäristö

Alue on metsää, johon on istutettu mm. lehtikuusia. Kaava-alueella on lehtopöllön elinpiiri, mutta lehtopöllöä ei tavattu enää 2015 eikä se ole suojeltu laji, sekä vuonna 1990 rauhoitettu luonnonmuistomerkki (metsälehmusryhmä). Lisäksi alueella on mahdollinen liito-oravan kulkureitti. Alueella on polkuja ja rakennettu valaistu ulkoilutie Viisaritieltä Viittakujalle.

Alue on normaalisti rakennettavaa. Tonteilla on tehtävä rakennuspaikkakohtaiset maaperätutkimukset.

Luontokohteet.

Lehtopöllön elinpiiri (ei enää 2015).
Rauhoitettu luonnonmuistomerkki.

Maalajit.

Savi
Kallio
Siltti
Moreeni
Hiekka

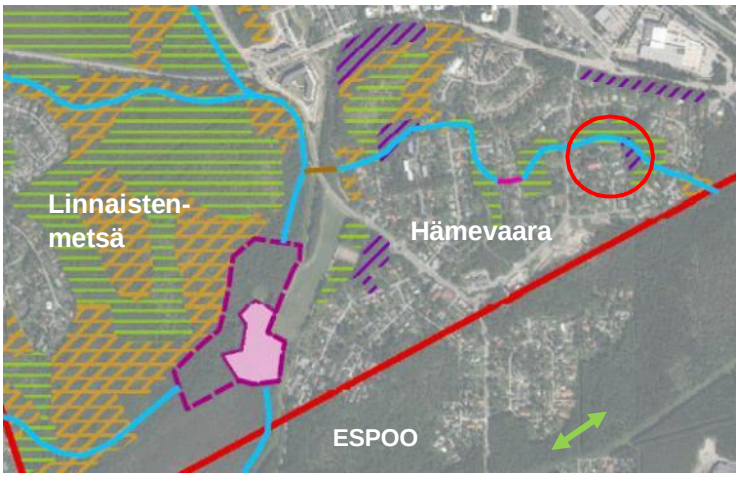

Kaava-alue on nyt pääasiassa rakentamatonta metsää ja siten hyvin vettä läpäisevää pintaa. Alue kuuluu Hämevaaranojan valuma-alueeseen. Hämevaaranojasta hulevedet laskevat Multaojaan ja edelleen Espooseen ja Suomenlahteen. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Metsäsuunnitelman metsäkuviot.

Metsäkuvio 1748.0	Metsäkuvio 1749.0
Pääpuulaji: Rauduskoivu Kehitysluokka: Kypsä metsä Kasvupaikkatyyppi: Lehtomainen kangas ja vastaava suo Seuraava hakkuutapa: Harvennus Seuraavat hoitotyöt: – Monimuotoisuus: Noro, C1 Lähimetsä, pihtoja, pähkinäpensas	Pääpuulaji: Kuusi Kehitysluokka: Kypsä metsä Kasvupaikkatyyppi: Lehtomainen kangas ja vastaava suo Seuraava hakkuutapa: Harvennus Seuraavat hoitotyöt: – Monimuotoisuus: C1 Lähimetsä, tammia
Metsäkuvio 1750.0	**Metsäkuvio 1751.0**
Pääpuulaji: Rauduskoivu Kehitysluokka: Kypsä metsä Kasvupaikkatyyppi: Lehtomainen kangas ja vastaava suo Seuraava hakkuutapa: – Seuraavat hoitotyöt: Mekaaninen raivaus Monimuotoisuus: Pieniä kallioalueita, luonnonmuistomerkki, pihlajia, metsälehmuksia	Pääpuulaji: Mänty Kehitysluokka: Kypsä metsä Kasvupaikkatyyppi: Kuivahko kangas ja vastaava suo Seuraava hakkuutapa: – Seuraavat hoitotyöt: – Monimuotoisuus: C1 Lähimetsä, katajia, pieniä kallioalueita

Liito-oravaselvitys 2016

Liito-oravaselvitys, aluerajaukset.

- Ydinalue
- Elinympäristön rajaus
- Hyvin soveltuva elinympäristö
- Potentiaalinen elinympäristö
- Liikkumisympäristö
- Säilytettävä, tärkeä yhteys
- Kehitettävä yhteys
- Kapea yhteys
- Espoon yhteys
- Koivuvaaranpuisto

Ramboll 2016 + TKa 2017

Vuoden 2016 liito-oravaselvityksessä on esitetty säilytettävä tärkeä liito-oravien kulkuyhteys Koivuvaaranpuiston kautta Espooseen. Linnaistenmetsän ydinalueelta on metsäiset kulkuyhteydet myös Lammaslammelle ja edelleen Raappavuoren ydinalueelle sekä suoraan rajan yli Espooseen. Lisäksi Espoon liito-orava-alueiden välillä kulkee hyvä yhteys Paikkalinnuntien ja Päivälinnuntien välisellä vihervyöhykkeellä.

Myyrmäen – Kivistön – Ylästön alueen liito-oravaselvitys 2016. Vantaan kaupunki / Ramboll 30.9.2016.
Espoon liito-oravien kokonaisselvitys 2013-2015. Espoon ympäristökeskus 2016.

Liito-orava on paikkauskollinen laji. Se pystyy tekemään jopa 50 m pitkiä hyppyjä ja kulkee myös puuriviä pitkin.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Kaava-alueella on muuntaja ja ulkoilutie.

Naapuritonteilla on yhden ja kahden asunnon taloja vuosilta 1955 – 2010. Naapuritaloista kuusi on kaksikerroksisia, muut yksikerroksisia.

Palvelut

Hämevaarassa on nyt yksi päiväkoti (Vaijeritie 7). Koulu ja kaupat ovat Pähkinärinteessä.

Myyrmäen aluekeskukseen Paalutorille on noin 2,8 km.

Virkistys

Alue on nyt virkistyskäytössä.

Liikenne

Viisaritie on kokoojakatu, jolla on kävely-pyöräilytie. Sen liikennemäärä on 960 ajon/vrk (2015) ja ennuste 1300 ajon/vrk vuonna 2040 Koivuvaaranpuiston kohdalla. Muut kadut ovat tonttikatuja ilman jalkakäytävää.

Bussit kulkevat Rajatorpantieltä mm. Helsinkiin, Myyrmäkeen ja Vantaankoskelle.

Kulttuurihistorialliset kohteet

Alueella ei ole rakennusperintökohteita eikä tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Tekninen huolto

Viisaritiellä ja Vaakatiellä on hulevesi- ja jätevesiviemärit, sähkö- ja tietoliikennekaapelit sekä vesijohto. Vaakatie 12b:n kohdalla on muuntaja.

Viittatiellä on jätevesiviemäri, sähkö- ja tietoliikennekaapelit sekä vesijohto.

Viittakujalla on jätevesiviemäri ja vesijohto.

Koivuvaaranpuistossa on ulkoilureitin kohdalla sähkökaapeli valaistusta varten.

Kaukolämpöä ei ole.

Vedenjakelu
Koivuvaaranpuistoa ympäröivillä kaduilla on rakennettu vesijohtoverkosto. Asemakaava-alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin. Painepiirin vesisäiliönä on Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m^3. Painetaso vaihtelee arvioilta välillä +82.00 ... +95.00.

Jätevesiviemäröinti
Alueella oleva jätevesiviemäriverkosto jakautuu kahteen suuntaan. Alueen itäosista jätevedet johdetaan Vapaalan suuntaan päätyen siellä Rajatorpan ja Silva-stadionin jätevedenpumppaamolle. Näiltä pumppaamoilta jätevedet jatkavat matkaansa Vapaalan pohjoisosaan Vapaalan jätevedenpumppaamolle. Sieltä jätevedet pumpataan edelleen Hämeenkylän kautta takaisin Hämevaaraan. Hämevaaran runkojätevesiviemärissä vedet johdetaan Espoon puolelle, jossa vedet päätyvät Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesijärjestelmä
Koivuvaaranpuiston pohjois- ja länsiosan sadevedet päätyvät Vaakatien ja Viisaritien hulevesiviemäreiden kautta lännen suuntaan purkautuen Vipupuistossa avo-ojaan. Vipupuistosta vedet johdetaan edelleen länteen Vannepuistossa virtaavaan Hämevaaranojaan. Koivuvaaranpuiston itäosan sadevedet johtuvat Viittatien kadunvarsiojaan, jossa vedet virtaavat lännen suuntaan päätyen siellä hulevesiviemäriin. Hulevesiviemäri purkaa vedet Viputien eteläosassa Vannepuistoon, jossa vedet päätyvät Hämevaaranojaan.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

- Lentomelu: Lentomelutaso Lden 50 – 55 dB edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja vastaavilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä.
  Ilmailulaitos 4.12.2002; Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.
- Tiemelu: Alue ei ole tiemelualuetta. Tiemelutaso on alle 45 dB (2011, päivällä).
- Pienhiukkaset: Viisaritien lähimmästä ajoradasta tulee olla päiväkodin julkisivuun tai leikkialueelle 6 metriä.

Maanomistus

Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

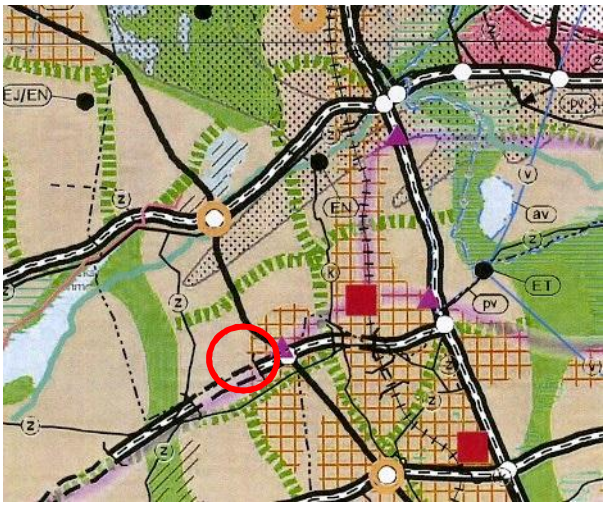
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteena on mm. että pääkaupunkiseudulla varmistetaan riittävä asuntotuotanto ja että virkistysalueista muodostetaan yhtenäisiä kokonaisuuksia (VN 13.11.2008).
Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä (14.12.2017).
– Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on taajamatoimintojen aluetta. Uudenmaan vaihemaakuntakaavoissa (1. YM 22.6.2010, 2. YM 30.10.2014, 3. YM 14.12.2012, 4. maakuntavaltuusto 24.5.2017) alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita.
– Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Luonnonsuojelualue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- Lentomelualue.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma 2050 (MASU 2050)

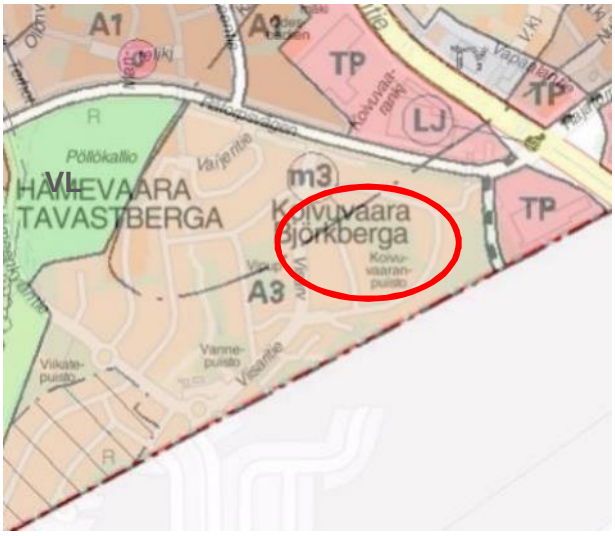
Maankäyttö täydentää ensi sijassa olemassa olevaa kaupunkirakennetta. (Kv 11.5.2015)

- Seudun ensisijaisesti kehitettävät vyöhykkeet 2016-50.
- Kuntien muut kehittämisalueet 2016-50.
- Seudun teollisuus-, varasto- ja logistiikkakeskittymät.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja uudistaminen. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

– Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen.

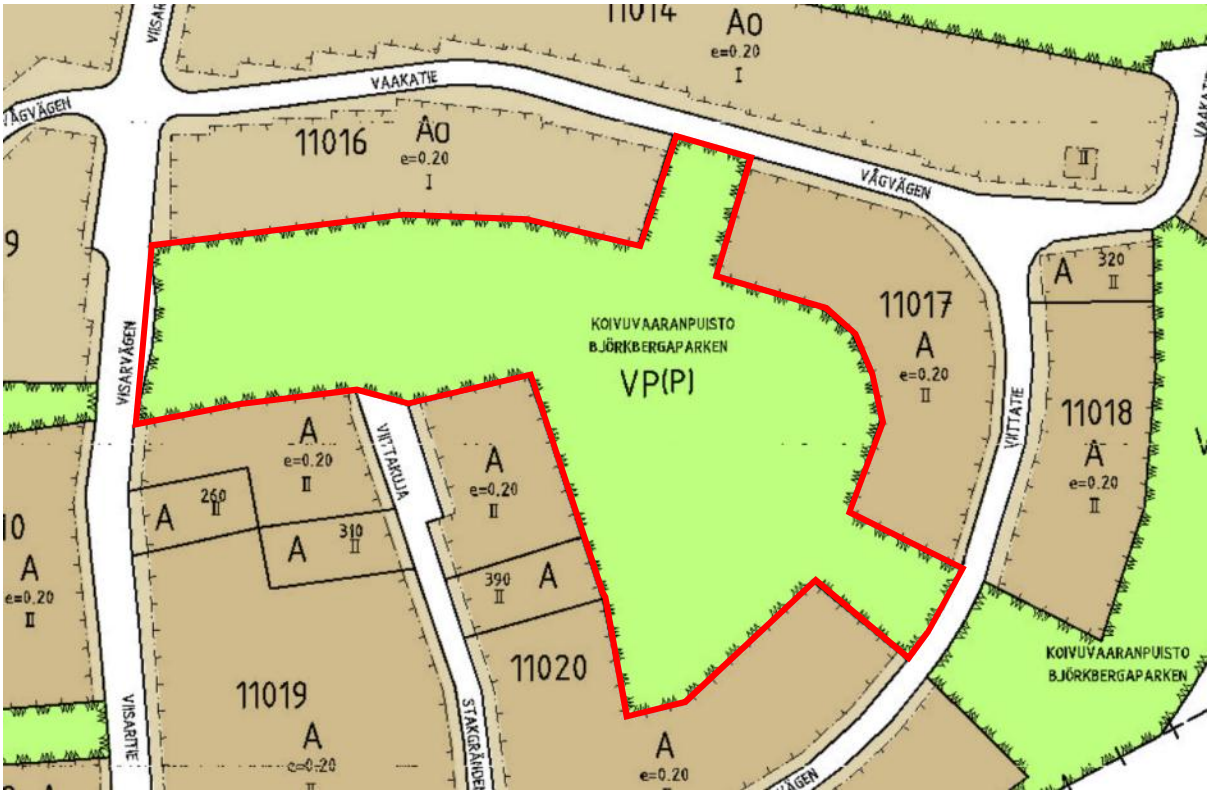

Vantaan yleiskaava.

A1	Tehokas asuntoalue.
A3	Pientaloalue.
c	Keskustatoimintojen alakeskus.
TP	Työpaikka-alue
VL	Lähivirkistysalue.
(m3)-	Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50 – 55 dB).
▪ ▪ ▪ ▪	Ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys.
———	Alueen raja.
· – · –	Osa-alueen raja.
O	Kaavamuutosalueen sijainti.

Asemakaava

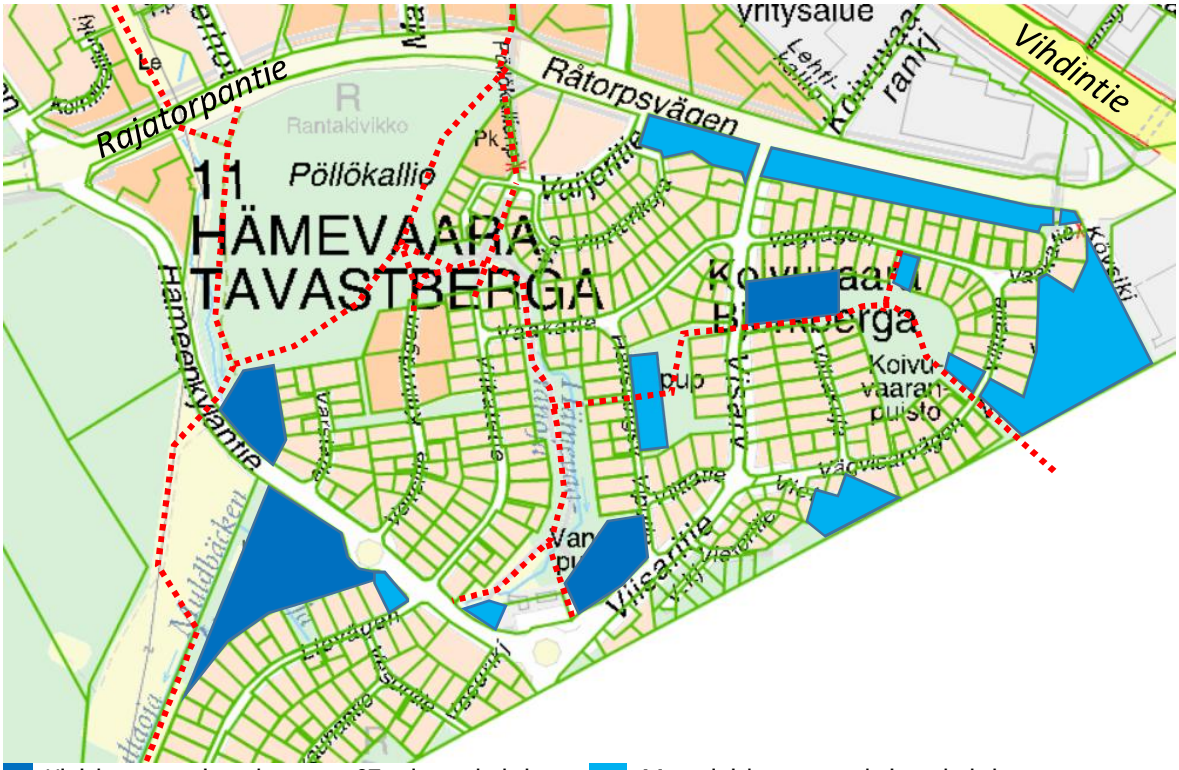
Alueella on voimassa asemakaava nro 110100, Hämevaara 1, vahvistettu ympäristöministeriössä 1.3.1985, jossa alue on puistoaluetta P.

A	Asuntorakennusten korttelialue.	11016	Korttelin numero.
AO	Omakotirakennusten ja muiden enintään kahden perheen talojen korttelialue.	390	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
		e=0,20	Tonttitehokkuus eli kerrosala / tontin ala.
VP(P)	Puistoalue.	II	Suurin kerrosluku roomalaisin numeroin.
			Kaavamuutosalueen rajaus.

Ajantasa-asemakaava. Katso tarkemmin: *kartta.vantaa.fi*

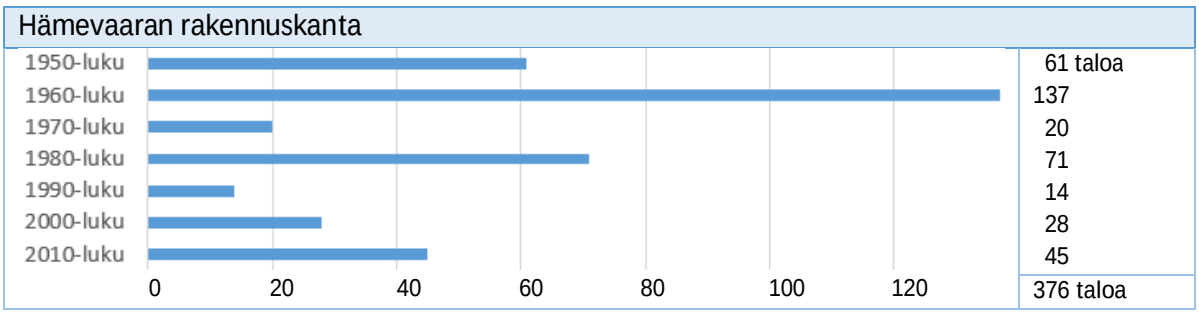
Hämevaaran täydennysrakentamismahdollisuuksia

Yleiskaavan selostuksessa s. 67 esitetty kohde. Muu yleiskaavan mukainen kohde.

Hämevaaran täydennysrakentamiskohteita.

Täydennysrakentaminen keskittyy pääkatujen varsille, jolloin muun alueen ilme säilyy.

Hämevaaran alkuperäinen kaava on vuodelta 1957. Puolet (53 %) rakennuksista on 1950- ja 1960-luvuilta. Asemakaavassa 1985 tonteille annettiin lisää rakennusoikeutta, mikä näkyy lisärakentamisena. Rakennuskannassa näkyy myös 2000-luvun täydennysrakentaminen.

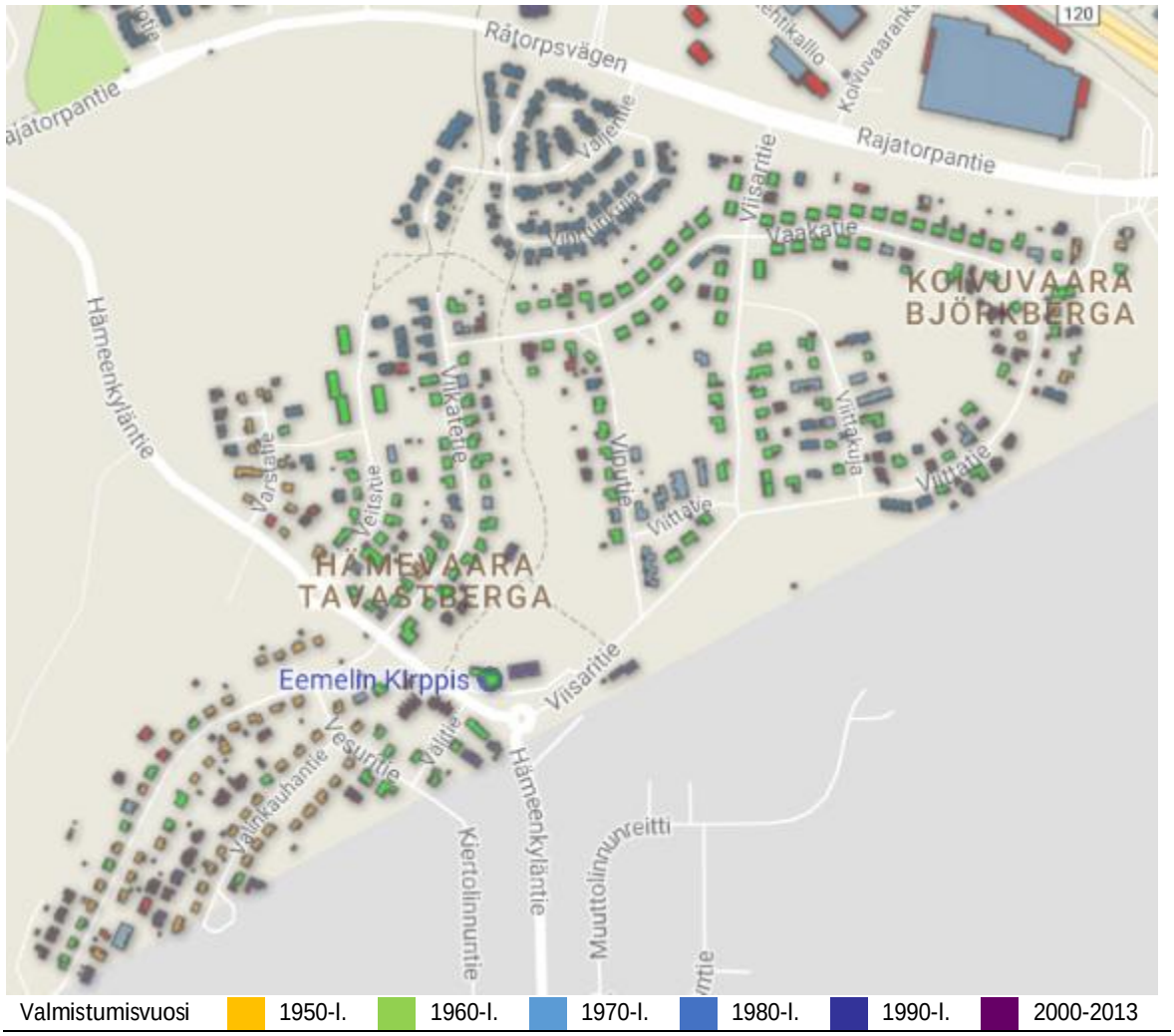
Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaavoitetaan ensi sijassa kaupungin maata keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeelle ja luovutetaan keskimäärin 100 pientalotonttia vuodessa. (Kv 22.9.2014)
– Kaava tuottaa päiväkotitontin ja neljä omakotitonttia.

Vantaan kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2018

Kaavoitetaan laadukasta, kohtuuhintaista ja toteuttamiskelpoista asumista 320 000 k-m2.
– Kaava tuottaa neljä omakotitonttia, yhteensä 679 k-m2.

Vantaan karttoja, kaavoja, ilmakuvia ja paikkatietoja voi katsoa *kartta.vantaa.fi*

Hämevaaran rakennuskannan ikä vuoteen 2013 asti.

Päiväkodin tarve

Kaupungin kasvu edellyttää uusien päiväkotien rakentamista. Koivuvaaranpuisto sijaitsee kokoojakadun varrella ja lähellä Rajatorpantien pysäkkejä ja sopii siten päiväkotitontiksi.

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

2.1.4 Maanomistus

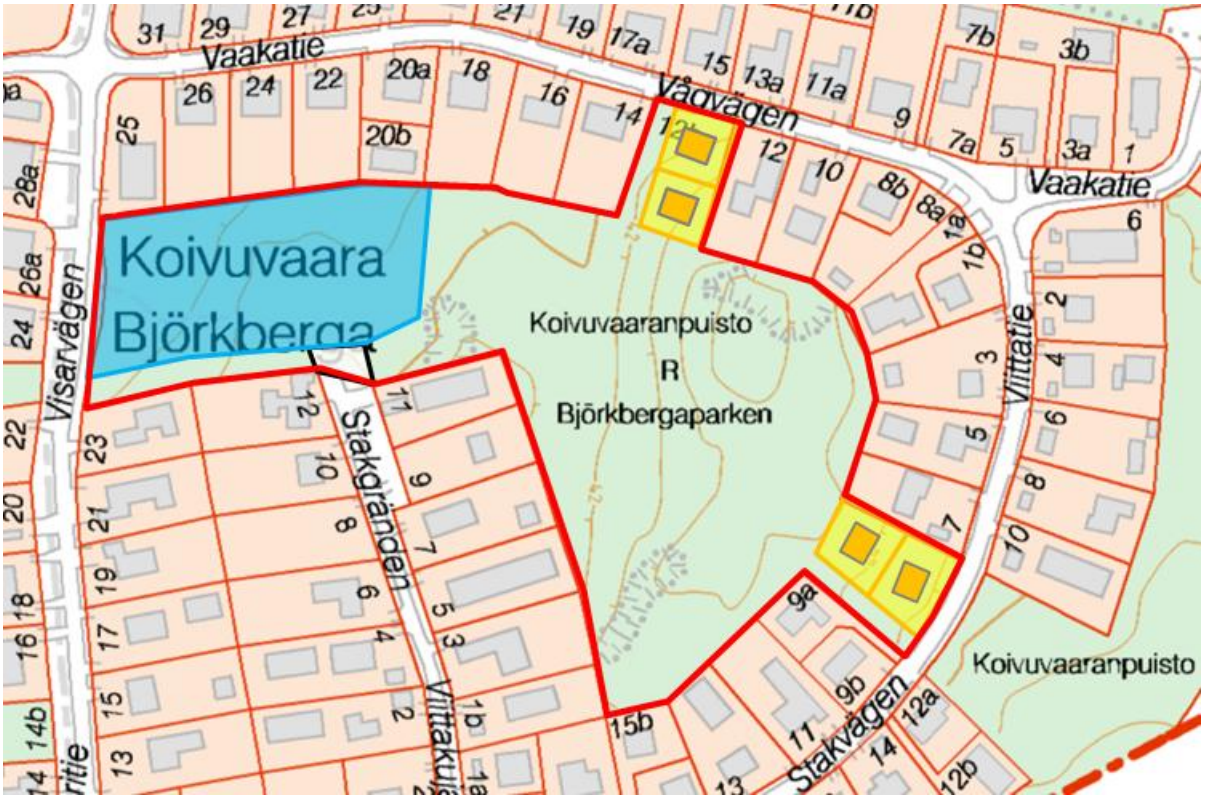
Vantaan kaupunki.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen haki 18.9.2017 Koivuvaaranpuistoon yleisten rakennusten tontin ja pientalotonttien kaavoittamista. Yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) alue on pientaloaluetta. Kaupungin maapoliittisissa linjauksissa (Kv 22.9.2014) luovutettavien pientalotonttien lukumäärää on päätetty lisätä. Kaupungin tavoitteena on luovuttaa vuosittain 100 pientalotonttia.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

Uusi yleisten rakennusten tontti päiväkotia ja alakoulun tiloja varten.
Viisaritie 23b. Ala noin 7300 m2, rakennusoikeus noin 2200 m2, tonttitehokkuus noin e = 0,30.

Uudet asuintontit.

1. Vaakatie 12b. Ala noin 1230 m2, tonttitehokkuus e = 0,25, rakennusoikeus noin 307 k-m2
2. Viittatie 7b. Ala noin 1525 m2, tonttitehokkuus e = 0,25, rakennusoikeus noin 381 k-m2.

Kaavamuutosalueen rajaus.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa 21.9.2017 esitetty alustava maankäyttöluonnos.

3.4.1 Osalliset

Osallisia kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan ja lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia, kaupungin asiantuntijat, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Uudenmaan liitto, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY ja Helsingin seudun liikenne HSL.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

- *Osallistumis- ja arviointisuunnitelma* laadittiin 21.9.2017, jaettiin naapureille 21.9.2017 sekä postitettiin osallisille ja julkaistiin internetissä 22.9.2017. Tavoitteet ja mielipiteet kaavoitukselle pyydettiin kirjaamoon 23.10.2017 mennessä.
- *Vireille tulo* ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 23.9.2017.
- *Aluearkkitehti oli tavattavissa* Viisaritie 23 – 25:n kohdalla 5.10.2017 klo 17.00 – 18.00.

Osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

Asiaan saatiin 19 mielipidettä, joista asukkailta 12 kpl. Mielipiteissä nousivat erityisesti esiin
- puistoon rakentamista vastustettiin
- päiväkodin sijaan mieluummin asuntorakentamista; päiväkoti ja koulu Viikatepuistoon
- Viisaritien vilkas liikenne

1. Kaavatilaisuus Viisaritie 23 – 25:n kohdalla, 5.10.2017 klo 17.00 - 18.00,
Aluearkkitehdin muistio

Paikalla oli 23 osallista ja aluearkkitehti.

Aluearkkitehti jakoi osallistumis- ja arviointisuunnitelmia ja kertoi kaavan perusteita
1) alue on yleiskaavassa 2007 pientaloaluetta ja Y-tontti on esitetty kaavaselostuksessa täydennysrakentamiskohteena
2) kaupunginvaltuusto päätti 2014 lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää
3) tarve on kahdelle päiväkodille, sekä yksityinen vuonna 2019, joka ei tarvitse budjettirahoitusta, että kunnallinen, lisäksi tutkitaan koulun alaluokkien sijoitusta. Päiväkodit voisivat sijoittua kummin päin vain, toinen Viikatepuistoon ja toinen Koivuvaaranpuistoon.
4) Tontit liittyvät valmiiseen katuun ja kunnallistekniikkaan.

Puisto on kaunis, siellä on pähkinäpensaita ja paikallinen metsänhoitaja on istuttanut lehtikuusia, joita on rivissä Viisaritien vieressä. Puistoon on jätetty kaatuneita puunrankoja, lähiaarniometsä.

Hulevesien virtaus. Viittakujan päässä on ollut maanläjitystä, joka sulki veden kulun.

Jääkö puistoon yhteydet? – Kyllä. Kuinka leveät? – Ei vielä ratkaistu.

Juuri niissä kohdissa on puita. Polut jäävät tonteille. Kaupungin pitää tehdä uudet polut.

Vaakatiellä on sähkökaappi. – Osoitetaan katualueeksi.

Käytetty tonttitehokkuus on e = 0,25, kun muilla tonteilla e = 0,20. – Poikkeamisluvilla on myönnetty e = 0,25. Takatontille on mahdollista rakentaa toinen talo.

Koivuvaaranpuisto vuonna 1976, ortoilmakuva.

Miksi ei tehdä samalla kaavamuutosta myös muille tonteille? – Poikkeamislupa on helpompi ja nopeampi prosessi kuin kaavamuutos ja voidaan tehdä niille, jotka rakennusoikeutta tarvitsevat.

Miksi päiväkotitontilla on suurempi rakennusoikeus, e - 0,30 / 2200 k-m2? – Päiväkotihanke voi olla 1000 – 1500 k-m2, lisäksi mahdolliset koulutilat ja tulevaisuuden laajennusvara.

Miten saattoliikenne ja rakentaminen järjestetään? – Aluearkkitehti luonnosteli, että pysäköinti Viisaritien viereen, sitten päiväkotirakennus ja piha tontin yläosaan, mutta hanketta ei ole vielä suunniteltu ja voidaan toteuttaa toisinkin. (Lisäyksenä: Jos tontille sijoittuisi kaupungin koulu ja yksityinen päiväkoti, ne saatetaan lohkoa omiksi tonteikseen, jolloin päiväkodille tarvitaan Viittakujan yhteys.)

Tuleeko rakentaminen naapurin rajaan kiinni? – Tontille voidaan jättää istutusalue naapuritontteja vastaan.

Myös puistot on lahjoitettu kaupungille. – Nykylain mukaan maankäyttösopimuksessa ei voida sitovasti sopia kaavojen sisällöstä (MRL 91 b).

Havainnoitiin, että Viisaritiellä on vilkas läpiajoliikenne Espooseen. Kolme kuollut ja loukkaantuneita. Lisätty jalkakäytävä. Ongelmana läpiajo, nopeudet ja liikennemäärä. Töyssyt ovat liian pieniä, Pähkinärinteentiellä on hyvät tyynytöyssyt. Toivottiin nopeusnäyttöä uuden tontin kohdalle. Liikennemäärä kasvaa.

Päiväkodeille vaihtoehtoina Alakenttä (Viikatepuisto) tai Vipupuisto tai Pähkinärinteeseen kirjaston paikalle. Tai yksi isompi päiväkoti Viikatepuistoon, jota ei vastustettu. Vaihtoehtoisesti Koivuvaaranpuistoon asumista, mitä ei vastustettu. Koko Hämevaarantien länsipuoli on tyhjää. Ahoniityn päiväkodin tontille uusi päiväkoti ja meluvalli.

Viittatie ja Viputie on laitettava kuntoon.

2. Naapuri A, 29.9.2017:
Tausta: Esitetty kaavamuutos lisää Vaakatie 12 B tontille rakennusoikeutta kahdelle talolle. Vantaan kaupungin tekemä selvityksen (viite 1) mukaan, ko. tontti on metsäalueella, jossa on meluhaitta. Meluhaitta on tekijä, joka aiheuttaa kustannuksia ja vähentää terveydellisiä ja taloudellisia arvoja. Melun haitallisuuden arvioinnissa tulee nojata valtioneuvoston päätöksellä annettuihin melutasojen ohjearvoihin (viite 2).

Kaava valitus: Ko. alueelle ei tule kaavoittaa lisärakentamista ennen kuin Rajatorpantie välillä Viisaritie-Köysikuja meluvalli rakennetaan Vantaan kaupungin meluntorjuntasuunnitelman mukaisesti.

Viite 1: Ympäristömeludirektiivin mukainen Vantaan kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2013 – 2017, sivu 137.

Viite 2: Valtioneuvoston päätös 993/1992 ja Valtioneuvoston päätös 53/1997 Liitealue

Vaakatiellä vanhojen tonttien rakennustehokkuus on e = 0,2. Kaavaesityksen mukaisilla uusilla tonteilla rakennustehokkuus on e = 0,25. Vanhojen tonttien rakennustehokkuus pitää nostaa samalle tasolle ja sallia kaksikerroksinen rakentaminen.

è *Tiemelutaso on Vaakatien eteläpuolella alle 55 dB (2016), mikä sallii asuntorakentamisen ottaen huomioon rakennusjärjestyksessä määrätty rakennuksen ääneneristävyys.*
(kartta.vantaa.fi > Luonto ja ympäristö > Melualueet > Tiemelu 2016)
Hämevaaran vanhoille tonteille on myönnetty poikkeamisluvin e = 0,25 tonttitehokkuuksia.

Tiemelu 2016, päivällä.

3. Hämevaaralainen B, 6.10.2017:
En halua että kaavaa toteutetaan. Toteutuessaan se tuhoaa Koivuvaaranpuiston virkistyskäytön. Kukaan ei halua mennä esim. koiran kanssa aivan toisen tontin vierestä puistoon. Tekeekö Vantaa edes polkuja näihin paikkoihin? Päivähoidon paikoista on varmasti pulaa, mutta eikö olisi tehokkaampaa vain laajentaa Hämevaaran päiväkotia.

è *Suunniteltu päiväkotitontti on yleiskaavan täydennysrakentamisaluetta. Koivuvaaranpuistoon jää lähimetsä, jonne pääsee yhä neljältä kadulta ja viereisiltä tonteilta. Hämevaaran päiväkodin tontti Vaijeritiellä ei riitä. Vihdintien suunnalla on tarve kahdelle uudelle päiväkodille eikä muita päiväkodeille sopivia tontteja ole.*

4. Hämevaaralainen C, 6.10.2017:
--- noussut ehdotus yhdestä isommasta päiväkodista tuntui järkevältä. Sijainti pallokentän yhdellä laidalla kokonaan olisi tosi hyvä ja ne asunnot Koivuvaaran. Eikö alue riitä muuntajaympäristöineen isolle päiväkodille, jossa olisi alakoulutilaa ja vaikka vähän yhteistilaakin eri-ikäisten kyläläisten käyttöön ja palokenttä sopii koululaistenkin käyttöön.
Viisaritien liikenne tuntui aika kovalta ja paikka turvattomalta verrattuna omaan kadun pätkään pallokentälle.
--- Seura lähettää myös virallisen mielipiteen.

è *Kahden eri päiväkodin sijoittaminen vierekkäin ei ole suositeltavaa. Ensisijainen tavoite on sijoittaa kaikki koulutilat Pähkinärinteen kouluun.*

Rauhoitettu metsälehmusryhmä. TKa 20.9.2017

5. Naapuri D, 7.10.2017:
Koivuvaaranpuistoa ei tarvitse tuhota uusilla rakennuspaikoilla, lisärakentaminen voidaan toteuttaa jo olemassa olevien tonttien tehokkuuden nostaminen kaavassa e = 0,25. Muutama rakennuspaikka löytynee Vantaalta varmasti jostain muualta. Puisto on nyt ulkoilijoiden ja -lasten virkistyskäytössä, myös koirien ulkoiluttajat käyttävät aktiivisesti puistoa. Puiston halki kaupunki voisi suunnitella kevyet sorapolut ulkoilijoiden käyttöön, sekä siistiä puiston tukkipuista valon saamiseksi tonteille.

è *Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 päätti lisätä luovutettavien omakotitonttien määrää. Kaavaan lisätään ohjeellinen ulkoilureitti.*

6. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, 12.10.2017:
Ei lausuttavaa.

7. Caruna Oy, 12.10.2017:
Alueella ei sijaitse Caruna Oy:n sähköverkkoa.

8. Vantaan Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy, 16.10.2017:
Sähköverkko: Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden mukaisesti. Suunnittelualueelle tarvitaan vm merkinnällä kaavaan paikkavaraus puistomuuntamolle Viisaritien puoleiseen laitaan. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin toimitaan Vantaan kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.
Kaukolämpöverkko: Ei huomautettavaa.

è *Lisätään muuntajalle varaus Y-tontille. Muuntajien tilavaraukset sovittu Vantaan Energian kanssa.*

Muuntajan ehdotettu sijainti ja väritetyllä alueella muu mahdollinen sijoittumisalue.

9. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 19.10.2017:
Aluetta varten on rakennettava uutta yleistä vesihuoltoa. Lähimmät olemassa olevat verkostoyhteydet sijaitsevat Viisaritiellä ja Viittakujalla. Asemakaavan laatimisen johdosta muodostuvien uusien tonttien kytkentä vesihuoltoon tarkastellaan kustannusarvioineen kaavoituksen edetessä ja esitetään kaavaselostuksen osana vesihuollon esisuunnitelmassa. Mikäli yleisiä vesijohtoja tai viemäreitä sijoittuu tonteille tms. alueille, esitetään asemakaavaan ns. johtokujat, joiden leveydet selvitetään tapauskohtaisesti minimileveyden ollessa kuitenkin vähintään 6 m.

è *Jäljempänä on esitetty vesihuollon esisuunnitelma. Tonteille merkitään johtorasitteet.*

10. Naapuri E, 19.10.2017:
Vastustan jyrkästi ko. suunnitelmaa.

1. Perustelut:
   Suunnitelman mukainen paikka on huonoin vaihtoehto tällä alueella. Suorastaan hengenvaarallinen. Suunnitelma on tehty ilmeisesti pelkän kartan ja atk-ääressä. Täydellinen susi tuli!

   Olisi pitänyt jalkautua ja seurata mm:ssa liikennettä ja vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja. Ruuhka-ajat päiväkoteihin tulevilla autoilla ja töihin menevillä samaan aikaan. Jo nyt omakotitalossa asuva naapurini ei meinaa päästä pihastaan peruuttamaan tielle! Miten sitten päiväkotilasten tuojien autosuma selviytyisi samaan ruuhkaan?

   Päättäjät ottavat itselleen suuren vastuun, jos se noin toteutetaan. Viisaritiellä on nykyisin tolkuton raskas sekä kevytliikenne. Henkilöautoliikenteen kasvu johtuu ruuhka-aikoina Vihdintien ruuhkista. Espoosta Leppävaarasta – Tapiolasta ym. ”oikaistaan” ajan säästön vuoksi esim. Kehä 3 pohjoispuolelle. Raskasliikenne tulee Espoon Lintuvaaran putkisto- ym. saneerauksista. Lintuvaara on niin vanhaa aluetta, että tuo liikenne tulee jatkumaan ja vieläpä kasvamaan ainakin vuosikymmenen.

   Sen vuoksi ehdotankin: läpiajokieltoa Espoosta Viisaritielle, erityisesti kuorma-autoille, mutta läpikulkeva henkilöautoliikennekin voitaisiin ohjata kokonaisuudessaan Hämeenkyläntien ja Viisaritien liikenneympyrästä jatkamaan edelleen Hämeenkyläntietä Rajatorpantielle. Siellä ei ole juurikaan asutusta. Haittoja liikenteelle ei käytännössä edes ole. Matka pitenisi vain noin 1 km, mutta sieltä liikenteen olisi paljon helpompi kääntyä Rajatorpantielle, koska kaikki molempien Pähkinärinteiden liikenne ei hidastaisi ajoa, varsinkaan kun Hämeenkyläntiellä ei ole hidastusesteitä lainkaan!

   Vaihtoehtoinen, kenties paras sijainti päiväkotia ja alakoulua varten olisi Viikatepuistossa oleva alue. Se olisi lapsille myös turvallisin vaihtoehto ja tilaa tarvittaviin laajennuksiin olisi varmasti riittävästi.

2. Rakennusoikeus suunnitelluille erillistaloille 0,25? Se on hyväksyttävissä vain jos koko omakotialueen rakennusoikeus nousee myös 0,25 ilman eri hakemusta. Näin Vantaan Sanomien mukaan on päätetty Rajatorpan osalta. Muuten se on jo tasa-arvolain vastainen. Tuskin se miten-kään vaikuttaa lisärakentamisen innokkuuteen vanhaan rakennuskantaan. Mutta tasa-arvon kannalta se on oikeus ja kohtuus.

è *1. Paikalla on käyty, mikä ilmenee valokuvista. Myös kaavatilaisuus pidettiin paikalla. Viisaritien liikennemäärä on 960 ajon/vrk (2015) ja ennuste 1300 ajon/vrk (2040). Päiväkodin saattoliikenne voidaan järjestään kiertoliikenteenä. Omakotitontille voi peruuttaa, jolloin kadulle voi ajaa eteenpäin. Kadut on tarkoitettu yleiselle liikenteelle. Läpiajokielto poistettiin, koska se haittasi huomattavasti liikennettä. Myös Viikatepuistoon tarvitaan tontti päiväkotia varten.*

2. Hämevaarassa ja Vapaalassa on myönnetty vanhoille tonteille poikkeamisluvilla e = 0,25 tonttitehokkuuksia.

11. Gasum Oy, 19.10.2017:
Ei huomautettavaa.

12. Vantaan kaupunginmuseo, 20.10.2017:
Kaava-alueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, eikä siellä ole kulttuuriympäristöön liittyviä erityisiä maisemallisia arvoja. Alueelta ei tunneta käytettävissä olevien tietojen perustella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä. Näin ollen Vantaan kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseota ei ole tarpeen kuulla kaavan jatkovaiheissa, mikäli suunnitelmaan ei tule kulttuuriympäristöön liittyviä merkittäviä muutoksia.

13. Naapurit F ja G, 22.10.2017:
Me allekirjoittaneet vastustamme kaikkea rakentamista Koivuvaaran puistoon. Se on alueemme sydän ja siitä tulee jatkossa entistä tärkeämpi virkistyskohde lähiseudun asukkaille, koska lähistöllä ei ole toista samanlaista luonnon metsää. Asutus tiivistyy Koivuvaarassakin ja omat pihat eivät enää tarjoa lapsille leikkimahdollisuuksia.

Koivuvaaran asutuksen tiivistämisestä ei kaavamuutoksella tarvitse pitää huolta, se tapahtuu väjäämättä ainakin siinä vaiheessa, kun perikunnat pääsevät päättämään asiasta. Puistoon on nykyisellään käynti kolmelta kadulta. Jos polut Viittatieltä ja Vaakatieltä tukitaan kaavoittamalla niiden tilalle omakotitontteja, puisto jää vain niiden käyttöön, joiden tontti rajoittuu puistoon.

Kaavassa on piirretty polun tapaiset uusien ja vanhojen tonttien väliin, mutta kokemuksesta voimme kertoa, että tällaiset rännit jäävät suunnitelmiksi, ne eivät yleensä toteudu. Viputieltä on kaavan mukaan kävelypolku Vannepuistoon, polkua ei ole koskaan siinä ollut, mutta oli se vuosikymmeniä veneen talvisäilytyspaikkana. Pyynnöstä myös Viittatien uuden ja vanhan kaavan väliin arkkitehti jätti polun Lintuvaaraan päin. Polun kohdalla tällä hetkellä on läpipääsemätön risukko ja syvä oja.

Vaikka tällainen kujanne rakennetaan ja hiekoitetaan, se ei saa välttämättä asukkaiden hyväksyntää. Jo Koivuvaaran uuden kaavan kuulemistilaisuudessa asiaa kommentoitiin paheksunnalla, että ei sitä voi toisten ikkunan alta kulkea. 70-luvulla asuessamme Länsi-Pakilassa vastaavat kapeat polut talojen välillä kaduilta Keskuspuistoon aiheuttivat asukkaiden välillä epäsopua ja polkuja yritettiin tukkia eri tavoin, jopa piikkilankaestein.

Päiväkodin ja mahdollisen alakoulun rakentaminen Koivuvaaran puistoon on kuolleena syntynyt ajatus. Hämevaaraan on Hämeenkyläntien varteen suunnitteilla päiväkoti ja se riittää alueen tarpeisiin tulevaisuudessakin. Alueen liikenne on jo nyt kasvanut huolestuttavasti eikä alun perin vain omakotiasukkaiden käyttöön mitoitettu tieverkko kestä kasvavaa automäärää. Suunniteltu rakennus muuttaa alueen luonteen totaalisesti eikä sovi kokonsa puolesta pientalojen keskelle. Lisäksi se vie kolmasosan Koivuvaaran puistosta, sen käytetyimmän ja helppokulkuisimman osan.

è *Päiväkodeille on todellinen tarve Vihdintien suunnalla eikä parempia tontteja ole tarjolla. Kasvavassa kaupungissa on jatkuva kysyntä sekä nykyisten tonttien tiivistämiselle että uusille omakotitonteille. Alueelle jää lähimetsä, jonne pääsee neljältä eri kadulta.*

14. Naapurit H ja I, 22.10.2017:

Vastustamme vireillä olevaa asemakaavamuutosta.
Tonttimme --- rajoittuu nykyisen asemakaavan mukaisesti kahdelta sivulta puistoalueeseen. Tontin puistoalueeseen rajoittuminen on ollut merkittävä tonttimme hankkimisen peruste. Ehdotetussa asemakaavamuutoksessa tontin viereiselle, asemakaavassa olevalle, puistoalueelle on ehdotettu lisättäväksi kaksi uutta pientalotonttia, Vaakatie 12b (ja 12c?). Vireillä oleva asemakaavamuutos muuttaa merkittävästi tonttimme alkuperäistä luonnetta ja laskee tonttimme arvoa.

Koivuvaaranpuisto sijaitsee keskellä Vantaan yhtä vanhinta ja merkittävän kulttuurihistoriallisen arvon omaavaa pientaloaluetta. Puistoalueen alkuperäistä tarkoitusta ja luonnetta ei ole mitään järkiperäistä syytä lähteä asemakaavassa muuttamaan. Koivuvaaranpuistoon nyt esitettyjen lisäpientalotonttien lisäämisellä ei suunnitelmallista ison mittakaavan vaikutusta Vantaan Kaupungin tavoitteeseen (Kv. 22.9.2014) luovuttaa vuosittain 100 uutta pientalotonttia. Vantaalla sijaitsee lukuisia muita uusien pientalotonttien rakentamiseen paremmin sopivaa aluetta. Muutaman lisätontin lisääminen jo valmiille perinteikkäälle asuinalueelle ei aiheuta muuta kuin asukas- ja kaupunkilaistyytymättömyyttä.

Esitettyjen uusien tonttien, Vaakatie 12b (ja 12c?) alueella sijaitsee tällä hetkellä mm. sähköpääkeskusrakennus sekä jääkaudenajan isoja siirtolohkareita. Sähköpääkeskuksen siirtäminen tai poistaminen aiheuttaa merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia muille kaupunkilaisille. Jääkauden ajan siirtolohkareet ovat osa puistoalueelle merkittyä rauhoitettua luonnonmuistomerkkiä ja kallioaluetta, ja ne ovat nykyisin kaikkien lähialueen asukkaiden virkistyskäytössä alkuperäisen puistoaluekaavoituksen mukaisesti.

Koivuvaaranpuistoon esitetylle yksittäiselle verraittain pienelle päiväkodille ei ole suunniteltua tarvetta ja sille esitetty sijainti on täysin harkitsematon ja suunnittelematon! Sen sijaan, että tehdään lukuisia pieniä päiväkotiyksiköitä, olisi tarkoituksenmukaista ja tehokasta pyrkiä suurempiin yksikkökokoihin, kunnolliset ja suunnitellut kulku- ja liikenneyhteydet sekä pysäköintialueet huomioiden. Kaavamuutosesityksessä päiväkodille osoitettu paikka on käsittämättömän huono ja jopa vaarallinen. Koivuvaaran/Hämevaaran nykyistä tiestöä yhdistetyin auto- ja jalankulkuväylineen ei ole suunniteltu jo lisääntyneelle tontti- ja asukasmäärälle. Liikenne on ylivilkasta ja aiheuttaa vaaratilanteita jo tällä hetkellä. Asia tuli hyvin selväksi myös 5.10.2017 järjestetyssä aluearkkitehdin tapaamisessa.

Nyt vireillä olevan, asumisahtauteen ja -ahneuteen pyrkivän kaavamuutossuunnitelman sijasta, olisi ennemmin toivottavaa nähdä kehityssuunnitelma Koivuvaaran puiston kehittämiseksi nimenomaan virkistyalueena, joka palvelee ja viihdyttää alueen asukkaita alkuperäisen asemakaavan mukaisesti PUISTONA.

Pyydän vahvistamaan yllä olevan mielipiteemme vastaanotetuksi. Oletamme, että kaavamuutoksesta julkaistun tiedotteen ja ohjeistuksen mukaisesti antamamme mielipiteet ovat julkisia.

Tulemme kaikin tavoin vastustamaan esitettyä Koivuvaaranpuiston kaavamuutosta yhteistyössä Hämevaaraseura ry:n kanssa.

Liite, valokuva:

è *Tontti jää yhä rajoittumaan puistoon. Kasvavassa kaupungissa tarvitaan uusia tontteja. Kaikki uudet tontit tulevat tarpeeseen. Muuntajaa ei tarvitse siirtää. Siirtolohkareita ei ole rauhoitettu, ainoastaan metsälehmusryhmä. Vaakatie 12b kohdalla maalaji on moreenia, joka on hyvää rakennusmaata. Alueelle jää virkistysalue ja sinne kulku neljältä kadulta ja rajoittuvilta tonteilta. Vihdintien suunnalla on todellinen tarve päiväkodeille, jotka eivät ole kooltaan pieniä. Uusi liikenne mahtuu nykyisille kaduille ja tonttiliittymä Viisaritielle on mahdollinen.*

15. Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry, 22.10.2017:
Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry (tuonnempana SLLV) on tutustunut kolmeen esillä olevaan Hämevaaran asemakaavamuutokseen. SLLV kiinnitti huomionsa Koivuvaaranpuiston suunnitelmaan, ja yhdistyksen edustaja kävi tutustumassa alueeseen.

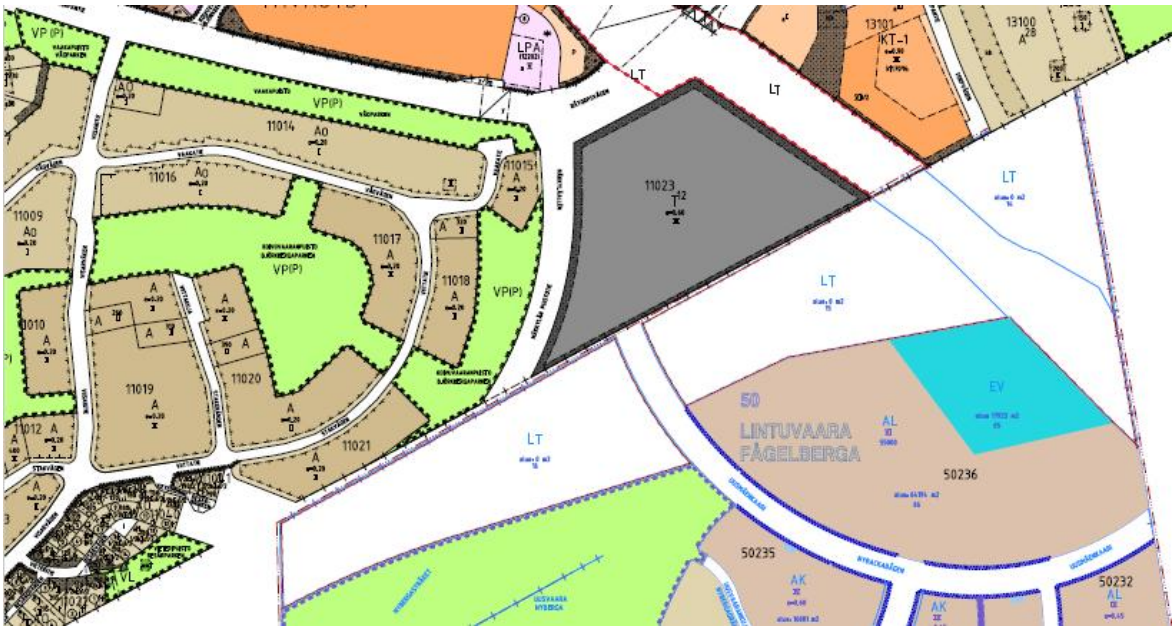
Puisto on osa viherreittiä Vannepuisto – Vipupuisto – Koivuvaaranpuisto Espoon rajalla alkavaan suurempaa metsävyöhykkeeseen. Vipupuistosta on nykyisin enää olemattoman kapea reitti itään Koivuvaaranpuistoon, ja sitä näytetään nyt jatkettavan kymmenillä metreillä Koivuvaaranpuiston puolella. Tuon väylän tulisi olla leveämpi viherreitti.

Pahempi reitin hävitys on suunnitteilla kaava-alueen kaakkoisnurkkaan: Viittatien kaakkoispuolella on laajalta metsäalueelta vielä 35 – 40 metrin levyinen viherreitti kaava-alueen sisäiseen puistonosaan. Koska uudet tontit on aseteltu peräkkäin pohjois- ja kaakkoislaidoilla, on päivänselvä, että suunnitelmassa vihreä kaista on tarkoitettu taaemman tontin sisäänajoväyläksi eikä edes mitättömäksi viherreitin kuvitelmaksi. Ymmärrämme, että valmiiksi rakennettujen talojen väliin on vaikea saada sopivia uusia tontteja. On hyvä, että uudet tontit ovat huomattavasti vanhoja tiiviimpiä. Tässä kaavakehitelmässä metsä jätetään täysin eristetyksi saarekkeeksi, omakotitonttien takamaaksi jääväksi piilokaatopaikaksi tai romuvarastoksi, jota kaupunki ei pääse valvomaan!

Yhdistyksen puolesta pohjoisreunan n. 30 m reitti Vaakatieltä voidaan panna täysin umpeen. Mutta kaakkoinen 45 – 50 metrin levyinen reitti on ehdoton ekologinen yhteys em. laajaan metsäalueeseen, ja sellaisen kaava-alueelle rajoittuvan puiston varsin edustavaa metsää kasvava keskiosa tarvitsee. SLLV esittää, että kaakkoisreitti säästetään kokonaan. Kaavoittajien on tutkittava,

miten sieltä poistettavat tontit asettuisivat Viisaritien varteen ja niiden jatkoksi päiväkodin ja alakoulun tilat säilyttämällä edes muodollinen viheryhteys Vipupuistoon. Tai mieluummin poistaa nuo kaksi tonttia suunnitelmista.

è *Viherreittiä Viisaritieltä Viittatielle levennetään, mutta myös päiväkotitontti ja omakotitontteja tarvitaan. Metsään pääsee neljältä eri kadulta. Kaavaan lisätään ulkoilureitit, jotka helpottavat virkistysalueella liikkumista ja vähentävät kulkua reittien ulkopuolella. Yleiskaavassa on rakentamisaluetta myös Viittatien itäpuolella. Espoon puolelle on suunnitteilla Uusmäen asuntoalue ja tie Kehä II:lta Karakalliosta Vihdintielle.*

Vantaan asemakaavan ja Espoon Uusmäen asemakaavaluonnoksen (2006) yhdistelmä.

16. Naapurit J ja K, 22.10.2017:
Vastustamme asemakaavamuutosta 002360, jossa osa Koivuvaaranpuistoa kaavoitetaan yleisten rakennusten tontiksi. Erityisesti vastustamme ajatusta koulurakennuksen rakentamisesta kyseiseen paikkaan. Päiväkodin rakentamisen vaikutuksen olisivat samansuuntaiset, mutta todennäköisesti lievemmät.

Koivuvaaranpuiston ympäristö on profiloitunut rauhalliseksi luonnonläheiseksi pientaloalueeksi. Mikäli lähes puolet puistosta hävitettäisiin ja tilalle rakennettaisiin suurehko koulurakennus, muuttaisi tämä alueen luonnetta huomattavasti. Julkiset rakennukset tuovat mukanaan alueelle selvästi enemmän häiriötekijöitä. Siten lähimmillä tonteilla sijaitsevien asuntojen arvo laskee huomattavasti, ja muutokset vaikuttaisivat merkittävästi asumismukavuuteen. Kulku kouluun/ päiväkotiin tuo rasitetta myös jäljelle jäävään puisto-osuuteen muuttaen myös rauhoitetun luonnonmuistomerkin ympäristöä.

Viisaritien kapasiteetti ei ainakaan nykyisellään kestäisi aamuista saattoliikennettä. Tie on varsin kapea, mutta sillä on ruuhka-aikoina suhteellisen paljon liikennettä. Viisaritien ja Rajatorpantien risteys on jo nyt liikennevalottomana risteyksenä aamuruuhkassa varsin haasteellinen. Mahdollinen koulurakennus lisäisi todennäköisesti jalankulkuliikennettä myös Viittakujalla, jolla ei ole edes kevyen liikenteen väylää.

Yleisesti ottaen tuntuisi oudolta rakentaa koulurakennusta keskelle pientaloaluetta lähestulkoon lähimpien naapureiden takapihoille, kun Hämevaaran läntisellä puolella on huomattavasti laajempia metsä/puistoalueita, joille rakennettaessa ei koulurakennus sijaitsisi kenenkään takapihalla. Koulurakennusta ajatellen tulee ottaa huomioon myös koulunpitoon liittyvät muut tarpeet, kuten liikuntatilat. Mahdollisen koulurakennuksen sijoittaminen esimerkiksi Hämevaaran pallokentän kupeeseen voisi olla tässäkin mielessä järkevämpi.

è *Päiväkotitontti on yleiskaavan täydennysrakentamisalue ja päiväkodeille on todellinen tarve. Hämevaaraan sijoittuu korkeintaan kaksi alaluokkaa, nekin pallokentän luokse. Ensisijainen tavoite on sijoittaa kaikki koulutilat Pähkinärinteen kouluun. Lisäliikenne mahtuu Viisaritielle, jolle myös tonttiliittymät ovat mahdollisia.*

17. Hämevaara-Seura ry, 22.10.2017:
Viisaritie – Viittakuja -kävelytie on säilytettävä. Puistoalue on säilytettävä ja sinne on saatava kulkuyhteydet ja kunnostetut polut.

Arkkitehdin johtamalla Kaavakävelyllä 6.10.17 esitettiin idea, että Hämevaaraan rakennettaisiin vain yksi isompi päiväkoti alakouluineen Viikatepuistoon Pallokentän laidalle aikoinaan siihen tarkoitukseen lahjoitetulle alueelle ja Koivuvaaranpuistoon kadunvarrelle vain asuinrakentamista.

Viisaritien läpiajoliikenne on vaarallisen kovaa ja vilkasta päiväkotia ajatellen.

Jos päiväkoti rakennetaan, niin sinne on oltava läpiajettava kaksi liittymää Viisaritieltä sekä pysäköintipaikkoja saattoliikenteelle. Viisaritien varteen, liikenteen vilkkauden takia pysäköintiä ei voi rakentaa.

è *Kävelytie Viittakujalle siirretään, mutta yhteys säilyy. Kaavaan lisätään ohjeelliset ulkoilureitit. Kahden eri päiväkodin sijoittaminen vierekkäin ei ole suositeltavaa. Ensisijainen tavoite on sijoittaa kaikki koulutilat Pähkinärinteen kouluun. Pysäköinti järjestetään kiertoliikenteenä. Saattopaikat sijoitetaan tontille.*

18. Entinen hämevaaralainen L, Espoo, 23.10.2017:
Koivuvaaranpuisto on Koivu- ja Hämevaaran asukkaille tärkeä lähiulkoilukohde. Se on alueen luonnontilaisista puistoalueista ainoa, jossa kulkeminen on mahdollista ympäri vuoden, eniten käytetty metsäpolku kulkee Viittatieltä Viittakujalle. Esitetyllä kaavamuutoksella tukittaisiin kulkuväylät jäljelle jäävään puistoon ja näin tehokkaasti estettäisiin alueen käyttäminen virkistykseen ja liikuntaan. Hämevaaran alueesta tekevät viihtyisän ja omaleimaisen juuri nämä pienet metsäiset puistoalueet ja niiden käyttöä tulisikin ennemmin edistää alueen vetovoimaisuuden säilyttämiseksi ja asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseksi. Neljän tontin takia tuntuu kohtuuttomalta pilata koko asuinalueelle merkittävä ulkoilureitti.

Myöskään koulun tai päiväkodin rakentaminen suunniteltuun paikkaan ei ole järkevää, koska lisääntynyt liikenne synnyttäisi vaarallisia tilanteita sekä alueen asukkaille että pienille koululaisille. Nykyisellään Hämevaaran alueella asuu hyvin vähän lapsiperheitä, joissa on päiväkoti- tai alakouluikäsiä lapsia. Ehkäpä olisi järkevämpää sijoittaa päiväkodit ja koulut alueille, jossa käyttäjät ovat lähellä ja jonne uudisrakentamista on tulossa enemmän kuin muutaman omakotitalon verran sen sijaan, että kuljetusrumba tuotaisiin rauhalliselle omakotialueelle. Parinsadan metrin päässä suunnitellusta päiväkodista toimii jo Hämevaaran päiväkoti, miksi näin lähelle pitäisi rakentaa uusi päiväkoti, eikä parempi sijainti löytyisi esim. suurten uusien kerrostalojen lähistöltä, Hämeenkyläntien suunnalta.

è *Yhteys Viittatieltä Viittakujalle säilyy. Kaavassa osoitetaan ulkoilureitit neljältä eri kadulta. Päiväkotitontti sijoittuu yleiskaavan rakentamisalueelle. Hämevaaran päiväkodin tontti ei riitä. Vihdintien suunnalla tarvitaan kaksi uutta päiväkotia eikä muita päiväkodeille sopivia tontteja ole tarjolla yleiskaavan rakentamisalueilla. Pientalotonttejakin tarvitaan, koska niille on jatkuva kysyntä, joten niiden määrää on päätetty lisätä.*

19. Naapurit M ja N, 23.10.2017:
Haluaisimme Koivuvaaranpuiston säilyvän alueen asukkaiden virkistysalueena ja toivoisimme puistoon suunnitellulle yleisen rakennuksen tontille joitain muuta sijaintia. Huomattavasti parempi paikka päväkodille sekä alakoululle olisi esimerkiksi Viikatepuiston ympäristö, jossa on tähän tarkoitukseen paljon paremmat tilat. Myös alueen asukkaiden enemmistö vaikuttaa olevan vahvasti Koivuvaaranpuiston säilyttämisen kannalla.

Viisaritien parantamisen ja läpiajokiellon poistumisen jälkeen liikennemäärät tiellä ovat kasvaneet merkittävästi. Läpiajoliikennettä kulkee kaikkina viikonpäivinä ja erityisesti ruuhka-aikoihin on tiellä liikennettä jopa jonoksi asti. Lisääntyneen liikenteen lisäksi myös ajonopeudet ovat kasvaneet huolimatta 30 kilometrin nopeusrajoituksesta ja hidastetöyssyistä. Päiväkodin ja alakoulun rakentaminen tien varteen kasvattaisi liikennemääriä entisestään. Vilkas Viisaritie pitää lisäksi ylittää, jotta kevyen liikenteen väylältä pääsisi suunnitellulle päiväkodin tontille.

è *Päiväkoti sijoittuu yleiskaavan rakentamisalueelle. Myös Viikatepuistoon kaavoitetaan päiväkotitontti. Kahden eri päiväkodin sijoittaminen vierekkäin ei ole suositeltavaa. Ensisijainen tavoite on sijoittaa kaikki koulutilat Pähkinärinteen kouluun. Lisäliikenne mahtuu Viisaritielle, jolle myös tonttiliittymä on mahdollinen. Juuri liikennetuotoksen vuoksi päiväkoti on parempi sijoittaa kokoojakadun kuin tonttikadun yhteyteen.*

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu
MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

- Koulujen mitoituksessa on huomioitu yleiskaavan asuntoalueet. Yksi tai kaksi alaluokkaa voidaan jatkossa tarvita Hämevaarassa, mutta niille parempi sijainti on Viikatepuistossa pallokentän luona ja paras sijainti on Pähkinärinteen koulun yhteydessä.
- Päiväkodeille on todellinen tarve. Päivähoito ei toivo ratkaisua, jossa kunnallinen ja yksityinen päiväkoti olisivat samalla paikalla. Yksityinen päiväkoti olisi tulossa 2019, mutta se ei mahdu kaavoitusaikatauluun.
- Y-alue kaavoitetaan päiväkotia varten ja sille varataan riittävän iso tontti. Päiväkodin pysäköinti sijoittuu tontille.
- Puisto merkitään lähivirkistysalueeksi VL, jonne säilytetään yhteys neljältä kadulta. Viisaritien ja Viittatien puoleiset puistonauhat kaavoitetaan leveämmiksi. Kaavaan merkitään ohjeelliset ulkoilureitit. Huomioidaan metsälehmusryhmä ja alueen kautta kulkeva liito-oravan reitti.
- Myös kaupungin omakotitontteja tarvitaan, pieniäkin tontteja kysytään.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Päiväkotitonttien vaihtoehdot.

1. Koivuvaaranpuisto, Viisaritie 23b. Lähinnä Rajatorpantietä, bussiyhteyksiä ja Pähkinärinteen kerrostaloja. Yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

2. Vipupuisto, Viputie 5. Y-tonttia (nyt noin 1700 m2) tulisi laajentaa puistoon ja rakennusoikeutta (nyt 400 k-m2) korottaa. Kapean tonttikadun varrella.

3. Viikatepuisto, Hämeenkyläntie 78. Y-tonttia (nyt 3300 m2) tulee laajentaa puistoon ja rakennusoikeutta (nyt 990 k-m2) korottaa. Yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Vieressä pallokenttä.

Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Vihdintien suunnalle tarvitaan kiireellisesti kaksi uutta päiväkotia. Ne sijoittuvat Koivuvaaranpuistoon ja Viikatepuistoon, koska päiväkodeille sopivia muita vaihtoehtoja ei ole yleiskaavan rakentamisalueilla. Tontit sijaitsevat kokoojakatujen varsilla ja lähellä kysyntää ja bussipysäkkejä ja tonttien vieressä on myös virkistysalue. Päiväkodille varataan riittävän iso tontti.

Lisäksi kaavassa osoitetaan neljä omakotitonttia, koska luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä ja niille on kysyntää. Viheryhteyttä Viisaritien ja Viittatien suuntiin levennetään.

Jos kaavamuutosta ei tehdä, niin päiväkoti ja neljä omakotitaloa jää toteutumatta. Kaupungin velvollisuutena on kuitenkin päivähoidon järjestäminen ja riittävän tonttitarjonnan varmistaminen.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Vantaan kaupunki		
Kaupunkisuunnittelu	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
Kiinteistöt ja asuminen	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Tomi Henriksson	asumisasioiden päällikkö
	Juho Lumme	tontti-insinööri
	Marja Hannikainen	asuntoinsinööri
Kuntatekniikan keskus	Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri
	Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
	Heidi Burjam	maisema-arkkitehti
	Pirjo Salo	liikenneinsinööri
Talous- ja hallintopalvelut	Päivi Riehunkangas	suunnittelija
	Laura Malinen	strategia-asiantuntija
Tilakeskus	Eija Kivineva	hankepäällikkö
Ympäristökeskus	Jarmo Honkanen	ympäristösuunnittelija
	Sinikka Rantalainen	ympäristösuunnittelija

Vantaan Energialta osallistui Mikko Tella.
Aloituskokous pidettiin 21.9.2017 ja kaupungin sisäinen neuvottelu 25.10.2017.
Asemakaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 5.10.2017 ja 10.1.2018.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Havainnepiirros mahdollisesta päiväkodista. Päiväkotihanketta ei ole vielä suunniteltu. / TKa

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavamuutos laaditaan päiväkotia ja neljää omakotitonttia varten.

Puistoalue P muutetaan osin yleisten rakennusten tontiksi Y päiväkotia varten sekä osin erillispientalojen korttelialueeksi AO neljää omakotitaloa varten ja osin Viittakujan katualueeksi mahdolliseksi ajoyhteydeksi Y-tontin takaosaan. Suurin osa Koivuvaaranpuistoa säilyy lähivirkistysalueena VL. Rauhoitettu lehmusryhmä merkitään asemakaavaan suojelluksi puuksi.

Kaavamuutoksen perustelut

Kaavamuutos tuottaa tarvittavan päiväkotitontin sekä neljä omakotitonttia, joille on kysyntää ja jotka täyttävät kaupungin tavoitetta omakotitonttien vuosittaisesta luovuttamisesta.

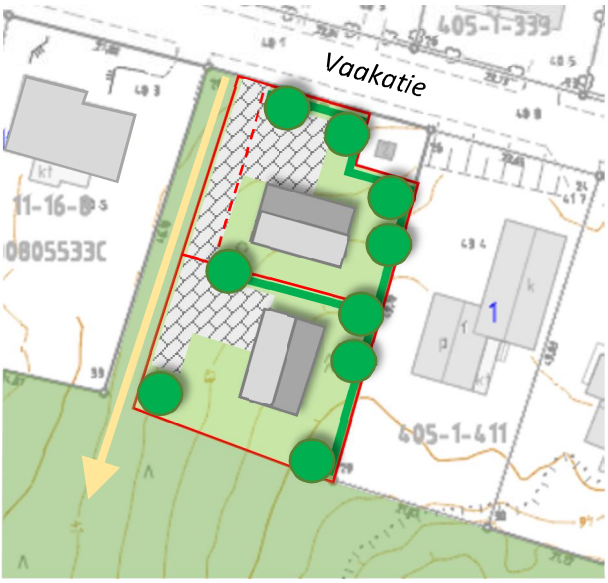
Alue on yleiskaavassa pientaloaluetta. Päiväkotitontin osalta kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Päiväkoti tarvitaan kaupungin kasvun takia.

Omakotitonttien osalta kaavamuutos perustuu kaupungin maapoliittisiin linjauksiin (2014), joiden mukaan luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä sekä kasvaneeseen asuntotuotantotavoitteeseen. Kaavoitettavat tontit sijaitsevat hyvällä maaperällä sekä valmiin kadun ja kunnallistekniikan yhteydessä.

Mitoitus

Tontti	Osoite	Kaavamerkintä	Pinta-ala m2	Kerrosala k-m2	Tonttitehokkuus e
11016/11	Viisaritie 23c	Y	7061	2118	e = 0,30
11017/13	Viittatie 7b	AO	738	184	e = 0,25
11017/14	Viittatie 7c	AO	686	171	e = 0,25
11017/15	Vaakatie 12b	AO	642	160	e = 0,25
11017/16	Vaakatie 12c	AO	650	162	e = 0,25

Pinta-alat ja rakennusoikeudet tarkentuvat tontinmittauksessa.

Vaakatie 12b ja 12c.

Viittatie 7b ja 7c.

Neljä omakotitonttia. Alustavat asemakaavatasoiset luonnokset. TKa

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Asemakaavassa annetaan määräyksiä katoista, julkisivuista ja istutuksista.

Rakennusten ääneneristävyydestä ja hulevesien käsittelystä määrätään rakennusjärjestyksessä.

4.3 ALUEVARAUKSET

Erillispientalojen korttelialueet AO

Tonttitehokkuus e = 0,25 perustuu yleiskaavan tiivistämis- ja täydentämistavoitteeseen sekä Hämevaarassa sovellettuun poikkeamislupakäytäntöön. Suurin kerrosluku on kaksi, kuten samassa korttelissa. Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon. Rakennusoikeudesta 20 % saa olla sellaisia toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista. Kattokaltevuuden tulee olla 10 – 20°. Kattomateriaalin tulee olla tummanharmaa pelti. Rakennuksissa tulee olla avoräystäät. Julkisivujen tulee olla väritykseltään vaaleita. Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan istutuksilla. Tontit tulee rajata virkistysaluetta vastaan 1,0 m korkealla puuaidalla jo rakennusvaiheessa. Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni tontin kadun puoleiseen rakennusalan rajaan ja vähintään 4,0 metrin etäisyydelle tonttien rajoista, kuitenkin vähintään 8,0 metriä katualueella sijaitsevasta energialaitoksen muuntajasta. Asfalttipäällystettä ei saa käyttää. Autopaikkoja on varattava 2 ap / asunto.

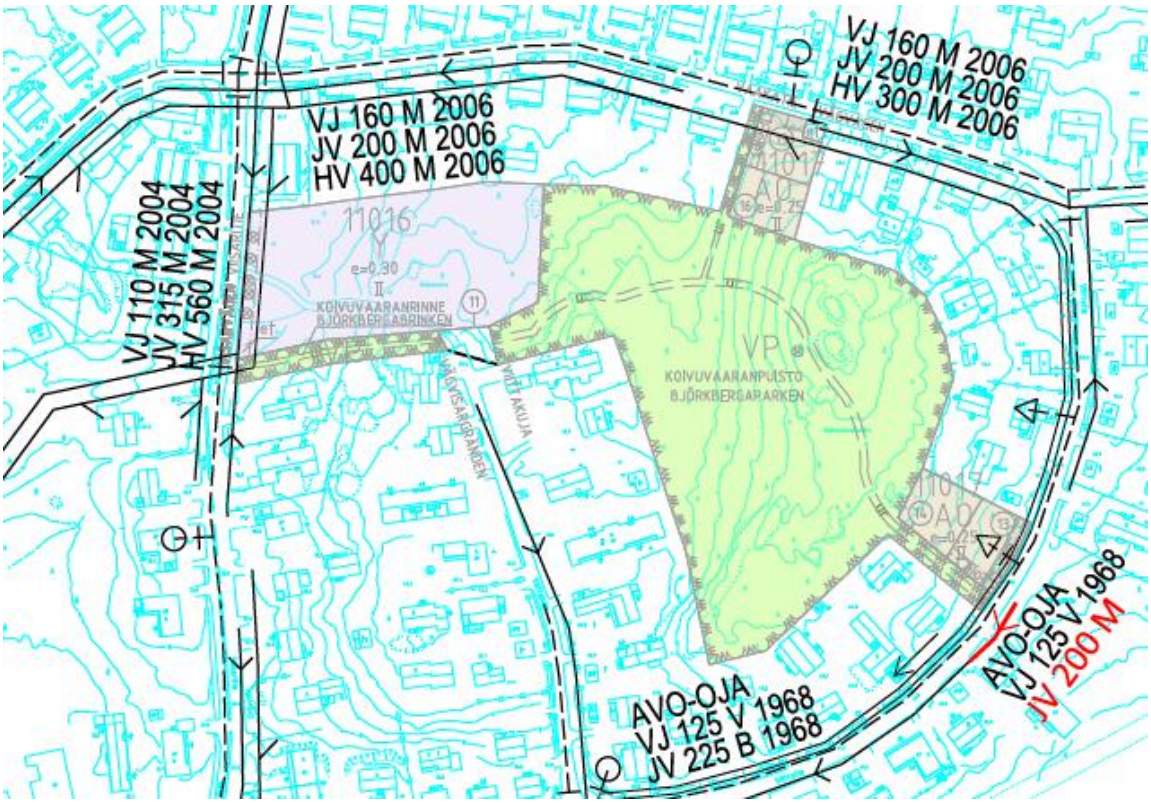
Lähivirkistysalue VL

Alueella oleva rauhoitettu metsälehmusryhmä merkitään asemakaavaan suojelluksi puuksi. Alueelle lisätään kiemurteleva ohjeellinen ulkoilureitti, joka esittelee maastoa, mm. rauhoitetun metsälehmusryhmän ja kallioita.

Yleisten rakennusten korttelialue Y

Tontti kaavoitetaan päiväkotia varten, mutta asemakaava sallii myös muiden yleisten rakennusten tilojen rakentamisen. Tonttitehokkuus e = 0,30 tuottaa 2118 k-m2 rakennusoikeuden, suurin sallittu kerrosluku on kaksi (II). Rakennusoikeutta varataan myös tulevaisuuden tarvetta varten.

Viisaritielle on järjestettävä erillinen sisäänajo ja ulosajo. Lisäksi tontin yläosaan järjestetään katuyhteys Viittakujalta. Autopaikkoja on varattava vähintään 1 autopaikkaa / 150 k-m2, mikä tuottaa 15 autopaikkaa, jos koko rakennusoikeus käytetään.

Vesihuollon esisuunnitelma. Elina Kettunen 22.1.2018

Vesihuolto

Kaavamuutosta varten jätevesiviemäriä laajennetaan Viittatiellä noin 27 metriä. Muilta osin kaavamuutosalue tukeutuu olemassa olevaan vesihuoltoverkostoon. Vesihuollon suunnittelu- ja rakentamiskustannukset ovat arviolta 11 000 €.

Päiväkotitontilla muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää ennen niiden johtamista yleiseen hulevesiverkostoon. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa saman suuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestävälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

Pientalotonteilta ei vaadita viivytystä, joskin myös niitä suositellaan imeyttämään ja viivyttämään hulevesiä ennen johtamista yleiseen verkostoon sekä suunnittelemaan tulvareitti yleisille alueille. Kaikkien tonttien tulee ottaa kuivatuksensa suunnittelussa huomioon yläpuolisilta alueilta valuvat pintavedet ja johdettava ne eteenpäin omassa hulevesijärjestelmässään.

Hulevedet

Kaavamuutoksen myötä vettä läpäisemättömän pinnan määrä tulee kasvamaan nykyiseen verrattuna. Päiväkotitonttia edellytetään viivyttämään hulevesiään, joten sen osalta pyritään siihen, että maksimivirtaama ei kasvaisi luonnontilaan verrattuna.

Pientalotonteilla hulevesiä suositellaan imeyttämään tai viivyttämään kiinteistökohtaisesti hyödyntäen maaston muotoilua ja kerroksellista monipuolista kasvillisuutta. Hulevettä voidaan hyödyntää tontilla esimerkiksi kasteluun. Maaperän salliessa hulevesiä voidaan imeyttää tontilla, jos siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Hulevesien käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti.

4.4 KAAVAN MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET

Vaikutukset kaupunkirakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Tiivistäminen ja täydentäminen ovat yleiskaavan keskeisiä periaatteita, hajarakentamista edullisempaa ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaista. Uudet tontit liittyvät nykyisiin katuihin ja kunnallistekniikkaan.

Hämevaaran asemakaavallinen rakenne on väljä, matala, puutarhakaupunkimainen, 1950-luvulta, mutta kaupunki on niistä ajoista kasvanut eikä sijainti ole enää syrjäinen. Kaava vastaa kasvavan kaupungin haasteisiin. Kaavamuutoksessa menetetään osa metsäistä virkistysaluetta, mutta saadaan tontteja päiväkotia ja asuntoja varten. Myös nykyisille asuintonteille on sallittu lisärakentamista asemakaavalla 1985 ja poikkeamisluvin.

Sopivia päiväkotitontteja on vaikea löytää hyvien liikenneyhteyksien ääreltä ja läheltä asuntoalueita. Lähikaupunginosiin ollaan kaavoittamassa lisää asumista paitsi Hämevaaraan, myös Linnaisiin, Hämeenkylään ja Pähkinärinteeseen. Lisäksi nykyisiä asuintontteja on mahdollista täydennysrakentaa. Autioniityn päiväkodista joudutaan luopumaan. Kaavoitettava tontti sijaitsee kokoojakadun varrella ja lähellä bussipysäkkejä ja Pähkinärinteen kerrostaloja. Koivuvaaranpuiston tontille on kokonsa ja sijaintinsa vuoksi mahdollista sijoittaa täysikokoinen päiväkoti (1500 k-m2) pihoineen. Päiväkotitontti myös liittyy virkistysalueeseen, jonne voidaan tehdä retkiä.

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Virkistyskäytössä olevaa luonnonympäristöä muuttuu osin rakennetuksi tonttimaaksi, mutta enin osa Koivuvaaranpuistoa jää yhä jäljelle lähimetsäksi, joka on saavutettavissa neljältä kadulta.

Lehtopöllö on harvinainen, mutta ei luonnonsuojeluasetuksessa mainittu suojeltu laji. Lehtopöllöä ei tavattu Koivuvaaranpuistossa enää 2015. Luonnonsuojelulain 2 §:n mukaan luonnonsuojelusuunnittelussa ja maiseman suojelussa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset näkökohdat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Päiväkotihankkeella on suuri taloudellinen ja sosiaalinen merkitys. Alue on varattu yleiskaavassa rakentamiseen.

Kolmannes kaupungin pinta-alasta on yleiskaavassa osoitettu virkistys- ja luonnonsuojelualueiksi. Kaupunki on myös aktiivisesti hankkinut ja suojellut luonnonsuojelualueita.

Kaava ei vaikuta rauhoitettuun metsälehmusryhmään, joka merkitään asemakaavaan.

Liikenteelliset vaikutukset

Päiväkodin (8 ryhmää, 128 lasta) liikennetuotos on noin 285 ajon/vrk ja neljän pientalotontin noin 12 ajon/vrk. Liikenne mahtuu hyvin katuverkolle. Päiväkodin liikenne sijoittuu kokoojakadulle. Pysäköinti järjestetään tonteilla.

Sosiaaliset vaikutukset

Kaupungin velvollisuutena on lasten päivähoidon järjestäminen. Kaava vastaa kaupungin kasvun ja päivähoidon tarpeen haasteeseen. Alueelle muuttaa uusia asukkaita nykyisten asukkaiden naapuriin. Omakotitalojen rakentaminen tuottaa asunnonvaihtoketjun, mikä parantaa ihmisten asuinoloja. Rakentaminen tarjoaa työtä.

Taloudelliset vaikutukset

Kaupunki järjestää päivähoitopalvelut kustannustehokkaasti. Omakotitonteista saadaan maanmyynti- ja verotuloja. Tontit liittyvät nykyisiin katuihin ja kunnallistekniikkaan. Koivuvaaranpuistoon tulee järjestää ulkoilureitit.

Laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenteeseen ja ilmastoon ovat vähäisiä. Kaavamuutos ei heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Rakennusten ääneneristävyydestä ja hulevesien viivytyksestä määrätään rakennusjärjestyksessä. Lentomelua vastaan määrätty ääneneristävyys kattaa myös tieliikennemelun.

4.6 NIMISTÖ

Kaupunginosan nimi *Hämevaara* (1954) / *Tavastberga* (1972) liittyy läheisiin 1950-luvun alueisiin Leppävaaraan ja Lintuvaaraan. Alue on ollut *Tavstbyn* (Hämeenkylän) takamaata ja osa *Tavastkullan* säteriratsutilaa. *Koivuvaara* (1960) / *Björkberga* (1971) on osa Hämevaaraa.

Vaara-sana on itäsuomalainen. Hämevaaraa 1950-luvulla kaavoitettaessa maanomistajaa edusti pankinjohtaja Lauri af Heurlin (1913-1977), jonka äiti taiteilija Elli Tompuri oli kotoisin Vehkalahdelta. Maankohoumaa tarkoittava vaara-sana on saamelaisperäinen ja vanhoja vaara-paikannimiä esiintyykin vain Täyssinän rauhan rajan (1595) itäpuolella. Helsingin pitäjässä on maankohoumista käytetty vanhastaan sanoja mäki ja kallio. Ruotsinkielisissä luontonimissä on -et, asutusnimissä -a.

Koivuvaaranpuisto / *Björkbergaparken* nimettiin 1979. Alueen kadunnimiä ovat 1957 *Vaakatie* / 1966 *Vågvägen*, 1966 *Viisaritie* / *Visarvägen*, 1966 *Viittatie* / *Stakvägen* ja 1966 *Viittakuja* / *Stakgränden*. Näistä Viittatie ja Viittakuja saivat 2017 korjatut käännökset *Vägvisarvägen* ja *Vägvisargränden* (Kala 13.12.2017).

Koivuvaaranrinne / *Brjörkbergabrinken* on Koivuvaaranpuistosta erilleen jäävä osa, joka on rinnettä.

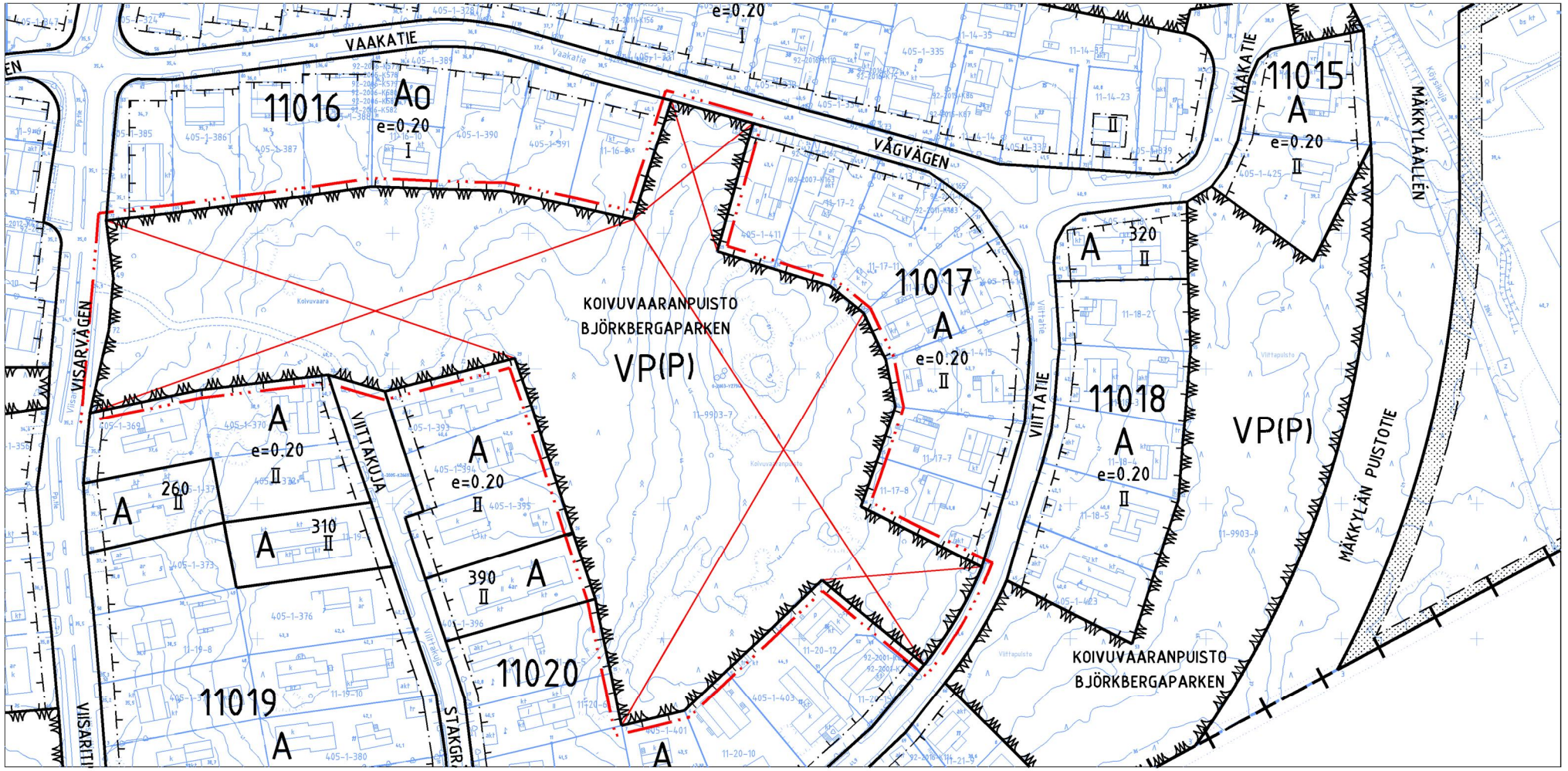
5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta.
Päiväkotitontille voidaan toteuttaa joko yksityinen tai kunnallinen päiväkoti.
Omakotitontit myydään tai vuokrataan yksityisille rakentajille.
Rakennuslupien hakemisesta ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla.

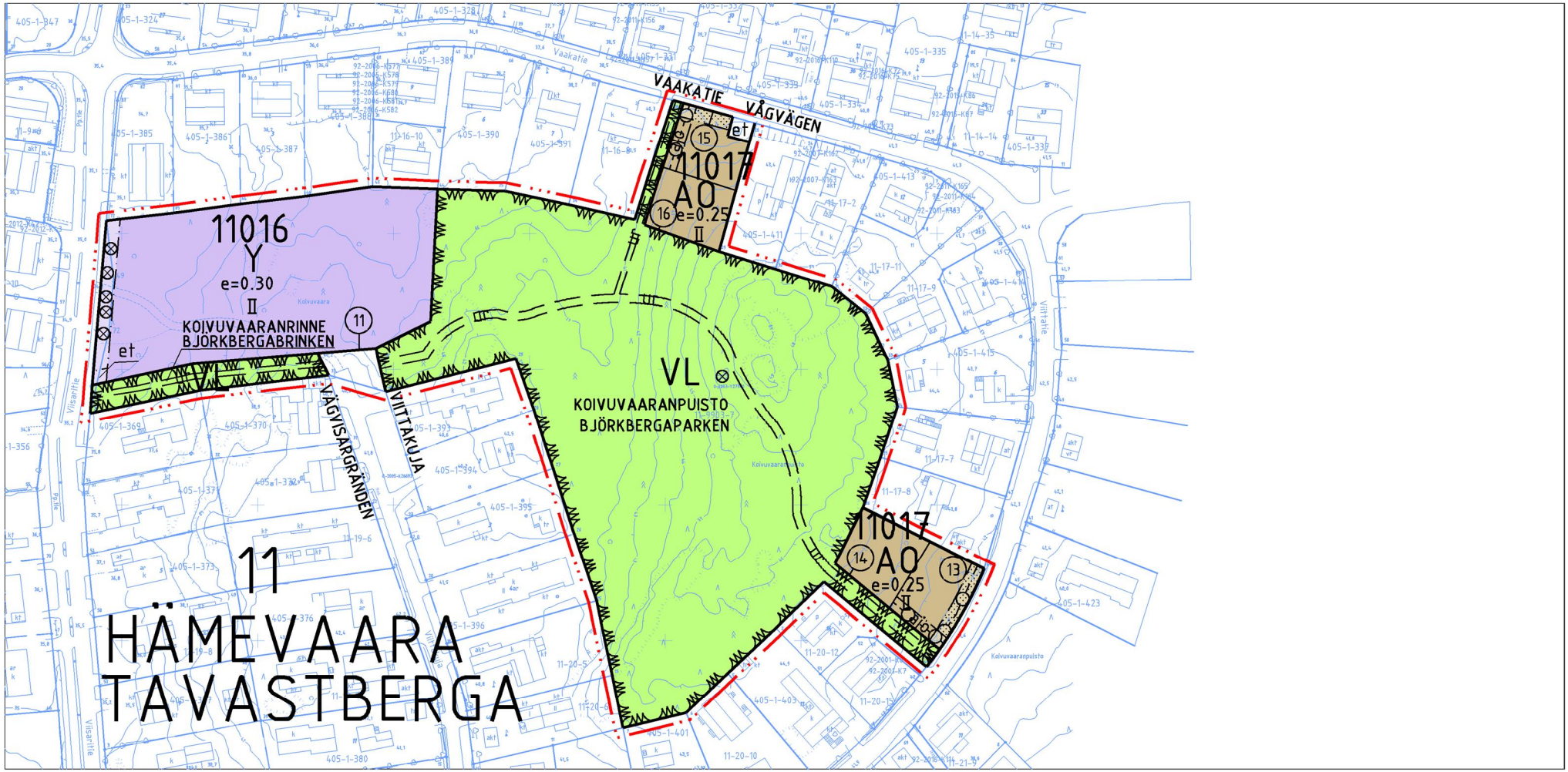
VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu / Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö
Vantaa 29.1.2018

Ti–0 K————t0

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti
timo.kallaluoto@vantaa.fi
p. 050 3122 132
Kielotie 28, 01300 Vantaa

POISTETTAVAT MERKINNÄT

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

0 75 150m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakartlalehtien numerot Baskartbladens nummer	1 / 2
002360	29.1.2018	682489	

Vantaan kaupunki

KOIVUVAARANPUISTO

Kaupunginosa 11, Hämevaara

Asemakaavan muutos

Osat kortteleista 11016 ja 11017
sekä virkistys- ja katualueet.

Tonttijako

Osat kortteleista 11016 ja 11017.

1:2000

Vanda stad

BJÖRKBERGAPARKEN

Stadsdel 11, Tavastberga

Ändring av detaljplanen

Delar av kvarteren 11016 och 11017
samt rekreations- och gatuområden.

Tomtindelning

Delar av kvarteren 11016 och 11017.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
A0	**Erillispientalojen korttelialue.**	**Kvartersområde för fristående småhus.**
	Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon.	På varje tomt får byggas en bostad.
	Rakennusoikeudesta 20 % saa olla sellaisia toimisto- ja työtiloja, jotkaeivät häiritse asumista.	Av byggnadsrätten 20 % får vara sådana kontors- och arbetsutrymmar som inte stör boendet.
	Kattokaltevuuden tulee olla 10 - 20°.	Taklutningen ska vara 10 - 20°.
	Kattomateriaalin tulee olla tummanharmaa pelti.	Takmaterialet ska vara mörkgrå plåt.
	Rakennuksissa tulee olla avoräystäät.	Byggnaderna ska ha öppen takfot.
	Julkisivujen tulee olla väritykseltään vaaleita.	Fasaderna ska vara ljusa till färgsättningen.
	Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan istutuksilla.	Tomterna ska gränsas mot gatan och andra tomter med planteringar.
	Tontit tulee rajata virkistysaluetta vastaan 1,0 m korkealla puuaidalla jo rakennusvaiheessa.	Tomterna ska gränsas mot rekreationsområdet med 1,0 m högt staket av trä redan under byggfasen.
	Koivuvaaranpuistosta valuvat pintavedet tulee ottaa huomioon tonttien kuivatuksen suunnittelussa.	Ytvatten som rinner från Björkbergaparken ska beaktas vid planeringen av tomternas tork-ning.
	Asfalttipäällystettä ei saa käyttää.	Asfaltbeläggning får inte användas.
	Autopaikkoja on varattava 2 ap / asunto.	Bilplatser ska reserveras 2 bp / bostad.
Y	**Yleisten rakennusten korttelialue.**	**Kvartersområde för allmänna byggnader.**
	Viisaritielle on järjestettävä erillinen sisäänajo ja ulosajo.	Till Visarvägen ska ordnas separat infart och utfart.
	Viisaritien viereen on sijoitettava energialaitoksen muuntaja.	Energianstalts transformator ska placeras intill Visarvägen.
	Autopaikkoja on varattava vähintään 1 autopaikkaa / 150 k-m².	Bilplatser ska reserveras mist 1 bilplats/ 150 vy-m².
VL	**Lähivirkistysalue.**	**Område för närrekreation.**
	Koivuvaaranpuistossa on rauhoitettu metsälehmusryhmä.	Det finns en skyddad skogslindsgrupp i Björkbergaparken.
	Alueelle saa rakentaa ulkoilureittejä ja muita vähäisiä rakenteita.	På området får byggas friluftsrutter och andra mindre strukturer.
———	**Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.**	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
——·——·——	**Osa - alueen raja.**	**Gräns för delområde.**
⑪	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**

	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
11	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
HÄME	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
11016	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
VIITTAKUJA	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
e=0.25	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
et	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.	Område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk service.
ur	Ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
⊗	Kaupunkikuvallisesti arvokas puuyksilö. Puuta ja sen juuristoa ei saa vahingoittaa.	Med tanke på stadsbilden ett värdefullt träd. Trädet och dess rotsystem får ej skadas.
	Katu.	Gata.
ajo	Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.	Riktgivande körförbindelse inom området.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
	TONTTIJAKO	TOMTINDELNING
	Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	22.01.2018
Kaavan nimi	002360 11	**Hämevaara Koivuvaaranpuisto**	
Hyväksymispvm		**Ehdotus pvm**	
Hyväksyjä		**Vireille tulosta ilm. pvm**	21.09.2017
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002360
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	3,1733	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	3,1733

Ranta-asemakaava

	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**3,1733**	**100,0**	**2797**	**0,09**	**0,0000**	**2797**
A yhteensä	0,2716	8,6	679	0,25	0,2716	679
AO	0,2716	100,0	679	0,25	0,2716	679
P yhteensä						
Y yhteensä	0,7061	22,3	2118	0,30	0,7061	2118
Y	0,7061	100,0	2118	0,30	0,7061	2118
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,1648	68,2	0		-0,9881	0
VL	2,1648	100,0	0		-0,9881	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0308	1,0	0		0,0104	0
Kadut	0,0308	100,0	0		0,0104	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**3,1733**	**100,0**	**2797**	**0,09**	**0,0000**	**2797**
A yhteensä	0,2716	8,6	679	0,25	0,2716	679
P yhteensä						
Y yhteensä	0,7061	22,3	2118	0,30	0,7061	2118
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,1648	68,2	0		-0,9881	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0308	1,0	0		0,0104	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

VANTAAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS NRO 002360
11 HÄMEVAARA
MUISTUTUKSET JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

16.4.2018

Asemakaavan muutosehdotus 002360 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 21.2. – 22.3.2018. Tällöin jätettiin yksi muistutus.

Naapuri A

Muistutus

”Koivuvaaranpuisto on ollut asukkaiden virkistyskäytössä vuosikymmenet, älkää tuhotko henkireikäämme lisärakentamisella puistoon.
Lisätkää rakennusoikeutta jo olemassa oleville tonteille saadaan lisäasukkaita luontoa tuhoamatta.
Kuunnelkaa asukkaita, säästäkää lähipuisto asukkaiden virkistyskäyttöön.”

Vastine

Enin ja ylevin osa Koivuvaaranpuistoa säilyy virkistysalueena.
Kasvavassa kaupungissa tarvitaan rakennusmaata. Päiväkotitontti sijoittuu yleiskaavan täydennysrakentamisalueelle. Päiväkodin tarve on kiireellinen.
Myös pientalotonteille on jatkuva kysyntä.
Lisärakentamista ei tule muistuttajan tontin eteen.
Nykyisille tonteille voidaan myöntää lisärakentamista poikkeamisluvalla.

Tarkistukset

–

VANTAAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS NRO 002360
11 HÄMEVAARA
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

16.4.2018

Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 päätti oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta 002360.
Lausuntoja pyydettiin 1 kpl ja saatiin 1 kpl.

Vantaan Energia Oy

Lausunto

Sähköverkko:
Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 – 2 mukaisesti.
Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.
Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että kaavatyössä säilytetään paikka muuntamovaraukselle Y-tontilla kaavakarttaan merkatussa paikassa Viisaritien laidassa.
Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko:
Ei huomautettavaa.

Vastine

Sähkökaapeleita joudutaan siirtämään rakennustöiden yhteydessä.
Kaapeleiden sijainti ilmenee kaupungin johtokartalta.
Muuntamovaraus Y-tontilla Viisaritien laidalla säilyy.

Tarkistukset

–

10 § **Detaljplaneändring 002275 och tomtindelning, 13 Friherrs / Raspvägen och Täljvägen**

VD/6605/10.02.04.01/2015
HP/TLA/TKA/SRU/MKU/ET/AV,HY-L/EA

På Raspvägen (vid Stämjärnsvägen 26) och Täljvägen 9 planläggs sju egnahemstomter på platsen för två parker. Planändringen överensstämmer med generalplanen, de markpolitiska riktlinjerna och planeringsprinciperna för småhusområdet i Friherrs.

Detaljplaneändringen gäller en del av kvarteren 13047 och 13058 samt gatuområdet i stadsdel 13, Friherrs.
Ändringen gäller parkområden i den detaljplan som upphävs.

Tomtindelningen gäller en del av kvarteren 13047 och 13058.

Området ligger på Stämjärnsvägen 26 (blivande Raspvägen) och Täljvägen 9b.

Den som ansöker om planändring
Vanda stad, fastigheter och boende

Markägare
Vanda stad

Deltagare i beredningen av planen
Planen har gjorts som stadens eget arbete.

Generalplanen
I den generalplan med rättsverkningar som godkänts av stadsfullmäktige 17.12.2007 är området småhusområde A3.

Planeringsprinciperna för Friherrs småhusområde
Stadsstyrelsen godkände 11.12.2017 planeringsprinciperna för småhusområdet i Friherrs, i vilka man bedömt att parkerna inte bildar en viktig del av grönområdesnätverket och att det är möjligt att bygga med beaktande av specialvillkoren. Som exploateringstal har e = 0,25 föreslagits. I planeringsprinciperna har byggandet och parkernas tillräcklighet granskats ur perspektivet för hela stadsdelen.

Detaljplaneändringen
Vanda stads fastigheter och boende (tidigare företagsservicen) ansöker om att ändra två parkområden till egnahemstomter.

I den gällande detaljplanen är områdena parkområden P.

Området består av blandskog (granar, aspar, björkar, alar). I området finns gamla vatten- och avloppsledningar som flyttas, en pappersinsamlingsplats och en transformatorstation vilka kan stå kvar på sina platser, och gamla vägavsnitt som ansluts till de blivande tomterna. I området finns det inte några inventerade naturobjekt.

I detaljplaneändringen ändras parkområdena till kvartersområde för fristående småhus AO och delvis till gatuområden.
I området bildas sju egnahemstomter med en byggrätt på 165 – 190 m²-vy. Det största våningstalet är två. På respektive tomt får högst en bostad byggas. Området för pappersinsamling, körförbindelsen till tomterna på nordsidan och transformatorstationens område ändras till gatuområden. Den totala byggrätten blir 1 210 m²-vy och exploateringstalet är e = 0,25.

På respektive tomt får en bostad byggas. Husen är ljusa till sina fasader och taken är grå. På varje tomt får dessutom ett grönrum på 10 m2 byggas, vilket förbättrar boendets kvalitet jämfört med en terrass.

Områdena ansluts till de befintliga gatorna och är väl lämpade för småhustomter. Båda är gamla vägområden.

I närheten finns ett vidsträckt rekreationsområde.

Deltagande och växelverkan
Ett program för deltagande och bedömning gjordes upp 30.7.2015.
Ett möte om planen hölls på platsen 12.8.2015.

Om ärendet lämnades 22 åsikter in, varav 16 st. inlämnades av invånare. I åsikterna tog man framförallt upp
- byggande i parken och förtätning,
- exploateringstalet e = 0,25, då det är e = 0,20 på övriga tomter i Friherrs,
- att trafiken ökar på Stämjärnsvägen och Täljvägen,
- att Täljvägen är smal, vägens skick, skötsel och sikten är dålig,
- att Skruvgängsvägen öppnas för trafik och å andra sidan motstånd mot öppnandet,
- en körförbindelse till tomterna på norra sidan om Stämjärnsvägens park,
- placeringen av pappersinsamlingsplatsen.

Med anledning av åsikterna blir området för pappersinsamling kvar på sin plats och en gatuförbindelse ordnas till tomterna på nordsidan, då byggrätten har minskat en aning. Avstängningen av Stämjärnsvägen har uteslutits ur planändringen. Exploateringstalet e = 0,25 är i enlighet med planeringsprinciperna för Friherrs. Täljvägen är en vanlig tomtgata vars trafikmängd skulle öka med ca 20 körningar/dygn (nu 70 körningar/rusningstimme).

Samtliga åsikter med svar presenteras i planbeskrivningen.

Stadens markpolitiska riktlinjer
Planen överensstämmer med stadens markpolitiska riktlinjer (FGE 22.9.2014) enligt vilka man i första hand planlägger stadsägd mark och där man beslutat öka antalet småhustomter som överlåts. Planen ger staden 1 210 m²-vy bostadsvåningsyta, sammanlagt sju småhustomter.

Avtal
Detaljplaneändringen omfattar inte något markanvändningsavtal.

Stadsplaneringsnämnden 18.12.2017 § 20

Stadsplaneringsdirektörens förslag:

Nämnden beslutar att
a) lägga fram det 18.12.2017 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002275 och förslaget till tomtindelning, 13 Friherrs / Raspvägen och Täljvägen, i 30 dagar i enlighet med MBF 27 §,
b) berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Framläggning
Förslaget till detaljplaneändring och förslaget till tomtindelning hölls framlagt 24.1–22.2.2018 med stöd av MBF 27 §. Inga anmärkningar inlämnades under denna tid.

Planutlåtanden
Stadsplaneringsnämnden beslutade berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden. Utlåtanden begärdes och 1 st. lämnades in.
HRM utlåtande innehöll det som redan finns i planbeskrivningen och hade ingenting att anmärka.

Stadsplaneringsnämnden 16.4.2018 § 15

Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att
a) utlåtandet ges svar i enlighet med bilagan,
b) det 18.12.2017 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002275 och förslaget till tomtindelning, 13 Friherrs / Raspvägen och Täljvägen förs till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsstyrelsen 23.4.2018 § 22

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö:
Styrelsen beslutar att
a) utlåtandet ges svar i enlighet med bilagan,
b) föra det 18.12.2017 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002275 och förslaget till tomtindelning, 13 Friherrs / Raspvägen och Täljvägen till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 10

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar godkänna det 18.12.2017 daterade förslaget till detaljplaneändring nr 002275 och förslaget till tomtindelning, 13 Friherrs / Raspvägen och Täljvägen.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:
– Beskrivning av detaljplaneändringen 18.12.2017
– Utlåtanden och svar 16.4.2018

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information:
områdesarkitekt Timo Kallaluoto, tfn 050 3122132, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

002275 RASPITIE JA VUOLUTIE

VAPAALA

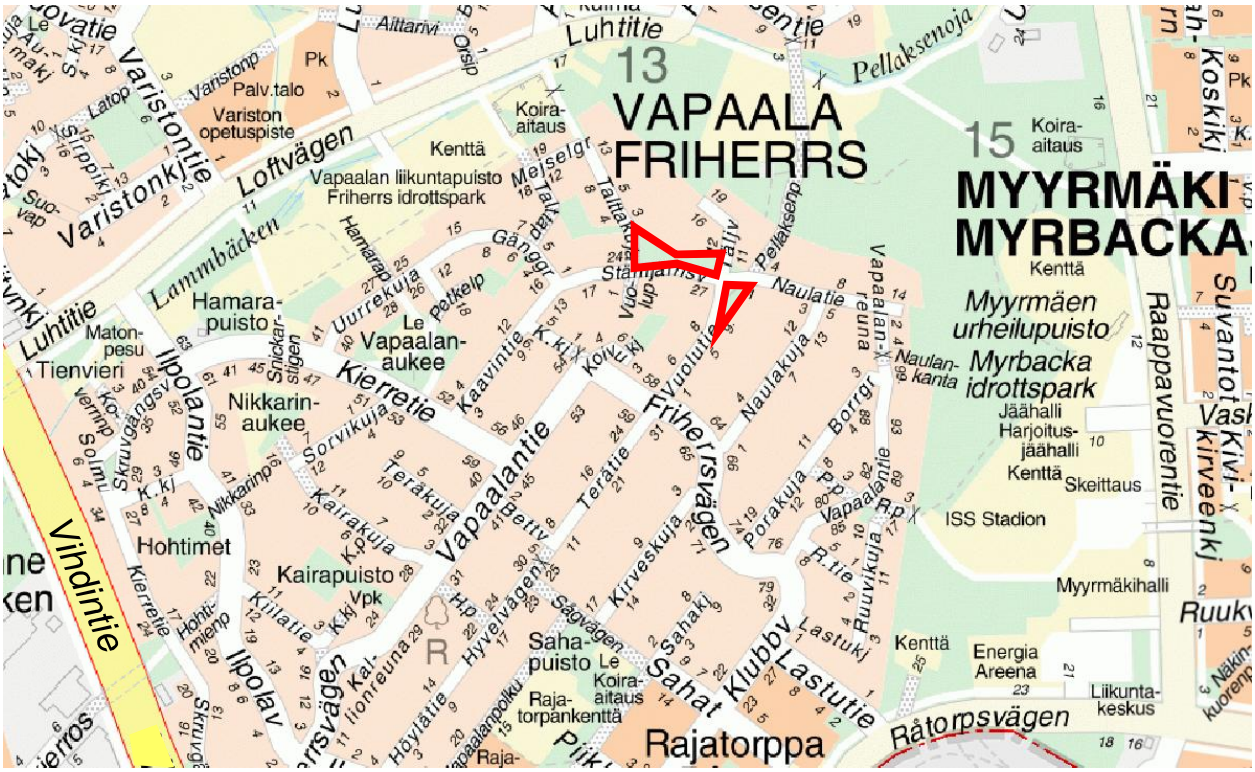
Maria Hyövälti

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavan muutoksen selostus sekä tonttijako,
joka koskee 18.12.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002275

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Raspitielle (Kaavintie 26:n kohdalle) ja Vuolutie 9:n kohdalle kaavoitetaan seitsemän omakoti-tonttia kahden puiston paikalle.

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin kaupunginosa 13 Vapaala

osa kortteleista 13047 ja 13058 sekä katualuetta

(Kumoutuvan asemakaavan puistoalueita.)

Tonttijako

osa kortteleista 13047 ja 13058

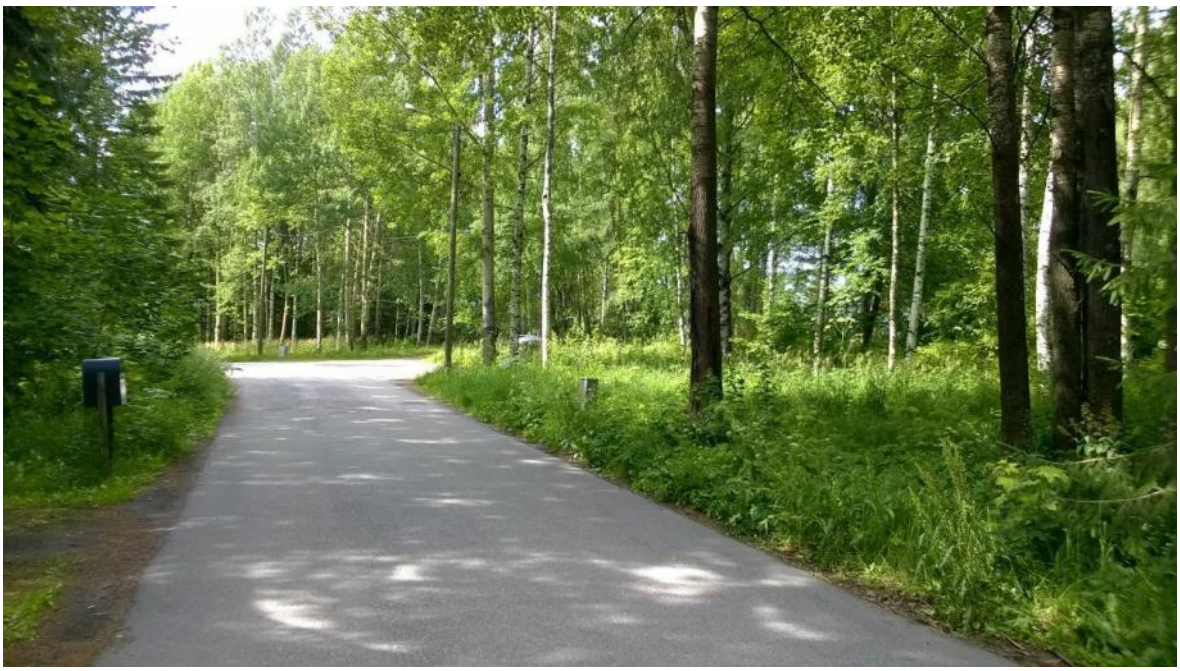
Kaava-alueen sijainti

Kaavintie 26 (tuleva Raspitie) ja Vuolutie 9b

Kaavaprosessin vaiheet

- Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nyt kiinteistöt ja asuminen) haki kaavamuutosta 14.7.2015.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 30.7.2015.
- Mielipiteet pyydettiin 10.9.2015 mennessä ja niitä saatiin 22 kappaletta (MRL 62 §).
- Kaavatilaisuus pidettiin paikalla 12.8.2015.

1. TIIVISTELMÄ

Kaavintie länteen, tontitettava alue oikealla. TKa 21.7.2015

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen (aiemmin yrityspalvelut) hakee kahden puistoalueen muuttamista omakotitonteiksi. Kaupungin maapoliittisissa linjauksissa (Kv 22.9.2014) luovutettavien pientalotonttien lukumäärää on päätetty lisätä.

Alue on sekametsää (kuusia, haapoja, koivuja, leppiä). Alueella on vanhoja vesi- ja viemärijohtoja, jotka siirretään, paperinkeräyspiste ja muuntaja, jotka voivat jäädä paikalleen, sekä vanhoja tieosuuksia, jotka liitetään tontteihin. Alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3.

Voimassa olevassa asemakaavassa alueet ovat puistoalueita P.

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että nämä puistot eivät ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja rakentaminen on reunaehdot huomioiden mahdollista. Tonttitehokkuudeksi on esitetty e = 0,25.

Asemakaavamuutoksessa puistoalueet muuttuvat erillispientalojen korttelialueeksi AO ja osin katualueiksi. Alueelle syntyy seitsemän omakotitonttia, joiden rakennusoikeudet ovat 165 – 190 k-m2. Suurin kerrosluku on kaksi. Kullekin tontille saa rakentaa enintään yhden asunnon. Paperinkeräysalue, ajoyhteys pohjoispuolisille tonteille ja muuntajan alue muutetaan katualueiksi. Kokonaisrakennusoikeudeksi muodostuu 1 210 k-m2 ja tonttitehokkuudeksi e = 0,25.

Alueet liittyvät oleviin katuihin ja sopivat hyvin pientalotonteiksi. Molemmat ovat vanhoja tiealueita. Lähellä on laaja virkistysalue.

Asemakaavaan merkitään tonttijako.

2. LÄHTÖKOHDAT

Ilmakuva etelästä 2014.

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Vapaala on pääosin pientaloaluetta, Rajatorpan osalta kerrostaloaluetta.

2.1.2 Luonnonympäristö

Puistoalueet ovat metsää, mutta metsäsuunnitelmaa ei ole tehty. Alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Myyrmäen luonnonhoitosuunnitelmasta (Kuja 8.9.2004):

Metsäkuviot.

● Metsäkuvio 0113 013, Vuolutienpuisto:
Alue sulautuu viereiseen tonttiin. Tonttia on kuitenkin rajattu teräsverkkoaidalla. Ylispuina kasvavat kuusi ja haapa. Aluskasvillisuus on vesojen osalta vähäistä. Jopa haapa ei ole versonut voimakkaasti tai vesoja on poistettu. Mustikka ym. ruohovartinen kasvillisuus on rehevähköä.

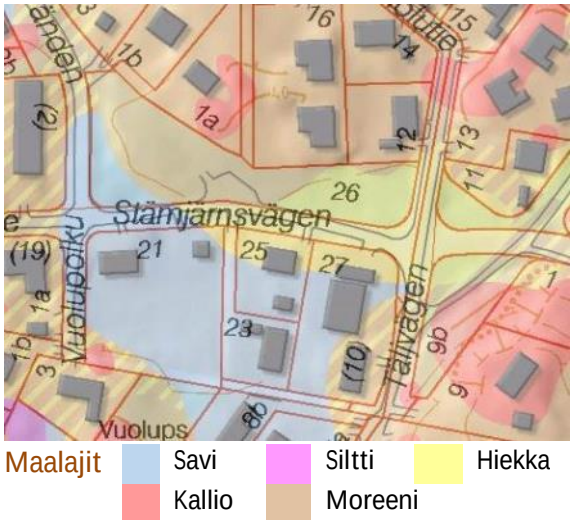
● Metsäkuvio 0113 014, Kaavintienpuisto:
Kaavintien varrella ja Talttakujasta itään sijaitsee kapeahko metsäinen vyöhyke. Itä- ja länsiosa eroavat keskenään ja niiden keskellä on hiekkapintainen vanhan tien osa. Jatkossa puisto säilytetään suojaavana ja kerroksellisena vihervyöhykkeenä.

Kuvio 1: Länsiosassa on tehty puuston- ja vesakonharvennus, jossa on jätetty kasvamaan ylispuustoksi pääasiassa haapaa ja koivua. Alispuustona on harvassa kuusia ja em. puulajeja. Kalliota on paikoin ja kuviolla on myös vanhoja kivijalka- ja muurirakenteita.

Kuvio 2: Itäosa on maastoltaan tasaisempi ja kosteampi. Tälläkin kuviolla on tehty puuston- ja vesakonharvennus. Ylispuina kasvavat nyt lepät, haapa ja koivu. Alispuina on harvassa em. lajeja ja yksittäisiä kuusia. Pohjakerros on rehevää, missä mm. vadelma viihtyy.

Ilmakuva v. 1976.

Maaperä on osin kalliota, hiekkaa, moreenia ja savea. Alue on normaalisti rakennettava. Rakentajan tulee tehdä rakennuspaikkakohtainen maaperätutkimus.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Kaavamuutosalueella ei ole rakennuksia, mutta alueella on muuntaja, paperinkeräyspiste sekä kunnallisteknisiä johtoja.

Naapuritonteilla on yksi- ja kaksikerroksisia yhden ja kahden asunnon taloja ja rivitaloja vuosilta 1952 – 1990. Julkisivuissa on käytetty eri materiaaleja (enimmäkseen vaaleita puu- ja tiilitaloja).

Palvelut

Vapaalassa on koulu, päiväkoteja ja ostoskeskus. Vapaalantielle on kaavoitteilla Lidlin kauppa (asemakaavamuutos 002345).

Myyrmäen aluekeskukseen Paalutorille on 2,2 km.

Virkistys

Lähellä on laaja virkistysalue: Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto.

Liikenne

Kaavintie ja Talttakuja ovat tonttikatuja, jotka liittyvät Uurrekujan kautta Ilpolantiehen ja Vuolutien kautta Vapaalantiehen. Jalkakäytäviä ei tonttikaduilla ole.

Vuolutiellä kulkee 70 ajoneuvoa/ruuhkatunti, mikä sisältää polkupyörät. Vuolutien ja Vapaalantien liittymän toimivuus on tavanomainen. (Laskenta ja seuranta 24.8.2017 klo 15.52 – 16.52)

Bussit Vapaalantieltä Elielinaukiolle, Myyrmäkeen ja Martinlaaksoon.

Kulttuurihistorialliset kohteet

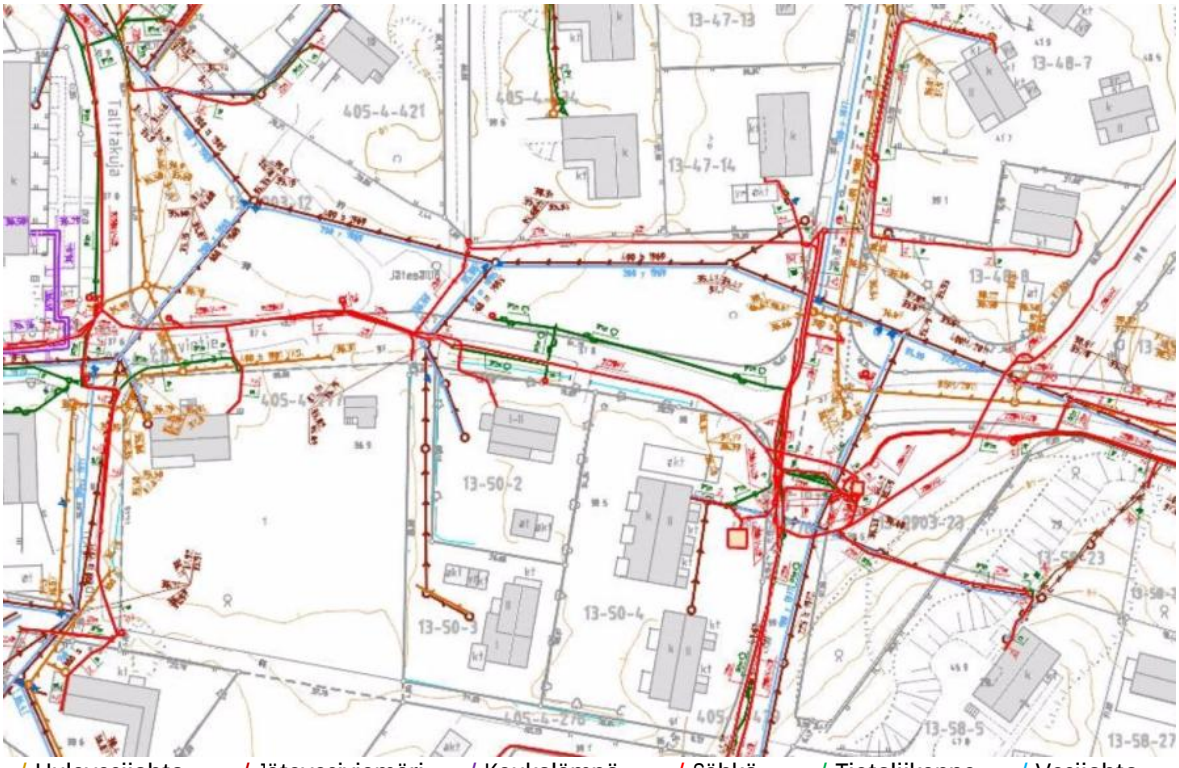
Alueella ei ole rakennusperintökohteita eikä tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Pellaksenpolun syrjään jäänyt osuus Naulatien suunnasta. TKa 21.7.2015

Tekninen huolto

Alueelle on rakennettu kunnallistekniikkaa seuraavasti:

/ Hulevesijohto / Jätevesiviemäri / Kaukolämpö / Sähkö / Tietoliikenne / Vesijohto

Nykyinen kunnallistekniikka.

Kunnallistekniikka on vanhaa ja tulee joka tapauksessa uusittavaksi, kuten Nuolitiellä on jo tehty.

Lisäksi Kaavintien puistossa on HSY:n alueellinen paperin keräyspiste ja Vuolutien puistossa on energialaitoksen muuntaja, jonka kaapeleita voidaan siirtää.

Vesistöt ja vesitalous
Kaavoitettavat pientalotontit sijaitsevat rakentamattomilla puistoalueilla, jotka ovat pääosin metsää. Pohjoisemman puiston keskellä on sorapintainen alue, jossa on aluekeräyspiste ja ajoyhteys pohjoispuoliselle tontille. Eteläpuolisen puiston halki kulkee vanha jo käytöstä poistettu ajoyhteys Vuolutieltä Naulatielle. Nykytilanteessa puistoihin satavat vedet pääasiassa imeytyvät maaperään. Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Suuremmilla sateilla tai maan ollessa jäässä vedet ohjautuvat Vuolutien ja Talttakujan hulevesiviemäreihin, joilla vedet johdetaan pohjoiseen Vapaalan pohjoispuoliselle viheralueelle. Siellä vedet virtaavat ojaverkostoa pitkin Pellaksenojaan, josta ne laskevat Varistonojaa Pikkujärveen, edelleen Pitkäjärveen ja lopulta Espoossa mereen.

Vedenjakelu
Kaava-alueella on olemassa oleva vesijohtoverkosto. Alue kuuluu vedenjakelujärjestelmässä Myyrmäen painepiiriin, johon vedet johdetaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Helsingistä. Alueen painetasot vaihtelevat välillä +82 ... +96 m.

Jätevesiviemäröinti
Kaava-alueella on olemassa oleva jätevesiviemäriverkosto, jolla jätevedet johdetaan länteen Vapaalan jätevedenpumppaamolle ja sieltä runkoviemärissä Vihdintien alitse Hämeenkylään ja edelleen Hämevaaraan. Hämevaarassa runkoviemäri liittyy Espoon viemäriverkostoon, jossa jätevedet päätyvät Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesijärjestelmä
Alueen hulevedet johtuvat maastonmuotoja pitkin Naulatien ja Talttakujan hulevesiviemäreihin. Hulevesiviemärit johtavat vedet pohjoiseen purkaen vedet avo-ojiin. Avo-ojista vedet päätyvät Vapaalan pohjoispuolella virtaavaan Pellaksenojaan.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

- *Lentomelu:* Lentomelutaso Lden 50 - 55 dB edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja vastaavilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä. Rakennusten ääneneristävyydestä määrätään rakennusjärjestyksessä.
- *Tiemelu:* Alue ei ole tiemelualuetta.

Maanomistus
Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

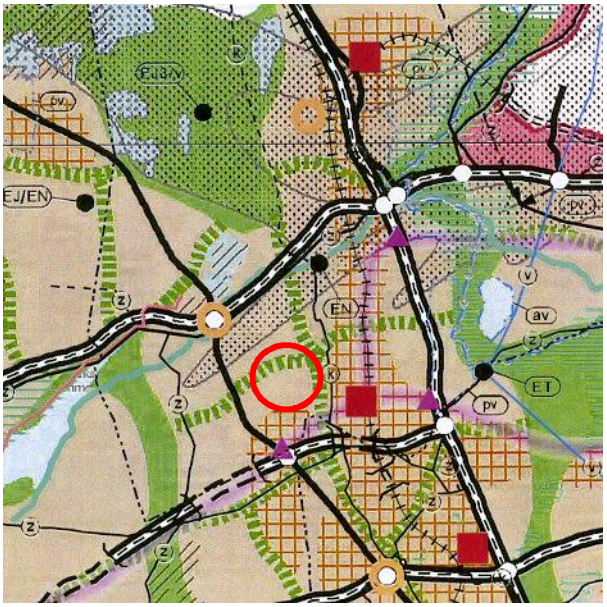
Tavoitteena on mm. että asuin- ja työpaikka-alueita ei sijoiteta erilleen muusta yhdyskuntarakenteesta ja että pääkaupunkiseudulla varmistetaan riittävä asuntotuotanto ja että virkistysalueista muodostetaan yhtenäisiä kokonaisuuksia. (Valtioneuvosto 13.11.2008)

– Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen. Kaavamuutos täydentää pääkaupunkiseudun kaupunkirakennetta ja hyödyntää olevaa joukkoliikennettä ja kunnallistekniikkaa.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa alue on taajamatoimintojen aluetta (YM 8.11.2006).
Uudenmaan vaihemaakuntakaavoissa alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita
(1. YM 22.6.2010, 2. YM 30.10.2014, 3. YM 14.12.2012, 4. maakuntavaltuusto 24.5.2017).

– Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Luonnonsuojelualue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- -(K)- Maakaasun runkoputki.
- Lentomelualue.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen.

– Kaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

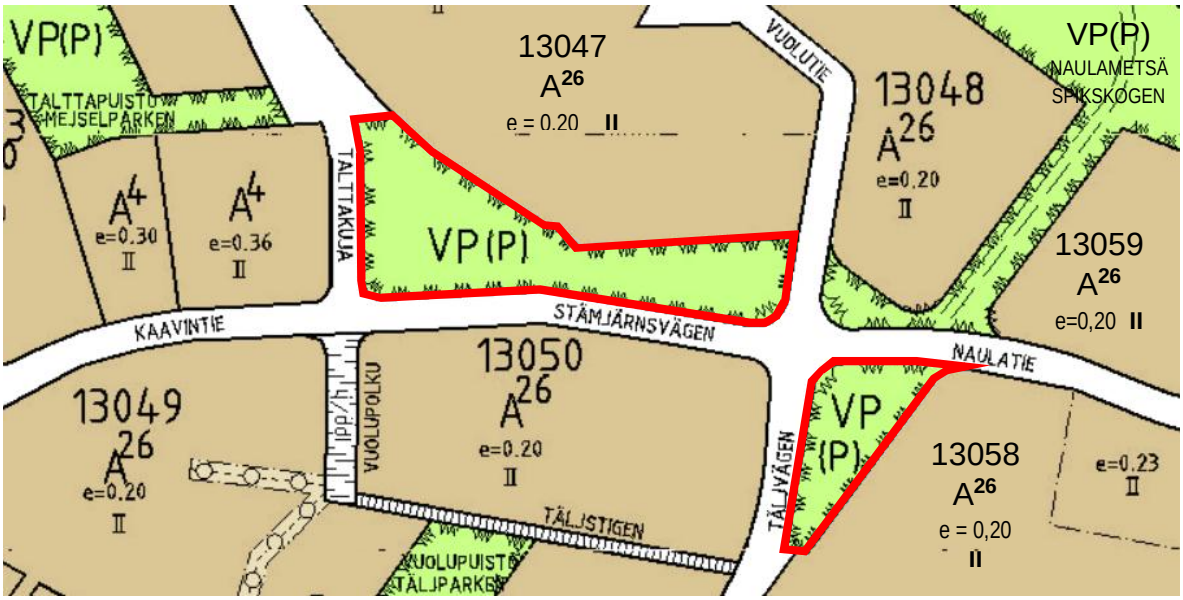

Vantaan yleiskaava.

A1	Tehokas asuntoalue.
A2	Matala ja tiivis asuntoalue.
A3	Pientaloalue.
c	Keskustatoimintojen alakeskus.
P1	Palvelujen alue.
PY	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
VL	Lähivirkistysalue.
VU	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
(ET)-●	Yhdyskuntateknisen huollon alue.
(m3)-	Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50 – 55 dB).
(luo)-	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
o o o o	Ohjeellinen ulkoilureitti.
▪ ▪ ▪ ▪	Ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyht.
○	Kaavamuutosalueen sijainti.

Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava 130200, Vapaala, vahvistettu sisäasiainministeriössä 16.5.1980, jossa alueet ovat puistoalueita P.

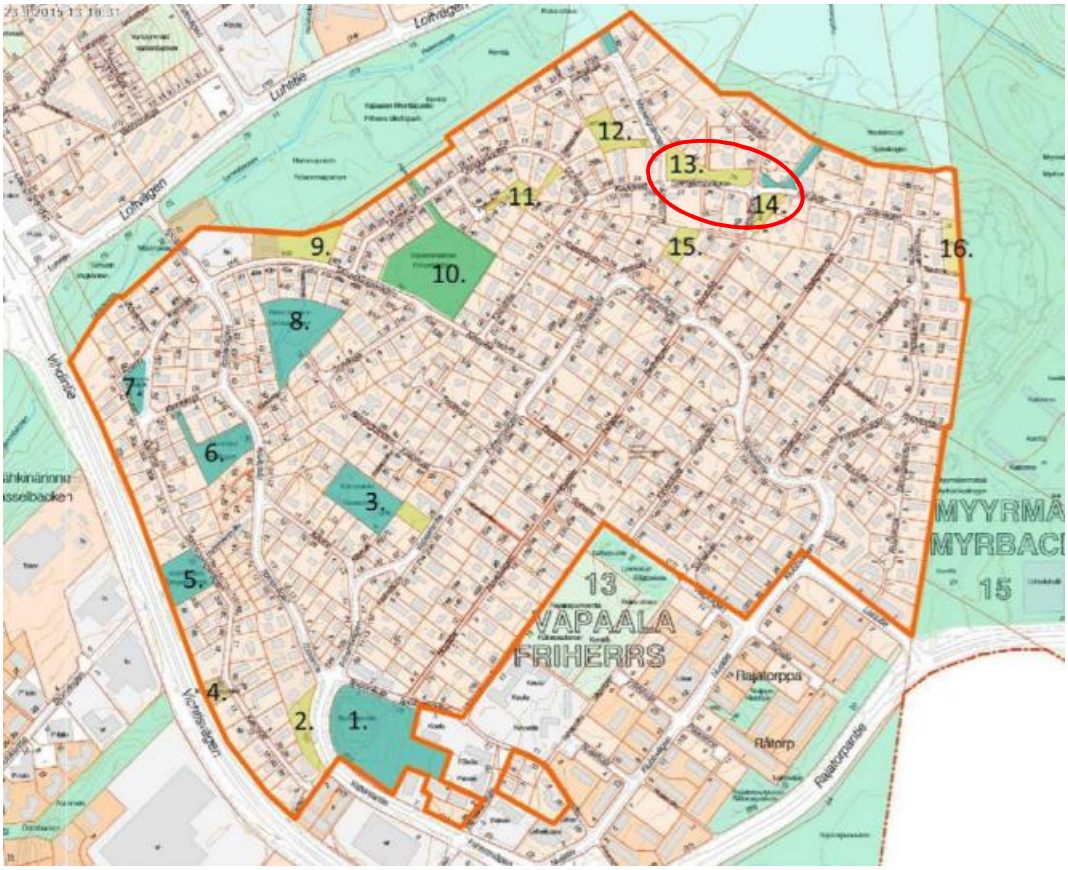

A4	Asuntorakennusten korttelialue.	13047	Korttelin numero.
A26	Asuntorakennusten korttelialue. Tontille saa rakentaa yhden asunnon tontin 400 m2 kohti. Rakentamiseen saa käyttää enintään 15 % tontin pinta-alasta.	e = 0,20	Tonttitehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin alaan.
		II	Suurin kerrosluku room. numeroin.
		|||pp|||	Yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varattu katualue.
AP	Asuinpientalojen korttelialue.		
VP(P)	Puistoalue.		Kaavamuutosalueen rajaus.

Ajantasa-asemakaava.

Vanhassa Friherrs-Jussaksen rakennuskaavassa (1946) alueella on ollut varaus Asematielle, jonka piti johtaa suunnitellulle Rajatorpan rautatieasemalle.
Vapaalassa on myönnetty poikkeamislupia pientalotonteille tonttitehokkuudella e = 0,25.
Poikkeamisia on myönnetty myös tontin vähimmäispinta-alasta ja tontin peittoprosentista.

Vantaan karttoja, kaavoja, ilmakuvia ja paikkatietoja voi katsoa tarkemmin: *kartta.vantaa.fi*

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet

Viheralueita koskevat kehittämisehdotukset kartalla.

Vapaalan viheralueet: 1. Ilpolanpuisto. 2. Vapaalantie 10. 3. Kairapuisto. 4. Kierremetsikkö. 5. Kierrepuisto. 6. Hohtimet. 7. Solmupuisto. 8. Nikkarinaukee. 9. Hamarapuisto (osa). 10. Nikkarinaukee. 11. Uurrepuisto. 12. Talttapuisto. 13. Kaavintie 26. 14. Vuolutie 9b. 15. Vuolupuisto. 16. Naulatie 16.

Kehittämisehdotukset

- Soveltuu rakennetuksi puistoksi.
- Soveltuu luonnonmukaiseksi puistoksi.
- Ei merkittävä osa viheralueverkostoa, reunaehdot huomioiden rakentaminen mahdollista.
- Soveltuu suojaviheralueeksi tai rakentamiseen työpaikka- ja teollisuustoiminnoille.
- Selvitysalueen ulkopuolinen viheralue.

Selvityksessä tehdyllä tarkastelulla on nostettu esiin Vapaalan pientaloalueen sisäisistä virkistysalueista viheralueverkoston keskeisimpänä säilytettävät kohteet ja toisaalta mahdolliseen täydennysrakentamiseen soveltuvat alueet. Mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset viheralueille edellyttävät asemakaavamuutosta. Selvitysalueen viheralueille ei ympäristökeskuksen mukaan sijoitu luonnonarvoiltaan merkittäviä, suojelua vaativia kohteita. Virkistysalueiden saavutettavuus 300 metrin etäisyydellä toteutuu myös viheralueverkostoon ehdotettujen muutosten myötä. Omakotitonttien tonttitehokkuudeksi esitetään e = 0,25.

Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet, jotka ovat kaavoitusta valmistelevaa tausta-aineistoa. Suunnitteluperiaatteissa esitetty rakentaminen ratkaistaan erillisin kaavamuutoksin ja poikkeamisluvin.

Alustava luonnos. Heini Kallaluoto 2011

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaavoitetaan ensisijassa kaupungin maata, keskustoja ja joukkoliikennevyöhykkeitä. Luovutetaan keskimäärin 100 pientalotonttia vuodessa. (Kv 22.9.2014)

Vantaan kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2018

Varmistetaan 320 000 k-m2 asuntokaavoitus esisijaisesti kaupungin maalle, keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeille.

– Kaava tuottaa kaupungin maalle seitsemän pientalotonttia, asumista yhteensä 1 210 k-m2.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön. (Kv 11.5.2015)

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

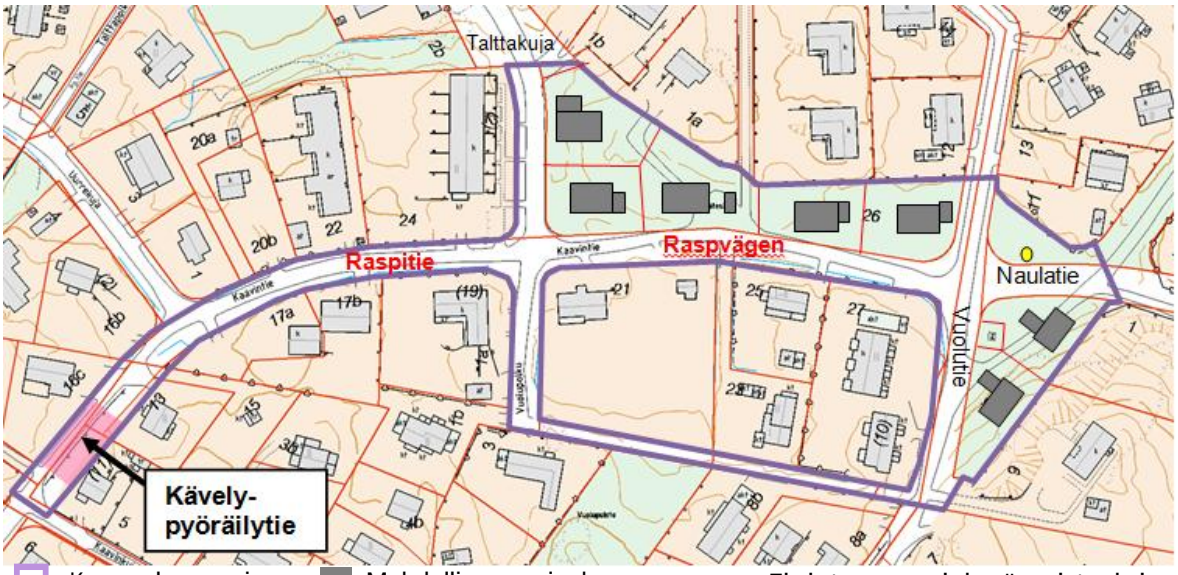
3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nyt kiinteistöt ja asuminen) haki 14.7.2015 asemakaava-muutosta Kaavintien ja Vuolutien puistojen muuttamiseksi asuintonteiksi. Vantaan yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) alue on pientaloaluetta. Kaupungin maapoliittisissa linjauksissa (Kv 22.9.2014) luovutettavien pientalotonttien lukumäärää on päätetty lisätä.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

Osallisia kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan ELY-keskus, Museovirasto, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa 30.7.2015 esitetty aluerajaus ja maankäyttöluonnos.

Luonnoksessa esitetty alustava rakennusoikeuslaskelma

- Kaavintien puisto 3 730 m2, e = 0,25 => 5 tonttia á 186 k-m2 => yhteensä 930 k-m2
- Vuolutien puisto 1 332 m2, e = 0,25 => 2 tonttia á 166 k-m2 => yhteensä 332 k-m2

Luonnoksessa Kaavintien pohjoispuoliset kunnallistekniset johdot esitettiin siirrettäviksi puistosta kadulle, mutta Vantaan Energian muuntaja Vuolutiellä voisi jäädä nykyiselle paikalleen. Paperinkeräyspisteelle oli tavoitteena etsiä uusi paikka esimerkiksi Naulatien pohjoispuolelta. Kaavintien loppuosalle, joka on muusta Kaavintiestä erillään, esitettiin uudeksi nimeksi Raspitie / Raspvägen.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

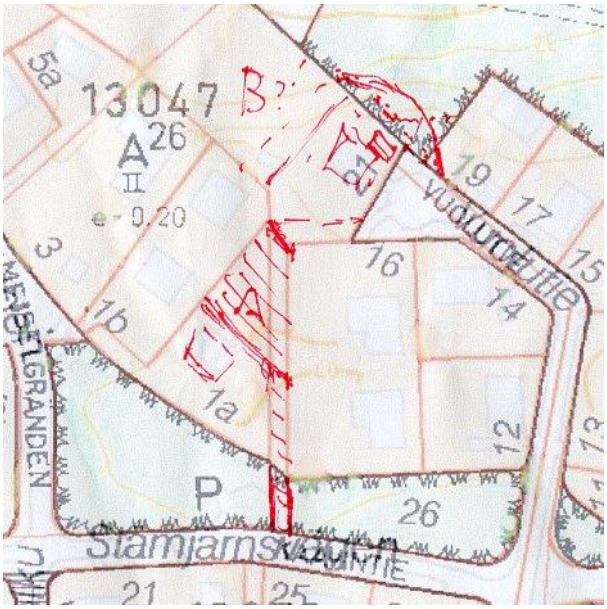
- *Osallistumis- ja arviointisuunnitelma* laadittiin 30.7.2015, lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä. Tavoitteet ja mielipiteet kaavoitukselle pyydettiin kirjaamoon 10.9.2015 mennessä.
- *Vireille tulosta* ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 8.8.2015.
- *Aluearkkitehti oli tavattavissa* Kaavintien ja Vuolutien risteyksessä 12.8.2015 klo 18.30.

Saadut mielipiteet tiivistettynä ja niiden huomioon ottaminen

Asiaan saatiin 22 mielipidettä, joista asukkailta 16 kpl. Mielipiteissä nousivat erityisesti esiin
- puistoon rakentaminen ja tiivistäminen,
- tonttitehokkuus e = 0,25, kun muilla Vapaalan tonteilla e = 0,20,
- liikenteen lisääntyminen Kaavintiellä ja Vuolutiellä,
- Vuolutien kapeus, kunto, hoito ja huonot näkymät,
- Kierretien katkaisun avaaminen liikenteelle ja toisaalta avaamisen vastustaminen,
- ajoyhteys Kaavintien puiston pohjoispuolisille tonteille,
- paperinkeräyspisteen sijoitus.

1. Osallistuminen paikalla, 12.8.2015 klo 18.30 – 19.40, aluearkkitehdin muistio

● Paikalla oli 24 osallista ja aluearkkitehti.
● Aluearkkitehti kertoi kaavoituksen lähtökohdista, mm. maapoliittisista linjauksista, yleiskaavan tavoitteista ja omakotitonttien tarpeesta.
● Miksi Kaavintien nimi taas muutetaan? Toivottiin yleisesti, että osoite ei muuttuisi ja Kaavintie pitäisi tehdä läpiajettavaksi. Osoitteenmuutos on tullut hankalammaksi mm. navigaattoreiden vuoksi.
– Kaupungissa ei saa olla kahta samannimistä katua.
● Miksi Vuolupolku on kaavassa mukana?
– Vain pp-merkinnän lisäämiseksi.
● Keskusteltiin tiivistämisestä, täydentämisestä ja eheyttämisestä.
● Vapaala on huvilakaupunginosa, puutarhakaupunkia.

Asukkaan luonnos tonttijaosta ja ajoyhteyksistä.

● Pitäisi kaavoittaa laajempia alueita esim. Variston ja Pellaksen väliin tai puutarhapalstoille eikä vain seitsemän tonttia, mikä ei ole kustannustehokasta.
● Saadaan vain seitsemän tonttia, mutta menetetään paljon.
● Esitetty tehokkuus on e = 0,25, kun muilla Vapaalan tonteilla on e = 0,20.
● Myös muille tonteille pitäisi saada e = 0,25. – *On saanut poikkeamisluvalla.*
● Virkistysalueet ovat tärkeitä ja niiden tulisi säilyä.
● Tarvitaan ulkoilutie Naulatien päästä Myyrmäkeen. – *Esitetty eri suunnitelmassa.*
● Ajoyhteys pohjoispuolisille tonteille (Talttakuja 1a, Vuolutie 21) poistuu.
● Vuolutien ja Kaavintien kunnallistekniikka on vanhaa ja huonokuntoista, Naulatie on uusittu.
● Miten tonteilta tulevat hulevedet hoidetaan?

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Vapaalaan on myönnetty poikkeamisluvin e = 0,25 tonttitehokkuuksia, joka sisältyy myös Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin (Kh 11.12.2017). Kaavintien katkaisusta saatiin ristiriitaisia mielipiteitä, joten Kaavintien katkaisu on rajattu tästä kaavamuutoksesta pois, samoin Vuolupolku. Kadunnimen muutos päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017. Pohjoispuolisille tonteille tulee katuyhteys. Hulevesiä viivytetään tonteilla ja ne johdetaan hulevesiviemärissä Pellaksenojaan.

2. Asukas A, 19.8.2015, saapunut 24.8.2015:
1. Kun Kaavintien puiston kaavamuutos toteutuu, niin --- piha-alueelle ei pääse millään ajoneuvolla. Syy on se, että nykyiseen kaavaan merkitystä liittymästä nousee rinne pihalle liian jyrkästi, neljän metrin matkalla on noin 1,4 metriä. Siksi olen joutunut rakentamaan portaat voidaksemme kulkea pelkästään postilaatikolla ja jäteastialle.

Tämän vuoksi olemme joutuneet käyttämään Kaavintie 21 vastapäätä lähtevää vanhaa sorapintaista ajotietä, jota pääsee ”yläportille” ja siitä tarvittaessa peräkärryllä tai suuremmallakin ajoneuvolla talomme pihalle. Oman automme olemme pysäköineet yläportin edessä.

2. Olemme suunnitelleet tontin jakamista --- Olemme keskustelleet ja alustavasti sopineet talomme takana --- tontilta kohti Kaavintietä vievän vanhan tiepohjan, ”kirveenvarren” 338 m2, liittämisestä tonttimme takaosaan.

Esitän: Ajoyhteyden avausta muodostettaville tonteille ---

Esitän: Talttakujan puoleisen liittymän lunastus kaupungille ---

Esitän: Rakennusoikeuskertoimen tarkistusta ---

Esitän: Kaavintien nimen säilyttämistä ---

=> Neuvoteltu ajoyhteydestä ja asemakaavamuutoksesta, jota on haettu ja hakemus on peruttu. Tontille järjestetään katuyhteys Raspitieltä, joten tontin voi jakaa tämän kaavamuutoksen jälkeen. Tonttitehokkuutta voi korottaa poikkeamisluvalla. Talttakujan kirvesvarsi jää kuulumaan tonttiin ja sinne voidaan siirtää tonttijohdot. Kaavintien katkaisu ei enää sisälly kaava-alueeseen. Kadunnimen muutos päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017.

3. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, 17.8.2015:
Asuinrakennusten sijoittelussa tulee huomioida lähelle rakentamisen asettamat vaatimukset paloturvallisuudelle. Mikäli rakennuksia sijoitetaan kiinteistön rajalle tai rajan tuntumaan, on huomioitava palomuurien rakentamisen mahdollistaminen. Vaihtoehtoisesti palomuurien rakentamisvelvollisuus voidaan korvata riittävällä palo-osastoinnilla. Tällöin on kaavaan selkeästi kirjattava, millä ehdoilla palomuuri voidaan jättää rakentamatta.

=> Rakentamisessa noudatetaan Suomen rakentamismääräyskokoelman määräyksiä.

4. Museovirasto, 20.8.2015, saapunut 21.8.2015:
Kaavamuutosalueelta ei tunneta Museoviraston käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tiedot perustuvat vuosina 2000 ja 2006 tehtyihin arkeologisiin inventointeihin. Näin ollen Museovirastolla ei ole huomautettavaa kaavamuutokseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Rakennetun kulttuuri-ympäristön ja maiseman osalta asiasta lausuu Vantaan kaupunginmuseon ja Museoviraston välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti kaupunginmuseo.

5. As.Oy Kaavintie 27, 17.8.2015:
Miten on mahdollista, että as. Vantaan Kaavintie 27 ei ole saanut mitään tietoa alueella suunnitellusta kaavamuutoksesta. --- As.oy kaavintie 27. Ei mistään nimessä tule näillätiedoilla hyväksymään kyseistä ehdotusta (ehdotus on siis vahingossa tulltu eteeni netissä) on siis tärkeää että mietitte miten informaatio kulkee kunnan ja asukkaiden välissä. ---

=> *Vastattu, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma on lähetetty 30.7.2015 tavallisena kirjeenä kiinteistörekisterissä olevaan As Oy Kaavintie 27:n osoitteeseen --- Kaavan vireille tulosta on myös ilmoitettu Vantaan Sanomissa 8.8.2015. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli saatavissa kaavan osallistumisessa 12.8.2015 ja lähetettiin vielä kysyjälle sähköpostilla 20.8.2015.*

6. Asukkaat B ja C, 24.8.2015:
--- Alueen nykyisinä asukkaina ja tontin --- omistajina tuemme sinänsä ajatusta alueen ”tiivistämistä. täydentämistä ja eheyttämistä”. Suunnitelman mukaan muutokset toteuttaisivat kuitenkin asumisen ja viihtymiseen tasoon liittyvien konkreettisten tekijöiden kannalta etäisiä, kaavoituksellisen ylätason käsitteitä. Pienten lähipuistojen poistaminen muuttamalla ne yksi toisensa jälkeen asuintonteiksi ei välttämättä nosta alueen olemassa olevia viihtyvyysarvoja ja sitä vetovoimaa, joilla alueelle saadaan uusia asukkaita. Kolme sanaa ”tiivistämistä. täydentämistä ja eheyttämistä” voitaisiin korvata sanalla tiivistäminen, sillä sitähän ne kaikki kuvaavat.

1. Kadunvarsilla olevat ja korttelien sisäiset puistot
Huomiota herättää, että voimassa olevaan kaavaan merkityt Vuolupuisto, Talttapuisto ja Uurrepuistoa ei ole sisällytetty kaavaluonnoksen tarkastelualueeseen. Kaikki kolme puistoaluetta on yleiskaavassa osoitettu pientalorakentamiselle. --- Vuolupuisto, Talttapuisto ja Uurrepuisto sijaitsevat korttelien sisällä --- kadunvarsipuistot täyttävät huomattavasti paremmin lähipuistojen tehtäviä --- Kun kadunvarsipuistot kerran muutetaan asuintonteiksi pala palalta, kannattaa suunnata kaavoituksellinen valokeila myös Vapaalanaukeelle. ---

2. Tonttien määrä, liittymät ja paperinkeräyspiste
Talttakuja 1 nykyinen liittymä voi näyttää kartalla toimivalta, mutta maaston vuoksi liittymä ei ole ajettavissa autolla, ja siitä johtaa talon pihatasolle portaat. Tämä liittymä voitaisiin korvata uudella, Kaavintielle aukeavalla liittymällä ---

Aikoinaan, ennen Vuolutien loppuosan rakentamista, tonttimme --- liittymä on kulkenut kirveenvarren kautta Kaavintielle --- puistoalue katkaisi tämän tieyhteyden --- Mikäli puisto kaavoitetaan tonteiksi, esitämme että tonttimme entinen vanha tieyhteys kirvesvarren kautta Kaavintielle korvataan kadunpätkällä ---

Paperinkeräyspiste on ehdotettu siirrettäväksi Naulatien pohjoispuolelle, paikkaan jossa aikaisemmin sijainnut rytökosteikko on täyttämällä muutettu lajirikkaaksi luonnonniityksi. ---

Paperinkeräyspisteen nykyinen sijaintipaikka on paikallisessa perinteessä kulttuurihistoriallisesti merkittävä siksi, että sen luona on ennen vesijohtoverkon rakentamista sijainnut kulmakunnan vesiposti, jota hyödynsivät ne taloudet joilla ei ollut kunnon kaivoa, tai joiden kaivot ehtyivät määrätyissä oloissa. Tässä kohtaa ovat aikoinaan pysähtyneet myös kauppa-auto, kala-auto ja juuresten myyjä. Tämän kautta paikka toimi myös kulmakunnan tapaamispisteenä, jossa vaihdettiin kuulumisia vesipostilla käydessä ja e.m. myyntiautoja odotellessa. Nykyisin paperinkeräyspisteen ympärillä oleva pienoinen kenttä toimii epävirallisena lyhytaikaisena varastointialueena kadun- ja talonrakennusmateriaaleille, ilman että siitä on mainittavaa haittaa kulmakunnan asukkaille. ---

--- yhden tontin vähentäminen Kaavintien pohjoispuolisesta puistosta ei merkittävästi heikentäisi kaavamuutokselle asetettuja, alueen tiivistämiseen tähtääviä tavoitteita --- Jäljelle jäävien tonttien rakennusoikeutta olisi ehkä mahdollista korottaa juuri vähentyneen rakennusoikeuden verran ---

3. Rakennusoikeudesta
--- kaupunki kaavoittaa omistamiaan puistoja rakennustonteiksi ehdottaen niille tehokkuuslukua e = 0,25, kun taas alueen yleinen tehokkuusluku on pienempi, e =0,20. Poikkeuksen muodostaa Kaavintie 24, jossa olevalla rivitalotontilla tehokkuus on e = 0,36. --- olemassa olevien yksityisten tonttien rakennusoikeutta voitaisiin kohtuuden ja tasa-arvoisen kohtelun nimessä lisätä ---

4. Liikenne, katujen turvallisuus, tienpito, yhteydet
[Alkuosa koskee Luhtitietä ja Pellaksenpolkua kaavassa 141100.]
--- Alueen tiivistäminen --- tulee omalta osaltaan lisäämään niin ajoneuvoliikennettä kuin kevyttä liikennettä etenkin Kaavintiellä ja Vuolutiellä. Uusien tonttien rakentamisen voidaan ennakoida tuovan alueelle lisää lapsiperheitä. Tämän vuoksi teiden tekniseen kuntoon ja rakenteelliseen turvallisuuteen on kiinnitettävä nykyistä suurempi huomio.

Vuolutien kunto välillä Vapaalantie Kaavintien-Naulatien risteys ei vastaa tienpidolle asettuvia kohtuullisia vaatimuksia. Mainitun risteyksen näkyvyys on jossain määrin heikko --- Tienpidon kohentamistarve koskee myös talvikunnossapitoa --- Vuolutien liittymä Vapaalantiehen on hyvin vaarallinen pensasaitojen muodostamien näköesteiden vuoksi. ---

Saimme kaavamuutosta koskevat tiedotteet osoitettuina ---

è *1. Nämä puistot sisältyvät Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin (Kh 11.12.2017). 2. Tonteille järjestyy katuyhteys Raspitieltä (Kaavintieltä), kun paperinkeräysalue muutetaan katualueeksi. Kaupungin maata ei saa käyttää varastointiin ilman kaupungin lupaa. 3. Vapaalaan on myönnetty poikkeamisluvin e = 0,25 tonttitehokkuuksia, joka sisältyy myös Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin. 4. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. Vapaalantien ja Vuolutien liittymän toimivuus on tavanomainen.* 5. *Kirjeet on lähetetty kiinteistörekisteriin annetuilla osoitteilla, osoitetieto on tarkistettu.*

7. Asukkaat B ja C, 24.8.2015:
--- Olen jättänyt täysin pois ne suunnitelmamme jotka liittyvät tonttimme --- hyödyntämiseen ---

=> *Haettu asemakaavamuutos hoidetaan asemakaavan 141100 yhteydessä (OAS 18.10.2017).*

8. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 2.9.2015:
Asemakaavan muutosalueella sijaitsee yleistä vesihuoltoa Kaavintien pohjoispuolella (vesijohto DN 200, jätevesi DN 400) ja Vuolutien itäpuolella (vesijohto DN 100, jätevesi DN 225) ajantasa-asemakaavassa puistoalueella. Muutosalueella on lisäksi yksityisiä tonttijohtoja. Asemakaavan muutos edellyttää näiden siirtoa, mikä tulee ottaa huomioon kaavan jatkotyössä. Johtosiirrot tulee suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä yhteistyössä HSY:n kanssa. HSY:n johtoja koskevat suunnitelmat hyväksytetään HSY:llä.

Kaavintie 26 paperin kierrätyspiste on Vapaalan omakotialueelle tärkeä. Ehdotettu uusi kierrätyspisteen paikka edellyttää maan täyttöä ja se ”tukkisi” risteysliikenteen tyhjentämisen ja käytön aikana. Lisäksi johdot estävät syväkeräysastioiden asennuksen, joita kaupunki pääsääntöisesti haluaa alueella käytettävän. Myöskään paperin syväkeräyssäiliöiden siirto ei onnistu, vaan uusi paikka vaatisi uuden astian lupineen. HSY ei ole löytänyt Kaavintie 26 paperipisteelle korvaavaa paikkaa, joten HSY pyytää kierrätyspisteen säilyttämistä nykyisellä paikalla.

=> *Paperinkeräyspiste jää nykyiselle paikalleen, joka muutetaan katualueeksi (nyt puistoa).*

9. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, 2.9.2015, saap. 3.9.2015:
--- HSL pitää vanhojen asuinalueiden täydennysrakentamista järkevänä, jotta olemassa oleville palveluille saadaan lisää käyttäjiä. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymällä ei ole tarvetta antaa lausuntoa tämän kaavaprosessin myöhemmissä vaiheissa.

10. Asukas D, 6.9.2015:
[Mielipide sisältää osia As Oy Kaavintie 27:n mielipiteestä nro 11, katso se.]

Lisäksi: --- Suunnitelmasta ei käy ilmi uusien tonttien sisäänajoväyliä ja niiden sijoituksia. Nämä aiheuttavat varmasti avo-ojien poistamisen sekä viemäröintijärjestelmien uusimisen (hulevedet) ---
Jos kaupungilla on rahaa rakentaa pyörätie, joka ei johda minnekään vaan tekee mopoilijoille oivan kiertoringin korttelimme ympäri, niin sitten pitää olla rahaa peruskorjata myös Vuolutie vastaamaan liikennemäärien nousua. --- Kustannukset [Vuolupolun] pyörätien rakentamisesta rasittavat myös pyörätien varrella asuvia taloyhtiöitä. ---

=> *Raspitielle (Kaavintielle) rakennetaan hulevesiviemäri. Vuolutien liikennemäärä kasvaa vain noin 20 ajon/vrk, koska osa liikenteestä suuntautuu Uurrekujalle. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen. Vuolupolku on rajattu pois asemakaavamuutoksesta.*

11. As.Oy Vantaan Kaavintie 27, 7.9.2015:
AS.OY. Vantaan Kaavintie 27 hallituksen kommentteja kaavahankkeesta numero 002275

1. Yleistä
Vantaan Vapaalassa sijaitseva rauhallinen asuinalue on alun alkaen ollut nimenomaan puistomainen ja väljästi rakennettu omakotialue. Tuo tiivistäminen on alueen historian kannalta aivan väärä lähtökohta alueen jatkosuunnittelussa. Alueen saattaminen siihen kuntoon että sille vois kaavoittaa 7 kpl omakotitalo tontteja vaatii kaupungilta mittavia rahallisia panostuksia, joita ei varmaankaan tule sivuttaa tässä taloudellisessa tilanteessa. Rahaa tulee viemään ainakin kunnallistekniikka, avo-ojien poisto alueelta, sekä tiestön ehdoton parantamistarve sekä maisemointi.
Myöskin Vuolutien ja Vuolupolun kävely/pyörätie hanke tulee kalliiksi. Onkin todennäköistä että kaupungille aiheutuu huomattavasti suuremmat rahalliset kulut. kuin että tonteista saadut tulot kattaisivat kaikki alueelle tarvittavat investoinnit.
Ympäristössä oleville asunkiinteistöille aiheutuu myöskin lisäkuluja ja jopa kiinteistöiden arvonalennuksia.
Kaavan nro 002275 suunnitelmassa Kaavintielle ja Vuolutielle tulevista uusista omakotitalotonteista ei ole otettu huomioon seuraavia asioita, jotka tulee huomioida:

2. Vuolutie:
Vuolutie on läpikulkutie alueella asuville. Seitsemän uuden omakotitalon rakentaminen alueelle kasvattaa liikennettä jo ennestään ahtaalla ja erityisesti talvisaikaan pimeällä tiellä, jossa sattuu vaaratilanteita jo nykyisellä liikennemäärällä. Omakotitalot ovat suunniteltu mitä todennäköisimmin lapsiperheiden tarpeisiin, ja jo nykyisillä liikennemäärillä lasten liikkuminen näennäisesti ”vähäliikenteisellä pienellä ja kapealla pihatiellä” on turvatonta. Pyynnöstä huolimatta kaupunki ei ole asentanut tielle alempaa nopeusrajoitusta eikä myöskään hidasteita. Vuolutie antaa itsestään vähäliikenteisen pienen ja kapean pihatien vaikutelman, vaikka tilannenopeudet, tiellä näkyväisyyttä häiritsevä mäki ja läpikulkuliikenne tekevät tiestä vaarallisen liikkua. Rakennustöiden aikana liikenne tulee lisääntymään entisestään ja kapeilla teillä tulee olemaan isoja ongelmia mahtua liikkumaan. Niihin tulee olla ratkaisut valmiina ennen mittavien muutosten toteuttamista.

3. Vuolutien ja Kaavintien risteys:

Tällä hetkellä risteykseen on hyvä näkyväisyys kolmesta suunnasta puistomaisten alueiden ansioista. Vuolutien ja Naulatien kulmaukseen suunnitellut tontit huonontavat näkyväisyyttä risteyksessä huomattavasti, Tulevilla tontinomistajilla on tarve rakentaa omalle tontilleen vaikka aidat suojaamaan tonttiaan. Risteyksessä on tapahtunut vaaratilanteita jo nykyiselläkin näkyvyydellä läpikulkuliikenteen ja tilannenopeuksien takia.

4. Lehtienkeräyslaatikko Vuolutien ja Kaavintien risteykseen:
Suunnitelmassa oleva paikka lehtienkeräyslaatikolle on vaarallinen risteyksessä. Autot eivät saisi pysähtyä risteysalueelle, mutta suunniteltu lehtienkeräyspiste tulee ohjaamaan autot pysähtymään risteykseen tiputtamaan lehtensä ja aiheuttamaan jo ennestään vaaralliseen risteykseen lisää vaaratilanteita, saati sitten, että omakotitontit vielä huonontavat näkyväisyyttä risteykseen. Toinen vaihtoehto on rakentaa pisteelle turvallinen pysäköinti/pysähtymisnalue.

5. Lumien auraaminen Kaavintieltä ja Vuolutieltä:
Aiempina talvina teiden lumia on voitu aurata entiselle tienpätkälle Vuolutien ja Naulatien risteykseen, josta niitä on kuljetettu pois vähitellen. Teiden kapeus ja vielä tienpenkoille kerääntyvä lumi on talvisin ongelma, jos lumille ei ole väliaikaista säilytyspaikkaa. Lumien kuljettaminen pois kuorma-autoilla on tiedossa oleva ongelma joka vuosi. Suunnittelemalla myös sopivan lumienaurauspaikan ja lumien väliaikaisen säilytyspaikan, kunnes ne ehditään viemään pois, kapeiden teiden turvallisuus on edes hieman parempi talven pimeinä hetkinä, kun lumi ei ole viemässä olemattomilta tienpenkereiltä tilaa.

6. AS.OY Vantaan Kaavintie 27 asuntojen arvon muuttuminen:
Vapaalan erottaa muista asuinalueista puistomainen ympäristö ja osa alueen asuntojen arvosta perustuu siihen, että asuminen ei tunnu tiiviissä kaupungissa asumiselta vaan ympärillä on tilaa, eikä ikkunoista tarvitse katsella toisten talojen ikkunoista sisään. Kaupunkimaisia asuinalueita pääkaupunkiseudulta löytyy jo yllin kyllin.

Lisäksi rakennustyöt ja putkien siirtämiset tulevat häiritsemään nykyisiä asukkaita useita vuosia. Yhtiössämme on asunnon myyntiaikeita, ja myös tämän mahdollisesti väliaikaisen muutoksen takia asuntojen myyntiarvo tulee laskemaan huomattavasti.

Uudet rinteeseen suunnitellut asunnot Vuolutiellä tulevat muuttamaan tilannetta erityisesti. (suora näköyhteys asuntojen sisälle)

7. Suunniteltu kävely/pyörätie Kaavintie 27 asunto-osakeyhtiön eteläreunalla Vuolutie Vuolupolku
On kummallista että kaupungilla on rahaa rakentaa kävely/pyörätie, joka ei hyödytä ketään vaan tekee mopopojille/tytöille oivan kiertoringin korttelimme ympäri.

Mainittakoon että kyseinen suunnitelma ahtaalle alueelle vaatii maakauppoja nykyisten omistajien suhteen (kaupunki ei omista maita) ja tulee myöskin kalliiksi asunto-osakeyhtiöllemme (Viemäri liitännät ainakin hulevesien johdosta). Onkin todennäköistä että suunnitelman varrella olevat kiinteistöt joutuvat rakentamaan aidat suojaamaan omaa yksityisyyttään. Voitte varmaankin kuvitella millainen kuja siintä syntyy.

8. Asukkaille koituvat kustannukset muutoksista:
Suunnitelma ei kerro, mitä kustannuksia nykyisille asukkaille tulee tahtomattamme teiden ja putkistojen uusimisten ja siirtämisen takia. Lisäksi suunnitelmassa ei oteta huomioon ojituksia. Ne tulee suunnitella selvemmin ennen kuin koko suunnitelman vaikuttavuutta alueelle voi arvioida. On kuitenkin ilmiselvää että avo-ojat poistunee Vuolutien ja Kaavintien risteysalueelta sekä Kaavintietä eteenpäin tuleville omakotitalojen tonteille asti.

9. Kaavintien kadunnimen muutos:
Mielummin avataan Kaavintien pyörätienpätkä autoille kuin vaihdetaan kadunnimeä. Se saattaisi samalla vähentää Vuolutien läpikulkuliikennettä. Esimerkiksi asunto-osakeyhtiömme nimessä on nykyinen osoite. Se tulee aiheuttamaan sekaannuksia, jos kadunnimi muutetaan.

=> 1. Vapaalan rakentaminen alkoi 1930-luvulla. Nyt Vapaala on Myyrmäen aluekeskuksen lähin pientaloalue. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan (2007) keskeinen periaate. Luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä (Kv 22.9.2014). 2. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. 3. Vuolutien ja Kaavintien risteys on tavanomainen tonttikatujen risteys. 4. Lehtienkeräyslaatikko säilyy nykyisellä paikallaan. 5. Lumenkasausalue jää Nuolitien pohjoispuolelle. 6. Asuntojen arvot voivat kaavoituksella ja kaupungin kehityksen myötä nousta tai laskea. 7. Vuolupolku on rajattu pois asemakaavamuutoksesta. 8. Kunnallistekniikka on vanhaa ja tulee joka tapauksessa uusia kuten Naulatiellä on jo tehty. HSY siirtää putket. Raspitielle (Kaavintielle) lisätään hulevesiviemäri. 9. Kaavintien katkaisu ei enää sisälly kaava-alueeseen. Kadunnimen muutos päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017. As Oy Vantaan Kaavintie 27 asuntojen osoitteet ja postilaatikot ovat Vuolutien puolella.

12. Vantaan kaupunginmuseo, 7.9.2015:
Ei huomautettavaa.

13. Asukas E, 7.9.2015:
Kaavintien nimen vaihdosta voisiko toi alku pätkä olla Kaavinkuja ja pidempi osa Kaavintie minun mielestä olisi parempi kuin kokonaan uusi nimi.

=> Kadun alkuosa jää Kaavintieksi, joten osoitteet siellä eivät muutu. Kaavinkuja on jo. Kadunnimen muutos päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017.

14. Asunto Oy Vuolutie 16, 8.9.2015:
Asunto Oy Vuolutie 16 --- Tontille on v. 1980 rakennettu kaksi omakotitaloa, joista eteläisen, talo B, hallinnassa oleva piha-alue rajoittuu em. puistoon. Puistokaista on em. tontin kohdalla rajalta Kaavintiehen varsin kapea, länsireumaltaan n. 13 m ja itäreunaltaan n. 25 m leveä. Lisäksi talon B piha-alue on itäosaltaan (etupiha) pengerretty lähes 2 m ko. puistoaluetta korkeammalle.

Katsomme, että puistoalueen muuttaminen korttelialueeksi ja rakentaminen ehdotetun tehokkuuden e=0,25 mukaisesti edellyttäisi rakentamista kahteen kerrokseen ja rakennuksen sijoittaminen tontille poikkeamista minimietäisyyksistä tonttimme rajasta. Em. seikat vaikeuttaisivat olennaisesti talon B piha-alueen käyttöä ja heikentäisivät merkittävästi asumisviihtyisyyttä.

Rakentamisen edellyttämään poikkeamiseen minimietäisyyksistä tontin rajasta emme katso voivamme suostua Rakentaminen edellyttäisi lisäksi em. pengerryksen kunnostamista sekä aidan rakentamisen tonttien rajalle. Näin muodostuviin kustannuksiin emme katso olevamme velvollisia osallistumaan.

Em. perusteella katsomme, ettei em. Kaavintien viereisen ja tonttiimme rajoittuvan puistoalueen muuttaminen korttelialueeksi ole tarkoituksenmukaista, emmekä voi sitä hyväksyä.

Edellä esitetyn lisäksi toteamme asemakaavanmuutokseen liittyen mm. seuraavaa.

o Ehdotettu tonttitehokkuus e=0,25 poikkeaa alueen nykyisestä tehokkuudesta e=0,20 ja muuttaa siten ympäristön yleisilmettä.

o Ehdotuksen mukainen rakentaminen edellyttää nykyisten kunnallisteknisten johtojen siirtämisen puistoalueelta kadulle, jolloin myös nykyinen katualue tulee kunnostaa. Em. toimenpiteistä aiheutuu merkittäviä kustannuksia. Edellytämme, että ennen ko. toimenpiteitä nykyinen Vuolutie

Vapaalantieltä Naulatien ja Kaavintien risteykseen sekä tarvittavat kunnallistekniset johdot ym. tulee kunnostaa.

Mm. em. seikkoihin viitaten katsomme, että asemakaavanmuutos nro 002275 esitetyllä tavalla ei ole tarkoituksenmukainen.

Esitämmekin, että nykyinen Vapaalantien ja Kaavintien kulmauksessa oleva puistoalue säilytetään ja kunnostetaan vaikkapa kävelyreitti sen kautta, koska sitä käytetään nykyisinkin kävelyreittinä.

Mikäli asemakaavanmuutosprosessia kannastamme poiketen jatketaan, edellytämme, että meillä on tilaisuus tavata kaavanmuutoksen valmistelijat ym. henkilökohtaisesti ko. muutosalueella ja esittää näkemyksemme sekä keskustella koko kaavanmuutoksen tarkoituksenmukaisuudesta ym.

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Rakentaminen mahtuu hyvin paikalle. Vapaalan asemakaava sallii yleisesti kaksikerroksista rakentamista. Vantaan rakennusjärjestyksen mukaan minimietäisyys rakennuksesta naapurin tontin rajaan on 4 metriä ilman asemakaavamääräystä tai naapurin suostumusta. Tontin pengertäminen ja aitaaminen on tontinomistajan harkinnassa omin kustannuksin. Vapaalassa on myönnetty poikkeamisluvin e = 0,25 tonttitehokkuuksia, joka sisältyy myös Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin (Kh 11.12.2017). Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. Paikalla on järjestetty osallistuminen 12.8.2015.

15. Asukas F, 8.9.2015:
[Mielipide sisältää osia As Oy Kaavintie 27:n mielipiteestä nro 11, katso se.]

Lisäksi: --- Uudet rinteeseen suunnitellut asunnot Vuolutiellä tulevat muuttamaan tilannetta erityisesti meidän asunto-osakkeemme osalta. Vaikka uudet ikkunat eivät olisi kohtisuoraan kohti meidän ikkunoitamme, erityisesti korkeammalta rinteestä yleensä näkee ikkunoista sisään vielä helpommin kuin samalta tasolta tai matalammalta. Muutimme asuntoon vasta menneenä keväänä ja meille oli tärkeää ympäröivien alueiden puistomainen olemus ja rauhallisuus. Erityisesti siis puistomainen alue Vuolutien ja Naulatien välissä oli meille merkittävässä roolissa. Mielestämme osa asuntomme arvosta poistuu, jos ympäröivät puistoalueet kaavoitetaan tonteiksi. ---

Jos kaupungilla on todella rahaa rakentaa pyörätie, joka ei johda minnekään vaan tekee mopopojille oivan kiertoringin korttelimme ympäri, niin sitten pitää olla rahaa peruskorjata myös Vuolutie vastaamaan mahdollisia liikennemäärien nousua. --- Tiedotteessa oleva linkki vie sivuille, jotka eivät ole käytössä ---

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä (Kv 22.9.2014). Vuolupolku on rajattu pois asemakaavamuutoksesta. Kaupungin nettisivujen hakemistorakennetta on muutettu, kaupunkisuunnittelun uusi linkki on www.vantaa.fi/asuminen_ja_ympäristö, mutta myös www.vantaa.fi toimii.

16. Asukas G, 8.9.2015:
[Mielipide sisältää osia As Oy Kaavintie 27:n mielipiteestä nro 11, katso se.]

Lisäksi: --- Jos alueelle ei jää lumien auraus- ja säilytyspaikkaa, tulevat lumivallit kapeuttamaan jo valmiiksi kapeita teitä entisestään. ---

Uudet rinteeseen suunnitellut asunnot Vuolutiellä tulevat myös jatkossa katselemaan suoraan asunto-osakeyhtiömme ikkunoista sisään. Muutimme asuntoon vasta menneenä keväänä ja meille oli tärkeää ympäröivien alueiden puistomainen olemus ja rauhallisuus. Mielestämme osa asuntomme arvosta häviää, jos ympäröivät puistoalueet kaavoitetaan tonteiksi. ---

Jos kaupungilla on todella rahaa rakentaa pyörätie, joka ei johda minnekään vaan tekee mopopojille oivan kiertoringin korttelimme ympäri, niin sitten pitää olla rahaa peruskorjata myös Vuolutie vastaamaan mahdollisia liikennemäärien nousua. ---

=> *Lumenkasausalue jää Nuolitien pohjoispuolelle. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä (Kv 22.9.2014). Vuolupolku on rajattu pois asemakaavamuutoksesta.*

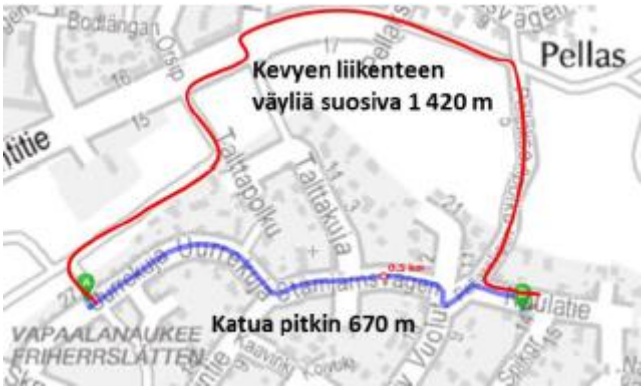
17. Asukas H, 9.9.2015:
Huonokuntoinen Vuolutie on kunnostettava ja suunniteltava, miten autot sijoitetaan pihoille, ei Vuolutien varteen, kuten Vuolutie 10 kohdalla menetellään.

è *Jokaisella uudella tontilla tulee olla vähintään 2 autopaikkaa / asunto.*

18. Asukas I, 9.9.2015:
1. Liikenteen lisääntyminen
Lisärakentaminen lisää läpiajoliikennettä Uurrekujalla ja Vuolutiellä. Koska kummallakaan tiellä ei ole erillistä kevyen liikenteen väylää ja tiet ovat huonossa kunnossa, ovat ne jo nykyisellään erittäin vaarallisia jalankulkijoille. Tilannetta huonontaa myös Uurrekujan ja Vuolutien risteys, jossa Uurrekujalta tulevaa jalankulkijaa on erittäin hankala huomata.
Tien varren asukkailla ei ole suoraa pääsyä korvaaville kevyen liikenteen väylille, vaan he joutuvat käyttämään tietä myös pyöräilyyn ja kävelyyn.
Tiellä on yksi ajohidaste, mutta se on aivan riittämätön suoja kävelijöille, sillä tiellä olevien mäkien vuoksi autojen vauhdit ovat monesti nykyistä 40 km/h rajoitusta kovempia.

2. Puistojen määrä vähenee
Alue on voimassa olevassa asemakaavassa puistoa. Mikäli alue kaavoitetaan pientaloalueeksi, vähentää se Vapaalan puistojen määrää. Puistojen vähentäminen ei ole maankäyttö- ja rakennuslain mukaista (54 §). Esityksestä ei käy ilmi, miten riittävä puistojen määrä Vapaalassa varmistetaan. Emme Vapaalaan muuttaessamme kuvitelleet, että kaupunki muuttaisi alueelle kaavoitettuja puistoja tonteiksi.

3. Kevyen liikenteen reitit loppuvat
Kuten aiemmin on jo todettu, kevyelle liikenteen tilanne alueella on huono. Vaikka Uurrekujalle, Kaavintielle ja Vuolutielle tulee kevyen liikenteen väyliä Luhtitien ja Pellanksenojan suunnalta, ne kaikki päättyvät kohdatessaan tien. Eli Uurrekujalla, Kaavintiellä ja Vuolutiellä asuvien on käveltävä kadun reunaa muun liikenteen seassa.

Kuva 1. Kevyttä liikennettä suosiva reitti yli tuplasti pidempi.

Tästä seuraava esimerkki. 2. luokkalainen tyttäremme kaveri asuu Naulatiellä. Suorin kävelyreitti on Uurrekujaa ja Kaavintien kautta naulatielle 670 m. Reitti kulkee kadun reunaa ja on erittäin vaarallinen. Kevyen liikenteen reittejä käyttäen reitin pituus on 1 420 m Luhtitien ja Pellanksenpolun kautta, mutta tälläkin reitillä joutuu ylittämään vilkasliikenteisen Luhtitien kahdesti ja kävelemään lopuksi 70 m naulatiellä kadun reunaa (kuva 1). Tulisiko minun kyydittä

tytär autolla vai tulisiko alueen kevyt liikenne järjestellä siten, että 2. luokkalainen kyläillä kaverinsa luona.

Yhteenveto
Koska ehdotettu lisärakentaminen aiheuttaa läpimenoliikennettä, turvattomuutta ja vähentää alueen lähivirkistysmahdollisuuksia, emme ole sen kannalla.

=> 1. Vuolutiellä kulkee nyt 70 ajon/huipputunti, lisärakentaminen lisää liikennettä noin 20 ajon/vrk, mikä mahtuu kadulle. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. 2. Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta. Vanhan rakennuslain (1958) määräys, jonka mukaan puistojen määrää ei saa vähentää ilman erityistä syytä, on poistettu maankäyttö- ja rakennuslaista (2000). Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on tutkittu sekä rakentaminen että viheralueiden riittävyys. Lähellä ovat Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä, Myyrmäenmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto, joiden yhteispinta-ala on noin 54 ha. 3. Vähäliikenteisillä tonttikaduilla ei yleisesti ole jalkakäytäviä.

19. Vapaalan omakotiyhdistys ry, 9.9.2015:
Vapaalan/Friherrsin alue on puistomainen pientaloalue, eräänlainen puutarhakaupunginosa, johon luontevasti kuuluu taloryhmien väleihin sijoittuvat pienet puistot. Alueen viehätys perustuu väljähköön, luonnon huomioon ottavaan rakentamiseen. Kohdealueella 12.8.2015 järjestetyssä kuulemistilaisuudessa kävi kiistatta ilmi, että alueen historiaa ja erityisluonnetta ei ole suunnitelmassa otettu huomioon. Pienten puistoalueiden tuhoamiselle ei ole riittäviä perusteita, etenkin kun lopputuloksena olisi pienelle alueelle läpikulkukatujen varteen ahdetut 7 tonttia. Epävarmaa on, löytyisikö näille tonteille ostajia lyhyellä saatikka edes pitemmällä aikavälillä.

Aiottu kaavamuutos edellyttää kunnallistekniikan osalta mittavia muutoksia. Kustannukset nousevat korkeiksi saavutettaviin hyötyihin verrattuna. Todettakoon vielä, että Kaavintiellä ja Vuolutiellä ei ole jalkakäytäviä. Kadunvarsitalojen ja siten myös asukasmäärän lisääntyessä liikenneturvallisuus heikkenee. Erityisesti lapsiperheille tämä on tärkeä näkökohta. Liikenteen lisääntyessä on myös pitkään suunnitteilla ollut Vuolutien peruskorjaus toteutettava.

Vapaalan omakotiyhdistys on Vantaan kaupungin kanssa täysin samaa mieltä siitä, että omakotitontteja tulee saada lisää. Nyt olisikin ensisijaisesti otettava suunnittelukohteiksi isompia alueita, joiden avulla asetetut vuotuiset tavoitteet tonttien määristä voidaan helposti saavuttaa ja jopa reippaasti ylittää.

Kaavintien nimen muuttaminen Raspitieksi ei ole mitenkään perusteltavissa. Vaikka Kaavintielle on aikoinaan tehty lyhyt pätkä pyörä/kävelytietä, se ei ole peruste nimen vaihtamiselle. Kun kyseiselle osuudelle on viime vuosina rakennettu uusia taloja, joista joka tapauksessa tulee autoliikennettä kevyen liikenteen väylälle, omakotiyhdistys esittää Kaavintien muuttamista kokonaisuudessaan normaaliksi kaduksi. Tällöin osoitteenmuutos, joka aiheuttaa asukkaille monia hankaluuksia, on tarpeeton.

Vapaalan omakotiyhdistys esittää, että Kaavintien ja Vuolutien asemakaavamuutos jätetään toteuttamatta.

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Alue on alkuaan 1930-luvulta, mutta on nykyisin Myyrmäen aluekeskuksen läheisin pientaloalue. Kumpikin puisto ovat vanhoja tiealueita. Omakotitonteille on pääkaupunkiseudulla kysyntää. Alueen kunnallistekniikka on vanhaa (1968) ja tulee joka tapauksessa uusia. Putket siirtää HSY. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. Kaavintien katkaisu ei enää sisälly kaava-alueeseen. Kunnassa ei saa olla kahta samannimistä katua. Kadunnimen muutoksesta päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017.

20. Asukas J ja 26 allekirjoittajaa, 9.9.2015, saapunut 10.9.2015:
Kaavintietä ei tule muuttaa avattavaksi yleiselle liikenteelle. Kaavintien pyöräilytieosuuden tulee pysyä kävely- ja pyöräilytienä. ---

=> *Kaavintien katkaisu ei enää sisälly kaava-alueeseen. Nykytilanne säilyy.*

21. Vantaan Energia Oy ja Vantaan Sähköverkot Oy, 10.9.2015:
Sähköverkko: Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n muuntamo M 2781 sekä keski- ja pienjännite-maakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden mukaisesti. --- Muuntamon viereisten tonttien ja pihojen korkoasemaa määritettäessä tulisi huomioida jo olemassa olevan muuntamon korkoasema. Mikäli muuntamoa ja maakaapeleita pitää siirtää, niin toimitaan Vantaan kaupungin tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko: Ei huomioitavaa. Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutos-ehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin toimitaan Vantaan kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

=> *Johtojen sijainnit ilmenevät kaupungin johtokartalta.*

22. Asukkaat K ja L, 10.9.2015:
Allekirjoittaneet yhtyvät Vapaalan Omakotiyhdistys ry:n asiassa esittämiin näkemyksiin ---
Paperinkeräyspistettä ei tule sijoittaa maankäyttöluonnoksessa ehdotettuun kohtaan keskelle asuinaluetta. Se lisäisi huomattavasti autoliikennettä kapeilla kaduilla ja olisi lähiasukkaille merkittävä lisähäiriö. --- Ehdotamme, että paperinkeräys (ja vastaisuudessa muu mahdollinen kierrätysmateriaalien keräys) keskitetään sellaisiin kaupungin omistamiin kiinteistöihin, jotka eivät ole asutuksen välittömässä läheisyydessä. ---

=> *Paperinkierrätyspiste jää nykyiselle paikalle, koska HSY ei ole löytänyt sille korvaavaa paikkaa.*

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin järjestetty osallistuminen

Vapaalan asemakaavamuutoksia ja poikkeamislupia varten on laadittu koko kaupunginosan pientaloalueen kattava täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetettiin 5.11.2015 ja mielipiteet pyydettiin 6.12.2015 mennessä. Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 hyväksyi suunnitteluperiaatteet nähtäville ja ne olivat nähtävillä MRA 30 §:n mukaisesti 9.11. – 8.12.2016. Suunnitteluperiaatteita selostet-tiin Rajatorpan koulussa 18.10.2016, jolloin paikalla oli noin 40 henkilöä. Suunnitteluperiaatteista annettiin neljä mielipidettä, jotka olivat Vapaalan omakotiyhdistys ry:ltä ja kuudelta asukkaalta. Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitteluperiaatteet 11.12.2017.

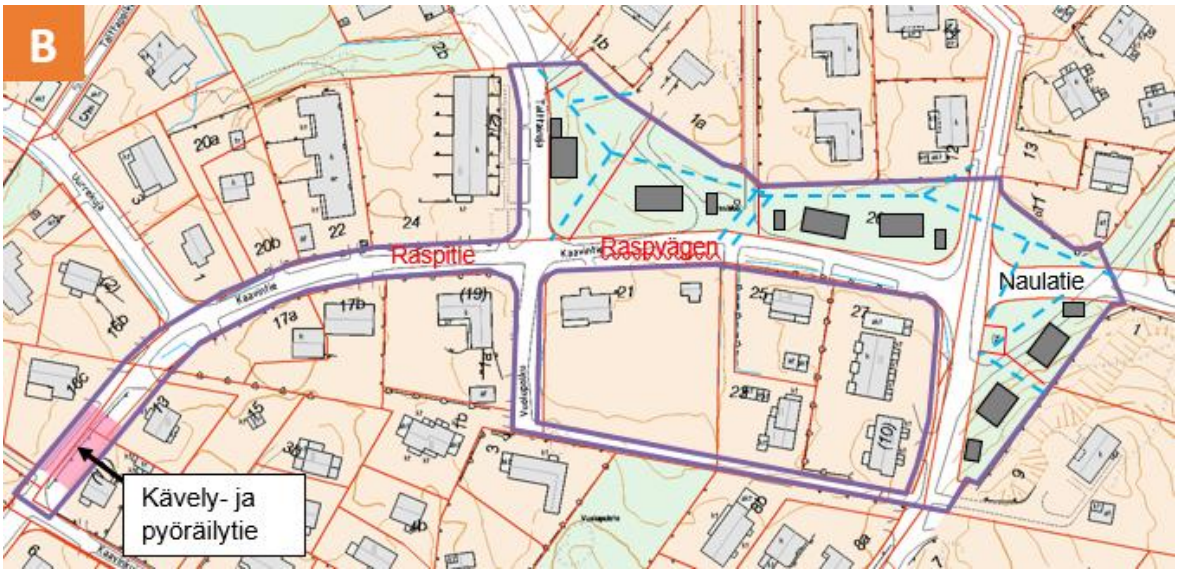
3.3 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN TAVOITTEET

Kaavamuutoksen tavoitteina on kaavoittaa seitsemän uutta omakotitonttia tonttitehokkuudella e = 0,25, säilyttää paperinkeräysalue, yhteydet pohjoispuolisille tonteille ja muuntaja sekä siirtää kunnallistekniikka pois tulevilta tonteilta. Rakentamistavasta annetaan kaavamääräyksiä.

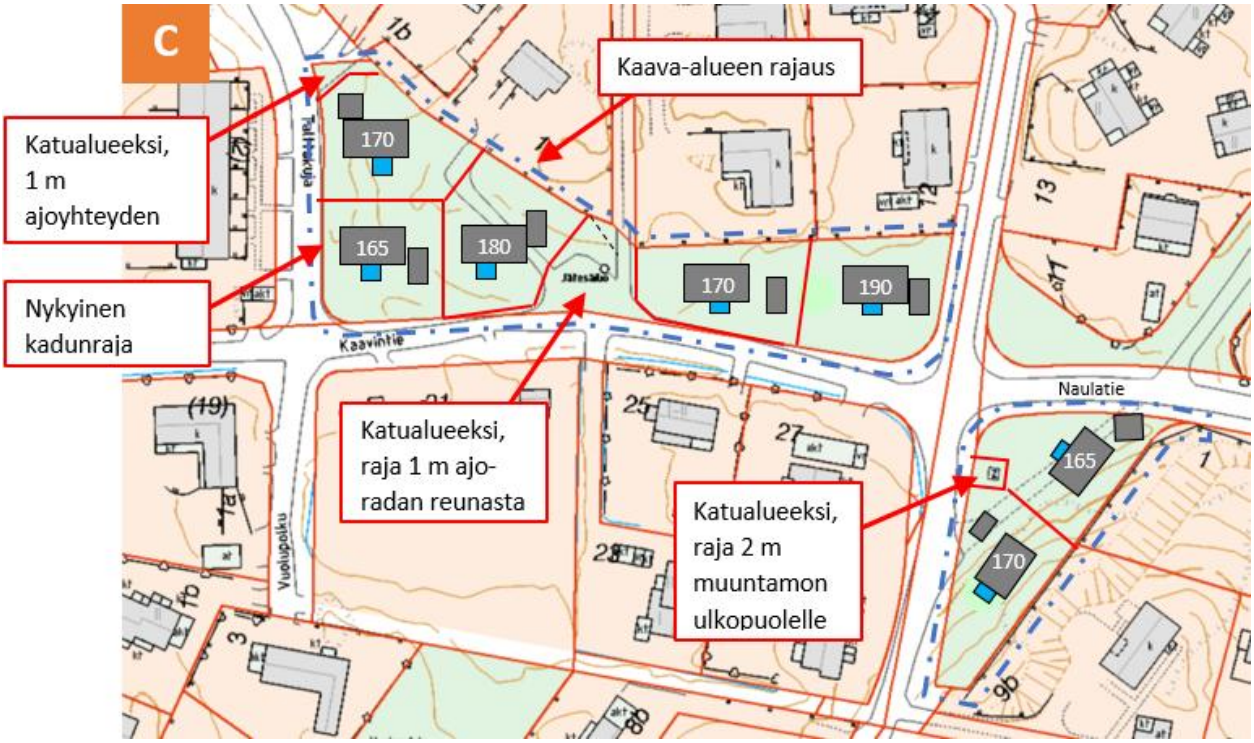
3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Vaihtoehto A. Vesi- ja viemärijohdot siirretään, jolloin saadaan seitsemän uutta tonttia.

Vaihtoehto B. Vesi- ja viemärijohdot rajoittavat huomattavasti rakentamista, jos niitä ei siirretä.

Vaihtoehto C. Paperinkeräysalue, yhteydet pohjoispuolisille tonteille ja muuntaja säilyvät.

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Kaavoitusta on jatkettu vaihtoehdon C pohjalta, koska nykyiset johdot ovat vanhoja (1960-luvulta) ja ne on joka tapauksessa uusittava. Vaihtoehdoissa A ja B esitettyä rakennusoikeutta on siirretty, jolloin paperinkeräys ja muuntamo säilyvät nykyisillä paikoillaan. Näin myös Talttakuja 1a:n ja Vuolutie 21:n tonteille järjestyy ajoyhteys katualueelta eikä rasitteena toisen tontin läpi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan verrattuna rakentamista on siirretty, korttelimaa on supistunut ja osasta alueesta on tullut katualueita. Tonttitehokkuus on e = 0,25.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Vantaan kaupungilta

Kaupunkisuunnittelu	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
	Heini Kallaluoto	TET-harjoittelija (2011)
Kiinteistöt ja asuminen	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Tuula Hurme	asuntotuotannon kehittämis-päällikkö
	Juho Lumme	tontti-insinööri
Kuntatekniikan keskus	Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
	Teemu Vihervaara	liikenneinsinööri
	Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri
Rakennusvalvonta	Maria Hyövälti	koordinaattori

Asemakaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 13.6.2017.
Kaupungin sisäinen neuvottelu 17.8.2017.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Havainnekuva idästä Vuolutien suunnasta. / Maria Hyövälti 10.11.2017

Havainnekuva lännestä Talttakujan suunnasta. / Maria Hyövälti 10.11.2017

Havainnepiirros, asemapiirros. TKa

4.1 KAAVAN RAKENNE

Kaksi puistoaluetta P muutetaan erillispientalojen korttelialueiksi AO ja osin katualueiksi.
Kaavintien puistoon 5 tonttia, yhteensä 3449 m2, 875 k-m2, e = 0,25.
Vuolutien puistoon 2 tonttia, yhteensä 1323 m2, 335 k-m2, e = 0,25.

Uudet tontit

Tontti	Osoite	Pinta-ala m2	Kerrosala k-m2	Tonttitehokkuus e
13-47-15	Talttakuja 1	676	170	0,25
13-47-16	Raspitie 11	649	165	0,25
13-47-17	Raspitie 9	725	180	0,25
13-47-18	Raspitie 3	679	170	0,25
13-47-19	Raspitie 1	749	190	0,25
13-58-31	Vuolutie 9c	677	170	0,25
13-58-32	Vuolutie 9d	646	165	0,25

Pinta-alat tarkentuvat tontinmittauksessa.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteissa on esitetty, että Kaavintien puisto ja Vuolutien puisto eivät ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja että reunaehdot huomioiden rakentaminen on mahdollista. Lähellä on laaja virkistysalue.

Alueet osoitetaan erillispientalojen korttelialueiksi AO, lisäksi annetaan tonttitehokkuudesta e = 0,25 johdetut kerrosalaluvut tonteittain ja suurin sallittu kerrosluku kaksi (II).

Asemakaavaan annetaan rakennustapaa ohjaavia kaavamääräyksiä. Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon. Rakennusoikeudesta 20 % saa olla sellaisia toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista. Enintään 10 m2 suuruisen viherhuoneen saa rakentaa asemakaavassa annetun rakennusoikeuden lisäksi. Kattomateriaalin tulee olla harmaa kattotiili ja julkisivujen tulee olla vaaleita. Maisemallisesti merkittäviä puita on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä. Tontit tulee rajata istutuksin. Katua vastaan on oltava vähintään 3 metriä leveä istutettu alue. Asfalttipäällystettä ei saa käyttää. Autopaikkoja on varattava 2 kpl / asunto, joista yksi on sijoitettava autokatokseen.

Vantaalla aurinkopaneeleja saa asentaa katolle ilman toimenpidelupaa.

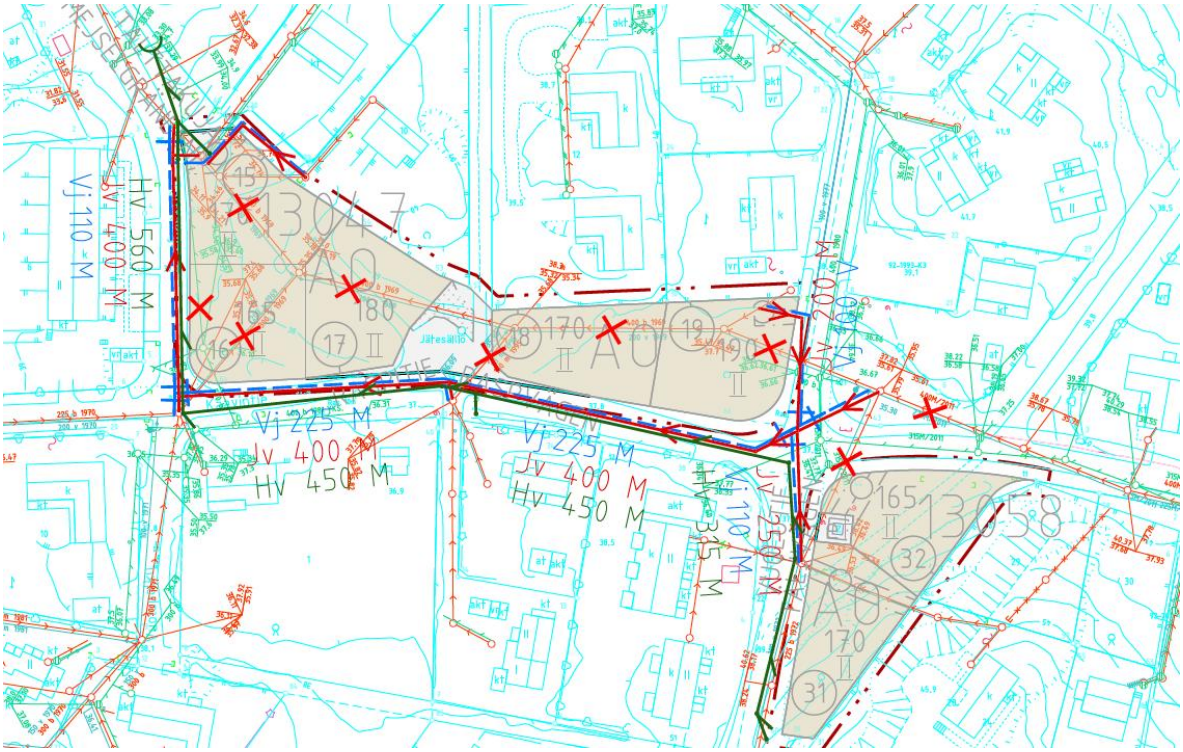
4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Luonnonympäristöä muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Tiivistäminen ja täydentäminen ovat kuitenkin yleiskaavan keskeisiä periaatteita ja hajarakentamista edullisempaa. Kaavamuutoksessa menetetään kaksi puistoa, jotka eivät ole osa laajempaa viheralueverkkoa vaan ne on kaavoitettu puistoiksi, koska ovat olleet aiemmin tiealueita ja jääneet ylijäämämaiksi, joille on rakennettu kunnallistekniikkaa, paperinkeräysalue ja muuntaja. Lähellä on laaja virkistysalue. Omakotitonteille sijoittuu luonnostaan istutuksia ja imeyttäviä pintoja.

Kaavamuutos tuottaa seitsemän uutta omakotitonttia, joille on kysyntää ja jotka täyttävät kaupungin tavoitetta asuntorakentamisesta ja omakotitonttien vuosittaisesta luovuttamisesta. Uudet asuintalot tuottavat liikennettä arviolta noin 28 ajon/vrk, mikä mahtuu nykyiselle katuverkolle. Osa liikenteestä suuntautuu Uurrekujalle ja osa Vuolupolulle. Vanha ikääntynyt kunnallistekniikka on siirrettävä katualueille ja on joka tapauksessa uusittava. Uusien omakotitalojen rakentaminen tuottaa asunnonvaihtoketjun, mikä parantaa asuinoloja.

Kunnallistekniikan siirtokustannukset ovat arviolta 297 000 €. Johtojen siirron maksaa HSY, koska johdot ovat jo vanhoja, mutta Vantaa osallistuu osuudellaan kuntayhtymän menoihin. Tonttien myynnistä saadaan arviolta 875 000 €, joten hanke on kaupungille taloudellisesti kannattava. Lisäksi asuntorakentaminen lisää kaupungin asukasmäärää ja verotuloja. Kunnallistekniikka ja on joka tapauksessa ajan myötä uusittava. Vapaalan katujen parannustarpeet johtuvat yleisestä tarpeesta eivätkä kohdistu yksin tämän kaava-alueen seitsemään tonttiin.

Kaavan laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenneverkkoon, palveluihin ja ilmastoon ovat vähäiset. Kaavamuutos vastaa kaupungistumisen ja väestömäärän lisäyksen haasteeseen. Täydennysrakentaminen tiivistää kaupunkirakennetta, mutta on hajarakentamista edullisempaa.

Vesihuollon yleissuunnitelma. Elina Kettunen 21.11.2017

Tekninen huolto
Kaavintien puistossa ja Vuolutien puistossa olevat HSY:n johdot siirretään katualueelle. Talttakuja 1a:lta tulevat tonttijohdot siirretään kulkemaan oman tontin kautta Talttakujalle. Vuolutie 9b:ltä ja Vuolutie 12:lta tuleville tonttijohdoille merkitään johtorasite uusille tonteille.

Vesihuolto
Kaavamuutoksen myötä nykyinen vesijohto ja jätevesiviemäri joudutaan siirtämään Raspitien pohjoispuolisesta puistosta pois. Vesihuolto siirretään kiertämään puisto Raspitien ja Talttakujan kautta. Samassa yhteydessä Raspitielle lisätään hulevesiviemäri kaava-alueen kohdalle. Myös Vuolutiellä tarvitaan johtosiirtoja. Vuolutien ja Naulatien risteyksessä vesijohto ja jätevesiviemäri sivuavat kaavoitettavaa uutta tonttia, joten siltä osin nämä siirretään katualueen puolelle. Samassa yhteydessä lisätään kaava-alueen kohdalla Vuolutielle hulevesiviemäri kuivattamaan uusia tontteja ja Vuolutietä. Kustannusarvio vesihuollolle on 297 000 €.

Vesistöt ja vesitalous
Alueen rakentuessa läpäisemättömän pinnan määrä tulee kasvamaan nykyisestä, jolloin myös virtaamat alueelta kasvavat. Virtaamien kasvua voidaan tonteilla hillitä esimerkiksi suosimalla vettä läpäiseviä pintamateriaaleja ja hyödyntämällä kattovesiä pihan kastelussa kuivina kausina. Maaperän salliessa hulevesiä voidaan imeyttää tontilla, jos siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Hulevesien käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti.

Kaavamuutos ei kuitenkaan merkittävästi heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen, koska valtaosa tonttien pinta-alasta jää rakentamatta, tonteilla kielletään asfalttipäällyste ja hulevesiä on viivytettävä.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Lentomelusta annetaan asemakaavamääräys.

4.6 NIMISTÖ

Kaavintie/Stämjärnsvägen (1946 Sivutie, 1974 Kaavintie) ja *Vuolutie/Täljvägen* (1949 Pitkätie, 1966 Vuolutie) liittyvät työkalujen aihepiiriin, joka johtuu siitä, että Friherrs on ollut alun perin työväestön kylä. Puistot ovat olleet nimettömiä, mutta luonnonhoitosuunnitelmassa (2004) niistä käytettiin epävirallisia nimiä *Kaavintien puisto* ja *Vuolutien puisto*.

Raspitie/Raspvägen on Kaavintien loppuosa. Katu on katkaistu, välissä on jalankulku- ja pyörätie. Kunnassa ei saa olla eri kaduilla samoja nimiä mm. pelastusturvallisuuden vuoksi. Nimi kuultiin kaavamuutoksen osallistumisessa 30.7. – 10.9. 2015, jolloin toisaalta kannatettiin kadun läpi rakentamista ja että Kaavintien nimeä ei muuteta (Vapaalan omakotiyhdistys ja 5 muuta mielipidettä) ja toisaalta vastustettiin Kaavintien avaamista läpiajoliikenteelle (27 nimen adressi). Kadun varrelle kaavoitetaan uusia tontteja. Kuulemisessa 20.9. – 11.10.2017 saatiin kolme vastustavaa mielipidettä, joista kahdessa ehdotettiin kadun rakentamista yhtenäiseksi. Kuultavia kiinteistöjä oli 13 kpl. (Nr 4.9.2017, 2.10.2017, Kala 18.12.2017)

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Tontit myydään tai vuokrataan yksityisille rakentajille, kun kaava on tullut voimaan ja kunnallistekniikka on rakennettu.

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

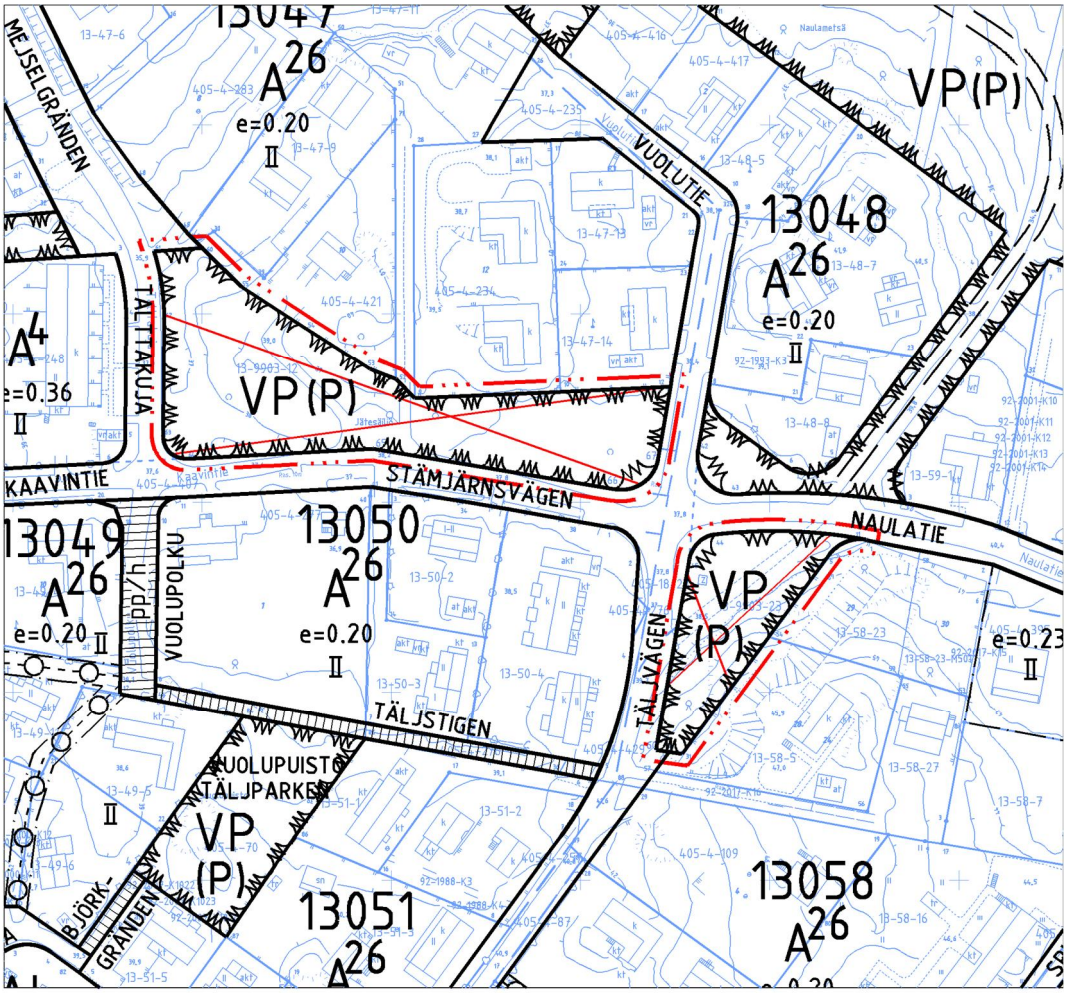
Vantaan kaupungilta		
Kaupunkisuunnittelu	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
	Heini Kallaluoto	TET-harjoittelija (2011)
Kiinteistöt ja asuminen	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Tuula Hurme	asuntotuotannon kehittämispäällikkö
	Juho Lumme	tontti-insinööri
Kuntatekniikan keskus	Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
	Teemu Vihervaara	liikenneinsinööri
	Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri
Rakennusvalvonta	Maria Hyövälti	koordinaattori

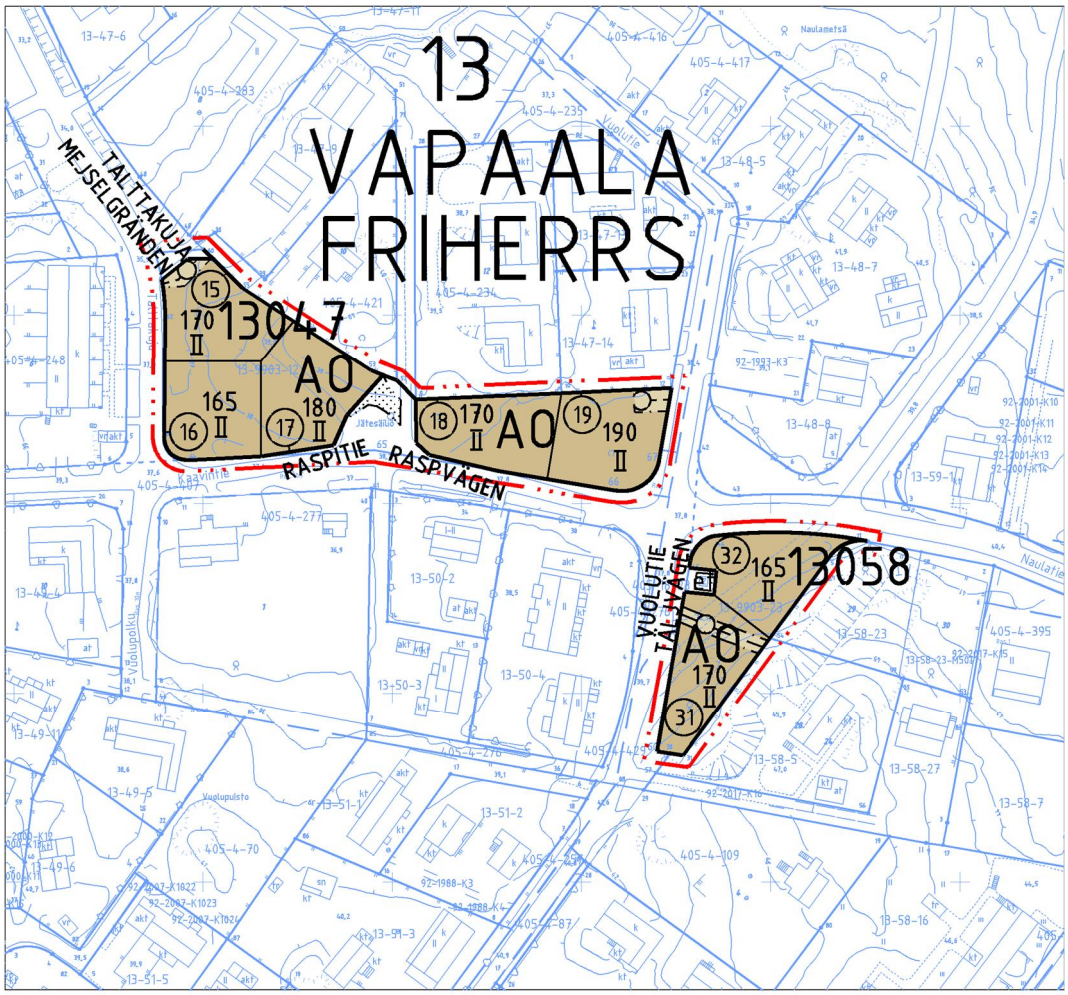
Asemakaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 13.6.2017.
Kaupungin sisäinen neuvottelu 17.8.2017.

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti
timo.kallaluoto@vantaa.fi
p. 050 3122 132
Kielotie 28, 01300 Vantaa

7. ASEMAKAAVAKARTTA JA –MÄÄRÄYKSET

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 2 Baskartbladens nummer
002275	18.12.2017	683490

Vantaan kaupunki

RASPITIE JA VUOLUTIE

Kaupunginosa 13, Vapaala

Asemakaavan muutos

Osat kortteleista 13047 ja 13058 sekä katualuetta.

Tonttijako

Osat kortteleista 13047 ja 13058.

1:2000

Vanda stad

RASPVÄGEN OCH TÄLJVÄGEN

Stadsdel 13, Friherrs

Ändring av detaljplanen

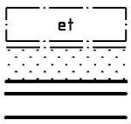
Delar av kvarteren 13047 och 13058 samt gatuområde.

Tomtindelning

Delar av kvarteren 13047 och 13058.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
AO	Erillispientalojen korttelialue.	Kvartersområde för fristående småhus.
	Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon.	På varje tomt får byggas en bostad.
	Rakennusoikeudesta 20 % saa olla sellaisia toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista.	Av byggnadsrätten 20 % får vara sådana kontors- och arbetsutrymmen som inte stör boendet.
	Alueella toteutetaan hyvää ja laadukasta arkkitehtuuria, joka edellyttää rakennusten, rakenteiden ja piha-alueiden suunnittelemista kokonaisuutena.	På området förverkligas bra och högklassig arkitektur som förutsätter att byggnader, strukturer och gårdsplan ska planeras i helhet.
	Enintään 10 m² suuruisen viherhuoneen saa rakentaa asemakaavassa annetun rakennusoikeuden lisäksi.	I högst 10 m² stort grönrum får byggas utöver i deltaljplan angiven byggnadsrätt.
	Kattomateriaalin tulee olla harmaa kattotiili.	Takmaterialet ska vara grå taktegel.
	Rakennuksissa on oltava avoräystäät.	Byggnaderna ska ha öppen takfot.
	Julkisivujen tulee olla väritykseltään vaaleita.	Fasaderna ska vara ljusa till färgsättningen.
	Tontin maaston muodot on huomioitava.	Tomtens terrängsformer ska beaktas.
	Maisemallisesti merkittäviä puita on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä.	Landskapligt betydelsefulla träd ska bevaras om möjligt.
	Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan istutuksilla.	Tomterna ska gränsas mot gatan och mot andra tomter med planteringar.
	Katua vastaan on jätettävä vähintään 3 metrin levyinen istutettava alue.	Mot gatan ska lämnas minst 3 meter bred område som ska planteras.
	Asfalttipäällystettä ei saa käyttää. Hulevedet on viivytettävä.	Asfaltbeläggning får inte användas. Dagvatten ska fördröjas.
	Tontilta tulee osoittaa riittävä lumitila ja leikki- ja oleskelupiha.	På tomten ska visas tillräckligt utrymme för snö och lek- och vistelsegård.
	Ääneneristävyyden lentomelua vastaan tulee olla asunnoissa vähintään ΔL 32 dB sekä toimisto- ja työtiloissa vähintään ΔL 28 dB.	Ljudisoleringen mot flygbuller ska vara i bostäderna minst ΔL 32 dB samt i kontors- och arbetsutrymmen minst ΔL 28 dB.
	Autopaikkoja on varattava 2 autopaikkaa/asunto, joista yksi on sijoitettava autokatokseen.	Bilplatser ska reserveras mist 2 bilplats/bostad, varav en ska placeras i bilskydd.
———	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
— · — · —	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
⑮	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
— x — x —	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
13	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VAP	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
13047	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
RASPITIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
170	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.	Område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk service.
Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
Katu.	Gata.
Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Stadsmätning

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa **Täyttämispvm**		01.11.2017
Kaavan nimi	002275 Vapaala 13 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	30.07.2015
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002275
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,5233	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,5233

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,5233**	**100,0**	**1210**	**0,23**	**0,0000**	**1210**
A yhteensä	0,4772	91,2	1210	0,25	0,4772	1210
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,5233	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0461	8,8	0		0,0461	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,5233**	**100,0**	**1210**	**0,23**	**0,0000**	**1210**
A yhteensä	0,4772	91,2	1210	0,25	0,4772	1210
AO	0,4772	100,0	1210	0,25	0,4772	1210
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,5233	0
VP	0,0000		0		-0,5233	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0461	8,8	0		0,0461	0
Kadut	0,0461	100,0	0		0,0461	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

VANTAAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS NRO 002275
RASPITIE JA VUOLUTIE
13 VAPAALA
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

16.4.2018

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 päätti oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta 002275. Lausuntoja pyydettiin 1 kpl ja saatiin 1 kpl.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Lausunto

”Kaavamuutoksen johdosta vesijohto ja jätevesiviemäri tulee siirtää katualueelle noin 260 metrin matkalta. Suunniteltu erillispientalojen alue edellyttää, että nykyiset vesijohto ja jätevesiviemäri joudutaan siirtämään Raspitien pohjoispuoliselta puistolta pois. Vesihuolto on esitetty kiertämään puisto Raspitien ja Talttakujan kautta. Myös Vuolutiellä on esitetty tarve vesijohdon ja jätevesiviemärin johtosiirroille tontilta katualueen puolelle. Samassa yhteydessä lisätään kaava-alueen kohdalla Raspitielle ja Vuolutielle hulevesiviemäri kuivattamaan uusia tontteja sekä katualuetta. Kaavaselostuksen mukaan siirron alustava kustannusarvio on 297.000 euroa (alv 0 %). Johtosiirrot tulee suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä ja yhteistyössä HSY:n kanssa. Suunnitelmat tulee hyväksyttää HSY:llä.

Alueen hulevedet johtuvat maastonmuotoja pitkin Naulatien ja Talttakujan hulevesiviemäreihin. Hulevesiviemärit johtavat vedet pohjoiseen purkaen vedet avo-ojiin. Avo-ojista vedet päätyvät Vapaalan pohjoispuolella virtaavaan Pellaksenojaan.”

Vastine

Asiat on huomioitu kaavaselostuksessa.

Tarkistukset

–

11 § **Detaljplaneändring 002345 samt ändring av tomtindelningen, 13 Friherrs / Friherrsvägen 2–4**

VD/2008/10.02.04.01/2017
TLA/TKA/MJÄ/MKU/ET/AV/EA

En stadsägd tomt på Friherrsvägen 4 säljs till Lidl Suomi Ky för byggande av en dagligvarubutik. Vid ansökan för aktörer inom handel valdes Lidl Suomi Ky till aktör och stadsplaneringsnämnden beviljade en planeringsreserv 21.8.2017. Till granntomten fogas ett outbrutet område.

Detaljplaneändringen gäller en del av kvarteret 13001 i stadsdel 13, Friherrs.

Ändringen av tomtindelningen gäller en del av kvarteret 13001.

Området ligger på adressen Friherrsvägen 2 och 4 i ett område som avgränsas av Vichtisvägen, Råtorpsvägen och Friherrsvägen och till sin norra del gränsar till tomten intill.

Den som ansöker om detaljplan
Vanda stad, fastigheter och boende.

Markägare
Tomten som är avsedd för en dagligvarubutik ägs av staden. Det outbrutna området och den intilliggande tomten ägs av Kiinteistö Oy Vantaan Vapaalantie 2.

Deltagare i beredningen av planen
Utöver stadens egna sakkunniga har Innovarch Oy och Ramboll Ab deltagit i egenskap av konsulter för Lidl Suomi Ky.

Generalplanen
I den generalplan med rättsverkningar som godkänts av stadsfullmäktige 17.12.2007 är planändringsområdet arbetsplatsområde (TP).

Detaljplaneändringen
Utifrån den servicenätsutredning för handel i Vanda som utarbetades år 2015 beslutade staden erbjuda två tomter i västra Vanda att förlägga nya dagligvarubutiker till. Den ena av dem ligger på Friherrsvägen 4 och den andra på Vandadalsvägen 34.
Den obebyggda industritomten ändras så att den används för affärslokaler och Lidl Suomi Ky bygger en dagligvarubutik på tomten. Våningsytan minskar i och med ändringen med 5800 m²-vy till 3000 m²-vy. Byggrätten på granntomten på Friherrsvägen 2 utökas med 500 m²-vy till 6420 m²-vy. Tomterna avtalar om gemensamt samutnyttjande av parkeringen på tomterna. Genom tomterna byggs en områdesdel som reserverats för allmän gångtrafik, så gångförbindelsen mellan Vichtisvägens underfart och Klubbvägen förbättras.

Förfarande för deltagande och växelverkan
Ett program för deltagande och bedömning i enlighet med MBL 63 § gjordes upp 5.4.2017.

Det har meddelats om att planen blivit aktuell i Vantaan Sanomat i enlighet med MBL 62 § och intressenterna har beretts möjlighet att uttala sin åsikt om saken. Fem stycken åsikter lämnades in (HRT, HRM, Vanda stadsmuseum, Vanda Energi Ab, KOy Vantaan Vapaalantie 2).
Vid mötet som hölls på tomten deltog tre invånare från föreningarna Vapaalan omakotiyhdistys och Hämevaaran omakotiyhdistys. I invånarnas åsikter konstaterades att det är positivt med ökad valfrihet mellan affärerna och att gångförbindelsen mellan Vichtisvägens underfart och Friherrsvägen är nödvändig.

Stadens markpolitiska riktlinjer
Detaljplanearbetet följer stadens markpolitiska riktlinjer (Fge 22.9.2014).
Planläggningsarbetet gäller delvis mark som ägs av Vanda stad och producerar en tomt för affärslokaler.

Avtal
Detaljplaneändringen omfattas inte av något verkställighetsavtal.
Lidl Suomi Ky köper tomten av staden i samband med godkännandet av planen.

Stadsplaneringsnämnden 29.1.2018 § 11

Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar att

a) lägga fram det 29.1.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002345 och förslaget till ändring av tomtindelningen, 13 Friherrs / Friherrsvägen 2–4,
b) berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Framläggning
Förslaget till detaljplaneändring och förslaget till tomtindelning hölls framlagt 21.2–22.3.2018 med stöd av MBF 27 §. Under denna tid inlämnades två anmärkningar.

Planutlåtanden
Stadsstyrelsen beslutade 5.2.2018 berättiga stadsplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden. Två utlåtanden begärdes och två inlämnades.

Utförda justeringar Bestämmelsen om ledningsområdet och cykelnormen justerades.
Justeringarna är inte väsentliga och därför behövs ingen ny framläggning.

Stadsplaneringsnämnden 16.4.2018 § 14
Stadsplaneringsdirektörens förslag:
Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att
a) anmärkningarna och utlåtandena ges svar i enlighet med bilagan och att de föreslagna justeringarna utförs,
b) det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002345 och förslaget till ändring av tomtindelningen, 13 Friherrs / Friherrsvägen 2–4, förs till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsstyrelsen 23.4.2018 § 23

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö:
Styrelsen beslutar att
a) ge anmärkningarna och utlåtandena svar i enlighet med bilagan och utföra de föreslagna justeringarna,
b) föra det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002345 och förslaget till ändring av tomtindelningen, 13 Friherrs / Friherrsvägen 2–4, till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:
Förslaget godkändes.

———

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 11

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar godkänna det 16.4.2018 daterade förslaget till detaljplaneändring 002345 och förslaget till ändring av tomtindelningen, 13 Friherrs / Friherrsvägen 2–4.

Beslut:
Förslaget godkändes.

Bilagor:
– Beskrivning av detaljplaneändringen 16.4.2018
– Anmärkningar och svar 16.4.2018
– Utlåtanden och svar 16.4.2018

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information:
områdesarkitekt Timo Kallaluoto, tfn 050 312 2132, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi
planläggningsingenjör Mikko Järvi, tfn 050 302 9416, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

002345

VAPAALANTIE 2-4

VAPAALA

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen ja tonttijakomuutoksen selostus, joka koskee 16.4.2018 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002345. Kaavoitus on ilmoitettu vireille 8.4.2017.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

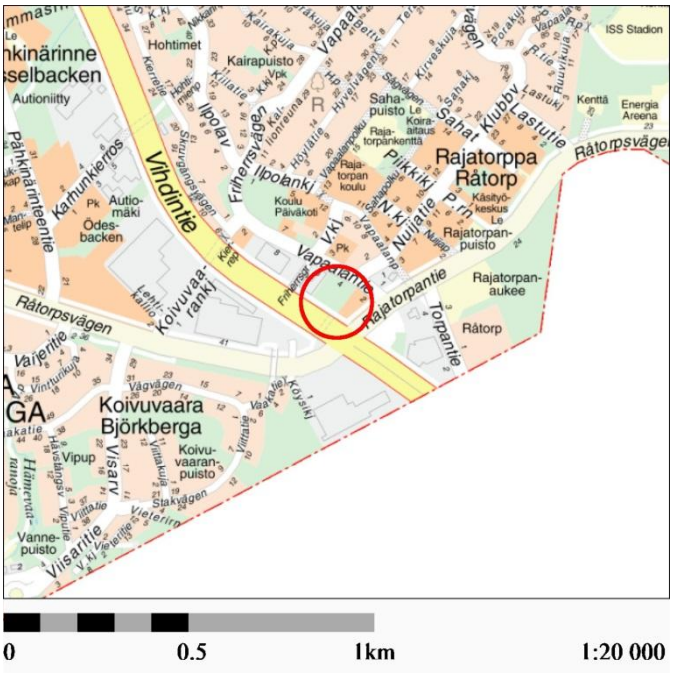
Osa korttelia 13001.

Tonttijaon muutos:

Osa korttelia 13001.

Kaavamuutoksen keskeinen sisältö: Vapaalantie 4 muutetaan liiketilatontiksi, jolle saa sijoittaa päivittäistavarakaupan. Vapaalantie 2:n pysäköintialue yhdistetään viereisen tontin kanssa ja lisätään rakennusoikeutta 500 k-m².

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Vapaalan kaupunginosassa Vihdintien ja Vapaalantien välissä Rajatorpantien pohjoispuolella. Pohjoisessa alue rajautuu Vapaalantie 6 tonttiin.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Vantaan kaupunki on jättänyt kaavamuutoshakemuksen 23.2.2017. Kaavamuutos liitettiin työohjelmaan numerolla 002345 (KALA 16.1.2017).
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 5.4.2017. Siihen liittyvät mielipiteet pyydettiin 19.5.2017 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin viisi kappaletta. Vireilletulosta ilmoitettiin Vantaan Sanomat -lehdessä 8.4.2017.
- Hankkeesta järjestettiin 26.4.2017 tutustumiskäynti maastossa, johon osallistui kolme asukasta.
- Vantaan kaupungin yrityspalvelut järjesti 18.5.2017 julkisen haun päivittäistavarakaupan toimijoita kahdelle päivittäistavarakaupan tontille. Kaupunkisuunnittelulautakunta valitsi toimijaksi Lidl Suomi Ky:n 21.8.2017.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 hyväksyi asemakaavamuutoksen ja tonttijaonmuutoksen nähtäville (MRA 27§) ja pyytämään tarvittavat lausunnot.

- Asemakaavaehdotus ja tonttijaonmuutosehdotus oli nähtävillä 21.2. – 22.3.2018 ja siitä saatiin kaksi muistutusta sekä kaksi lausuntoa.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä ... 4
2. Lähtökohdat ... 4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista ... 4
2.2 Suunnittelutilanne ... 10
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet ... 13
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo ... 13
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö ... 13
3.3. Asemakaavan tavoitteet ... 15
3.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ... 15
4. Asemakaavan kuvaus ... 17
4.1 Kaavan rakenne ... 17
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen ... 18
4.3 Aluevaraukset ... 18
4.4 Kaavan merkittävät vaikutukset ... 18
4.5 Ympäristön häiriötekijät ... 20
5. Asemakaavan toteutus ... 21
6. Kaavatyöhön osallistuneet ... 21
7. Asemakaavan seurantalomake ... 22
8. Asemakaavakartta ja –määräykset ... 24
9. Muu suunnitelma-aineisto ... 29

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

-

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Liikenteellinen tarkastelu 15.12.2017, Ramboll Finland Oy
- Hulevesisuunnitelma 15.12.2017, Ramboll Finland Oy

1. TIIVISTELMÄ

Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nykyinen Kiinteistöt ja asuminen) haki asemakaavan muutosta, jolla nykyinen teollisuus- ja varastorakennusten tontti osoitteessa Vapaalantie 4 muutettaisiin liikerakennusten korttelialueeksi. Tontille on tarkoitus rakentaa päivittäistavarakauppa. Tontti on nykyisellään rakentamaton, mutta tontilla ja tontista erotetulla määräalalla on pysäköintipaikkoja. Määräalan omistaa viereisen tontin omistaja Kiinteistö Oy Vantaan Vapaalantie 2.

Vuonna 2015 laaditun Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksen perusteella kaupunki päätti tarjota Länsi-Vantaalta kahta tonttia uusien päivittäistavarakauppojen sijaintipaikoiksi. Toinen niistä sijaitsee Vapaalantie 4:ssä ja toinen Vantaanlaaksontie 34:ssä.

Kaupan toimijoiden haku suoritettiin touko-kesäkuussa 2017 julkisella haulla, johon osallistui neljä hakijaa. Haun perusteella toimijaksi kummallekin tontille valikoitui Lidl Suomi Ky, jolle kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 myönsi suunnitteluvaraukset. Tarkoitus on, että Lidl ostaa tontit kaupungilta asemakaavamuutosten hyväksymisten yhteydessä.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue on Vihdintien, Rajatorpantien ja Vapaalantien rajaamalla alueella, luoteispuolella alue rajautuu teollisuus- ja varastokäyttöön tarkoitettuun tonttiin, jonka rakennus on rakennettu rajaan kiinni.

Kaupalle suunniteltu tontti on noin 9000 neliömetrin kokoinen teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueen tontti, josta on erotettu noin 1200 neliömetrin suuruinen määräala. Määräala on naapurikiinteistön Vapaalantie 2 omistuksessa ja sitä käytetään pysäköintiin. Pysäköintiä on jonkin verran myös tontin puolella, mutta muutoin tontti on metsäinen ja tasainen.

Kaava-alueen toisella tontilla Vapaalantie 2 on vuonna 1987 rakennettu viisikerroksinen rakennus, joka on asemakaavan mukaisesti liike- ja toimistorakennus. Rakennus on kooltaan 5914 k-m², joten tontin 5920 k-m²:n rakennusoikeus on käytännössä käytetty.

Kaava-alueen koillissuunnalla Vapaalantien toisella puolella on päiväkoti, liikerakennus sekä huoltoasema. Rajatorpantien kaakkoispuolella on toinen huoltoasematontti sekä korttelialue, jolla sallitaan sekä liike- ja toimistorakentamista että teollisuus- ja varastorakentamista.

Vihdintien toisella puolella on Koivuvaaran yritysalue. Vihdintien alittava raitti on tulevan kaupan tontin kohdalla. Samalla kohtaa on myös linja-autopysäkit.

Viistoilmakuva vuodelta 2016.

2.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Kaavamuutosalue sijaitsee rakennetulla alueella Vihdintien varressa. Suurimmalla osalla kaupan tonttia kasvaa sekametsää.

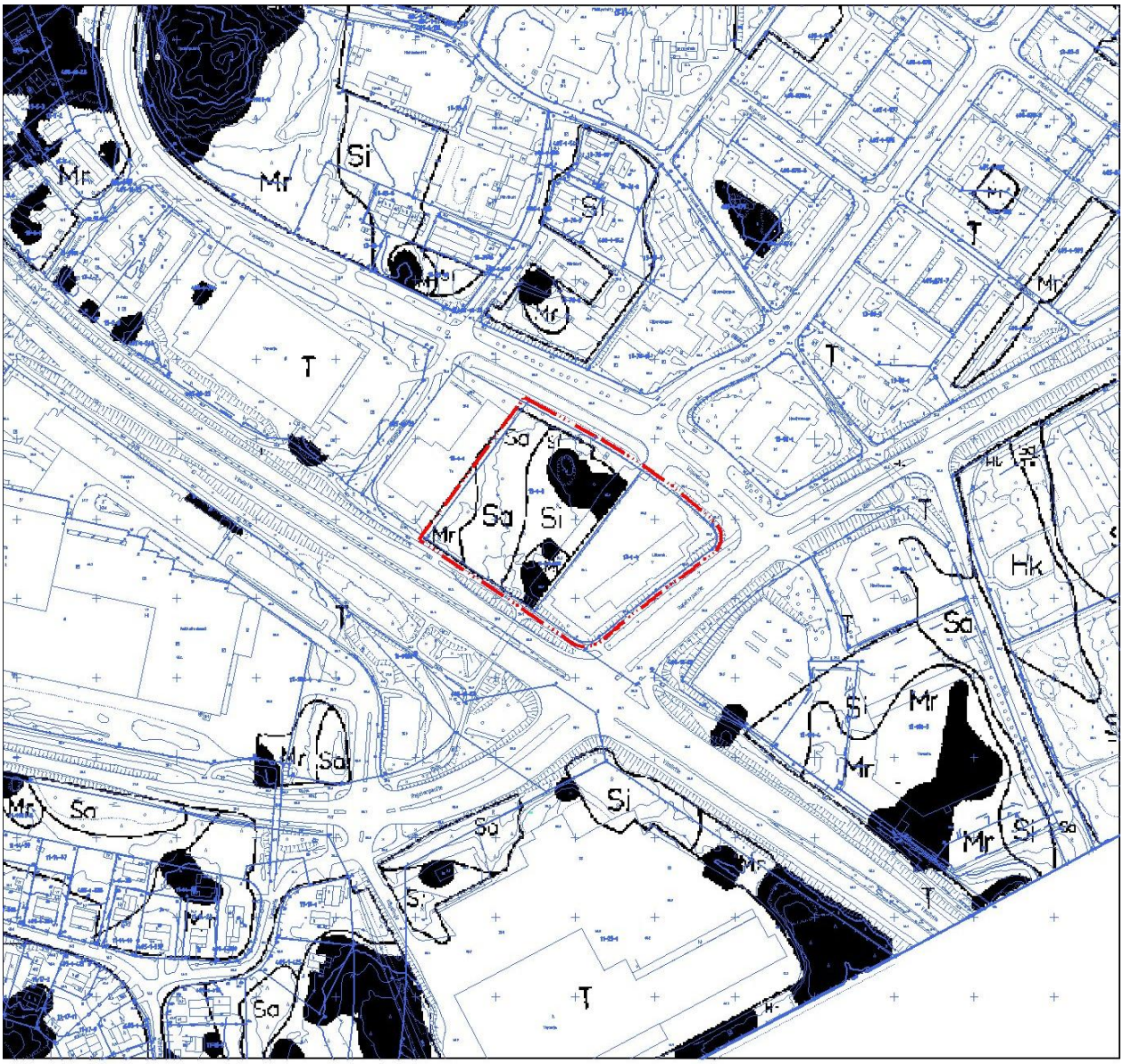
Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutosalue kuuluu Mätäojan valuma-alueeseen. Vedet johdetaan avo-ojissa ja hulevesiviemäreissä idän suuntaan Myyrmäen halki päätyen Mätäojanlaaksoon. Mätäojanlaakso on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokas alue ja se toimii luontaisena tulva-alueena. Mätäojanlaaksossa elää harvinaisia eläin- ja kasvilajeja, joista merkittävin on halavasepikkä.

Nykytilanteessa kaava-alueen pohjoisempi tontti on rakentamatonta metsää ja eteläosan tontti liike- ja toimistorakennuksen tonttia, joka koostuu pääasiassa vettä läpäisemättömästä katto- ja asfalttipinnasta. Rakentamaton osuus kaava-alueella on hyvin tasaista. Vettä saattaa näin ollen nykytilanteessa kertyä metsään ja imeytyä siitä hiljalleen maaperään. Veden noustessa tontilla virtaa vesi lopulta Vapaalantien varren avo-ojaan ja Vihdintien hulevesiviemäriin. Eteläisemmällä tontilla imeytymistä ei juuri tapahdu, koska alue on pääosin vettä läpäisemätöntä pintaa. Tältä tontilta vedet johdetaan Vapaalantieltä tulevaan hulevesiviemäriin, joka purkaa vedet Rajatorpantien avo-ojaan. Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Maaperä

Maalajikartan mukaan tyhjän tontin maaperä on vaihtelevaa. Enimmäkseen maaperä on savea ja silttiä, mutta lisäksi moreenia ja kalliota. Rakennetulla tontilla maa on tasattu täyttömaalla.

MAAPERÄKARTTA

Topografia

Tonttien korkeusasema on melko tasainen, korkoero on alle metrin. Vallitseva korkotaso on +36.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Alueen yleiskuvaus

Vapaala on osa Vihdintien aluerakennetta. Vihdintien varrella on teollisuus- ja toimistorakennuksia.

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Myyrmäen suuralueeseen kuuluvassa Vapaalassa oli vuoden 2017 alussa 3 981 asukasta. Väkiluku on noussut vuodesta 2007 noin 170:lla. Viereisessä Hämeenkylän kaupunginosassa vastaava luvut ovat 8086 ja 700 sekä Hämevaarassa 1629 ja 420. Lähialueen väestö on siis kasvanut 1300:lla ihmisellä.

Asuminen

Kaavamuutosalueen pohjoispuolella alkaa Vapaalan pientaloalue sekä Rajatorpan kerrostaloalue. Lähimpiin asuintontteihin on matkaa noin sata metriä. Vihdintien toisella puolella on Pähkinärinteen kerrostaloalue sekä Hämevaaran pientaloalue, jonne on lyhyimmillään matkaa parisataa metriä. Kaavamuutosalueella ei ole asuntoja.

Palvelut ja työpaikat

Kunnallisista palveluista lähinnä on päiväkoti Vapaalantien toisella puolella. Vapaalantie 2:ssa toimii ravintola. Muista kaupallisista palveluista lähin on kadun toisella puolella sijaitseva huoltoasema, jossa on pieni päivittäistavaramyymälä. Lähistöllä on myös toinen huoltoasema, kuntosali sekä ravintola. Rajatorpan ostoskeskuksessa, jonne on matkaa noin puoli kilometriä, toimii muun muassa Alepa.

Yhdyskuntarakenne

Kaavamuutosalue on Vapaalan pientaloalueen ja Rajatorpan kerrostaloalueen välistä vyöhykettä, joka toimii puskurina Vihdintien melua ja päästöjä vastaan. Vastaava tilanne on myös Vihdintien toisella puolella Pähkinärinteessä. Rakenne on sekoittunutta, koska alueella on monipuolista asumista sekä julkisia ja kaupallisia palveluja.

Kaupunkikuva

Kaavamuutosalueen kortteli on toimitilavaltaista aluetta, jossa on toimisto- ja varastorakennukset. Ympäröivä alue on monimuotoista, mutta enimmäkseen matalaa rakentamista.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavamuutosalueella ei ole rakennusperintö- eikä kulttuuriympäristökohteita.

Liikenne

Autoliikenne

Kaava-alue sijoittuu vilkasliikenteisten pääväylien, Vihdintien ja Rajatorpantien liittymän tuntumaan. Kulku alueelle tapahtuu Vapaalantien kautta, joka on alueellinen kokoojakatu. Vihdintien keskiarkivuorokausiliikenne vuonna 2016 oli 24 970 ajon/arkivrk. Rajatorpantien keskiarkivuorokausiliikenne vuonna 2016 oli 13 000 ajon/arkivrk. Keskiarkivuorokausiliikennemäärä Vapaalantiellä Nuijatien pohjoispuolella vuonna 2016 oli 2800 ajon/vrk ja Nuijatien eteläpuolella on arviolta 4500 ajon/vrk.

Joukkoliikenne

Vihdintietä liikennöi 3 bussilinjaa. Näillä pääsee mm. Helsingin keskustaan, Klaukkalaan ja Vihtiin. Rajatorpantietä pitkin kulkee 4 linjaa, joilla pääsee mm. Vantaankoskelle, Myyrmäkeen, Tikkurilaan ja Espoon suuntaan. Vihdintien pysäkit ovat noin 10-200 metrin ja Rajatorpantien pysäkit 250-350 metrin etäisyydellä. Lisäksi Nuijatiellä kulkee yksi linja, joka kulkee Askistoon ja Helsingin keskustaan.

Myyrmäen juna-asemalle on etäisyyttä noin 2,2 kilometriä.
Vuonna 2017 hyväksytyn yleiskaavan mukainen pikaraitiotievaraus kulkee Rajatorpantietä pitkin. Kehä II:n on suunniteltu kulkevan yleissuunnitelman mukaista linjausta pitkin.

Kevyt liikenne

Kaava-alueen kohdalla Vihdintiellä, Rajatorpantiellä ja Vapaalantiellä on kevyenliikenteen reitit. Lisäksi Vapaalankuja on Vihdintien ja Vapaalantien välillä kevyenliikenteen väylä.

Kaava-alueen vieressä on Vihdintien kevyenliikenteen alikulku. Nykyisellään Vapaalan suuntaan liikkuvat jalankulkijat ja pyöräilijät kulkevat joko Vapaalankujan tai Rajatorpantien kautta, jolloin matkaa alikululta Nuijatielle kertyy 300-400 metriä. Myös tulevan kauan tontin läpi kuljetaan, koska se on lyhin vaihtoehto.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Vapaalantiellä sijaitsee olemassa oleva vesijohto, johon uusi rakennus voidaan liittää. Kaava-alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin. Painepiirin vesisäiliönä toimii Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m³. Myyrmäen painepiiriin vesi johdetaan etelästä Helsingistä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Kaivokselan ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta. Vesijohtoverkon ylin painetaso kaava-alueella on noin +95 m ja alin painetaso noin +82 m. Tarkat painetasot annetaan HSY:n liitoskohtalausunnossa.

Jätevesiviemäröinti

Kaava-alue on rakennetun jätevesiviemäröinnin piirissä. Vapaalantien jätevesiviemäri on liitetty Rajatorpantien jätevesiviemäriin, josta jätevedet päätyvät idän suuntaan Rajatorpan jätevedenpumppaamolle ja sieltä edelleen Silva-stadionin jätevedenpumppaamolle. Sieltä jätevedet johdetaan edelleen Vapaalan jätevedenpumppaamon kautta Hämeenkylään ja Hämevaaraan. Hämevaarasta jätevedet päätyvät Espoon viemäriverkostossa Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Alue kuuluu hulevesiviemäröinnin piiriin. Kaava-alueen pohjois- ja itäosista vedet johdetaan Vapaalantien varren avo-ojaan ja siitä hulevesiverkostoon, josta vedet päätyvät Rajatorpantien avo-ojaan. Kaava-alueen länsiosasta vedet päätyvät Vihdintien länsipuolelle ja siellä Rajatorpantien varren ojaan. Tästä ojasta vedet virtaavat uudestaan Vihdintien alitse takaisin itäpuolelle päätyen samaan ojaan itäpuolisten vesien kanssa. Rajatorpantien oja virtaa idän suuntaan päätyen Myyrmäessä hulevesiviemäriin. Lopulta vedet purkavat Myyrmäen itäpuolella Mätäojanlaaksoon.

Kaukolämpö

Vapaalantie 2 on liitetty kaukolämpöverkkoon Vihdintien puolelta. Sama verkko kulkee osin Vapaalantie 4 tontilla, mikä otetaan huomioon tontin suunnittelussa. Vapaalantie 4 on siten myös liitettävissä kaukolämpöverkkoon.

Sähköverkko

Vapaalantie 4 tontilla on puistomuuntamo M840, jakokaappi sekä keski- ja pienjännitekaapeleita, jotka otetaan huomioon suunnittelussa. Puistomuuntamo saneerataan, mutta se säilyy nykyisellä paikallaan Vapaalantien läheisyydessä. Muuntamo on merkitty kaavakarttaan (vm).

Ympäristöhäiriöt

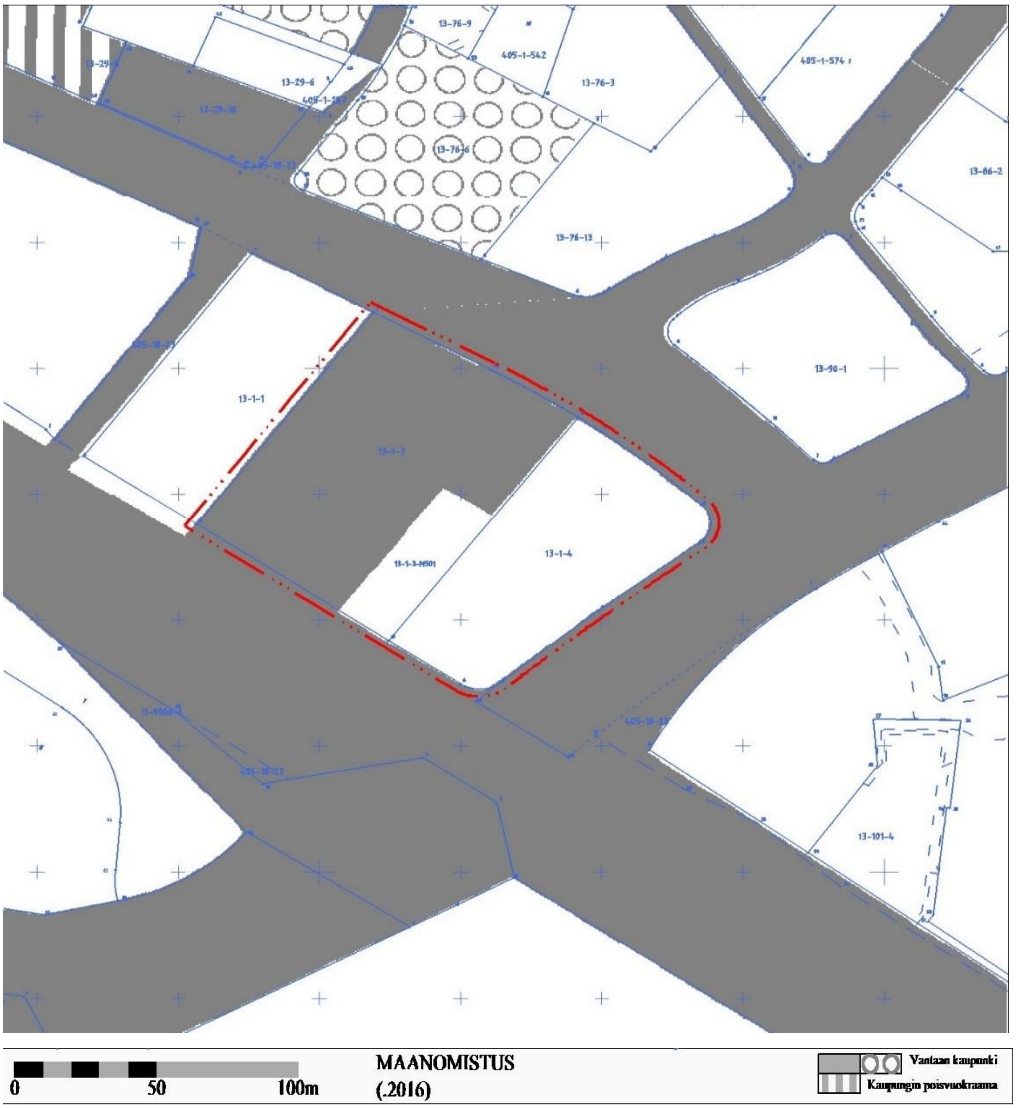
Merkittävin ympäristöhäiriö aiheutuu Vihdintien liikenteestä. Vuoden 2016 melulaskennan mukaan Vihdintien puoleisella osalla tonteista tieliikenteen päiväajan keskiäänitaso on 60 - 65 dB_{LAeq} ja Vapaalantien puoleisella osalla 55-60 dB_{LAeq}.

Pohjoisella osalla Vapaalantie 4 tonttia lentomelutaso on L_{den} 50-55 dB.

Ulko- ja sisämelun erotuksen (äänitasoero) DL tulee toimistotiloissa olla vähintään 35 dB.

2.1.4 Maanomistus

Vapaalantie 2 tontin sekä Vapaalantie 4:ssä sijaitsevan määräalan omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Vapaalantie 2, Vapaalantie 4 on Vantaan kaupungin omistuksessa.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

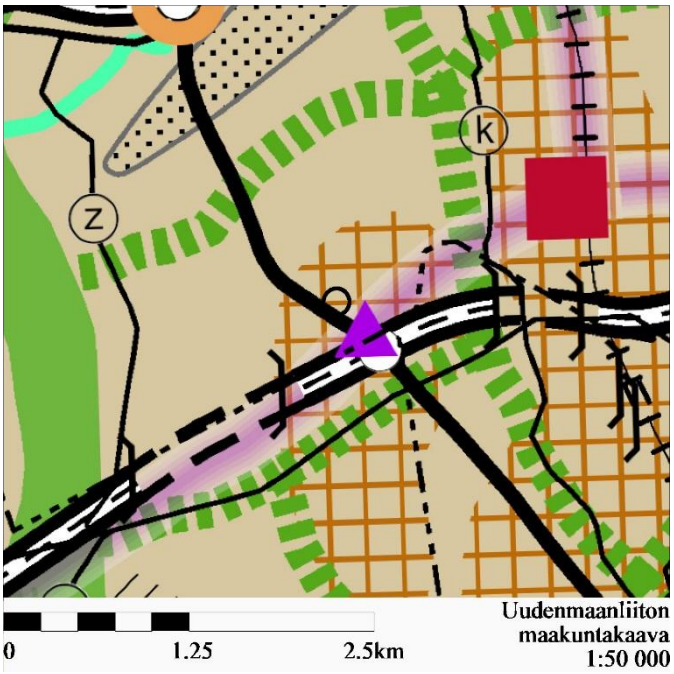
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta olevasta yhdyskuntarakenteesta irralleen. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

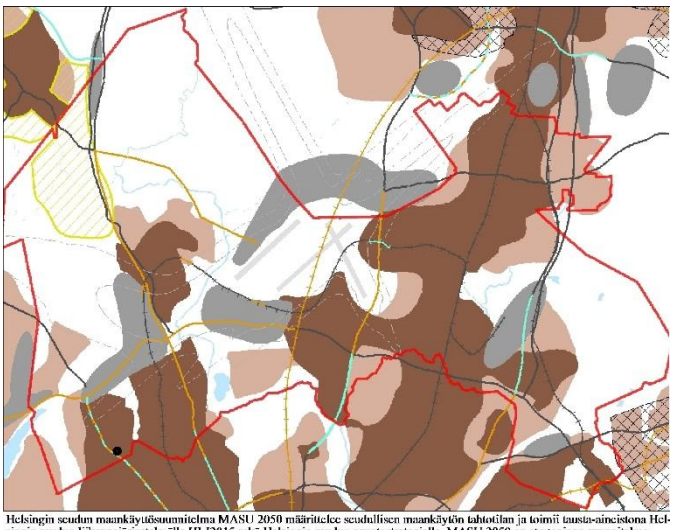

Asemakaavamuutosalue (musta rinkula) on taajamatointojen aluetta ( ) ja tiivistettävää aluetta (+). Eteläpuolelta kulkee pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli (violetti viiva) ja Vihdintien ja Rajatorpantien risteyksessä joukkoliikenteen vaihtopaikka (violetti kolmio).

Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006, 1. vaihemaakuntakaavan 22.6.2010, 2. vaihemaakuntakaavan 30.10.2014 ja 3. vaihemaakuntakaavan 14.12.2012.

Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

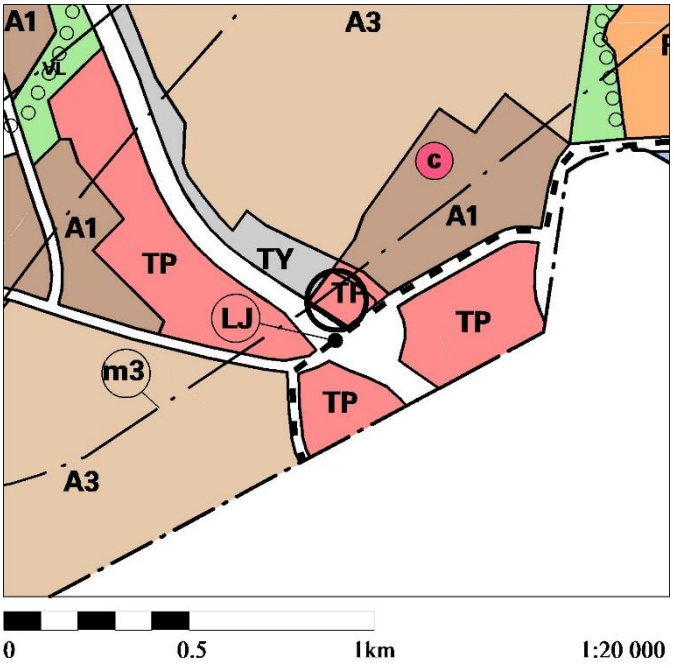
Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Helsingin seudun maankäytösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Asuntotuotanto ohjataan tummanruskeille seudun ensisijaisesti kehitettäville vyöhykkeille. Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

Yleiskaava

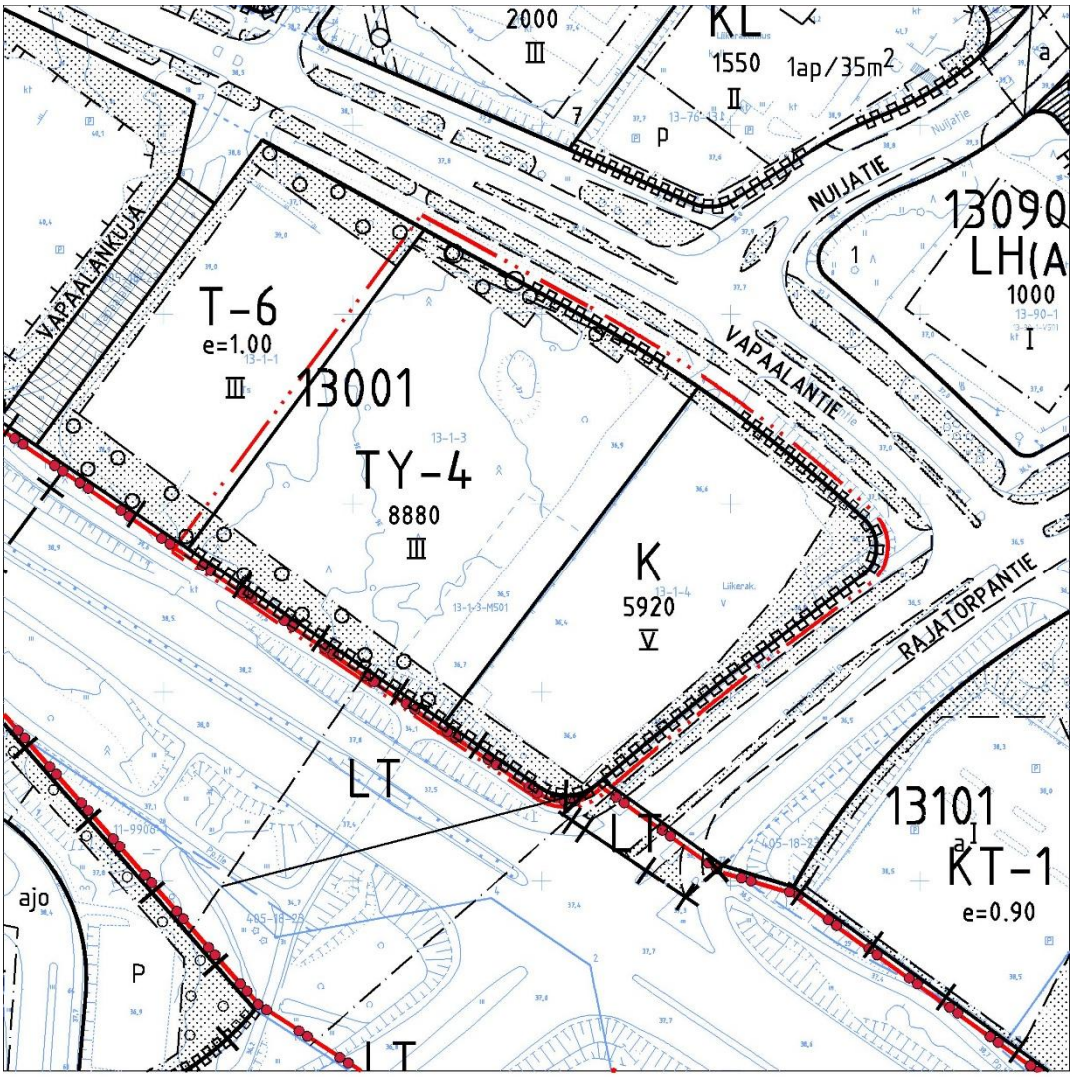

Vihdintien itäpuolella sijaitseva asemakaavamuutosalue (musta rinkula) on työpaikka-aluetta (TP). Alue varataan työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten. TP-alueita on myös Vihdintien länsipuolella sekä Rajatorpantien eteläpuolella. Osa alueesta on LDEN 50 – 55 dB lentomeluvyöhykkeellä 3 (m3). Vihdintie ja Rajatorpantie ovat tieliikennealueita. Kaavamuutosalueen vieressä on teollisuusaluetta TY. Vapaala on A3-pientaloaluetta ja Rajatorppa tehokasta asuntoaluetta A1. Rajatorpantiellä on ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys ja Vihdintien ja Rajatorpantien risteyksessä joukkoliikenteen terminaalialue (LJ).

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009 ja on lainvoimainen. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040

Vantaan kaupunkisuunnittelulautakunta (9.11.2015, § 10) on hyväksynyt Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksen ja -suunnitelman 2040 jatkosuunnittelun pohjaksi. Kyseisessä selvityksessä asemakaavoitettava tontti on osoitettu potentiaaliseksi päivittäistavarakaupan sijainniksi. Suunnittelualue kytkeytyy hyvin asutukseen ja se on helposti saavutettavissa kevyellä liikenteellä sekä linja- ja henkilöautolla. Päivittäistavarakaupan saatavuus ja saavutettavuus paranee lähialueella selvästi, mikäli tontille rakennetaan kauppa.

Asemakaava

Voimassa oleva asemakaava 000455 on vahvistettu ympäristöministeriössä 30.10.1985. Vapaalantie 2 tontti on osoitettu liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (K) ja Vapaalantie 4 ympäristöä häiritsemättömien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (TY-4). K-tontilla on rakennusoikeutta 5920 k-m² ja suurin sallittu kerrosluku V ja TY-4 –tontilla vastaavasti 8880 k-m² ja III.

Rakennuskielto

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Vantaan kaupunki on jättänyt kaavamuutoshakemuksen 23.2.2017 ja kaavamuutokselle on annettu numero 002345. Kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkaistiin ja postitettiin mm. kaavamuutosalueen rajanaapureille 5.4.2017 sekä vireilletulosta ja oas-mielipiteiden kuulemista tiedotettiin Vantaan Sanomat –lehdessä 8.4.2017.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (kiinteistöt ja asuminen, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, Uudenmaan ELY-keskus, HSL, HSY, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on 5.4.2017 tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille ja naapureille sekä sähköposteilla viranomaisille. Vireilletulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomat –lehdessä 8.4.2017. Hankkeesta järjestettiin 26.4.2017 tutustumiskäynti maastossa, johon osallistui 3 asukasta.

Alustavat mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavoituksen lähtökohdista pyydettiin toimittamaan 19.5.2017 mennessä. Mielipiteitä ja viranomaiskannanottoja saatiin yhteensä viisi kappaletta.

Asukasmielipiteissä todettiin kauppojen valinnanvaran lisääntyminen positiiviseksi ja jalankulkuyhteys Vihdintien alikulun ja Vapaalantien välillä tarpeelliseksi.

HSL toteaa mielipiteessään, että palvelujen lisääminen mahdollistaa käyttäjien lisääntymisen nykyisille bussilinjoille. Alueella on hyvät joukkoliikenneyhteydet Vihdintiellä ja Rajatorpantiellä sekä Helsingin keskustaan että Myyrmäkeen ja lisäksi muihin suurempiin aluekeskuksiin, myös Espooseen. Pidemmällä aikajänteellä alueelle suunnitellaan myös uusia runkolinjoja. HSL pitää tärkeänä näiden huomioon ottamista, jotta toimintojen suunnittelu ja rakentaminen mahdollistetaan tulevaisuudessa.

HSY toteaa, että kaavamuutosalueella Vapaalantien reunassa on johtokuja, joka tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Johtokujalla on vesijohto ja jätevesiviemäri. HSY haluaa myös, että alueelta varataan tila Rinki Oy:n kierrätyspisteelle. Kierrätyspisteitä pyritään keskittämään pääosin kauppojen yhteyteen.

- Ø *Johtokuja on merkitty kaavakarttaan merkinnällä ”Maanalaista johtoa varattu alueen osa” ja lisämääräyksenä ”Pihan rakennesuunnittelussa tulee huomioida johdot siten, ettei*

rakentamisesta aiheudu niille lisäkuormaa." Kierrätyspisteelle on varattu paikka pysäköintialueelle merkinnällä "Ohjeellinen rakennusala, jolle saa sijoittaa jätehuollon vaatimia tiloja."

Vantaan Energia Sähköverkot Oy ilmoittaa, että kaavamuutosalueella sijaitsee puistomuuntamo M840, jakokaappi 3376 sekä keski- ja pienjännitekaapeleita. Näiden sijainti tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Muuntamo tullaa saneeraamaan tontin toteuttamisen yhteydessä ja kaavaan tulee merkitä muuntamolle paikkavaraus. Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöverkko kulkee osin kaavamuutosalueella Vihdintien varrella. Johdon sijainti tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Ø *Muuntamon ja johtojen sijainti on otettu huomioon suunnittelussa. Muuntamolle on varattu rakennusala (vm) nykyisellä sijainnilla. Kaukolämpöjohto on huomioitu kaavamerkinnällä "Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa."*

Vantaan kaupunginmuseo ilmoitti, että sillä ei ole huomauttamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Kaavamuutosalueen toinen omistajaosapuoli KOy Vantaan Vapaalantie 2 ilmoitti puoltavansa kaavamuutostyön käynnistämistä ja että sen intressissä on turvata toimivat liittymä- ja pihajärjestelyt, erityisesti paikoituskapasiteetin riittävyys, joka on tälläkin hetkellä puutteellinen. Se myös esittää, että kaavamerkintää tarkistettaisiin mahdollistamaan lyhytaikainen asuminen, rakennusoikeutta lisättäisiin 1000 k-m² ja rakennusalaa kasvatettaisiin tarkemman suunnitelman mukaisesti.

Ø *Tonttien omistajat sopivat keskenään vuorottaispysäköinnin järjestämisestä tonteilla. Tämä tehostaa pysäköintiä ja mahdollistaa autopaikkojen optimaalisen käytön. Pysäköinnin saa järjestää tonttijaosta riippumatta. Lyhytaikaista asumista ei alueella sallita. Rakennusoikeutta lisätään 500 k-m² laajennustarpeita varten ja rakennusalaa on kasvatettu tontin itä- ja pohjoisosissa.*

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksesta ei ole ollut tarpeen järjestää viranomaiskokousta.

Kaavamuutos on laadittu Vantaan kaupungin eri organisaatioiden asiantuntijoiden sekä Lidl Ky:n konsultin sekä KOy Vapaalantie 2 omistajan edustajan kanssa yhteistyönä.

Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijaonmuutosehdotus oli nähtävillä (MRA 27§) 21.2. – 22.3.2018 (kaupunginhallitus 5.2.2018). Tänä aikana jätettiin kaksi muistutusta.

Lausuntoja pyydettiin ja saatiin kaksi kpl.

Nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset kaavamääräyksiin:

Kaavamääräyksiin tehtiin tarkistuksia. K- ja KL-kortteleiden hulevesimääräyksiin lisättiin virke, joka sallii hulevesien johtamisen tontti- ja korttelijaosta riippumatta. K-korttelialueen polkupyörien vähimmäismäärä toimistotilojen osalta muutettiin lukuun 1 pp / 100 k-m². Johdoille varatun alueen osan määräykseen lisättiin, ettei alueelle saa istuttaa puita tai pensaita niin kauan, kuin alueella on johtoja.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

MAL-tavoitteet:

Maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää ohjataan kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestävää liikkumista edistäen. Maankäyttö suunnitellaan siten, että se ei heikennä seudullisesti keskeisiä luontoarvoja.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

- Kaupungin omistaman maan kaavoittaminen on etusijalla.
- Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

Vantaan kaupungin tavoitteena on kaupan selvityksen mukainen kilpailun edistäminen ja palvelujen lisääminen.

3.3.2 Muut tavoitteet

Lidl Ky:n tavoitteena on uuden päivittäistavarakaupan sijoittaminen alueelle, jossa heidän kauppojaan ei ole lähellä.

KOy Vantaan Vapaalantie 2:n tavoitteena on turvata pysäköintipaikkojen määrä toimiston työntekijöille. Rakennuksessa toimii yrityksiä, joiden työntekijät liikkuvat paljon päivittäin asiakaskäynneillä sekä rakennuksessa toimivan ravintolan toiminnan kehittäminen liiketilaa laajentamalla.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

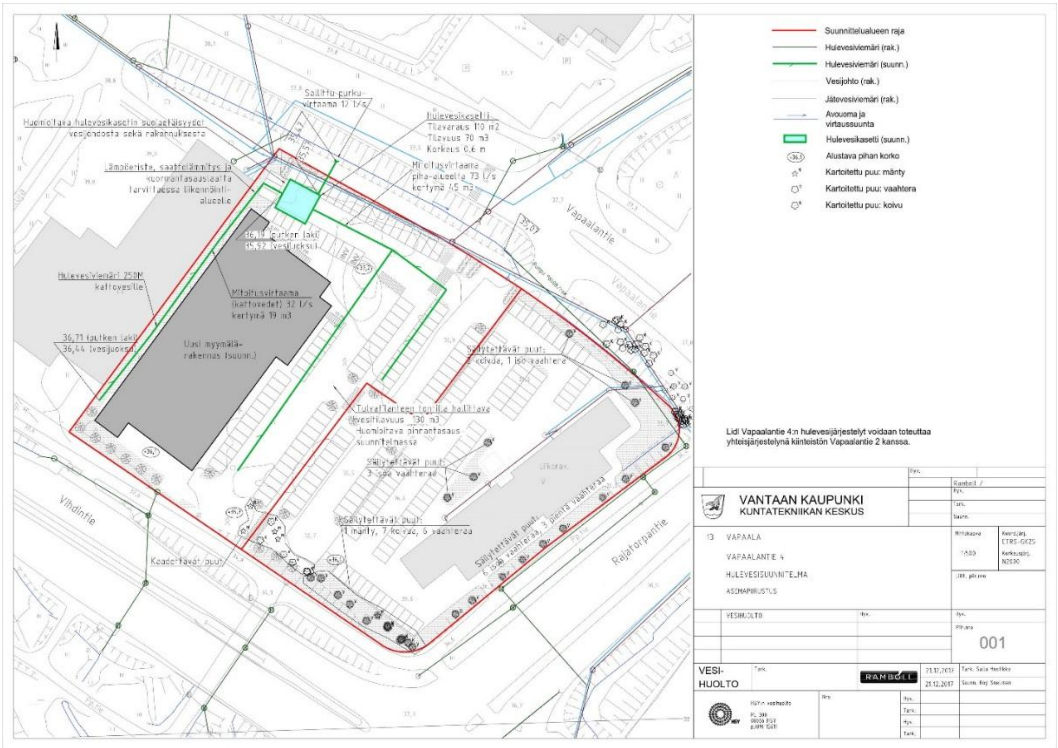
3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Asemakaavan ratkaisu pohjautuu tonttihaun voittaneeseen ehdotukseen sekä Vapaalantie 2:n esittämiin toiveisiin.

Tonttihakuun saapui neljä hakemusta, joissa oli esitetty tontinkäyttösuunnitelma. Suunnitelmia arvioitiin valintavaiheessa ja valittu vaihtoehto oli ehdotuksista paras rakennusmassan sijoittelun ja arkkitehtuurin suhteen, lisäksi siinä oli otettu parhaiten huomioon jalankulku.

Havainnekuva idästä Rajatorpan suunnasta (Innovarch Oy, 18.1.2018).

Hulevesisuunnitelma (Ramboll Finland Oy, 21.12.2017).

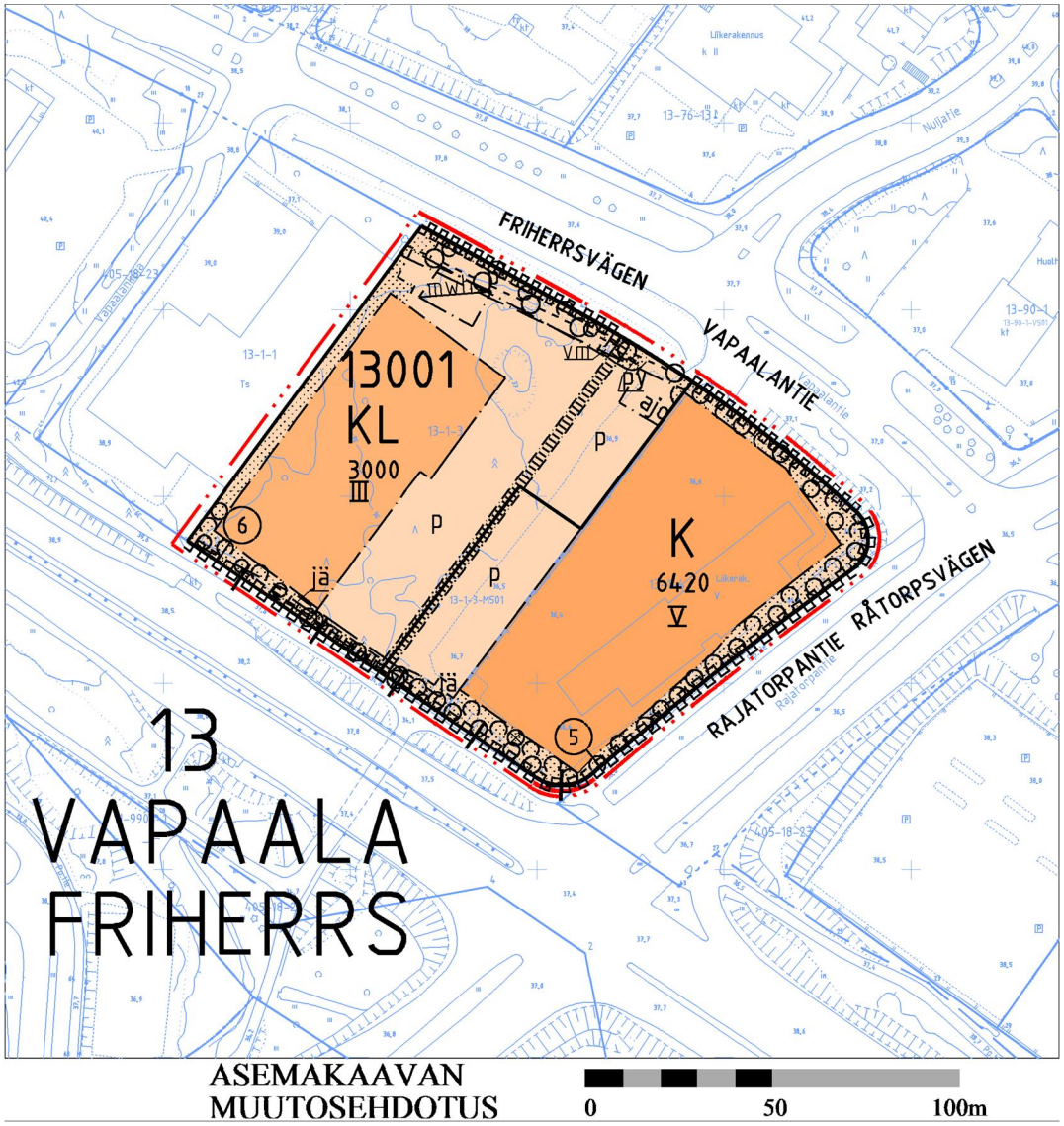
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Kaavan tarkoituksena on tontin kaavoittaminen Lidlin kauppaa varten.

Osa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueesta (TY-4) korttelissa 13001 muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi, jolle sallitaan päivittäistavarakauppa (KL). Viereisen liike- ja toimistorakennusten korttelialue (K) ei muutu, mutta TY-alueeseen kuuluva noin 1200 m² suuruinen määräala 13-1-3-M501 liitetään K-korttelialueeseen, koska se on KOy Vapaalantie 2 omistuksessa. KL-korttelialueen rakennusoikeudeksi tulee 3000 k-m², mikä on huomattavan paljon vähemmän kuin nykyinen 8800 k-m². K-korttelialueen rakennusoikeutta lisätään 500 k-m² 6420 k-m²:iin. Kaupan kerrosluku on II ja toimistorakennuksen V. Kaupan rakennusala sijoittuu tontin länsiosaan.

Suurin osa tonttien pinta-alasta osoitetaan pysäköintiin, joka toteutetaan vuorottaispysäköintiperiaatteella tonttijaosta riippumatta. Näin pysäköinti on tehokkaampaa kuin molemmilla tonteilla erikseen järjestettynä. Pysäköintialueen läpi kulkee Vapaalantien ja Vihdintien välinen kolme metriä leveä jalankulkuyhteys. Ajoliittymää siirretään nykyisestä noin 20 metriä länteen päin, jotta se olisi kohtisuorassa Nuijatiehen nähden. Risteyksen länsipuolelle tulee suojatie.

4.1.1 Mitoitus

Kumoutuvan asemakaavan mukaisen TY-4-korttelialueen pinta-ala on 8978 m² ja rakennusoikeus 8800 k-m², jolloin tonttitehokkuus on e=0.98. K-tontin vastaavat luvut ovat 5809 m², 5920 k-m² ja e=1.02.

Kaavamuutoksen jälkeen KL-tontin pinta-ala on 7781 m², rakennusoikeus 3000 k-m² ja tonttitehokkuus e=0.39. K-tontin osalta vastaavat luvut ovat 7006 m², 6420 k-m² ja e=0.92.

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät tonteilla ovat:

Liike- ja toimistotilat 1 ap / 60 k-m² 1 pp / 70 k-m²

Kumoutuva asemakaava:		
	K	TY-4
pinta-ala	5809	8978
rakennusoikeus	5920	8800
tonttitehokkuus	1,02	0,98
Tuleva asemakaava:		
	K	KL
pinta-ala	7006	7781
rakennusoikeus	6420	3000
tonttitehokkuus	0,92	0,39

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaupan tontin toteuttaminen noudattaa läheisten rakennusten mittakaavaa. Arkkitehtuurista ja julkisivumateriaaleista on annettu määräyksiä. Kaavamuutoksessa on hulevesien käsittelyä koskevia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä sekä määräys vihertehokkuudesta.

4.3 ALUEVARAUKSET

Asemakaavamuutoksella on muodostettu kortteliin 13001 liikerakennusten korttelialue (KL) ja tontti nro 6 sekä liike- ja toimistorakennusten korttelialueen (K) tontti nro 5.

Tonttien liikenteellinen toimivuus on tutkittu raskaan liikenteen ajoneuvojen ajouratarkastelulla. Tämä koskee lähinnä kaupan tonttia, jonka huoltoajo suoritetaan enimmäkseen täyspitkällä rekalla. Tonteilla on yhteinen ajoliittymä Vapaalantieltä Nuijatien risteyksen kohdalta. Tonttien läpi kulkee kevyen liikenteen väylä.

K-korttelialueen rakennusala mahdollistaa nykyisen rakennuksen kehittämisen ja laajentamisen.

4.4 KAAVAN MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET

Kaavan toteutuminen lisää alueen palvelutarjontaa sekä kaupan kilpailua.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Alue on saavutettavissa joukkoliikenteellä hyvin. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Yhdyskuntarakenne

Asemakaavan toteuttaminen täydentää Vihdintien varren kaupunkirakennetta. Suunniteltu rakentaminen sijoittuu Vihdintien varteen työpaikkavaltaiselle vyöhykkeelle, lähelle Vapaalan pientaloaluetta ja Rajatorpan asuinaluetta. Rakentaminen monipuolistaa ja täydentää asuntoalueen yhdyskuntarakennetta.

Kaupunkikuva

Kaupan korttelialueen rakennusten arkkitehtuuri, materiaalivalinnat ja yksityiskohtaisempi suunnittelu ratkaistaan rakennuslupavaiheessa, mitä kaavamääräykset ohjaavat. Korttelialueen kaavamääräyksillä edellytetään rakentamiselta korkealuokkaista arkkitehtuuria, rakennustapaa ja materiaaleja. Korttelialueen täydennysrakentaminen ja uudet istutukset kohentavat alueen kaupunkikuvaa.

Palvelut ja työpaikat

Kaavamuutos mahdollistaa työpaikkojen säilymisen, kehittämisen ja lisäämisen alueella ja osana nykyistä yhdyskuntarakennetta. Alueen työpaikkaomavaraisuus lisääntyy.

Taloudelliset vaikutukset

Lidl Suomi Ky ostaa kaupungilta tontin tonttihaun mukaisesti päivittäistavarakaupan sijoittamista varten ja maksaa siitä tarjoamansa hinnan.

Hankkeen katsotaan olevan kaupungille taloudellisesti kannattava.

Liikenne

Ramboll Finland Oy on laatinut kaavamuutosta varten erillisen liikenneselvityksen. Lidlin liittymän toimivuus iltahuipputunnin aikaan on erinomainen. Lidlin tuottama liikennemäärän kasvu (noin 230 ajoneuvokäyntiä/ iltahuipputunti) ei vaikuta merkittävästi Rajatorpantien liittymän toimivuuteen.

Kaava-alueen läpi on suunniteltu kevyenliikenteen yhteys. Uusi yhteys nopeuttaa kevyenliikenteen kulkemista Vihdintien alikulusta Vapaalan suuntaan.

Vesihuolto
Kaavamuutos tukeutuu olemassa olevaan vesihuoltoon, joten kaavaa varten ei ole tarvetta laajentaa vesihuoltoverkostoa. Vapaalantie 4:n koillisnurkassa sijaitsee paloposti, joka tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Tarvittaessa muutostöistä tulee sopia HSY:n kanssa.

Asemakaavan yhteydessä on laadittu hulevesien hallintasuunnitelma, jossa esitetään vesiä viivytettävän maanalaisessa hulevesikasetissa. Hulevedet on esitetty johdettavan Vapaalantien suuntaan, joka on suositeltava johtamissuunta, jotta ei lisätä Vihdintien alittavien viemärien kuormitusta. Hulevesien hallintasuunnitelma toimii lähtökohtana rakennussuunnitteluun. Rakennuslupaa haettaessa tulee hyväksyttää tarkennettu hulevesisuunnitelma.

Ympäristöhäiriöt

Rakennusluvan yhteydessä vaaditaan meluselvitys. Ääneneristävyydestä määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä. Alueella mitoittavana melulähteenä on tieliikennemelu, mikä on huomioitu tarvittavina toimistotilojen ulkokuoren ääneneristysvaatimuksina.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Vesistöt ja vesitalous
Kaavamuutoksen myötä metsäinen alue muuttuu kaupan tontiksi ja sitä kautta pääsoin vettä läpäisemättömäksi pinnaksi. Tämä tulee lisäämään merkittävästi kaava-alueella muodostuvan huleveden määrää.
Kaavan yhteydessä on laadittu hulevesien hallintasuunnitelma, jonka tavoitteena on ollut, että tontilta poistuvan virtaamahuipun suuruus ei kasva rakentamisen myötä. Hulevesimäärän kasvun vaikutuksia pyritään minimoimaan viivyttämällä syntyviä hulevesiä tontilla ennen niiden johtamista yleiseen hulevesiviemäriin. Viivytys tullaan toteuttamaan maanalaisin viivytysrakentein, koska maanpinnalla ei ole tilaa hulevesien käsittelylle.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentaminen lisää kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Uudet rakennukset ovat kuitenkin energiataloudellisempia kuin vanhat. Alueen rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Alueen lisärakentaminen nykyistä yhdyskuntarakennetta täydentäen luo edellytyksiä ilmastonmuutoksen kannalta haitallisten vaikutusten hillitsemiselle.

Laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenteeseen ja ilmastoon ovat vähäiset.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Lento- ja tieliikenteen melu on käsitelty kohdassa 4.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on otettu huomioon VAT:n mukaisesti.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen liittyy kiinteistökauppa ja toteuttamissopimus. Tavoitteena on aloittaa rakentaminen välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen.

Asemakaavan muutosalueelle on rakennettu vesihuolto kohdan 2.1.3 mukaan ja siihen kaavamuutoksesta aiheutuvat muutokset ovat kohdassa 4.4.1.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Lidl Suomi Ky:	Lauri Kylmälä	
	Jarmo Pehkonen	
Innovarch Oy:	Jari Prittinen	
Kiinteistö Oy Vantaan Vapaalantie 2:	Timo Vastamäki	
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Timo Kallaluoto	alue-arkkitehti
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
Kuntatekniikan keskus :	Elina Kettunen	vesihuollon suunnittelu
	Pirjo Salo	liikenneinsinööri
Kiinteistöt ja asuminen:	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Jukka Köykkä	kaavasuunnittelija

VANTAAN KAUPUNKI, Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 29. päivänä tammikuuta 2018.

Mikko Järvi	Timo Kallaluoto
kaavoitusinsinööri	aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	15.01.2018
Kaavan nimi	002345 13 Vapaala PÄIVITTÄISTAVARAKAUPANTONTTI VAPAALANTIELLE		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	05.04.2017
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002345
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	1,4786	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	1,4786

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

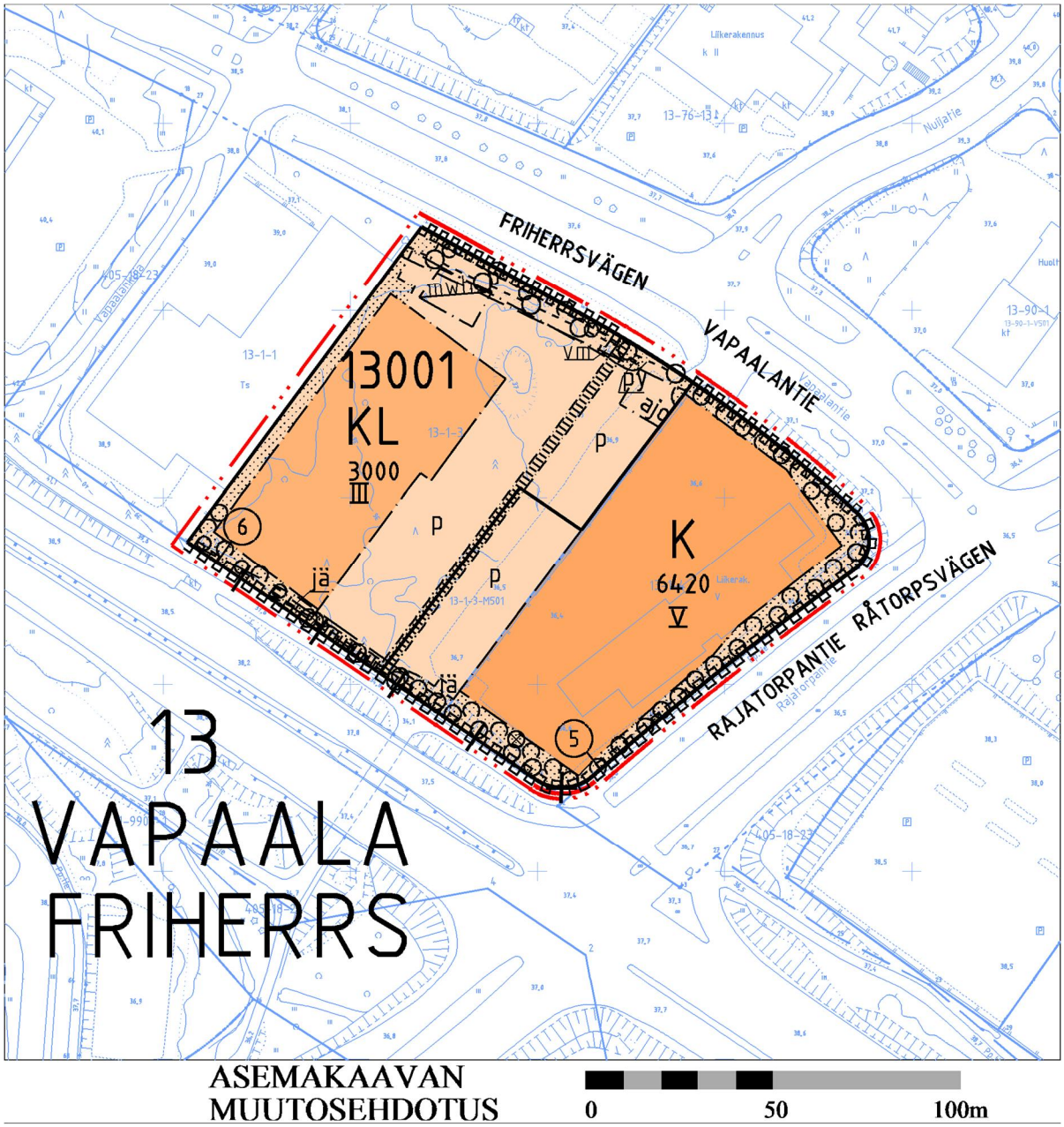
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**1,4786**	**100,0**	**9420**	**0,64**	**-0,0014**	**-5380**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	1,4786	100,0	9420	0,64	0,8963	3500
T yhteensä	0,0000		0		-0,8977	-8880
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

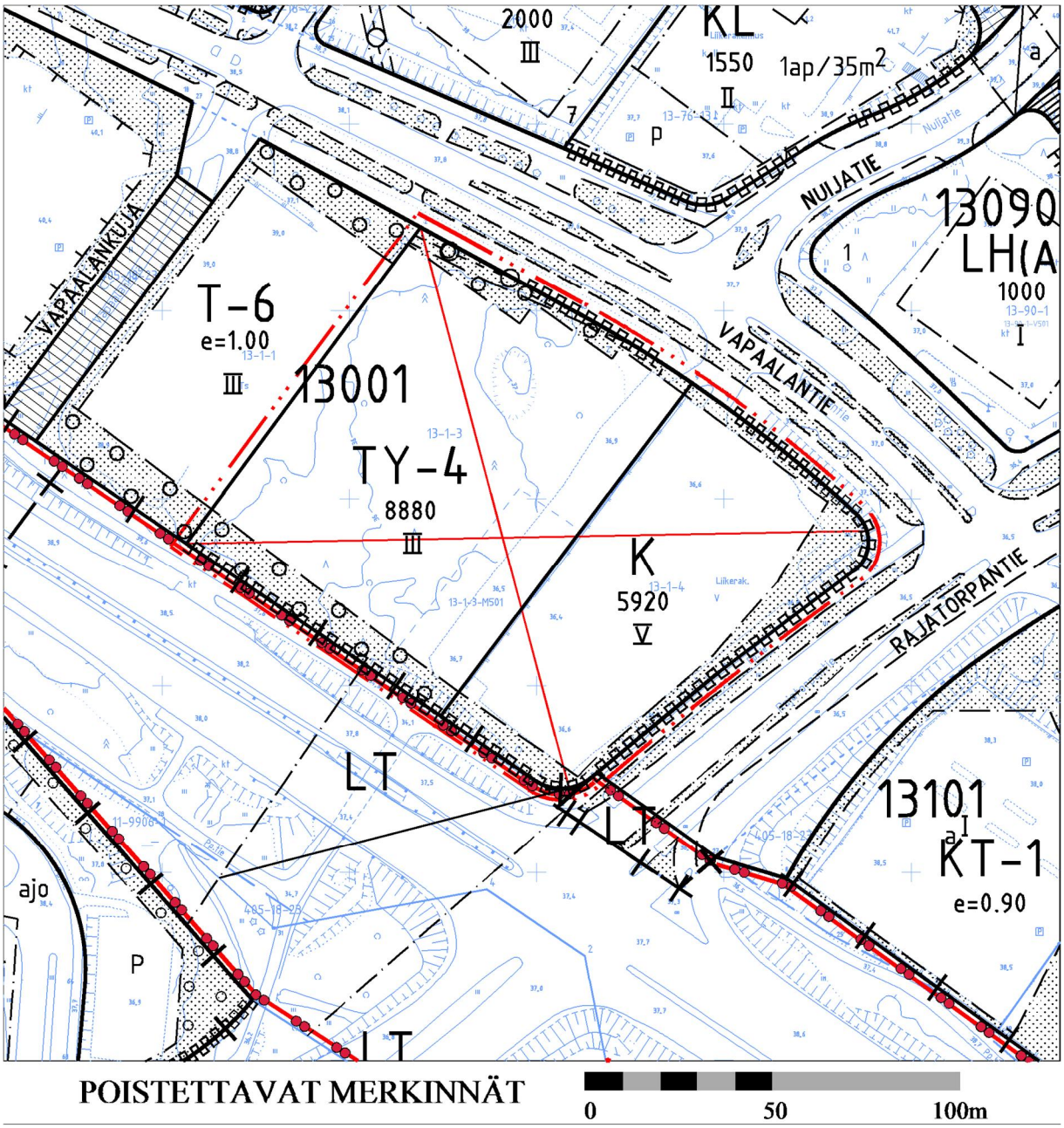
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**1,4786**	**100,0**	**9420**	**0,64**	**-0,0014**	**-5380**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	1,4786	100,0	9420	0,64	0,8963	3500
K	0,7046	47,7	6420	0,91	0,1223	500
KL	0,7740	52,3	3000	0,39	0,7740	3000
T yhteensä	0,0000		0		-0,8977	-8880
TY	0,0000		0		-0,8977	-8880
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

FRIHERRSVÄGEN
VAPAALANTIE
RAJATORPANTIE
RÅTORPSVÄGEN
13001
KL
3000
III
K
6420
V
p
jä
aj
py
vm
6
5
13
VAPAALA
FRIHERRS
ASEMAKAAVAN
MUUTOSEHDOTUS
0
50
100m

2000
III
KL
1550
II
1ap/35m2
NUIJATIE
13090
LH(A
1000
I
VAPAALANKUJA
T-6
e=1.00
III
13001
VAPAALANTIE
TY-4
8880
III
K
5920
V
RAJATORPANTIE
LT
LT
LT
13101
KT-1
e=0.90
ajo
P
POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
50
100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002345	16.4.2018	682490 1 / 3

Vantaan kaupunki

VAPAALANTIE 2 - 4

Kaupunginosa 13, Vapaala

Asemakaavan muutos

Osa korttelia 13001.

Tonttijaon muutos

Osa korttelia 13001.

1:2000

Vanda stad

FRIHERRSVÄGEN 2 - 4

Stadsdel 13, Friherrs

Ändring av detaljplanen

Del av kvarteret 13001.

Ändring av tomtindelningen

Del av kvarteret 13001.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

K **Liike- ja toimistorakennusten korttelialue.**

Korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen

Rakennusten julkisivuissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Rakennuslupaa varten on laadittava hulevesisuunnitelma. Hulevesiä voi johtaa kortteli- ja tonttijaosta riippumatta.

Piha- ja pysäköintialueita sekä jalankulkureittejä on jäsennettävä kaupunkimaisesti ja torimaisesti kiveyksin, istutuksin ja muurein. Alueille tulee istuttaa kaupunkikuvallisesti tärkeitä puita ja pensaita.

Jalankulkualueen leveys tulee olla vähintään 3,6 metriä.

Tonteilla tulee säilyttää puita mahdollisuuksien mukaan.

Tontin vihertehokkuuden on oltava vähintään 0,6.Vihertehokkuuden toteutuminen on rakennusluvan yhteydessä osoitettava pihasuunnitelmalla ja vihertehokkuus laskelmalla.

Pihan rakennesuunnittelussa tulee huomioida johdot siten, ettei rakentamisesta aiheudu niille lisäkuormaa.

Polkupyöräpaikoista vähintään puolet tulee olla säältä suojattuja ja runkolukittavia.

Pysäköinnin saa järjestää vuorottaispysäköintinä KL-korttelialueen kanssa sekä kortteli- ja tonttijaosta riippumatta.

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat	1 ap / 60 k-m²
	1pp / 80 k-m²
Toimistot	1 ap / 60 k-m²
	1 pp / 100 k-m²

KL **Liikerakennusten korttelialue.**

Korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen

Rakennusten julkisivuissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja.

Tontti tulee rajata Vihdintien ja Vapaalantien puolelta kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoisin kaupunkimaisin rakentein ja istutuksin. Rakennuksesta ja tonttia rajaavista rakenteista sekä huoltoalueiden ja jätetilojen rakenteista tulee muodostaa yhtenäinen kaupunkikuvallinen kokonaisuus.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för affärs- och kontorsbyggnader.

Kvartersområdet ska byggas så att det byggnadssätt och den arkitektur som används håller hög klass.

Högklassiga material ska användas i byggnadernas fasader.

Fördröjning av dagvattnet ska ordnas inom området innan det leds ut i det allmänna dagvattensystemet. För bygglovet ska en dagvattenplan utarbetas. Dagvatten kan avledas oberoende av kvarters- och tomtindelningen.

Gårds- och parkeringsområdena samt gångförbindelserna ska delas upp på ett urbant och torglikt vis med hjälp av stenläggningar, planteringar och murar. I områdena ska träd och buskar som är viktiga med avseende på stadsbilden.

Fotgängarområdet ska vara minst 3,6 meter brett.

Träd ska bevaras på tomterna i mån av möjlighet.

Tontens gröneffektivitet ska uppgå till minst 0,6. Gröneffektivitetens förverkligande ska påvisas i samband med bygglovet via planen över gården och en gröneffektivitetskalkyl.

Vid planeringen av gårdsplanens konstruktioner ska ledningar beaktas så att byggandet inte medför extra belastning på dem.

Av cykelplatserna ska minst hälften vara väderskyddade och ha möjlighet till ramlåsning.

Parkering ska ordnas som turparkering med KL-kvartersområdet samt utan hinder av kvarters- och tomtindelning.

Minimiantalet bil- och cykelplatser:

Affärslokaler	1 bp / 60 m²-vy
	1 cp / 80 m²-vy
Kontor	1 bp / 60 m²-vy
	1 cp / 100 m²-vy

Kvartersområde för affärsbyggnader.

Kvartersområdet ska byggas så att det byggnadssätt och den arkitektur som används håller hög klass.

Högklassiga material ska användas i byggnadernas fasader.

Tomten ska avgränsas mot Vichtisvägen och Friherrsvägen med urbana konstruktioner och planteringar som stadsbildsmässigt och arkitektoniskt håller hög klass. Byggnaden och de konstruktioner som avgränsar tomten samt underhållsområdenas och soprummens konstruktioner ska utgöra en sammanhängande helhet i stadsbilden.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Rakennuslupaa varten on laadittava hulevesisuunnitelma. Hulevesiä voi johtaa kortteli- ja tonttijaosta riippumatta.	Fördröjning av dagvattnet ska ordnas inom området innan det leds ut i det allmänna dagvattensystemet. För bygglovet ska en dagvattenplan utarbetas. Dagvatten kan avledas oberoende av kvarters- och tomtindelningen.
Piha- ja pysäköintialueita sekä jalankulkureittejä on jäsennettävä kaupunkimaisesti ja torimaisesti kiveyksin, istutuksin ja muurein. Alueille tulee istuttaa kaupunkikuvallisesti tärkeitä puita ja pensaita.	Gårds- och parkeringsområdena samt gångförbindelserna ska delas upp på ett urbant och torglikt vis med hjälp av stenläggningar, planteringar och murar. I områdena ska träd och buskar som är viktiga med avseende på stadsbilden.
Jalakulkualueet on kivettävä ja rajattava upotetuilla reunakivillä muista piha-alueista.	Fötgångarområdena skall stenläggas och med infällda kantstenar avgänsas från de andra gårdsområderna.
Jalankulkualueen leveys tulee olla vähintään 3,6 metriä.	Fotgängarområdet ska vara minst 3,6 meter brett.
Tonteilla tulee säilyttää puita mahdollisuuksien mukaan.	Träd ska bevaras på tomterna i mån av möjlighet.
Tontin vihertehokkuuden on oltava vähintään 0,4. Vihertehokkuuden toteutuminen on rakennusluvan yhteydessä osoitettava pihasuunnitelmalla ja vihertehokkuus laskelmalla.	Tontens gröneffektivitet ska uppgå till minst 0,4. Gröneffektivitetens förverkligande ska påvisas i samband med bygglovet via planen över gården och en gröneffektivitetskalkyl.
Pihan rakennesuunnittelussa tulee huomioida johdot siten, ettei rakentamisesta aiheudu niille lisäkuormaa.	Vid planeringen av gårdsplanens konstruktioner ska ledningar beaktas så att byggandet inte medför extra belastning på dem.
Polkupyöräpaikoista vähintään puolet tulee olla säältä suojattuja ja runkolukittavia. Polkupyöräpaikat sijoitetaan pääsisään käynnin yhteyteen.	Av cykelplatserna ska minst hälften vara väderskyddade och ha möjlighet till ramlåsning. Cykelplatserna placeras i anslutning till huvudentrén.
Pysäköinnin saa järjestää vuorottaispysäköintinä K-korttelialueen kanssa sekä kortteli- ja tonttijaosta riippumatta.	Parkering ska ordnas som turparkering med K-kvartersområdet samt utan hinder av kvarters- och tomtindelning.
Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät: Liiketilat ja toimistot 1 autopaikka / 60 k-m² 1 polkupyöräpaikka / 70 k-m²	Minimiantalet bil- och cykelplatser: Affärslokaler och kontor 1 bilplats /60 m²-vy. 1 cykelplats /70 m²-vy.

-+—+—	Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
———	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
—·—·—	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
— — —	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
—x—x—	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
⑤	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
13	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VAPA	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
13001	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
VAPAALANTIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
6420	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
V	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
vm	Rakennusala, jolle saa sijoittaa muuntamon.	Byggnadsyta där transformator får placeras.
py	Rakennusala, jolle saa sijoittaa mainos- ja informaatiopylonin.	Byggyta på vilken reklam- och informationspylon får placeras.
jä	Rakennusala, jolle saa sijoittaa jätehuollon vaatimia tiloja.	Byggnadsyta, på vilken utrymmen för sophämtning får placeras.
mwh	Ohjeellinen maanalainen hulevesien viivytysrakenne.	Rigtgivande underjordisk konstruktion för fördröjning av dagvatten.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
	Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.	Del av område som skall planteras med träd och buskar.
⊗	Kaupunkikuvallisesti arvokas puuyksilö. Puuta ja sen juuristoa ei saa vahingoittaa.	Med tanke på stadsbilden ett värdefullt träd. Trädet och dess rotsystem får ej skadas.
ajo	Ajoyhteys.	Körförbindelse.
	Yleiselle jalankululle varattu alueen osa.	Del av område reserverad för allmän gångtrafik.
	Jalankulkualueen leveys tulee olla vähintään 3,6 metriä.	Fotgängarområdet ska vara minst 3,6 meter brett.
p	Pysäköimispaikka.	Parkeringsplats.

Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.

Pihan rakennesuunnittelussa tulee huomioida johdot siten, ettei rakentamisesta aiheudu niille lisäkuormaa.

Puita tai pensaita ei saa istuttaa niin kauan, kuin alueella on johtoja.

Del av område reserverad för underjordisk ledning.

Vid planeringen av gårdsplanens konstruktioner ska ledningar beaktas så att byggandet inte medför extra belastning på dem.

Träd och buskar får inte planteras så länge som det finns ledningar i området.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

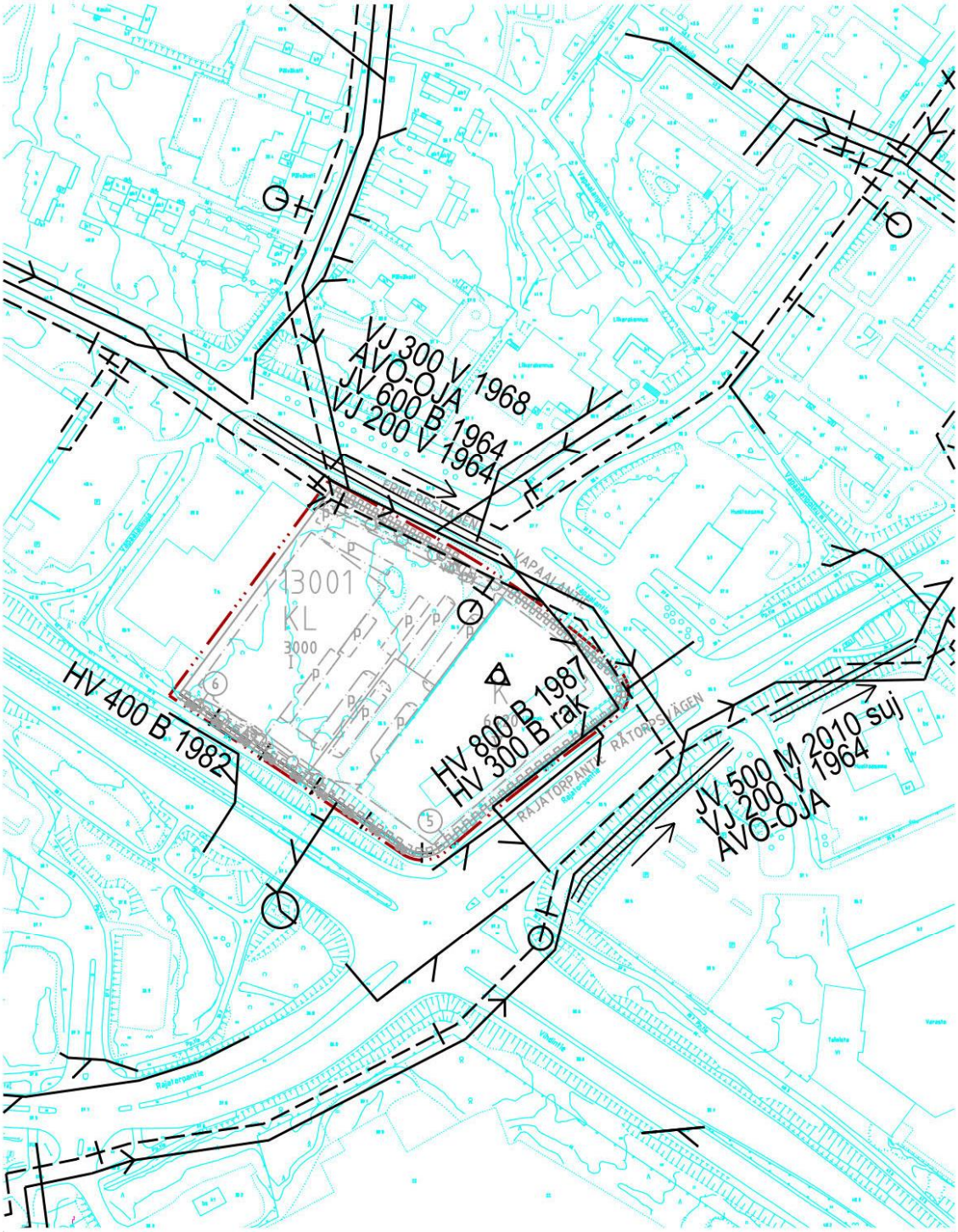
Stadsmätning

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

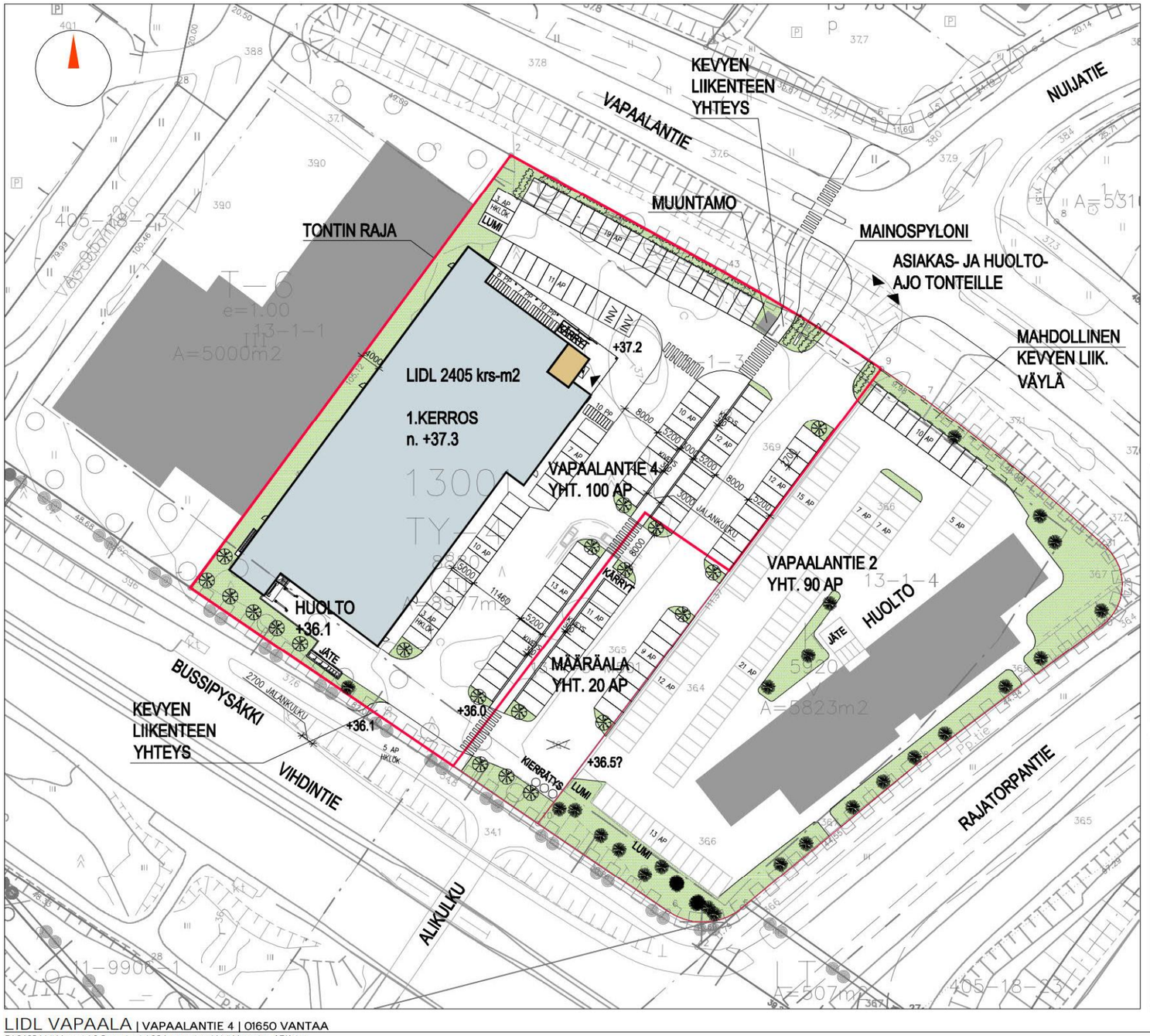
Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Vantaan kaupunki copyright Elina Kettunen tulosteen laatija 21.12.2017 päiväys	**Vesihuollon esisuunnitelma** 002345 Vapaalantie 2-4 0 40 200 m	ETRS-GK25 tasokoordinaattijärjestelmä N2000 korkeusjärjestelmä 1:2000 mittakaava

ISTUTETTAVA PUU

SÄILYTETTÄVÄ PUU

AUTOPAIKKAVAADE NYKYISEN KAAVAN MUKAAN
VIEREISELLÄ LIIKE- JA TOIMISTORAKENNUSTEN
KORTTELIALUEELLA = 1 AP / 60 krs-m2

VAPAALANTIE 2, 5920/60 = 99 AP
VAPAALANTIE 4, 2405/60 = 41 AP

VAPAALANTIE 2 JA 4 TONTTIEN PYSÄKÖINTI TOTEUTETAAN
VUOROTTAISPYSÄKÖINTINÄ ERILLISEN SELVITYKSEN MUKAAN

AUTOPAIKKAVAADE VAPAALANTIE 4 KOKO
RAKENNUSOIKEUDEN MUKAAN, 3000/60 = 50 AP

POLKUPYÖRÄPAIKKAVAADE 1 PP / 70 krs-m2
2405/70 = 35 PP
3000/70 = 43 PP

KERROSALA LIDL	2405 krs-m2	
TONTIN PINTA-ALA	7740 m2	
PYÖRÄPAIKAT	35 kpl	
AUTOPAIKAT		
VAPAALANTIE 4, LIDL		2 ap inva
		6 ap henkilökunta
		92 ap asiakas
	YHT.	100 kpl
MÄÄRÄALA		
	YHT.	20 kpl
VAPAALANTIE 2		
	YHT.	90 kpl
AUTOPAIKAT YHTEENSÄ		210 kpl

LIDL VAPAALA | VAPAALANTIE 4 | 01650 VANTAA
P:\2465 Lidl Vapaala\3 Suunnittelu\30 Luonnokset\Lidl Vapaala - ARK.dwg

TONTINKÄYTTÖSUUNNITELMA | 1:750
OSA ASEMAKAAVAMUUTOSTA nro 002345 | 4.1.2018

INNOVARCH

© INNOVARCH OY | VAHANEN GROUP | LINNOITUSTIE 5 | 02600 ESPOO | TEL 020 7698 698 | Y-TUNNUS/BUSINESS ID: 1642205-6 | WWW.INNOVARCH.FI

VANTAA, VAPAALA

ILMAKUVA
181.2018

INNOVARCH

© INNOVARCH OY | VAHANEN GROUP | LINNOITUSTIE 5 | 02600 ESPOO | TEL 020 7698 698 | Y-TUNNUS/BUSINESS ID: 1642205-6 | WWW.INNOVARCH.FI

VANTAAN KAUPUNKI
Vapaala
Kaupunkisuunnittelu

Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13.
MUISTUTUKSET JA VASTINEET
16.4.2018

29.1.2018 -asemakaavaehdotus nro 002345 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä **21.2 - 22.3.2018**. Tänä aikana jätettiin **(2 kpl) muistutuksia.**

Muistuttaja	**Muistutus**	**Tarkistukset**
NRO 1 Muistuttaja 1	Päivittäistavarakaupan kilpailun lisääminen on hyvä, mutta kaavamääräyksillä ei tule kasvattaa rakentamiskustannuksia siten, että se vaarantaisi kaupan rakentamishankkeen. Tonttitehokkuuden pieneneminen ei ole hyvä, koska tavoitteena on kaupunkirakenteen tiivistäminen. Kevyen liikenteen yhteys tontin läpi on hyvä.	-
NRO 2 KOy Vantaan Vapaalantie 2	Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärän K-tontilla tulisi olla enintään 1 pp / 200 k-m² ilman säältäsuojausvaatimusta. Toteutunut tarve on vähäinen ja katetun suojan rakentaminen tontille rajoittaa tarpeettomasti muuta käyttöä. Vihertehokkuuden tulisi olla sama 0,4 kuin naapurikiinteistöllä 13-1-3.	Muutetaan polkupyöränormia.

NRO 1

Muistutus:

Hei,

Asemakaavamuutosehdotuksen lähialueen asukkaana haluan todeta seuraavat seikat:

- Kaavamuutos on sinällään erinomaisen kannatettava. Myyrmäen länsipuolella Kehä III:n eteläpuolella Vantaalla on tällä hetkellä Rajatorpan ostoskeskuksen Alepaa lukuunottamatta ainoastaan K-ryhmän päivittäistavarakauppoja. Siten on esiarvoisen tärkeää, että asemakaavamuutoksella mahdollistetaan Lidl-päivittäistavarakaupan sijoittuminen alueelle. Kaavamäätäyksillä (vaatimus korkatasoisesta rakentamisesta) ei saa vaarantaa Lidl Suomi ky:n päätöstä sijoittua alueelle, ts. kaavamääräykset on laadittava siten, ettei niiden seurauksena aiheudu sellaista rakentamiskustannusten nousua, joka vaarantaisi Lidl-myymälän rakentamisen. Kaavan laatimisessa ensisijainen ja ylivoimaisesti tärkein päämäärä tulee olla päivittäistavarakaupan kilpailun lisääminen alueella (Keskon lähes täydellisen monopolin murtaminen).

- Kaavaehdotuksessa tonttien sallittu tonttitehokkuus pienenee nykytilanteeseen nähden. Tällainen muutos ei ole hyvä, kun tavoitteena tulisi olla kaupunkirakenteen tiivistäminen. Siten tulevaisuuden kasvumahdollisuuksien turvaamiseksi tulisi tonttien rakennusoikeutta ja kerrosmäärää nostaa siten, että vähintään nykyinen tonttitehokkuustaso säilyy.

- Kevyen liikenteen yhteyden säilyttäminen kaavamuutosalueen läpi on hyvä ratkaisu ja se on toteutettu asiallisesti.

Vastine:
Kaupunkisuunnittelulautakunta kilpailuttanut tontin ja Lidl Suomi Ky on voittanut tarjouskilpailun kaupunkisuunnittelulautakunnan päätöksellä 21.8.2017. Lidl Suomi Ky on kustannuksellaan teettänyt tonttia koskevat selvitykset ja suunnitelmat.
Tontin nykyinen käyttötarkoitus teollisuus- ja varastokäyttöön vaatii runsaasti kerrosalaa, mutta sen arvo on vähäisempää kuin muutoksella saatava liiketilarakentaminen. Tämän vuoksi kerrosalan määrä tontilla vähenee. Tontin ostaja myös maksaa tontista rakennusoikeuden mukaisesti, joten suurempi kerrosalan määrä olisi vaatinut toisentyyppisen hankkeen saamista tontille. Tulevaisuuden tarpeita varten voidaan laatia uusi asemakaavamuutos.

Tarkistukset:
-

NRO 2

Muistutus:

KOy Vantaan Vapaalantie 2 kiinteistön 92-13-1-14 sekä määräalan 92-13-1-3-M501 omistajana esittää, että po. kiinteistöillä kaavamerkinnällä K tulisi polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärän olla enintään 1 / 200 k-m2 eikä vaatimusta säältä suojaukseen ole.

Perusteluna on toteutunut tarve, joka vastaa enintään mitoitusta 1 / 500 k-m2 ja toisaalta katetun suojan rakentaminen tontille rajoittaa tarpeettomasti muuta käyttöä.

Vihertehokkuuden tulisi olla 0,4 eli vastaava kuin kiinteistöllä 92-13-1-13.

Vastine:
Kestävien kulkutapojen edistäminen on kaupungin strategian mukainen tavoite, ja pyöräilyn edistäminen riittävällä määrä- ja laatunormilla on sen mukaista. Tontilla on paikkoja, joihin määräyksen täyttäviä siirrettäviä katoksia voi sijoittaa.
Kaavassa määrätty vihertehokkuuskerroin on tontilla melko helposti saavutettavissa, koska tontin istutettavalla alueen osalla on jo olemassa olevia puita.

Tarkistukset:
Muutetaan toimistotilojen polkupyöränormiksi 1 pp / 100 k-m².

VANTAAN KAUPUNKI
Vapaala
Kaupunkisuunnittelu

Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13.
LAUSUNNOT JA VASTINEET
16.4.2018

Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **nro 002345**. Lausuntoja pyydettiin 2kpl ja saatiin 2 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 HSY	Vesi- ja viemärijohtoa varten kaavaan on merkitty johtokuja, joka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksessä tulee mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita.	Tarkennettu johtoaluemääräystä.
NRO 2 Vantaan Energia Oy	Kaava-alueella sijaitseva muuntamo M840, joka halutaan säilyttää kaavaan merkityssä paikassa. Mikäli johtoja tai kaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.	-

NRO 1

Lausunto:

HSY

Lausunto 1 (1)

377/00.02.022.0220/2017

22.3.2018

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 22.3.2018
Dn:o VD/2008/10.02.04.01/2017

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunkisuunnittelu
Asematie 7
01300 Vantaa

VD/2008/10.02.04.01/2017

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS NRO 002345, VAPAALANTIE 2-4, 13. KAUPUNGINOSA, VAPAALA

Kaavamuutosalue sijaitsee Vihdintien, Rajatorpantien ja Vapaalantien rajaamalla alueella. Vantaan kaupungin yrityspalvelut hakee asemakaavamuutosta, jolla nykyinen teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (TY-4) muutettaisiin liikerakennusten korttelialueeksi (K) mahdollistaen päivittäistavarakaupan rakentamisen. Päivittäistavarakaupan KL-korttelialueen rakennusoikeudeksi tulee 3000 k-m^2, mikä on huomattavasti paljon vähemmän kuin nykyisen rakentamattoman tontin rakennusoikeus 8800 k-m^2. Viereisen liike- ja toimistorakennusten korttelialueen rakennusoikeutta lisätään samalla 500 k-m^2:iä.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Kaavamuutosalueen KL-korttelin pohjoisreunaa viistävät yleinen vesijohto DN 200 ja jätevesiviemäri DN 600, joita varten asemakaavaan on merkitty johtokuja. Johtokuja tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksenä tulee lisäksi mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita.

Kaavamuutosalueesta on esitetty hulevesisuunnitelma, jossa hulevedet on esitetty johdettavan viivytyksen jälkeen Vapaalantien suuntaan avo-ojaan.

Vastine:
Nykyiset johdot – betoninen D600 jätevesiviemärijohto ja valurautainen D200 vesijohto - ovat vuodelta 1964, joten niiden käyttöikä alkaa olla lopuillaan. Johtojen siirtäminen ennen rakentamista olisi toivottavaa, mutta jos näin ei käy, niin johtokujan alueelle ei voida istuttaa puita tai pensaita eikä sijoittaa kiinteitä tai raskaita rakenteita. Johtojen saneerauksen yhteydessä johdot on siirrettävä pois tontilta katualueelle. Nykyinen määräys edellyttää, ettei rakentamisesta aiheudu lisäkuormaa johdoille.

Tarkistukset:
Lisätään maininta siitä, että puita ja pensaita ei saa istuttaa johtoalueelle niin kauan kuin alueella on johtoja.

NRO 2

Lausunto:

Vantaan Energia

VANTAAN ENERGIA SÄHKÖVERKOT OY

VE:	19.2.2018	**VES:**	6.2.2018	**KAUPUNGILLE:**	19.2.2018

Vantaan kaupunki
Kirjaamo (Kaupunkisuunnittelu)
Asematie 7
01300 VANTAA

Asia: Lausunto

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS NRO 002345

Kaupunginosa	13, Vapaala
Kohdealue	Vapaalantie 2 - 4

Sähköverkko

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 - 2 mukaisesti.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.

Suunnittelualueella sijaitsee muuntamo M840. Muuntamon paikka halutaan säilyttää kaavaan merkityssä paikassa (vm).

Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja sähköverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija Antti Hartikainen, puh. 050-3266913.

Kaukolämpöverkko

Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti (Liite 3).

Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti.

Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Vastine:
Kaavassa muuntamolle on varattu paikka (vm) Vantaan Energia Oy:n mielipidevaiheessa annetun lausunnon perusteella ja se on otettu huomioon kaavavaiheen suunnitelmissa. Kaukolämpöputki on huomioitu kaavassa merkitsemällä sen kohdalle johtokuja.

Tarkistukset:
-

12 § **Remissdebatt om ekonomiplanen 2019–2022**

VD/4977/02.01.00.00/2018

Stadsfullmäktige förde en remissdebatt om ekonomiplanen 2019–2022.

Under debatten hölls följande gruppanföranden:

Sirkka-Liisa Kähärä, Socialdemokratiska fullmäktigegruppen
Sakari Rokkanen, Samlingspartiets fullmäktigegrupp
Eve Rämö, Gröna fullmäktigegruppen
Tanja Vahvelainen, Sannfinländarnas fullmäktigegrupp
Kati Tyystjärvi, Vänsterförbundets fullmäktigegrupp
Irja Ansalehto-Salmi, Centerns fullmäktigegrupp
Juha Malmi, De blåa i Vandas fullmäktigegrupp
Jouko Jääskeläinen, Kristdemokraternas fullmäktigegrupp
Patrik Karlsson, Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 12

Beslut:
Remissdebatten antecknades för kännedom.

Bilaga:
- Gruppanföranden, stadsfullmäktiges remissdebatt 28.5.2018

Vantaa

Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelu

VD/4977/02.01.00.00/2018

Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelun aikana kuultiin seuraavat ryhmäpuheenvuorot:

Sirkka-Liisa Kähärä, Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Sakari Rokkanen, Kokoomuksen valtuustoryhmä
Eve Rämö, Vihreä valtuustoryhmä
Tanja Vahvelainen, Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Kati Tyystjärvi, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Irja Ansalehto-Salmi, Keskustan valtuustoryhmä
Juha Malmi, Vantaa Siniset valtuustoryhmä
Jouko Jääskeläinen Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Patrik Karlsson, Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja

Arvoisa valtuuston puheenjohtaja hyvät valtuutetut
Vantaan talous- ja velkaohjelman myötä saatiin kaupungin velkaantuminen pysäytettyä edellisen valtuustokauden loppuun mennessä. Suurin tehtävämme tulevaisuudessa on ylläpitää hyvä taloudellinen kehitys ja edistää kaupungin houkuttelevuutta, niitä elin-, veto-, pito- ja valovoimaan kuuluvia tekijöitä, joista valtuustoseminaarissakin oli puhetta. Vantaan voimakas väestönkasvu on mahdollisuus, joka pitää hyödyntää. Sen takia mm. laadittavalla yleiskaavalla on suuri merkitys Vantaan kehittymiselle ja houkuttelevuudelle myös kansainvälisesti.

Vantaan taloudellisen aseman vahvistamisessa ovat auttaneet hyvät maanmyyntitulot. Kesäkuun valtuustossa hyväksyttävän asunto- ja maapoliittisen ohjelman avulla on edelleenkin pidettävä maan kehittäminen ja siitä saatava arvonnousu kaupungin omissa käsissä. Kyseisellä ohjelmalla linjataan myös seuraavien vuosien asunto- ja maapolitiikan toteuttamisen suunta. Monipuolista asuntorakentamista on tehtävä Vantaa laajuisesti, vanhoja asuinalueita tiivistäen ja julkisen liikenteen väylien varteen. Segregaatiota ei pidä omilla toimilla edistää. Asunto- ja maapolitiikan tehtävänä on linjata, miten rakentamisen, elinvoimaisen ja vihreän virkistysympäristön toteuttamista edistetään seuraavina vuosina.

Vantaa on monikeskuksinen kaupunki. Valitettavasti osa keskuksista ja asuinalueista on jätetty nukkumaan ruususen unta. Jokainen päättäjä varmasti ymmärtää, että kaikkea ei voida korjata, kehittää ja uudistaa kerralla, mutta selkeä suunnitelma keskustojemme ja alueidemme kehittämisestä aikatauluineen olisi syytä valtuutetuille ja muille päättäjille esittää.

Sosiaali- ja terveystoimessa on muutosta riittänyt. Organisaatiossa tapahtuu lähes koko ajan eri tasoisia muutoksia, jotka kuormittavat niin henkilöstöä kuin asiakkaita ja potilaita. Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun vaikutukset ovat näkyneet myös asiantuntijahenkilöstön liikkuvuutena. Tämä aiheuttaa organisaatiossa epävarmuutta, huolestuttaa henkilöstöä ja kasaa työtehtäviä jäljelle jäävälle henkilöstölle.
Kotihoidon työntekijät tekevät työtä niukoilla resursseilla. Kotihoidossa ei ole hoidettavien maksimipaikkamäärää vaan kaikki on hoidettava, jotka kotihoidon asiakkaiksi siirtyvät. Samaan aikaan henkilöstöstä puuttuu työntekijöitä mm. lomien, erilaisten vapaiden ja koulutusten takia. Tämä aiheuttaa hoitokäyntien aikatauluissa viivästymistä, käyntien lyhentymistä asiakasta/potilasta kohden ja kiirettä, joka altistaa työntekijöitä myös virheille. Kotihoidon henkilöstövajaus on jokapäiväistä ja varahenkilöstökään ei pysty paikkaamaan kaikkea. Työ on raskasta, haasteellista ja puuttuvien käsiparien korvaamista kiireellä. Kunnioitan niitä hoitajia, jotka jaksavat sen kiireen keskellä tehdä arvokasta hoitotyötä.

Yhä useamman vakavasti sairaan vanhuksen oikea hoitopaikka olisi joku muu paikka kuin koti. Minä en haluaisi elää viimeisiä vuosia kotona, jossa ainoa kontakti toiseen ihmiseen on hoitaja, joka käy tuomassa esim. lääkkeet ja tekemässä iltapesut. En silloinkaan, vaikka en muistaisi hoitajakäynnistä hetken kuluttua mitään. Valitettavasti kotihoidon varjolla on vähennetty niitä palvelutalojen ja hoivalaitosten paikkoja, joissa elämä voisi olla muutakin kuin keittiön ikkunasta ulos tuijottamista. Omasta kodista on tullut säilöntäpaikka. Tätä kehitystä on vastustettava ja suunniteltava tulevien vuosien vanhuksille turvallisia, elämänmyönteisiä ja virkistäviä hoitopaikkoja.

Ammatillisen koulutuksen uudistus ei edistä opiskelijan teoriapohjaisia ammatillisia valmiuksia työelämää varten. Vaikkakin työelämässä tarvitaan uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa, näyttää ikävä kyllä siltä, että työpaikat joutuvat kantamaan yhä suuremman vastuun myös opiskelijan teoreettisten

valmiuksien opettamisesta. On näköjään normaalia, että opiskelijan teoriajaksolla lähiopetustunnit tarkoittavat käytännössä sitä, että 6 tuntia on lähiopiskelua ja viikon loput tunnit tehdään isoissa, jopa 80 hengen ryhmässä erilaisia verkkotehtäviä ja ryhmätöitä. Lisäksi työharjoittelujaksoilla, varsinkin sosiaali- ja terveydenhuollossa, henkilöstössä on vajetta. Saattaa olla, että opiskelijan ohjaaja tekee työvuorossaan ohjaamisen lisäksi parin muun poissaolevan kollegan työt. En ihmettele yhtään sitä palautetta mitä opiskelijoilta ja ammattilaisilta tulee ammatillisen koulutuksen järjestämiseen liittyen. En usko, että tällä mallilla saadaan entistä pätevämpiä ja arvostetumpia työntekijöitä Suomeen tai kansainvälisille markkinoille.

Olemassa olevan henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on ensiarvoisen tärkeää. Sairauspoissaoloja on yritetty vähentää vuosia. Omailmoituksen laajentaminen esim. sivistystoimessa 3 päivästä 5 päivään on tuonut säästöjä työterveyshuollon kustannuksiin jo lyhyessä ajassa. Toimintamallin laajentaminen koko Vantaan henkilöstöä koskevaksi on perusteltua ja suositeltavaa.

Paitsi kaupungin henkilöstö, myös vantaalaiset tarvitsevat hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Kulttuurin- ja liikunnan merkitys hyvinvoinnin lisääjänä ja terveysvaikutusten vahvistajana on otettava huomioon kaupungin toiminnassa nykyistä tehokkaammin. Vantaa voi toteuttaa liikuntapolitiikkaa nykyistä laajemmin vauvasta vanhuksiin, mikäli taloudelliset resurssit toimintaan turvataan. Lisäksi järjestöt ovat vantaalaisten voimavara. Ne tekevät ennen kaikkea vantaalaisten hyvinvointia edistävää toimintaa, joka ehkäisee syrjäytymistä ja pahoinvointia sekä edistää yhteisöllisyyttä ja lisää aktiivisuutta. Sen takia järjestöille pitää tarjota myös asianmukaisia, yhteiskäyttöisiä tiloja, joista syntyy asukkaiden luontevia kohtaamispaikkoja.

Uusi Vantaa-toimikunnan esitykset eivät saa jäädä vain organisaation muutoksiksi ja johtajien toiminnan uudelleen järjestämiseksi. Kun esimerkiksi viestintävälineet ovat muuttuneet rajusti viime vuosikymmeninä, on nyt aika kaupunkien ja niiden organisaatiorakenteiden muutokseen. Yhä useammasta asukkaasta on tullut aktiivinen oman asuinalueensa toimija, joka ei välttämättä tarvitse vastauksia vaaleilla valituilta päättäjiltä tai virkamiehiltä saadakseen tarvittavat tiedot. Asukkaan osaavat ja hakevat aktiivisesti tietoa, käyttävät eri alustoja, monistavat hyviä käytäntöjä ja tuottavat uusia toimintatapoja. Myös kaupungin oman toiminnan ja uuden Vantaan rakentumisen pitää perustua tutkittuun tietoon ja tiedolla johtamiseen. Väärät johtopäätökset ja toimenpiteet synnyttävät tehottomuutta ja turhautumista. Siihen Vantaalla ei ole varaa.

Uskon, että jo muutamien vuosien sisällä suunnittelemme ja pohdimme yhdessä asukkaiden kanssa alueiden kehittämiseen liittyviä kysymyksiä, aidosti ilman raja-aitoja, digitalisaatiota hyödyntäen yhdessä virkamiesten kanssa. Ja silti osa toiminnasta, syntyvistä tapahtumista ja tempauksista tehdään myös edelleen hetken inspiraation synnyttämänä, jolloin kaupungin rooliksi jää esim. turvallisuudesta huolehtiminen. Avoimella, rennolla ja ripeällä otteella Vantaalla on mahdollisuuksia löytää niitä valtuustoseminaarissa mainittuja pito- ja valovoiman WAU-tekijöitä, joista tulemme tunnetuksi Suomessa ja maailmalla.

Kokoomuksen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Sakari Rokkanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja vantaalaiset,

olemme aloittamassa taloussuunnitelmamme valmistelua seuraavaksi neljäksi vuodeksi poikkeuksellisen hyvistä lähtökohdista. Noususuhdanne on tuonut vantaalaisille työtä ja hyvinvointia. Työttömyytemme on laskenut vuoden takaisesta lähes 2000 hengellä. Myös kaupungin verotulot ovat kehittyneet yli odotusten.

Taloussuunnitelman ohella olemme uudistamassa palveluverkkoamme. Vaikka kaupungin nopea kasvu on ensisijaisesti Vantaan elinvoimaa parantava positiivinen ilmiö, luo se myös haasteita uusien investointien ja palveluiden rahoitukselle. Kuluva valtuustokausi onkin tasapainoilua kaupungin kasvun rahoittamisen sekä käyttötalous- ja investointimenojen kasvupaineiden hillinnän kanssa. Valtuuston enemmistön yhdessä sopimista vastuullisista talouslinjauksista on syytä pitää edelleen tiukasti kiinni. Kun taloudenpito on tarkkaa hyvinä aikoina, voimme pitää kestävästi kiinni laadukkaista palveluista myös huonoina aikoina.

Kokoomuksen valtuustoryhmä korostaa, että kaupungin ei tarvitse tehdä tai rakentaa kaikkea itse. Vantaa on esimerkiksi menestyksekkäästi lisännyt yksityisten päiväkotien määrää vähentäen sekä käyttö- että investointimenojaan. Yksityiset kumppanit ovat myös avainroolissa monen liikuntapaikkainvestoinnin toteutuksessa. Lisäksi pääkaupunkiseudulla on esimerkiksi toimivat markkinat ja lukuisia toimijoita siivous-, kiinteistö-, ateria- ja logistiikkapalveluiden aloilla. Sote-palveluissa yksityisiä kumppaneita voitaisiin käyttää laajemmin apuna jonojen purussa.

Kumppanuuksien lisääminen on keino nostaa tuottavuutta ja säästää rahaa. Säästöt voidaan kohdentaa joko laadun parantamiseen tai muiden palveluiden vahvistamiseen. Kyse ei ole ideologiasta, vaan pragmaattisesta tavasta toimia ja turvata kuntalaisten laadukkaat palvelut.

Palveluverkkosuunnitelman laadinnassa Kokoomus kiinnittää erityistä huomiota tilojen terveyteen ja toimivuuteen. Tilojen tehokas ja monipuolinen käyttö on hyvä perussääntö. Vieläkin tärkeämpää on kuitenkin huolehtia tilojen terveellisyydestä ja esimerkiksi riittävästä ilmanvaihdosta. Kokoomus vaatii uudiskohteiden toteuttamista niin, että huonosta sisäilmasta jo altistuneiden tai sairastuneiden tarpeet huomioidaan tarkkaan rakennusvaiheessa. Kokoomus suhtautuu myös positiivisesti uusiin erilaisiin elinkaarimallilla toteutettaviin hankkeisiin, kuten esimerkiksi puisiin standardikouluihin- ja päiväkoteihin.

Taloussuunnitelman näkökulmasta palveluverkkosuunnitelmassa on erityisesti hyödynnettävä uusien teknologioiden ja sähköisten palveluiden tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi etälääkärin vastaanotolla voidaan sekä laskea kustannuksia että parantaa palvelun laatua. Kokoomus pitää myös Aviapoliksen ja koko Vantaan vetovoiman kannalta tärkeänä, että koko suomalaisen koulupolun varhaiskasvatuksesta lukioon voisi suorittaa englannin kielellä.

Kokoomus haluaa kiinnittää huomiota myös maanmyyntitulojen positiivisen kehityksen jatkumiseen. Kaupungin on laatukriteerit huomioiden pyrittävä samaan mahdollisimman kova hinta jalostamistaan ja luovuttamistaan tonteista. Matala, tehoton ja liian tiukasti säädelty rakentaminen tarkoittaa myös vähemmän tuloja uusien koulujen ja päiväkotien rakentamiseen. Keskustojen tehokas rakentaminen jättää mahdollisuuden rakentaa muualla väljemmin ja luontoa säästäen. Kaupungin kasvun ja maanmyyntitulojen turvaamiseksi on kaupungin kaavoitettava myös yksityisessä omistuksessa olevia maita.

Kasvun ja maanmyyntitulojen edistämiseksi Vantaan pitää jatkaa liikenneinfran kehittämistä. Tärkein hanke on raideyhteys Tikkurilasta Hakunilan kautta Mellunmäkeen. Kustannussyistä pikaraitiotie on kuitenkin vielä kaukainen haave. Siksi Kokoomus ehdottaakin, että ensivaiheessa yhteysvälin liikenne toteutettaisiin superbusseilla. Sähkökäyttöisille superbusseille voitaisiin rakentaa asteittain omia kaistoja, jotka olisi myöhemmin muutettavissa helposti raitiotieksi. Turussa toteutetun selvityksen mukaan superbussit saataisiin käyttöön nopeasti ja puolet pienemmillä investointikustannuksilla kuin raitiovaunut.

Lopuksi Kokoomus toteaa, että yksityisten kumppanuuksien lisäämisellä saavutettavat säästöt pitäisi kohdistaa sisäilmakorjauksiin ja muihin täsmäpanostuksiin, joilla mahdollisimman vaikuttavasti saataisiin parannettua vantaalaisten hyvinvointia. Vaikuttavimpien täsmäpanostuksen löytämiseksi me päättäjät tarvitsisimme vankkaa tieto- ja näyttöpohjaa aidosti vaikuttavista toimenpiteistä. Kokoomuksen mielestä esimerkiksi subjektiivisen varhaiskasvatuksen rajauksen purkaminen oli sinänsä hyvä asia, mutta emme ole aivan vakuuttuneita siitä, että onko rajauksen poistoon kuluvat 5,5 miljoonaa hintaansa nähden vaikuttava toimenpide. Asteittaisella ja tarveperusteisella laajennuksella olisivat kustannukset olleet maltillisemmat ja kehyksessä olisi ollut enemmän joustoa esimerkiksi vahvistaa lastensuojelun ennaltaehkäiseviä palveluita.

Vihreä valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän ensimmäinen varapuheenjohtajana Eve Rämö

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Olemme viime viikolla viettäneet paljon aikaa pohtien yhdessä sitä, millainen on tulevaisuuden Vantaa. Saimme kuulla, että olemme vetovoimainen kunta, jonka tulee kehittää pitovoimaisuutta eli tekijöitä, jotka saavat asukkaat pysymään Vantaalla.

Tämä tarkoittaa sitä, että Vantaan on tarjottava pitovoimaisia palveluita ihan kaikenlaisille kuntalaisille. Palveluissa on huomioitava väestönkasvu - tarvitsemme siis väistämättä lisää rakennuksia ja henkilökuntaa - pelkällä tehostamisella hyvät palvelut jäävät vain haaveeksi. Samaan aikaan palveluita tulee kehittää asiakaslähtöisemmiksi ja innovatiivisemmiksi sekä kehittää uusia, liikkuvia työmuotoja ja tapoja vastata palveluntarpeeseen. Kaikissa palveluissa tulee kiinnittää erityistä huomioita ennaltaehkäiseviin palveluihin ja niiden kehittämiseen. Vantaan hyvät ruohonjuuritason innovaatiot tulee tunnistaa ja tehdä niistä ylpeästi toimintamalleja koko Vantaalle.

Pitovoimatekijöitä ovat myös terveet tilat ja rakennukset. Terveissä tiloissa voivat hyvin niin asiakkaat kuin henkilökuntakin. Oirekysely on vihdoin saatava toteutumaan ja päivitettävä niin palveluverkkosuunnitelma kuin korjaus- ja investointisuunnitelmat sen mukaisesti. Ensi vuoden budjetissa tulee huomioida edelleen koulukorjaukset ja tilat sisäilmasairaille, vaikka oirekyselyjen tulokset eivät ehtisikään budjetin tekoon.

Henkilöstöpolitiikkaa tulee Vantaalla edelleen kehittää niin, ettei nykyisenkaltaisiin rekrytointivaikeuksiin jouduta. Vantaan tulee olla niin vetoivoimanen kuin pitovoimanenkin työnantaja joka tarjoaa työntekijöilleen terveet ja turvalliset työolosuhteet sekä kilpailukykyisen palkan ja muut työsuhde-edut.

Tarvitsemme myös lisää valovoimaisuutta. Tällaisia tekijöitä saadaan lisäämällä kulttuuria ja tapahtumia sekä olemalla se rento ja rohkea Vantaa jonka olemme visioineet. Tarvitsemme lähiliikuntapaikkoja ja monitoimitaloja sekä monipuolisia tapahtumia. Kulttuurin harrastaminen pitää mielen virkeänä ja edistää hyvinvointia. Lähiliikuntapaikat lisäävät mahdollisuutta liikkumiseen matalalla kynnyksellä ja edistävät kuntalaisten terveyttä.

Hiilineutraalius on tämän valtuustokauden tärkeimpiä ja kaikki toimialat läpileikkaava tavoite. Talousarvion kokoamisessa tulee kautta linjan toimia resurssiviisauden tiekartan mukaisesti. Se mitä nyt ei tehdä tai kenties jätetään odottelemaan, tulee myöhemmin vastaan isompina kustannuksina ja elinympäristön heikentymisenä. Resurssiviisaudessa ei ole kyse vantaalaisten elämän kurjistamisesta vaan halusta pelastaa maailma. Resurssiviisaus lisää sujuvaa joukkoliikennettä ja houkuttelevaa puurakentamista. Tarvitsemme lähiluontoa ja haluamme vaalia luontoarvoiltaan arvokkaita luontokohteitamme.

Mahdollisen sote-uudistuksen jälkeen Vantaan merkittävimmäksi palveluksi jää kasvatus ja koulutus. Se on myös sektori, jonka merkitys kantaa yli toimialojen ja jonka vaikuttavuus perustuu omiin ratkaisuihimme. Me voimme vaikuttaa siihen kuinka suuria luokkakokoja kouluissamme on, kuinka paljon resursseja kohdistamme tuen tarpeessa olevien lasten koulunkäyntiin ja varmistammeko, että varhaiskasvatuksessa on riittävästi kelpoisuuden omaavia työntekijöitä. Meidän valinnoillamme on merkitystä siihen, millaisissa päiväkodeissa ja koulurakennuksissa lapsemme päivisin oleskelevat.

Segregaation ehkäisy on nyt tärkeämpää kuin koskaan. Jo nyt on nähtävissä alueiden voimakastakin eriytymistä - tämä näkyy erityisesti kouluissa ja päiväkodeissa sekä alueellisina terveyseroina. Segregaation torjumiseksi tarvitsemme oikeita tekoja eikä pelkkiä kauniita suunnitelmia. Tästä esimerkkinä varhaiskasvatuksessa viime syksynä sovittu linjaus, että niihin päiväkoteihin, joissa paljon vieraskielisiä lapsia, tulee kaksi lastentarhanopettajaa per ryhmä. Tämä ei ole toteutunut yhdessäkään toimintayksikössä koska jo nyt haastavassa rekrytointitilanteessa ei lisärekrytointia ole pystytty tekemään. Kuulitte oikein, ei yhdessäkään yksikössä.

Alueellista eriytymistä tulee ehkäistä toimivilla lähipalveluilla, kulttuuri ja liikuntapalveluilla sekä toimivalla joukkoliikenteellä. Tästä esimerkkinä pikaratikka joka yhdistäisi asuinalueita tehokkaasti. Maahanmuuttajapalveluiden resurssit tulee olla sellaiset, että ne riittävät yhä kasvavaan palveluntarpeeseen.

Kaupunginjohtaja Viljanen painotti kaupunginjohtajavalinnan yhteydessä, että hän haluaa tuoda Vantaalle Suomen parhaat perheiden palvelut. Tätä tavoitetta myös vantaalaiset lapsiperheet odottavat. Perheiden palvelut eivät ole yksin koulu ja päiväkodit. Se on yhtä lailla lastensuojelun toimivuutta, nuorisotyötä, leikkipuistoja tai vaikkapa kulttuuritapahtumia. Tämä työ Suomen parhaiden perhepalveluiden eteen on syytä aloittaa heti ja huomioida jo ensi vuoden kehyksessä.

Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Tanja Vahvelainen

Vantaan suunnitelmat ovat hyviä. Kehitämme Vantaan kaupunkia asukkaita kuuntelemalla. Olemme rakentaneet paljon. Työllisyys- ja yrityskehitys on ollut hienoa etenkin Aviapoliksen alueella.

Kehärata on tuonut kaupunkiimme dynaamisuutta ja työllisyystilanteemme on paranemassa. Uusien alueiden palveluiden kehittämisen tulisi kuitenkin käynnistyä ripeämmin, jotta uudet asukkaat eivät muuta Vantaalta pois.

Sosioekonomiset perusteet eivät yksin riitä estämään segregaatiota. Vieraskielisen väestön osuus tietyillä asuinalueilla on kasvanut jo liikaa ja saattaa tulla nopeutumaan entisestään kantasuomalaisten alueilta poismuuton myötä.

Kaavoitus on valtuustokauden toimista pitkäjänteisintä, sen vaikutuksen ollessa kymmeniä vuosia. Segregaation ehkäisystä on huolehdittava etukäteen ja se on otettava huomioon jokaisella toimialalla.

Kunnallisessa segregaation ehkäisyssä on muistettava esimerkiksi jaettaessa varoja järjestöille, että emme tue erillisten etnisten kieli- ja kulttuuriryhmien eriytymistä.

Alueita on suunniteltava niin, että ne houkuttelevat myös uusia veronmaksajia. Vuoden 2016 tapaista muuttoliikettä EI Vantaan talous TULE enää kestämään.

Kuntien keskeinen tehtävä on asukkaiden hyvinvoinnista huolehtiminen. Vantaan hyvinvointikatsauksen perusteella emme ole tässä onnistuneet riittävän hyvin. Olemme luoneet uusia palvelumalleja, kuten matalan kynnyksen mielenterveystoimistot, mutta taloudelliset ongelmat, toimeentulotuella elävien suuri osuus, koulukiusaaminen, lasten huostaanotot, ylipitkät terveyskeskusjonot ja nuorten työttömyys ovat edelleen suuria ongelmia, kuten tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessakin tänään aiemmin kuulimme. Oman haasteensa kaupunkiimme tekee vieraskielisten jatkuvasti kasvava osuus.

Terveet toimi- ja koulutilat ovat merkittävässä asemassa kuntalaisten hyvinvoinnille. Vantaalla onkin herätty koulujen sisäilmaongelmiin. On perustettu sisäilma-asioiden neuvottelukunta sekä budjetoitu rahaa koulujen korjaamiseen. On päätetty toteuttaa oppilaiden oirekysely.

Meidän On pidettävä huolta lapsista ja nuorista sekä henkilökunnasta. Näissäkin asioissa tulee toimia ripeästi, koska jo nyt useat ihmiset ovat sairastuneet ja eivät kykene toimimaan hometiloissa.

Sisäilmaongelmat eivät koske ainoastaan kouluja, vaan myös terveyspalveluiden tiloja. Kaikilla ihmisillä on oikeus terveelliseen sisäilmaan. Huono sisäilma sairastuttaa pysyvästi. Vastuu tästä on kaupungilla.

Meidän on pidettävä huoli siitä, että Vantaan koulut pysyvät edelleen tasalaatuisen hyvinä. Koulutus on mitä parhainta segregaation ehkäisyä. Myös koulukiusaamisen ehkäisyyn on panostettava entistä lujemmin. Perusasiat on opetettava kunnolla, esim. matematiikan ja äidinkielen oppimistulokset eivät saa enää laskea.

Varhaiskasvatuksessa meidän tulee huolehtia riittävästä henkilökunnan määrästä ja ryhmäkokojen on pysyttävänä kohtuullisina. Joissain päiväkodeissa maahanmuuttajien suhteellinen osuus on jo liian suuri.

Vähävaraisten lapsiperheiden harrastusmahdollisuuksia tulee lisätä ottamalla kolmas sektori mukaan palvelujen järjestämiseen. Lapsiperheitä pitää tukea ja varhaisen puuttumisen keinoja on parannettava, jotta lastensuojeluilmoitukset ja huostaanotot vähenevät.

Vantaan työllisyyden on noustava edelleen. Syrjäytymis- ja koulun keskeyttämisvaarassa olevia nuoria on tuettava. Meidän nuorista -15-29vuotiaista- joka viides, noin 21% syrjäytyy.
Nuorisopalvelujen on toimittava yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Vanhusten määrä on jatkuvassa kasvussa. Me emme saa luottaa ja panostaa liikaa ainoastaan digitalisaatioon ja toimintaprosessien tehostamiseen. Vanhukset tarvitsevat aikaa sekä inhimillistä hoivaa ja hoitoa. Siirryttäessä yhä enemmän kotihoitoon, on huolehdittava myös työntekijöiden määrän suhteellisesta kasvusta, kun asiakasmäärä kasvaa. Vanhuksia ei saa jättää yksin kotiin makoilemaan.

Muuttuvassa toimintaympäristössä ja Apotti-potilastietojärjestelmän käyttöönotossa on meidän turvattava toimivat terveyspalvelut. Myös terveydenhuoltoalan ammattilaisten jaksamisesta on pidettävä huolta. Työntekijöitä työllistävät nyt paitsi suuret asiakasmäärät, myös toistuvasti toimimattomat sähköiset palvelut. Vantaan työntekijät eivät voi kaiken kaikkiaan hyvin, kiusaamista koetaan laaja-alaisesti, paitsi lapset kouluissa myös aikuiset työpaikoilla. Tästäkin kuulimme mainittavan tänään tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa.

Vantaan on muistettava tärkein tehtävänsä: kaupungin on pidettävä huolta asukkaidensa hyvinvoinnista.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Kati Tyystjärvi

Vaikka elämme talouden ja toimintojen kannalta jännittäviä ja epävarmoja aikoja, kulkee taloussuunnitelmaprosessimme kuin juna. Juna on nyt pysäkillä, jossa ryhmien kannat tuodaan esiin. Koska viime viikon valtuustoseminaarissa tuotiin jo paljon asioita esille, on tässä ehkä pääkohtien vuoro. Vasemmistoliiton ryhmän keskeinen viesti lähtee julkisten peruspalveluiden turvaamisesta. Peruspalvelut ja sujuva arki ovat seminaarissa kuulemamme Timo Aron keskeisiä alueen pitovoimatekijöitä. Pitovoimaa taas tarvitaan, jotta Vantaa ei ole pelkästään välivaihe, läpimenokaupunki ihmisten elämässä. Vantaalle on kasautunut palveluvajetta talous- ja velkaohjelman tiukkuuden vuoksi. Tätä vajetta on nyt purettava.

Julkisissa peruspalveluissa keskeistä on riittävä ja osaava henkilökunta sekä helposti saavutettava palveluverkko. Henkilökunnan saatavuudessa on Vantaallakin ollut aika ajoin vajetta. Selityksiä hankaluuksiin korjata vajeita olemme kuulleet lukuisia, silti kaipaamme edelleen tehokkaita ratkaisuja. Henkilökunta on kovilla, mutta kotona hoitoa odottava vanhus tai sosiaalityön tarpeessa oleva perhe eivät voi odottaa. Lisää käsiä tarvitaan näillä aloilla.

Saimme kopiokonetuoreen palveluverkkoselvityksen valtuustoseminaariin viime viikolla. Se on erinomainen pohja arvioida kunkin alueen lähipalveluista ja eri alueiden tasa-arvoisuudesta palveluiden suhteen. On selvää, että tilanne esimerkiksi Kivistön uudessa kaupunginosassa niin kaupallisten kuin julkistenkin palveluiden saatavuudessa alkaa olla monessa kohdin kestämätön. Alueelliset erot eivät kaikki kuitenkaan selviä edes palveluverkkoselvityksestä. Esimerkiksi asukastilojen osalta Myyrmäen Myyringin ja Hakunilan Ystävänkammarin kohdalla on samankokoinen täppä, vaikka tiloilla on huomattava koko- ja palvelutasoero.

Sivistystoimessa näkyy ehkä rakentamisen ohella ensimmäisenä Vantaan hurja kasvuvauhti. Meillä ei mielestämme ole kuitenkaan mitään mahdollisuutta säästää opetuksesta. Pikemminkin olisi luotava mahdollisuudet esimerkiksi monipuolisempiin kielivalintoihin.

Valtuustoseminaari avasi varmasti meille monille silmät sille, miten syntyy veto-, pito- ja valovoimainen sekä säkenöivä kaupunki. Erityisenä kohderyhmänä Vantaalla pitäisi olla lapsiperheet, joille suuret tapahtumat eivät välttämättä anna elämyksiä. Sivistystoimen alaiset vapaa-ajan palvelut ovat tässä suuressa roolissa. Tässä yhteydessä en malta olla korostamatta järjestöjen roolia kulttuurin, liikunnan ja muiden vapaa-ajanpalveluiden toteuttajana. Olisiko jo aika ottaa järjestöjen työ vakavasti ja rakentaa kaupunkitasoinen näkyvyysohjelma tälle työlle?

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla viime viikon seminaarissa korostui työryhmätyöskentelyssä viime viikolla Osallistuva Vantaa –malli. Tänään kaupunginhallitus sai selvityksen mallin käytöstä. Selvitys oli enemmänkin kuvailua, mutta olisin itse kaivannut myös raakoja lukuja. Kuinka monta osallisuustointa ja tavoitettua kuntalaista on ollut kullakin toimialalla ja tulosalueella? Vasta näiden tietojen jälkeen asiaa voidaan arvioida ja kehittää.

Maankäytön toimialalla tavoitteet ovat korkealla kaikilla osa-alueilla. Luonnosten valmisteluvaiheessa oleva yleiskaava tähtää sekä asukkaille viihtyisään kaupunkiin, toimivaan joukkoliikennekaupunkiin että kansainvälisesti vetovoimaiseen lentokenttäkaupunkiin. Tasot eivät ole toistensa suhteen alisteisia, mutta yksikään niistä ei voi toteutua ilman kahta muuta.

Keskustan valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Irja Ansalehto-Salmi

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut!

Maan yleinen taloustilanne on kohentunut, työttömyys laskenut ja kääntynyt monilla aloilla ja alueilla työvoimapulaksi.

Vantaalla on valtuustoryhmien välisin sopimuksin pystytty jo pidempään noudattamaan talouslinjaa, jolla velkaantuminen on saatu taittumaan ja kääntymään lyhennyksiksi. Tälle valtuustokaudelle tehdyn sopimuksen tulee olla taloussuunnitelman lähtökohta. Sopimuksen ytiminä ovat veroprosentin pitäminen nykytasolla, velkataakka alle miljardissa ja nettoinvestoinnit enintään 500 miljoonassa eurossa valtuustokaudella.

Kuitenkin pian lienee se hetki, jolloin ratkaistaan, pitävätkö yhteisesti sovitut talouslinjaukset. Jo tänä vuonna on ylityspaineita useammalta suunnalta. Jotkut niistä, esim. mahdollinen erikoissairaanhoidon lasku, ovat väistämättömiä, mutta muiden kuin ns. pakollisten lisäysten suhteen on oltava pidättyväisiä. Tämä ei saa kuitenkaan merkitä ennalta ehkäisevän, ennakoivan ja hyvinvointia edistävän työn laiminlyöntiä. Pieni panostus niihin tänään voi säästää isoilta menoilta huomenna.

Työllisyyden nopeaan paranemiseen ovat vaikuttaneet niin kaupungin omat kuin maan hallituksenkin toimet. Työllisyyteen on edelleen panostettava ja erityisenä kohteena oltava nuorisotyöttömyyden vähentäminen.

Sitovat tavoitteet kulkevat käsi kädessä taloussuunnitelman kanssa. Ne ovat osittain vasta muotoutumassa ja niistä annoimme jo evästyksiä. Toimialojen ehdotuksissa on myös hyvin tavoitteellisia esityksiä, joita on helppo kannattaa, esim. sitova tavoite 16.2., joka toteutuessaan puolittaisi omalääkärille pääsyn ajan.

Ryhmämme haluaa nyt pysähtyä erityisesti yhteen kysymykseen, joka nousi valtuustoseminaarissa esille ja jolla voi olla suuri merkitys kaupungin maineeseen ja haluttavuuteen asuinpaikkana. Kyse on pitovoimasta, siis siitä kuinka hyvänä paikkana asua kaupunki koetaan ja kuinka helposti tänne jäädään myös muuttuvissa elämäntilanteissa. Läpikulkukaupungin pitovoima on huono. Uuden Vantaan kehittämisen taustaksi on syytä selvittää, mikä on eri alueiden "läpikulku" ja pohtia sen pohjalta kehittämisratkaisuja.

Vantaan kannattaa pitää kiinni tänne juurtuneista asukkaista. Tämän näkökulman soisi olevan esillä, kun tehdään suurisuuntaisia tavoitteita jokaisen ratojen ja asemien lähellä olevan pysäköintialueen ja viheralueen täyttämisestä tornitaloilla, joiden rakentaminenkin on kallista. Lähialueiden asukkaita on informoitava ajoissa ja kuultava aidosti niin, että näkemykset myös vaikuttavat päätöksiin. Jos tämä laiminlyödään, ollaan nopeasti tilanteessa, jossa jokainen kaava riitautuu, nykyiset asukkaat suututetaan ja kaupunki saa ikävän maineen piittaamattomuudesta asukkaita kohtaan. Se, jos mikä edistää läpikulkua eikä pitovoimaa.

Pitovoiman parantamisessa pidämme tärkeänä, että kaupungissa on tarjolla monipuolisesti erilaisia asumismahdollisuuksia. Kerrostalojen vaihtoehtona on oltava myös pientaloja ja viihtyisää omakotiasumista, joihin on haettava rohkeasti uusia ratkaisuja, esim. town house- rakentaminen. Myös uusia rahoitusmalleja on haettava.

Viime aikojen asuntorakentamisen tahti on Vantaalla ollut kiivasta. Huomattava osa asunnoista on voittoa tavoittelevien asuntorahastojen tuottamia pieniä asuntoja. Sitä myötä asumisen hinta on noussut nopeasti ja harvassa ovat kohtuuhintaiset vuokra-asunnot. Sellaisiakin tuotetaan vielä. Olemme saaneet lukea Hesarista uusista A-Kruunun tuottamista vuokra-asunnoista, joiden vuokra on jopa 40%:a halvempi kuin vapaarahoitteisissa lähitaloissa. Tällaista vuokra-asuntotuotantoa tarvitaan Vantaalla paljon nykyistä enemmän ja niin, että tuotetaan myös perheasuntoja. Tervetuloa A-Kruunu Vantaalle entistä voimallisemmin ja VAV:lle myös mahdollisuudet lisätä edullista aravatuotantoa.

Kaupungin nopea väestönkasvu aiheuttaa väistämättä vahvoja paineita palveluihin sekä investointi- että käyttötalousmenoihin. Kysymme, kuinka suureen kasvuun meillä on varaa? Eteläisimmän Suomen kaupungit - Vantaa mukana- esittelevät visioissaan huimia väestökasvun tavoitteita. Samaan aikaan tulee uutisia työvoimapulasta ympäri Suomea. Eteläisimmän Suomen ei mielestämme kannata tavoitella muun Suomen imemistä kuiviin. Eiköhän ole kaikkien suomalaisten etu, että kaikkialla maassa on mahdollisuus työhön ja toimeentuloon. Pääkaupunkiseudun keskeinen kilpailuareena on Itämeren alue, jossa on pärjättävä Tukholman, Tallinnan ja Pietarin alueiden kanssa. Siinä kilpailussa pärjääminen on koko Suomen ja kaikkien suomalaisten etu.

Arvoisa puheenjohtaja!

Keskusta ajaa ratkaisukeskeisesti talouden ja ympäristön kannalta kestävälle pohjalle perustuvaa kaupungin kehittämistä.

Vantaa Siniset valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Juha Malmi

Velkaantuminen on pidettävä kurissa

Lainanotosta tälle vaalikaudelle on jo sovittu niin, että investointeihin voidaan käyttää enintään 500 miljoonaa euroa. Siniset pitävät tätä tasoa kovin korkeana ja sitä ei voi missään nimessä ylittää paitsi vuosivaihteluna ellei lisäinvestointeihin saada ulkopuolista rahoitusta. Täytyy muistaa, että Sote vie 66 % verotuloista ja korot tulevat nousemaan. Jatkossa verotulomme ovat nykyrahassa 332 miljoonaa €.

Verotulojen kehitys kriittisen heikkoa 0,5%

Tilinpäätöksessä verotulojen kasvusta annetaan aika harhaanjohtavan hyvä kuva. Verotulot ovat kyllä nousseet, mutta jos tarkastelemme verotulokehitystä per asukas niin se on noussut vuodesta 2016 vuoteen 2017 ainoastaan 0,5 %, kun asukasmäärän kasvu vastaavalla ajanjaksolla oli lähes 2 % eli + 4136 asukasta.

Tämä tarkoittaa sitä, että verotulomme olisi pitänyt kasvaa 13,6 miljoonaa euroa enemmän, jotta verotulojen kasvu per asukas olisi vastannut asukasmäärän kasvua. Vastikään uutisoitiin myös, että verotulojen kasvu Vantaalla on ollut selvästi Helsinkiä ja Espoota heikompaa. Vantaalla 5 vuodessa 2,3 %, kun verrokeissa noin 5 %. Mikä on selittävä tekijä?

Se on hyvin todennäköisesti maahanmuuttajien alhainen työllisyysaste tai kääntäen suuri työttömyysaste. Jos haluamme muuttaa tilannetta niin maahanmuuttajien kotouttaminen on avainasemassa tai oikeastaan maahanmuuttajien työllistäminen, koska sanalla kotouttaminen itse ymmärrän laajempaa kokonaisuutta, joka voi viedä vuosia tai ei onnistu lainkaan.

Päiväkotien ryhmäkokoja on pienennettävä

Päiväkotien ryhmäkooksi on Vantaalla päätetty maksimissaan 7 lasta per 1 kasvattaja yli 3-vuotiaiden osalta ja 4 lasta per kasvattaja alle 3 -vuotiaiden osalta. Saamiemme tietojen mukaan Vantaalla mennään maksimissa ja usein on tilanteita, jolloin tämä maksimimäärä ylitetään. Näin ei saisi olla. Siniset ovat valmiita pienentämään ryhmäkokoja päiväkotikohtaisen tilanneselvityksen ja priorisoinnin pohjalta niin, että ryhmäkokomaksimi alennetaan kuuteen lapseen per kasvattaja.

Päiväkoteihin lastenpsykiatrian ammattilainen

Päiväkotien lasten ongelmat eli syrjäytymiskierre lähtee usein liikkeelle jo päiväkoti-iässä ja räjähtää silmille kouluiässä, jos ongelmia ei ole saatu ratkaistua riittävän varhain. Päiväkodeissa kaikkien lasten riittävä huomiointi on usein mahdotonta, koska resurssit ovat tiukalla ja lapsille ei ole aina riittävästi aikaa.

Siksi Siniset ehdottaa jokaiseen päiväkotiin vastuunalaista ja nimettyä koulukuraattoria tai koulupsykologia, jonka erikoisosaamisalueena on lastenpsykiatria. Tämä helpottaisi huomattavasti päiväkotien työntekijöiden työtaakkaa ja samalla ennaltaehkäistäisiin usean lapsen syrjäytymiskierre heti alkuunsa. Tätä tiivistä yhteistyömallia yhteistyössä varhaiskasvatuksen, aikuissosiaalityön ja perheiden kanssa voitaisiin kokeilla pilottina jolloin valitulla alueella vaikkapa 2 vuoden ajan. Näin pystyttäisiin kartoittamaan ja mittaamaan edullisemmin toimintamallin vaikutuksia ja päättämään sen pohjalta kokeilun laajentamisesta.

Terveysasemat auki myös iltaisin

Vantaalla terveysasemien jonot ovat tökkineet jo vuosikymmeniä. Tälle asialle on vihdoin tehtävä jotain. Siniset esittävät, että terveysasemilla otetaan käyttöön iltavastaanottoajat, joita pilotoidaan ainakin kolmella asemalla. Jonotilanne laitetaan seurantaan, samoin kustannukset. Jos tulokset ovat positiivisia niin iltavastaanottotoiminta vakinaistetaan.

Työttömyyden alentamisessa onnistuttu
Työttömyyden alentamiseksi on kaupungissa tehty todella paljon työtä ja tuloksia on saavutettu. Uudet tavoitteet nuorisotyöttömyyden olennaiseen vähentämiseen on asetettu ja toimenpiteisiin on ryhdytty. Tämä on erittäin hieno asia.

Kehitystyössä painopiste pilotointiin

Yleisesti toimintoja kehitettäessä toivoisin, että suosittaisiin pilotointeja. Ihan siksi, että koko kaupungin tasolla toteutettavien muutosten ja kehitystoimenpiteiden hintalappu on usein niin suuri, että hyvätkin ideat sammuvat rahoitukseen. Jos pystyisimme siirtymään pienimuotoisempiin pilotointiprojekteihin, joilla olisi laskennallisesti saavutettavissa isoja säästöjä, niin tämä voisi olla sitä uutta kehitystyötä ja johtamista, josta kovasti puhutaan. Kuten ehkä huomasitte niin tässä meidän esityksessä oli kolme ehdotusta pilotoitavaksi. Toivottavasti voimme käynnistää näistä keskustelut muiden valtuustoryhmien kanssa.

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Jouko Jääskeläinen

Oppia kaukaa ja nykyajalle

Tänään on hyvä kulkea Aleksis Kiven viitoittamaa tietä. Vaikka olemme eri vuosituhannella, on hänen ohjelmallaan syrjäytymisvaarassa olevien kotouttamisessa merkittävää sanottavaa. Olivatpa nämä lähimmäisemme tänään tuttuja tai kauempaa tulleita. Seitsemässä veljeksessä Aleksis laittoi nämä, käytännössä nuoret miehet, lukkarin kouluun. Siinä tulivat selviksi niin oman kielen perusteet kuin kristinopin perusteetkin. Samalla veljekset ohjattiin yhteisölliseen elämään ja työntekoon. Seitsemän veljestä on valitettavasti laajemmin tuttu lähinnä alkuosiltaan eikä onnellisesta lopustaan. Se kuitenkin antaa oppia ajatellessamme niin läheisten kuin kaukaistenkin syrjäytymisen estämisessä. Kaikki ovat meille samanarvoisia lähimmäisiä.

Arvoisa puheenjohtaja
Tämän päivän kasvunäkymämme ovat ainutlaatuiset. Vantaa yksinkertaisesti on kärjessä henkilöluvuilla mitaten. Kuitenkin tasaisen kasvun politiikalla pääisimme varmempaan tulokseen. Tärkeintä on vahvistaa Vantaan pitovoimaa. Silloin keskeiseksi nousee asumisen polun rakentaminen. Yksiöstä ja pienestä kaksiosta on voitava sujuvasti siirtyä perheasuntoon ja halutessaan kerrostalosta muihin asumisen muotoihin. Tarvitaan vaihtoehtoja omistusasuntojen ja vuokra-asuntojen väliin, kuten korkotuettuja osaomistusasuntoja sekä kohtuuhintaisia pientalotontteja tälle rakentamisen muodolle.

Ennen pitkää nousee esille tarve omakoti- ja rivitalotyyppiseen asumiseen keskittyvästä alueesta juuri siksi että monipuolisuus luo pitovoimaa. Pitovoimaa, jota Vantaa tarvitsee. Tämän hetken rakentamisen yksiöpolitiikka kahdeksassa kerroksessa voi luoda tilanteen, jossa tietty osa meille tärkeistä veronmaksajista erkaantuu muualle. Onko heidän asumisen polullaan tilaa meillä, Vantaalla.

Monimuotoisuus on valtti
On selvää, että keskustemme monimuotoisuus onkin meille valtti ja mahdollisuus. Erilaiset keskukset sisältävät myös erilaisia haasteita ja mahdollisuuksia. Niissä nähtäviin ongelmiin voimme vastata positiivisen syrjinnän keinoin. Enemmän varhaiskasvatuksen resursseja ja enemmän koulun tukitoimia siellä, missä tarvetta on.

Talouden suhdanne luo mahdollisuuksia
Pitkään jatkunut ja usein kritisoitukin loppuun saatettu talousohjelmamme on luonut meille mahdollisuudet hengähtämiseen ja ongelmakohtien korjaamiseen. Meillä on nyt mahdollisuus kuunnella tarkalla korvalla sisäilma-asiain neuvottelukunnan ehdotukset. Emme saa unohtaa ikäihmisiämme; etsivän vanhustyön keinoin on turvattava se, ettei ikääntyvä vanhus vaivojensa lisääntyessä jää katveeseen ja oman kotinsa vangiksi.

Tilanteessa, jossa lastensuojelun ensivaiheen arviointi on kriittinen menestystekijä, on tarkkaavaisuus hyväksi. Monissa perheiden kriisiytyvissä tilanteissa varhaiset kotiin tuodun tuen muodot voivat auttaa perheitä ajoissa nousu-uralle.

Olemme luvanneet hiilineutraalin Vantaan vuonna 2030 ja olemme luvanneet luopua kivihiilestä 2025. Näihin toimenpiteisiin on syytä käydä etupainotteisesti. Tarvitsemme varsin nopeasti kokeiluilla arvioitavia energiavaihtoehtoja.

Vantaan talous sisältää edelleenkin riskejä. Ilmaisia palveluita ei ole, niin kuin ilmaisia lounaitakaan ei ole. Tarvitsemme poliittista yksimielisyyttä ja harkintaa tehdessämme uusia talouteen vaikuttavia avauksia. Irtopisteiden kerääminen näkyy aikanaan siinä, että hoitelemme ympärillämme ongelmapisteitä.

Uusi Vantaa -toimikunta on aloittanut työnsä. Monet haasteet odottavat uuden mukautetun organisaation vastuunkantajia. Kristillisdemokraatit antavat suuren arvon sille, että monimuotoinen ja avoin kuuleminen on keskeisesti leimannut ja kantanut hyvää päätöksentekoa Vantaalla eri näkemysten ja korostusten keskellä.

Toivomme edelleen vastuullista päätöksentekoa kaikilla tasoilla, myös lautakunnilta ja kaupunginhallitukselta niiden valmistellessa vuoden 2019 talousarviota. Emme aseta kunnan palveluita ja yksityisiltä toimijoilta ostettuja palveluita toisiaan vastaan. Näemme moninaiset kumppanit äärimmäisen tärkeinä Vantaalle. Ehkä joskus on ajateltu, että kunnallinen palvelu oli jotenkin parempaa kuin muulla tavalla tuotettu. Vastakkainasettelun aikaa ei kuitenkaan nyt ole eikä sitä toivottavasti tulekaan. Kaikkia tarvitaan hyvän palveluyhteiskunnan toteuttamisessa.

Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Patrik Karlsson

Ärade ordförande, fullmäktigekolleger, mina damer och herrar, kommuninvånare

Svenska folkpartiet vill påpeka att flera språk stärker Vandas konkurrenskraft och att satsningen på språkbad som gjorts 2018 hoppas vi att fortsätter och utvidgas. SFP tar gärna även del av hur satsningarna har burit frukt.

Att den subjektiva rätten till dagvård kommer tillbaks är bra för barnfamiljerna och stärker Vandas konkurrenskraft, men personalbristen och behörigheten måste tas med senast 2019 i budgeten så att våra barn får behörig personal på daghemmen, det är dåligt på finska sidan men på svenska sidan är det bedrövligt med 40 % obehöriga barnträdgårdslärare. Ett handlingsprogram efterlyses, vi kan inte halka efter, detta skulle i så fall byta att barnfamiljer väljer en annan kommun. Vi måste vara konkurrenskraftiga även på denna sida.

När det gäller inomhusluften i våra daghem och skolor så är det viktigt att det satsas ordentligt så att våra barn och anställda mår bra och kan få en sund arbetsplats. De satsningar som gjorts 2018 räcker inte och vi hoppas att detta beaktas färdigt i budgeten för 2019.

Servicen på svenska får inte glömmas bort och det skulle vara bra att alla i Vanda stads ledningsgrupp tar ansvar för sin del så att den tvåspråkiga servicen skulle fungera. Det planerade svenskarummet i västra Vanda, som skall byggas i samband med Mårtensdals skola är mycket bra, men även viktigt att det finns tillräckligt med resurser för det, enligt nuvarande investeringsplan räcker det till daghem men inte något annat.

Barnskyddet fick extra resurser 2018, men inte tillräckligt, har tyvärr fått höra att familjer ser sig tvungna att flytta kommun för att barnskyddet inte kan hjälpa i Vanda, det är inte trevligt att höra. Vi måste ta ansvar som kommun och hjälpa de utsatta barnen!

RKP toivoo että sisäilmaongelmat ja lastensuojelu saavat tarvittavat resurssit ja vaadittavan huomion myös ensi vuodelle. Tärkeä on myös lastentarhanopettajaien tilanne, ei voi jatka tällä tavalla!

13 § **Tarja Vahvelainens och Tiina Tuomelas samt 45 andra ledamöters motion om att ordna skolskjuts åt barn med särskilda behov också från distansföräldern vid växelvist boende**

VD/5008/00.02.00.03/2018

Tarja Vahvelainen och Tiina Tuomela samt 45 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Skolskjuts ordnas kostnadsfritt från barnets båda hem enligt avtalet om gemensam vårdnad i sådana fall där en läkare, psykolog eller annan yrkesmänniska inom hälsovårdssektorn har beviljat barnet skolskjuts från boendeförälderns adress”

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 13

Beslut:
Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:
– Tarja Vahvelainens och Tiina Tuomelas samt 45 andra ledamöters undertecknade motion om att ordna skolskjuts åt barn med särskilda behov också från distansföräldern vid växelvist boende

2+45

Valtuustoaloite, Vantaa

Erityislasten koulukuljetusten järjestäminen vuoroasumistilanteissa myös etävanhemman kotoa

Aloite:

Koulukyydit järjestetään veloituksetta lapsen molemmista yhteishuoltosopimukseen pohjautuvista kodeista niissä tapauksissa, joissa lapselle on myönnetty koulukyyti lääkärin, psykologin tai muun terveydenhuoltoalan ammattilaisen toimesta lähivanhemman osoitteesta.

Aiheesta jätetty pöytäkirjalausuma, lähestyttiin yksimielisellä valtuustolla

Vantaalla 28.5.2018

Tanja Vahvelainen
kaupunginvaltuutettu (Ps.)

Tiina Tuomela
kaupunginvaltuutettu (KD)

Allekirjoitukset ja nimen selvennykset:

1. Eve Ramé
2. Sami Kanerva
3. Kevsi Mäkelainen
4. Niilo Kärki
5. Mika Nikka
6.

6. MARKUS LYYRA
7. LAURI KAIRA
8. PAULA LEHIMÄKI-ALHO
9. Anitta Orpana
10. MATTI LEPISTÖ
11. MARKKU WIZKARI
12. MARILLA KORTESALMI
13. Maarit Raja-Aho
14. Reija Virta
15. PATRIK KARLSSON
16. STEFAN ÅKERLAND
17. JUHA MALMI
18. MIKA KASONEN
19. TIMO AUVINEN
20. JAN EDELMANN
21. [illegible]
22. Vanda Norrena
23. Anniina Kostiainen
24. Emil Balat
25. Minna Atiye (pl. muun terv.huoltoalan ann.)
26. Sirkka-Liisa Silvennoinen - Hiiskula

27. Olli Rat — MARJA RANTANMÄKI

28. Jouko Jääskeläinen

29. Irja Ansalehto-Salo

30. Juha Hirvonen

31. Jussi Väätäinen

32. Juss. Särkelä

33. Jarno Eskelinen

34. Pirkko Letto

35. Tarja Eklund

36. Jaana Heiskanen

37. Kati Mustajärvi

38. Antero Evola

39. Pirkko Kotila

40. Jussi Saramo

41. Jari Jääskeläinen

42. Päivi Laakso

43. Salla Lindblad-Salo

44. Kimmo Kiljunen

45. Christina Lindblad

46.

47.

14 § **Tarja Eklunds och 25 andra ledamöters fullmäktigemotion om att få en äldreombudsman till Vanda**

VD/5010/00.02.00.03/2018

”Antalet äldre människor ökar snabbt också i Vanda. Äldre människors grundläggande rättigheter och likvärdiga bemötande ska respekteras. Den dåliga situationen inom institutionsvården för äldre är ett samtalsämne i medier nära nog dagligen och situationen inom hemvården är lika dålig. Trots rekommendationerna är vårdresurserna alldeles för små. Enligt lagen om äldreservice ska man i beslutsfattandet höra de äldre själva i ärenden som gäller dem.
För detta ändamål har ett äldreråd inrättats i kommunen. Äldrerådet innehar en mycket viktig roll i skötseln av de äldres ärenden i egenskap av påverkare och en samarbetspartner för förvaltningen. Det fokuserar på att främja ärenden som berör hela den äldre befolkningsgruppen genom att påverka i planerings- och beredningsskedet och ge utlåtanden.
Äldrerådet lämpar sig dock inte som sådant för att reda ut problem som uppstår i tjänster för enskilda äldre.
Problemen kan vara förknippade med t.ex. användningen av köptjänster. Äldreombudsmannen tar emot respons från äldre, behandlar den, lyssnar till kommuninvånarnas bekymmer och vid behov medlar och ordnar samråd för att hitta en lösning i eventuella problemsituationer.
Ombudsmannen hjälper äldre människor, hänvisar dem till tjänster och ger handledning i juridiska frågor. Ombudsmannen behövs för att försvara eller förespråka äldre människors rättigheter, när de äldre inte längre själva är kapabla till det. Till exempel har dementa äldre mycket små möjligheter att granska eller ingripa i kvaliteten på tjänster. Därför kan tjänsternas kvalitet hamna på en alldeles för otillräcklig nivå. Äldreombudsmannens verksamhet ersätter inte patientombudsmannens eller socialombudsmännens uppgifter. Äldreombudsmannen samarbetar med sakkunniga och organisationer i tredje sektorn och med frivilliga och serviceproducenter i frågor som gäller äldre människor.

Vi undertecknade ledamöter föreslår att Vanda stad utreder alla möjligheter att inrätta en vakans som äldreombudsman så fort som möjligt och säkerställa tillräcklig finansiering för den och äldrerådet”.

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 14

Beslut:
Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga
– Tarja Eklunds och 25 andra ledamöters undertecknade motion om att få en äldreombudsman till Vanda

28.5 VALTUUSTOALOITE Vanhusasiamies Vantaalle

Ikääntyneiden ihmisten määrä kasvaa nopeasti myös Vantaalla. Ikäihmisten perusoikeuksia ja yhdenvertaista kohtelua on kunnioitettava. Vanhusten laitoshoidon huono tila on puheenaiheena mediassa lähes päivittäin ja kotihoidon tilanne on yhtä huonolla tolalla. Hoitavia käsiä on suosituksista riippumatta liian vähän..
Vanhuspalvelulain mukaan ikääntyneitä itseään on kuultava päätöksenteossa niissä asioissa, jotka koskevat heitä.
Tätä tarvetta varten kuntaan on perustettu vanhusneuvosto.
Vanhusneuvostolla on hyvin tärkeä rooli vanhusten asioiden hoidossa vaikuttajana ja hallinnon yhteistyökumppanina. Se keskittyy edistämään koko ikäihmisten ryhmää koskevia asioita vaikuttamalla niihin suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa ja antamalla lausuntoja.
Vanhusneuvosto ei kuitenkaan sellaisenaan sovellu yksittäisten vanhusten palveluissa ilmenevien ongelmien selvittämiseen.
Ongelmat voivat liittyä muun muassa ostopalveluiden käyttöön.
Vanhusasiamies ottaa vastaan ikäihmisten palautteita, käsittelee niitä, kuuntelee kuntalaisten huolia ja tarvittaessa sovittelee ja järjestää neuvotteluja ratkaisun löytymiseksi mahdollisissa ongelmatilanteissa.
Hän auttaa ikäihmisiä, ohjaa heitä palvelujen äärelle ja opastaa oikeudellisissa asioissa.
Häntä tarvitaan ikääntyneiden ihmisten ja vanhusten oikeuksien puolustajana tai puolestapuhujana, kun ikääntynyt ei enää itse siihen kykene. Esimerkiksi muistisairaan vanhuksen mahdollisuudet palvelun laadun tarkkailuun tai siihen puuttumiseen ovat hyvin heikot. Näin palvelujen laatu voi jäädä aivan riittämättömäksi.
Vanhusasiamiestoiminta ei korvaa potilasasiamiehen tai sosiaaliasiamiesten tehtäviä. Hän tekee yhteistyötä ikäihmisiä koskevissa asioissa asiantuntijoiden ja kolmannen sektorin järjestöjen ja vapaaehtoisten sekä palveluntuottajien kanssa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki selvittää kaikki mahdollisuudet perustaa vanhusasiamiehen vakanssi mahdollisimman pian ja turvata sen ja vanhusneuvoston riittävä rahoitus.

Tarja Eklund
Tarja Eklund
kaupunginvaltuutettu.

Minna Atiye

Tiina Tuomela
Tiina Tuomela

Sveta Silvennoinen-Hiiskula

Minna Koskelainen

Vanda Norrena

Minna Kuusela

Sirpa Kauppinen

SARI LAAKSO

JUKA NUKSO

KIRSI MÄKELÄINEN

Niina Kärki

KARI-MATTI LINDELL

JUHA MALMI

PUHEENJOHTAJA

Paija Virta

Maarno Raja-Aho

Marit Raja-Aho

Irja Ansalehto-Salo

JARNO ESKELINEN

JUSSI SARAMO

Niina Sillanpää

Antero Eerola

Jari Jaakkola

15 § **Socialdemokratiska fullmäktigegruppens och 23 andra ledamöters motion om att säkerställa lokaler för organisationer**

VD/5015/00.02.00.03/2018

Socialdemokratiska fullmäktigegruppen och 23 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Organisationerna spelar en viktig och växande roll när det gäller att främja Vandabornas välfärd i framtiden. Deltagandet i organisationsverksamhet minskar direkt bland annat kostnaderna för social-, hälso- och bildningsväsendet, förebygger problem och betjänar förverkligandet av stadens välfärdsstrategi. Därför ska organisationer brådskande tryggas lokaler som lämpar sig för verksamheterna.
I det invånarlokalprogram som godkändes av stadsstyrelsens allmänna sektion år 2015 beskrevs användningen av, syftet med och målen för invånarlokaler och organisationslokaler som förvaltas av kommuninvånarservicen utgående från att programmet i fortsättningen styr den planmässiga utvecklingen av lokalerna i enlighet med stadens strategi.
Programmet inkluderade utöver en beskrivning av principerna för fastställande och förvaltning av organisationslokaler en kartläggning av de lokaler som varit i bruk storområdesvis samt som mål för utvecklingen av lokaler i anslutning till servicenätverksplanen att varje storområde har minst en lokal för organisationernas gemensamma bruk.
Man når fortfarande inte ens fram till det nämnda minimimålet. Dessutom är organisationer i Vanda verksamma i mycket varierande lokaler med olika standard och invånarnas delaktighet är långt ifrån likvärdig när det kommer till möjligheterna att utöva intressen och påverka sina egna levnadsförhållanden genom organisationer. En del av organisationerna är verksamma i fastigheter som ägs av staden och en del i lokaler som staden hyr vidare, men en del har inte alls några tillfredsställande lokaler eller möjligheter att få sådana av t.ex. kostnadsskäl. Det finns också betydande skillnader i lokalerna mellan områdena och i flera områden är lokalerna trånga i relation till de ökade användarmängderna.
I organisationerna upplever man också att staden bollar dem mellan sina verksamhetsområden eftersom avgörandet av lokalfrågor påverkas av var respektive förening har lyckats ordna lokaler. Att invånarservicens roll som ansvarig instans för invånar- och organisationslokalerna inte är tillräckligt tydlig skapar också osäkerhet. Dessutom fattas det en verksamhetsmodell för vart de organisationer hänvisas som blir utan lokal på grund av ombyggnad, vattenskada, lokalens otillräcklighet eller någon annan orsak.
Det lär inte vara möjligt att i alla stadsdelar bygga ett föreningshus eller liknande enskilt utrymme avsett för organisationer, men det går och är ändamålsenligt att åtgärda problemet genom att ordna utrymmen som nära nog dygnet runt kan användas av olika organisationer som en del av stadens öppna medborgaraktivitet för påverkan samt kommuninvånarservice.

Vi föreslår att invånarservicen

- i brådskande ordning uppdaterar invånarlokalprogrammet och för det till stadsstyrelsen eller dess allmänna sektion för behandling;
- ser till att organisationerna i varje storområde för sin verksamhet har minst en lokal för gemensamt bruk under hösten 2018;

- preciserar målen om vilka slags lokaler som behövs för organisationerna i framtiden, hur lokalerna tillhandahålls, planläggs och byggs tillsammans med organisationerna och stadens aktörer;
- utarbetar en strategi som säkerställer att de lokaler som är i bruk kan användas på många olika sätt av olika kommuninvånargrupper.

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 15

Beslut:
Stadsfullmäktige beslutar ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:
– Socialdemokratiska fullmäktigegruppens och 23 andra ledamöters undertecknade motion om att säkerställa lokaler för organisationer

SD-ryhmä + 23

VALTUUSTOALOITE TOIMITILOJEN TURVAAMISESTA JÄRJESTÖILLE

Perustelut:
Järjestöillä on vantaalaisten hyvinvoinnin edistäjinä tärkeä ja kasvava merkitys tulevaisuudessa. Osallistuminen järjestöjen toimintaan vähentää suoraan muun muassa sosiaali-, terveys- ja sivistystoimen kustannuksia, ehkäisee ennalta ongelmia ja palvelee kaupungin hyvinvointistrategian toteuttamista. Siksi järjestöille on kiireesti turvattava toimintaan sopivat tilat.

Vuonna 2015 kaupunginhallituksen yleisjaoston hyväksymässä asukastilaohjelmassa kuvattiin kuntalaispalveluiden hallinnoimien asukastilojen ja järjestötilojen käyttö, tarkoitus ja tavoitteet lähtien siitä, että ohjelma ohjaa jatkossa niiden suunnitelmallista kehittämistä kaupungin strategian mukaisesti. Ohjelmaan sisältyi asukas- ja järjestötilojen määrittelyn ja hallinnoimisen periaatteiden kuvauksen lisäksi kartoitus käytössä olleista tiloista kaupungin suuralueittain sekä palveluverkkoverkkosuunnitelmaan liittyvänä tilojen kehittämisen tavoitteena, että jokaisella suuralueella on vähintään yksi järjestöjen yhteiskäytössä oleva tila.

Edes mainittu vähimmäistavoite ei edelleenkään toteudu. Lisäksi vantaalaiset järjestöt toimivat hyvin erilaisissa ja -tasoisissa tiloissa, eikä asukkaiden osallisuus mahdollisuutena harrastaa ja vaikuttaa elinoloihinsa järjestöjen kautta ole likimainkaan yhdenvertaista. Osa järjestöistä toimii kaupungin omistamissa kiinteistössä ja osa kaupungin edelleen vuokraamissa tiloissa, mutta osalla ei ole tyydyttäviä tiloja ollenkaan eikä mahdollisuuksia saada niitä esimerkiksi kustannussyistä. Alueiden välillä on myös tiloissa huomattavia eroja, ja useilla alueilla tilat ovat ahtaita kasvaneille käyttäjämäärille.

Järjestöissä koetaan myös kaupungin jättävän ne toimialojensa pompoteltavaksi, kun tilakysymysten ratkeamiseen vaikuttaa, mistä mikin yhdistys on saanut tilansa järjestettyä. Samaten epävarmuutta luo se, että asukaspalvelujen rooli asukas- ja järjestötilojen vastuutahona ei ole riittävän selkeä. Lisäksi puuttuu toimintamalli siitä, mihin ohjataan järjestöt, joiden käytöstä poistuu tila esimerkiksi peruskorjauksen, vesivahingon, tilojen riittämättömyyden tai muun syyn takia.

Järjestötaloa tai vastaavaa yhtä järjestöille tarkoitettua tilaa ei liene mahdollista rakentaa kaikkiin kaupunginosiin, mutta ongelma voidaan ja on tarkoituksenmukaista korjata järjestämällä tiloja, joita voidaan käyttää lähes ympärivuorokautisesti eri järjestöjen kesken, osana kaupungin avointa ja vaikuttavaa kansalaistoimintaa sekä kuntapalveluja.

Esitämme, että asukaspalvelut

- päivittää pikaisesti asukastilaohjelman ja tuo sen kaupunginhallituksen tai sen yleisjaoston käsiteltäväksi;
- huolehtii siitä, että jokaisella suuralueella järjestöillä on vähintään yhteiskäytössä oleva tila toimintaansa syyskaudella 2018;
- tarkentaa tavoitteita siitä, millaisia tiloja järjestöille tarvitaan tulevaisuudessa, miten toimitiloja tarjotaan, kaavoitetaan ja rakennetaan yhdessä järjestöjen ja kaupungin toimijoiden kanssa;
- laatii strategian, joka varmistaa, että käytössä olevat tilat palvelevat monikäyttöisesti eri kuntalaisryhmiä.

Vantaalla 28.5.2018

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä:

Allekirjoitukset:
Antero Eerola
Tiina Tuomela
Anssi Aura
Jussi Saramo

Sveta Siltunnainen-Huiskula

Minna Atiye

Anniina Kostiainen

Emil Balut

Timo Juvakka

Vanda Norrena

Minna Kuusela

Sirpa Laupperen

Tanja Vahvelainen

Jukka Mäkinen

Kari-Tom Lundell

Markku Weckman

Paula Lehtomäki

Sami Kanerva

Markus Lyyra

16 § **Jussi Särkeläs och 29 andra ledamöters motion om social- och patientombudsmannens uppgifter**

VD/5018/00.02.00.03/2018

Jussi Särkelä och 29 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

Social- och patientombudsmannens uppgifter baserar sig på 24 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården och 11 § i lagen om patientens ställning och rättigheter. Vanda har ett kombinerat heltidsuppdrag som social- och patientombudsman.

Ombudsmannen har mycket varierande och krävande uppgifter som t.ex. förutsätter insatthet i servicebehoven hos grupper som kräver särskild sakkunskap som vissa handikappgrupper och små sjukdomsgrupper.

I Vanda är social- och patientombudsmannens tjänster uppenbart välfungerande. Det är ändå troligt att det i ombudsmannens klientsegment finns personer som inte har kännedom om eller förmåga att använda sig av social- och patientombudsmannens tjänster.

Vi föreslår att stadsstyrelsen undersöker
- social- och patientombudsmannens totala mängd uppgifter i dagsläget,
- om någon klientgrupp hamnar utanför tjänsterna,
- om det är nödvändigt att förstärka social- och patientombudsmannens roll t.ex. genom att anställa mer personal.

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 16

Beslut:
Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:
– Jussi Särkeläs och 29 andra ledamöters undertecknade motion om social- och patientombudsmannens uppgifter

J. Sirkelä + 29

VALTUUSTON ALOITE

Sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävät perustuvat Lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 24 §:ään ja Lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista 11 §:ään. Vantaalla on kokopäiväinen yhdistetty sosiaali- ja potilasasiamies.

Hänen tehtävänsä ovat monipuolisia ja vaativia kuten esimerkiksi erityistä asiantuntemusta vaativien ryhmien kuten eräiden vammaisryhmien ja pienten sairausryhmien palveluiden tarpeisiin perehtymistä edellyttäviä.

Vantaalla sosiaali- ja potilasasiamiehen palvelut toimivat ilmeisen hyvin. On silti ilmeistä, että hänen asiakassegmentissään on henkilöitä, joilla ei ole tietoa tai kykyä käyttää sosiaali- ja potilasasiamiehen palveluja.

Esitämme, että kaupunginhallitus selvittää
- potilas- ja sosiaaliasiamiehen tehtävien tämän hetkisen kokonaismäärän,
- jääkö jotkut asiakasryhmät palveluiden ulkopuolelle,
- onko tarpeellista vahvistaa sosiaali- ja potilasasiamiehen roolia esimerkiksi lisähenkilökuntaa palkkaamalla.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 28. toukokuuta 2018

Jussi Sirkeä — Ulla Kaukola Ulla Kaukola
Pirjo Ala-Kapee-Hakulin — Sirkka-Liisa Kähärä
Jaro Eskelinen — Sirpa Kauppinen
Kati Mäkitärä — Timo Jouhkimainen
Antero Eerola — Vanda Norrena
Minttu Sillanpää — Emil Bulut
Jussi Saramo — Sirkka Silvennoinen-Huiskula
Jari Jääskeläinen — Minna Atiye
Päivi Laakso — Minna Rautavirta
Salla Lindblad-Lilo — Anssi Aura
Minna Räsänen — Tiina Tuomela Tiina Tuomela
J. Sainio — Jouko Jääskeläinen
pieteri jääskeläinen

Sammanträdet avslutat

Stadsfullmäktige 28.5.2018 § 17

Beslut:
Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 22.15.

Vanda

Anvisningar för sökande av ändring 1. Besvärsanvisning

Besvärsrätt

Ändring i ett beslut som fattats av fullmäktige söks genom besvär.

Besvär får anföras

- av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part), samt
- av kommunmedlemmarna.

I ett ärende som gäller utfärdande av byggförbud får besvär anföras

– av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part), och

– av en myndighet på grundval av stadgande i lag eller om besvärsrätten är nödvändig för det allmänna intresse som myndigheten skall bevaka.

Besvär över ett beslut som gäller **godkännandet av en generalplan, en detaljplan och en byggnadsordning** får dessutom anföras

- av Nylands miljöcentral och andra myndigheter i ärenden som hör till deras verksamhetsområde
- av ett förbund på landskapsnivå och en kommun inom vars område den markanvändning som anges i planen eller byggnadsordningen medför konsekvenser
- av en registrerad lokal eller regional sammanslutning i ärenden som hör till dess verksamhetsområde och inom det geografiska område där sammanslutningen är verksam.

Besvär får anföras på den grunden att:

- beslutet har tillkommit i felaktig ordning
- fullmäktige har överskridit sina befogenheter
- beslutet i övrigt strider mot lag.

Besvärsmyndighet

Besvär anförs hos **Helsingfors förvaltningsdomstol**.

Besvärstid

Besvär ska anföras **inom 30 dagar** från delfåendet av beslutet.

- En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att brevet avsändes eller inom tre dagar från att ett elektroniskt meddelande har avsänts, om inte något annat påvisas. De som saken gäller anses dock ha fått del av ett beslut som gäller godkännandet av en general- eller detaljplan eller en byggnadsordning eller byggförbud när protokollet har lagts fram offentligt.

- En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter det att protokollet fanns tillgängligt i det allmänna datanätet.

Dagen för delfåendet eller den dag då protokollet har lagts fram räknas inte in i den bestämda tiden.

Om sista dagen av den bestämda tiden är en helgdag eller en annan sådan dag då ämbetsverken är stängda, får besvärshandlingarna inlämnas första vardagen därefter.

Besvärsskriftens innehåll

I besvärsskriften, som ska riktas till besvärsmyndigheten, ska uppges

- det beslut i vilket ändring söks
- till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas
- de grunder på vilka ändring yrkas
- ändringssökandens namn och hemkommun
- den postadress och det telefonnummer under vilka meddelanden i saken kan tillställas ändringssökanden.

Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden, den lagliga företrädaren eller ombudet. Om ändringssökandens talan förs av en laglig företrädare eller ett ombud eller om besvärsskriften har upprättats av någon annan, ska också hans namn och hemkommun uppges i besvärsskriften.

Till besvärsskriften ska fogas

- det beslut i vilket ändring söks genom besvär, i original eller kopia
- ett intyg över vilken dag beslutet har delgivits eller en annan utredning över när besvärstiden har börjat
- de handlingar som ändringssökanden åberopar, om dessa inte redan tidigare har tillställts myndigheten.

Inlämnande av besvärsskrift

Besvärsskriften ska innan besvärstiden utgår inlämnas till besvärsmyndigheten, Helsingfors förvaltningsdomstol under dess öppettid.

Besvärsskriften kan på ändringssökandens ansvar skickas per post eller genom bud. Då ska besvärsskriften skickas i så god tid att den hinner fram före utgången av besvärstiden.

Besvär kan också på ändringssökandens ansvar skickas per fax eller e-post inom besvärstiden.

Ett elektroniskt meddelande anses ha kommit in till en myndighet när det finns tillgängligt för myndigheten i en mottagaranordning eller ett datasystem i en sådan form att meddelandet kan behandlas.

Ett elektroniskt dokument som inkommit till en myndighet behöver inte kompletteras med en underskrift, om dokumentet innehåller uppgifter om avsändaren och om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet.

Av ändringssökanden uppbärs i förvaltningsrätten en rättegångsavgift på 250 euro.

Kontaktinformation:

Helsingfors förvaltningsdomstol
Banbyggarvägen 5
00520 HELSINGFORS
Telefon: 029 5642000
Fax: 029 5642079
E-post: helsinki.hao@oikeus.fi

Öppettid: kl. 8.00–16.15

Vanda

Anvisningar för sökande av ändring 2. Upphandlingsrättelse och rättelseyrkande i upphandlingsärende

Den som är missnöjd med den kommunala myndighetens (den upphandlande enhetens) beslut om upphandling som understiger det nationella tröskelvärdet eller något annat avgörande i upphandlingsförfarandet kan söka upphandlingsrättelse hos den upphandlande enheten enligt 81 § och 83 § i upphandlingslagen eller rättelse enligt 89 § i kommunallagen. Upphandlingsrättelse kan sökas av en anbudsgivare som har deltagit i ett anbudsförfarande eller en anbudssökande, det vill säga den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part). Rättelse enligt kommunallagen kan dessutom sökas av en kommunmedlem.

Tidsfristen för rättelseyrkande

Rättelse ska sökas inom 14 dagar efter att den som framställer rättelseyrkandet har fått del av den upphandlande enhetens beslut eller avgörande av annat slag i upphandlingsförfarandet.

- Vid elektronisk delgivning anses **en part** ha fått del av upphandlingsbeslutet och de kompletterande handlingarna den dag det elektroniska meddelande som innehåller beslutet och dessa handlingar står till mottagarens förfogande i hans eller hennes mottagarapparat på ett sådant sätt att meddelandet kan hanteras. Dagen för avsändandet av meddelandet anses vara en sådan tidpunkt, om det inte ges en tillförlitlig redogörelse om att datakommunikationsförbindelserna inte har fungerat eller om en motsvarande omständighet, som har lett till att det elektroniska meddelandet nått mottagaren vid en senare tidpunkt.

  Om delgivningen sker brevledes per post anses mottagaren ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter avsändandet, om inte mottagaren visar att delgivningen har skett senare.

  När den upphandlande enheten använder bevislig delgivning anses delgivningen ha skett vid den tidpunkt som framgår av mottagningsbeviset eller vid den tidpunkt som antecknats i ett separat bevis över delfåendet.

- **En kommunmedlem** anses ha fått del av beslutet när protokollet har lagts fram offentligt.

Innehållet i en upphandlingsrättelse och ett rättelseyrkande

Av ett rättelseyrkande ska framgå yrkandena med motiveringar. I ansökan ska namnen på dem som söker rättelse och som avfattat skrivelsen antecknas liksom de kontaktuppgifter som behövs för att hantera ärendet.

Till en upphandlingsrättelse ska fogas de handlingar som den som framställer yrkandet hänvisar till om de inte redan finns hos den upphandlande enheten.

Upphandlingsrättelsen och/eller rättelseyrkandet lämnas in/skickas på adressen:

Vanda stads registratur
Stadsfullmäktige
Stationsvägen 7, 01300 Vanda,
e-postadress: kirjaamo@vantaa.fi,
Telefon (registraturen) 09- 8392 2184, fax: 09- 8392 4163
Tjänstetid: måndag–fredag 8.15–16.00

Vanda

Anvisningar för sökande av ändring 3. Upphandlingsrättelse och besvär till marknadsdomstolen

Enligt lagen om offentlig upphandling (upphandlingslagen) kan en part söka ändring i ett beslut eller något annat avgörande i ett upphandlingsförfarande som gäller offentlig upphandling genom att yrka på att den upphandlande enheten rättar beslutet eller avgörandet (upphandlingsrättelse). Ärendet kan också genom besvär föras till marknadsdomstolen om upphandlingens värde överstiger tröskelvärdet i 15 § i upphandlingslagen.

3.1 Rättelseanvisning

Den som är missnöjd med en upphandlande enhets beslut eller med ett annat avgörande i upphandlingsförfarandet kan skriftligen lämna in ett yrkande på upphandlingsrättelse till **den upphandlande enheten** enligt 81–83 § i upphandlingslagen. En anbudsgivare som har deltagit i ett anbudsförfarande eller en anbudssökande, det vill säga den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) får yrka på upphandlingsrättelse.

Tidsfrist för yrkande av upphandlingsrättelse

En part ska lämna in ett yrkande på upphandlingsrättelse **inom 14 dagar** från att ha fått del av den upphandlande enhetens beslut eller avgörande i upphandlingsförfarandet.

Vid elektronisk delgivning anses upphandlingsbeslutet med de kompletterande handlingarna ha mottagits den dag det elektroniska meddelande som innehåller beslutet och dessa handlingar står till mottagarens förfogande i hans eller hennes mottagarapparat på ett sådant sätt att meddelandet kan hanteras. Dagen för avsändandet av meddelandet anses vara en sådan tidpunkt, om det inte ges en tillförlitlig redogörelse om att datakommunikationsförbindelserna inte har fungerat eller om en motsvarande omständighet som har lett till att det elektroniska meddelandet har nått mottagaren vid en senare tidpunkt.

Om delgivningen sker brevledes per post till mottagaren anses mottagaren ha fått del av saken på den sjunde dagen efter avsändandet, om inte mottagaren visar att delgivningen har skett senare. När den upphandlande enheten använder bevislig delgivning anses delgivningen ha skett vid den tidpunkt som mottagningsbeviset anger eller vid den tidpunkt som antecknats i ett separat delfåendebevis.

Innehållet i upphandlingsrättelsen

Yrkandena med motiveringar ska framgå av upphandlingsrättelsen. Av upphandlingsrättelsen ska framgå namnet på den som yrkar på rättelse och den kontaktinformation som behövs för att ärendet ska kunna skötas.

Till upphandlingsrättelsen ska fogas de handlingar som den som framställer yrkandet hänvisar till om de inte redan finns hos den upphandlande enheten.

Distributionsadress

Ett yrkande på upphandlingsrättelse lämnas in/skickas på adressen:

Vanda stads registratur
Stadsfullmäktige

Vanda

Stationsvägen 7, 01300 Vanda
e-post: kirjaamo@vantaa.fi,
Telefon (registraturen) 09- 8392 2184, fax: 09- 8392 4163

Tjänstetid: måndag–fredag 8.15–16.00

Tidpunkten för när upphandlingsrättelsen anhängiggörs och behandlas påverkar inte den tidsfrist inom vilken en part med stöd av upphandlingslagen kan söka ändring genom besvär hos marknadsdomstolen.

3.2. Anvisning om besvär till marknadsdomstolen

Anbudsgivare, anbudssökande eller andra som saken gäller kan föra ärendet till marknadsdomstolen genom besvär.

Enligt 86 § i lagen om offentlig upphandling får man söka ändring i en upphandling som grundar sig på ett ramavtal besvärsvägen endast om marknadsdomstolen beviljar tillstånd för behandling av saken. Tillstånd ska beviljas, om
1)det är viktigt att pröva ärendet med tanke på tillämpningen av lagen i andra likadana ärenden, eller
2)det finns vägande skäl som anknyter till förfarandet vid den upphandlande enheten.

Om inte något annat bestäms i lag ska besvären lämnas in skriftligen **inom 14 dagar** från det att parten i fråga fått del av upphandlingsbeslutet inklusive besvärsanvisning.

Besvären ska anföras **inom 30 dagar** från det att parten i fråga har fått del av beslutet, om den upphandlande enheten har ingått ett upphandlingskontrakt med stöd av 78 § 1 punkten i upphandlingslagen utan att iaktta den stipulerade väntetiden.

Besvären ska lämnas in senast **sex månader** efter det att upphandlingsbeslutet har fattats, om anbudssökanden eller anbudsgivaren har fått del av upphandlingsbeslutet inklusive besvärsanvisning och upphandlingsbeslutet eller besvärsanvisningen har haft väsentliga brister.

Vid elektronisk delgivning anses upphandlingsbeslutet med de kompletterande handlingarna ha mottagits den dag det elektroniska meddelande som innehåller beslutet och dessa handlingar står till mottagarens förfogande i hans eller hennes mottagarapparat på ett sådant sätt att meddelandet kan hanteras. Dagen för avsändandet av meddelandet anses vara en sådan tidpunkt, om det inte ges en tillförlitlig redogörelse om att datakommunikationsförbindelserna inte har fungerat eller om en motsvarande omständighet som har lett till att det elektroniska meddelandet har nått mottagaren vid en senare tidpunkt.

Om delgivningen sker brevledes per post till mottagaren anses mottagaren ha fått del av saken på den sjunde dagen efter avsändandet, om inte mottagaren visar att delgivningen har skett senare. När den upphandlande enheten använder bevislig delgivning anses delgivningen ha skett vid den tidpunkt som mottagningsbeviset anger eller vid den tidpunkt som antecknats i ett separat delfåendebevis.

Innehållet i besvären

I besvären ska uppges det upphandlingsärende som besvären gäller och ändringssökandens yrkanden och grunderna för dessa. När det gäller en upphandling som grundar sig på ett ramavtal ska parten i besvärsskriften motivera varför behandlingstillstånd bör beviljas.

I besvären ska anges ändringssökandens namn och hemkommun. Om ändringssökandens talan förs av hans eller hennes lagliga företrädare eller ombud eller om någon annan person har avfattat besvären, ska även denna persons namn och hemkommun anges. Vidare ska ändringssökandens postadress och telefonnummer anges för eventuella meddelanden. Ändringssökanden, den lagliga företrädaren eller ombudet ska underteckna besvärsskriften.

Till besvären ska fogas det beslut som överklagas i original eller som kopia och ett intyg över vilken dag beslutet har tillkännagetts eller någon annan utredning om när besvärstiden har börjat. Till besvären ska fogas de handlingar som ändringssökanden hänvisar till som stöd för sina yrkanden. Ett ombud ska till besvärsskriften foga en fullmakt enligt 21 § i förvaltningsprocesslagen.

Inlämning av besvären

Besvären ska lämnas in till marknadsdomstolen. De ska vara inlämnade senast den sista dagen av besvärstiden innan marknadsdomstolen stänger. Själva delfåendedagen räknas inte med.

Ansökan kan lämnas in till marknadsdomstolens kansli personligen, genom ombud, genom bud, per post eller som telefax alternativt med e-post så som lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) föreskriver. Om sista dagen för anhängiggörande infaller på en helgdag, självständighetsdagen, första maj, julafton, midsommarafton eller en helgfri lördag, får handlingarna lämnas in till marknadsdomstolen den första vardagen därefter.

Besvärsförbud

I ett ärende som hör till marknadsdomstolens behörighet enligt 102 § i upphandlingslagen får ändring inte sökas med stöd av kommunallagen eller förvaltningsprocesslagen.

Enligt 86 § i upphandlingslagen får en part söka ändring i en upphandling som grundar sig på ett ramavtal genom besvär endast om marknadsdomstolen beviljar tillstånd för behandling av saken.

Underrättelse om ändringssökandet till den upphandlande enheten

Den som söker ändring i ett upphandlingsärende med stöd av 88 § i upphandlingslagen ska skriftligen underrätta den upphandlande enheten om att ärendet förs till marknadsdomstolen. Underrättelsen ska lämnas in till den upphandlande enheten senast då besvären över upphandlingen lämnas in till marknadsdomstolen. Underrättelsen ska lämnas in på den adress som den upphandlande enheten har uppgett i punkt 3.I.

Rättegångsavgift

För behandling i marknadsdomstolen uppbärs av den som söker ändring 2 000 euro i rättegångsavgift för en upphandling som underskrider en miljon euro. Om upphandlingens värde är minst 1 miljon euro, är behandlingsavgiften 4 000 euro. Ifall upphandlingens värde är minst 10 miljoner euro, är behandlingsavgiften 6 000 euro.

Rättegångsavgiften i marknadsdomstolen är 500 euro för privatpersoner.

Vanda

Marknadsdomstolens adress och annan kontaktinformation

Marknadsdomstolen
Banbyggarvägen 5
00520 HELSINGFORS
tfn 029 56 43300
fax 029 56 43314, e-post: markkinaoikeus@oikeus.fi

Tjänstetid: kl 8.00–16.15

Vanda

Anvisningar för sökande av ändring 4. Besvärsförbud

4.1
Enligt 91 § i Kommunallagen får rättelse inte yrkas i och kommunalbesvär inte anföras över **beslut som gäller endast beredning eller verkställighet**.

4.2
I det vid detta sammanträde fattade **beslutet § -, som berör sådant som nämns i lagen om kommunala tjänstekollektivavtal 26 §**, får ändring inte sökas genom besvär.

4.3
I det beslut som fattats vid detta sammanträde **§ -, som berör rättelse av upphandling**, får ändring inte sökas.

4.4
I det **beslut § -**, **om ordnandet av kommunal folkomröstning**, som fattats vid detta sammanträde, får ändring inte sökas genom besvär (kommunallagen 99 §).